

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΕΥΧΟΥΣ

Σελ

1.	Αρθρα- Μελέτες - Σχόλια.....	163
2.	Νομολογία: Πολιτικών αποφάσεων.....	176
	Ποινικών αποφάσεων.....	297
	Διοικητικών αποφάσεων.....	314
3.	Επαγγελματικά θέματα- Σχόλια - Ειδήσεις - Ανακοινώσεις.....	336
4.	Αλφαριθμητικά ευρετήρια έτους	355
5.	Αριθμητικό ευρετήριο έτους	391

ΑΡΘΡΑ ΜΕΛΕΤΕΣ

Φιλίππου Ανδρέου, Δικηγόρου:	
Η ακάλυπτη επιταγή	163
Αστερίου Μπουζιά, Δικηγόρου:	
Μέθοδοι και προβλήματα ερμηνείας του Συντάγματος.....	165
Φεραίου Νάνη, Δικηγόρου, Προέδρου ΔΣΛ:	
Λειτουργικά Προβλήματα της Δικαιοσύνης.....	171
Στέφανου Γ. Παντζαρτζίδη, Δικηγόρου:	
Σχόλια στην υπ' αριθ. 431/2000 απόφαση του Εφετείου Λάρισας	238

ΑΡΘΡΑ - ΜΕΛΕΤΕΣ

Ακάλυπτη επιταγή v. 5960/1933

**ΦΙΛΙΠΠΟΥ Ν. ΑΝΔΡΕΟΥ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ - ΜΕΛΟΥΣ ΕΝ. ΕΛ. ΠΟΙΝΙΚΟΛΟΓΩΝ**

Με το άρθρο 4 παρ. 1α του νόμου 2408/1996 προστέθηκε παρ. 5 στο άρθρο 79 του v. 5960/1933 περί της έκδοσης ακάλυπτης επιταγής, η οποία αναφέρει ότι “Η ποινική δίωξη ασκείται μόνον ύστερα από έγκλωση του κομιστή της επιταγής που δεν πληρώθηκε”.

Κατά το άρθρο 19 του νόμου 5960/1933, θεωρείται ως νόμιμος κομιστής της επιταγής εκείνος ο οποίος είναι κάτοχος, που στηρίζει το δικαίωμά του επί της επιταγής σε αδιάκοπη σειρά οπισθογραφίσεων.

Κατά δε το άρθρο 20 του ίδιου νόμου στην επιταγή στον κομιστή που μεταβιβάζεται σύμφωνα με τους κανόνες της μεταβιβασης των κινητών πραγμάτων νόμιμος κομιστής είναι ο απλός κάτοχος (Α. Κιάντου - Παμπούκη “Το δίκαιο των αξιογράφων” σελ. 377 επ. I. Καχριμάνη “Ακάλυπτη επιταγή” σελ. 45).

Το zήτημα που ανέκυψε είναι ποιος κομιστής νομιμοποιείται σε υποβολή έγκλωσης, ο κάθε κομιστής ή ο τελευταίος κομιστής; Επί του ζητήματος αυτού διετυπώθησαν δύο απόψεις:

Η μία άποψη δέχθηκε ότι αν λάβουμε υπόψη μας τη φράση “ο κομιστής της επιταγής που δεν πληρώθηκε”, αλλά και τη φράση του άρθρου 79 παρ. 3 που αναφέρει “εξαλείφεται το αξιόποινο αν ο υπαίτιος αποζημιώσε πλήρως τον κομιστή μετά την νόμιμη εμφάνιση και μη πληρωμή της επιταγής” καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι νομιμοποιείται στην υποβολή έ-

γκλωσης μόνον ο τελευταίος κομιστής.

Την άποψη αυτή υποστηρίζει η ΔιάτΕισΕφ. Θεσ/κης 92/1998 Υπεράσπιση 1998 σελ. 1139, Ποιν. Χρον. N' 86, η Διατ. Εισ. Πλημ. Χαλ. 88/1999 Υπεράσπιση 1999 σελ. 1269.

Κατά την άλλη άποψη δικαιούχος σε υποβολή έγκλωσης για το έγκλημα του άρθρου 79 παρ. 1 του v. 5960/1933 είναι μόνον ο τελευταίος κομιστής που εμφάνισε στην τράπεζα την μη πληρωθείσα επιταγή, αλλά και ο οπισθογράφος που κατέστη κομιστής πληρώνοντας αναγωγικά την επιταγή μετά την εμφάνισή της διότι σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 19 του εν λόγω νόμου, θεωρείται ως κομιστής της επιταγής εκείνος που στηρίζει το δικαίωμά του σε αδιάκοπη σειρά οπισθογραφίσεων, νόμιμος δε κομιστής της επιταγής ο απλός κάτοχος. Άλλωστε από τη μη πληρωμή της επιταγής κινδυνεύουν όλοι όσοι ιππρέσαν αλυσιδωτά κομιστές και έχουν υπογράψει στο σώμα της επιταγής, γι' αυτό πρέπει να νομιμοποιούνται όλοι όσοι ιππρέσαν κάτοχοι. Η άποψη αυτή έχει ως έρεισμα τη διάταξη της παρ. 5 του άρθρου 79 του v. 5960/1933 από την οποία συνάγεται ότι νομιμοποιείται ο κάθε κομιστής. Την άποψη αυτή υποστηρίζει η Διατ. Εισ. Εφ. Θεσ. 91/1998 Υπεράσπιση 1998 σελ. 1137, και το Συμ. Πλημ. Θεσ. 1279/1998 Υπεράσπιση 1999 σελ. 1212).

Ένα άλλο zήτημα που υφίσταται στη νομολογία σχετικά με το νόμο περί ακάλυπτης επιταγής, είναι το εξής:

Στη διάταξη του άρθρου 79 παρ. 1 του ν. 5960/1933 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του ν. 1325/1972 σε συνδυασμό με το άρθρο 29 εδ. α' του ίδιου νόμου ορίζεται ότι, “εκείνος που εκδίδει επιταγή, η οποία δεν πληρώθηκε από τον πληρωτή στον οποίο δεν έχει αντίστοιχα διαθέσιμα κεφάλαια κατά το χρόνο έκδοσης της επιταγής ή της πληρωμής της, τιμωρείται με τις στη διάταξη αυτή ποινές”. Από τη διάταξη αυτή προκύπτει, ότι προϋπόθεση της τέλεσης της αξιόποινης πράξης της έκδοσης ακάλυπτης επιταγής αποτελεί η εμφάνιση της επιταγής προς πληρωμή στην τράπεζα μέσα στη νόμιμη προθεσμία, η οποία, όταν πρόκειται για επιταγή που εκδόθηκε και είναι πληρωτέα στην Ελλάδα, είναι οκτώ ημερών.

Ποια όμως είναι η αφετηρία της οκταήμερης προθεσμίας, δηλαδή ποια είναι η πρώτη ημέρα;

Επ' αυτού έχουν διατυπωθεί δύο απόψεις:

Κατά την πρώτη άποψη, πρώτη ημέρα είναι η αναγραφόμενη στο σώμα της επιταγής, την άποψη αυτή υποστηρίζουν οι ΑΠ. 1484/1998 Ποιν. Δικ. 1999 σελ. 299, ΑΠ. 97/1997 Ποιν. Χρον. ΜΗ' 30, ΑΠ. 799/1991 ΕΕΔ 1992 σελ. 251, ΑΠ 74/1991 Ελλ. Δικ. 32 σελ. 1587, Εφ. Πατρ. 790/1995 ΔΕΕ 1996 σελ. 289 κ.λ.π.

Κατά τη δεύτερη άποψη, πρώτη ημέρα είναι η επομένη της έκδοσης της, την άποψη αυτή υποστηρίζουν οι ΑΠ. 1329/1998 Ποιν. Χρον. ΜΘ' 724, ΑΠ. 811/1996 Ποιν. Χρ. ΜΖ' 385, ΑΠ 924/1996 Ποιν. Χρον. ΜΖ' 415, ΑΠ 251/1992 Ποιν. Χρον. ΜΒ' 422, ΑΠ. 958/1992 Ποιν. Χρον. ΜΒ' 705, ΑΠ 777/1992 Ποιν. Χρον. ΜΒ' 670, ΑΠ. 1067/1990 ΕΕΔ 1992 σελ. 94. Η διχογνωμία αυτή εξακολουθεί να υφίσταται.

ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Αστερίου Μπουζιά, Δικηγόρου Λάρισας

Κατόχου μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης

Δημοσίου Δικαίου και Πολιτικών Επιστημών.

Υπ. Διδάκτορος Τμήματος Νομικής Α.Π.Θ.

Μετεκπαιδευθέντος στην Ιστορία χωρών χερσονήσου του Αίμου-Τουρκολογία

Μέλους Ελληνικής Ιστορικής Εταιρείας

1. Θεμιστοκλής Τσάτσος (1906-1970): Εισαγωγή - Βιογραφικά σποικεία - Τοποθέτηση στο ιστορικό πλαίσιο και στα πολιτειολογικά δεδομένα της εποχής - Εργογραφικές αναφορές:

Ο Θεμιστοκλής Δ. Τσάτσος γεννήθηκε στην Αθήνα το 1906. Ήταν μικρότερος αδελφός του Κωνσταντίνου Δ. Τσάτσου (1899-1987). Σπούδασε νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, στη νομική σχολή του οποίου γράφτηκε το 1922. Ύστερα από δύο χρόνια συνέχισε τις νομικές σπουδές του - κατόπιν μετεγγραφής - στη Γερμανία, στο Πανεπιστήμιο της Heidelberg. Το 1927 αναγορεύθηκε διδάκτορας της νομικής σχολής του εν λόγω πανεπιστημίου. Στη συνέχεια, ακολούθησε το 1929 η εκλογή του ως υφυπηγό του διοικητικού δικαίου στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, ενώ διετέλεσε και καθηγητής του διοικητικού δικαίου στην Πάντειο Σχολή Πολιτικών Επιστημών.

Από το 1936 αναμειγνύεται ενεργά στον πολιτικό βίο, οπότε και εκλέγεται για πρώτη φορά βουλευτής στις βουλευτικές εκλογές της 26/1/1936 μετά την επάνοδο στην Ελλάδα του βασιλιά Γεωργίου Β' και λίγο πριν από την επιβολή του δικτατορικού καθεστώτος της 4/8/1936. Στη διάρκεια της πολιτικής σταδιοδρομίας του ανέλαβε το χαρτοφυλάκια των υπουργείων Δικαιοσύνης (1944, 1950), Εφοδιασμού (1944-1945) και Αεροπορίας (1947). Το 1959 εκπροσωπώ-

ντας την ελληνική πλευρά συνέπραξε στην εκπόνηση του συντάγματος της υπό σύσταση Κυπριακής Δημοκρατίας. Εξάλλου, κατά το χρονικό διάστημα 1961-1964 διετέλεσε πρεσβευτής της Ελλάδας στη Βόννη. Απεβίωσε στις 10 Φεβρουαρίου 1970 στην Αθήνα.

Στα πλαίσια του πληθωρικού, πολυσχιδούς και ιδιαίτερα ενδιαφέροντος επιστημονικού και φιλοσοφικού συγγραφικού έργου του συγκαταλέγονται: "Der Begriff des Eigentumsrechtes" (1927), "Εισαγωγή εις το πολιτειακόν δίκαιον" (1928), "Η συνταγματική προστασία των απομικών περιουσιακών δικαιωμάτων" (1928), "Τα μεθοδολογικά προβλήματα εις την ιστορίαν του δικαίου" (1931), "Φιλοσοφικών ελέγχων ελέγχοι" (1931), "De scriptis et scriptoribus anonymis" (1931), "Τα σύγχρονα πνευματικά ρεύματα εις την επιστήμην του δημοσίου δικαίου" (1932), "Μελέται διοικητικού δικαίου" (1958), "Μελέται συνταγματικού δικαίου" (1958), "Αι γενικαί αρχαί του πολιτειακού δικαίου" (1959), "Der Staat als funktionelle Vereinigung von Gesellschaft und Recht" (1966), "Peri Politeias, Staats theoretische Studien" (1972) και ένα πλήθος άλλων βιβλίων και άρθρων. Μεταξύ άλλων συνεργάστηκε στη σύνταξη της "Μεγάλης Ελληνικής Εγκυλοπαίδειας" (1929).

Εξάλλου, με την περίφημη πραγματεία του "Το πρόβλημα της ερμηνείας εν τω Συ-

νταγματικώ Δικαίω” (Ανάτυπον εκ του Β’ τόμου της Επετηρίδος Επιστημονικών Ερευνών του Πανεπιστημίου Αθηνών, Αθήναι 1970) ο Θεμιστοκλής Τσάτσος αναδείχθηκε στον πρώτο κορυφαίο εκπρόσωπο της ελληνικής νομικής επιστήμης - και όχι μόνον του δημοσίου δικαίου ο οποίος πραγματεύτηκε σ' επίπεδο μονογραφίας και επεξεργάστηκε συστηματικά το εν γένει ζήτημα των μεθόδων και προβλημάτων ερμηνείας του συντάγματος ως επιμέρους θεματική ενότητα της καθόλου μεθοδολογίας του δικαίου.

2. Ο εν γένει φιλοσοφικοδικαιικός και δικαιοπολιτικός προσανατολισμός του Θεμιστοκλή Τσάτσου:

Η συνισταμένη των θεωρητικών απόψεων οι οποίες συγκροτούν το συνολικό περιεχόμενο του φιλοσοφικοδικαιικού και δικαιοπολιτικού προσανατολισμού του Θεμ. Τσάτσου θα μπορούσε - σ' ένα πρώτο επίπεδο- να ενταχθεί συστηματικά μέσα στους κόλπους του -εν γένει- θεωρητικού πλέγματος των ιδεαλιστικών φιλοσοφικών ρευμάτων θεωρητικού νομικού στοχασμού, η ιστορική παρουσία και ιδεολογική επενέργεια των οποίων καταγράφεται στο πεδίο της ελληνικής δικαιοπολιτικής φιλοσοφικής σκέψης και νομικής επιστήμης στη διάρκεια της περιόδου της μεσοπολεμικής ιστορικής συγκυρίας. Πιο συγκεκριμένα στο φιλοσοφικό πυρήνα της δικαιοπολιτικής θεωρίας του Θεμ. Τσάτσου εδράζεται - όπως προκύπτει μ' ενάργεια- μια θεωρητική εκδοχή της νεοεγελιανής φιλοσοφικής θεώρησης δικαιοπολιτικής πραγματικότητας, στην έκταση και με τον τρόπο που η εν λόγω θεωρητική προσέγγιση του νεοεγελιανού φιλοσοφικού, επιστημολογικού και μεθοδολογικού προτύπου συντελέστηκε στα πλαίσια του γεωγραφικού χώρου, της πολιτικής πραγματικότητας, των οικονομικών - παραγωγικών σχέσεων και του κοινωνικού περιγύρου της μεσοπολεμικής Ελλάδας, μίας χώρας δηλαδή τοποθετημένης - γεωγραφικά, ιστορικά και

πολιτικά - στην περιφέρεια της κορείας των καπιταλιστικών κρατών. Ο ιστός της εν λόγω νεοεγελιανής φιλοσοφικής θεωρίας και δικαιοπολιτικής προσέγγισης θα μπορούσε - σχηματικά - να συμπυκνωθεί στη θεώρηση της πραγματικότητας όχι με γνώμονα τους δεδομένους ιστορικούς συντελεστές διαμόρφωσής της, αλλά ως αναπόσπαστα εξαρτημένης - μ' ένα σκεδόν μυστικιστικό τρόπο - από την υοντί σφαίρα της ιδέας. Ο Θεμ. Τσάτσος ενστερνίστηκε της νεοεγελιανές δικαιοπολιτικές θεωρητικές κατευθυντήριες αρχές ίδην από την πρώιμη περίοδο του επιστημονικού και φιλοσοφικού συγγραφικού έργου του αποτυπώνοντας τις συναφείς σκέψεις του - ιδίως - στην πραγματεία του “Τα σύγχρονα πνευματικά ρεύματα εις την επιστήμην του δημοσίου δικαίου” (1932) και αναδείχθηκε, έτσι, στο σημαντικότερο - αν όχι στο μοναδικό - εκπρόσωπο της νεοεγελιανής δικαιοπολιτικής φιλοσοφίας στο χώρο της ελληνικής θεωρητικής νομικής σκέψης της μεσοπολεμικής περιόδου. Παρόλα αυτά κρίνεται μάλλον επιβεβλημένο να υπογραμμιστεί στο σημείο αυτό ότι η συστηματική επεξεργασία και θεωρητική πραγμάτευση της νεοεγελιανής φιλοσοφικής σκέψης εκ μέρους του Θεμ. Τσάτσου έλαβε χώρα στα πλαίσια μιας μάλλον προκαταρκτικού χαρακτήρα προσπάθειας μύστης παρά μιας εμπειριστατωμένης υοντικής - επιστημονικής διεργασίας περαιτέρω εμβάθυνσης στην ουσία της.

Εξάλλου, κινούμενος ακριβώς μέσα στα όρια τα οποία είχε ίδην προδιαγράψει η συνισταμένη των νεοεγελιανών δικαιοπολιτικών φιλοσοφικών θεωρήσεων ο Θεμ. Τσάτσος, αφότου - προγονυμένως - επιχείρησε ν' ανασκευάσει τη βασικότερη μομφή κατά του νεοεγελιανισμού, ότι δηλαδή είχε προσδεθεί στο άρμα του γερμανικού εθνικισμού¹, κατέληξε στο σημείο να θεωρίσει την πολιτεία ως την “εν λειπουργίᾳ συνένωσιν δικαίου και κοινωνίας”², η οποία θα

μπορούσε να οδηγήσει στην άρση των κοινωνικών αντιφάσεων, συντηρητική³ άποψη, η οποία διαφεύστηκε με τον πλέον γλαφυρό τρόπο από τους εμπειρικούς συντελεστές διαμόρφωσης της ιστορικής εξελίξης και πραγματικότητας.

3. Οι θεωρητικές προσεγγίσεις του Θεμιστοκλή Τσάτσου στα σημάτα των μεθοδολογικών ιδιομορφιών και των ιδιαίτερων προβλημάτων που παρουσιάζει η ερμηνεία του συντάγματος.:

Την αφετηριακή βάση του επιστημολογικού, μεθοδολογικού και φιλοσοφικού υποδείγματος της δικαιοπολιτικής θεωρίας του Θεμ. Τσάτσου συγκροτεί και συγκρατεί η θεωρητική προσέγγιση της ερμηνείας - και δύι μόνο της ερμηνείας του συντάγματος ή, έστω, του καθόλου δικαίου ως εκείνης της γνωστικής διεργασίας, ο τελικός σκοπός της οποίας δεν έγκειται σε τίποτα άλλο παρά μόνον "εις την ανεύρεσιν του αληθούς νοήματος του λόγου, ούτως ώστε να εμφανισθή δια της ερμηνείας προ πυών τελικώς το νόημα και ο λόγος ως αδιαίρετος ενότης"⁴.

Ειδικότερα, σε συνάρτηση με το κεφαλαιώδους σημασίας ζήτημα των μεθόδων και των προβλημάτων της ερμηνείας του συντάγματος ο Θεμ. Τσάτσος θέτει ως ίκανή και αναγκαία αφετηριακή προϋπόθεση της εκκίνησης οποιουδήποτε επιστημονικού εγχειρήματος προς τη σχετική κατεύθυνση την προγενέστερη θεωρητική επεξεργασία και διατύπωση μιας δικαιοπολιτικής φιλοσοφικής θεωρίας, το περιεχόμενο της οποίας θα εξειδικεύεται εστιάζοντας σε δύο θεμελιώδη θεωρητικά αντικείμενα, δηλαδή στον εννοιολογικό προσδιορισμό αφενός μεν της πολιτείας, αφετέρου δε - σε συνάφεια με την έννοια της πολιτείας - του συντάγματος⁵.

Με άλλες λέξεις, τίθεται κατά κάποιον τρόπο - ως μεθοδολογική προϋπόθεση

της ερμηνείας του συντάγματος η προηγούμενη διάπλαση και εκφορά μίας "θεωρίας για το κράτος και το σύνταγμα".

Επιπρόσθετα, μέσα στα πλαίσια του συναφούς δικαιοπολιτικού φιλοσοφικού και θεωρητικού επιστημονικού προβληματισμού του Θεμ. Τσάτσου λαμβάνει χώρα η παραδοκή του μεθοδολογικού δεδομένου ότι η ερμηνεία του συντάγματος έχει να εμφανίσει έναν "ειδικό" χαρακτήρα. Η εν λόγω ειδοποιός διαφορά της ερμηνείας του συνταγματικού κειμένου σε σύγκριση με την ερμηνεία των κανόνων του κοινού δικαίου αποδίδεται από το Θεμ. Τσάτσο αφενός μεν στο ρυθμιστικό πεδίο του συντάγματος, το οποίο διαφοροποιείται από την ύλη την οποία καλείται να ρυθμίσει ο κοινός νομοθέτης, αφετέρου δε στον ίδιο τον αυτοριό χαρακτήρα του συντάγματος, στοιχείο, το οποίο συνεπάγεται την εφαρμογή ενός ιδιαίτερου - διαφορετικού απ' ό, τι, στην περίπτωση της κοινής νομοθεσίας - τρόπου παραγωγής, τροποποίησης, κατάργησης, αντικατάστασης, προσθήκης ή αυθεντικής ερμηνείας (αναθεώρησης) των συνταγματικών διατάξεων. Αντίθετα, ο Θεμ. Τσάτσος ρητά και κατηγορηματικά απορρίπτει το χαρακτηριστικό γνώρισμα της αυξημένης τυπικής ισχύος του συντάγματος, ως πιθανό γενεσιοναργό λόγο οποιασδήποτε μορφής μεθοδολογικής ιδιοτυπίας αναφορικά με το όλο θέμα της ερμηνείας των κανόνων του συνταγματικού δικαίου σε συγκριτική θεώρηση με την ερμηνευτική προσέγγιση των κανόνων του κοινού δικαίου⁶.

Επιπλέον, χωρίς να εκφεύγει από τα όρια της προηγούμενης μεθοδολογικής τοποθέτησής του σχετικά με τον "ειδικό" χαρακτήρα της συνταγματικής ερμηνείας - σε αντιδιαστολή προς την υπόλοιπη νομική ερμηνεία - αλλά αντίθετα, κινούμενος ακριβώς μέσα στα πλαίσια των συναφών θεωρητικών απόψεών του προβαίνει στην νιοθέτηση μίας δέσμης γενικών κατευθυντηρίων αρχών ερμηνείας του συντάγ-

ματος, το ειδικότερο περιεχόμενο των οποίων έχει επισημανθεί και αποσαφνισθεί από τη νομολογία του γερμανικού ομοσπονδιακού συνταγματικού δικαστηρίου (*Deutsches Bundesverfassungsgerichtshof*). Μέσα στους κόλπους αυτού του νομολογιακού και θεωρητικού πλέγματος μεθοδολογικών εργαλείων κυρίαρχη θέση κατέχει η “σύμφωνη με το σύνταγμα” ερμηνεία των νόμων (*verfassungskonforme Gesetzesauslegung*), η οποία επιπάσσει - σε περίπτωση συρροής περισσότερων δυνατών ερμηνευτικών εκδοχών - τον αποκλεισμό εκείνων των ερμηνευτικών προτάσεων οι οποίες έρχονται σε αντίθεση με το σύνταγμα. Από τη “σύμφωνη με το σύνταγμα” ερμηνεία των κοινών νόμων, ενώπιον της οποίας ορθώνεται ως έσχατο όριο η λεκτική διατύπωση της διάταξης, ο Θεμ. Τσάτσος διακρίνει - ρητά και με σαφήνεια - το “τεκμήριο συνταγματικότητας των νόμων”, η ενεργοποίηση του οποίου εξειδικεύεται στην υποχρέωση αντιμετώπισης του νόμου ως συνταγματικού “εν αμφιβολίᾳ”, σε περίπτωση δηλαδή αδυναμίας τεκμηρίωσης της αντίθετης διάταξης νόμου προς διάταξη του συντάγματος⁷.

Εξάλλου, σε σχέση με την ερμηνεία των συνταγματικών διατάξεων οι οποίες κατοχυρώνουν δικαιώματα ο Θεμ. Τσάτσος αποδέχεται - σε ορισμένη τουλάχιστον έκταση - την “τριπενέργεια” των συνταγματικών δικαιωμάτων αναφορικά - ιδίως - με τα πολιτικά δικαιώματα και - εν γένει - τα δικαιώματα τα οποία έχουν “λεπτομεργικό” χαρακτήρα. Πάντως ο Θεμ. Τσάτσος προσθένει ότι το όλο θέμα της “τριπενέργειας” των συνταγματικών δικαιωμάτων αποτελεί ένα ζήτημα το οποίο επιβάλλεται να κρίνεται *ad hoc* με αποκλειστικούς γνώμονες αφενός μεν την ιδιαίτερη φύση του εκάστοτε υπό κρίση συνταγματικού δικαιώματος, αφετέρου δε τη διατύπωση της συναφούς συνταγματικής διάταξης⁸.

Ειδικότερα, αναφορικά με τα κλασσικά ατομικά δικαιώματα αμυντικού χαρακτήρα ο Θεμ. Τσάτσος ασπάζεται μάλλον σε ορισμέ-

νη έκταση - “εν πινι μέτρω”- τη θεωρία της “θεσμικής διάστασης των ατομικών δικαιωμάτων”. Με άλλες λέξεις, αποδέχεται ότι τα παραδοσιακά αμυντικά (αρνητικά) δικαιώματα μεταβάλλονται - λόγω της κοινωνικής και πολιτισμικής εξέλιξης - σε “θεσμικές εγγυήσεις” σε συνάρτηση πάντως με την ιδιαίτερη φύση κάθε ατομικού δικαιώματος καθώς επίσης και τη λεκτική διατύπωση της αντίστοιχης συνταγματικής διάταξης, όπου βρίσκεται κατοχυρωμένο⁹.

Εξάλλου, όπως προαναφέρθηκε, ο Θεμ. Τσάτσος θεωρεί την πολιτεία- στα πλαίσια των νεοεγελιανών δικαιοπολιτικών φιλοσοφικών καταβολών και αναζητήσεών του - ως την “εν λεπτουργίᾳ συνένωσιν δικαίου και κοινωνίας”, θεωρητική άποψη, η οποία αποκλίνει ουσιωδώς από την κρατούσα στο χώρο της ελληνικής επιστημονικής θεωρίας - κατά τη μεσοπολεμική ιστορική συγκυρία-κλασική θετικιστική προσέγγιση. Ο Θεμ. Τσάτσος προχώρησε κλονίζοντας περαιτέρω και σφραγίζοντας τα παραδοσιακό επιστημολογικό, μεθοδολογικό και φιλοσοφικό πρότυπο της κλασικής θετικιστικής θεώρησης των πηγών του δικαίου. Συγκεκριμένα, ο Θεμ. Τσάτσος εκφράζει την πεποίθησή του στην ύπαρξη μίας δέσμης γενικών αρχών του δικαίου. Αυτές οι γενικές αρχές του δικαίου, οι οποίες είναι φορτισμένες μ' ένα αναλλοίωτο περιεχόμενο, αποτελούν πάγια δομικά χαρακτηριστικά στοιχεία των κανόνων του πολιτειακού δικαίου αναπτύσσοντας τη δεσμευτική νομική ενέργειά τους έναντι του κοινού νομοθέτην. Ο Θεμ. Τσάτσος αρνείται, εντούτοις, να δεχτεί επέκταση της νομικής υπεροχής των εν λόγω γενικών αρχών του πολιτειακού δικαίου και έναντι του συντακτικού νομοθέτην ενόψει, άλλωστε, και της παραδοχής του σχετικά με τον αποκλεισμό της πιθανότητας να έχουν εμφιλοχωρίσει στο στάδιο της παραγωγής του συντάγματος ρυθμίσεις οι οποίες είναι αντιθέτες προς το κανονιστικό περιεχόμενο κά-

ποιας γενικής αρχής του δικαίου¹⁰. Μέσα από τη συστηματική διάρθωση και διαπλοκή όλου αυτού του θεωρητικού πλέγματος δικαιοπολιτικών φιλοσοφικών απόψεων ο Αριστόβουλος Μάνεσης ανιχνεύει - ρητά και με διαύγεια- την αναγνώριση της ύπαρξης “φυσικού δικαίου” (*Naturrecht/ubergesetzliches Recht*) εκ μέρους του Θ. Τσάτσου¹¹.

Όμοια είναι σταθερό προσανατολισμό προς αντιλήψεις οι οποίες απηκούν θεωρίες του φυσικού δικαίου μαρτυρεί η ρητή και καπνογορηματική τοποθέτηση του Θεμ. Τσάτσου, σύμφωνα με την οποία “ο συνταγματικός νομοθέτης αναγνωρίζει την ύπαρξη των (δικαιωμάτων) δεν είναι ο δημιουργός των (δικαιωμάτων)...”¹²

4. Το ζήτημα της ύπαρξης και της ταυτότητας ενός ύπατου ερμηνευτικού κριτήριου του συντάγματος- Ο συναφής διάλογος με τον Αριστόβουλο Μάνεση:

Ένα ακόμη σημείο έντονης και σημαντικής διαφωνίας ανάμεσα στο Θεμ. Τσάτσο και στον Αρ. Μάνεση εντοπίζεται σε σχέση με το ενδεχόμενο της ύπαρξης και το ειδικότερο κανονιστικό και μεθοδολογικό περιεχόμενο και πεδίο εφαρμογής ενός ύπατου ερμηνευτικού κριτήριου των διατάξεων του συντάγματος. Από τη μία πλευρά, σύμφωνα με το συλλογισμό του Θεμ. Τσάτσου, ούτε η αρχή της λαϊκής κυριαρχίας ούτε η αρχή της - αναλογικής ή ουσιαστικής- ισότητας είναι δυνατό να θεωρηθούν ότι πληρούν τις ικανές και αναγκαίες προϋποθέσεις, ώστε να χαρακτηριστούν ύπατα ερμηνευτικά κριτήρια του συντάγματος, με αποτέλεσμα να καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το όλο “πνεύμα” του συντάγματος συμπυκνώνεται στην αρχή της ελευθερίας, στους κόλπους της οποίας θεωρεί ότι συγκεφαλαιώνονται τόσο η αρχή της λαϊκής κυριαρχίας όσο και η αρχή της ισότητας¹³. Αντίθετα, ο Αρ. Μάνεσης εκφράζει τη διαφωνία του σ' αυτό το σημείο αναγορεύοντας τη δημοκρατική αρ-

χή σε ύπατο ερμηνευτικό κριτήριο του συντάγματος¹⁴. Πάντως ο E.B. Βενιζέλος θεωρεί ότι ο σχετικός διάλογος Θεμ. Τσάτσου - Αρ. Μάνεση δεν κατόρθωσε να παραμείνει ανεπηρέαστος από ιδεολογικές παραμέτρους οι οποίες είχαν ως σημείο αναφοράς το ίδιο το κανονιστικό περιεχόμενο του συντάγματος¹⁵.

5. Η θέση και η σημασία των πορισμάτων της ιστορικής έρευνας στα πλαίσια του επιστημολογικού, μεθοδολογικού και φιλοσοφικού προτύπου του Θεμιστοκλή Τσάτσου:

Πράγματι, είναι γεγονός ότι τόσο η ιστορική εξέλιξη της δικαιοπολιτικής πραγματικότητας όσο και η διεργασία της ιστορικής έρευνας κατέχουν κεντρική θέση μέσα στα πλαίσια του επιστημολογικού, μεθοδολογικού και φιλοσοφικού υποδείγματος του Θεμ. Τσάτσου. Πιο συγκεκριμένα, ο τελευταίος πρεσβεύει ότι η “χρονισμοίσις του σκοπού ως μέτρου ορθότητος της ερμηνείας” προσλαμβάνει - εκτός των άλλων- και μία - σαφώς- ιστορική διάσταση¹⁶. Επιπλέον, αντιμετωπίζει τα πορίσματα της ιστορικής έρευνας ως *sine qua non* όρο για την εφαρμογή της ιστορικής μεθόδου ερμηνείας του δικαίου¹⁷.

Εξάλλου, είναι χαρακτηριστικό ότι ο Γιάννης Ζ. Δρόσος διαπιστώνει σημαντικές και εκτεταμένες θεωρητικές επιδράσεις της νομικής μεθοδολογίας του Θεμ. Τσάτσου στο έργο του γιου του Δημ. Θ. Τσάτσου σε σχέση με την τεράστια σπουδαιότητα την οποία η ιστορική πραγματικότητα και τα συναφή συμπεράσματα της ιστορικής επιστημονικής έρευνας προσλαμβάνουν στο στάδιο της ερμηνευτικής προσέγγισης των συνταγματικών διατάξεων¹⁸. Πιο συγκεκριμένα, ο Γιάννης Ζ. Δρόσος υποστηρίζει ότι - κάτω από την ιδιαιτερά έντονη επίδραση των σχετικών απόψεων του πατέρα του Θεμ. Τσάτσου- ο Δημ. Θ. Τσάτσου αντιλαμβάνεται την ιστορία ως κριτή, ο οποίος “στις αμφιβολες τουλάχιστον περιπτώσεις ...

θα αποφανθεί για το περιεχόμενο μιας ερμηνεύτικής συνταγματικής διάταξης, ή ακόμη και για το νομικό της κύρος¹⁹. Σ' αυτό το τελευταίο σημείο ο Γιάννης Ζ. Δρόσος διαφοροποιείται θεωρώντας ότι, όπως προκύπτει και από την ίδια την ιστορική εξέλιξη, "η συναγωγή νομικών συμπερασμάτων, και μάλιστα κανονιστικών επιταγών ή απαγορεύσεων, από τα πρώτα μέρη της ιστορίας καταλήγει θεωρητικά και πρακτικά αυθαίρετη"²⁰.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

1. Βλ. Θ. Τσάτου, "Τα σύγχρονα ρεύματα εις την επισήμην του δημοσίου δικαίου" (1932), σελ. 37-45 καθώς επίσης και Κ.Μ. Σταμάτη, "Ο ελληνικός νομικός ιδεαλισμός στο μεσοπόλεμο. Παρουσίαση και κριτική των θεωριών του Θεοσαλονίκη 1984", σελ. 291.
2. Βλ. Θ. Τσάτου, "Εισαγωγή εις το πολιτειακόν δίκαιον" (1928), σελ. 7-8. Του ίδιου, "Αι γενικά αρχαί του πολιτειακού δικαίου" (1959). Του ίδιου, "Το πρόβλημα της ερμηνείας εν τω Συνταγματικῷ Δικαῖῳ" (Ανάτυπον εκ του Β' Τόμου της Επετηρίδος Επιστημονικῶν Ερευνῶν του Πανεπιστημίου Αθηνῶν (Αθήναι 1970), Η ερμηνεία του Συντάγματος (Επιμέλεια: Δ.Θ. Τσάτος), Αθήνα - Κομοτηνή 1995, σελ. 286-287.
3. Βλ. Κ.Μ. Σταμάτη, "Ο ελληνικός νομικός ιδεαλισμός ...", ο.π.. σελ. 301-303.
4. Βλ. Θ. Τσάτου, "Το πρόβλημα της ερμηνείας ...", ο.π., σελ. 292-293.
5. Βλ. Θ. Τσάτου, "Το πρόβλημα της ερμηνείας...", ο.π., σελ. 285-286
6. Βλ. Θ. Τσάτου, "Το πρόβλημα της ερμηνείας...", ο.π., σελ. 300-307
7. Βλ. Θ. Τσάτου, "Το πρόβλημα της ερμηνείας...", ο.π., σελ. 323-327 καθώς επίσης και Κ.Χ. Χρυσόγονου, "Η σύμφωνη με το σύνταγμα ερμηνεία των νόμων στη νομολογία του Συμβούλιον της Επικρατείας. Η Ερμηνεία του Συντάγματος" (Επιμέλεια: Δ.Θ. Τσάτος), Αθήνα - Κομοτηνή 1995, σελ. 385 επ.
8. Βλ. Θ. Τσάτου, ο.π. σελ. 323-327
9. Βλ. Θ. Τσάτου, ο.π., σελ. 330-335 καθώς επίσης και Δ.Θ. Τσάτου, Συνταγματικό Δίκαιο, Τόμος Γ' (Θεμελιώδη Δικαιώματα I, Γενικό Μέρος), Αθήνα-Κομοτηνή 1988, σελ. 169-173
10. Βλ. Θ. Τσάτου, "Εισαγωγή εις το πολιτειακόν δίκαιον" (1928), σελ. 4 επ., 18 επ., 18 επ., 26 επ. 40 επ., Του ίδιου, "Γενικά Αρχαί Πολιτειακού Δικαίου" (1959), σελ. 92 επ., ιδίως σελ. 93-94. Του ίδιου "Zur Problematik des Rechtspositivismus", *en res publica*, No 13, 1964, σελ. 28 επ., σελ. 32. Του ίδιου, "Το πρόβλημα της ερμηνείας..." ο.π., σελ. 364-366
11. Βλ. Αρ. Μάνεση, "Αι εγγυήσεις τηρίσεως του συντάγματος I. Εισαγωγή" Θεοσαλονίκη 1956, σελ. 176-177, σελ. 198-199. Του ίδιου, "Κριτικές απόψεις για την έννοια και τη σημασία του δικαίου". Αφιέρωμα στον Κωνσταντίνο Τσάτο, Αθήναι 1980, σελ. 365-457 και ιδίως σελ. 396-398.
12. Βλ. Θ. Τσάτου, "Το πρόβλημα της ερμηνείας", ο.π., σελ. 329-330
13. Βλ. Θ. Τσάτου, "Το πρόβλημα της ερμηνείας", ο.π., σελ. 343-349
14. Βλ. Αρ. Μάνεση, "Η Δημοκρατική αρχή εις το Σύνταγμα του 1864. Θεοσαλονίκη 1966, Συνταγματική Θεωρία και πρᾶξη" Θεοσαλονίκη 1980, σελ. 65 επ.. Του ίδιου "Αι εγγυήσεις τηρίσεως του συντάγματος II" 1961 1965/1991, σελ., 52 επ., Του ίδιου "Το Συνταγματικόν Δίκαιον ως τεχνική της πολιτικής ελευθερίας, Θεοσαλονίκη 1962, Συνταγματική Θεωρία και πρᾶξη", Θεοσαλονίκη 1980, σελ. 11 επ.
15. Βλ. Ε.Β. Βενιζέλου, "Το Πρόβλημα της ερμηνείας του Συντάγματος. Η ερμηνεία του Συντάγματος μεταξύ νομικής δογματικής και επιστημολογικής ειδικότητας. Η ερμηνεία του Συντάγματος" (Επιμέλεια: Δ.Θ. Τσάτος), Αθήνα-Κομοτηνή 1995 σελ. 112-113.
16. Βλ. Γ. Ζ. Δρόσου, "Δοκίμιο Ελληνικής συνταγματικής θεωρίας" Αθήνα - Κομοτηνή 1996, σελ. 586
17. Βλ. Θ. Τσάτου, "Το πρόβλημα της ερμηνείας", ο.π., σελ. 358
18. Βλ. Γ. Ζ. Δρόσου, "Δοκίμιο Ελληνικής συνταγματικής θεωρίας" Αθήνα - Κομοτηνή 1996, σελ. 586
19. Βλ. Γ.Ζ. Δρόσου, ο.π., σελ. 585-586
20. Βλ. Γ.Ζ. Δρόσου, ο.π. σελ. 587 επ.
21. Βλ. Θεμ. Τσάτου, ο.π. σελ. 292-294 καθώς επίσης και Εμμ. Δαρρέντα, "Ερμηνεία πραγμάτωσης και άμεσην από το Συμβούλιο της Επικρατείας εφαρμογή του Συντάγματος. Η ερμηνεία του Συντάγματος" (Επιμέλεια: Δ.Θ. Τσάτος), Αθήνα-Κομοτηνή 1996, σελ. 139

6. Επίμετρο.

Ο Θεμ. Τσάτος επισήμανε και μάλιστα με ιδιαίτερη έμφαση την ανάγκη διεπιστημονικής ερμηνευτικής προσέγγισης των κανόνων του συνταγματικού δικαίου, δεδομένου ότι θεωρούσε πως εκπρόσωποι διαφορετικών επιστημονικών ειδικοτήτων προσεγγίζουν από διαφορετική οπτική γωνία το κανονιστικό περιεχόμενο του συνταγματικού κειμένου²¹.

“ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ”

Διήμερη συνδιάσκεψη της 16.17/12/2000

**Η ΑΠΟΝΟΜΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΣΤΟΝ ΠΙΡΩΤΟ ΒΑΘΜΟ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑΣ
(ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΕΙΑ-ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΑ)
ΚΑΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ
ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΣΤΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΛΥΣΗ ΤΟΥΣ**

Εισηγητής: Φεραίος Νάνης, Πρόεδρος ΔΣΔ

Επειδή η σημερινή Συνδιάσκεψη για τα λειτουργικά θέματα της Δικαιοσύνης με τη συμμετοχή των Δικαστών, των Δικηγόρων και των Δικαστικών Υπαλλήλων οργανώθηκε για να επισημανθούν οι ελλείψεις και τα κενά σε θέσεις Δικαστικών και Εισαγγελικών λειτουργών και δικαστικών υπαλλήλων καθώς και επαρκών και ευπρεπών Δικαστικών κτιρίων, οι ελλείψεις της αναγκαίας υλικοτεχνικής υποδομής στα Δικαστήρια μας και γενικά η αποτίμηση και η αξιολόγηση του παραγόμενου έργου στην Δικαιοσύνη, οφείλουμε όλοι με υπεύθυνο, έντιμο και ευθύ λόγο να τα καταγράψουμε και ν' απαιτήσουμε από την πολιτεία εδώ και τώρα ν' ασχοληθεί σοβαρά με αυτά και να επιλύσει αναλαμβάνοντας το σχετικό οικονομικό κόστος και βοηθώντας τους εργαζομένους σ' αυτήν να αμείβονται αξιοπρεπώς και να εργάζονται ανθρώπινα, ώστε ν' απαιτούνται όλοι ν' αποδίδουν στο έργο τους. Η κατάσταση στο χώρο της Δικαιοσύνης με την πάροδο του χρόνου όχι μόνον δεν βελτιώνεται αλλά κειροτερεύει. Όλοι οι εργαζόμενοι στο χώρο της Δικαιοσύνης το διαπιστώνουμε, αλλά οργανωμένες και συστηματικές παρεμβάσεις προς την Πολιτεία δεν γίνονται και έτσι εκείνη βολεύεται αδιαφορώντας για τη κειροτέρευση και το τέλμα, που σε πολλές περιπτώσεις παραπρέπει. Χωρίς πρόθεση υπερβολών και ισοπέδωσης των πάντων είμαστε υποχρεωμέ-

νοι να αναγνωρίσουμε ότι η πλειοψηφία των Ελλήνων Δικαστών μοχθεί περισσότερο από όλους τους εργαζομένους στο Δημόσιο τομέα, και ότι αυτό οι περισσότεροι Έλληνες το αγνοούν, είτε διότι δεν έγινε σωστή διαφώτιση, είτε διότι έχουν άσχημη εμπειρία από ενδεχόμενη μακρόχρονη εμπλοκή τους σε προσωπικές τους δίκες. Αγνοία επίσης υπάρχει και για το μόχθο και την μεγάλη προσφορά των δικαστικών υπαλλήλων στο έργο της Δικαιοσύνης με την επισήμανση ότι ακόμη και μέρος των Δικαστικών λειτουργών το υποτιμά και το υποβιβάζει. Λόγοι Δικαιοσύνης επιβάλλουν ν' αναγνωρίσουμε όλοι το μόχθο και την προσφορά τους στην απονομή της Δικαιοσύνης και να συμπαρασταθούμε στα λογικά και δίκαια αιτίματά τους. Η παραπάνω αναγνώριση δεν σημαίνει καθόλου μα καθόλου ότι η κατάσταση στο χώρο της Δικαιοσύνης είναι ρόδινη. Αντίθετα, γενική και πανελλήνια είναι η κραυγή αγωνίας όλων των εργαζομένων στα Δικαστήρια και ιδιαίτερα ημών των Δικηγόρων, που είμαστε αποδέκτες των παραπόνων και της αγανάκτησης των πολιτών, για τα κακώς κείμενα στο χώρο της Δικαιοσύνης τόσο από πλευράς κτιρίων και υλικοτεχνικής υποδομής όσο και από πλευράς Δικαστών, δικαστικών υπαλλήλων και ποιότητας του παραγόμενου έργουν. Γι' αυτήν τη σιωπή πλέον όλων μας μπροστά σ' αυτήν την κατάσταση θα πρέπει να μας καταλο-

γιοθεί ως συνενοχή για την παραπρούμενη α-παράδεκτη βραδύτητα και αρκετές φορές ποιότητα στην απονομή της Δικαιοσύνης.

Η εισήγηση μου λόγω της περιορισμένης διάρκειάς της δεν θα περιορισθεί μόνον στην πολιτική δίκη στα Ειρηνοδικεία και Πρωτοδικεία όπως ορίζει το Πρόγραμμα της Συνδιάσκεψης, αλλά θα περιλάβει τα ουσιαστικά και πρακτικά προβλήματα, που αντιμετωπίζουμε όσοι εργαζόμαστε στο χώρο της Δ/νσης και ειδικότερα στα Δικαστήρια της περιφέρειας της Θεσσαλίας.

Πολύ σύντομα και επιγραμματικά σας αναφέρω την κατάσταση, που επικρατεί σήμερα στα Δικαστήρια της περιφέρειας της Θεσσαλίας από πλευράς χρόνου προσδιορισμού όλων των υποθέσεων στα Ειρηνοδικεία, Πρωτοδικεία και το Εφετείο Λάρισας (Πολιτικό και Διοικητικό), έκδοσης, καθαρογραφής και θεώρησης των αποφάσεων, τις κενές θέσεις Δικαστικών λειτουργών και Δικαστικών υπαλλήλων, την κατάσταση των Δικαστικών Μεγάρων και των Φυλακών της περιφέρειας Θεσσαλίας:

A) ΧΡΟΝΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΥ ΑΣΤΙΚΩΝ ΔΙΚΩΝ

ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΕΙΟ

1) Τακτική διαδικασία: Λάρισας μετά 4 μήνες, Βόλου μετά 7 μήνες, Τρικάλων μετά 4 μήνες και Καρδίτσας μετά 2 μήνες.

2) Ειδική διαδικασία: Λάρισας μετά 3 μήνες, Βόλου μετά 2 μήνες, Τρικάλων μετά 3 μήνες και Καρδίτσας μετά 2 μήνες.

3) Ασφαλιστικά μέτρα: Εντός 40 ημερών σ' όλα τα Ειρηνοδικεία.

ΜΟΝΟΜΕΛΕΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ

1) Τακτική διαδικασία: Λάρισας μετά 10 μήνες, Βόλου μετά 9 μήνες, Τρικάλων μετά 6 μήνες και Καρδίτσας μετά 4 μήνες.

2) Εκουσία δικαιοδοσία: μετά 2 μήνες περίπου σ' όλα τα Πρωτοδικεία.

3) Ειδική διαδικασία: μετά 5 έως 8 μήνες περίπου σ' όλα τα Πρωτοδικεία.

4) Ασφαλιστικά μέτρα: εντός 40 ημερών περίπου σ' όλα τα Πρωτοδικεία.

ΠΟΛΥΜΕΛΕΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ

1) Τακτική διαδικασία: Μετά 7 έως 9 μήνες περίπου σ' όλα τα Πρωτοδικεία

2) Εκουσία δικαιοδοσία: Μετά 2 μήνες περίπου.

ΕΦΕΤΕΙΟ:

Το πολιτικό τμήμα προσδιορίζει τις εφέσεις για τον Απρίλιο 2002.

B) ΧΡΟΝΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΙΚΩΝ

ΜΟΝΟΜΕΛΕΣ ΠΛΗΜ/ΚΕΙΟ: Μετά 12 έως 18 μήνες περίπου από την υποβολή της μηνύσεως.

ΤΡΙΜΕΛΕΣ ΠΛΗΜ/ΚΕΙΟ: Μετά 12 έως 24 μήνες περίπου από την υποβολή της μηνύσεως

ΤΡΙΜΕΛΕΣ ΕΦΕΤΕΙΟ: Μετά 16 έως 18 μήνες περίπου.

ΤΡΙΜΕΛΕΣ ΕΦΕΤΕΙΟ ΚΑΚΟΥΡΓΗΜΑΤΩΝ: Μετά 10 μήνες περίπου από την περάτωση και την παράδοση της δικογραφίας στην Εισαγγελία.

ΠΕΝΤΑΜΕΛΕΣ ΕΦΕΤΕΙΟ: Μετά 12 μήνες περίπου.

Μ.Ο.Δ.: Μετά 8 έως 10 μήνες από τη ολοκλήρωση της δικογραφίας.

Μ.Ο.Ε.: Μετά 8 έως 10 μήνες περίπου.

Γ) ΧΡΟΝΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΔΙΚΩΝ

ΜΟΝΟΜΕΛΕΣ Δ/ΚΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ: Λάρισας μετά 12 έως 15 μήνες, Βόλου μετά 6 έως 12 μήνες, Τρικάλων μετά 6 μήνες.

ΤΡΙΜΕΛΕΣ Δ/ΚΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ: Μετά 24 μήνες περίπου

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΕΦΕΤΕΙΟ: Μετά από 20 μήνες.

Δ) ΧΡΟΝΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ, ΚΑΘΑΡΟΓΡΑΦΗΣ, ΘΕΩΡΗΣΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Οι αποφάσεις των πολιτικών και διοικητικών Δικαστηρίων, κατά μέσον όρο, εκδίδονται εντός χρονικού διαστήματος 4 μη-

νών από την συζήτηση της υπόθεσης πλην ολίγων εξαιρέσεων, η δε καθαρογραφή τους λόγω της μεγάλης βραδύτητας από την έλλειψη δακτυλογράφων κατά μεγάλο μέρος γίνεται με την επιμέλεια και δαπάνη των δικηγόρων, αφού παραπρήθηκε το φαινόμενο στο Πρωτοδικείο Λάρισας στα τελευταία χρόνια να έχουν συγκεντρωθεί χιλιάδες αποφάσεων και την καθαρογραφή τους ανέλαβε ο Δικηγορικός Σύλλογος με δική του δαπάνη και στο Διοικητικό Πρωτοδικείο Λάρισας δεν έχουν ακόμη καθαρογραφεί οι αποφάσεις των τριών τελευταίων ετών. Στο Πρωτοδικείο Βόλου δεν έχουν καθαρογραφεί ακόμη οι αποφάσεις του έτους 1999. Σ' όλα πάντως τα Πρωτοδικεία το πρόβλημα υπάρχει και πρέπει να απασχολήσει σοβαρά το Υπουργείο Δικαιοσύνης για την άμεση επίλυσή του με τη χορήγηση κονδυλίου για την καθαρογραφή των αποφάσεων από ειδικά συνεργεία δακτυλογράφων. Η θεώρηση των αποφάσεων κατά κανόνα γίνεται σε εύλογο χρόνο.

Ε) ΚΕΝΑ ΣΕ ΘΕΣΕΙΣ ΔΙΚΑΣΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΥΠΑΛ/ΛΩΝ

ΕΦΕΤΕΙΟ ΛΑΡΙΣΑΣ

ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΥΠΑΛ/ΛΩΝ: 2 Γραμματέων και 1 Επιμελητή

ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΑ ΕΦΕΤΩΝ ΛΑΡΙΣΑΣ

ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΥΠΑΛ/ΛΩΝ: 1 Γραμματέως και 3 Επιμελητών

ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΛΑΡΙΣΑΣ: 3 Πρωτοδικών, 8 Γραμματέων, 2 Δακτυλογράφων και 2 Επιμελητών

ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΑ ΠΡΩΤΟΔΙΚΩΝ ΛΑΡΙΣΑΣ: 1 Εισαγγελικού Παρέδρου, 1 Γραμματέως και 6 Επιμελητών.

ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΕΙΟ ΛΑΡΙΣΑΣ: 3 Γραμματέων

ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΕΙΟ ΑΓΙΑΣ: 1 Γραμματέως

ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΕΙΟ ΦΑΡΣΑΛΩΝ: 2 Γραμματέων.

Και οι 2 θέσεις είναι κενές στα δύο τελευταία χρόνια και το ωτικότερο Ειρηνοδικείο της περιοχής μας λειπουργεί με

ένα κλπτήρα.

ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΕΙΟ ΟΛΥΜΠΟΥ: 1 Γραμματέως

ΠΤΑΙΣΜΑΤΟΔΙΚΕΙΟ ΛΑΡΙΣΑΣ: 2 Γραμματέων και 1 Επιμελητή

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΛΑΡΙΣΑΣ: 2 Δικαστών, 4 Γραμματέων, 2 Δακτυλογράφων και 2 Επιμελητών

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΕΦΕΤΕΙΟ ΛΑΡΙΣΑΣ: 2 Δακτυλογράφων

ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΒΟΛΟΥ: 1 Προεδρου Πρωτοδικών, 1 Γραμματέως και 2 Επιμελητών

ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΑ ΠΡΩΤΟΔΙΚΩΝ ΒΟΛΟΥ: 1 Εισαγγελικού Παρέδρου, 1 Γραμματέως και 5 Επιμελητών.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΒΟΛΟΥ: 2 Πρωτοδικών, 3 Δικαστικών Γραμματέων και 1 Επιμελητή.

ΠΤΑΙΣΜΑΤΟΔΙΚΕΙΟ ΒΟΛΟΥ: 3 Δικαστικών Γραμματέων και 1 Επιμελητή

ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΕΙΟΥ ΒΟΛΟΥ: 1 Γραμματέως και 1 Επιμελητή

ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΕΙΟ ΜΗΛΕΩΝ: 1 Δικαστικού Γραμματέως

ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΕΙΟ ΖΑΓΟΡΑΣ: 1 Δικαστικού γραμματέως και 1 Επιμελητή

ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΕΙΟ ΑΡΓΑΛΑΣΤΗΣ: 1 Δικαστικού Γραμματέως και 1 Επιμελητή

ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΕΙΟ ΑΛΜΥΡΟΥ: 2 Επιμελητών

ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΕΙΟ ΣΚΙΑΘΟΥ: 1 Γραμματέως

ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΕΙΟ ΣΚΟΠΕΛΟΥ: 1 Επιμελητή

Ειδικά το Πρωτοδικείο Βόλου ασφυκτιά από πλευράς Δικαστικού Μεγάρου και πρέπει να ολοκληρωθεί η παραχώρηση του κτιρίου της πρώην κοινοπραξίας “Ταχδρόμος” από το Υπουργείο Οικονομικών στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, προκειμένου να μετατραπεί σε βοηθητικό Δικαστικό Μέγαρο Βόλου.

ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΡΙΚΑΛΩΝ: 6 Γραμματέων

EΙΡΗΝΟΔΙΚΕΙΟ ΠΥΛΗΣ ΚΑΙ ΦΑΡΚΑΔΟΝΟΣ: στερούνται εντελώς από υπαλλήλους. Το Δικαστικό Μέγαρο Τρικάλων δεν επαρκεί για τις ανάγκες του και πρέπει να περατωθεί ο διαγωνισμός για την αρχιτεκτονική μελέτη επεκτάσεως του Δικαστικού Μεγάρου Τρικάλων

ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ: 1 Πρωτοδίκη, 2 Γραμματέων και 1 Επιμελητή

ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΑ ΠΡΩΤΟΔΙΚΩΝ: 2 Γραμματέων και 6 Επιμελητών

EΙΡΗΝΟΔΙΚΕΙΟ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ: 2 Γραμματέων και 1 Επιμελητή

EΙΡΗΝΟΔΙΚΕΙΟ ΣΟΦΑΔΩΝ: 1 Γραμματέως

EΙΡΗΝΟΔΙΚΕΙΟ ΜΟΥΖΑΚΙΟΥ: 1 Επρονοδίκη

Το Δικαστικό Μέγαρο επαρκεί για τις ανάγκες του.

ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΦΥΛΑΚΗ ΛΑΡΙΣΑΣ

Κρατούμενοι σήμερα 700, εκ των οπίσιων 400 ξένοι, ενώ η χωροπικότητά του είναι για 350 κρατουμένους. Ανάγκη εσωτερικής διαμόρφωσης των φυλακών, επέκτασης του Διοικητηρίου και κάλυψη των ελλείψεων σε προσωπικό φύλαξης, κοινωνικών λειτουργών και ειδικών επιστημόνων (εγκληματολόγων, κοινωνιολόγων) και ενίσχυσης της ασφάλειάς της, διότι στεγάζονται σ' αυτήν επικίνδυνοι κρατούμενοι και ο κίνδυνος έκρηξης είναι μεγάλος.

ΦΥΛΑΚΗ ΒΟΛΟΥ:

Κρατούνται 130 κρατούμενοι, ενώ η χωροπικότητά είναι μόνο για 80 κρατουμένους. Υπάρχει έλλειψη προσωπικού φύλαξης.

ΑΣΚΑ ΚΑΣΣΑΒΕΤΕΙΑΣ:

Κρατούνται σήμερα 164, με τεράστια κενά σε προσωπικό, παμπάλαια κτίρια και φοβερά προβλήματα στη φύλαξη, διότι έχει πτέρυγα κλειστή ανηλίκων, ανοικτή ανηλίκων, κλειστή ενηλίκων και εξωτερικούς κρατουμένους. Η κατάσταση είναι επικίνδυνη και απαράδεκτη.

ΦΥΛΑΚΗ ΤΡΙΚΑΛΩΝ:

Κρατούνται σήμερα 215, ενώ η χωροπικότητά είναι μόνον για 123 κρατουμένους. Παμπάλαιο κτίριο, άθλιες εγκαταστάσεις, κενές θέσεις προσωπικού φύλαξης. Άμεση ανάγκη ανέγερσης νέας φυλακής.

ΣΤ) Ειδικότερα επισημαίνω ότι παραπρούνται σοβαρά προβλήματα στο Δικαστικό Μέγαρο Λάρισας, που κτίσθηκε το έτος 1966 και οι ανάγκες έχουν τριπλασιασθεί λόγω στέγασης σε αυτό του Διοικητικού Εφετείου και αύξησης του αριθμού των υποθέσεων, των δικασών, των δικηγόρων και των δικαστικών υπαλλήλων, με αποτέλεσμα ν' ασφυκτιούν κυριολεκτικά όλα τα Γραφεία και τα ακροατήρια και οι συνθήκες εργασίας να είναι προβληματικές. Επίσης δεν υπάρχουν Η/Υ για την καθαρογραφή των αποφάσεων, οι τουαλέτες του Μεγάρου θυμίζουν τριποκοσμική χώρα και στα ακροατήρια εισέρει νερό με την πρώτη βροχή. Ζητίσαμε από το ΤΑΧΔΙΚ την προσθήκη 5ου ορόφου στο Δικαστικό Μέγαρο της Λάρισας, βρίκαν τα σχέδια οι Μηχανικοί και μας υποσχέθηκαν ότι θα μας απαντήσουν, πλην όμως, καίτοι πέρασε ενάμιση έτος από τότε, απάντηση δεν πήραμε μέχρι σήμερα. Πρότασή μας είναι ν' να προστεθεί 5ος όροφος ελαφράς κατασκευής στο υπάρχον Μέγαρο ν' να κτισθεί δεύτερο Δικαστικό Μέγαρο προς στέγαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου και Εφετείου. Ο Δήμος Λάρισας έχει τη διάθεση να παραχωρήσει το απαιτούμενο οικόπεδο.

Ζ) Ιδιαίτερα επισημαίνουμε ότι ο λειτουργία του Εφετείου Λάρισας είναι προβληματική λόγω του ότι ο αριθμός των υπηρετούντων Εφετών είναι μικρός (15) αν λάθουμε υπ' όψη των μεγάλο αριθμού των πολιτικών και ποινικών υποθέσεων που δικάζει σε σχέση με άλλα Εφετεία, και τις ασθένειες και αναρρωτικές άδειες των Εφετών, και πρέπει ν' αυξηθεί κατά

πέντε (5) οργανικές θέσεις τουλάχιστον και να μειωθεί ο αριθμός των Προέδρων Εφετών από 4 σε 3, διότι δεν χρειάζονται τόσοι Πρόεδροι, αφού μας λείπουν Εφέτες. Ο κ. Πρόεδρος του ΑΠ, μας υποσχέθηκε μόνον 2 θέσεις, αλλά δεν βλέπουμε και αυτές να νομοθετούνται και να καλύπτονται.

Η) Επίσης θέλω να επισημάνω αντικειμενικά και καλόπιστα ότι στα τελευταία χρόνια παρατηρείται μία τάση μερίδος Δικαστών να μνη επιδεικνύουν πνεύμα συνεργασίας, να αντιδικούν με τους Δικηγόρους και να τους θεωρούν περίπου παρείσακτους στη δίκη, με αποτέλεσμα να δημιουργείται δυσάρεστο κλίμα στην ομαδή και αποδοτική λειτουργία της Δικαιοσύνης. Καλούμε όλους τους Δικαστές όλων των βαθμίδων ν' αναγνωρίσουν την θεσμικά αναγνωρισμένη σημαντική συμβολή των Δικηγόρων στην απονομή της Δ/νσης, να τους σέβονται και να συνεργάζονται μαζί τους για καλύτερη και αποδοτικότερη Δ/νη.

Πιστεύω ότι η σημερινή μας σύναξη πρέπει ν' αποτελέσει την απαρχή συντονισμένων ενεργειών και πιέσεων εκ μέρους της ευρύτερης νομικής οικογένειας προς την Κυβέρνηση, ώστε να πεισθεί ότι πρόοδος της Ελλάδος δεν είναι μόνον η ένταξή της στην ONE, αλλά προεχόντως η προστασία του πολίτη από την αδικία και την αυθαιρεσία που παρατηρούνται στην καθημερινή ζωή και το στοιχειώδες δικαιώμα του ν' απευθύνεται στην ανεξάρτητη Δικαιοσύνη της πατρίδος του ζητώντας ταχεία και δίκαια δίκη. Και για να είμαστε ουσιαστική και ρεαλιστές και ν' αποφεύγουμε τις κούφιες ρητορικές κορώνες, τη μικροπολιτική και τη δημαγωγία, που δυστυχώς ανθούν πολύ στον τόπο μας, επιβάλλεται ν' απαιτήσουμε από την πολιτεία: 1) Άμεση επίλυση των αναγκών σε Δικαστικά κτίρια και Φυλακές για αξιοπρεπή στέγασή τους. 2) Αύξηση των ορ-

γανικών θέσεων των Δικαστικών Υπαλλήλων και των Δικαστικών σε Πρωτοδίκες, Εισαγγελείς και Εφέτες κατά 30% στα έτη 2001 και 2002 αν θέλουμε ν' αναπνεύσουν κάπως τα Δ/ριά μας και να βελτιωθεί η κατάσταση και 3) Αναμόρφωση του τρόπου επιθεώρησης των Πρωτοδικών και Προέδρων Πρωτοδικών από Πρόεδρο Εφετών του οικείου Εφετείου, ώστε ο έλεγχος να είναι διαρκής και ουσιαστικός, οι ευσυνείδητοι, εργατικοί και ικανοί Δικαστές να προάγονται, οι δε αδιάφοροι και ράθυμοι να ελέγχονται ουσιαστικά και όταν οι περιστάσεις το επιβάλλουν ν' αποβάλλονται από το Δικαστικό Σώμα. Πάντως ο σημερινός τρόπος επιθεώρησης των Δικαστηρίων μας από τον Επιθεωρητή Αρεοπαγίτη είναι καθαρά τυπολατρικός και πρέπει να τροποποιηθεί. Και κλείνω την εισήγησή μου επισημαίνοντας ότι το μείζον πρόβλημα της Ελληνικής Δ/νης σήμερα δεν είναι τόσο οι επεμβάσεις της εκτελεστικής εξουσίας στο έργο της Δ/νης, που πάντα υπήρχαν όταν σοβαρές υποθέσεις άπωνται ισχυρών πολιτικών και οικονομικών συμφερόντων, αλλά η ποιότητα του έμψυχου υλικού δηλαδή των Δικαστών και των Δικαστικών Υπαλλήλων και η έλλειψη επαρκούς εσωτερικού υπηρεσιακού ελέγχου της απόδοσής τους και του παραγόμενου έργου τους.

Το πρόβλημα είναι κυρίως εντός των τειχών της Δ/νσης και πρέπει όλοι οι εργαζόμενοι σ' αυτήν να τη βοηθήσουμε ουσιαστικά και έμπρακτα, ώστε με Δικαστές πραγματικούς λειτουργούς να επιτελεί στο ακέραιο το καθήκον της, να είναι σεβαστή από όλους και ν' αποτελέσει πράγματι το οχυρό και την ασπίδα της Δημοκρατίας.

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

4/2000

Πρόεδρος: Στέφανος Γαβράς

Εισηγητής: Ελευθέριος Παπαγιάννης

Δικηγόροι: Βασ. Διβάνης, Δημ. Πίσπας

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ. Οι όροι του ασφαλιστηρίου συμβολαίου είναι δεσμευτικοί, έστω κι αν δεν έλαβε ιδιαίτερη γνώσην αυτών ο ασφαλισμένος ή ακόμη κι αν δεν καλύπτονται από την υπογραφή του, εφ' όσον ο ασφαλισμένος επικαλείται το ασφαλιστήριο, στηρίζοντας επ' αυτού αξιώσεις.

Ασφάλιση για τη περίπτωση θανάτου από ατύχημα. Ορος συμβολαίου ότι “δεν καλύπτονται ατυχήματα, που οφείλονται σε διαπληκτισμούς, εκτός αν ο ασφαλισμένος βρίσκεται σε νόμιμη άμυνα”. Ερμηνεία αυτού. Απαλλαγή της ασφ. εταιρίας λόγω υπαίτιας συμμετοχής του ασφαλισμένου θανάτους.

Επειδή, από τις διατάξεις των άρθρων 189 και 192 ΕμπN, προκύπτει ότι οι όροι που υπάρχουν σε ασφαλιστήριο συμβόλαιο είτε κειρόγραφοι, είτε έντυποι, έχουν την ίδια νομική αξία και είναι υποχρεωτικοί δια τα μέρη, έστω και αν δεν έλαβε ιδιαίτερη γνώσην αυτών ο ασφαλισμένος, εφόσον έθεσε την υπογραφή του (ΑΠ 840/1977 ΕΕμπΔ ΚΘ', 439, Εφ.Αθ 10155/1991 Ελ.Δ/vn 36, 656). Άλλα και όταν οι όροι του ασφαλιστηρίου δεν καλύπτονται από την υπογραφή του ασφαλισμένου ή το ασφαλιστήριο δεν φέρει την υπογραφή του, δεσμεύουν αυτόν, εφ' όσον επικαλείται το ασφαλιστήριο στηρίζοντας επ' αυτού αξιώσεις και το προσκομίζει (Εφ.Αθ. 10155/1991 ενθ. ανωτ.,

Εφ.Αθ. 5010/1983 Ε.Εμπ.Δ. ΛΔ', 292). Εξ άλλου, κατά τα άρθρα 173, 200 ΑΚ, στην ερμηνεία των δικαιοπραξιών αναπτείται η αληθινή θούληση των δικαιοπρακτούντων, χωρίς προσήλωση στις λέξεις, βάσει των αρχών της καλής πίστεως, λαμβανομένων υπ' όψη και των συναλλακτικών ηθών (ΑΠ 1894/1984 Ελ.Δ/vn 26,221, ΑΠ 1089/1983 ΝοΒ 32, 840, ΑΠ 1549/1983 ΝοΒ 32, 1219).

Στην προκειμένη περίπτωση, από την επανεκτίμηση όλων των εγγράφων, που επικαλούνται και προσάγουν οι διάδικοι, αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Ο Α.Σ., σύζυγος της εναγούσης και πατέρας των παρ' αυτής εκπροσωπουμένων ανηλίκων Σ και Β.Σ, με το υπ' αρ. 1666940/11.7.91 ασφαλιστήριο συμβόλαιο, το οποίο ανανεώθηκε με το υπ' αρ. 127364/31.4.92 συμβόλαιο, συνήψε με την εναγομένη σύμβαση ασφαλίσεως δια την περίπτωση θανάτου του ίδιου από ατύχημα, δια το ποσό των 2.500.000 δραχμών, το οποίο θα ελάμβανεν, με την επέλευση του ασφαλιζομένου κινδύνου, σε ίσα μερίδια οι ενάγοντες (σύζυγος και τέκνα του ασφαλισμένου). Στους γενικούς όρους του ενδίκου ασφαλιστηρίου συμβολαίου, στους οποίους ρητά παραπέμπει το κείμενό του, περιλαμβάνεται και ο επικαλούμενος από την εναγομένη Ζος όρος, σύμφωνα με τον οποίο “...δεν καλύπτονται με την παρούσα ασφάλιση τα ατυχήματα, καθώς και οι άμεσες και έμμεσες συνέπειές της, που οφείλονται.... σε διαπληκτισμούς, εκτός αν ευρίσκεται σε νόμιμη άμυνα...”. Οι ενάγοντες επικαλούνται και προσκομίζουν τα ανωτέρω ασφαλιστήρια, στηρίζοντας επ'

αυτών την ένδικη αξίωσή τους και επομένως, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, ο ανωτέρω όρος είναι δεσμευτικός δια τον ασφαλισμένο και έγκυρος (κατ' άρθρο 361 ΑΚ), βάσιμα δε αντιάσσεται απέναντι στους ενάγοντες, τρίτους, δικαιούχους του ασφαλίσματος, από την εναγόμενη ασφαλιστική εταιρία (άρθρ. 411 ΑΚ), ο δε περί ακυρότητός του ισχυρισμός των εναγόντων είναι αβάσιμος. Ερμηνεύοντας τον ανωτέρω όρο του ένδικου ασφαλιστηρίου συμβολαίου, κατά τον οποίο δεν καλύπτονται από την σύμβαση ασφαλίσεως “τα ατυχήματα, που οφείλονται σε διαπληκτισμούς, εκτός αν βρίσκεται σε νόμιμη άμυνα”, κρίνεται ότι στην έννοια του όρου “διαπληκτισμός” περιλαμβάνεται και η συμπλοκή μεταξύ του ασφαλισμένου και άλλου προσώπου, εκτός αν ο ασφαλισμένος ευρίσκεται σε νόμιμη άμυνα, δηλ. δεν προκάλεσε ο ίδιος με τη συμπεριφορά αυτού την έναρξη της συμπλοκής.

Στην προκειμένη περίπτωση, όπως αποδείχθηκε από τα προμνησθέντα αποδεικτικά στοιχεία, κατά τις μεσημβρινές ώρες της 9.7.1993 στην πόλη Τ, στην οδό Ι., ο παθών Α.Σ., συνοδευόμενος από τους φίλους το Α.Ο και Β.Μ, εξήλθαν από το “καφέ -μπαρ-ουζερί” του Ι.Κ, όπου είχαν καταναλώσει οινοπνευματώδη ποτά. Ο Α.Σ., υπολομβάνοντας ότι μία μικροφθορά, που επεσήμανε στην πλευρά του σταθμευμένου εκεί αυτοκινήτου του, προήλθε από απροσεξία του διερχομένου εκείνην τη στιγμή με το ζωνόλατο αμάξι του μικροπωλητού καρπουζιών Α.Π., του εζίτησε εξηγήσεις. Επακολούθησε έντονος διάλογος μεταξύ των δύο ανδρών, λόγω του ότι ο Α.Π αρνήθηκε κάθε ανάμιξη στην αποδιδόμενη σ' αυτόν μικροφθορά του αυτοκινήτου. Ο διάλογος εξελίχθηκε σε επεισόδιο, κατά το οποίο ο Α.Σ. υπό του κράτος εκνευρισμού έπιασε τον Α.Π.

από τον “γιακά” του υποκαμίσου του, ο δε φίλος του Α.Ο τον κτύπησε με μια βέργα στο τριχωτό της κεφαλής του και στη συνέχεια οι δύο άνδρες συνεπλάκησαν, με την συμμετοχή και του Α.Ο. Μετά από αυτό ο Α.Π. άρπαξε από το ευρισκόμενο δίπλα του ζωνόλατο αμάξι ένα αιχμηρό μαχαίρι μίκους 20 εκατοστών, το οποίο χρησιμοποιούσε δι' επαγγελματικούς σκοπούς και με αυτό έπληξε αρχικά τον Α.Ο και στη συνέχεια τον Α.Σ, με αποτέλεσμα να θανατώσει και τους δύο αντιπάλους του. Ο δράστης Α.Π.. τιμωρήθηκε δια τις δύο ανθρωποκτονίες από το Μικτό Ορκωτό Εφετείο Λαρίσης σε συνοδική ποινή καθείρξεως 20 ετών (βλ. υπ' αρ. 15-19/1998 απόφαση του ανωτέρω Δικαστηρίου), αφού, προηγουμένως, το Δικαστήριο εδέχθη “ότι ο δράστης (Α.Π.) αθήνθηκε στις ανωτέρω πράξεις από προηγηθείσα σε βάρος του ανάρμοστη συμπεριφορά των παθόντων”.

Υπό τα αποδειχθέντα ως άνω πραγματικά περιστατικά είναι προφανές ότι ο θάνατος του ασφαλισμένου στην εναγόμενη Α.Σ. επήλθε κατά την διάρκεια συμπλοκής του με τον Α.Π, την οποία δεν προκάλεσε ο τελευταίος, αλλά ο ασφαλισμένος, ο οποίος άρχισε απρόκλητα το επεισόδιο και με υπαιτιόπτα του εξελίχθη σε συμπλοκή, ώστε να μη θεωρείται ότι αυτός διατελούσε σε νόμιμη άμυνα, αφού προηγήθηκε επίθεση των παθόντων σε βάρος του δράστου και επακολούθησε η απόφαση του τελευταίου να θανατώσει τους αντιπάλους του. Συνακόλουθα, η ένσταση της εναγόμενης ασφαλιστικής εταιρείας ότι η θανάτωση του ασφαλισμένου Α.Σ. από τον Α.Π εμπίπτει στην εξαιρετική ρήτρα του τρίτου όρου των γενικών αρχών του ασφαλιστηρίου συμβολαίου, που προεκτέθηκε, ήτοι ότι αποτελεί μεν “θανατοφόρο απύχημα”, που οφείλεται όμως σε προηγηθέντα διαπληκτισμό, στην

έννοια του οποίου περιλαμβάνεται, κατά την αληθινή βούληση των συμβαλλομένων και η συμπλοκή, του ασφαλισμένου (Α.Σ.) με τον δράστη (Α.Π.), χωρίς αυτός (ασφαλισμένος) να βρίσκεται σε νόμιμη άμυνα, είναι κατ' ουσίαν βάσιμη και επομένως η εναγομένη δεν έχει υποχρέωση, να καλύψει το ατύχημα αυτό. Τα ανωτέρω δεσμένην και το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο δια της εκκαλούμενης αποφάσεως ορθώς τον νόμο ερμήνευσε και τις αποδείξεις εκτίμησε και όσα αντίθετα υποστηρίζονται δια της κρινομένης εφέσεως είναι αβάσιμα.

5/2000

Πρόεδρος: Στέφανος Γαβράς

Εισηγητής: Ελευθέριος Παπαγιάννης

Δικηγόροι: Αθαν. Κωλέπης, Κων. Τσιάρας

ΣΥΜΒΑΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ. Υπάλληλος κομμωτηρίου. Για το έγκυρο της σύμβασης απαιτείται η ύπαρξη βιβλιαρίου υγείας του εργαζομένου, άλλως ακυρόττα της σύμβασης, οπότε ο εργαζόμενος μπορεί να αναζητήσει την ωφέλεια του εργοδότη εκ της εργασίας του κατά τις περί αδικ. πλουτισμού δ/ξεις. Μαθητευόμενος μισθωτός. Δικαιούμενες αποδοχές.

Επειδή, από τη διάταξη του άρθρου 216 παρ. 1 ΚΠολΔ, προκύπτει ότι το δικόγραφο της αγωγής πρέπει να περιέχει σαφή έκθεση των πραγματικών περιστατικών, ώστε να δύναται το μεν δικαστήριο, να διεξαγάγει τις δέουσες αποδείξεις, ο δε εναγόμενος να αμυνθεί (ΑΠ 1231/1989 ΑρχΝ 41, 700, ΑΠ 912/1988 ΕΕΝ 1989, 460). Στην προκειμένη περίπτωση, με την ένδικη αγωγή της η ενάγουσα ιστορούσε ότι, με την από 1.4.1991 σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου, που καταρτίσθηκε με-

ταξύ αυτής και της νομίμου εκπροσώπου της πρώτης εναγομένης, προσελήφθη από την τελευταία, δια να εργασθεί στο κομμωτήριο, που διατηρεί στην πόλη Τ., αρχικά από 1.4.1991 μέχρι 31.3.1993 ως μαθητευόμενη κομμώτρια και ακολούθως από 1.4.1993, ως κομμώτρια, αντί των νομίμων αποδοχών δια παρεχομένη εργασία 25 ημερών μνηματίων και δια 40 ώρες εβδομαδιαίως. Σε εκτέλεση της ανωτέρω συμβάσεως η ενάγουσα εργάσθηκε στην επιχείρηση της πρώτης εναγομένης μέχρι την 23.12.1995, οπότε και απολύθηκε απ' αυτήν, χωρίς να της καταβληθεί η νόμιμη αποζημίωση. Ότι η εναγομένη, κατά το από 1.4.1991 μέχρι 30.4.1993 χρονικό διάστημα, δεν κατέβαλε στην ενάγουσα κανένα χρηματικό ποσό ως αμοιβή της παρασκεθείσης υπ' αυτής εργασίας, μετέπειτα δε της κατέβαλε τα κάτωθι χρηματικά ποσά μνηματίων, (α) από 1.5.1993 μέχρι 31.12.1994 δραχμές 40.000, (β) από 1.1.1995 μέχρι 30.10.1995 δραχμές 70.000 και (γ) από 1.11.1995 μέχρι 23.12.1995 δραχμές 100.000, τα οποία όμως ποσά υπολείπονταν των νομίμων αποδοχών. Ζητούσε δε με την αγωγή η ενάγουσα, να υποχρεωθούν οι εναγόμενες, να καταβάλλουν σ' αυτή, εις ολόκληρον η καθεμία, δεδομένου ότι η δεύτερη και τρίτη είναι ομόρυθμα μέλη της πρώτης τούτων, δια μη καταβληθείσες αποδοχές του διαστήματος από 1.4.1991 μέχρι 30.4.1993, διαφορές αποδοχών από 1.5.1993 μέχρι 23.12.1995, δώρα εορτών Χριστουγέννων - Πάσχα, αποζημίωση και επιδόματα αδείας δια τα έτη 1993, 1994 και 1995 και αποζημίωση απολύσεως, συνολικά το ποσό των 6.215.881 δραχμών, όπως αναλυτικά εκτίθεται στην αγωγή κάθε αιτούμενο κονδύλιο, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής μέχρι την εξόφληση, κυρίως μεν από τη σύμβαση ερ-

γασίας, επικουρικά δε κατά τις περί αδι- καιολογήτου πλουτισμού διατάξεις. Με το ανωτέρω περιεχόμενο και αίτημα η αγωγή είναι πλήρως ορισμένη και νόμιμη και το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που κατέληξε στην ίδια παραδοχή ορθά ερμήνευσε το νόμο. Επομένως, τα αντίθετα υποστηρίζομενα από τις εκκαλούσες με τον δεύτερο λόγο της κρινομένης εφέσεως, ότι η αγωγή είναι αόριστη, κυρίως διότι δεν διευκρινίζεται ο' αυτή ότι η ενάγουσα απασχολούνταν στην επιχείρηση της πρώτης εναγομένης όλες τις εργάσιμες ημέρες με πλήρες ωράριο εργασίας ή όχι, ώστε να δικαιούται πλήρεις αποδοχές, είναι αβάσιμα.

Επειδή, από το άρθρο 14 της υπ' αριθ. 40189/1988 αποφάσεως του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του ΑΝ 2520/1940, προκύπτει ότι όποιος ασκεί το επάγγελμα υπαλλήλου, εργατοτεχνίτη ή βοηθού αυτών, κομμωτηρίου κλπ, υποχρεούται να εφοδιασθεί με βιβλιάριο υγείας, το οποίο βεβαιώνει ότι δεν πάσχει από τις αναφερόμενες στην τελευταία διάταξη του Υγειονομικού Κανονισμού μεταδοτικές νόσους. Συνακόλουθα η έλλειψη του βιβλιαρίου υγείας καθιστά την σύμβαση εργασομένου σε κομμωτήριο άκυρη και μη γενομένη, σύμφωνα με τα άρθρα 3, 174 και 180 ΑΚ. Εξάλλου, από τα άρθρα 904 επ. ΑΚ, προκύπτει ότι η αποδοτέα ωφέλεια εκείνου, που κατέστη αδικαιολόγητα πλουσιότερος από την παροχή σ' αυτόν εργασίας χωρίς νόμιμη αιτία, λόγω ακυρότητος της περί παροχής αυτής συμφωνίας, συνίσταται στο αντάλλαγμα, το οποίο θα κατέβαλε, αν κατάρτιζε έγκυρη σύμβαση εργασίας υπό τις ίδιες συνθήκες, με πρόσωπο που διέθετε τα ίδια προσόντα και την ίδια ικανότητα δια την άνω παροχή (ΑΠ 419/1995 ΕλΔ/vn 37, 1572).

Στην προκειμένη περίπτωση, από τις καταθέσεις των παρ' εκάστου των διαδίκων εξετασθέντων μαρτύρων, περιεχόμενων στα υπ' αρ. 400/1997 πρακτικά δημοσίας συνεδριάσεως του Πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου, την χωρίς όρκο εξέταση της εναγούσης και του νομίμου εκπροσώπου της πρώτης των εναγομένων, ως διαδίκων (βλ. τα ταυτάριθμα προς την εκκαλουμένη απόφαση πρακτικά δημοσίας συνεδριάσεως του Πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου), τις υπ' αριθ. 588/1996 και 99/1997 ενορκες θεβαιώσεις ενώπιον της Ειρηνοδίκου Τ. και πάντα τα έγγραφα που προσκομίζουν οι διαδίκοι, αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Δυνάμει της από 1.4.1991 συμβάσεως εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου η πρώτη εναγόμενη, της οποίας η δεύτερη και τρίτη εναγόμενες είναι ομόρρυθμα μέλη, προσέλαθε την ενάγουσα, προκειμένου να εργασθεί αρχικά ως μαθητευόμενη και στην συνέχεια από 1.4.1993 ως κανονική εργάτρια στο κομμωτήριο, που διατηρούν οι εναγόμενες στην πόλη των Τρικάλων. Με την ανωτέρω ιδιότητα η ενάγουσα παρείχε την εργασία της στην πρώτη εναγόμενη, συνίστατο δε αυτή μόνο σε απλές προκαταρτικές εργασίες των πελατών του κομμωτηρίου, παροχή βοήθειας σε εκπαιδευμένη κομμωτρία και εργασίες καθαριότητος των χώρων του κομμωτηρίου, το γεγονός δε ότι η ενάγουσα ζητεί δια της αγωγής αποδοχές ανειδικεύτου εργάτου και ουχί υπαλλήλου, ενισχύει την ανωτέρω άποψη. Κατά τον χρόνο καταρτίσεως της ανωτέρω συμβάσεως, αλλά και σε ολόκληρο το χρονικό διάστημα που διήρκεσε η εργασιακή σχέση, η ενάγουσα εστερείτο πιστοποιητικού υγείας και ως εκ τούτου η ανωτέρω σύμβαση εργασίας ήταν εξ υπαρχής άκυρη. Όμως, παρά την προαναφερόμενη ακυρότητα της εργασιακής σχέσε-

ως, η ενάγουσα δικαιούται, να ζητήσει από την πρώτη εναγομένη εργοδότρια, κατά τις διατάξεις του αδικαιολόγητου πλουτισμού, την ωφέλεια, την οποία η τελευταία απεκόμισε, δηλ. το αντάλλαγμα το οποίο θα κατέβαλε σε άλλο εργαζόμενο, αν κατάρτισε έγκυρη σύμβαση εργασίας με αυτόν, που θα διέθετε τα ίδια προσόντα και ικανότητα με την ενάγουσα, δια την παρασκεθείσα υπ' αυτής εργασία στην εναγομένη. Αν λοιπόν η πρώτη εναγομένη απασχολούσε στη θέση της ενάγουσας άλλο μισθωτό με έγκυρη σύμβαση, θα ήταν υποχρεωμένη, να του καταβάλει όσο μεν χρονικό διάστημα ήταν μαθητευομένη το 75% του βασικού ημερομισθίου του ανειδίκευτου εργάτη και κατόπιν πλήρες το ημερομίσθιο.

Περαιτέρω αποδείχθηκε ότι κατά το από 1.4.1991 μέχρι 23.12.1995 χρονικό διάστημα το ημερομίσθιο του ανειδίκευτου εργάτη ανέρχονταν (γίνεται ανάλυση των ποσών ...), ήτοι συνολικά το ποσό των 5.025.055 δραχμών, εκ του οποίου η εκκαλούμενη απόφαση επεδίκασε στην ενάγουσα το ποσό των 5.002.303 δραχμών, χωρίς η ενάγουσα να παραπονείται κατ' αυτής. Συνακόλουθα η πρώτη εναγομένη θα έπρεπε, να καταβάλει σε άλλο μισθωτό με τα ίδια προσόντα και ικανότητα με την ενάγουσα, αλλά με έγκυρη σύμβαση εργασίας, συνολικά το ποσό των 7.132.837 δραχμών και συνεπώς αντίστοιχα είναι αδικαιολόγητος ο πλουτισμός της εναγομένης από την ακυρότητα της ενδίκου εργασιακής σχέσεως. Επομένως η ενάγουσα εδικαιούτο, να λάβει από την πρώτη εναγομένη το ανωτέρω ποσό των 7.132.837 δραχμών, δια την παρασκεθείσα σ' αυτήν εργασία κατά το από 1.4.1991 μέχρι 23.12.95 χρονικό διάστημα και έναντι του ποσού αυτού η εναγομένη κατέβαλε στην ενάγουσα, όπως η ίδια συνομολογεί, το ποσό του 1.700.000

δραχμών, ήτοι (α) 40.000 δραχμές μηνιαίως από 1.5.1993 μέχρι την 31.12.1994, (β) 70.000 δραχμές μηνιαίως από 1.1.95 μέχρι 31.10.95 και (γ) 100.000 δραχμές μηνιαίως από 1.11.1995 μέχρι 23.12.1995 και συνεπώς το υπολειπόμενο ποσό, που δικαιούται η ενάγουσα, να λάβει από την πρώτη εναγομένη ανέρχεται σε 5.432.837 δραχμές (7.132.837-1.700.000), δια την καταβολή δε του ποσού αυτού, ευθύνονται εις ολόκληρον και οι λοιπές εναγόμενες, ως ομόρρυθμα μέλη της πρώτης τούτων.

Στο σημείο αυτό πρέπει να παρατηρηθεί ότι δεν αποδείχθηκε ουσιαστικά βάσιμος ο ισχυρισμός της εναγούσης, ότι η πρώτη εναγομένη την 23.12.1995, δια της νομίμου εκπροσώπου αυτής, προέβη σε καταγγελία της εργασιακής σχέσεως, χωρίς να της καταβάλει την νόμιμη αποζημίωση, αφού, απεναντίας, αποδείχθηκε ότι η ενάγουσα κατά την ανωτέρω ημεροχρονολογία απεχώρησε οικειοθελώς από την εργασία της και συνεπώς δεν εδικαιούτο αποζημιώσεως απολύσεως. Βεβαίως και οι εναγόμενες ισχυρίζονται ότι (α) η ενάγουσα προσλήφθηκε και παρείχε την εργασία της στην πρώτη εναγομένη, αμείβομεν με 150 δραχμές μέχρι την 31.3.1993 και 200 δραχμές έκτοτε μέχρι την αποχώρησή της κατά πελάτισσα, την οποία προετοίμαζε δια το χτένισμα από ειδικευμένη κομμώτρια και συνολικά απεκόμιζε ημεροσίως περί της 3.500 δραχμές το πρώτο χρονικό διάστημα και 5.000 δραχμές έκτοτε, ποσά τα οποία υπερκάλυπταν τις νόμιμες αποδοχές της. (β) Έκ του γεγονότος ότι κατά την ενώπιον του Επόπτου Εργασίας εμφάνιση της εναγούσης την 7.2.1996 η ίδια δήλωσε ότι διεκδικούσε από την εναγομένη δώρα εορτών Χριστουγέννων-Πάσχα, αποζημίωση και επιδόματα αδείας, συνάγεται εξώδικη ομολογία αυτής ότι δεν της οφείλονται

διαφορές νομίμως αποδοχών. Όμως το Δικαστήριο δεν σχημάτισε πλήρη δικανική πεποίθηση περί της βασιμότητος των ανωτέρω ισχυρισμών των εναγομένων από τα προσκομισθέντα αποδεικτικά μέσα, λαμβανομένου μάλιστα υπ' όψη ότι από τις εναγόμενες δεν προσκομίζεται καμία απόδειξη περί καταβολής στην ενάγουσα οποιουδήποτε χρηματικού ποσού. Ειδικά όμως στο από 7.2.1996 προσκομιζόμενο Δελτίο Εργατικής Διαφοράς της Διευθύνσεως Επιθεωρήσεως Εργασίας Τρικάλων περιέχεται η δίλωση της εναγόύσης ότι προέβη σε καταγγελία της εναγομένης στο ΙΚΑ, που αφορούσε μη ασφάλιση της δια το χρονικό διάστημα από του μηνός Απριλίου 1991 μέχρι 21.12.1995. Το αναγραφόμενο ως “περιληψη διαφοράς” στο ανωτέρω Δελτίο δεν αφορά δίλωση της εναγόύσης και δεν αποτελεί, σε κάθε περίπτωση, εξώδικη ομολογία αυτής, ότι δεν δικαιούται την διαφορά των διεκδικούμενων δια της ενδίκου αγωγής νομίμων αποδοχών της. Επομένως, το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που δέχθηκε τα ανωτέρω, ορθά τον νόμο ερμήνευσε και τις αποδείξεις εκτίμησε και όσα αντίθετα υποστηρίζονται δια των λοιπών λόγων εφέσεως είναι αβάσιμα.

7/2000

Πρόεδρος: Στέφανος Γαβράς

Εισηγητής: Ελευθέριος Παπαγιάννης

Δικηγόροι: Βασ. Μπαρμπαρούση

ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗ. Η συντέλεση αυτής γίνεται είτε με την καταβολή στο δικαιούχο της προσωρινά ή οριστικά καθορισθείσας αποζημίωσης, είτε με την κατάθεση της αποζημίωσης υπέρ του δικαιούχου στο ΤΠΔ, εντός 18 μηνών από τη χρονολογία δημοσίευσης της απόφασης περί προσωρινού καθορισμού της αποζημίωσης. Στη δεύτερη περίπτωση

κατάθεσης της αποζημίωσης στο ΤΠΔ, για τη συντέλεση της απαλλοτρίωσης απαιτείται, εντός της ίδιας 18μηνης προθεσμίας, η δημοσίευση σε φύλλο της ΕτΚ ανακοίνωσης για την έκδοση του σχετικού γραμματίου παρακατάθεσης, ανεξάρτητα αν ο δικαιούχος έλαβε γνώση της δημοσίευσης της ανακοίνωσης.

Επειδή, δια της υπ' αρ. κατ. 64/28. 1.1998 ανακοπής, ο ανακόπτων (εφεσίθλητος) εζίτησε, να ακυρωθούν: (α) ο εκτελεστός τίτλος, βάσει του οποίου επισπεύδεται η κατ' αυτού εκτέλεση, ήτοι το υπ' αρ. 397/1997 πρώτο εκτελεστό απόγραφο της υπ' αρ. 456/1997 οριστικής αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Καρδίτσας, (β) η από 8.12.1997 επιταγή προς εκτέλεση του καθ' ου Ελληνικού Δημοσίου (εκκαλούντος), που είναι γραμμένη κάτωθι αντιγράφου εξ απογράφου της ανωτέρω αποφάσεως, (γ) η υπ' αρ. 706/1998 έκθεση βιαίας αποβολής και εγκατάστασης του δικαστικού Επιμελητού στο Πρωτοδικείο Καρδίτσας Σ.Μ., δια τους αναφερομένους στην εν λόγω ανακοπή λόγους. Επί της ανωτέρω υποθέσεως εκδόθηκε η εκκαλουμένη απόφαση, με την οποία έγινε δεκτή καθ' ολοκληρίαν η ανακοπή και κατ' αυτής παραπονείται το Ελληνικό Δημόσιο δια της κρινομένης εφέσεως του δι' εσφαλμένη ερμηνεία του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων και ζητεί την εξαφάνιση της εκκαλουμένης αποφάσεως, προκειμένου να απορριφθεί η ανωτέρω ανακοπή του αντιδίκου του.

Επειδή, από τις διατάξεις των άρθρων 17 παρ. 4 εδ. γ' του Συντάγματος 1975, 7 παρ. 1 ν.δ. 797/1971 “περί αναγκαστικών απαλλοτριώσεων”, προκύπτει ότι η ολοκλήρωση της νομικής διαδικασίας της αναγκαστικής απαλλοτριώσεως, που οδηγεί στην πραγματοποίηση του αμέσου

σκοπού αυτής, δηλαδή στην στέρηση της ιδιοκτησίας από τον δικαιούχο και στην κτίση της κυριότερος ή άλλου εμπράγματου δικαιώματος από τον ωφελούμενο από την απαλλοτρίωση, που αποκτά έτσι πρωτότυπη κυριότητα του απαλλοτριουμένου πράγματος, προϋποθέτει την συντέλεση της αναγκαστικής απαλλοτριώσεως. Η συντέλεση αυτή επέρχεται, είτε με την καταβολή στον δικαιούχο της προσωρινώς ή οριστικώς καθορισθείσης δικαστικής πλήρους αποζημιώσεως, είτε με την κατάθεση της αποζημιώσεως υπέρ του δικαιούχου στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων. Δια να επιφέρει όμως τις νόμιμες συνέπειές της η κατάθεση αυτή, πρέπει η σχετική γνωστοποίησή της να δημοσιευθεί σε φύλλο της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως. Τόσο όμως η καταβολή της κατά τα άνω προσδιορισθείσης αποζημιώσεως, όσο και η εξομοιούμενη με αυτή δημοσίευση σε φύλλο της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως, που περιέχει την ειδοποίηση περί της γενομένης παρακαταθήκης, πρέπει το βραδύτερο να πραγματοποιηθούν εντός 18 μηνών από τη χρονολογία δημοσιεύσεως της δικαστικής αποφάσεως περί προσωρινού καθορισμού της αποζημιώσεως (ΑΠ 706/1994 ΕλΔ/vn 36, 834).

Στην προκειμένη περίπτωση, από την επανεκτίμηση των εγγράφων που επικαλούνται και προσκομίζουν οι διάδικοι και την εν γένει αποδεικτική διαδικασία, αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Με την υπ.' αρ. 091011/6538/0010/ 23.10.1991 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, που δημοσιεύθηκε στο υπ' αρ. 824/12.11.1991 φύλλο Εφημερίδος της Κυβερνήσεως, κυρήθηκε αναγκαστική απαλλοτρίωση σε έκταση 47.960,69 τετρ. μέτρων, δια την βελτίωση της Επαρχιακής

οδού Φαρσάλων - Καρδίτσας - Τρικάλων (διάνοιξη περιφερειακής οδού Καρδίτσας-Τρικάλων), υπέρ και με δαπάνες του Ελληνικού Δημοσίου. Μεταξύ των ακινήτων που απαλλοτριώθηκαν, περιλαμβάνεται και ιδιοκτησία του ανακόπτοντος με αριθμό στον κτηματολογικό πίνακα 122, εμβαδού 289,61 τετρ. μέτρων. Στη συνέχεια καθορίσθηκε η μεν προσωρινή τιμή μονάδος της απαλλοτριωθείσης εκτάσεως στο ποσό των 12.000 δραχμών κατά τετρ. μέτρο με την υπ' αρ. 300/26.8.1992 απόφαση του Πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου, η δε οριστική τιμή μονάδος στο ποσό των 5.500 δραχμών, με την υπ' αρ. 41/30.4.1993 απόφαση του Δικαστηρίου αυτού. Η ανωτέρω απαλλοτρίωση συντελέσθηκε, δεδομένου ότι το Ελληνικό Δημόσιο παρακατέθεσε την καθορισθείσα προσωρινή τιμή μονάδος αποζημιώσεως στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, εντός προθεσμίας 18 μηνών από τον καθορισμού αυτής (26.8.1992), αφού εκδόθηκαν αρχικά το υπ' αρ. 033338/12.5.1993 γραμμάτιο παρακαταθήκης ποσού 159.622.706 δραχμών και μετέπειτα το υπ' αρ. 34073/28.12.1993 γραμμάτιο παρακαταθήκης ποσού 8.551.239 δραχμών, που δημοσιεύθηκαν στα υπ' αρ. 674/16.6.1993 και 662/18.2.1994 φύλλα Εφημερίδος της Κυβερνήσεως αντίστοιχα. Ακολούθως, με την υπ' αρ. 456/1997 απόφαση του Πρωτοβαθμίου δικαστηρίου, υποχρεώθηκαν οι καθ' ων οποίων και ο ανακόπτων, που εν τω μεταξύ αναγνωρίσθηκε με την υπ' αρ. 2/1993 απόφαση του Πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου δικαιούχος της αποζημιώσεως δια την υπ' αρ. 122 κτηματολογικού πίνακος ιδιοκτησία, να παραδώσουν στο Ελληνικό Δημόσιο την κατοχή και χρήση των απαλλοτριωθέντων ακινήτων. Σε εκτέλεση της ανωτέρω υπ' αρ. 456/1977 αποφάσεως εκδόθηκε

το υπ' αρ. 397/5.12.1997 πρώτο εκτελεστό απόγραφο, προκειμένου να προχωρίσει η διαδικασία αποβολής κατά του ανακόπτοντος, ο οποίος αρνείται την παράδοση της υπ' αρ. 122 ιδιοκτησίας κτηματολογικού πίνακος, ισχυριζόμενος ότι δεν συντελέσθηκε η απαλλοτρίωση ως προς την ιδιοκτησία του, διότι δεν καταβλήθηκε σ' αυτόν η καθορισθείσα κατά τα ανωτέρω αποζημίωση. Όμως, όπως προαναφέρθηκε, με την παρακαταθέση στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων της αποζημιώσεως και δημοσιεύσεως στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της σχετικής ανακοινώσεως περί εκδόσεως του σχετικού γραμματίου παρακαταθήκης εντός προθεσμίας 18 μηνών από του καθορισμού της προσωρινής τιμής μονάδος αποζημιώσεως, συντελέσθηκε νόμιμα η απαλλοτρίωση, ανεξάρτητα αν ο ανακόπτων έλαβε γνώση της δημοσιεύσεως της ανωτέρω ανακοινώσεως (ολομ. ΑΠ 459/1970 Αρχ. N. 1970, 846) ή δεν εισέπραξε την αποζημίωση από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, κατά του οποίου έχει πλέον, ευθεία αγωγή προς καταβολή της (ολομ. ΑΠ 49/1980 ΝοΒ 28, 1154). Στο σημείο αυτό πρέπει να παρατηρηθεί ότι ο ανακόπτων δεν ισχυρίσθηκε με την ανακοπή αυτού ότι η πραγματική κυκλοφορία των υπ' αρ. 674/1993 και 662/1994 φύλλων Εφημερίδος της Κυβερνήσεως έγινε μετά την παρέλευση 18μηνου από τον καθορισμό της προσωρινής τιμής μονάδος αποζημιώσεως, οπότε θα ήταν δυνατόν να θεωρηθεί μη συντελεσθείσα η απαλλοτρίωση (ΑΠ 706/1994 ενθ. ανωτ.).

Κατ' ακολούθιαν πάντων των ανωτέρω αποδειχθέντων πραγματικών περιστατικών, το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο κατ' εσφαλμένη ερμηνεία του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων, εδέχθη με την εικαλουμένη απόφαση, ότι στη συγκεκρι-

μένη περίπτωση δεν συντελέσθηκε η απαλλοτρίωση, λόγω μη καταβολής εκ μέρους του Ελληνικού Δημοσίου της καθορισθείσης αποζημιώσεως στον ανακόπτοντα και, κατ' αποδοχήν του σχετικού λόγου της κρινομένης εφέσεως, πρέπει να εξαφανισθεί.

9/2000

Πρόεδρος: Στέφανος Γαβράς

Εισηγητής: Δημήτρος Τίγγας

Δικηγόροι: Γεωργ. Κουκουβίνος, Νίκ.

Εμμανουηλίδης

ΕΝΟΡΚΕΣ ΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ. Στις δίκες στο Πολυμελές Πρωτοδικείο, - στο οποίο οι ένορκες βεβαιώσεις, ως μαρτυρίες τρίτων, δεν επιτρέπονται έξω από τα πλαίσια του 341 ΚΠολΔ -, μπορούν να ληφθούν υπ' όψη για τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων, εφ' όσον έχει επιτραπεί η απόδειξη με μάρτυρες, οι ένορκες βεβαιώσεις, που έγιναν πριν από την άσκηση της αιγαγής, εκτός αν κατά την ανέλεγκτη κρίση του Δικαστηρίου, αυτές ληφθηκαν επίτηδες για να χρησιμεύσουν ως μαρτυρίες στη δίκη για τα σ' αυτή αποδεικτέα θέματα.

Από τις διατάξεις των άρθρων 336 παρ. 3, 339, 395, 341, 397, 398 και 406-409 ΚΠολΔικ προκύπτει ότι ένορκες βεβαιώσεις, που έχουν ληφθεί κατά παράθαση των δικονομικών διατάξεων που αρμόζουν στη διαδικασία με την οποία δικάζεται η υπόθεση από το αρμόδιο δικαστήριο, δεν λαμβάνονται υπόψη. Προκειμένου όμως για δίκες ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου - στο οποίο οι ένορκες βεβαιώσεις, ως μαρτυρίες τρίτων, δεν επιτρέπονται έξω από τα πλαίσια του άρθρου 341 ΚΠολΔικ - μπορούν να ληφθούν υπόψη για τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων, εφόσον έχει επιτραπεί η

απόδειξη με μάρτυρες, οι ένορκες βεβαιώσεις που έγιναν πριν από τη δίκη, ήτοι πριν από την άσκηση της αγωγής, εκτός αν το δικαστήριο, κρίνοντας κυριαρχικώς και ανελέγκτως δεχθεί, είτε κατά πρόταση του αντιδίκου του προσκομίσαντος τις ένορκες βεβαιώσεις, είτε κατ' αυτεπάγγελτη έρευνα ότι έχουν ληφθεί επίτηδες για να χρησιμεύσουν ως μαρτυρίες στη δίκη για τα σ' αυτή αποδεικτέα θέματα, υπό τις αυτές δε προϋποθέσεις είναι δυνατόν να ληφθούν υπόψη, προκειμένου περί δικών ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου - όπου είναι επιτρεπτή η χρήση ενόρκων βεβαιώσεων, που έχουν ληφθεί κατά τις διατυπώσεις του νόμου - και ένορκες βεβαιώσεις που έγιναν στα πλαίσια άλλων δικών μεταξύ των αυτών διαδίκων για τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων, χωρίς την τίրηση των τασσομένων γι' αυτές νόμιμων διατυπώσεων (ΑΠ 969/1996 ΕΔ 39. 824, 49/1997 ΕΔ 38. 1542, 693/1997 ΕΔ 39. 90, 964/1992 ΕΔ 35. 380).

Στην προκειμένη περίπτωση οι αρχικώς ενάγοντες (στη θέση των οποίων υπεισήλθαν μετά το θάνατό τους οι εκκαλούντες) επικαλέσθηκαν και προσκόμισαν στο Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο για την απόδειξη των θεμελιούντων τη βάση της αγωγής τους γεγονότων, μεταξύ άλλων και τις υπ' αρ. 28688/27.4.1992 και 28689/27.4.1992 ένορκες βεβαιώσεις των Κ.Μ και Δ.Τ.-Ε.Π ενώπιον του συμβολαιογράφου Βόλου Η.Φ. από τις οποίες την πρώτη επικαλέσθηκαν (και προδίλως χρησιμοποίησαν) στη δίκη ασφαλιστικών μέτρων για τη δικαστική μεσεγγύηση του επιδίκου ακινήτου, η οποία ανοίχθηκε με την από 25.1992 και με αριθμό εκθ. καταθέσεως 1630/427/1992 αίτηση τους κατά της εναγόμενης (ήδη εφεσίβλητης) ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, το οποίο έκανε δεκτή την εν λόγω αίτησην. Οι ένορκες βε-

βαιώσεις όμως δόθηκαν επίτηδες για να χρησιμεύσουν ως μαρτυρίες στην κύρια δίκη και ορθώς με αυτή την αιτιολογία δεν ληφθηκαν υπόψη από το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, όσα δε αντιθέτως υποστηρίζουν παραδεκτώς οι εκκαλούντες (βλ. άρθρο 525 ΚΠολΔ) πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα. Ειδικότερα η σκοπιμότητα χρήσης των ως άνω ενόρκων βεβαιώσεων στην κύρια δίκη αναγνώρισης του δικαιώματος κυριότητας των εναγόντων έναντι της εναγομένης προκύπτει τόσο από το ομοιόμορφο περιεχόμενό τους, που αναφέρεται στην άσκηση διακατοχικών πράξεων των εναγόντων και των δικαιοπαρόχων τους στο επίδικο, όσο και από το ότι ληφθηκαν πριν από την έναρξη της δίκης ασφαλιστικών μέτρων και σ' αυτή τη δίκη έγινε χρήση μόνον της πρώτης από αυτές τις ένορκες βεβαιώσεις.

11/2000

Πρόδεδρος: Στέφανος Γαβράς

Εισηγήτρια: Μαρία Ζουμπουγιάργου

Δικηγόροι: Γεωργ. Ζορμπάς, Σπ. Παπαδόπουλος

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ. Ο ακάλυπτος χώρος είναι κοινόχρηστος και δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο διαιρημένης ιδιοκτησίας. Δυνατή όμως η δημιουργία σ' αυτόν χώρων στάθμευσης (πάρκιν) και η παραχώρηση της χρήσης τούτων αποκλειστικά σ' ένα ή περισσότερους ιδιοκτήτες διαιμερισμάτων της ίδιας οικοδομής με νόμιμο τρόπο (συμφωνία άλλων των συνιδιοκτηών και μεταγραφή). Οι νόμιμοι περιορισμοί της χρήσης των κοινοχρήστων χώρων της πολυκατοικίας έχουν το χαρακτήρα δουλείας.

Το επιτρεπό ή μη οριοθέτησης των υπαίθριων χώρων στάθμευσης είναι θέμα μόνο πολεοδομικής νομοθεσίας και δεν

επηρεάζει την εγκυρότητα των άνω συμφωνιών.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 2 παρ. 1, 4 παρ. 1, 5 παρ. 1 εδαφ. α και 13 του ν. 3741/29 “περί της ιδιοκτησίας κατ’ ορόφους” (που διατηρήθηκε σε ισχύ και μετά την εισαγωγή του Αστικού Κώδικα με το άρθρο 54 Εισ. NAK, και ΑΚ 1002 και ΑΚ 1117 ΑΚ), προκύπτει ότι οι ιδιοκτίτες οριζόντιων ιδιοκτησιών οικοδομής έχουν αναγκαστική συγκυρίση την οποία σε όλα τα ενδεικτικά οριζόμενα κοινόκτητα και κοινόχροστα μέρη της οικοδομής, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται το έδαφος, οι αυλές κ.λ.π. Ο προσδιορισμός των κοινόκτητων και κοινόχροστων αυτών μερών γίνεται, είτε με την συστατική της οροφοκτησίας δικαιοπραξία, είτε με ιδιαίτερες συμφωνίες μεταξύ όλων των οροφοκτητών. Αν αυτό δεν συμβεί, δηλαδή δεν ορίζεται τίποτε από τις σχετικές δικαιοπραξίες, τότε ισχύει ο προσδιορισμός που προβλέπεται από τις πιο πάνω διατάξεις. Με ομόφωνη απόφαση των συνιδιοκτητών της οικοδομής, που πρέπει να καταρτίζεται συμβολαιογραφικώς και να μεταγράφεται, μπορεί να παραχωρείται εγκύρως η χρήση των παραπάνω κοινόκτητων και κοινόχροστων μερών αποκλειστικώς σε ένα ή ορισμένους ιδιοκτήτες ορόφου ή διαμερίσματος, μόνο όμως της ίδιας οικοδομής στην οποία υπάρχουν. Οι συμφωνίες δε με τις οποίες κανονίζονται κατά διαφορετικό τρόπο τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των ιδιοκτητών οριζόντιων ιδιοκτησιών στα κοινόκτητα και κοινόχροστα πράγματα, δημιουργούν περιορισμούς της αναγκαστικής συγκυρίσης επί των πραγμάτων αυτών από την οποία και απορρέει το δικαίωμα συμμετοχής στη χρήση τους. Οι περιορισμοί αυτοί έχουν

απλώς “το χαρακτήρα δουλείας” κατ’ άρθρο 13 παρ. 3 Ν.3741/29, χωρίς όμως να είναι πραγματική δουλεία με την έννοια των άρθρων 1118 και 1119 ΑΚ, επιβάλλονται από την ιδιαιτερότητα του θεσμού της κατ’ ορόφους ιδιοκτησίας, δεσμεύοντας τους καθολικούς και ειδικούς διαδόχους των συνιδιοκτητών που συνομολόγησαν με ιδιαίτερη συμφωνία τον περιοριστικό όρο και αντιτάσσεται κατά των τρίτων (ΑΠ 448/1996).

Περαιτέρω κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 1 παρ. 6 εδαφ. 6 εδάφιο τελευταίο του Ν. 960/79 “περί επιβολής υποχρεώσεων προς δημιουργία κάρων στάθμευσης αυτοκινήτων για την εξυπέρτηση των κτιρίων”, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του Ν. 1221/81, όταν η οικοδομή ανεγείρεται με άδεια και υπό το πολεοδομικό σύστημα της αφέσεως του ισογείου κάρου της οικοδομής ακαλύπτου, ο ακάλυπτος αυτός κάρος δεν μπορεί να αποτελέσει διαιρημένες ιδιοκτησίες, αλλά θα παραμείνει ως κοινόχροστος, με την πιο πάνω έννοια, κάρος επί του οποίου αποκτάται αυτοδικαίως συγκυρίση, εφόσον υφίσταται οριζόντια ιδιοκτησία σε όροφο ή διαμέρισμα της οικοδομής και παρεπομένως αναγκαστική συγκυρίση των οροφοκτητών κατ’ ανάλογη μερίδα τούτων επί του κοινοχρήστου αυτού κάρου. Η χρήση όμως του κάρου αυτού μπορεί, κατά τα ανωτέρω, να παραχωρηθεί εγκύρως αποκλειστικώς σ’ ένα ή περισσότερους ιδιοκτήτες ορόφου ή διαμερίσματος της ίδιας οικοδομής, οπότε εγκύρως περιορίζεται η χρήση του κάρου αυτού σε μόνους αυτούς τους οροφοκτητες κατ’ αποκλεισμό στη χρήση τούτων των μη δικαιούχων σε τέτοια χρήση λοιπών οροφοκτητών. Έτσι αν ο καθορισμός ορισμένου τμήματος της πυλωτής, ως κάρων στάθμευσης αυτοκινήτων αποκλειστικώς υπέρ ορισμένων ο-

ροφοκτητών συγκεκριμένων διαμερισμάτων της οικοδομής, κατ' αποκλεισμό στη χρήση τουύτου από τους λοιπούς οροφοκτήτες ή διαμερισματούχους, έχει γίνει χωρίς κατανομή των θέσεων αυτών ως προς καθένα των δικαιούχων, ο δε περαιτέρω προσδιορισμός και η εξατομίκευση της συγκεκριμένης για κάθε δικαιούχο θέσης στάθμευσης αφορά τις μεταξύ τουώτων σχέσεις και γίνεται σύμφωνα με τους συμφωνηθέντας σχετικούς όρους. Η μη κατανομή των χώρων στάθμευσης μεταξύ των δικαιούχων δεν επιφέρει αδρανοποίηση της σχετικής συμφωνίας, ούτε ενεργεί καταλυτικά ως προς το δικαίωμα των δικαιούχων για αποκλειστική από αυτούς χρήση των χώρων στάθμευσης, σε τρόπο ώστε μέχρι την κατανομή των θέσεων στάθμευσης ο χώρος τούτων να καθίσταται παρά τον υφιστάμενο περιορισμό ως κοινόχρηστος (ΑΠ 1604/1997).

Από τις καταθέσεις των μαρτύρων των διαδίκων στο ακροατήριο του Πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου (βλ. πρακτικά συνεδριάσεως αυτού), τα έγγραφα που οι διάδικοι προσκομίζουν και επικαλούνται και το σύνολο των ισχυρισμών τους, αποδείχθηκαν τα εξής: Τόσον η ενάγουσα, όσον και οι πρώτος, δεύτερος, τρίτος και τέταρτη εναγόμενοι από κοινού, καθώς και οι πέμπτη και έκτη εναγόμενες επίσης από κοινού, είναι κύριοι αυτοτελών διαμερισμάτων (με στοιχεία Γ-4, Α-2, Β-2, Γ-2 και Δ-1 αντιστοίχως), τα οποία ευρίσκονται στην πολυόροφη οικοδομή της οδού Λ.28 στην πόλη Κ., η οποία (πολυκατοικία) κτίσθηκε σε οικόπεδο τρίτων με το σύστημα της αντιπαροχής. Ειδικότερα η εν λόγω οικοδομή ανεγέρθη με άδεια και υπό το πολεοδομικό σύστημα της αφέσεως του ισογείου χώρου του κτιρίου ακάλυπτου για την δημιουργία χώρων σταθμεύσεως αυτοκινήτων (PILOTIS). Επί της οικοδομής αυτής συνεστήθη οριζόντιος 1-

διοκτησία δυνάμει της υπ' αριθμ. 28.061/1981 πράξεως του συμβολαιογράφου Κ. I.B., που μεταγράφηκε νόμιμα στον τόμο 195 και αριθμό 162 του Υποθηκοφυλακείου Κ. Η πράξη αυτή ακολούθως συμπληρώθηκε και τροποποιήθηκε με ομόφωνες αποφάσεις όλων των συνιδιοκτητών της πολυκατοικίας, δυνάμει των υπ. αριθμ. 28.061/1982 και 13.308/1985 πράξεων του ίδιου συμβολαιογράφου, που μεταγράφηκαν επίσης νόμιμα στα βιβλία μεταγραφών του ίδιου υποθηκοφυλακείου. Με την πράξη συστάσεως της οριζόντιας ιδιοκτησίας προβλέφθηκε η δημιουργία έξι συνολικά θέσεων σταθμεύσεως αυτοκινήτων για την εξηπρέπηση των ενοίκων της πολυκατοικίας, εκ των οποίων δύο θα πάντα στεγασμένες και θα ευρίσκοντο στην πυλωτή της πολυκατοικίας (αριθμ. 1 και 2) και οι άλλες τέσσερις ανοιχτές και θα ευρίσκοντο εκτός κτιρίου, στον ακάλυπτο κοινόχρηστο χώρο του οικοπέδου και μάλιστα στο νότιο μέρος αυτού (άριθμ. 3, 4, 5 και 6). Αντικείμενο της προκείμενης δίκης αποτελούν οι τέσσερις μη εστεγασμένοι χώροι σταθμεύσεως στην πυλωτή της οικοδομής. Γ' αυτούς όλοι οι συνιδιοκτήτες (ακόμη και η ενάγουσα, η οποία συνεβλήθηκε με τον πληρεξούσιο της Α.Σ, στον οποίο κορήγησε ειδική προς τούτο πληρεξούσιότητα με το υπ' αριθμ. 16700/1981 πληρεξούσιο του συμβολαιογράφου Κ. I.B.) με την πράξη συστάσεως της οροφοκτησίας, όπως αυτή τροποποιήθηκε κατά τα προαναφερόμενα με την υπ' αριθμ. 28061/6.6.1982 συμπληρωματική συμβολαιογραφική πράξη οριζόντιας ιδιοκτησίας, που μεταγράφηκε νόμιμα, όρισαν με ιδιαίτερη συμφωνία ότι, την αποκλειστική χρήση των τεσσάρων μη στεγασμένων χώρων της αυλής, θα έχουν οι κύριοι των διαμερισμάτων της ίδιας πολυκατοικίας Α-2 (πρώτος εναγόμενος), Β-2 (δεύ-

τερος εναγόμενος), Γ-2 (τρίτος και τέταρτη εναγόμενοι) και Δ-1 (Ο.Κ. και ήδη οι πέμπτη και έκτη εναγόμενες που είναι οι καθολικοί του διάδοχοι). Ειδικότερα ορίσθηκε ότι ο πρώτος εναγόμενος θα έχει το δικαίωμα αποκλειστικής χρήσης της θέσεως με αριθμό 3, ο δεύτερος εκείνης με αριθμό 4, οι τρίτος και τέταρτος εκείνης με αριθμό 5 και οι λοιποί εκείνης με αριθμό 6. Σύμφωνα λοιπόν με τα προαναφερόμενα, ο περιορισμός αυτός συνομολογήθηκε νομίμως με ιδιαίτερη συμφωνία όλων των συνιδιοκτητών και της ίδιας της εναγούσης, η οποία (συμφωνία) καταρτίσθηκε συμβολαιογραφικώς, μεταγράφηκε νομίμως, κατά τους ορισμούς των άρθρων 5 και 13 του Ν. 3741/1929) και έχει χαρακτήρα δουλείας. Άρα οι εναγόμενοι, ως έχοντες δικαίωμα αποκλειστικής χρήσεως των ενδίκων χώρων σταθμεύσεως, νόμιμα αποκλείουν τους λοιπούς συνιδιοκτήτες - μεταξύ των οποίων και την ενάγουσα - από τη χρήση τους. Αθάσιμα λοιπόν διατείνεται η τελευταία ότι παράνομα αποκλείεται από τη χρήση των κοινών αυτών πραγμάτων.

Όσον αφορά την οριοθέτηση των υπαίθριων χώρων στάθμευσης δια της εμπήξεως σιδήρων πασσάλων ("κολωνάκια") και προσθήκης αλυσίδων, είναι ζήτημα που αφορά όντως μόνον την πολεοδομική νομοθεσία από την άποψη αυθαίρετης οικοδομικής προσθήκης και δεν επηρεάζει την εγκυρότητα της άνω συμφωνίας των συνιδιοκτητών, ούτε αλλάζει βέβαια τα πράγματα όσον αφορά το κύρος του νόμιμα συνομολογημένου περιορισμού της χρήσεως των επίμαχων χώρων. Ήδη μετά την καταγγελία της ενάγουσας, επελήφθη η Πολεοδομία Κ. και οι εναγόμενοι ενημέρωσαν νόμιμα την άδεια της οικοδομής, για την διαμόρφωση αυτή του ακαλύπτου χώρου, όπως αποδεικνύεται από το προσκομιζόμενο και επικαλούμε-

νο υπ' αριθμ. 12947. 12947/1996 έγγραφο της Πολεοδομίας του Δήμου Κ., η οποία και την ενομιμοποίησε, μετά από διενέργεια σχετικής αυτοψίας.

Σύμφωνα λοιπών με τα προαναφερόμενα και όσα διαλαμβάνονται στη μείζονα σκέψη, ορθώς εκρίθη με την εκκαλούμενη απόφαση ότι δεν υπάρχει παράνομη προσβολή των δικαιωμάτων της ενάγουσας για σύγχροση των ενδίκων χώρων σταθμεύσεως και ορθώς η αγωγή της απερρίφθη ως κατ' ουσίαν αβάσιμη.

14/2000

Πρόεδρος: Στέφανος Γαβράς

Εισηγήτρια: Μαρία Ζουμπουγιάργου

Δικηγόροι: Αχ. Γαλαζούλας - Στ. Μανίκας, Βασ. Διβάνης

Η ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΑ είναι άκυρη, αν αντιβαίνει σε απαγόρευση νόμου. Η δικαιοπραξία με την οποία περιορίζεται η εξουσία διάθεσης απαλλοτριωτού δικαιώματος, έχει ενοχική μόνο ενέργεια (αξίωση αποζημίωσης) και δεν επιδρά στο κύρος της διάθεσης, εκτός αν ορίζεται αλλιώς, δηλ. αν ο νόμος προβλέπει ρητά την ακυρότητα, ως συνέπεια της δικαιοπρακτικά απαγορευμένης διάθεσης (177 ΑΚ).

ΤΟ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟ ν.π. ιδιωτικού δικαίου (αστικού οικοδομικού συνεταιρισμού) έχει ισχύ σύμβασης και δεν αποτελεί κανόνα ουσιαστικού δικαίου. Συνακόλουθα, η παραβίαση όρου του καταστατικού περί απαγόρευσης μεταβίβασης του λαχόντος σε μέλος του συνεταιρισμού οικοπέδου, συνιστά διάθεση απαλλοτριωτού δικαιώματος, δικαιοπρακτικώς απαγορευθείσας με σύμβαση του συνεταιρισμού και του μέλους του και δεν επιφέρει ακυρότητα της δικαιοπραξίας διάθεσης του αντικειμένου, δυνάμενη να θεμελιώσει μόνο αξίωση αποζημίωσης.

Με την ένδικη αγωγή του ο εκκαλών οικοδομικός Συνεταιρισμός ιστόρησε - εν συνόψει - τα εξής: στον πρώτο εναγόμενο, ο οποίος είχε την ιδιότητα του ιδρυτικού μέλους του, παρεχώρησε, κατόπιν διανομής δια κληρώσεως, το λαχόν σ' αυτόν υπ. αριθμ. 52 οικόπεδο, εκτάσεως 500 τ.μ. δυνάμει του αναφερομένου συμβολαίου (νομίμως μεταγραφέντος) και σύμφωνα με τους περιοριστικούς όρους που διαλαμβάνονται σ' αυτό, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται: α) η υποχρέωση να ανεγείρει επ' αυτού κατοικία εντός οκτώ ετών από την ημερομηνία κληρώσεως και β) η απαγόρευση της εμπορευματοποίησης του λαχόντος οικοπέδου. Ο εναγόμενος όμως, δολίως ενεργών, παρεβίασε το νόμο, το καταστατικό του και το σκοπό για τον οποίο του παραχωρήθηκε το εν λόγω οικόπεδο και την 21.2.1995 το μεταβίβασε στους συνεναγομένους του, με το νομίμως έκτοτε μεταγραφέν μνημονεύσμενο πωλητήριο συμβόλαιο, χωρίς να τηρίσει τις διατυπώσεις που καθορίζονται από τις διατάξεις του Π.Δ. 93/1987 και του άρθρου 16 του Καταστατικού του, που αφορούν την έξοδο μέλους του από τη δύναμή του. Με βάση το ιστορικό αυτό ο ενάγων, επικαλούμενος συγκεκριμένο έννομο συμφέρον του, ζητησε: α) να αναγνωρισθεί ότι η γενομένη μεταβίβαση του επιμάχου οικοπέδου είναι άκυρη, β) να ακυρωθεί το σχετικό συμβόλαιο και γ) να αναμεταβιβασθεί σ' αυτόν η κυριότητα του ακινήτου.

Με την εκκαλουμένη απόφαση απεριφήθη ως νόμω αβάσιμη η αγωγή και ο ενάγων παραπονείται τώρα με την υπό κρίση έφεσή του για κακή ερμηνεία του νόμου και εφαρμογή, ζητώντας την ανατροπή της επί σκοπώ παραδοχής της αγωγής του.

Κατά το άρθρο 174 ΑΚ άκυρη (με την έννοια ότι θεωρείται ως να μην έγινε πο-

τέ) είναι η δικαιοπραξία, η οποία αντιβαίνει σε απαγορευτική διάταξη νόμου, εκτός αν συνάγεται κάτι άλλο. Άκυρη ακόμη είναι και η διάθεση αντικειμένου αν ο νόμος την απαγορεύει (άρθρο 175 εδ. α' ΑΚ). Η δικαιοπραξία όμως, με την οποία περιορίζεται η εξουσία διάθεσης απαλλοτριωτού δικαιώματος, έχει ενοχική μόνον ενέργεια και δεν επιδρά στο κύρος της διάθεσης, εκτός αν ορίζεται άλλως (άρθρο 177 ΑΚ). Η διάθεση, η οποία αντιβαίνει στο άρθρο 177 ΑΚ, είναι άκυρη αν ο νόμος προβλέπει την ακυρότητα ως συνέπεια της δικαιοπρακτικά απαγορευμένης διάθεσης. Το καταστατικό νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου δεν αποτελεί κανόνα ουσιαστικού δικαίου, αλλά έχει ισχύ συμβάσεως. Ο συνεταιρισμός αποτελεί νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου (ΑΠ 528/1994) και ο τρόπος λειτουργίας του διέπεται από τις διατάξεις του ΠΔ 93/1997 και του καταστατικού του. Τα μέλη οικοδομικού συνεταιρισμού μπορούν να εξέλθουν από τον συνεταιρισμό, η δε συνεταιριστική μερίδα είναι ονομαστική και αποτιμάται σε χρήμα (είτε σε χρήμα, είτε σε τμήμα εδάφους ή κτιρίου αντιστοιχεί). Κατά τη διάταξη του άρθρου 6 παρ. 8 του ΠΔ 93/1987 η συνεταιριστική μερίδα μεταβιβάζεται εφόσον τηρηθεί η σχετική διαδικασία, η οποία διαγράφεται στην εν λόγω διάταξη και παρέχει δικαίωμα προτίμοσης για την απόκτηση της μερίδας στον οικείο ΟΤΑ, εφόσον εκδηλώσει ενδιαφέρον εμπροθέσμως για στεγαστικούς σκοπούς, διαφορετικά η διάθεση της μερίδας του αποχωρούντος του συνεταιρισμού μέλους του γίνεται με κλήρωση μεταξύ εκείνων που εκδήλωσαν ενδιαφέρον. Σημειώτεον ότι η ίδια διάταξη καταχωρείται αυτοτελεξεί στο άρθρο 16 του Καταστατικού του ενάγοντος συνεταιρισμού.

Ενόψει τούτων είναι προφανές ότι η

ένδικη αγωγή δεν ευρίσκει έρεισμα στο νόμο, ήτοι τις διατάξεις των άρθρων 174, 175, 177 ΑΚ που προαναφέρθηκαν. Και τούτο διότι η επίμαχη δικαιοπραξία, (η μεταβίβαση δηλαδή της συνεταιριστικής μερίδας μέλους οικοδομικού συνεταιρισμού) δεν προσκρούει σε απαγορευτική διάταξη νόμου και η διάθεση (εκποίηση) του επιδίκου οικοπέδου σε τρίτον, επίσης δεν αντιβαίνει σε απαγόρευση νόμου (ή δικαστικής απόφασης). Συνιστά εξάλλου διάθεση απαλλοτριωτού δικαιώματος, η οποία αντιβαίνει μόνο στη διάταξη του άρθρου 17 του από 28.3.1988 καταστατικού του ενάγοντος συνεταιρισμού, με την οποία ορίζεται “ότι απαγορεύεται σε κάθε περίπτωση ή εμπορευματοποίηση των οικοπέδων από τους συνεταίρους”. Το καταστατικό όμως του ενάγοντος έχει ισχύ συμβάσεως και δεν αποτελεί κανόνα ουσιαστικού δικαίου. Επομένως η αντικαταστατική ενέργεια (και εν ταυτώ παραβίαση του οικείου απαγορευτικού όρου του μεταβίβαστικού συμβολαίου) εκ μέρους του πρώτου εναγομένου, πρώην μέλους του, ήτοι η μεταβίβαση του λαχόντος οικοπέδου στους συνεναγομένους του, εμπίπτει στην διάταξη του άρθρου 177 ΑΚ. Συνιστά δηλαδή διάθεση απαλλοτριωτού δικαιώματος, δικαιοπρακτικώς απαγορευθείσης δια συμβάσεως καταρτισθείσης μεταξύ του ενάγοντος και του πρώτου εναγομένου. Η σύμβαση όμως αυτή έχει ενοχική μόνον ενέργεια (π.χ. αξίωση αποζημιώσεως) μεταξύ των συμβληθέντων μερών και δεν έχει καμμία επίδραση στο κύρος της δικαιοπραξίας διαθέσεως του αντικειμένου, η οποία παραμένει έγκυρη και ισχυρή. Επομένως, τα ίδια αφού είπε και το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, το οποίο απέρριψε με την εκκαλουμένη απόφασή του την ένδικη αγωγή ως μη νόμιμη, ορθώς το νόμο ερμήνευσε και εφήρμοσε.

15/2000

Πρόεδρος: Στέφανος Γαβράς

Εισηγήτρια: Μαρία Ζουμπογιώργου

Δικηγόροι: Νικ. Μπέλτσιος - Μιχ. Γκιολές

ΔΩΡΕΑ. Η ανάκληση αυτής γίνεται με άτυπη δήλωση, ή και με την αγωγή, έχει ενοχική ενέργεια και επιφέρει τις νόμιμες συνέπειες, αφότου η δήλωση περιπλήθε στο δωρεοδόχο και υπό τον όρο ότι είναι αληθείς οι επικαλούμενοι λόγοι. Έννοια και περιπτώσεις ακαριστίας.

ΑΠΑΤΗ. Έννοια αυτής. Για την ακύρωση δικαιοπραξίας λόγω απάτης, δεν εξετάζεται αν η πλάνη, είναι συγγνωστή ή ασύγγνωστη, ουσιώδης ή επουσιώδης. Περιστατικά.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗ. Η ανάκληση της πληρεξουσιότητος εκ μέρους του αντιπροσωπευομένου, μετά την κατάρτιση της οριστικής σύμβασης, λόγω μεταβολής γνώμης και χωρίς σπουδαίο λόγο, είναι ανίσχυρη και δεν θίγει το κύρος της πληρεξουσιότητος.

ΕΝΟΡΚΕΣ ΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ. Παραδεκτά προσάγονται για πρώτη φορά στην έκκληση δίκη, χωρίς πρόθεση στρεψοδικίας ή βαριά αμέλεια.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ. Δεν εξαιρούνται από μόνη την ιδιότητά τους ότι είναι σύνυγοι ή συγγενείς των διαδίκων.

ΑΓΩΓΗ. Ο νομικός χαρακτηρισμός του δικογράφου ανήκει στη δικαιοδοτική εξουσία του Δικαστηρίου, με βάση το περιεχόμενό του, χωρίς δέσμευση από το χαρακτηρισμό των διαδίκων.

Με την ένδικη αγωγή της η ενάγουσα και ήδη εκκαλούσα, zήτησε: α) να αναγνωριστεί η ακυρότητα της δωρεάς στη ζωή από αυτή προς τους εφεσίθλητους εναγόμενους (αδελφό και ανεψιούς της) του αναφερομένου ακινήτου της, που έγινε με το υπ' αριθμό 9.427/12.2.1996 δω-

ρητήριο συμβόλαιο του Συμβολαιογράφου Α.Π., επικαλούμενη απάτη, αλλιώς ανάκληση της δωρεάς, β) να υποχρεωθούν οι εφεσίβληποι δωρεοδόχοι σε δίλωση βούλησης μεταβίβασης της κυριότητας σε αυτή, γ) να διαταχθεί η αποβολή τους από το επίδικο ακίνητο και δ) να απαγγελθεί προσωπική κράτηση σε βάρος τους. Το πρωτόδικο Δικαστήριο, με την προσβαλλόμενη απόφαση του, αφού έκρινε ότι η αγωγή είχε ως κύριο αίτημα μόνο την αναγνώριση της αλήθειας των λόγων της ανάκλησης της δωρεάς, απέρριψε την αγωγή, ως αβάσιμη, ενώ τα παρεπόμενα αιτήματα τα απέρριψε ως μη νόμιμα. Με την έφεση της κατά της εκκαλούμενης απόφασης και για τους λόγους που αναφέρει (οι οποίοι στο σύνολό τους εκτιμώμενοι, συνιστούν αιτιάσεις για εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων), η εκκαλούσα ενάγουσα ζητάει να εξαφανισθεί η εκκαλούμενη απόφαση, ώστε να γίνει δεκτή η αγωγή της.

Ο νομικός χαρακτηρισμός του δικογράφου της αγωγής ανήκει στη δικαιοδοτική εξουσία του δικαστηρίου, με βάση το περιεχόμενό του, χωρίς δέσμευση από το χαρακτηρισμό των διαδίκων, ούτε από το ότι ο ενάγων υποστηρίζει με εσφαλμένη νομική εκδοχή διαφορετικά νομικά αποτελέσματα (Εφ. Αθ. 10141/95 Ελλ. Δ/νη 38, 1614). Στην προκειμένη περίπτωση, κατ' εκτίμηση του δικογράφου της αγωγής της, το δικαστήριο, με ορθό νομικό χαρακτηρισμό, κρίνει ότι η εκκαλούσα, σύμφωνα με τα εκτιθέμενα περιστατικά, προσβάλλει την εν λόγω δωρεά της προς τον εφεσίβληπο δωρεοδόχο, κατά σειρά, για: α) απάτη, με εκμετάλλευση της κακής κατάστασης της υγείας της και της ψυχασθενείας της, αλλιώς β) ακαριστία του εφεσίβληπου δωρεοδόχου και των νόμιμων εκπροσώπων γονέων του. Από

σφάλμα, όμως, ςητεί την αναγνώριση της ακυρότητας της δικαιοπραξίας της δωρεάς λόγω απάτης, ενώ το ορθό αίτημα είναι η ακύρωση της με τη δικαστική απόφαση, διότι πρόκειται για ακυρώσιμη και όχι άκυρη δικαιοπραξία (Εφ Θεσ. 1379/77 Αρμ. 32, 24). Το Δικαστήριο θα ερευνήσει τους λόγους της έφεσης, συναφώς με τις αντίστοιχες βάσεις της αγωγής.

Κατά το άρθρο 211 ΑΚ, άμεση αντιπροσώπευση, είναι η δίλωση βούλησης την οποία κάνει ο αντιπρόσωπος μέσα στα δρια της εξουσίας του στο όνομα ή για λογαριασμό άλλου, δηλαδή προς τον σκοπό να παραχθούν τα νομικά αποτελέσματα για τον άλλο (ΑΠ 399/86). Η ανάκληση της πληρεξουσιότητας εκ μέρους του αντιπροσωπευομένου μετά την κατάρτιση της οριστικής σύμβασης λόγω μεταβολής γνώμης και χωρίς σπουδαίο λόγο, είναι ανίσχυρη και δε θίγει το κύρος της πληρεξουσιότητας (ΑΠ 979/96). Κατόπιν τούτων, η εκ μέρους της αντιπροσωπευομένης εκκαλούσας ανάκληση της πληρεξουσιότητας με την υπ. αριθμό 2.564/21.5.1996 πράξη ανάκλησης του υπ' αριθμ. 9426/9.2.1996 συμβολαιογραφικού πληρεξουσίου ενώπιον της συμβολαιογράφου Τρικάλων Ε.Β. που κοινοποιήθηκε στην πληρεξούσια αντιπρόσωπο Χ. συζ. Α.Ν. την 21.5.1996, δύναται προκύπτει από την υπ' αριθμ. 8303/21.5.1996 έκθεση επίδοσης της δικαστικής επιμελήτριας Τρικάλων Γ.Τ., είναι ανίσχυρη και δε θίγει το κύρος της πληρεξουσιότητας, ούτε, επομένως, το κύρος της δωρεάς, διότι: α) η ανάκληση έγινε μετά την κατάρτιση της οριστικής σύμβασης δωρεάς και β) δεν αποδείχθηκε σπουδαίος λόγος, από την πλευρά της αντιπροσώπου ή του εφεσίβληπου με τον οποίο κατάρτισε την οριστική σύμβαση δωρεάς, που να δικαιολογεί την ανάκλη-

σύ της, εφόσον δεν αποδείχθηκε αχαριστία εκ μέρους του εφεσιβλήτου, ούτε απάτη εκ μέρους αυτού ή της αντιπροσώπου. Η εκκαλούμενη απόφαση που απέρριψε ως αβάσιμο τον ισχυρισμό ανάκλησης της πληρεξουσίτητας δεν έσφαλε, όπως αβάσιμα ισχυρίζεται η εκκαλούσα.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 147 ΑΚ, όποιος παρασύρεται με απάτη σε δίκαιωση βούλησης, έχει δικαιώμα να ζητήσει να ακυρωθεί η δικαιοπραξία. Αν η δίκαιωση απευθύνεται σε άλλον και η απάτη έγινε από τρίτον, η ακύρωση μπορεί να ζητηθεί μόνο εφόσον εκείνος προς τον οποίο απευθύνεται η δίκαιωση ή τρίτος που απέκτησε αμέσως δικαιώμα από αυτήν, εγνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει την απάτη. Κατά την έννοια της διάταξης αυτής, απάτη αποτελεί κάθε συμπεριφορά από πρόθεση που τείνει να παραγάγει ή ενισχύσει ή διατηρήσει πλανημένη αντίληψη ή εντύπωση, είτε η συμπεριφορά αυτή συνίσταται σε παράσταση φευδών γεγονότων ως αληθών, είτε σε απόκρυψη ή αποσιώπηση ή ατελή ανακοίνωση των αληθών γεγονότων. Ενώ, για την ακύρωση της δικαιοπραξίας λόγω απάτης απαιτείται, η συμπεριφορά αυτή, να αποσκοπεί να προκληθεί η δίκαιωση βούλησης του εξαπατημένου και αυτή να έγινε πράγματι συνεπεία της απάτης (Εφ. Αθ. 3752/90 Ελλ Δ/νη 31, 151), χωρίς να εξετάζεται αν η πλάνη εξαιτίας της απάτης είναι συγγνωστή ή ασύγγνωστη, ουσιώδης ή επουσιώδης (ΑΠ 1993/84). Η απάτη που οδηγεί κατά κανόνα σε πλάνη στη βούληση (βλ. Δωρή ΝοΒ 32, 1745), πρέπει να υφίσταται κατά το χρόνο της δίκαιωσης βούλησης (Εφ.Αθ. 1392/97, ΕλλΔ/νη 38, 869). Ο δικαιοπρακτικός δόλος, ως στοιχείο της δικαιοπρακτικής απάτης, δεν αποκλείεται να αφορά και σε φευδή γεγονότα ή παραστάσεις που μπορούν να παραγάγουν επιζήμια αποτελέσματα για τον α-

πατώμενο και στο μέλλον (Εφ.Θεσ. 323/94 Αρμ. 48, 787, ΕφΘεσ. 117/92 Αρμ. 46, 1004), εφόσον συντρέχουν ειδικές περιστάσεις (Εφ.Αθ 3058/85 Δνη 26, 729, (Εφ.Αθ. 2447/83 Αρμ. 37, 1067), όπως η απειρία, η αγραμματοσύνη (Εφ.Αθ. 3447/76 ΝοΒ 25 390), η γεροντική άνοια του συμβαλλομένου ή η απόλυτη εμπιστοσύνη στον αντισυμβαλλόμενο (ΑΠ 1532/79). Η ποινική απάτη του άρθρου 386 ΠΚ, δεν συμπίπτει αναγκαίως με την αστική απάτη του άρθρου 147 ΑΚ (ΑΠ 847/88 ΕλλΔ/νη 31, 320), που μπορεί να στοιχειοθετηθεί και με τη δόλια παράσταση περιστατικών που ανάγονται στο μέλλον (Συμβ. Εφ. Θεσ. 1065/98 Αρμ. 53, 112), από τα οποία προκαλείται η ζημία (Εφ.Θεσ. 192/79 Αρμ. 33, 847, βλ. Σ.Τ.-Γ Αρμ. 48, 789). Για την προσβολή της δικαιοπραξίας λόγω απάτης εξάλλου, δεν είναι αναγκαίο να προσβληθεί ως πλαστό το συμβολαιογραφικό έγγραφο (Εφ.Θεσ. 1459/78 Αρμ. 33, 375).

Εν προκειμένω, από τις καταθέσεις των μαρτύρων των διαδίκων στο πρωτόδικο δικαστήριο (βλ. πρακτικά), την υπ' αριθμό 9405/21.6.1999 ένορκη βεβαίωση των μαρτύρων της εκκαλούσας, Α.Κ, Ι.Κ και Ι.Σ, ενώπιον του Συμβολαιογράφου Τρικάλων Θ.Π., που είναι παραδεκτό αποδεικτικό μέσο, διότι έχει ληφθεί με προηγούμενη κλήτευση των εφεσιβλήτων πριν από δύο εργάσιμες ημέρες (βλ. υπ' αριθμ. ... έκθεση επίδοσης του δικαστικού επιμελητή στο Πρωτοδικείο Τρικάλων Α.Δ.) όπως ορίζει η διάταξη του άρθρου 270 παρ 2 εδ. 8' ΚΠολΔ, την υπ. 'αριθμό 48/20.10.1999 ένορκη βεβαίωση των μαρτύρων του εφεσιβλήτου, Θ.συζ.Α.Ζ και Χ.συζ.Α.Ν., ενώπιον του συμβολαιογράφου Καλαμπάκας Λ.Δ., έχει δε ληφθεί και αυτή με προηγούμενη κλήτευση της εκκαλούσας πριν από δύο εργάσιμες ημέρες (βλ. υπ' αριθμό ... έκ-

θεση επίδοσης της δικαστικής επιμελήτριας στο πρωτοδικείο Τρικάλων Γ.Τ.), όλες δε οι ένορκες βεβαιώσεις παραδεκτώς προσκομίζονται για πρώτη φορά στην παρούσα κατ' έφεση δίκη, διότι οι διάδικοι τις προσκομίζουν χωρίς πρόθεση στρεψοδικίας ή βαριά αμέλεια, μαζί με τις προτάσεις τους πριν την συζήτηση, χωρίς οι μάρτυρες να εξαιρούνται από μόνη την ιδιότητά τους ότι ορισμένοι είναι σύνυγοι ή συγγενείς των διαδίκων (ΑΠ 674/78 ΝοΒ 27, 519), ανεξάρτητα και από το ότι στο μονομελές πρωτοδικείο λαμβάνονται υπόψη και άκυρα αποδεικτικά μέσα (άρθρο 270 παρ. 2 ΚΠολΔ), αλλά θα σταθμιστεί η αξιοπιστία τους και τέλος από τα έγγραφα που επικαλούνται και νόμιμα προσκομίζουν οι διάδικοι και από το σύνολο των ισχυρισμών τους, αποδείχθηκαν τα εξής:

Δυνάμει του πληρεξουσίου του συμβολαιογράφου Καλαμπάκας Α.Π., η ενάγουσα και ήδη εκκαλούσα παρέσχε προς την Χ.συζ. Α.Ν. την ειδική εντολή και πληρεξουσιότητα να δωρίσει με δωρεά εν zων προς τους εφεσιβλήτους δωρεοδόχους (αδελφό και ανήψια της) το μερίδιό της, εννιά τεσσαρακοστά όγδοα (9/48) εξ αδιαιρέτου, σε ένα οικόπεδο έκτασης 132,62 τ.μ. με διόροφη οικία στη Συνοικία Σ. της πόλης Καλαμπάκας. Ακολούθως, με το υπ' αριθμ. 9427/12.2.1996 δωρητήριο συμβόλαιο του ίδιου συμβολαιογράφου Καλαμπάκας Α.Π., η ως άνω πληρεξουσία Χ.συζ.Α.Ν., ενεργώντας κατ' εντολή και ως αντιπρόσωπος της εκκαλούσας, δώρισε με δωρεά στη zων προς τους εφεσιβλήτους το ως άνω μερίδιό της. Η δωρεά έγινε σε εκπλήρωση υπόσχεσης της εκκαλούσας δωρητήριας στα πλαίσια ρύθμισης των σχέσεων μεταξύ των κληρονόμων από την κληρονομία του πατέρα τους Χ.Ν. που πέθανε χωρίς διαθήκη την 1.2.1987 και άφησε ως κληρονόμους του τα τέσσερα νόμιμα τέκνα του, Α.Ν., το Β.Ν.

(εφεσιβλητο), την εκκαλούσα συζ. Α.Κ. και την άλλη δωρήτρια Β.συζ.Γ.Μ. Ειδικότερα, η εκκαλούσα, το δεύτερο εξάμηνο του έτους 1965, έλαβε, από τον κληρονομούμενο πατέρα της Χ.Ν., ως άτυπη προίκα, το ποσό των 120.000 δραχμών, από τίμημα πώλησης δύο αγρών του με τα υπ' αριθμούς 2879 2880/17.7.1965 πωλητήρια συμβόλαια του συμβολαιογράφου Καλαμπάκας Ε.Α. Έτσι, ακριβώς, και η άλλη θυγατέρα, Β.συζ. Γ.Μ. έλαβε, ως προίκα, δύο αγρούς στις θέσεις "Λ." και "Α.", με το υπ' αριθμ. 5155/4.1.1967 συμβόλαιο του ίδιου συμβολαιογράφου Καλαμπάκας Ε.Α., καθώς και το ποσό των 40.000 δραχμών, σε μετρητά, που προέρχονται από την πώληση ενός άλλου αγρού του έκτασης 514 τ.μ. στη θέση "Α." με το υπ' αριθμό 4661/22.6.1967 συμβόλαιο του ίδιου συμβολαιογράφου Καλαμπάκας Ε.Α. Περαιτέρω, μετά το θάνατο του πατέρα τους, οι κληρονόμοι του, συμφώνησαν, όπως, προς πλήρη ικανοποίηση του κληρονομικού δικαιώματός της, οι υπόλοιποι μεταβιβάσουν στην εκκαλούσα τα εξ αδιαιρέτου κληρονομικά μερίδιά τους σε διαιρετό τμήμα έκτασης 4.500 τ.μ. ενός μεγαλύτερου αγρού της κληρονομίας έκτασης 8.885,49 τ.μ. στη θέση "Α." (ήδη Νέο Δημοτικό Νεκροταφείο Καλαμπάκας) και σε αντάλλαγμα εκείνη να δωρίσει το μερίδιό της στο επίδικο οικόπεδο και σε άλλα ακίνητα, στον εφεσιβλητο και άλλους κληρονόμους. Κατ' επιθυμία της εκκαλούσας, για να αποφύγει τη φορολογία από τη διπλή μεταβίβαση του ως άνω αγρού των 4.500 τ.μ., μιας προς αυτή και άλλη μία προς τον αγοραστή, οι κληρονόμοι (σύζυγος και τέκνα) του Χ.Ν. προέβησαν σε αποδοχή της κληρονομίας τους, με την υπ' αριθμό 20297/14.1.1989 δήλωση αποδοχής κληρονομίας του συμβολαιογράφου Καλαμπάκας Ε.Α., και, στη συνέχεια, με το υπ. αριθμό 20298/16.1.1989 πωλητήριο συμβόλαιο του ίδιου συμβολαιογράφου Καλαμπάκας Ε.Α., προέβησαν σε

πώλησή του προς τους αγοραστές Χ.Π. και Ι.Π. με πραγματικό τίμημα 4.500.000 δραχμών, που εισέπραξε αποκλειστικά η εκκαλούσα. Η προσβαλλόμενη δωρεά δεν ήταν εικονική, ούτε υπήρξε προϊόν απάτης αυτή και το πληρεξούσιο, εκ μέρους των εφεσιθλίτων δωρεοδόχων, αλλά η εκκαλούσα δηλώσει εκείνο που ήθελε και όχι κάτω από την επίδραση εσφαλμένων εντυπώσεων. Δεν υπήρξε πλάνη στη βούλησή της, ούτε φυσικά στη δήλωση βούλησης. Η εκκαλούσα, δεν απέδειξε ότι οι εφεσιθλίτοι εκμεταλλεύτηκαν την επικαλούμενη μειονεκτική θέση της, όπως ψυχασθένεια (δεν προσκομίστηκε καμιά ιατρική βεβαίωση), την μεγάλη ηλικία της, την αγραμματούσνη και έλλειψη εμπειρίας της στις συναλλαγές, αλλά, αντίθετα αυτή, που ήταν έμπειρη στις συναλλαγές, με πνευματική και διανοητική ικανότητα, αλλά και διαύγεια πνεύματος, ενεργώντας όπως κάθε λογικός άνθρωπος, τελούσε σε γνώση για το είδος της δικαιοπραξίας (πληρεξούσιο για δωρεά στην ζωή) που συνίψει κατόπιν συμφωνίας για την άτυπη διανομή της κληρονομίας του πατέρα της και χάριν υλοποίησης της συμφωνίας αυτής. Ούτε απέδειξε ότι προέβησαν σε ψευδείς διαβεβαιώσεις αποφασιστικές στην κατάρτιση της προσβαλλόμενης δωρεάς, και δη ότι της δηλώσαν ότι υπογράφει έγγραφο για τη διαδικασία της διανομής της κληρονομίας, ενώ υπέγραψε πληρεξούσιο για σύνταξη δωρητήριου συμβολαίου. Ούτε ότι, εκδήλωσαν συμπεριφορά τέτοια που να αποσκοπούσε να προκληθεί η δήλωση βούλησής της να προθεί στη δωρεά και αυτή να έγινε πράγματι συνεπεία της απάτης. Ούτε μετίλθει απάτη σε βάρος της η πληρεξούσια Χ.συζ.Α.Ν. Αντίθετα, αποδείχθηκε ότι η ίδια γνώριζε πολύ καλά το είδος της δικαιοπραξίας (πληρεξούσιο για δωρεά στην ζωή) που υπέγραψε, χωρίς να υπάρξουν ψευδείς παραστάσεις από μέρους τους. Ούτε υποσχέθηκαν αυτοί ότι θα της παρείχαν διατροφή,

περιποίηση ή περίθαλψη στο παρόν ή το μέλλον, ούτε φυσικά δημιούργησαν την εντύπωση της μελλοντικής εκπλήρωσης τέτοιας υπόσχεσης (περίθαλψης) που αθέτησαν, έχοντας εκ των προτέρων απόφαση να μην την εκπληρώσουν αφού ουδέποτε εδώσαν τέτοια υπόσχεσην. Ούτε, με τη συμπεριφορά τους πρόσβαλαν αμέσως τα αγαθά της εκκαλούσας. Για τα περιστατικά αυτά, είναι σαφείς οι καταθέσεις των μαρτύρων του εφεσιθλίτου που είναι πιο αξιόπιστοι από τους μάρτυρες της εκκαλούσας, που καταθέτουν με υπεκφυγές για την ως άνω συμφωνία των κληρονόμων σε υλοποίηση της οποίας έγινε η προσβαλλόμενη δωρεά.

Με τα δεδομένα αυτά η εκκαλούμενη απόφαση, που απέρριψε την αγωγή, ως αβάσιμη, κατά τη βάση αυτή (απάτη), έστω και χωρίς ειδική αιτιολογία, δεν έσφαλε, παρά τον αντίθετο πρώτο λόγο της έφεσης εφόσον δεν αποδείχθηκε η επικαλούμενη απάτη ως λόγος ακύρωσης της προσβαλλόμενης δικαιοπραξίας.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 505 ΑΚ, ο δωρητής έχει το δικαίωμα να ανακαλέσει τη δωρεά, αν ο δωρεοδόχος φάνηκε με βαρύ του παράπτωμα αχάριστος απέναντι στο δωρητή ή στο σύζυγο ή σε στενό συγγενή του και ιδίως αν αθέτησε την υποχρέωσή του να διατρέφει το δωροπή. Ο δωρητής μπορεί να ανακαλέσει τη δωρεά, εφόσον υπάρχει παράπτωμα του δωρεοδόχου που πρέπει να είναι βαρύ, να συνιστά αχαριστία του (ΑΠ 641/82 ΝοΒ 31, 498) και να οφείλεται σε υπαιτιότητά του, δόλο ή αμέλεια κατά τις περιστάσεις (Εφ.Αθ. 935/86 ΕλλΔν 27, 515). Η βαρύτητα του παραπτώματος κρίνεται από το δικαστή βάσει αντικειμενικών κριτηρίων και λαμβάνοντας υπόψη και το βαθμό της υπαιτιότητας του δωρεοδόχου ή του στενού συγγενή του (ΑΠ 605/98 ΕλλΔν 40, 98), ενώ υποκειμενικώς η συμπεριφορά του πρέπει να αποτελεί εκδήλωση αξιόμεμπτης συ-

μπεριφοράς που να δείχνει έλλειψη ευγνωμοσύνης στην αφιλοκερδή κειρονομία του δωροπτί (ΑΠ 1166/74 ΝοΒ 23, 716, Εφ.Αθ. 290/81 ΝοΒ 30, 243). Αχαριστία υπάρχει όταν ο δωρεοδόχος δείχνει αντικοινωνική συμπεριφορά αντίθετη προς τους κανόνες του δικαίου και τις κοινωνικές αντιλήψεις για την ηθική και την ευπρέπεια (ΑΠ 395/74 ΝοΒ 22, 1379), όπως η αθέτηση της υποχρέωσής του να διατρέφει το δωροπτί (ΑΠ 1053/73 ΝοΒ 22 645), ενώψει των συνθηκών διαβίωσης (Εφ.Πειρ. 521/88 ΕλλΔν 31, 1478), η αδιαφορία για την περίθαλψη που έχει ανάγκη ο δωροπτής, η οποία περιλαμβάνει και τη διατροφή (ΑΠ 128/79 ΝοΒ 27, 1093), ακόμη και αν ο δωρεοδόχος δεν ανέλαβε τέτοια υποχρέωση με τη σύμβαση δωρεάς (ΑΠ 1289/86 ΝοΒ 35, 1037), εφόσον η παραμέληση είναι κοινωνικώς αποδοκιμαστέα (Εφ.Θεο. 385/82 Αρμ. 36, 991), η άρνηση στοιχειώδους βοήθειας (Εφ.Θεο. 1688/79 Αρμ. 34, 210), οι διαπληκτισμοί (Εφ.Πατρ. 466/75 ΝοΒ 24, 652, Εφ.Αθ. 12633/89 ΕλλΔν 35, 453), οι απειλές και η καταφρονητική συμπεριφορά (Εφ.Αθ. 2978/91 ΕλλΔν 33, 885, Εφ.Πειρ. 780/96 ΕλλΔν 39, 155, Εφ.Κρ. 858/90 ΕλλΔν 33, 1255), η αδιαφορία του δωρεοδόχου χωρίς σοβαρό λόγο (Εφ.Θεο. 2779/97 Αρμ. 51, 1448), έστω και αν ο δωρεοδόχος, που αδιαφορεί για την τύχη του, δεν ανέλαβε, με τη σύμβαση της δωρεάς, τέτοια υποχρέωση (ΑΠ 530/91 ΕλλΔν 33, 84, ΑΠ 1275/94 ΕλλΔν 37, 640). Οπωδήποτε, όμως, για να υπάρχει ο λόγος αυτός, πρέπει ο δωρεοδόχος να εξέλθει από την παθητική απλώς κατάσταση της αγνωμοσύνης και να προβεί σε ενέργειες ένοχες, έναντι του δωροπτί που να συνιστούν βαρύ παράπομα έναντι αυτού, του συζύγου ή του στενού συγγενή του, ώστε να μαρτυρεί έναντι αυτού αχαριστία, η δε αντικοινωνική συμπεριφορά του δωρεοδόχου πρέπει να προ-

σθάλλει αμέσως τα αγαθά των ως άνω προσώπων (ΑΠ 879/96 ΕλλΔν 39, 1565). Η ανάκληση, που έχει ενοχική ενέργεια (Σ.Τ.-Γ. Αρμ 51, 622), πρέπει να αναφέρει τους λόγους ανάκλησης της δωρεάς (Εφ.Αθ. 1986/76 ΝοΒ 24, 980, Εφ. Θεσ. 204/94 Αρμ. 48, 663, Εφ.Κρ. 858/90 ΕλλΔν 33,1255) και μπορεί να γίνει με άτυπη δίλωση, και με την αγωγή, ακόμη και αν αφορά ακίνητο (Εφ.Αθ. 3665/80 ΝοΒ 28, 1559, Εφ. Θεσ. 734/93 Αρμ. 47, 416) θεωρείται δε συντελεσμένη και επιφέρει τις νόμιμες συνέπειες αφότου η δίλωση ανάκλησης περιπλήθε στο δωρεοδόχο (ΑΠ 845/84 ΝοΒ 33, 616) και υπό τον όρο ότι θα είναι αδηθείς οι επικαλούμενοι λόγοι (ΑΠ 395/74 ΝοΒ 22, 1379).

Στην προκειμένη περίπτωση, από τις ίδιες αποδείξεις, αποδείχθηκαν τα εξής: Με τη υπ. αριθμό 9.427/12.2.1996 δωροπτήριο συμβόλαιο του συμβολαιογράφου Καλαμπάκας Α.Π., σύμφωνα με το υπ' αριθμό 9424/9.2.1996 πληρεξούσιο του ίδιου συμβολαιογράφου, η εκκαλούσα ενάγουσα δωρήτρια, όπως ειπώθηκε, δώρισε, με δωρεά στην ζωή, στους εφεσίθλητους (αδελφό και ανήψια της) το μερίδιό της στο αναφερόμενο ακίνητο. Οι εφεσίθλητοι δεν ανέλαβαν την υποχρέωση διατροφής, περιποίησης, φροντίδας ή περίθαλψής της, που δεν είχε ανάγκη, άλλωστε είχε (και έχει) σύζυγο και τέκνα σε καλή οικονομική κατάσταση. Δεν εκδήλωσαν ποτέ αχαριστία με την πιο πάνω έννοια του νομικού αυτού όρου που να δικαιολογεί την ανάκληση της δωρεάς, δεν έδειξαν έλλειψη σεβασμού σε αυτή ή το σύζυγό της ή τα τέκνα της, δεν τους έβρισαν ποτέ, ούτε τους απειλούσαν, ούτε βιαιοπράγησαν εναντίον τους, δεν έδειξαν ποτέ καταφρονητική συμπεριφορά απέναντι τους, δεν εκδήλωσαν αξιόμεμπτη συμπεριφορά αντίθετη στους κανόνες του δικαίου, αλλά και τις κοινωνικές

αντιλήψεις για την ηθική και την ευπρέπεια που να δείχνει έλλειψη ευγνωμοσύνης προς αυτή, δεν την αποκάλεσαν ποτέ “τρελή, ψυχοπαθή, επικίνδυνη”, ούτε αδιαφόροσαν για την τύχη της, ούτε άλλωστε αυτή, που ζει σε άλλη πόλη, ζήτησε ποτέ της στοιχειώδη βοήθεια τους και εκείνοι την αρνήθηκαν. Η συμπεριφορά των εφεσίβλητων δωρεοδόχων δεν υπήρξε αχάριστη, αφού δεν υπέπεσαν σε βαριά, υπαίτια και καταλογιστή συμπεριφορά προς την εκκαλούσα δωρήτρια, το σύνυγο ή στενό συγγενέν της. Ούτε υπέπεσαν σε βαρύ παράπτωμα κάποιος από τα μέλη της οικογένειάς τους. Κανένας από τους μάρτυρες της ενάγουσας δεν κατέθεσε για κάποιο συγκεκριμένο επεισόδιο και γενικά για συμπεριφορά τέτοια που με αντικειμενικά κριτήρια να μπορεί να χαρακτηριστεί ως παράπτωμα και μάλιστα βαρύ από την πλευρά των δωρεοδόχων. Η εκκαλούσα προέβη σε ανάκληση της δωρεάς της με αριθμό 7.485/19.7.1996 δηλώστηκε ενώπιον του συμβολαιογράφου Τρικάλων Θ.Π., που κοινοποιήθηκε την 22.7.1996, όπως προκύπτει από τις εκθέσεις επίδοσης του δικαστικού επιμελοπτή του Πρωτοδικείου Τρικάλων Ν.Π., όχι διότι οι εφεσίβλητοι έδειξαν αχαριστία, αλλά διότι στην ανάκληση της δωρεάς την προέτρεψε το οικογενειακό της περιβάλλον που δεν συμφωνούσε με τη δωρεά που εκείνη έκανε. Εφόσον, λοιπόν, δεν είναι αληθείς οι επικαλούμενοι λόγοι της ανάκλησης της δωρεάς, αυτή δεν επέφερε τις έννομες συνέπειες, με συνέπεια ότι η δωρεά θεωρείται ότι δεν ανακλήθηκε και εντεύθυν ότι η αγωγή δεν είναι βάσιμη ούτε ως προς αυτή τη βάση της. Η εκκαλούμενη, που είπε τα ίδια, δεν έσφαλε κατά τη εφαρμογή του νόμου και την εκτίμηση των αποδείξεων, παρά τον αντίθετο δεύτερο λόγο της έφεσης.

Κατά το άρθρο 211 ΑΚ, άμεση αντι-

προσώπευση, είναι η δίλωση βούλησης την οποία κάνει ο αντιπρόσωπος μέσα στα όρια της εξουσίας του στο όνομα ή για λογαριασμό άλλου, δηλαδή προς τον σκοπό να παραχθούν τα νομικά αποτελέσματα για τον άλλο (ΑΠ 399/86). Η ανάκληση της πληρεξουσιότητας εκ μέρους του αντιπροσωπευομένου μετά την κατάρτιση της οριστικής σύμβασης λόγω μεταβολής γνώμης και χωρίς σπουδαίο λόγο, είναι ανίσχυρη και δεν θίγει το κύρος της πληρεξουσιότητας (ΑΠ 979/96). Κατόπιν τούτων, η εκκαλούσα ανάκληση της πληρεξουσιότητας ανάκληση της πληρεξουσιότητας με την πράξη ανάκλησης πληρεξουσίου της συμβολαιογράφου Τρικάλων Ε.Β, που κοινοποιήθηκε στην πληρεξουσία αντιπρόσωπο Χ.συζ.Α.Ν. την 21.5.1996, όπως προκύπτει από την υπ' αριθμό 8303/21.5.1996 έκθεση επίδοσης της δικαστικής επιμελήτριας Τρικάλων Γ.Τ., είναι ανίσχυρη και δεν θίγει το κύρος της πληρεξουσιότητας, ούτε επομένως το κύρος της δωρεάς, διότι: α) η ανάκληση έγινε μετά την κατάρτιση της οριστικής σύμβασης δωρεάς και β) δεν αποδείχθηκε σπουδαίος λόγος, από την πλευρά της αντιπροσώπου ή του εφεσίβλητου με τον οποίο κατάρτισε την οριστική σύμβαση δωρεάς, που να δικαιολογεί την ανάκλησή της, εφόσον δεν αποδείχθηκε αχαριστία εκ μέρους του εφεσίβλητου, ούτε απάτη εκ μέρους αυτού ή της αντιπροσώπου. Η εκκαλούμενη απόφαση που απέρριψε ως αβάσιμο τον ισχυρισμό της πληρεξουσιότητας δεν έσφαλε, όπως αβάσιμη ισχυρίζεται η εκκαλούσα με τον τρίτο λόγο της έφεσης. Με τις σκέψεις αυτές, ορθά, η εκκαλούμενη απόφαση, απέρριψε την αγωγή, ως αβάσιμη.

25/2000

Πρόεδρος: Στέφανος Γαβράς

Εισηγητής: Ευστάθιος Τσουκαλάς

**Δικηγόροι: Γεωργ. Κατσογιάννης, Θεοφ.
Κώτσιού**

ΣΥΜΒΑΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ. Βοηθός λογιστού. Εννοια.

ΒΛΑΠΤΙΚΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ των όρων εργασίας. Αν γίνει αποδεκτή, έστω και σιωπηρά, από τον εργαζόμενο, υπάρχει τροποποίηση της αρχικής σύμβασης.

Μισθός αποτελεί και κάθε πρόσθετη παροχή, που παρέχεται όχι από ελευθεριότητα αλλά τακτικά και ανελλιπώς, σαν αντάλλαγμα της εργασίας, και δεν μπορεί να ανακληθεί μονομερώς από τον εργοδότη, εκτός αν αυτός επεφυλάχθηκε για τέτοιο δικαίωμα.

Με την αγωγή του, επί της οποίας εκδόθηκε η εκκαλουμένη απόφαση, ο εκκαλών zήτησε α) να αναγνωρισθεί το δικαίωμα της βαθμολογικής και μισθολογικής εξομοιώσεως του με το βαθμό του λογιστού για το από 1.1.92 έως 31.7.96 χρονικό διάστημα και η αντίστοιχη υποχρέωση του εφεσιβλήτου να τον εντάξει μισθολογικά στον βαθμό του λογιστή και β) να υποχρεωθεί το εφεσιβλητό να του καταβάλει τις μισθολογικές διαφορές μεταξύ των καταβλητέων νομίμων και καταβληθεισών μικρότερων μνημιαίων αποδοχών μετά των αναλόγων επιδομάτων αδείας και δώρων Χριστουγέννων και Πάσχα για την προαναφερόμενη χρονική περίοδο, από 1.042.334 δραχμές, νομιμοτόκως από τότε που αυτό κατέστη υπερήμερο για κάθε επιμέρους κονδύλιο, αλλιώς από την επίδοση της αγωγής. Επί της αγωγής αυτής κατόπιν συζητήσεως γενομένης στο ακροατήριο του Πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου εκδόθηκε αντιμωλία των διαδίκων η εκκαλουμένη απόφα-

ση, που την απέρριψε ως αβάσιμη κατ' ουσίαν. Κατά της αποφάσεως αυτής παραπονεύται τώρα ο εκκαλών με την ένδικη έφεσή του και ζητεί την για τους σ' αυτήν εκπιθέμενους λόγους εξαφάνιση της εκκαλουμένης αποφάσεως, ώστε να γίνει δεκτή η αγωγή του.

Κατά την παράγραφο 3 της υπ' αριθμ. 146/84 αποφάσεως τον Δ.ΔΔΔ. Αθηνών για τους όρους αμοιβής και εργασίας των λογιστών και βοηθών λογιστών σήμερης της χώρας, που κηρύχθηκε εκτελεστή με την απόφαση του Υπουργού Εργασίας 10262/85 (ΦΕΚ.Β.17) “σαν βοηθοί λογιστές θεωρούνται οι απασχολούμενοι με τις κατευθύνσεις και οδηγίες των υπευθύνων λογιστών στα λογιστήρια (συμπεριλαμβανομένης και της εργασίας σε τιμήμα ή χώρο άλλο, ο οποίος έχει οργανική σχέση με το λογιστήριο) για την τίρηση και ενημέρωση των λογιστικών, όπως και οι απασχολούμενοι με την σύνταξη καταστάσεων ή άλλων εγγράφων που έχουν ανάλυση και λογιστική διατύπωση οικονομικών πράξεων στενά συνδεομένων με λογιστικά βιβλία, στα οποία κατά πλήρη αντιγραφή ή περιληπτικά αυτά καταχωρούνται κατόπιν, ασκέτως του χρησιμοποιημένου μέσου (χειρόγραφο, χρήση πλεκτρικής μηχανής) με τις οδηγίες υπεύθυνου λογιστού, είτε τηρούντες διάφορα στοιχεία χρησιμεύοντα στο λογιστήριο (τιμολόγια, διπλότυπα εισπράξεων, εξωλογιστικά ημερολόγια, ημερήσιες καταστάσεις συναλλακτικών πράξεων κ.λ.π.) είτε απασχολούμενοι με την ενημέρωση καρτελών ή καταμέτρηση εμπορευμάτων μη αποκλειομένης και της αναθέσεως από τον εργοδότη και άλλων υπαλληλικών εργασιών για συμπλήρωση του νομίμου ωραρίου. Η απλή και μόνο καταμέτρηση εμπορευμάτων όπως και η απλή και μόνο ενημέρωση των καρτελών περί των εισαγομένων και εξαγομένων ειδών κατά την

ποσότητα και το είδος αυτών, δεν προσδίδει στον εκτελούντα τις εργασίες αυτές εργαζόμενο την ιδιότητα του βοηθού λογιστού” (ΑΠ 1654/94, ΔΕΝ, 52, 226), κατά δε την παράγραφο 16 εδ. α' της ως άνω διαιτητικής αποφάσεως “σαν προϋπορεσία των λογιστών λογίζεται η σε οποιονδήποτε εργοδότη, φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή και σε λογιστικό γραφείο, άσκηση του επαγγέλματος (λογιστού και βοηθού λογιστού, ως ενιαίο λογιστόμενο)” (ΑΠ. 1654/95, ΔΕΝ, 52, 226). Ακόμη, σύμφωνα με την παράγραφο 5 της υπ' αριθμ. 10262/4/15.1.85 αποφάσεως του Υπουργού Εργασίας, που κήρυξε εκτελεστή την πιο πάνω υπ' αριθμ. 146/84 απόφαση του ΔΔΔΔ Αθηνών, βοηθοί λογιστές, που έχουν συμπληρώσει συνοδική προϋπορεσία 20 ετών κατά τις διατάξεις της παραγράφου 17 της ίδιας αποφάσεως, δικαιούνται τις αποδοχές των λογιστών των αντίστοιχων κλιμακίων. Εξ άλλου, από τη διάταξη του άρθρου 7 του Ν. 2112/1920 προκύπτει ότι μονομερής βλαπτική μεταβολή των όρων της υπαλληλικής συμβάσεως από τον εργοδότη είναι αυτή που βλάπτει, δηλαδή προκαλεί υλική ζημία στον υπάλληλο ή επιφέρει σ' αυτόν ηθική βλάβη (ΑΠ 1227/93, ΔΕΝ, 50, 403, Α.Π. 1248/93, ΔΕΝ, 50, 405, Α.Π. 805/95, ΔΕΝ, 51, 1317. ΑΠ 690/94, ΔΕΝ, 51, 204, Α.Π. 405/94, ΔΕΝ, 51, 593). Περαιτέρω, από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 648, 649, 653 και 361 ΑΚ, 3 παρ. 2 του Ν. 2190/1920, 5 παρ. 1 του Ν. 3198/55 και 1 της 95/1949 διεθνούς συμβάσεως “περί προστασίας του ημερομισθίου”, που κυρώθηκε με τον Νόμο 3248/55, συνάγεται ότι μισθός αποτελεί και κάθε πρόσθετη παροχή υπέρ τα ελάχιστα όρια αυτού, η οποία χορηγείται από τον εργοδότη στον μισθωτό κατά τη διάρκεια της σχέσεως εργασίας του, τακτικά και ανελλιπώς ως αντάλ-

λαγμα, νόμιμο ή συμβατικό, της προσφερόμενης εργασίας αυτού. Με την αποδοχή της πιο πάνω παροχής, υπό την έννοια αυτή, καταρτίζεται σιωπηρά σύμβαση περί τακτικής καταβολής της, ως μισθού, οπότε η παροχή αυτή δεν μπορεί να ανακληθεί μονομερώς από τον εργοδότη, εκτός εάν αυτός επιφύλαξε ρητώς για τον εαυτό του το δικαίωμα της μονομερούς ανακλήσεως της ή αν η παροχή είχε χορηγηθεί από ελευθεριότητα και όχι ως αντάλλαγμα εργασίας, ή αν χορηγήθηκε προς αντιμετώπιση λειτουργικών αναγκών της επιχειρήσεως, οι οποίες έπαινοσαν να υπάρχουν. Ο εργοδότης δικαιούται, λόγω του διευθυντικού του δικαιώματος, να ρυθμίζει κάθε ζήτημα, που ανάγεται στην οργάνωση και τη λειτουργία της επιχειρήσεως του και να καθορίζει την έκταση της υποχρέωσεως του εργαζομένου και ειδικότερα, της παροχής της εργασίας αυτού, αλλά το δικαίωμα αυτό υπάρχει εφόσον δεν περιορίζεται από ειδική διάταξη νόμου ή από τους όρους της σχέσεως εργασίας, για την μεταβολή των οπίσων, σύμφωνα με τα άρθρα 7 παρ. 1 του Ν. 2112/1920 και 361 ΑΚ, απαιτείται σύμβαση. Συνεπώς, αν γίνει μονομερής βλαπτική για τον μισθωτό από μέρους του εργοδότη, μεταβολή των όρων της συμβάσεως εργασίας με περικοπή της ανωτέρω πρόσθετης παροχής, δικαιούται ο μισθωτός κατά εκλεκτικό δικαίωμα είτε να θεωρήσει την μεταβολή αυτή ως άτακτη καταγγελία της εργασιακής συμβάσεως εκ μέρους του εργοδότη και να ζητήσει την καταβολή της νόμιμης αποζημιώσεως του, είτε να αποκρύψει την μεταβολή, να απαιτήσει την τίρηση των όρων της συμβάσεως και να εξακολουθήσει την παροχή της εργασίας του με τους αυτούς, πριν την μεταβολή, όρους και, σε περίπτωση μη αποδοχής της εργασίας του από τον εργοδότη, να ζητήσει απ' αυτόν, που καθίσταται ως

εκ τούτου υπερήμερος, την πληρωμή του μισθού και την ικανοποίηση κάθε άλλης νόμιμης αξιώσεως του (ΑΠ 53/94, Δνη 37, 116, ΑΠ 1106/91, ΕΕΔ, 51, 941, ΑΠ. 350/93, ΔΕΝ 49, 1123).

Τέλος, από τις διατάξεις των άρθρων 361 ΑΚ και 7 παρ. 1 του Ν. 2112/20 προκύπτει ότι η από τον εργοδότη μονομερής μεταβολή των όρων της συμβάσεως εργασίας, αν γίνει δεκτή από τον εργαζόμενο υπαλλήλο, μετατρέπεται σε τροποποιητική της αρχικής συμβάσεως, η οποία καταλύει, εφόσον δεν αντίκεται σε απαγορευτική διάταξη του νόμου ή στα χροντά ήθη, το δικαίωμα του υπαλλήλου να απαιτήσει την εκπλήρωση της παροχής υπό τους προ της μεταβολής συμφωνημένους όρους (ΑΠ 698/89, ΔΕΝ, 46, 358, ΑΠ 521/84, ΔΕΝ 41, 322, ΑΠ 1331/84, ΔΕΝ 42, 973, ΑΠ 630/94, ΔΕΝ 51, 204, ΑΠ 446/82, ΕΕΔ 41, 888). Η αποδοχή της τροποποιητικής αυτής συμβάσεως δύναται να γίνει είτε ρητώς είτε σιωπηρώς, δηλαδή με πράξεις από τις οποίες συμπερασματικώς προκύπτει η βούληση του υπαλλήλου περί αποδοχής της (ΑΠ 698/89, ΔΕΝ 46, 358, ΑΠ 1331/84, ΔΕΝ 42, 973, ΑΠ 630/94, ΔΕΝ 51, 204, ΑΠ 321/84, ΔΕΝ 41, 325). Τοιαύτη σιωπηρά αποδοχή μπορεί να συναχθεί αν ο μισθωτός παρά τη γνωστή σ' αυτόν μεταβολή εξακολουθεί και μετά απ' αυτή αδιαμαρτυρήτως επί μακρό να προσφέρει τις υπηρεσίες του (ΑΠ 1331/84, ΔΕΝ, 42, 973). Εάν όμως αυτός διαμαρτυρήθηκε ειδικώς για την τοιαύτη βλαπτική μεταβολή η παρ' αυτού συνέχιση παροχής της εργασίας του παρά την σε βάρος του γενομένη βλαπτική μεταβολή δεν συνιστά αποδοχή αυτής (ΑΠ 446/82, ΕΕΔ, 41, 888).

Στην περίπτωση που κρίνεται, από την προσήκουσα επανεκτίμηση των καταθέσεων των ενόρκων στο ακροατήριο του Πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου εξετα-

σθέντων μαρτύρων αποδείξεως και ανταποδείξεως, που περιέχονται στα ταυτάριθμα με την εκκαλούμενη απόφαση πρακτικά δημόσιας συνεδριάσεως αυτού, των υπ' αριθμ. 1198, 1199 και 2000/1.12.99 ενόρκων βεβαιώσεων των μαρτύρων Α.Χ., Μ.Λ. και Α.Σ.Π καθώς και Α.Ζ, που δόθηκαν έπειτα από νόμιμη προ 24 τουλάχιστον ωρών, όπως προκύπτει από τις νομίμως με επίκληση προσκομιζόμενες υπ' αριθμ 500/26.10.99 και 376/1.12.99 εκθέσεις επιδόσεως των αρμοδίων δικαστικών επιμελητών Χ.Τ. και Χ.Κ, κλίπευση του αντιδίκου ενώπιον του Ειρηνοδίκου Λάρισας στην 1.12.99 και στις 3.12.99 αντίστοιχα, και όλων των εκατέρωθεν νομίμως επικαλούμενων και προσκομιζόμενων εγγράφων, αποδείχτηκαν κατά την κρίση του Δικαστηρίου αυτού τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Δυνάμει συμβάσεως παροχής εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου, που καταρτίσθηκε στη Λάρισα την 1.7.1982 μεταξύ του εκκαλούντος και του νομίμου εκπροσώπου του εφεσιβλήτου, ο πρώτος προσλήφθηκε και πρόσφερε τις υπηρεσίες του έκτοτε στην κοινή γραμμή Βόλου - Λάρισας του ΚΤΕΛ Υπεραστικών Ν. Λάρισας, μεταβαίνοντας κάθη πρώι στο Βόλο, όπου εξέδιδε εισιτήρια, παραλάμβανε και πήλεγχε τα φύλλα πορείας των εισπρακτόρων και αμείβονταν με τον μισθό του βοηθού Ταμία κατά το ήμισυ από το ΚΤΕΛ Βόλου και κατά το άλλο ήμισυ από το εφεσιβλήτο. Αυτό εξακολούθησε μέχρι το έτος 1991 οπότε τοποθετήθηκε στις υπηρεσίες του τελευταίου, επειδή είχε καταργηθεί η θέση του στο ΚΤΕΛ Βόλου, απασχολούμενος ως υπεράριθμος σε παρεμφερή εργασία γραφείου, που του ανατίθετο, καθώς και σε εργασία επικολλήσεως των ενσήμων στις καταστάσεις του προ-

σωπικού χωρίς συγκεκριμένο αντικείμενο. Μάλιστα τον Αύγουστο του έτους 1991 το απερχόμενο Διοικητικό Συμβούλιο του εφεσιβλήτου με απόφασή του κατά την λήξη της θητείας του εξομοίωσε μισθολογικά όλους σχεδόν τους υπαλλήλους του, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονταν και ο εκκαλών, με το βαθμό του λογιστού, παρότι ο τελευταίος δεν πρόσφερε υπηρεσίες βοοθού λογιστού αφού η εργασία του δεν περιείχε ανάλυση και λογιστική διατύπωση οικονομικών πράξεων. Σε εκτέλεση της εν λόγω αποφάσεως πράγματι καταβλήθηκαν σ' αυτόν οι αποδοχές του λογιστού μέχρι τις 31.12.91. Όμως αν και με την προγενέστερη απόφαση του απελθόντος Διοικητικού Συμβουλίου δεν είχε γίνει επιφύλαξη για ελεύθερη διακοπή ή ανάκληση της χορηγούθείσας στον εκκαλούντα οικειοθελούς παροχής της καταβολής μισθού λογιστού, το νεοεκλεγέν κατά το ίδιο έτος 1991 Διοικητικό Συμβούλιο του εφεσιβλήτου προέβη με σχετική απόφασή του σε ανάκληση της χορηγούθείσας ως άνω μισθολογικής εξομοιώσεως του εκκαλούντος με λογιστή και σε ανάθεση εργασίας τηλεφωνητού. Έτσι από 1.1.92 καταβάλλονταν σ' αυτόν οι αποδοχές του βοοθού ταμία, που του χορηγούνταν και πριν από την προαναφερόμενη μισθολογική του εξομοίωση με λογιστή, ενώ από το ίδιο χρονικό σημείο αυτός εκτελούσε αποκλειστικά και μόνον καθήκοντα τηλεφωνητού χωρίς να έχει καμία σχέση με το λογιστήριο του εφεσιβλήτου. Βέβαια η ανάκληση (περικοπή) αυτή αποτελεί μονομερή βλαπτική μεταβολή των όρων της εργασιακής σχέσεως του εκκαλούντος, αλλ' έκτοτε αυτός δεν απέκρουντε την εν λόγω μεταβολή ούτε διατύπωσε οποιαδήποτε γραπτή ή προφορική διαμαρτυρία,

αντίρρηση ή επιφύλαξη προς το εφεσιβλητό, την Επιθεώρηση Εργασίας ή προς οποιαδήποτε άλλη Αρχή έως της 31.7.96, οπότε απεχώρησε από το εφεσιβλητό, λόγω συνταξιοδοτήσεως του ένεκα γήρατος από το Ι.Κ.Α., ενώ παράλληλα πρόσφερε σ' αυτό αδιαμαρτύρητα τις υπηρεσίες του αποκλειστικώς και μόνο ως τηλεφωνητού σε ξεχωριστή αίθουσα του εφεσιβλήτου, που δεν είχε καμμιά απολύτως σχέση με το λογιστήριο, όπου απαντούσε στα τηλεφωνήματα, έδινε τις αναγκαίες πληροφορίες στο κοινό και συνέδεε τις τηλεφωνικές γραμμές με τα διάφορα τμήματα των γραφείων του μέχρι της κατά τα άνω αποχωρήσεως του, εναντιώθείς για πρώτη φορά μόνο με την άσκηση της από 3.2.97 υπό δίκην αγωγής.

Από τα προεκτεθέντα σαφώς συνάγεται ότι ο εκκαλών αποδέχτηκε σιωπηρώς με τις πιο πάνω πράξεις του απ' τις οποίες συμπερασματικώς προκύπτει η τοιαύτη βούληση του, την από το εφεσιβλητού γενόμενη μονομερή βλαπτική μεταβολή των όρων της εργασιακής συμβάσεως δια περικοπής της μισθολογικής του εξομοιώσεως με λογιστή και αναθέσεως σ' αυτόν εργασίας τηλεφωνητού μέχρι τη συνταξιοδότησή του, και έτσι επίλθε μετατροπή σε τροποποιητική της σχετικής ως άνω αποφάσεως του Διοικητικού Συμβουλίου, που κατέλυσε το δικαίωμα του εκκαλούντος να απαιτήσει την εκπλήρωση της παροχής εργασίας υπό τους προ της μεταβολής όρους και την πληρωμή του μισθού του λογιστού, αρθέντος πλέον του βλαπτικού χαρακτήρος της μεταβολής δια της σιωπηράς, αλλά σαφούς αποδοχής της απ' αυτόν. Σύμφωνα με αυτά η πρωτόδικη απόφαση, που απέρριψε την ένδικη αγωγή ως αβάσιμη κατ' ουσίαν, κατά παραδοχή ως και κατ' ουσίαν βάσιμης της από μέρους του εφεσιβλήτου προβληθείσας πρωτοδίκως ενστά-

σεως περί σιωπηράς αποδοχής από τον εκκαλούντα της επελθούσας σε βάρος του μονομερούς βλαπτικής μεταβολής των όρων της εργασιακής του συμβάσεως, ορθά τον νόμο ερμήνευσε και εφάρμοσε και σωστά τις αποδείξεις εκτίμησε.

35/2000

Πρόεδρος: Στέφανος Γαβράς

Εισηγητής: Βασιλείος Κανούτος

Δικηγόροι: Αχ. Νημάς, Παν. Τσέλιος

ΑΝΑΒΛΗΤΙΚΗ ΑΙΡΕΣΗ. Αν, πρητημένης της αιρέσεως, έγινε μεταβίβασην του ακινήτου με πράξη διάθεσης, ο υπό αίρεση δικαιούμενος, μόλις πληρωθεί η αίρεση, παράλληλα προς την ακυρότητα της διάθεσης, μπορεί να ζητήσει από το υπόχρεο, αποζημίωση, που θα περιλαμβάνει τη ζημία του, που δεν καλύπτεται από την ακυρότητα.

ΔΩΡΕΑ ΑΙΤΙΑ ΘΑΝΑΤΟΥ με τον τρόπο ότι μετά το θάνατο του δωρεοδόχου, το ακίνητο θα περιέρχονταν στους κατιόντες αυτού. **Διάθεση** του ακινήτου από το δωρεοδόχο σε τρίτο πρόσωπο. Οι κατιόντες του δωρεοδόχου (υπό αίρεση δικαιούχοι) δεν έχουν δικαίωμα αποζημίωσης, για την αξία του ακινήτου, αφού μετά το θάνατο (πλήρωση της αίρεσης) του μεταβιβάσαντος δωρεοδόχου, η εν λόγω διάθεση καθίσταται αυτοδικαίως άκυρη.

Η έφεση που κρίνεται και στρέφεται κατά της υπ' αριθμ. 66/1998 οριστικής αποφάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων, που δικάζοντας κατά την τακτική διαδικασία απέρριψε για έλλειψη εννόμου συμφέροντος την αγωγή του εκαλούντος με την οποία ζητούσε να υποχρεωθεί ο εναγόμενος και ίδη εφεσίθλητος να του καταβάλει ως αποζημίωση ποσό ίσο με την αξία ποσοστού ακινήτου το οποίο ο εφεσίθλητος μεταβίβασε λόγω

προίκας στην αδελφή του, προσβάλλοντας το δικαίωμα προσδοκίας του (εκκαλούντος), που έφερε την ιδιότητα του υπό αίρεση δικαιούχου, ασκήθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα. Πρέπει συνεπώς να γίνει τυπικά δεκτή και να ερευνηθεί το παραδεκτό και το βάσιμο των λόγων της.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 201, 202, 204 και 206 ΑΚ, συνάγεται με σαφήνεια ότι δικαιοπραξία υπό αναβλητική αίρεση που περιέχει διάθεση αντικειμένου, καθιστά άκυρη κάθε άλλη διάθεση από τον υπόχρεο, όταν πληρωθεί η αναβλητική αυτή αίρεση. Αν το αντικείμενο της δικαιοπραξίας είναι ακίνητο, η ακυρότητα της δικαιοπραξίας προϋποθέτει την προηγούμενη μεταγραφή της μεταβιβαστικής πράξεως, αφού χωρίς αυτήν, δεν λαμβάνει δημοσιότητα η εξαρτώμενη από την αίρεση διάθεση και δεν υφίσταται για τους τρίτους (ΑΚ 1198), οι οποίοι εγκύρως αποκτούν το ακίνητο από τον υπόχρεο υπό αίρεση. (Γ. Μπαλής Γ. Αρχ. Παραγρ. 100 Εμ ΑΚ Γεωργιάδην - Σταθοπούλου, άρθρο 206, αριθμ. 6, ΕΘ 385/82, Αρμ ΛΣΤ, 991, ΕΘ 291/69, Αρμ. 23, 593). Αν παρόλα αυτά κατά το στάδιο της αβεβαιότητας (πρητημένης της αιρέσεως) έγινε μεταβίβαση του ακινήτου με πράξη διαθέσεως (όχι υποσχετική, μή σθωσι κλπ), ο υπό αίρεση δικαιούμενος, από την πληρώσεως της αιρέσεως μπορεί να ζητήσει από τον υπόχρεο αποζημίωση.

Η αξίωσή του όμως αυτή, που υφίσταται παράλληλα προς την ακυρότητα της διάθεσεως του σχετικού δικαιώματος στον τρίτο, θα περιλαμβάνει τη ζημία που υπέστη ο υπό αίρεση δικαιούμενος, που δεν καλύπτεται από την ακυρότητα (Μπαλής Γεν. Αρχ. οπ. παραπ. Τούση Γεν. Αρχ. 'Εκδ. Β', παρ. 135).

Στην προκειμένη περίπτωση με την αγωγή που κρίθηκε, όπως το περιεχόμενό της εκτιμάται από το Δικαστήριο, ο εκκα-

λών ισχυρίσθηκε ότι με σύμβαση δωρεάς αιτία θανάτου, για την οποία καταρτίσθηκε το προσδιοριζόμενο σ' αυτή συμβολαιογραφικό έγγραφο το οποίο υποβλήθηκε σε νομότυπη μεταγραφή, μεταβιβάσθηκε στον εφεσιβλητο το περιγραφόμενο στην ίδια, κατά θέση όρια και έκταση, ακίντη. Ότι ο εφεσιβλητος, που μετά το θάνατο της δωρήτριας κατέστη κύριος του, προέβη στην καθαίρεση του υφισταμένου παλαιού κτίσματος, στην ανέγερση πολυυροφης οικοδομής και τη μεταβίβαση της διαιρεμένης και αυτοτελούς ιδιοκτησίας που προσδιορίζει, προς την αδελφή του, λόγω προίκας. Ότι με τη μεταβίβαση αυτή, ο εφεσιβλητος παραβίασε τον τρόπο που τέθηκε στην προαναφερόμενη σύμβαση δωρεάς, σύμφωνα με τον οποίο το ακίντη που ήταν το αντικείμενό της, μετά το θάνατό του θα περιερχόταν στους κατιόντες εκείνου (εφεσιβλητού). Ότι με την νομική αυτή πράξη του, κατέστησε αδύνατη την εκπλήρωση του τρόπου, με αποτέλεσμα αυτός (εκκαλών), που είναι ένας από τους δύο κατιόντες του εφεσιβλητού, να ζημιώθει ποσό ίσο προς το μισό της αξίας του μεταβιβασθέντος ακινήτου, το οποίο ζητεί να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να του καταβάλει ως αποζημίωση, με το νόμιμο τόκο από της επιδόσεως της αγωγής.

Η αγωγή αυτή έπρεπε ν' απορριφθεί ως μη νόμιμη, αφού με την πλήρωση της αιρέσεως του θανάτου του υπό αίρεση υποχρέου (εφεσιβλητού), η προαναφερόμενη πράξη μεταβιβάσεως καθίσταται αυτοδικαίως άκυρη, και συνεπώς αποτρέπεται για τον εκκαλούντα η απώλεια του πιο πάνω ακινήτου και συνεκδοχικά η αντίστοιχη προς την αξία του ζημία, από την επικαλούμενη μείωση της περιουσίας του. Το πρωτοβάθμιο συνεπώς Δικαστήριο που απέρριψε την αγωγή ως απαράδεκτη για έλλειψη εννόμου συμφέροντος,

λόγω της πρόωρης ασκήσεώς της, οδηγήθηκε σε ορθό αποτέλεσμα, αλλά με αιτιολογία εσφαλμένη. Δεδομένου όμως ότι το Δικαστήριο, χωρίς έφεση ή αντέφεση του εφεσιβλητού δεν μπορεί να εξαφανίσει την εκκαλούμενη και ν' απορρίψει την αγωγή ως μη νόμιμη, επιφέροντας έτσι κειροτέρευση στη θέση του εκκαλούντος, η οποία απαγορεύεται από τη διάταξη του άρθρου 536 ΚΠολΔ, πρέπει να απορρίψει την έφεση που κρίνεται αντικαθιστώντας απλώς την αιτιολογία της με την περιεχόμενη στην παρούσα. (ΑΠ 996/74, ΝοΒ 23, 600, Σαμουήλ "Η Εφεσης" έκδ. Γ' n, παραγρ. 765 και 794).

40/2000

Πρόεδρος: Στέφανος Γαβράς

Εισηγητής: Αργύριος Κουντούρης

Δικηγόροι: Δημ. Ντέφας, Βασ. Αρχοντίς

ΑΛΛΗΛΟΧΡΕΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ. Εννοια αυτού. Δεν υφίσταται αλληλόχρεος λ/σμός όταν υπάρχουν περισσότερες ανεξάρτητες αγοραπωλησίες με πίστωση του τιμήματος, τηματικώς εξοφλητέου, αφού δεν υπάρχει δυνατότητα του αγοραστού να καταστεί πιστωτής του πωλητού.

Επειδή για την ύπαρξη αλληλόχρεου λογαριασμού και ανεξαρτήτως του δεδομένου μεταξύ των μερών χαρακτηρισμού περί της συνδεούσης αυτά σχέσεως, απαιτείται να υφίσταται η δυνατότητα, όπως στη μεταξύ αυτών συναλλαγή προκύψουν εκατέρωθεν απαιτήσεις και οφειλές, με τέτοιο τρόπον ώστε να μην είναι εκ των προτέρων γνωστό ποιός εξ αυτών, κατά την τελική εκκαθάριση των δοσοληψιών του, θα είναι οφειλέτης ή πιστωτής του άλλου, εξ ου συνέπεται, ότι δεν υπάρχει τέτοιος λογαριασμός όταν κατά την φύση της συμβάσεως ο ένας καθίσταται μόνον πιστωτής και ουδέποτε οφειλέτης,

ο δε άλλος μόνον οφειλέτης και ποτέ πιστωτής, δυνάμενος απλώς να εξοφλεί τημηματικώς το χρέος του, των εκάστοτε καταβολών γιγνομένων προς αντίστοιχη απαλλαγή εκ του χρέους, ως όταν πελάτης εμπόρου αγοράζει επί πιστώσει διάφορα είδη και καταβάλλει κατά διαστήματα διάφορα ποσά σε μερική εξόφληση της ενεύθυνης οφειλής του, οπότε δεν υφίσταται μεταξύ αυτών σύμβασην αλληλοχρέου λογαριασμού, αφού αποκλείεται η δυνατότητα να καταστεί ο πωλητής οφειλέτης του αγοραστού, ο δε τελευταίος πιστωτής του πωλητού, αλλ' υφίστανται πλείονες ανεξάρτητοι αλληλών αγοραπωλησίες επί πιστώσει του τιμήματος, τημηματικώς εξοφλητέον (ΕΑ 7644/1982 ΝοΒ 31/73, ΕΑ 7645/82 Αρμεν. 37/1971, ΕΑ 3222/1979 ΝοΒ 28/106, ΕΑ 568/69 Επιθ. Εμπ. Δ. 1969/520, ΕΑ 371/67 ΝοΒ 16/404, Σπολιόπουλος εν Ερμ. ΑΚ υπ' άρθρον 112 Ειδ. Ν.ΑΚ αριθ. 7,14, 16, 52).

Επειδή δια της υπό κρίση αγωγής, επί της οποίας εξεδόθη η εκκαλούμενη, η ενάγουσα ισχυρίζεται ότι δυνάμει διαδοκικών συμβάσεων πωλήσεως, καταρτισθεισών από 6.10.1993 έως 29.12.1993 πώλησε και παρέδωσε στην εναγομένη είδη κρέατος και αλλαντικών, αντί συνολικού τιμήματος 2.515.676 δραχμών. Εξιστορεί δε τις επί μέρους πωλήσεις, το είδος των πωληθέντων, και το τίμημα που αντιστοιχεί σε καθεμία από αυτές, το οποίο πιστώθηκε και συμφωνήθηκε να καταβληθεί το αργότερο την 31.12.1993. Ότι έναντι του συνολικού ως άνω τιμήματος των 2.515.676 δραχμών η εναγομένη κατέβαλε το ποσόν των 15.379 δραχμών και οφείλει το υπόλοιπο τίμημα το οποίον ανέρχεται εις το ποσόν των 2.500.297 δραχμών. Αιτείται δε την καταβολή του ως άνω ποσού νομιμοτόκως από της 1.1.1994, άλλως από της επιδόσεως της

αγωγής. Επί της υποθέσεως αυτής εξεδόθη η εκκαλούμενη δια της οποίας έγινε δεκτή η αγωγή. Κατ' αυτής ασκήθηκε η κρινομένη έφεση υπό της εναγομένης, η οποία παραπονείται δι' εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων. Από τα πραγματικά περιστατικά όμως που προιστορήθηκαν, δεν υφίσταται αλληλοχρέος λογαριασμός, ανεξαρτήτως του διθέντος μεταξύ των μερών χαρακτηρισμού της συνδέουσας αυτά σχέσεως, αλλά πλείονες πωλήσεις επί πιστώσει του τιμήματος, τημηματικώς καταβλητέον, μη υφισταμένης δυνατότητας όπως η οφειλέτης αγοράστρια καταστεί πιστώτρια της πωλήτριας - εναγούσης κατά τα εις την μείζονα σκέψη εκτιθέμενα, ο δε λόγος εφέσεως, ότι πρόκειται περί αλληλοχρέου λογαριασμού είναι ασαφής και αόριστος, αφού ούτε η λειτουργία του προβαλλομένου λογαριασμού εκτίθεται, ούτε τα εκατέρωθεν κονδύλια και η αιτία αυτών αναφέρονται.

42/2000

Πρόεδρος: Στέφανος Γαβράς

Εισηγητής: Δημήτριος Τίγγας

Δικηγόροι: Χρ. Δημουλάς, Κων. Ντιζές

ΑΠΑΤΗ σε σύμβαση πώλησης. Εμμονή του αγοραστού στη σύμβαση και αξίωση αυτού για αποζημίωση του.

Με την αγωγή, επί της οποίας έχει εκδοθεί η εκκαλούμενη απόφαση, η ενάγουσα εξέθετε ότι αγόρασε από τον εναγόμενο έναν γεωργικό ελκυστήρα και ο εναγόμενος δολίως αποσιώπησε ότι δεν μπορούσε να εκδοθεί άδεια κυκλοφορίας του γεωργικού ελκυστήρα, γιατί δεν πληρούσε τις διατάξεις προστασίας έναντι ανατροπής, γεγονός το οποίο αν αυτή γνώριζε δεν θα κατάρτιζε τη σύμβαση, από την απατηλή δε αυτή συμπεριφορά του εναγομένου ζημιώθηκε κατά το ποσό των

1.500.000 δραχμών που προκατέβαλε προς τον εναγόμενο προς μερική εξόφληση του τιμήματος του γεωργικού ελκυστήρα και το ποσό των 300.000 δραχμών που δαπάνησε για την καλλιέργεια των αγρών της με άλλον γεωργικό ελκυστήρα που μίσθωσε το έτος 1996. Γι' αυτό ζήτησε να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να της καταβάλει τα προαναφερόμενα ποσά, όπως επίσης και ποσό 200.000 δραχμών προς χρηματική ικανοποίηση της ηθικής βλάβης της, νομιμοτόκως από την επίδοση της αγωγής και με προσωπική κράτηση του εναγομένου, λόγω του αδικήματος. Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, αφού έκρινε νόμιμη την αγωγή μόνον κατά το αίτημα αποζημίωσης της ενάγουσας (με ποσό 300.000 δραχμών) για δαπάνες καλλιέργειας των αγρών της και χρηματικής ικανοποίησης της ηθικής βλάβης της (άρθρα 149, 293, 298, 299, 346, 513, 534, 914, 932 ΑΚ παρ. 1047 ΚΠολΔικ), την έκανε δεκτή κατά το ως άνω σκέλος της με την εκκαλούμενη απόφασή του, κατά της οποίας παραπονείται ο εκκαλών και ζητεί την εξαφάνισή της με σκοπό να απορριφθεί η αγωγή.

Από τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων που περιλαμβάνονται στα ταυτάριθμα με την εκκαλούμενη απόφαση πρακτικά συνεδρίασης του Πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου και τα έγγραφα που επικαλούνται και προσκομίζουν οι διάδικοι είτε ως αυτοτελή αποδεικτικά μέσα, είτε για να χρησιμεύσουν προς συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων (άρθρα 336 παρ. 3 και 395 ΚΠολΔικ) αποδεικύονται τα εξής: Με σύμβαση πωλήσεως που καταρτίσθηκε μεταξύ των διαδίκων με το από 1.12.1995 ιδιωτικό συμφωνητικό ανέλαβε την υποχρέωση ο εναγόμενος να παραδώσει και παρέδωσε κατά νομή και κατοχή προς την ενάγουσα, με το όρο παρακράτησης της κυριότητας μέχρις απο-

πληρωμής του τιμήματος, έναν γεωργικό ελκυστήρα, πετρελαιοκίνητο, έναντι τιμήματος 3.068.000 δραχμών, από το οποίο προκατέβαλε η ενάγουσα προς τον εναγόμενο 378.000 δραχμές και το υπόλοιπο ανέλαβε την υποχρέωση να το καταβάλει σε δύο δόσεις, ήτοι 1.000.000 δραχμές κατά τις 20.5.1996 και 1.690.000 δραχμές κατά τις 20.12.1996. Ο ως άνω γεωργικός ελκυστήρας είχε ταξινομηθεί από την αρμόδια υπηρεσία της Νομαρχίας κατά τις 5.10.1995 και επί του δελτίου ταξινόμησης, το οποίο παραδόθηκε στον εναγόμενο, ανεγράφη η “απαγόρευση λήψης άδειας και πινακίδων κυκλοφορίας μέχρι την τοποθέτηση εγκεκριμένου τύπου διάταξης προστασίας έναντι ανατροπής” (βλ. δελτίο ταξινόμησης), γεγονός το οποίο απέκρυψε ο εναγόμενος από την ενάγουσα, με αποτέλεσμα να παραπλανηθεί αυτή και να καταρτίσει τη σύμβαση πιστεύοντας ότι ήταν δυνατή η έκδοση άδειας και πινακίδων κυκλοφορίας του γεωργικού ελκυστήρα που αγόρασε αμέσως μετά την απόκτηση της νομής και κατοχής του. Η έγκριση της διάταξης προστασίας έναντι ανατροπής, τόσο για τον τύπο του επίμαχου γεωργικού ελκυστήρα, όσο και για άλλους τύπους γεωργικών ελκυστήρων, συντελέσθηκε με την υπ' αρ. πρωτ. ΔΓ7ΑΒ/30.12.1996 απόφαση του Υπουργείου Γεωργίας, χωρίς να επιβληθούν με αυτή κάποιες υποχρεώσεις στους κυρίους ή κατόχους αυτών των μηχανημάτων και από τότε ήταν δυνατή η έκδοση άδειας και πινακίδων κυκλοφορίας γι' αυτά (βλ. αρ. πρωτ. 18348/12.2.1997 θεβαίωση του Δ/ντη Αγρ. Ανάπτ.). Εξαιτίας της ως άνω άδικης πράξης του εναγομένου η ενάγουσα υπέστη ηθική βλάβη, για την αποκατάσταση της οποίας πρέπει να της επιδικασθούν 150.000 δραχμές, ποσό το οποίο το Δικαστήριο κρίνει εύλογο, σταθμίζοντας τις

συνθήκες υπό τις οποίες τελέσθηκε η αδικοπραξία, το βαθμό πταίσματος του εναγομένου, τη χρονική διάρκεια του ελαττώματος του γεωργικού ελκυστήρα που αποσιώπησε ο τελευταίος και την κατάσταση γενικά (οικονομική, οικογενειακή, επαγγελματική) των διάδικων μερών (άρθρο 932 ΑΚ). Δεν αποδείχθηκε ότι η ενάγουσα υποβλήθηκε σε δαπάνες μίσθωσης άλλου γεωργικού ελκυστήρα κατά την καλλιεργητική περίοδο 1995-1996 για την καλλιέργεια των αγρών της και το σχετικό αγωγικό αίτημα αποζημίωσης (με ποσό 300.000 δραχμών) πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμο, καθ' όσον η περί τούτου ένορκη κατάθεση του μάρτυρα της ενάγουσας Δ.Σ. είναι αόριστη (δεν προσδιορίζεται με αυτή - ούτε με την αγωγή - ποίου ατόμου τον γεωργικό ελκυστήρα μίσθωσε η ενάγουσα) και έρχεται σε αντίθεση με την ένορκη κατάθεση της μάρτυρα του εναγομένου Ι.Κ., σύμφωνα με την οποία η ενάγουσα έκανε χρήση του γεωργικού ελκυστήρα που αγόρασε και λόγω βλαβών του από αυτή τη χρήση υποβλήθηκε ο εναγόμενος σε δαπάνες επισκευής του. Ενισχυτικό αυτής της κρίσης του Δικαστηρίου είναι και το ότι η ενάγουσα, παρά την ως άνω απαπλήσια συμπεριφορά του εναγομένου εμμένει στη σύμβαση (βλ. άρθρο 149 εδ. 2 ΑΚ), όπως άλλωστε αυτό έχει κριθεί και με την εκκαλούμενη απόφαση, η οποία κατ' αυτό το σκέλος της δεν προσβάλλεται.

43/2000

Πρόεδρος: Στέφανος Γαβράς
Εισηγητής: Ευστάθιος Τσουκαλάς
Δικηγόροι: Χαρ. Τσιρογιάννης

ΕΓΓΥΗΣΗ. Το δικαίωμα της αναγωγής του εγγυητού, που πλήρωσε το δανειστή, κατά του πρωτοφειλέτη, ασκείται με τις

προϋποθέσεις της συνδέουσας αυτόν και τον πρωτοφειλέτη έννομης εσωτερικής σχέσης (ως εντολή, διοίκηση αλλοτρίων κλπ), η οποία πρέπει οπωσδήποτε να αναφέρεται στην αγωγή, αλλιώς αυτή είναι αόριστη.

ΚΑΤΑΔΟΛΙΕΥΣΗ ΔΑΝΕΙΣΤΟΥ. Την ιδιότητα του δανειστή, κατά το χρόνο επιχείρησης της απαλλοτρίωσης, λογίζεται ότι έχει και ο φορέας ενοχικής απαίτησης, που τελεί υπό αναβλητική προθεσμία, αρκεί μόνο μέχρι το χρόνο της απαλλοτρίωσης να συντελέστηκαν τα δικαιοπαραγώγικά της απαίτησης του γεγονότα και να έχει καταστεί αυτή ληξιπρόθεσμη κατά την πρώτη, στο ακροατήριο, συζήτηση της διαρρηπτικής αγωγής.

ΕΙΚΟΝΙΚΟΤΗΤΑ. Για να είναι ορισμένη η αγωγή αναγνώρισης της ακυρότητας μιας σύμβασης, ως εικονικής, θα πρέπει ο ενάγων να εκθέτει στην αγωγή του πλήρως τα πραγματικά περιστατικά, που τον καθιστούν δανειστή του εικονικά μεταβιβάσαντος το περιουσιακό στοιχείο και τον νομιμοποιούν στην ακύρωση της εικονικής δικαιοπραξίας.

ΕΡΗΜΟΔΙΚΙΑ ΕΦΕΣΙΒΛΗΤΟΥ. Η υποχρέωση επισύναψης στη δικογραφία των προτάσεων και των εισαγωγικών δικογράφων, που υποβλήθηκαν από τον απολιπόμενο διάδικο, κατά τις προηγούμενες συζητήσεις της υπόθεσης στο ίδιο Δικαστήριο, βαρύνει το γραμματέα του Δικαστηρίου που δικάζει και όχι τον παριστάμενο διάδικο.

Από τη διάταξη του άρθρου 531 παρ. 2 Κ.Πολ.Δ., που ορίζει ότι επί ερημοδικίας του εφεσιβλήτου εφαρμόζονται ως προς την έφεση οι διατάξεις του άρθρου 279 ΚΠολΔ σε συνδυασμό προς την τελευταία αυτή διάταξη με σαφήνεια συνάγεται ότι επί ερημοδικίας ακόμη και κατά την πρώτη επί εφετείου συζήτηση, η δια-

δικασία προχωρεί σαν να ήταν όλοι οι διάδικοι παρόντες υπό την προϋπόθεσην βέβαια ότι αυτός έχει κλητευθεί νομοτύπως και εμπροθέσμως να εμφανιστεί στην συζήτηση (άρθρα 279 και 524 Κ.ΠολΔ). Το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη χωρίς επίκληση από μέρους του απολιπομένου εφεσιβλήτου το εισαγωγικό δικόγραφο της δίκης, όλες τις προτάσεις που υποβλήθηκαν από τον διάδικο που δεν εμφανίστηκε κατά τις προηγούμενες συζητήσεις της υποθέσεως στο ίδιο δικαστήριο και τα πρακτικά, που συντάχθηκαν γι' αυτές. Η υποχρέωση επισυνάψεως όλων αυτών των εγγράφων στη δικογραφία μέσα σε τρεις ημέρες από τη συζήτηση θα ρύνει τον γραμματέα του Δικαστηρίου, που δικάζει και όχι τον παριστάμενο διάδικο. Επίσης το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη και τα αντίγραφα των εκθέσεων για την εξέταση μαρτύρων αποδείξεως και ανταποδείξεως, πραγματογνωμοσύνης ή αυτοφίας, που έχουν συνταχθεί, και τα οποία είναι υποχρεωμένος να προσκομίσει μέσα στην ως άνω προθεσμία ο παριστάμενος διάδικος (άρθρο 279 παρ. 1 Κ.ΠολΔ, Σαμουνήλ, η Έφεση, αρ. 535 και 1053, Βασ. Βαθρακοκούλη, Ερμ. ΚΠολΔ, άρθρο 531 αρ. 17, ΑΠ 179/74, ΝοΒ 22, 1061, ΑΠ 1017/73, ΝοΒ 22, 627, Εφ. Αθ. 1785/92, Δ 25, 797).

Ο εγγυητής κατά γενικό κανόνα ικανοποιώντας τον δανειστή και ελευθερώνοντας τον πρωτοφειλέτη από την έναντι του δανειστού υποχρέωσην αυτού, έχει δικαίωμα αναγωγής κατά του πρωτοφειλέτου όπως αποδοθεί σ' αυτόν ό,τι αυτός κατέβαλε προς ελευθέρωσην αυτού. Ο εγγυητής, ως επί το πλείστον, εγγυάται υπέρ του πρωτοφειλέτου κατόπιν αιτήσεως ή τουλάχιστον με τη θέλησην αυτού, δηλαδή συνεπεία εντολής ή διοικήσεως αλλοτρίων, εταιρίας, παραγγελίας μισθώσεως έργου κλπ, έχοντας από την έννομη αυτή

σχέσην προς απόδοσην των καταβληθέντων αντίθετη αγωγή. Εκ του λόγου αυτού ο εγγυητής έχει δικαίωμα αναγωγής κατά του πρωτοφειλέτου (Αποστολίδου, Ενοχ. Δ, υπό το άρθρο 858 αρ. 1, Καυκά, Ενοχ. Άρθρο 858 παρ. 2). Από τις διατάξεις των άρθρων 416 και 858 ΑΚ προκύπτει ότι αφ' ης ο εγγυητής ικανοποιίσει τον δανειστή ο μεν τελευταίος δεν διατηρεί πλέον κανένα δικαίωμα κατά του πρωτοφειλέτου, ο δε εγγυητής υποκαθίσταται αυτοδικαίως στα δικαιώματα αυτού, ότε έχει δικαίωμα αναγωγής κατά του πρωτοφειλέτου εκ της μεταξύ τους υφισταμένης εσωτερικής έννομης σχέσεως (ΑΠ 310/65, ΝοΒ, 14, 107, ΑΠ 1065/90, ΝοΒ, 39, 1384, Εφ. Αθ. 6775/1987, Δ/vn 29, 1681), δηλαδή το δικαίωμα αναγωγής του εγγυητού που πλήρωσε τον δανειστή γεννάται και ασκείται με τις προϋποθέσεις της συνδέουσας αυτόν και τον πρωτοφειλέτη έννομης σχέσεως λ.χ. επί εγγυήσεως, που δόθηκε κατ' εντολή ο εντολοδόχος εγγυητής δικαιούται να λάβει από τον εντολέα οφειλέτη το καταβληθέν ποσό της απαιτήσεως με τις προϋποθέσεις των άρθρων 721 και 722 ΑΚ (ΑΠ 1065/90, ΝοΒ, 39, 1384). Το δικαίωμα της αναγωγής λύεται, όχι από την σύμβασην εγγυήσεως, που ως εξωτερική σχέση, συνάπτεται μεταξύ εγγυητού και δανειστού, αλλά από την υφιστάμενη εσωτερική έννομη σχέση μεταξύ εγγυητού και πρωτοφειλέτου, ένεκα της οποίας ο εγγυητής ανέλαβε έναντι του δανειστού την ευθύνη για την καταβολή της οφειλής του πρωτοφειλέτου. Επομένως, η αυτοδικαίως επερχόμενη υποκατάσταση του ικανοποιήσαντος τον δανειστή εγγυητού στα δικαιώματα του δανειστού προϋποθέτει ότι ο εγγυητής: α) ικανοποίησε τον δανειστή, όχι μόνον με καταβολή αλλά και με οποιοδήποτε άλλο αποσθετικό γεγονός, την οφειλή του πρωτοφειλέτου και β) έχει

δικαιώμα αναγωγής κατά του πρωτοφειλέτου εκ της μεταξύ τους υφιστάμενης εσωτερικής έννομης σχέσεως (Αποστολίδου, Ενοχ. 858 παρ. 3, Γεωργιάδη - Σταθόπουλο, Ερ ΑΚ, άρθρο 858 παρ. 2 επομ., Ταμπάκης, Αρμ 27, 423). Εντεύθεν παρέπεται ότι σε αγωγή, που έχει ως προϋπόθεση την ύπαρξη αξιώσεως εκ της υποκαταστάσεως του ικανοποιήσαντος τον δανειστή εγγυητού στα δικαιώματα του πρώτου και της αναγωγής του εγγυητού κατά του πρωτοφειλέτου, η προαναφερόμενη εσωτερική έννομη σχέση μεταξύ εγγυητού και πρωτοφειλέτου αποτελεί αναγκαίο για την πληρότητα της ιστορικής βάσεως στοιχείο και πρέπει να αναφέρεται σε αυτή, γιατί διαφορετικά η αγωγή απορρίπτεται ως αόριστη (Εφ. Αθ. 6775/87, Δ/vn, 29, 1681).

Εξ άλλου, από τη διάταξη του άρθρου 939 ΑΚ συνάγεται ότι το δικαιώμα της διαρρήξεως της προς βλάβη των δανειστών γενομένης από την οφειλέτη απαλλοτριώσεως της περιουσίας του, εφόσον η υπολειπόμενη δεν αρκεί προς ικανοποίησή τους, ανίκον σε κάθε δανειστή, που έχει αξιώση από οποιαδήποτε αιτία προσωπική ή εμπράγματη, κατά του οφειλέτου γεγεννημένη κατά το χρόνο της απαλλοτριώσεως, καθιστά ανενεργό την εκποιητική σύμβασην έναντι μόνον του προσβάλλοντος αυτήν τρίτου δανειστού και κατά το μέτρο που απαιτείται προς ικανοποίηση αυτού. Επομένως ο προσβάλλων αυτήν δανειστής πρέπει για την ενεργητική του νομιμοποίηση να εκθέσει σε πληρότητα, εκτός των άλλων, την νομική σχέση, από την οποία πηγάζει η αξιώση, το απαιτητό και το ύψος αυτής καθώς και την αξία του απαλλοτριώθεντος, ούτως ώστε, σε περίπτωση ευδοκιμήσεως της προσβολής, να επέλθει η ανατροπή της εκποιητικής δικαιοπραξίας και το ανενεργό αυτής, κατά το μέρος και κατά το

ποσοστό που η αξίωση του προσβάλλοντος δανειστού ανέρχεται (ΑΠ 159/64, ΝοΒ 12, 605).

Την ιδιότητα του δανειστού κατά τον χρόνο επιχειρήσεως της απαλλοτριώσεως λογίζεται ότι έχει και ο φορέας ενοχικής απαιτήσεως, που τελεί υπό αναβλητική προθεσμία. Εντεύθεν έπεται ότι ο ειρημένος δανειστής τυχάνει, εφόσον συντρέχουν και οι λοιποί όροι του νόμου, της από το άρθρο 939 ΑΚ προστασίας, αρκεί μόνο μέχρι το χρόνο της απαλλοτριώσεως να συντελέστηκαν τα δικαιοπαραγωγικά της απαιτήσεώς του γεγονότα και να έχει αυτή καταστεί ληξιπρόθεσμη κατά την πρώτη επ' ακροατηρίου συζήτηση της επι διαρρήξει αγωγής (ολ. ΑΠ. 709/74, ΝοΒ 23, 300).

Στην προκειμένη περίπτωση, οι ενάγοντες και ήδη εκκαλούντες ιστορούσαν στην αγωγή τους, επί της οποίας εκδόθηκε η εκκαλουμένη απόφαση ότι η στην Αθήνα εδρεύουσα Ανώνυμη Εταιρία με την επωνυμία “ΕΤΕ Α.Ε.” χορήγησε δια του εις Ν. της Γερμανίας Υποκαταστήματός της, στον πρώτον εναγόμενο και ήδη εφεσίβλητο δυνάμει της από 28.7.1989 ιδιωτικής συμβάσεως τους, δια μέσου του τηρουμένου σ' αυτή υπ' αριθμ. 344091 λογαριασμού, δάνειο ποσού 40.000 Γερμανικών μάρκων, που έπρεπε να πληρωθή από τον εφεσίβλητο σε μηνιαίες δόσεις των 1.350 Γερμανικών μάρκων ή καθεμία, αρχής γενομένης από 30.8.1989. Με την από 28.7.1989 σύμβασην ενεχυριάσεως καταθέσεων, που καταρτίσθηκε στο Ν. μεταξύ των εκκαλούντων, του πρώτου εφεσίβλητου και του εις Ν. Υποκαταστήματος της ΕΤΕ, σε ασφάλεια της ανωτέρω απαιτήσεως της Τράπεζας αυτής κατά του πρώτου εφεσίβλητου οφειλέτου της, κατά κεφάλαιο, τόκους υπερημερίας, προμήθεια, καθώς και κάθε άλλο οποιασδήποτε φύσεως έξοδο, οι εκκαλούντες εγγύηθη-

καν υπέρ του ειρημένου πρωτοφειλέτου για την πιστή τίρηση των όρων της συμβάσεως δανείου και της εμπρόθεσμης εξιφοδήσεως αυτού από τον πρώτο εφεσίβλητο πρωτοφειλέτη, και εκχώρησαν λόγω ενεχύρου στην ως άνω Τράπεζα κάθε απαίτησή τους κατ' αυτής μέχρι το ποσό των 40.000 Γερμανικών μάρκων, πλέον των επί του ποσού αυτού αναλογούντων τόκων, απορρέουσα από τον τηρούμενο στο όνομά τους (εκκαλούντων) εις το στα Τ. Υποκατάστημα της πιο πάνω Τράπεζας υπ' αριθ. 208976-94 λογαριασμό καταθέσεως. Ο πρώτος εφεσίβλητος δεν κατέβαλε στην δανείστρια Τράπεζα καμία από τις δόσεις του δανείου του, παρότι αυτές είχαν λίξει, με αποτέλεσμα η Ε.Τ.Ε. να προβεί στις 7.3.1990 σε χρέωση των εκκαλούντων ως εγγυητών ποσού 40.931,64 Γερμανικών μάρκων προς εξόφληση της οφειλής εκ του ειρημένου δανείου του πρώτου εφεσίβλητου και σε βάρος του υπ' αρ. 208976-94 κοινού λογαριασμού των εκκαλούντων, που κατά το χρόνο ασκήσεως της ύπερθεν αγωγής ανέρχονταν σε 3.888.540 (τιμή Γερμανικού μάρκου 95 δραχμές) δραχμές. Πέραν όμως της προαναφερόμενης αρνήσεως του πρώτου εφεσίβλητου να πληρώσει το ανωτέρω δάνειο του, αυτός αποσκοπώντας να ματαιώσει εξ ολοκλήρου την ικανοποίηση των εκκαλούντων (εγγυητών) κατά την ειρημένη απαίτησή τους, προέβη δολίως σε μεταβίβαση λόγω δωρεάς εν zωή, με το νομίμως μεταγεγραμμένο υπ' αριθμ. 17.070/3.10.1989 συμβόλαιο του συμβολαιογράφου Κ. του μοναδικού του ακινήτου περιουσιακού στοιχείου, ήτοι του εις την αγωγή ορισμένως και με πληρότητα περιγραφόμενου οικοπέδου του, αξίας 800.000 δραχμών, προς την δεύτερη εφεσίβλητη σύνυγό του, η οποία γνώριζε ότι η μεταβίβαση λόγω δωρεάς του μοναδικού περιουσιακού στοιχείου του

συζύγου της προς αυτήν εγένετο με πρόθεση βλάβης των εκκαλούντων δανειστών του και προς ματαίωση της ικανοποίησεως της απαίτησεως τους, αλλιώς, τεκμαίρεται ότι αυτή γνώριζε το ως άνω περιστατικό, λόγω της κατά τον χρόνο της κατά τα ανωτέρω μεταβιβάσεως του οικοπέδου προς αυτήν ιδιότητάς της ως συζύγου του πρώτου εφεσίβλητου.

Περαιτέρω, οι εκκαλούντες ιστορούσαν στην υπό δίκη αγωγή τους, επικουρικώς, ότι η δια του προαναφερομένου συμβολαίου μεταξύ των εφεσίβλητων καταρτισθέσαν σύμβαση δωρεάς εν zωή και η δι' αυτού γενομένη μεταβίβαση του ειρημένου οικοπέδου του πρώτου προς την δεύτερη εφεσίβλητη σύνυγό του είναι εικονική ως συναφθείσα όχι σπουδαίως, αλλά κατά φαινόμενο μόνο κωρίς καμιά συναλλακτική πρόθεση αυτών, ότι οι συμβόλητές εφεσίβλητοι τελούσαν εν γνώσει της εικονικότητας της συμβάσεως δωρεάς για την οποία γίνεται λόγος. Με βάση το περιεχόμενο αυτό οι εκκαλούντες ζήτησαν, κυρίως, να διαρρηχθεί η προεκτείσα σύμβαση δωρεάς και να υποχρεωθεί η δεύτερη εφεσίβλητη να επαναφέρει τα πράγματα στην προτέρα κατάσταση αναμεταβιβάζοντας στον πρώτο εφεσίβλητο την κυριότητα του δωρηθέντος ως άνω ακινήτου, και επικουρικώς, να αναγνωρισθεί η ακυρότητα της πιο πάνω συμβάσεως δωρεάς εν zωή του επιδίκου ακινήτου ως εικονικής.

Όμως σύμφωνα με τις διαλαμβανόμενες στη μείζονα πρόταση του παρόντος συλλογισμού αιτιολογίες η ένδικη αγωγή κρίνεται απορριπτέα, κατά μεν την κυρία της βάση, ως μη νόμιμη, διότι η αξίωση των εκκαλούντων κατά τον πρώτου εφεσίβλητου γεννήθηκε με την ικανοποίηση της ΕΤΕ απ' αυτούς στις 7.3.1990, ενώ η επίμαχη απαλλοτρίωση είχε ήδη συντελεσθεί στις 3.10.89 και επομένως αυτοί ως

στερούμενοι της ιδιότητας του δανειστού απαιτήσεως γεγενημένης (ΑΠ 159/64, ΝοΒ, 12, 605) ή έστω τελούσας υπό αναβλητική προθεσμία (Ολ. ΑΠ 709/74, ΝοΒ, 23, 300) κατά το χρόνο της καταδολιευτικής απαλλοτριώσεως δεν έχουν δικαίωμα διαρρήξεως της προς βλάβη τους γενόμενης από μέρους του πρώτου εφεσιβλήτου επίδικης απαλλοτριώσεως της περιουσίας του (Ολ. ΑΠ 709/74, ο.π., ΑΠ 159/64, ο.π. Εφ.Θ. 444/67, ΝοΒ 16, 411, Εφ. Θρ. 31/68, Αρμ., KB, 521, Εφ.Θ. 1692/77, Αρμ., 32, 327, Ζέπος, II, σελ. 791, Τριανταφυλλόπουλος, ΝοΒ 6, 193, βλ. δώμας και Λιπζερόπουλος, Στ. Εν. Δ. παρ. 343, Καυκάς, Ενοχ. 939-942 παρ. 4, Μεταλληνός ΕΕΝ, 31, 512). Άλλωστε πρέπει να λεχθεί ότι η ανωτέρω βάση της αγωγής είναι απορριπτέα και ως αόριστη, διότι οι εκκαλούντες δεν αναφέρουν παρά την επιβαλλόμενη σ' αυτούς υποχρέωση από τη διάταξη του άρθρου 216 Κ-ΠολΔ, ποια είναι η εσωτερική έννομη σχέση που συνέδεε αυτούς με τον πρώτο εφεσιβλήτο πρωτοφειλέτη, βάσει της οποίας εγγυήθηκαν γι' αυτόν, ώστε να κριθεί αν αυτοί, που κατέβαλαν την ως άνω οφειλή του πρωτοφειλέτου πρώτου εφεσιβλήτου στην Ε.Τ.Ε., έχουν δικαίωμα αναγωγής κατά του ειρημένου πρωτοφειλέτου και έχουν υποκατασταθεί στα δικαιώματα της δανείστριας Τράπεζας κατά του πρώτου εφεσιβλήτου πρωτοφειλέτου της. Κατά δε την επικουρικώς σωρευόμενη σ' αυτή βάση της ως αόριστη, καθόσον οι εκκαλούντες δεν εκθέτουν σ' αυτή την συνδέουσα αυτούς με τον πρώτο εφεσιβλήτο εσωτερική έννομη σχέση, με βάση την οποίαν εγγυήθηκαν υπέρ αυτού στην δανείστρια Τράπεζα, ώστε να κριθεί αν διατηρούν εναντίον του πρώτου εφεσιβλήτου δικαιώμα αναγωγής και αν έχουν υποκατασταθεί στα δικαιώματα της Τράπεζας κατά του πρωτοφειλέτου, ώστε να

ελεγχθεί αν αυτοί ως δανειστές του έχουν έννομο συμφέρον να ζητήσουν την αναγνώριση της ακυρότητας της ύπερθεν συμβάσεως δωρεάς ως εικονικής, ώστε να επιληφθούν στη συνέχεια του ακινήτου με αναγκαστική εκτέλεση.

Σύμφωνα με αυτά η πρωτόδικη απόφαση, που κατέληξε στο ίδιο ως άνω συμπέρασμα, ορθώς τον νόμο εφάρμοσε, γι' αυτό και ο μόνος λόγος εφέσεως, με τον οποίον αποδίδεται στην εκκαλουμένη απόφαση η πλημμέλεια της κατ' εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου απορρίψεως της υπό δίκη αγωγής, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

46/2000

Πρόδεδρος: Στέφανος Γαβράς

Εισηγητής: Βασιλειος Κανούτος

Δικηγόροι: Χρ. Τσιαμπαλής, Παντ. Φωτάκης, Παν. Ανεστόπουλος

ΠΡΟΒΟΛΗ μέσων άμυνας και επίθεσης μέχρι την πρώτη συζήτηση. Για τους ισχυρισμούς που δεν προβλήθηκαν έγκαιρα από δικαιολογημένη αιτία, θα πρέπει να αναφέρονται και αποδεικνύονται οι λόγοι της βραδείας προβολής τους, αλλιώς απορρίπτονται ως απαράδεκτοι.

ΧΡΗΣΙΔΑΝΕΙΟ. Ο κατέχων ακίνητο με σχέση χρησιδανείου, ασκεί πράξεις νομίς, ως αντιπρόσωπος και για λ/σμδ του αληθούς νομέως (χρήστου). Συνεπώς ο χρησάμενος δεν μπορεί να χρησιδεσπόσει στο ακίνητο, εκτός αν γνωστοποίησε στο χρήστη ότι αποφάσισε να νέμεται το ακίνητο για δικό του λ/σμδ.

Από τη διάταξη του άρθρου 269 παρ. 1 ΚΠολΔ που καθιερώνει το αξίωμα της συγκεντρώσεως σε συνδυασμό με εκείνες των άρθρων 115 παρ. 3, 238, 237, 242, 270, 263 και 281 του ίδιου κώδικα, συνάγεται με σαφήνεια ότι μέσα επιθέσε-

ως και άμυνας, στα οποία εντάσσονται οι κάθε είδους ισχυρισμοί, προβάλλονται με τη μορφή εντάσεως ή αντεντάσεως, κατά την πρώτη συνίτηση, με απλή αναφορά στις προτάσεις τους, όπου αυτές είναι υποχρεωτικές, διαφορετικά, αποκρούονται ως απαράδεκτα. Εξαίρεση ισχύει για τους ισχυρισμούς που: α) υπόκεινται σε προνομιακή μεταχείρηση, δηλαδή εκείνους που λαμβάνονται υπόψη αυτεπαγγέλτως ή προβάλλονται χωρίς περιορισμό σε κάθε στάση της δίκης, β) τους οφιγενείς, γ) αυτούς που αποδεικνύονται εγγράφως ή με δικαστική ομολογία και δ) εκείνους που δεν προβλήθηκαν εγκαίρως από δικαιοδογημένη αιτία, οι οποίοι όμως απορρίπτονται ως απαράδεκτοι, αν δεν αναφέρονται και δεν αποδεικνύονται οι λόγοι της βραδείας προβολής τους (ΑΠ 889/85, EEN, 52, 341, ΑΠ 2040/84, EEN 52, 791, ΑΠ 7/87, ΕλλΔ 29, 111, ΑΠ 1796/81, Βασ.NB-181, ΑΠ 1398/82, Δ 15, 131, Νίκας “Οι νέοι πραγματικοί ισχυρισμοί” παραγρ. 4, 1 σελ. 131, Σταμούλης “Η λειτουργία των εντάσεων στη σύγχρονη πολιτική δίκη, NoB 39, 42 επ. ΑΠ 889/85, EEN, 52, 341). Στην προκειμένη περίπτωση με το δεύτερο λόγο της εφέσεως τους οι εκκαλούσες, για πρώτη φορά ισχυρίζονται ότι η άσκηση του δικαιώματος για την επιβολή κατασχέσεως από την πρώτη των εφεσιβλήτων στο επίδικο, για την αναμόρφωση και τη συντήρηση του οποίου δαπάνησαν κάτω από τα βλέμματα της μπτέρας των δύο τελευταίων εφεσιβλήτων υπερβολικά χρηματικά ποσά, παρίσταται καταχρηστική. Ο ισχυρισμός τους αυτός, που συνιστά άλλωστε και το δεύτερο λόγο της εφέσεως, δεν περιλαμβάνεται μεταξύ εκείνων που υπόκεινται σε προνομιακή μεταχείρηση, δεν είναι οφιγενής, ούτε αποδεικνύεται εγγράφως. Γι' αυτό, εφόσον δεν αναφέρεται ο λόγος της βραδείας προβολής του πρέπει

ν' απορριφθεί ως απαράδεκτος, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στη μείζονα σκέψη.

Από τις καταθέσεις των μαρτύρων που εξετάσθηκαν ενόρκως ενώπιον του Εισηγητή του Πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου και περιέχονται στην υπ' αριθμ. 40/1995 έκθεσή του, η εκτίμηση των οποίων γίνεται κατά το λόγο της γνώσεως και το βαθμό αξιοπιστίας κάθε μάρτυρα (ΑΠ 1547/95 ΕλλΔ 38, 1573), σε συνδυασμό μεταξύ τους, και προς το σύνολο των εγγράφων που επικαλούνται και προσκομίζουν οι διάδικοι νομίμως (ΟΔ ΑΠ 30/97, ΕλλΔ 38, 1522), αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Δυνάμει του υπ' αριθμ. 13.602/1963 συμβολαιογραφικού εγγράφου του Συμβολαιογράφου Λάρισας I.T., το οποίο υποβλήθηκε σε νομότυπη μεταγραφή στα βιβλία του υποθηκοφυλακείου Λάρισας, ο Λ.Α., συνέστησε αδιατίμητη προίκα υπέρ της θυγατέρας του Μ, με σύμβαση την οποία κατάρτισε με το σύζυγό της Β.Ν. Αντικείμενο της προίκας, με την οποία η θυγατέρα του απέκτησε την ψηλή κυριότητα και ο σύζυγός της τη διοίκηση και επικαρπία, ήταν το επίδικο ακίνητο, που αποτελείται από μια παλαιά πλινθόκτιστη ισόγεια οικία, εμβαδού 85 τμ περίπου, τριών δωματίων, χώλ, κουζίνας κλπ, που είναι κτισμένη σε οικόπεδο 445 τμ της Λάρισας, στη Συνοικία “Α” και στην οδό Κ., αριθμ. 6. Δεδομένου ότι η Μ.συζ.Β.Ν., αμέσως μετά το γάμο της εγκαταστάθηκε στο Βόλο, στον οποίο κατοικούσε συνεχώς με την οικογένειά της μέχρι του θανάτου της (8.5.1985), στην προικώα επίδικη οικία της συνέχισαν να διαμένουν οι γονείς της, Λ. και Χ.συζ.Λ.Α. και ο αδελφός της Δ.Λ.Α., με σχέση χρησιδανείου. Η αντίθετη εκδοχή, ότι δηλαδή η συνέχιση της διαμονής τους στην επίδικη οικία και η χρήση της τελευταίας έγινε με διάνοια κυρίων, έρχεται σε

πλήρη και απόλυτη αντίθεση όχι μόνο προς τις καταθέσεις των μαρτύρων ανταποδειξεως, αλλά και προς αυτή την ενέργεια του δικαιοπαρόχου πατέρα της να συστήσει την προαναφερομένη προίκα, για την οποία άλλωστε, δεν δίδεται καμία εξήγηση. Έκτοτε λοιπόν, τόσο οι γονείς της όσο και ο αδελφός της και δικαιοπάροχος των εκκαλουσών Δ.Λ.Α., διέμεναν σ' αυτήν μέχρι του θανάτου τους, που συνέβη τα έτη 1966, για τον πατέρα της, 1969 για την μητέρα της και 1988 για τον αδελφό της Δ.Α. Πρέπει να σημειωθεί ότι ο τελευταίος, συνέχισε να διαμένει σ' αυτήν και μετά τον κατ' έτος 1967 γάμο του με τη σύζυγό του, πρώτη των εκκαλουσών και τις θυγατέρες του Σ. και Χ.Α, (δεύτερη και τρίτη των εκκαλουσών).

Συνεπώς, τόσο οι γονείς της Μ.συζ.Β.Ν., όσο και ο αδελφός της Δ.Α., ως χροσάμενοι, λόγω της πραναφερομένης σχέσεως χρησιδανείου, κατείχαν το επιδίκιο ως αντιπρόσωποι εκείνης, στο όνομα και για λογαριασμό της οποίας, ασκούσαν πράξεις νομής.

Οι ανακόπτουσες και ήδη εκκαλούσες, με την ανακοπή τους επιδιώκουν την ακύρωση της αναγκαστικής εκτελέσεως που έχει αντικείμενο το επιδίκιο, ισχυριζόμενες ότι κυρίες του επιδίκιου κατέστησαν αυτές και όχι οι δεύτερη και τρίτη των καθ' ων η ανακοπή και ήδη εφεσιθλήτων, που είναι εξ αδιαθέτου κληρονόμοι της προικολήπτριας μητέρας τους Μ.συζ.Β.Ν, σε βάρος των οποίων επισπεύδεται αναγκαστική εκτέλεση από την πρώτη. Την κυριότητα τους στηρίζουν στη μεταγραφή δηλώσεως αποδοχής της κληρονομίας του πατέρα τους Δ.Α., για τον οποίο ισχυρίζονται, ότι κατείχε το επιδίκιο με διάνοια κυρίου και συνεπώς κατέστη κύριος αυτού με έκτακτη χρησικησία, η οποία συμπληρώθηκε στο πρόσωπό του, με την άσκηση πράξεων νομής για το από 1967 έ-

ως 1988 χρονικό διάστημα, δηλαδή για χρόνο που υπερβαίνει την 20ετία. Ο ισχυρισμός όμως αυτός των εκκαλουσών πρέπει να απορριφθεί ως κατ' ουσίαν αβάσιμος, αφού δεν επικαλούνται, αλλά ούτε και αποδεικνύουν ότι ο δικαιοπάροχος πατέρας τους, που βρισκόταν στην επίδικη οικία με σχέση χρησιδανείου, όπως γίνεται πιο πάνω δεκτό, γνωστοποίησε προς εκείνη, (αδελφή του), τη μεταβολή της προθέσεως κατοχής του επιδίκου, δηλαδή ότι αποφάσισε πλέον να το νέμεται για δικό του λογαριασμό, για να μπορεί έτσι, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 982 ΑΚ να αρχίσει να χρησιδεσπόζει σ' αυτό. (Οδ ΑΠ 805/79, ΝοΒ 22.319, ΑΠ 367/90, ΝοΒ 39. 569, ΑΠ 713/93, ΕΛΔΔ 36132 ΑΠ 378/76, ΝοΒ 23, 1153). Από κανένα άλλωστε αποδεικτικό στοιχείο, δεν αποδεικνύεται ότι οι εκκαλούσες, που περιλαμβάνονταν στην οικογένεια του Δ.Α., ασκούσαν αυτοτελώς, όπως ίσχυρίζονται επικουρικά, πράξεις νομής, δηλαδή ότι χρησιμοποιούσαν το επιδίκιο με διάνοια κυρίων, με την πρόθεση δηλαδή ν' αποκτήσουν αυτοτελώς και ανεξάρτητα από το σύζυγο της πρώτης και πατέρα των λοιπών, κυριότητα σ' αυτό. Τούτο μάλιστα, έρχεται σε πλήρη αντίθεση, με το περιεχόμενο δηλώσεως αποδοχής της κληρονομίας του δικαιοπάροχου τους Δ.Α, τον οποίο αναγνωρίζουν ως μόνο κύριο του επιδίκου.

Περαιτέρω, πρέπει να σημειωθεί ότι ο δικαιοπάροχός τους, καθόλο το χρονικό διάστημα που διέμενε στην οικία αυτή, προέβη σε δαπάνες για την κατασκευή κουζίνας και τουαλέτας καθώς και σε άλλες, για την κατασκευή υδραυλικών και πλεκτρικών εγκαταστάσεων. Το ύψος όμως των δαπανών αυτών, το οποίο δεν προσδιορίζεται πλήρως από τις αποδειξεις, υπήρξε περιορισμένο, σε σχέση με την αξία της όλης οικίας και δεν απέβλεπε σε άλλο σκοπό από του να

καταστίσει περισσότερο άνετη τη διαβίωση του Δ.Α., και της οικογενείας του, οι οποίοι ωφελούνταν με σοβαρά χρηματικά ποσά, από την αποφυγή πληρωμής μισθωμάτων, για τόσο μεγάλο χρονικό διάστημα. Με βάση όσα γίνονται πιο πάνω δεκτά, εφόσον οι ανακόπτουσες και ήδη εκκαλούσες, δεν ήταν συγκυρίες του επιδίκου και μάλιστα κατά το χρόνο της επιβολής αναγκαστικής κατασχέσεως από την πρώτη των καθ' ων και ήδη εφεσιβλήτων, έπρεπε ν' απορριφθεί ως κατ' ουσία αβάσιμη η ανακοπή τους. Το Πρωτοβάθμιο συνεπώς Δικαστήριο που δέχθηκε τα ίδια, απορρίπτοντας την ανακοπή τους ως κατ' ουσία αβάσιμη, ορθά το νόμο εφάρμοσε και τις αποδείξεις εκτίμησε και πρέπει ν' απορριφθεί ως κατ' ουσία αβάσιμος και ο πρώτος λόγος της εφέσεως, με τον οποίο αποδίδεται στην εκκαλούμενη το σφάλμα της κακής εκτιμήσεως των αποδείξεων και στη συνέχεια η έφεση που κρίνεται στο σύνολό της.

47/2000

Πρόεδρος: Στέφανος Γαβράς
Εισηγητής: Βασιλείος Κανούτος
Δικηγόροι: Μιχ. Βασιλικός, Δημ. Καραβίδας

ΕΦΕΣΗ. Η νομότυπη παραίτηση από το δικόγραφο της έφεσης, επάγεται την κατάργηση της δίκης. Δεν καταργεί δύναμης και δεν επηρεάζει τη τύχη της αντέφεσης του εφεσιβλήτου, που ασκήθηκε νομότυπη με τις προτάσεις και αναφέρεται στα κεφάλαια της απόφασης που προσβλήθηκαν με την έφεση και στα αναγκαίως συνεχόμενα.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 294, 295 και 297 ΚΠολΔ, που έχουν εφαρμογή και επί του ενδίκου μέσου της εφέσεως, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 524 παρ. 1 του ίδιου κώδικα,

συνάγεται με σαφήνεια ότι ο εκκαλών, μπορεί να παραιτηθεί του δικογράφου της εφέσεως. Η παραίτησή του αυτή, εφόσον γίνει με δίλωση που καταχωρίζεται στα πρακτικά, πριν ο εκκαλών εισέλθει στην προφορική συζήτηση επί της ουσίας της υποθέσεως, δεν προϋποθέτει τη συναίνεση του εφεσιβλήτου και επάγεται ως αποτέλεσμα την κατάργηση της δίκης, αφού η έφεση θεωρείται σαν να μνη ασκήθηκε (ΟΔ. ΑΠ 1187/81, ΕλλΔ 30, 377, Σαμουνή “Η Εφεσης” εκδ. 3η αριθμ. 699, Α. Βερνάρδου Πολιτ. Δικονομία, σελ. 167, ΑΠ 639/90, ΕλλΔ 32, 335). Στην προκειμένη περίπτωση, όπως αποδεικνύεται από τα πρακτικά του Δικαστηρίου τούτου, που τηρήθηκαν κατά την παρούσα συζήτηση της υποθέσεως η εκκαλούσα, με προφορική της δίλωση που καταχωρίσθηκε σ' αυτά, παραιτήθηκε του δικογράφου της εφέσεως, πριν το Δικαστήριο εισέλθει στην εξέταση της ουσίας της. Εφόσον για το κύρος της παραίτησεως αυτής, δεν ήταν αναγκαία η συναίνεση του εφεσιβλήτου, πρέπει να κηρυχθεί η δίκη που ανοίγεται με την έφεση, καταργημένη, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στη μείζονα σκέψη. Η αντέφεση όμως του εφεσιβλήτου - αντεκακκαλούντος που ασκείται νομότυπα και παραδεκτά, με τις προτάσεις που υποβλήθηκαν κατά την παρούσα συζήτηση της υποθέσεως (άρθρο 674 ΚΠολΔ) και αναφέρεται στα κεφάλαια της αποφάσεως που προσβάλλονται με την έφεση και ως προς εκείνα που συνέχονται αναγκαστικά με αυτά (άρθρο 523 παρ. 1) πρέπει, εφόσον η παραίτηση από την έφεση δεν επηρεάζει την τύχη της (άρθρο 523 παρ. 3 εδ. γ'), να γίνει τυπικά δεκτή και να ερευνηθεί αν ο λόγος της, που συνιστά παράπονο κακής εκτιμήσεως των αποδείξεων, ως προς το κεφάλαιο της αγωγής του που αναφέρεται στην αξιώση καταβολής της διαφοράς με-

ταξύ καταβληθέντων και οφειλομένων μισθών, δικαιολογεί την εξαφάνιση της εκκαλουμένης και την παραδοχή της αγωγής του.

48/2000

Πρόεδρος: Στέφανος Γαβράς
Εισηγητής: Βασιλείος Κανούτος
Δικηγόροι: Ιωάν. Κουτσοδόντης

ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΑΠΟΦΑΣΗΣ όταν το διατακτικό έχει διατυπωθεί κατά τρόπο ελλιπή ή ανακριβή. Η διόρθωση αυτή δεν αποτελεί μεταβολή της εννοίας της απόφασης και του εξ αυτής δεδικασμένου. Μπορεί να γίνει είτε με αίτηση του έχοντος έννομο συμφέρον διαδίκου, είτε και αυτεπάγγελτα από τον Πρόεδρο του εκδόντος τη διορθωτέα απόφαση Δικαστηρίου.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 315, 317 παρ. 3 και 318 ΚΠολΔ, συνάγεται με σαφήνεια ότι διόρθωση της αποφάσεως χωρεί και στην περίπτωση που το διατακτικό της έχει διατυπωθεί κατά τρόπο ελλιπή ή ανακριβώς. Συμβαίνει δε τούτο, και όταν αυτό, από παραδρομή του δικαστηρίου, δεν αποδίδει τη δικαιοδοτική του κρίση, όπως αυτή διατυπώνεται στο αιτιολογικό της αποφάσεως και προκύπτει από απλή αντιπαραθολή. Η διόρθωση αυτή, δεν αποτελεί μεταβολή της εννοίας της αποφάσεως και συνεκδοχικά του δεδικασμένου που απορρέει από αυτήν, αφού δεν έρχεται σε αντίθεση προς την αληθή δικαιοδοτική βούληση του δικαστηρίου. Αντιθέτως, συνιστά ορθή διατύπωση της πραγματικής κρίσεως του δικαστηρίου που βρίσκεται σε τελολογική αναφορά προς τον επιδιωκόμενο με τη δίκη σκοπό, που είναι η πραγμάτωση του δικαίου (ΑΠ 1034/97, ΕλλΔ 40, 583, ΑΠ 1888/84, Nob 33, 1554, πρβλ. και Γ. Μητσόπουλο, "Η θεωρία του δικονομι-

κού δικαίου, Δ, 1, σελ. 13, Μιχελάκη "Η άδικος διαδικαστική πράξη", παραγρ. 2, σελ. 26). Η διαδικασία της διορθώσεως, μπορεί να κινθεί και αυτεπαγγέλτως, πλην άλλων, και από τον πρόεδρο του δικαστηρίου που εξέδωσε τη διορθωτέα απόφαση. Ο τελευταίος, αν θεωρεί αναγκαίο να διορθωθεί η απόφαση, ορίζει αυτεπαγγέλτως δικάσιμο για τη συζήτησή της στο ακροατήριο. Κατ' αυτή, τηρείται η ίδια διαδικασία με την οποία εκδόθηκε η απόφαση που διορθώνεται, και η διεξαγωγή της συζητήσεως χωρεί, σαν να ήταν παρόντες και οι διάδικοι που απουσιάζουν, με την προϋπόθεση ότι προκύπτει η προηγουμένη κλήτευση τους, οκτώ ημέρες πριν από αυτή. Κατ' ακολουθία των προηγουμένων, παραδεκτά και νόμιμα εισάγεται ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου αίτηση του Προέδρου του με την υπ' αριθμ. 156/1999 πράξη του, με την οποία ορίσθηκε αυτεπαγγέλτως δικάσιμος για τη διόρθωση της υπ' αριθμ. 313/1999 αποφάσεώς του, το διατακτικό της οποίας διατυπώθηκε ελλιπώς. Πρέπει επομένως να προχωρήσει η διαδικασία σαν να ήταν παρόντες και οι διάδικοι που απουσιάζουν, δηλαδή οι εκκαλούσες, συγχρόνως δε και εφεσίβλητες α) Α.χα Ε.Γ. και β) Ε. συζ. Θ.Λ., δεδομένου ότι οι τελευταίες παρέστησαν, αλλά και κλητεύθηκαν νομίμως και εμπροθέσμως (προ οκταμέρου, κατ' άρθρο 318 παρ. 1 ΚΠολΔ) για τη δικάσιμο της 1.10.1999 (βλ. τις υπ' αριθμ. 13762 και 13763 εκθέσεις επιδόσεως του δικ. Επιμελητή του Πρωτοδικείου Αθηνών Θ.Π.) κατά την οποία η συζήτηση της υποθέσεως αναβλήθηκε για τη δικάσιμο που αναφέρεται στην αρχή της παρούσας.

Στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από το κείμενο της υπ' αριθμ. 313/1999 οριστικής αποφάσεως του Δικαστηρίου τούτου και ειδικότερα α-

πό το διατακτικό της, μετά την ουσιαστική παραδοχή των αντιθέτων εφέσεων, των διαδίκων, αφού εξαφάνισε την εκκαλούμένη υπ' αριθμ. 58/1997 οριστική απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, προέβη στην εξέταση της υπ' αριθμ. κατάθ. 1147/254/90 διεκδικητικής αγωγής των εναγουσών α) Α. κα Ε.Γ. και β) Ε.συζ.Θ.Λ. κατά του Μ.Γ., την οποία δέχθηκε κατά ένα μέρος ως κατ' ουσία βάσιμη, αναγνώρισε τις ενάγουσες συγκυρίες κατά ποσοστά 17/160 την πρώτη και 51/160 τη δεύτερη του υπ' αριθμ. 726 κληροτεμαχίου της οριστικής διανομής του Π.Α.Υ.Υ.Θ Αμπελώνος. Από την αντιπαραβολή όμως του διατακτικού της πιο πάνω οριστικής αποφάσεως του Δικαστηρίου τούτου, προς το σκεπτικό της, προκύπτει ότι εκείνο (διατακτικό), διατυπώθηκε κατά τρόπο ελλιπή και μη ανταποκρινόμενο προς την αληθή, (πραγματική) βούληση του Δικαστηρίου, αφού παραδείπεται η διάταξη, με την οποία ολοκληρώνεται η παραδοχή του αιτήματος της διεκδικητικής αγωγής και αναφέρεται και στην υποχρέωση του εναγομένου ν' αποδώσει το ακίνητο στο οποίο οι ενάγουσες, αναγνωρίσθηκαν συγκυρίες κατά τα προαναφερόμενα ποσοστά. Ειδικότερα, ενώ από το αιτιολογικό της αποφάσεως αυτής, που αναφέρεται ότι (β' σελίδα του πέμπτου φύλλου): “Έπρεπε να γίνει δεκτή η αγωγή ως προς το υπ' αριθμ. 726 κληροτεμάχιο ... να αναγνωρισθούν οι ενάγουσες συγκύριες κατά τα αιτούμενα στην αγωγή ποσοστά (17/160 η πρώτη και 51/160 η δεύτερη), τα οποία έπρεπε ο εναγόμενος να υποχρεωθεί να τους αποδώσει” αποδεικνύεται σαφής και αναμφισβήτητη βούληση του Δικαστηρίου τούτου να υποχρεώσει τον εναγόμενο ν' αποδώσει το επίδικο αυτό ακίνητο στις ενάγουσες κατά τα προαναφερόμενα ποσοστά, εντούτοις στο διατακτικό της, από προφα-

νή παραδρομή παραλείπεται, η διατύπωση σχετικής διατάξεως. Πρέπει επομένως να χωρίσει η διόρθωση της πιο πάνω αποφάσεως του Δικαστηρίου τούτου, και να συμπληρωθεί το διατακτικό της, με την προσθήκη της σχετικής διατάξεως, αμέσως μετά τη διάταξη με την οποία αναγνωρίζεται η συγκυριότητα των εναγουσών στο επίδικο.

78/2000

Πρόεδρος: Απόστολος Φ. Βλάχος

Εισηγητής: Παναγιώτης Θεοδωρόπουλος

Δικηγόροι: Γεωργ. Δήμου, Νικ. Μπουρονίκος

ΕΚΤΕΛΕΣΗ αναγκαστική. Ανακοπή κατά του πίνακα κατάταξης. Τα έξοδα εκτέλεσης προαφαιρούνται από το πλειστηράσμα με εκκαθαριστική πράξη του επί του πλειστηριασμού υπαλλήλου, που αποτελεί διανομή και δεν κατατάσσονται στον πίνακα.

Επί ανακοπής στην οποία η αμφισβήτηση δεν αφορά στη διενέργεια των εκτελεστικών πράξεων του Δικ. Επιμελητού, αλλά στο αν αυτές έγιναν προς το συμφέρον δύλων των δανειστών, ώστε να προσδιορισθούν τα έξοδα εκτέλεσης, παθητικά νομιμοποιούμενος είναι μόνο ο επισπεύδων την εκτέλεση δανειστής και όχι ο δικ. Επιμελητής.

Επειδή το ήδη εκκαλούν Ελληνικό Δημόσιο με την από 4.8.1995 ανακοπή του, που άσκησε ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου και έστρεψε κατά του δικαστικού επιμελητή στο παραπάνω Πρωτοδικείο Φ.Κ. και κοινοποίησε στην συμβολαιογράφο Βόλου Σ.Ψ., zήτησε τη μεταρρύθμιση του με αριθμό 11.240 από 16.6.1995 πίνακα κατατάξεως που συντάχθηκε από την παραπάνω

συμβολαιογράφο, προς το σκοπό της αφαιρέσεως ως εξόδων εκτελέσεως υπέρ του καθ' ου η ανακοπή όχι του αφαιρεθέντος ποσού των 320.203 δραχμών, αλλά του τοιούτου των 201.482 δραχμών επί τω τελεί της κατατάξεως του ανακόπτοντος επί της εκ δραχμών (320.203 δραχ. μείον 201.482 δρχ. ίσον) 118.721 διαφοράς, η οποία αποτελούσε έξοδο σχετικό με την έκδοση του με αριθμό 2176/15.2.1995 Α' επαναληπτικού προγράμματος, που εκδόθηκε από τον ως άνω δικαστικό επιμελητή το οποίο όμως εκδόθηκε κατόπιν συμφωνηθείσης αναθολής του πλειστηριασμού και εντεύθεν δεν αποτελούσε έξοδο γενόμενο προς το κοινό συμφέρον όλων των δανειστών, μεταξύ των οποίων και το ανακόπτον. Επί της ανακοπής αυτής εκδόθηκε, κατ' αντιμωλίαν των διαδίκων, η εκκαλούμενη απόφαση, με την οποία απορρίφθηκε η ανακοπή για έλλειψη παθητικής νομιμοποίησεως του ανακόπτοντος. Κατ' αυτής παραπονείται το ανακόπτον με την ένδικη έφεση του και για τους σε αυτή αναφερομένους λόγους.

Επειδή κατά το άρθρο 932 ΚΠολΔ “Τα έξοδα της αναγκαστικής εκτελέσεως βαρύνουν εκείνον, κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση και προκαταβάλονται από εκείνον, που την επισπεύδει”, και κατά το άρθρο 975 του ίδιου Κώδικα “Η κατάταξη των δανειστών στον πίνακα γίνεται με την εξής σειρά. Αφού αφαιρεθούν τα έξοδα της εκτέλεσης, που ορίζονται αιτιολογημένα από τον υπαλληλό του πλειστηριασμού κατατάσσονται”. Όπως προκύπτει από τις διατάξεις αυτές, στη δεύτερη των οποίων γίνεται διάκριση μεταξύ “αφαιρέσεως” των εξόδων και “κατατάξεως” των προνομιακών απαιτήσεων, υπέγυψο στους δανειστές είναι το ποσό του πλειστηριασμάτος, που απομένει μετά την αφαίρεση των εξόδων εκτελέσεως, τα ο-

ποία δεν περιλαμβάνονται μεταξύ των προνομίων, ούτε κατατάσσονται στον πίνακα, αλλά προαφαιρούνται, προκειμένου να γίνει η κατάταξη των δανειστών και προσδιορίζονται με τον πίνακα κατατάξεως ή με ιδιαίτερη πράξη, με την οποία ο επί του πλειστηριασμού υπαλληλος θα δικαιολογήσει τα σχετικά κονδύλια, προκειμένου να αφαιρέσει αυτά από το πλειστηρίασμα. Εξάλλου ως δικαιούχος των εξόδων εκτελέσεως νοείται όχι μόνον ο καταβάλλων αυτά επισπεύδον, αλλά και τα όργανα της εκτελέσεως, καίτοι τα τελευταία δεν νομιμοποιούνται να αναντίσουν τα έξοδα αυτά από τον καθούν εκτέλεση και για τούτο δεν έχουν την ιδιότητα του δανειστού αυτού. Για το λόγο αυτό δικαιούνται, όπως συνάγεται από το συνδυασμό των παραπάνω διατάξεων προς τις διατάξεις των άρθρων 971 και 1007 ΚΠολΔ, να λάβουν τα έξοδα εκτελέσεως δια του επί του πλειστηριασμού υπαλλήλου, ο οποίος με αιτιολογημένη πράξη του τα αφαιρεί από το πλειστηρίασμα και ακολούθως διανέμει τούτο ή προβαίνει στην κατάταξη των δανειστών του καθούν η εκτέλεση σε περίπτωση ανεπάρκειάς του για την εξόφληση όλων. Τα ως άνω προαφαιρούμενα ποσά των εξόδων εκτελέσεως δεν κατατάσσονται στον πίνακα, η σχετική όμως εκκαθαριστική πράξη του υπαλλήλου του πλειστηριασμού αποτελεί διανομή πλειστηριασμάτος και προσβάλλεται με ανακοπή του άρθρου 979 ΚΠολΔ. Ανακόπτων μπορεί να είναι αναγγελθείς δανειστής ή ο καθούν η εκτέλεση οφειλέτης, αμφισβητών την νομιμότητα της εκκαθαριστικής πράξεως των εξόδων εκτελέσεως, οπότε ανακύπτει ιδιωτική διαφορά μεταξύ των τελευταίων και του επισπεύδοντος δανειστή που νομιμοποιείται παθητικά στη διεξαγωγή της περί την εκτέλεση δίκης αυτός μόνον, όταν η αμφισβήτηση δεν αφορά στη διε-

νέργεια των πράξεων εκτελέσεως, που έκανε ο δικαστικός επιμελητής, αλλά, όπως στην προκειμένη περίπτωση, το αν αυτά έγιναν προς το συμφέρον όλων των δανειστών και είναι υπό την έννοια αυτή, έξοδα εκτελέσεως. Έχει δε άμεσο έννομο συμφέρον, ως χορηγήσας στο δικαστικό επιμελητή την εντολή προς ενέργεια των απαιτούμενων για την περάτωση της αναγκαστικής εκτελέσεως πράξεων και εντεύθεν προκαταβαλών ή οφειλών σ' αυτόν τα αναγκαία έξοδα (άρθρο 932 Κ.ΠολΔ) να συμμετάσχει ο ίδιος στη δίκη (Α.Π. 1783/1998 Δ.30, 1169 επ.).

Ως εκ τούτου, απορρίφασα η εκκαλουμένη απόφαση την προαναφερθείσα ανακοπή που στράφηκε όχι κατά του επισπεύσαντος την διενέργεια του σχετικού πλειστηριασμού Β.Α. αλλά κατά του δικαστικού επιμελητή Φ.Κ., σωστά τις προαναφερθείσες διατάξεις ερμήνευσε και εφάρμοσε και τα αντίθετα με την ένδικη έφεση υποστηριζόμενα είναι απορριπτέα ως αβάσιμα κατ' ουσίαν.

79/2000

Πρόεδρος: Απόστολος Φ. Βλάχος
Εισηγητής: Παναγιώτης Θεοδωρόπουλος
Δικηγόροι: Απόστ. Γραβάνης, Αναστ. Ψάρρας

ΕΠΙΔΟΣΗ δικογράφου. Εφ' όσον το πρόσωπο έχει κατοικία, κατάστημα κλπ σε ορισμένο τόπο, η σε άλλο μέρος επίδοση δεν μπορεί να γίνει χωρίς τη συναίνεση του. Επί προσβολής του κύρους της επίδοσης, διότι ο προς ον η επίδοση δεν είχε την κατοικία του στην αναγραφόμενη στην έκθεση επίδοσης διεύθυνση, αυτός υποχρεούνται σε ανταπόδειξη.

Επειδή κατά το άρθρο 124 παρ. 2 Κ.ΠολΔ αν το πρόσωπο έχει στον τόπο όπου πρόκειται να γίνει η επίδοση κατοι-

κία, κατάστημα, γραφείο ή εργαστήριο, είτε μόνο του είτε με άλλον ή εργάζεται εκεί ως υπάλληλος, εργάτης ή υπηρέτης, η επίδοση σε άλλος μέρος δεν μπορεί να γίνει χωρίς τη συναίνεσή του. Εξάλλου κατά το άρθρο 128 παράγραφο 2 και 4 του ίδιου Κώδικα, κατοικία με την έννοια της παραγράφου 1, είναι το σπίτι ή το διαμέρισμα που είναι προορισμένο για διημέρευση ή διανυκτέρευση του παραλίπητη, ακόμη και αν για πολύ μικρό χρονικό διάστημα δεν χρησιμοποιείται για το σκοπό αυτόν. Αν κανείς από όσους αναφέρονται στην παράγραφο 1 δεν βρίσκεται στην κατοικία: α) το έγγραφο πρέπει να κολληθεί στην πόρτα της κατοικίας μπροστά σε ένα μάρτυρα, β) το αργότερο την επομένη εργάσιμη ημέρα μετά τη θυροκόλληση, αντίγραφο του εγγράφου, που συντάσσεται ατελώς πρέπει να παραδοθεί στα χέρια του προϊσταμένου του αστυνομικού τμήματος γ) το αργότερο την επομένη εργάσιμη ημέρα, εκείνος που ενήργησε την επίδοση του εγγράφου πρέπει να ταχυδρομίσει σε εκείνον προς τον οποίο απευθύνεται η επίδοση έγγραφη ειδοποίηση, στην οποία πρέπει να αναφέρεται το είδος του εγγράφου που επιδόθηκε, η διεύθυνση της κατοικίας όπου γίνει η θυροκόλληση κ.λ.π. Από τις διατάξεις αυτές σαφώς προκύπτει ότι η επίδοση δικογράφου γίνεται στο σπίτι ή στο διαμέρισμα το χρησιμεύον προς διατριβήν (διημέρευση ή διανυκτέρευση) του παραλίπητη. Ο εκκαλών όμως, προσβάλλων το κύρος της επιδόσεως της εκκαλουμένης αποφάσεως διότι αυτός δεν είχε την κατοικία του στην διεύθυνση που αναφέρεται στην έκθεση επιδόσεως, αυτός υποχρεούται σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 440 Κ.Πολ.Δ., σε ανταπόδειξη κατά της σχετικής βεβαιώσεως του δικαστικού επιμελητή (ΑΠ 82/1963 ΝοΒ 11, 751 ΑΠ

480/1978 NB 27, 218).

Στην προκειμένη περίπτωση η εκκαλούσα και για το εμπρόθεσμο της άσκησης της ένδικης έφεσης της, ως και του δικογράφου των πρόσθετων λόγων αυτής, ισχυρίζεται ότι ακύρως επιδόθηκε, δια θυροκολλήσεως, που έλαβε χώραν στις 13.8.1998, παρουσία της μάρτυρος Α.Α, αντίγραφο της εκκαλουμένης απόφασης στην θύρα της, φερομένης δάνθεν ως κατοικίας της, οικίας που βρίσκεται στον Π. και επί της οδού Μ. επί της οποίας φέρει τον αριθμό 31, η οποία όμως δεν ήταν δική της οικία αλλά ήταν οικία της ήδη αποβιωσάσης μπρός των διαδίκτων Α.χα Ε.Κ, ενώ η ίδια κατοικούσε ήδη προ του έτους 1994, κατά μήνα Αύγουστο 1998 αλλά και εξακολουθεί να κατοικεί έως της σήμερον κυρίως και μονίμως στην Αθήνα και ειδικότερα επί της οδού Φ. αρ. 90. Ο ισχυρισμός αυτός της εκκαλούσας είναι νόμιμος, επιστηριζόμενος επί των προαναφερθεισών διατάξεων, ως και των διατάξεων του άρθρου 159 περ. 3 Κ.Πολ.Δ. και πρέπει, επί τη αρνήσει της εφεσίθηκτης, να υποχρεωθεί η εκκαλούσα σε απόδειξη των θεμελιούντων αυτόν πραγματικών περιστατικών με κάθε νόμιμο αποδεικτικό μέσο και με μάρτυρες, επιτρεπομένων, ως εκ της φύσεως των αποδεικτέων, αναβαλλομένης της εκδόσεως οριστικής αποφάσεως επί του τύπους παραδεκτού της ένδικης έφεσης, ως και των προσθέτων λόγων αυτής.

80/2000

Πρόεδρος: Απόστολος Φ. Βλάχος
Εισηγητής: Παναγιώτης Θεοδωρόπουλος
Δικηγόροι: Ανδρ. Ζέρβας, Δήμητρα Μαραθιώτου

ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΣΥΜΠΙΑΡΑΣΤΑΣΗ. Η σχετική αίτηση για την υποβολή πάσχοντος προσώπου σε δικαστική συμπαράσταση,

υποβάλλεται μόνο από τα περιοριστικώς αναφερόμενα πρόσωπα του άρθρου 1667 ΑΚ και όχι από άλλους απότερους συγγενείς.

Επειδή ο Εισαγγελέας Πρωτοδικών Βόλου με την από 6.11.1998 αίτησή του που άσκησε ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου ζήτησε την υποβολή της ενδίκης, ως γεννηθείσης κατά το έτος 1954, Θ. Θυγ. Κ.Σ, σε πλήρη στερητική δικαστική συμπαράσταση, λόγω βαριάς νοντικής διαταραχής της, με το διορισμό ως προσωρινού και οριστικού δικαστικού συμπαραστάτη της του πρωτεξαδέλφου της Ε.Μ. και ως εποπτικού συμβουλίου των Α.συζ.Ε.Μ, Α.θυγ.Ε.Μ. και Ν.Ι.Σ. Οι εκκαλούντες και με την από 27.11.1998 κύρια παρέμβασή τους, που άσκησαν ενώπιον του ίδιου ως άνω δικαστηρίου, ζήτησαν την υποβολή της ως άνω Θ. Θυγ. Κ.Σ, σε πλήρη στερητική δικαστική συμπαράσταση, λόγω βαριάς νοντικής διαταραχής της, με το διορισμό ως προσωρινού και οριστικού δικαστικού συμπαραστάτη της Σ. συζ. Ε.Κ το γένος Ι.Κ, και ως εποπτικού συμβουλίου των Κ.Α, Γ.Μ. και Ε.Σ. Στην παραπάνω αίτησην και παρέμβαση, των οποίων διατάχθηκε η ένωση και συνεκδίκαση, εκδόθηκε η εκκαλούμενη απόφαση, με την οποία απορρίφθηκε η ως άνω παρέμβαση ως απαράδεκτη, καθόσον οι παραπάνω παρεμβαίνοντες δεν περιλαμβάνονται στα περιοριστικώς υπό του άρθρου 1667 ΑΚ απαριθμούμενα πρόσωπα που νομιμοποιούνται να ζητήσουν τη θέση προσώπου υπό δικαστική συμπαράσταση, δεν συνέτρεχε δε περίπτωση αυτεπάγγελτης ενέργειας του ως άνω δικαστηρίου σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1667 παρ. 1 εδ. α Α.Κ. και 747 παρ. 4 ΚΠολΔ. Κατ' αυτής της απόφασης παραπονούνται οι παρεμβαίνοντες και ήδη εκκαλούντες με την έν-

δικη έφεσή τους, αιτούμενοι την εξαφάνισή της προς το σκοπό της παραδοχής, ως νόμιμης και βάσιμης κατ' ουσία, της ως άνω παρέμβασής τους.

Επειδή κατά το άρθρο 1667 ΑΚ, όπως τούτο ισχύει σύμφωνα με το άρθρο 13 του Ν. 2447/1996, η υποβολή στη δικαστική συμπαράσταση αποφασίζεται από το δικαστήριο, ύστερα από αίτηση του ίδιου του πάσχοντος ή του συζύγου του, εφόσον υπάρχει έγγαμη συμβίωση, ή των γονέων ή τέκνων του ή του εισαγγελέα ή και αυτεπαγγέλτως. Στην περίπτωση της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 1666, την αίτηση μπορεί να υποβάλει και ο επίτροπος του ανυλίκου. Όταν το πρόσωπο πάσχει αποκλειστικά από σωματική αναπτηρία, το δικαστήριο αποφασίζει μόνο ύστερα από αίτηση του ίδιου. Από τις παραπάνω διατάξεις σαφώς προκύπτει ότι η υποβολή κάποιου σε δικαστική συμπαράσταση αποφασίζεται από το δικαστήριο ύστερα από αίτηση είτε του ίδιου του πάσχοντος, ή του συζύγου του εφόσον υπάρχει έγγαμη συμβίωση ή των γονέων ή τέκνων του, οι οποίοι και νομιμοποιούνται στη διεξαγωγή της σχετικής δίκης, της παραπάνω απαρίθμησης ούσης περιοριστικής, των λοιπών απωτέρων συγγενών του πάσχοντος μη νομιμοποιούμενων στην αποβολή της σχετικής αίτησης προς υποβολή του πάσχοντος σε δικαστική συμπαράσταση. (Δεληγιάννη: Η δικαστική συμπαράσταση έκδοσην 1997 παρ. 60).

Στην προκειμένη περίπτωση οι ήδη εκκαλούντες με την από 27.11.1998 παρέμβασή τους, που άσκησαν ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου και επικαλούμενοι την συνδέουσα αυτούς όχι με την Θ.Θυγ.Κ.Σ, αλλά με την ήδη κατά το έτος 1998 (25.7.1998) αποβιώσασα μητριά αυτής Σ.συζ.Κ.Σ, το γένος Π.Π., συγγένεια ζήτησαν την υποβολή της ως άνω Θ.Θυγ.Κ.Σ., σε πλήρη στερητική δικαστική συμπαράσταση, ως εκ του ότι αδυνατεί να φροντίζει εν

όλω μόνη για τις υποθέσεις της, λόγω διανοητικής διαταραχής, με το διορισμό ως προσωρινού και οριστικού δικαστικού συμπαραστάτη της της Σ.συζ.Ε.Κ. το γένος Ι.Κ. και ως εποπτικού συμβουλίου των Κ.Α., Γ.Μ. και Ε.Σ. Στην παραπάνω παρέμβαση, της οποίας, με την εκκαλουμένη απόφαση, διατάχθηκε η ένωση με την από 6.11.1998 αίτηση του Εισαγγελέως Πρωτοδικών Βόλου στρεφομένης κατά της ως άνω Θ.Θυγ.Κ.Σ, εκδόθηκε η εκκαλουμένη απόφαση, με την οποία αυτή απορρίφθηκε ως εκ του ότι οι παραπάνω παρεμβαίνοντες δεν περιλαμβάνονται στα περιοριστικώς υπό του άρθρου 1667 ΑΚ απαριθμούμενα πρόσωπα που νομιμοποιούνται να ζητήσουν την θέση προσώπου σε δικαστική συμπαράσταση, απορρίφθηκε δε και το επικουρικό αίτημά της περί λήψεως του δικογράφου αυτής υπ' όψη ως κυρίας αιτήσεως για την αυτεπάγγελτη ενέργεια του δικαστηρίου ως εκ του ότι δεν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις του άρθρου 747 παρ. 4 ΚΠολΔ (αφού είχε ήδη υποβληθεί σ' αυτό η προαναφερθείσα αίτηση του Εισαγγελέως Πρωτοδικών Βόλου με την οποία εδιώκετο η υποβολή της Θ.Θυγ.Κ.Σ σε δικαστική συμπαράσταση). Έτσι όμως κρίνασα η εκκαλουμένη απόφαση σωστά τις προαναφερθείσες διατάξεις των άρθρων 1667 παρ. 1 εδ. α ΑΚ και 747 παρ. 4 ΚΠολΔ ερμήνευσε και εφάρμοσε και σωστά εντεύθεν την ως άνω παρέμβαση απέρριψε, κατά την κύρια και επικουρική βάση και συνεπώς τα αντίθετα με την ένδικη έφεση υποστηριζόμενα είναι απορριπτέα ως αβάσιμα.

81/2000

Πρόεδρος: Απόστολος Φ. Βλάχος

Εισηγήτρια: Μαρία Ζουμπουγιάρη

Δικηγόροι: Γεωργ. Κατσογιάννης, Θεόφιλος Κώτσιου

ΚΤΕΛ. Αποτελούν ιδιότυπες συγκοινωνιακές επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας, που λειτουργούν με τη μορφή οργανισμών και δεν υπάγονται στους εργοδότες του ΑΝ 173/1967 (δημόσιο, νπδδ κλπ).

ΝΕΟΤΕΡΟΣ ΝΟΜΟΣ. Επιτρεπτή η αναδρομική ισχύ ο νόμων, που ρυθμίζει αικόνη και δικαιώματα, κριθέντα με τελεσίδικες δικαστικές αποφάσεις. Για να έχει αναδρομική ισχύ ο νόμος, πρέπει να μην προσκρούει στους συνταγματικούς περιορισμούς, να είναι γενικού ενδιαφέροντος και να προβλέπει ροπά με ειδική δ/ξη την επέκταση της εφαρμογής του στα τελεσίδικως κριθέντα. Ο νεότερος αυτός νόμος εφαρμόζεται και στις υποθέσεις που εκκρεμούν σε δεύτερο βαθμό. Συνταγματικότητα άρθρου 30 ν. 2556/1997.

ΣΥΜΒΑΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ. Αποζημίωση εργαζομένου στα ΚΤΕΛ σε περίπτωση αποχώρησής του, εξ αιτίας συνταξιοδότησης λόγω γήρατος. Οφείλεται η εκ του ν. 2112/1920 τοιαύτη, δίκως τον περιορισμό του ανωτέρω ορίου του α.ν. 173/1967.

Δια της από 18.10.1996 αγωγής του ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λαρίσης, ο ενάγων και ήδη εκκαλών ισχυρίσθηκε ότι, δια συμβάσεως εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου, προσελήνθη το έτος 1958 από το εναγόμενο και ήδη εφεσίβλητο ΚΤΕΛ ως εκδότης εισιτηρίων, έκτοτε δε παρείχε σ' αυτό την εργασία του μέχρι την 17.7.1996, οπότε και απεχώρησε από αυτή με την συναίνεση και του εναγομένου, λόγω συμπληρώσεως των προϋποθέσεων της πλήρους συνταξιοδοτίσεως του, λόγω γήρατος, από το ΙΚΑ, στο οποίο ήταν επικουρικώς ασφαλισμένος. Ως εκ τούτου, δικαιούται αποζημίωσης, συμφώνως προς την διάταξη του άρθρου 8 του Ν. 3198/1955, ισουμένης προς το 40% της νομίμου αποζημίωσεως του Ν. 2112/1920, η οποία α-

νέρχεται στο ποσό των 3.480.893 δραχμών. Όμως, το εναγόμενο κατέβαλε σ' αυτόν ως νόμιμη αποζημίωση 1.500.000 δραχμές. Επίσης δε αρνείται να του καταβάλει τις αναλογούσες στον υπηρεσιακό βαθμό του υπέρτερες αποδοχές (διαφορές) εκ δραχμών 356.945 εν συνόλω. Επί τη βάσει τούτων, εζίνησε να υποχρεωθεί το εναγόμενο (ΚΤΕΛ Ν. Λάρισας) να καταβάλει προς αυτόν 1.980.893 δραχμές, ως διαφορά της ανωτέρω αποζημίωσεώς του, καθώς και 356.954 δραχμές λόγω διαφοράς αποδοχών εντόκως νομίμως από της αποχωρήσεώς του, άλλως από της επιδόσεως της αγωγής μέχρις εξοφλήσεως. Επί της αγωγής εξεδόθη η προσβαλλόμενη υπ' αριθμ. 470/1998 οριστική απόφαση του ανωτέρω Δικαστηρίου, με την οποία έγινε εν μέρει δεκτό το αίτημα αναγνωρίσεως και καταβολής της διαφοράς των αποδοχών του, ενώ αυτή απερρίφθη κατά το αίτημα συμπληρώσεως της οφειλομένης αποζημίωσεως ως μη νόμιμη. Ήδη, κατά της αποφάσεως αυτής, ο ενάγων άσκησε την κρινομένη έφεσή του, με την οποία και δια τους εις αυτήν και κατωτέρω αναφερομένους λόγους, παραπονείται, ότι εσφαλμένως απερρίφθη κατά το μεγαλύτερο μέρος η αγωγή του, ενώ έπρεπε να γίνει εξ ολοκλήρου δεκτή ως νόμιμη και κατ' ουσία βάσιμη και ζητεί την εξαφάνιση της προσβαλλομένης αποφάσεως, προκειμένου να γίνει εν όλω δεκτή η αγωγή του.

Από τους ορισμούς του άρθρου 14 παρ. 1 δ Β.Δ. 235/1968 (που επέχει θέση κανονισμού προσωπικού των ΚΤΕΛ), προκύπτει ότι η συνδέουσα το προσωπικό των ΚΤΕΛ με τον εργοδότη τους σύμβαση αορίστου χρόνου εργασίας, όταν συντρέχει ο λόγος της αποχώρησης εξαιτίας συνταξιοδότησης λόγω γήρατος, δύεται με καταγγελία από μέρους του ΚΤΕΛ, στον δε απολυτόμενο αποχωρούντα εργαζόμε-

vo καταβάλλεται η προβλεπόμενη από τον Ν 2112/1920 ή το ΒΔ της 16/18.7.1920 προβλεπόμενη αποζημίωσην (βλ. ΟΔΑΠ 1270/1978).

Επιπρόσθετα, σύμφωνα με το άρθρο 8 Ν. 3198/55, (όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή του με το άρθρο 5 Ν. 435/76) το ύψος της αποζημίωσης των υπαλλήλων που αποχωρούν ή απομακρύνονται από την εργασία τους, συνεπεία συνταξιοδότησής τους λόγω γήρατος, εξαρτάται από την επικουρική ή μη ασφάλισή τους και καθορίζεται στα 40% ή 50% αντίστοιχα της προβλεπόμενης νόμιμης αποζημίωσης.

Επίσης, στο άρθρο 2 παρ. 2 του ΑΝ 173/1967 ορίζεται ότι, σε όσες περιπτώσεις εργοδότης τυγχάνει το Δημόσιο ή ΝΠΔΔ ή Τράπεζες ή Επιχειρήσεις και Οργανισμοί κοινής ωφελείας (ΔΕΗ, ΟΤΕ κλπ) ή επιχειρήσεις επιχορηγούμενες από το Κράτος, η από τον Ν 2112/20, όπως αυτός τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε μεταγενέστερα, οφειλόμενη αποζημίωση, δεν μπορεί να υπερβαίνει σε κάθε περίπτωση το ποσό των δραχμών 240.000, καταργούμενης κάθε αντίθεσης ειδικής διάταξης νόμου ή σύμβασης οποιασδήποτε μορφής ή τυχόν υπάρχοντος εθίμου. Το προαναφερθέν εξάλλου ανώτατο όριο της αποζημίωσης έχει αυξηθεί και ισχύει σήμερα (άρθρα 33 Ν 1876/1990) στο ποσό των 1.500.000 δραχμών.

Όμως τα ΚΤΕΛ δεν περιλαμβάνονται στην κατηγορία των παραπάνω εργοδότων και οφείλουν ολόκληρη την προβλεπόμενη αποζημίωση στον αποχωρούντα λόγω συνταξιοδότησης εργαζόμενο, το παραπάνω ζήτημα έχει πλέον επιλυθεί νομοθετικά με την διάταξη του άρθρου 30 ν. 2556/1997 (ΦΕΚ 270/24.12.1997 τεύχος Α'), σύμφωνα με την οποία, "Οι εργαζόμενοι στα ΚΤΕΛ (Αστικά - Υπεραστικά) δικαιούνται από τον εργοδότη τους, απολυόμενοι ή αποχωρούντες λόγω συνταξιοδοτήσεως, την αποζημίωση του ν. 2112/1920, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε μεταγενέστερα, χωρίς τους περιορισμούς του α.ν. 173/1967. Η παρούσα ρύθμιση καταλαμβάνει και τις εκκρεμείς ενώπιον οποιουδήποτε δικαστηρίου δίκες".

νότιτα, η οποία επιδιώκει την οργάνωση της συγκοινωνίας με τα λεωφορεία και την εξυπηρέτηση του κοινού, καθώς και την επίτευξη οικονομικού κερδοσκοπικού αποτελέσματος υπέρ των ιδιοκτητών των λεωφορείων. Έτσι με αυτό τον χαρακτήρα τους, τα ΚΤΕΛ δεν περιλαμβάνονται μεταξύ των εργοδότων της παραπάνω διάταξης του άρθρου 2 παρ. 2 του ΑΝ 173/67, αφού αν και είναι επιχειρήσεις κοινής ωφελείας, δεν επιχορηγούνται από το Κράτος, ο κύριος δε σκοπός και στόχος της λειτουργίας τους είναι η επίτευξη όσο το δυνατόν μεγαλυτέρων οικονομικών κερδών για τους ιδιώτες μετόχους τους- ιδιοκτήτες των λεωφορείων.

Την παραπάνω (ορθή) άποψη έχει δεχθεί στο παρελθόν μεγάλο τμήμα της Νομολογίας (ΑΠ 6586/1994, 129/1989) και το Υπουργείο Εργασίας (βλ. το υπ' αριθμ. Πρωτ. 1500/1996 έγγραφο - γνωμοδότηση που προσκομίζεται και την υπ/αριθμ. 691/1991 γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους).

Ήδη όμως, προς άρση κάθε αμφισβήτησης και αμφιβολίας ότι τα ΚΤΕΛ δεν περιλαμβάνονται στην κατηγορία των παραπάνω εργοδότων και οφείλουν ολόκληρη την προβλεπόμενη αποζημίωση στον αποχωρούντα λόγω συνταξιοδότησης εργαζόμενο, το παραπάνω ζήτημα έχει πλέον επιλυθεί νομοθετικά με την διάταξη του άρθρου 30 ν. 2556/1997 (ΦΕΚ 270/24.12.1997 τεύχος Α'), σύμφωνα με την οποία, "Οι εργαζόμενοι στα ΚΤΕΛ (Αστικά - Υπεραστικά) δικαιούνται από τον εργοδότη τους, απολυόμενοι ή αποχωρούντες λόγω συνταξιοδοτήσεως, την αποζημίωση του ν. 2112/1920, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε μεταγενέστερα, χωρίς τους περιορισμούς του α.ν. 173/1967. Η παρούσα ρύθμιση καταλαμβάνει και τις εκκρεμείς ενώπιον οποιουδήποτε δικαστηρίου δίκες".

Ειδικότερα, σύμφωνα με την αρχή της διάκρισης των εξουσιών, που καθιερώνεται με τις διατάξεις των άρθρων 1, 26, 73 επ., 81 επ. του Συντάγματος, η νομοθετική εξουσία δεν μπορεί να επεμβαίνει στα έργα της δικαστικής εξουσίας, Όμως από αυτές τις διατάξεις και εκείνην του άρθρου 2 ΑΚ, η οποία δεν έχει αυξημένη τυπική δύναμη, ουδόλως δεσμεύεται η νομοθετική εξουσία να ρυθμίσει με νέους κανόνες δικαίου έννομες σχέσεις γενικά και δικαιώματα κτιθέντα με βάση προϊσχύσαντες νόμους, έσω και αναγνωρισθέντα με δικαστικές αποφάσεις, ακόμη και τελεσίδικες, ή να δημιουργήσει σχετικές με παρωχημένες σχέσεις υποχρεώσεις ή και να διατάξει ακόμη και την κατάργηση των σχετικών για τέτοιες έννομες σχέσεις και δικαιώματα δίκες. Η νέα αυτή, έχουσα αναδρομική ισχύ, ρύθμιση του νόμου, δεν υπόκειται για το λόγο αυτό στον έλεγχο των δικαστηρίων, αρκεί η αναδρομικότητα του νόμου να συνάγεται είτε ρητά, είτε σιωπηρά, από όλο το περιεχόμενο αυτού, οπωσδήποτε όμως σαφώς. Επιπρόσθετα για να εφαρμοσθεί ο έχων αναδρομική δύναμη νόμος, θα πρέπει ο νομοθέτης να υπόκειται στους οριζόμενους και προβλεπόμενους περιορισμούς, όπως: α) Ο αποκλεισμός της αναδρομικότητας στις ρητά οριζόμενες από το Σύνταγμα περιπτώσεις (άρθρ. 7 παρ. 1 και 78 παρ. 2 Σ), β) ο αποκλεισμός με τον νέο νόμο της προσβολής ή ανατροπής των υπό το καθεστώς του παλαιού νόμου κτιθέντων δικαιωμάτων, εάν αυτά είναι από εκείνα, τα οποία προστατεύονται από το Σύνταγμα, όπως η αρχή της ισότητας του άρθρου 4 παρ. 1Σ ή το προστατευόμενο από το άρθρο 17Σ δικαίωμα της ιδιοκτησίας, η οποία όμως προστασία δεν εκτείνεται και στις ενοχικές σχέσεις.

Ο νέος νόμος με την αναδρομική δύναμη μπορεί επιτρεπτώς και συνταγματι-

κώς να ακυρώσει και να μεταβάλει ακόμη και τελεσίδικες δικαστικές αποφάσεις, εάν αυτός είναι γενικού ενδιαφέροντος και δεν αφορά ατομικά ορισμένη υπόθεση και με την προϋπόθεση ότι η επέκταση της εφαρμογής του στα τελεσίδικας κριθέντα, προβλέπεται ρητώς με ειδική διάταξη αυτού.

Επίσης, παρά την ρύθμιση του άρθρου 533 παρ. 2 Κ Πολ Δ, η οποία και αυτή δεν έχει αυξημένη τυπική ισχύ, ο νεώτερος νόμος εφαρμόζεται και στις υπόθεσεις που εκκρεμούν σε δεύτερο βαθμό, εφόσον αυτό προβλέπεται ρητά και ειδικά από διάταξη του. Με βάση τα προαναφερόμενα η ρύθμιση του άρθρου 30 ν. 2556/1997 είναι απόλυτα θεμιτή και συνταγματικώς ανεκτή, εφόσον δεν παραβιάζει κανέναν από τους περιορισμούς που τίθενται στο νομοθέτη για την αναδρομικότητα του νόμου, είναι γενικού ενδιαφέροντος, και το κυριότερο περιέχει ρητή και σαφή διάταξη για την αναδρομική ισχύ του (.... Η παρούσα ρύθμιση καταλαμβάνει και τις εκκρεμείς ενώπιον οποιουδήποτε δικαστηρίου δίκες...").

Την παραπάνω δε θέση έχει εκφράσει πλέον και ευθέως η Ολομέλεια του Αρείου Πάγου με την προσαγόμενη και επικαλούμενη από τον εκκαλούντα υπ' αριθμ. 30/1998 απόφαση, με την οποία επέλυσε οριστικά το θέμα της αναδρομικότητας ή μη της παραπάνω διάταξης και της συνταγματικότητας αυτής, κρίνοντας ομόφωνα ότι (".... η πιο πάνω διάταξη, όπως συνάγεται από το περιεχόμενο της, δεν αποτελεί νόμο ερμηνευτικό, αφού δεν υποκαθιστά το αληθές νόμοντα της ίδιη εκπεφρασμένης στον νόμο 173/1967 νομοθετικής βούλησης, αλλά εισάγει νέα ρύθμιση. Έχει όμως η διάταξη αυτή αναδρομική ισχύ, καταλαμβάνει και τις προ αυτής έννομες σχέσεις και εφαρμόζεται και στις εκκρεμείς ενώπιον οποιουδήποτε

Δικαστηρίου δίκες. Η διάταξη αυτή δεν βρίσκεται σε αντίθετη προς την συνταγματική επιταγή της ισόνομης ρύθμισης των ομοίων, γιατί με αυτή δεν γίνεται άνιση δυσμενής μεταχείριση ορισμένης κατηγορίας προσώπων, αλλά ρυθμίζεται ιδιαίτερη κατηγορία εννόμων σχέσεων κατά τρόπο γενικό και αντικειμενικό ..."). Επομένως, η επίμαχη διάταξη δεν αντίκειται στο Σύνταγμα, διότι δεν παραβιάζονται ούτε η αρχή της ισότητας, ούτε η αρχή της διάκρισης των εξουσιών, ιδιαίτερα δε αφού οι κρινόμενες υποθέσεις δεν έχουν κριθεί τελεσίδικα κατά τον χρόνο που άρχισε η ισχύς του ν. 2556/1997.

Κατά συνέπεια και σύμφωνα με τα παραπάνω εφαρμόζεται στην κρινόμενη διαφορά το άρθρο 30 ν. 2556/1997, σύμφωνα με το οποίο τα ΚΤΕΛ δεν περιλαμβάνονται στην κατηγορία των εργοδοτών, τους οποίους αφορά η διάταξη του άρθρου 2 παρ. 2 του ΑΝ 173/1967 περί περιορισμού του ανωτέρου ορίου της αποζημίωσης, με συνέπεια να οφείλουν ολόκληρη την προβλεπόμενη από τον Ν 2112/1920 αποζημίωση στον αποχωρούντα λόγω συνταξιοδότησης εργαζόμενό τους.

Έτσι, κατά παραδοχή και βασίμων των συναφών δύο πρώτων λόγων της κρινόμενης εφέσεως του εκκαλούντος πρέπει να εξαφανισθεί η εκκαλούμενη απόφαση κατά το μέρος που απέρριψε το αίτημά του "για καταβολή του ποσού των δραχμών 1.980.803 νομιμοτόκως από 18.7.1996, διαφορετικά από την επίδοση της αγωγής" ως οφειλόμενο υπόλοιπο της πλήρους αποζημίωσής του, λόγω συνταξιοδότησης και συνακόλουθα να γίνει δεκτή ως νόμιμη η κρινόμενη αγωγή του κατά το αίτημα αυτό, στη συνέχεια δε πρέπει το Δικαστήριο τούτο να ερευνήσει και την ουσιαστική βασιμότητα του αιτήματος αυτού της κρινόμενης αγωγής του.

86/2000

Πρόεδρος: Απόστολος Φ. Βλάχος

Εισηγητής: Ευστάθιος Τσουκαλάς

Δικηγόροι: Γεωργ. Κουκουβίνος, Γεώργ.

Σουλιώτης, Βάνα Παπακ/νου.

ΕΚΤΕΛΕΣΗ. Η αναγγελία συνιστά διαδικαστική πράξη της εκτέλεσης και το αναγγελτήριο πρέπει να περιέχει την απαίτηση και το προνόμιο.

Ανακοπή κατά του πίνακα κατάταξης. Στρέφεται κατά των δανειστών, έναντι των οποίων ο ανακόπτων έχει συμφέρον να επιτύχει τον εκτοπισμό τους. Συρροή απαιτήσεων με γενικά και ειδικά προνόμια. Η χρονικά προγενέστερη υποθηκική απαίτηση αποκλείει την ικανοποίηση της μεταγενέστερης. Κατάταξη απαιτήσεων του Δημοσίου για τις ληξιπρόθεσμες και μη απαιτήσεις του.

ΥΠΟΘΗΚΗ. Το αδιαίρετο αυτής σημαίνει ότι το ενυπόθηκο ακίνητο, ακόμη κι αν τεμαχισθεί, είναι ολόκληρο υπέγγυο για ολόκληρη την ασφαλιζόμενη απαίτηση.

TOKOI ενυπόθηκης απαίτησης (1289 ΑΚ). Η υποθήκη, αν το κεφάλαιο της απαιτήσης γράφηκε ως τοκοφόρο, ασφαλίζει, κατά την ίδια τάξη εγγραφής της και τους καθυστερούμενους τόκους ενός έτους πριν την κατάσκεψη, ως και τους τόκους μετά την κατάσκεψη, ως την πληρωμή του χρέους, ή, μέχρι να γίνει αμετάκλητος ο πίνακας κατάταξης, εφόσον και καθ ο μέρος, το ποσό των τόκων τούτων, μαζί με το κεφάλαιο της απαίτησης, δεν υπερβαίνουν το χρηματικό ποσό, για το οποίο έχει εγγραφεί η υποθήκη (υποθηκικό δριό). Εάν υπάρχει υπέρβαση του ποσού εγγραφής, οι τόκοι αυτοί κατά το υπερβάλλον, δεν καλύπτονται με την υποθήκη, εκτός αν με συμφωνία των συμβαλλομένων η απαίτηση έχει εγγραφεί, και πέραν του συνολικού ποσού εγγραφής, ως τοκοφόρος.

Η ανακόπτουσα και ήδη εκκαλούσα ανώνυμη τραπεζική εταιρία με την επωνυμία “Τ.Κ. Α.Ε.” άσκησε στο Μονομελές Πρωτοδικείο Βόλου την ανακοπή, επί της οποίας εκδόθηκε η εκκαλούμενη απόφαση, κατά του υπ. αριθμ. 9241/7.7.1995 πίνακος κατατάξεως της συμβολαιογράφου Βόλου Γ.Β-Φ., ως υπαλλήλου επί του πλειστηριασμού του ακινήτου του οφειλέτου Ν.Κ., με αίτημα να ακυρωθεί ο προσβαλλόμενος πίνακας κατατάξεως, ώστε αντί για τους εφεσίθλητους καθών η ανακοπή ενυπόθηκη δανείστρια ανώνυμη τραπεζική εταιρία με την επωνυμία “Α.Ε. Ε.Κ.Τ” και Ελληνικό Δημόσιο, που κατέταξε η επί του πλειστηριασμού υπάλληλος, να καταταγεί η ίδια για εμπράγματη αξίωσή της και να ικανοποιηθεί πλήρως από το επιτευχθέν πλειστηρίασμα. Επί της ανακοπής αυτής, κατόπιν συζητήσεως γενομένης στο ακροατήριο του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου, εκδόθηκε αντιμωλία των διαδίκων η εκκαλούμενη απόφαση, που την απέρριψε. Κατά της αποφάσεως αυτής παραπονείται τώρα η εκκαλούσα με την ένδικη έφεσή της και ζητεί την για τους εις αυτήν εκτιθέμενους λόγους, οι οποίοι στο σύνολό τους εκτιμώμενοι συνιστούν αιτιάσεις για εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου και κακή αξιολόγηση των αποδείξεων, εξαφάνιση της εκαλουμένης αποφάσεως, ώστε να γίνει δεκτή η ανακοπή.

Το αδιαίρετο της υποθήκης (άρθρο 1281 ΑΚ) έχει την έννοια ότι το ενυπόθηκο ακίνητο ακόμη και αν τεμαχισθεί, καθίσταται ολόκληρο υπόχρεο για ολόκληρη την ασφαλισμένη απαίτηση, δηλαδή για το ποσό, μέχρι το οποίο έχει επιτραπεί η υποθήκη (ΑΠ 156/94, Δ/νη 37, 153). Κατ’ ακολουθία ο τέταρτος λόγος εφέσεως κατά το δεύτερο σκέλος του και ο έκτος λόγος εφέσεως κατά το πρώτο του σκέλος, με τους οποίους η εκκαλούσα

καταλογίζει στο πρωτόδικο δικαστήριο το νομικό σφάλμα ότι κατέταξε την εφεσίθλητη Τράπεζα ως ενυπόθηκη δανείστρια για ολόκληρο το ποσό των 3.650.000 δραχμών, για το οποίο είχε εγγραφεί υποθήκη εφ’ ολοκλήρου του εις το υπ’ αριθμ. 8510/18.7.89 δανειστικό συμβόλαιο της συμβολαιογράφου Βόλου Ε.Γ.Π. περιγραφομένου διαμερίσματος, ενώ έπρεπε να την κατατάξει για το ήμισυ του ως άνω χρηματικού ποσού, δηλαδή για 1.825.000 δραχμές, αφού εκπλειστηριάστηκε, όχι ολόκληρο το ενυπόθηκο διαμέρισμα, αλλά το $\frac{1}{2}$ εξ αδιαιρέτου απ’ αυτό, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι.

Από τις διατάξεις των άρθρων 1257, 1260 και 1268 ΑΚ προκύπτει ότι με την εμπράγματη υποθηκική αγωγή ο δανειστής αποβλέπει στην προστασία του υποθηκικού του δικαιώματος, που του παρέχει την εξουσία μόλις το χρέος γίνει απαιτητό, να εκθέσει σε δημόσιο πλειστηριασμό το ενυπόθηκο ακίνητο και να επιδιώξει με την αναγκαστική του πώληση την εξόφληση του χρέους μέχρι το ποσό, που έχει επιτραπεί η εγγραφή της υποθήκης (ΑΠ 156/94 Δ/νη 37, 153). Εξ άλλου από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 972 παρ. 1 και 978 Κ. Πολ Δ., που ερμηνεύονται αφενός με αναφορά προς τις αντίστοιχες διατάξεις της προϊσχύουσας ΠολΔ (άρθρ. 909, 236 και 237) και αφετέρου προς τις συζητήσεις της συντακτικής επιτροπής, προκύπτει, ότι το αναγγελτήριο, κατά μερική απόκλιση από τις προηγηθείσες διατάξεις, εξακολουθεί μεν ν’ αποτελεί το εισαγωγικό δικόγραφο του αναγγελλόμενου δανειστή στη διαδικασία της κατατάξης επί του εκπλειστηριασμάτος, όμως ενόψει του ότι ο Κάδικας πλέον δεν παραπέμπει στις διατάξεις περί δικογράφων και ανακοπών, η συντακτική επιτροπή αρκεσθηκε στην περιγραφή της απαίτησης, διαγράψασα τη λέξη “πλήρη”

του προσχεδίου “προς αποφυγή ακυροτίτων”, ακόμη δε ότι η αναγγελία απευθυνόμενη προς τον υπάλληλο του πλειστηριασμού, συνιστά διαδικαστική πράξη της εκτέλεσης και χρησιμεύει μόνον στο να καταστίσει προς αυτόν φανερό σε τέτοιο βαθμό την απαίτησή του κατά του οφειλέτη, ώστε να μπορεί αυτός (ο υπάλληλος του πλειστηριασμού), εφαρμόζοντας ορθά τις διατάξεις για κατάταξη των απαιτήσεων, να καταρτίσει νόμιμο πίνακα κατάταξης, έπειτα ότι τότε μόνο μπορεί να θεωρηθεί αόριστο και συνεπώς άκυρο το αναγγελτήριο, όταν παραλείπει αυτό να περιγράψει την απαίτηση και το προνόμιο του αναγγελόμενου δανειστή κατ’ είδος και ποσό σε τέτοιο βαθμό, ώστε να υφίστανται βλάβη, ο οφειλέτης και οι δανειστές, διότι δεν θα μπορούν να αποκρούσσουν αποτελεσματικά την αναγγελία κατά την άσκηση του δικαιώματος της υπερασπισής τους. Συνεπώς δεν υπάρχει ανάγκη εξειδίκευσης κατά τον τρόπο που απαιτείται στην αγωγή ή ανακοπή, διότι ο υπάλληλος του πλειστηριασμού δεν πρόκειται να διατάξει αποδείξεις για τις απαιτήσεις στην αναγγελία (ΑΠ 355/1976 ΝοΒ 24, 873, ΕφΑΘ. 6874/1986, ΕλλΔν 28, 1070, ΕφΑΘ. 3495/1979 ΝοΒ 27. 996, ΕφΑΘ 678/1976 ΝοΒ 24, 443, Μπρίνια Αναγκ. Εκτέλ., άρθρο 1036 (972) παρ. 380 και 381, Σταυρόπουλου, Ερμ. ΚΠολΔ., 1036 αρ. 3, Εφ. Αθ. 308/93 ΝοΒ 1994, 196).

Στην περίπτωση, που κρίνεται, από το ειρημένο δανειστικό συμβόλαιο σε συνδυασμό προς την υπ' αριθμ. 8540/26.7.89 πράξη λήψεως δανείου της ιδίας πιο πάνω συμβολαιογράφου και του υπ' αριθ. 92417.7.95 πίνακα κατατάξεως της συμβολαιογράφου Βόλου Γ.Χ.Β.Φ., αποδεικνύεται ότι η εφεσίβλητη Τράπεζα χορήγησε στους οφειλέτες N.K. και E. συz. N.K τοκοχρεωλυτικό δάνειο ύψους

3.650.000 δραχμών, εξοφλητέο μέσα σε δεκαπέντε έτη από τις 15.12.89. Με τον 7ο όρο του δανειστικού συμβολαίου οι οφειλέτες παραχώρησαν στην Τράπεζα δικαίωμα εγγραφής πρώτης υποθήκης επί του παρακάτω μνημονευομένου και στην εξ αδιαιρέτου συγκυριότητα κατ’ ισομορίαν αυτών ανήκοντος διαμερίσματος για το ποσό των 3.650.000 δραχμών. Πράγματι η εν λόγω πρώτη υποθήκη γράφηκε στα βιβλία υποθηκών του Υποθηκοφυλακείου Βόλου (βλ. από 24.7.89 πιστοποιητικό) επί του διαμερίσματος αυτού. Σύμφωνα με τον 4ο όρο του δανειστικού συμβολαίου, σε περίπτωση καθυστερήσεως οποιασδήποτε δόσεως ή μέρους του δανείου αυτής, συμφωνήθηκε ρητά όπως η δανείστρια Τράπεζα δικαιούται αυτοδικαίως, χωρίς προηγούμενη όχληση ή ειδοποίηση ή επιταγή πληρωμής προς τους οφειλέτες, να χρεώνει τα καθυστερούμενα ποσά με το ανώτατο όριο του ισχύοντος κάθε φορά τόκου υπερημερίας και ανατοκισμού από την ημέρα της καθυστερήσεως και να καταστίσει απαιτητό και το μη ληξιπρόθεσμο κεφάλαιο του δανείου και να το χρεώσει κι αυτό με τους παραπάνω τόκους υπερημερίας και ανατοκισμού καθώς και να επιδιώξει, είτε την είσπραξη της καθυστερημένης ή των καθυστερουμένων τοκοχρεωλυτικών δόσεων μετά των τυχόν οφειλομένων τόκων και εξόδων, είτε επί πλέον και την είσπραξη του καταστάτος απαιτητού υπολοίπου κεφαλαίου.

Με την υπ' αριθμ. 1755/3.5.1993 έκθεση στην αναγκαστικής κατασχέσεως ακινήτου της αρμόδιας δικαστικής επιμελήτριας στο Πρωτοδικείο Βόλου Σ.Χ. κατασχέθηκε αναγκαστικώς με επίσπευση της Εμπορικής Οικοδομικής ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία “Ε. Α.Ε.” το ½ εξ αδιαιρέτου του υπό στοιχεία Δ-1 διαμερίσματος, που περιγράφεται σ' αυτή, του οφειλέτου N.K. ως ομορ-

ρύθμου μέλους της ομόρρυθμης εταιρίας με την επωνυμία “Ν.Κ. και Σία Ο.Ε.”, το οποίο και εκπλειστηριάσθηκε δυνάμει της υπ’ αριθμ. 9133/7.6.95 εκθέσεως αναγκαστικού πλειστηριασμού της συμβολαιογράφου Βόλου Γ.Β.-Φ. αντί εκπλειστηριάσματος 7.500.000 δραχμών, που καταβλήθηκε ολοσχερώς από την αναδεικθείσα υπερθεματίστρια Ε. συζ. Ν.Κ., στην ως άνω επί του πλειστηριασμού υπάλληλο (συμβολαιογράφο). Η εφεσίβλητη Τράπεζα με την από 19.6.1995 αναγγελία της, που επιδόθηκε στην επί του πλειστηριασμού ως άνω υπάλληλο στις 21.6.95, αναγγέλθηκε νομίμως εκτός των άλλων και για υπόλοιπο κεφαλαίου 3.133.608 δραχμών, για το οποίο και κατετάγη στο συνταγέντα παρ’ αυτής λόγω ανεπάρκειας του εκπλειστηριάσματος πίνακα κατατάξεως. Η αναγγελία της και η κατάταξή της για το εν λόγω ποσό είναι νόμιμη, διότι αυτή ως δικαιούμενη, κατά τους προαναφερόμενους όρους του δανειστικού συμβολαίου, ένεκα της καθυστερήσεως της πληρωμής ορισμένων δόσεων του δανείου από μέρους των οφειλετών της, να καταστήσει απύπως χωρίς όχληση ή ειδοποίηση ή επιταγή ή αναγγελία απαιτητό και το μη ληξιπρόθεσμο κεφάλαιο του δανείου, προέβη σε άσκηση της εμπράγματης υποθηκικής αγωγής δια της από 19.6.1995 αναγγελίας της προς την επί του πλειστηριασμού υπάλληλο, επιδιώκοντας με τη συμμετοχή της στον διενεργούμενο με επίσπευση της εκκαλούσας δημόσιο αναγκαστικό πλειστηριασμό του ενυπόθηκου ακινήτου την εξόφληση του χρέους μέχρι το ποσό, που είχε εγγραφεί η υποθήκη γι’ αυτό και τα με τους δεύτερο και τρίτο λόγους της εφέσεως αντιθέτως υποστηρίζομενα, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα.

Από τα νόμιμα με επίκληση προσκομιζόμενα έγγραφα του εφεσίβλητου Ελληνικού Δημοσίου αποδεικνύεται ότι το εκ δραχμών 276.008 (233.905+42.103)

χρέος αφορά ατομικώς τον οφειλέτη Ν.Κ. και το εκ δραχμών 981.459 (831.745+149.714) χρέος αφορά αυτόν ως ομόρρυθμο μέλος της ομόρρυθμης εταιρίας με την επωνυμία “Ν.Κ και Σία Ο.Ε.”, ενώ η αναγγελία του Προϊσταμένου της Α’ Δ.Ο.Υ. απευθύνεται εναντίον του ειρημένου οφειλέτου ατομικώς και ως ομόρρυθμο μέλος της υπερθεν εταιρίας, γι’ αυτό και νομίμως το Ελληνικό Δημόσιο κατετάγη για αμφότερα τα εν λόγω ποσά. Επομένως αυτά δεχθείσα και η πρωτόδικη απόφαση σωστά τον νόμο εφάρμοσε και ο έβδομος λόγος εφέσεως, με τον οποίον αυτή βάλλεται με την υπερθεν πλημμέλεια, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 176 παρ. 1 Κ Πολ Δ ο διάδικος που νικήθηκε καταδικάζεται να πληρώσει τα έξοδα. Επομένως, ο ογδοος λόγος εφέσεως, με τον οποίο αποδίδεται στην εκκαλούμενη απόφαση η αιτίαση ότι αυτή υπέπεσε σε νομικό σφάλμα με το να μη καταδικάσει τους εφεσίβλητους στην δικαστική διαπάνη της εκκαλούσας, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, διότι εκ της πρωτόδικης αποφάσεως προκύπτει ότι είχε απορριφθεί η παρ’ αυτής ασκηθείσα ανακοπή κατά του υπό δίκην πίνακος κατατάξεως και ως εκ τούτου αυτή ήταν η πτηθείσα πρωτοδίκως διάδικος.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 179 Κ Πολ Δ. το δικαστήριο μπορεί να συμψηφίσει όλα τα έξοδα, εκτός των άλλων, και όταν υπήρχε αμφιβολία για την έκβαση της δίκης. Κατά συνέπεια κατ’ ορθή του νόμου εφαρμογή το πρωτόδικο δικαστήριο συμψήφισε όλα τα έξοδα μεταξύ των διαδίκων, λόγω εύλογης αμφιβολίας της ανακόπουσας και ήδη εκκαλούσας για την έκβαση της δίκης.

Από το νομίμως επικαλούμενο και προσκομιζόμενο υπ’ αριθμ. 8510/18.7.89

δανειστικό συμβόλαιο της συμβολαιογράφου Βόλου Ε.Π. αποδεικνύεται ότι η εφεσίθλητη Τράπεζα χορήγησε στους οφειλέτες της Ν.Κ. και Ε.συζ. Ν.Κ. τοκοχρεωλυτικό δάνειο 3.650.000 δραχμών, που για την απόδοσή του ευθύνονται αλληλεγγύως και εις ολόκληρον ο καθένας, γι' αυτό και ο τέταρτος λόγος εφέσεως κατά το πρώτο σκέλος του, με τον οποίον προβάλλεται η αιτίαση ότι εσφαλμένως η δανειστικά Τράπεζα αναγγέλθηκε και κατετάγη για ολόκληρο το ποσόν, που ζητούσε με την αναγγελία της, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 975, 976, 977 παρ. 1 και 1007 παρ. 1 Κ Πολ Δ., προκύπτει ότι, σε περίπτωση πλειστηριασμού ακινήτου πράγματος, αν συντρέχουν απαιτήσεις με γενικά προνόμια (άρθρο 975 Κ Πολ Δ) με απαιτήσεις με ειδικά προνόμια (άρθρα 976, 1007 ΚΠολΔ), δηλαδή ασφαλισμένες με υποθήκη, οι πρώτες (γενικά προνόμια) ικανοποιούνται έως το ένα τρίτο και οι δεύτερες (ενυπόθηκες) έως τα δύο τρίτα του πλειστηριασμάτος, αφού αφαιρεθούν τα έξοδα εκτελέσεως, και, ακολούθως, αν υπάρχουν περισσότερες ενυπόθηκες απαιτήσεις και τα δύο τρίτα του πλειστηριασμάτος δεν αρκούν για την πλήρη ικανοποίησή τους, η μεταξύ τους σειρά κανονίζεται από το χρόνο εγγραφής της υποθήκης (άρθρα 1272, 1277 και 1200 ΑΚ), έτσι, ώστε η χρονικώς προγενέστερη ασφάλεια αποκλείει την ικανοποίηση της μεταγενέστερης (Εφ.Αθ. 12671/90, NoB 39, 1101). Περαιτέρω, από την διάταξην του άρθρου 61 παρ. 1 ΝΔ 356/74, όπως αυτή τροποποιήθηκε με το άρθρο 24 Ν. 2093/92 και 6 (662 Η αρ. 168) Ν. 2479/97, το Ελληνικό Δημόσιο κατατάσσεται σε αναγκαστική εκτέλεση κινητού ή ακινήτου πράγματος για τις ληξιπρόθεσμες μέχρι την ημέρα του πλειστηριασμού απαιτήσεις του, από κάθε

αιτία, με τις κάθε φύσεως προσαυξήσεις και τόκους στην 5η σειρά του άρθρου 975 ΚΠολΔ, ανεξαρτήτως του οικονομικού έτους, στο οποίο οι απαιτήσεις ανάγονται, ενώ για τις μη ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις κατατάσσεται συμμέτρως με τους λοιπούς δανειστές (βλ. και ΑΠ 346/95, ΕΕΝ 1996, 283, Εφ.Αθ. 308/93, ΝοΒ 1994, 196).

Εξάλλου, κατά τη διάταξην του άρθρου 1289 ΑΚ αν το κεφάλαιο της απαιτήσεως που ασφαλίζεται με υποθήκη γράφηκε ως τοκοφόρο, η υποθήκη, σε οποιουδήποτε την κυριότητα και να βρίσκεται το ακίνητο, ασφαλίζει κατά την ίδια τάξη εγγραφής και τους καθυστερούμενους τόκους ενός έτους πριν από την κατάσχεση από οποιονδήποτε και αν ενεργήθηκε αυτή, καθώς και τους τόκους μετά την κατάσχεση ως την πληρωμή του χρέους ή ωστόσου γίνει αμετάκλητος ο πίνακας κατατάξεως. Κατά δε το άρθρο 1269 του ιδίου Κώδικας η εγγραφή της υποθήκης γίνεται πάντοτε για ορισμένη χρηματική ποσότητα και αν στον τίτλο δεν περιέχεται ορισμένη ποσότητα, αυτός που ζητεί την εγγραφή πρέπει να την ορίσει κατά προσέγγιση. Από τις ως άνω διατάξεις προκύπτει: α) ότι για την κάλυψη κατά την τάξη και την σειρά της υποθήκης των τόκων του περιορισμένου χρονικού διαστήματος της δεύτερης απ' αυτές (ΑΠ 1126/97), δηλαδή των καθυστερούμενων τόκων ενός έτους πριν από την κατάσχεση και των μετά από αυτή ως την πληρωμή του χρέους ή ωστόσου γίνει αμετάκλητος ο πίνακας της κατατάξεως (ΑΠ 1763/84, ΝοΒ 33, 1025) πρέπει η απαίτηση να έχει εγγραφεί στο βιβλίο υποθηκών ως τοκοφόρος χωρίς να απαιτείται για την τίτλο της αρχής της δημοσιότητας και μνεία του ποσοστού του τόκου του ρηθέντος χρονικού διαστήματος, αφού αυτό καθορίζεται από το νόμο (ΑΠ 1126/97), των τρίτων δυναμένων να το διαπιστώσουν από το βιβλίο υποθηκών

(ΑΠ 738/89, Δ/vn 31, 1263). Στην περίπτωση αυτή οι τόκοι είναι προνομιούχοι κατά την ίδια τάξη εγγραφής (άρθρα 976 παρ. 2, 1007 παρ. 1 ΚΠολΔ) σε ολόκληρη την πιο πάνω έκτασή τους, αν η ασφαλιζόμενη απαίτηση προσδιορίζεται στον τίτλο γενικώς ή υπάρχει συμβατικός όρος για την απεριόριστη ασφάλιση των τόκων του δανείου που προβλέπει η διάταξη του άρθρου 1289 ΑΚ (Πατεράκης, Δ/vn 38, 583). Και β) ότι αν οι τόκοι του ρηθέντος χρονικού διαστήματος προστιθέμενοι στο κεφάλαιο υπερβαίνουν μετ' αυτού την χρηματική ποσότητα για την οποία εγγράφηκε η υποθήκη, δεν ασφαλίζονται κατά το υπερβάλλον ποσό αυτών από την υποθήκη και συνεπώς δεν απολαμβάνουν κατά τούτο του προβλεπόμενου από το άρθρο 1007 παρ. 1 σε συνδυασμό προς το άρθρο 976 παρ. 2 ΚΠολΔ προνομίου (ΑΠ 1126/97), δηλαδή στην περίπτωση κατά την οποία προσδιορίζονται (εμμέσως) οι τόκοι με την εγγραφή της υποθήκης για ορισμένη χρηματική ποσότητα, που υπερβαίνει το κεφάλαιο της απαιτήσεως, τότε οι τόκοι για τους οποίους προβλέπει το άρθρο 1289 ΑΚ ασφαλίζονται μόνον, εάν το ποσό αυτών μαζί με το κεφάλαιο της απαιτήσεως, δεν υπερβαίνουν το χρηματικό ποσό, για το οποίο έχει εγγραφεί η υποθήκη (υποθηκικό όριο), ενώ εάν το υπερβαίνουν, δεν καλύπτονται με την υποθήκη οι τόκοι κατά το υπερβάλλον (ΑΠ 307/96). Τέτοιου όμως είδους υπέρβαση δεν υπάρχει όταν, σε αρμονία με την σύμβαση, η υποθήκη εγγράφεται για ορισμένη χρηματικό ποσό καλύπτον το κεφάλαιο και άλλα συναφή κονδύλια και πέραν του εν λόγω χρηματικού ποσού και για την εξασφάλιση των τόκων του κεφαλαίου στα χρονικά πλαίσια του άρθρου 1289 ΑΚ, αφού στην περίπτωση αυτή το συνολικό χρηματικό ποσό, για το οποίο εγγράφεται η υποθήκη, ισούται με το ά-

θροισμα του πρώτου χρηματικού ποσού και των τόκων του περιορισμένου χρονικού διαστήματος του άνω άρθρου (ΑΠ 1126/97).

Πιο αναλυτικά από αυτά παρέπεται στην συνέχεια ότι αν η εγγραφή της υποθήκης έγινε μόνο για ορισμένο συνολικό ποσό, η υποθήκη ασφαλίζει, κατ' εφαρμογή του άρθρου 1269 ΑΚ, μέχρι το ποσό αυτό της εγγραφής, μόνο το κεφάλαιο και από τους οφειλόμενους τόκους του μόνο τους ισόποσους προς τη διαφορά του κεφαλαίου από το συνολικό ποσό της εγγραφής. Αν όμως η απαίτηση, ύστερα από συμφωνία των συμβληθέντων, ενόψει του ότι η πιο πάνω διάταξη του άρθρου 1289 ΑΚ είναι ενδοτικού δικαίου, έχει εγγραφεί περαιτέρω και πέραν του πιο πάνω συνολικού ποσού ως τοκοφόρος, για την εξασφάλιση και των τόκων που προβλέπει το άρθρο αυτό, η υποθήκη εξασφαλίζει κατά την ίδια τάξη εγγραφής και τους τόκους αυτούς, μολονότι δεν προσδιορίζεται στην εγγραφή το περαιτέρω ποσό των τόκων (ΑΠ 905/93, Δ/vn 36, 199, ΑΠ 738/89 Δ/vn 31, 1269, ΑΠ 1763/84, ΝοΒ 33, 1025, ΑΠ 1138/80, ΝοΒ 29, 523, ΑΠ 136 και 137/77, ΝοΒ 25, 1145).

Τέλος, η ανακοπή κατά του πίνακος κατατάξεως στρέφεται κατά των δανειστών έναντι των οποίων ο ανακόπτων έχει συμφέρον να επιτύχει τον εκτοπισμό τους και την κατάταξή τους στη θέση τους. Οι λόγοι της ανακοπής είναι δυνατόν να στηρίζονται, είτε στο ουσιαστικό δίκαιο και να ανάγονται στη γέννηση ή την ύπαρξη της απαιτήσεως αυτού κατά του οποίου απευθύνεται η ανακοπή, είτε στο δικονομικό δίκαιο και να αναφέρονται στον προνομιακό χαρακτήρα και την τάξη της κατατάξεως (Εφ.Αθ. 6828/90, Δ/vn 33, 889).

Στην προκειμένη περίπτωση, από τα

εκατέρωθεν νομίμως επικαλούμενα και προσκομιζόμενα έγγραφα αποδείχτηκαν σχετικώς τα εξής πραγματικά περιστατικά: Με το 8510/18.7.1989 δανειστικό συμβόλαιο της συμβολαιογράφου Βόλου Ε.Π. η εκ των εφεσιβλήτων Α.Ε. Ε.Κ.Τ.Ε. χορήγησε στους οφειλέτες Ν.Κ. και Ε. συζ. Ν.Κ. τοκοχρεωλυτικό δάνειο ύψους 3.650.000 δραχμών, που, καθώς προκύπτει από την 8540/26.7.89 πράξη λήψεως δανείου της ιδίας συμβολαιογράφου, έλαβαν. Με το 7ο όρο του ως άνω δανειστικού συμβολαίου οι οφειλέτες παραχώρησαν στην δανείστρια Τράπεζα δικαίωμα εγγραφής πρώτης υποθήκης επί του εις αυτό περιγραφόμενο διαμερίσματός τους ανήκοντος στην εξ αδιαιρέτου κατ' ίσομοιρίαν συγκυριότητα τους για ποσό 3.650.000 δραχμών με την ρητή συμφωνία ότι η υποθήκη που θα εγγραφεί στο βιβλίο υποθηκών θα ασφαλίζει με την ίδια τάξη εγγραφής, εκτός του πιο πάνω ποσού και τους προβλεπόμενους από το άρθρο 1289 ΑΚ τόκους του δανείου. Όπως όμως προκύπτει από το από 24.7.89 προσκομιζόμενο από την προαναφερόμενη δανείστρια και πρώτη εφεσιβλητη Τράπεζα πιστοποιητικό εγγραφής Βαρών του Υποθηκοφυλακείου Βόλου στα βιβλία υποθηκών αυτού γράφηκε στις 19.7.89 δυνάμει του ύπερθεν δανειστικού συμβολαίου στον τόμο .., φύλλο .. και αριθμό υποθήκης πρώτης υποθήκης επί του σ' αυτό περιγραφόμενου ακινήτου υπέρ της ειρημένης δανείστριας Τράπεζας προς ασφάλεια συνοδικού ποσού 3.650.000 δραχμών. Εντεύθεν συνάγεται ότι η υποθήκη αυτή δεν ασφαλίζει με την ίδια τάξη εγγραφής και τους προβλεπόμενους από το άρθρο 1289 ΑΚ τόκους του δανείου, αφού η απαίτηση δεν έχει εγγραφεί στα βιβλία υποθηκών ως τοκοφόρος. Με τον υπ' αρ. 9241/7.7.95 πίνακα κατατάξεως της συμβολαιογράφου Βόλου Γ.Β-Φ., συ-

ντάχθηκε μετά την δυνάμει της υπ' αριθμ. 9133/7.6.95 εκθέσεως αναγκαστικού πλειστηριασμού της ιδίας συμβολαιογράφου εκπλειστηρίαση του με την υπ' αριθμ. ... έκθεση αναγκαστικής κατασχέσεως της αρμόδιας δικαστικής επιμελήτριας Σ.Χ. του ½ εξ αδιαιρέτου του υπό στοιχεία Δ-1 διαμερίσματος της εις αυτήν μνημονευομένης πολυόροφης οικοδομής του οφειλέτη Ν.Κ. ως ομορρύθμου μέλους της ομόρρυθμης εταιρίας με την επωνυμία "Ν.Κ. και Σία Ο.Ε.". Η εφεσιβλητη Τράπεζα κατετάγη ως πρώτη ενυπόθηκη δανείστρια προνομιακώς για ποσό 4.668.023 δραχμών, που υπερβαίνει το ποσό των 3.650.000 δραχμών, για το οποίο είχε εγγραφεί η υποθήκη (υποθηκικό όριο), γι' αυτό δεν καλύπτεται ως προς το υπερβάλλον ποσό του 1.018.023 δραχμών (4.668.023-3.650.000), κατά το οποίο έπρεπε να είχε καταταγεί η εικαλούσα ως αμέσως χρονολογικώς επόμενη ενυπόθηκη δανείστρια προς ασφάλεια απαιτήσεως μέχρι ποσού 4.000.000 δρχ. από το οποίο ανήγγειλε στην παραπάνω επί του πλειστηριασμού υπάλληλο απαίτηση 2.186.018 δραχμών.

Συνεπώς η εικαλούμενη απόφαση, που δέχτηκε ότι η εφεσιβλητη τράπεζα ορθώς κατετάγη προνομιακώς για το εκ δραχμών 4.668.023 ποσόν, υπέπεσε σε νομικό και ουσιαστικό σφάλμα, γι' αυτό και κατά παραδοχή ως νομίμου και κατ' ουσία βασίμου λόγου του ετέρου σκέλους του δου λόγου εφέσεως, με τον οποίον η πρωτόδικη απόφαση πλήντεται με την αιτίαση ότι κατ' εσφαλμένη του νόμου εφαρμογή και πλημμελή αξιολόγηση των αποδείξεων έκρινε ότι η εφεσιβλητη Τράπεζα νομίμως κατετάγη προνομιακώς ως ενυπόθηκη δανείστρια και για τους πέραν του κεφαλαίου τόκους του δανείου, που προβλέπει η διάταξη του άρθρου 1289 ΑΚ, παρότι εκ του πιστοποιητικού εγγραφής της υποθήκης του Υποθηκο-

φυλακείου Λάρισας, δεν προέκυπτε ότι το εκ δραχμών 3.650.000 δάνειο είχε εγγραφεί ως τοκοφόρο, ώστε να ασφαλίζει και τους καθυστερούμενους τόκους, του χρονικού διαστήματος, που αναφέρει η διάταξη του ως άνω άρθρου, πρέπει να εξαφανισθεί, να κρατηθεί στο Δικαστήριο αυτό η υπόθεση και, εκδικαζομένης κατ' ουσίαν της ανακοπής, να γίνει αυτή κατά ένα μέρος δεκτή, να μεταρρυθμιστεί ο πίνακας κατατάξεως, να ανασυνταχθεί αυτός, σε τρόπο ώστε μετά την αφαίρεση των εξόδων εκτελέσεως εκ δραχμών 497.965 (δεν αμφισβητούνται), να καταταγούν: 1) το Ελληνικό Δημόσιο για το ποσό των 2.334.012 δραχμών, 2) η ανώνυμη εταιρία με την επωνυμία "ΕΤΕ ΑΕ" ως καθολική διάδοχος λόγος συγχωνεύσεως με απορρόφηση της πρών ανώνυμης τραπεζικής εταιρίας με την επωνυμία "Α.Ε. Ε.Κ.Τ.Ε.", για αυτό το ποσό των 3.650.000 δραχμών και 3) την εκκαλούσα Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρία με την επωνυμία "Τράπεζα Ε.Φ.Γ. Ε.Α.Ε." για το ποσό των 1.018.023 δραχμών.

Πρέπει να σημειωθεί ότι μετά από τα ανωτέρω παρέλκει η έρευνα του πέμπτου λόγου εφεσεως, με τον οποίον αποδίδεται στην πρωτόδικη απόφαση η πλημμέλεια ότι έπρεπε να μην είχε κατατάξει την εφεσίθλητη Τράπεζα για το ποσό των 289.318 δραχμών, επειδή αυτό αφορά τόκους υπερημερίας, για τους οποίους γίνεται μεταρρύθμιση της εκκαλουμένης αποφάσεως.

431/2000

Πρόεδρος: Ελένη Σπολιώτη
Εισηγήτρια: Σοφία Καραχάλιου
Δικηγόροι: Αριστ. Παπαχατζόπουλος, Ιωάννα Πετρωτού.

ΤΥΠΟΣ. Αστική ευθύνη επί αδικημάτων δια του τύπου. Αντισυνταγματική ως προσκρούοντα στο αρθ. 2 παρ. 1 του Συντάγματος είναι η απόσθεση αξίωσης για χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης από τελεσθέσα αδικοπραξία (προβολή προσβλητικής για την προσωπικότητα τηλεοπτικής αναφοράς - ρεπορτάζ), από τηλεοπτικό σταθμό. Η απόσθεση παρόμοιας αξίωσης, δεν υπάγεται στη ρύθμιση της παρ. 3 του αρθ. 45 του Ν. 2172/1993. Αξιώσεις εκ του άρθρου 57 Α.Κ., περί άρσεως της προσβολής της προσωπικότητας (δια τηλεοπτικής αναφοράς) και παραλείψεως στο μέλλον. Η αξίωση περί άρσεως της προσβολής προϋποθέτει ότι η προσβολή βρίσκεται σε ενέργεια, κατά την πρώτη συζήτηση ενώπιον του Πρωτοδίκου Δικαστηρίου. Εάν η προσβολή έχει ληξιεί κατά τον χρόνο αυτό, η άρση της, εφ' δόσον κρίνεται αναγκαία, επιτυγχάνεται όχι εντός των πλαισίων του άρθρου 57 Α.Κ. αλλά αυτών του άρθρου 59 Α.Κ. Η αξίωση για παράλειψη στο μέλλον προϋποθέτει βάσιμη απειλή επικείμενης προσβολής. Εάν δεν υφίσταται τέτοιος κίνδυνος, δεν μπορεί να γίνει λόγος περί παραλείψεως στο μέλλον. Προϋποθέσεις για επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησεως λόγω ηθικής βλάβης επί προσβολής της προσωπικότητας.

ΠΡΟΣΤΗΣΗ. Προϋποθέσεις για την ύπαρξη σχέσεως προστήσεως. Η ανάπτυξη πρωτοβουλίας από τον προστιθέντα εντός των πλαισίων δράσεως του προστίσαντος δεν αποτελεί λόγο απαλλαγής του τελευταίου, αλλά πρόσθετη δικαιολογία για την παράλληλη ευθύνη του ιδίου του προστίσαντος.

ΑΠΟΔΕΙΞΕΙΣ. Διεξαγωγή, προθεσμία και παράταση αυτών. Η μετά την πάροδο της ταχθείσας προθεσμίας ολοκλήρωση εξέτασης μάρτυρος, που άρχισε την κατάθεσή του εντός της προθεσμίας, δε συνιστά

ακυρότητα.

Επειδή, κατά τις διατάξεις του άρθρου 45 παρ. 1Α του Ν.2172/1993 “εφ’ όσον δεν έχει εκδοθεί μέχρι την έναρξη της ισχύος του νόμου αυτού αμετάληπτη δικαστική απόφαση παραγράφονται σε όποιο στάδιο της προδικασίας ή της κύριας διαδικασίας και αν βρίσκεται η ποινική τους δίωξη, η οποία παύει οριστικά: α) ποινικά αδικήματα τύπου ή που τελέσθηκαν δια του τύπου, β) ποινικά αδικήματα που τελέστηκαν δια των ραδιοτηλεοπτικών μέσων μαζικής επικοινωνίας, γ) ποινικά αδικήματα που προβλέπονται και τιμωρούνται από τις παραγ. 1 και 2 του άρθρ. 16 του Ν. 1730/1987, όπως ισχύει”. Κατά την παραγ. 3 δε του αυτού άρθρου “αξιώσεις για αποκατάσταση περιουσιακής ζημίας ή χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης που απορρέουν από τα αδικήματα 1Α, αποσβέννυνται, οι δε σχετικές δίκες καταργούνται και ματαιώνεται αυτοδικαίως η τυχόν αναγκαστική εκτέλεση που άρχισε, διατηρείται μόνο η αξιώση για την τελεσιδίκως επιδικασθείσα δικαστική δαπάνη και για τα έξοδα των ενεργηθεισών πράξεων αναγκαστικής εκτελέσεως”. Δια των ανωτέρω διατάξεων παραγράφουσαν τα ποινικά αδικήματα του τύπου όπως και αυτά που τελέσθηκαν δια του τύπου ή των ραδιοτηλεοπτικών μέσων κι εκείνα που προβλέπονται από τις παραγ. 1 και 2 του άρθρου 16 του Ν. 1730/1987, ενώ θεσπίσθηκε και αποσθετικός λόγος των αξιώσεων δι’ αποζημίωσης ή χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης που απορρέουν από τα ανωτέρω αδικήματα. Κατά την έννοια δε των διατάξεων αυτών, εις τα αδικήματα τα οποία παραγράφονται περιλαμβάνονται και οι αδικοπραξίες του Αστικού Δικαίου και η κατά τα ανωτέρω καθιερουμένη απόσθετη καταλαμβάνει και τις αξιώσεις από αυτές. Όμως, κατά τη διάταξη του άρθρου 2 παρ. 1 του Συντάγματος 1975 “Ο σεβασμός και η πρ-

στασία του ανθρώπου αποτελούν την πρωταρχική υποχρέωση της πολιτείας”. Δια της διατάξεως αυτής, που αποτελεί κανόνα δικαιού συνταγματικού επιπέδου και όχι απλή διακήρυξη, ο σεβασμός της αξίας του ανθρώπου αναγορεύεται σε ύπατο κριτήριο της εκφράσεως και της δράσεως των οργάνων της πολιτείας. Τα πολιτειακά, δηλαδή, όργανα οφείλουν όχι μόνο να σέβονται αλλά και να προστατεύουν την αξία αυτή από προσβολές προερχόμενες από τρίτους. Σε περίπτωση κατά την οποία ορισμένη πράξη της πολιτείας μειώνει ή εξαφανίζει την παρεχομένη, από την υπάρχουσα νομοθεσία, προστασία (άρθρ. 57, 59, 932 ΑΚ), αυτή αντιβαίνει στο άρθρον 2 παρ. 1 του Συντάγματος και είναι ανίσχυρος ως αντισυνταγματική. Άλλα και με την εκδοχή ότι το άρθρον 2 παρ. 1 του Συντάγματος ιδρύει ατομικό δικαίωμα, στην έννοια αυτού περιλαμβάνεται όχι μόνον η άμυνα κατά των επεμβάσεων της πολιτειακής εξουσίας αλλά και η αξίωση κατά της πολιτείας για θετική ενέργεια προς αποτροπή προσβολών της αξίας του ανθρώπου από τρίτους. Δια των προπαρατεθεισών διατάξεων του άρθρου 45 παρ. 1Α και 3 του Ν. 2172/1993 αναιρείται η προβλεπομένη, βάσει των διατάξεων των άρθρων 57, 59, 932 ΑΚ, προστασία της αξίας του ανθρώπου, αφού θεσπίζεται η παραγραφή και η απόσθετη των συγκεκριμένων αξιώσεων των προσώπων που έχουν προσβληθεί στην ανθρώπινη αξία τους από τον τύπο και τα μέσα μαζικής ενημερώσεως μέχρι τη δημοσίευση του νόμου αυτού (Ο.ΑΠ 40/1998, ΝοΒ 47 (1999), 752, ΑΠ 980/1999, εκδοθείσα επί αιτήσεως αναιρέσεως κατά της προηγηθείσης υπ’ αριθμ. 409/1997 αποφάσεως του Δικαστηρίου τούτου).

Εν προκειμένω, δια της ενδίκου αγωγής, επί της οποίας εξεδόθη η προσβαλλομένη απόφαση, όπως και ανωτέρω ελέγχη, ο ενάγων αιτείται να υποχρεωθούν

οι εναγόμενες να καταβάλουν σ' αυτόν, εις ολόκληρο εκάστη και δια προσωπικής κρατήσεως της πρώτης, το ποσό των 10.000.000 δραχμών (εις το οποίον περιόρισε παραδεκτά το αίτημα της αγωγής, δια των εγγράφων προτάσεων του ενώπιον του Πρωτοδίκου Δικαστηρίου της α' συζητήσεως), ως χρηματική ικανοποίηση αυτού για την ηθική βλάβη που υπέστη, από την τελεσθείσα σε βάρος του αδικοπραξία, δια της προβολής της αναφερομένης σ' αυτή τηλεοπτικής αναφοράς στο ραδιοτηλεοπτικό μέσο της δευτέρας εναγομένης που αποδίδεται σε αμελή συμπεριφορά της πρώτης, προστιθείσας από την δευτέρη, δια της οποίας (προβολής) προσεβλήθη η προσωπικότητα αυτού. Με το περιεχόμενο αυτό, η αγωγή ερείδεται επί των διατάξεων των άρθρων 57, 59 (914, 922) ΑΚ, δια των οποίων προστατεύεται το επί της ιδίας προσωπικότητας δικαιώματα του προσώπου και θεοπίζεται αξιώση προς ικανοποίηση της ηθικής βλάβης επί παρανόμου προσβολής του τοιούτου δικαιώματος αυτού. Σύμφωνα δε προς όσα εκτίθενται ανωτέρω εις την μείζονα σκέψη, δεν τυγχάνουν εφαρμογής ως προς αυτήν οι προαναφερθείσες διατάξεις του άρθρου 45 του Ν. 2172/1993, εφόσον αυτές αντίκεινται εις το άρθρον 2 παρ. 1 του Συντάγματος και επομένως η ανοιγείσα δια της αγωγής αυτής δίκη δεν κατηργήθη.

Επί τη βάσει τούτων, το Πρωτόδικο Δικαστήριο, το οποίο δια της προσβαλλομένης αποφάσεως του έκρινε ότι η αγωγή υπάγεται εις την ρύθμιση του άρθρου 45 του Ν. 2172/1993 και κίρυξε καταργημένη τη δίκη, έσφαλε ως προς την ερμηνεία και εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων και πρέπει, δεκτού καθισταμένου του δευτέρου λόγου της εφέσεως, να εξαφανισθεί η προσβαλλομένη απόφαση. Αφού δε διακρατηθεί η υπόθεση από το Δικα-

στήριο τούτο, να δικασθεί εξ υπαρχής η αγωγή. Εν όψει δε του ότι η τελευταία είναι νόμιμος, ερειδομένη επί των διατάξεων των άρθρων 57, 59, 914, 932, 922, 926, 481, 346 ΑΚ, 1047 ΚΠολΔ, 946, 947 ΚΠολΔ, πλην του αιτήματός της περί καταδίκης του νομίμου εκπροσώπου της δευτέρας εναγομένης σε προσωπική κράτηση, δια την περίπτωση αρνήσεως αυτής να άρει την γενομένη προσβολή στην προσωπικότητα του ενάγοντος (δια του αναφερομένου εις αυτήν τρόπου, που συνιστά ενέργεια δυναμένη να γίνει μόνον από την ίδια, κατ' άρθρ. 946 ΚΠολΔ), ως προς το οποίο είναι απαράδεκτος και πρέπει να απορριφθεί, εφόσον αυτή δεν στρέφεται ονομαστικώς και κατά του νομίμου εκπροσώπου της β' εναγομένης (ΑΠ 127/1987, Δ18, 695 και παρατηρήσεις Στελίου Σταματόπουλου υπό την Εφ.Αθ. 6385/1984 εις Δ16, 238 επ.), πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω, ως προς την ουσιαστική βασιμότητά της.

Επειδή, κατά την διάταξη του άρθρου 149 παρ. 2 ΚΠολΔ, όπως (μετά την αντικατάστασή της δια του άρθρου 8 παρ. 4 του Ν. 2145/1993) αντικατεστάθη δια του άρθρου 3 παρ. 5 του Ν. 2207/1994, υπό την ισχύ του οποίου διετάχθησαν οι αποδείξεις επί της κριονομένης υποθέσεως, δια της υπ' αριθμ. 771/1994 προδικαστικής αποφάσεως του Πρωτοδίκου Δικαστηρίου, “αν η διεξαγωγή των αποδείξεων γίνεται ενώπιον του Εισηγητού του άρθρου 341 παρ. 3, η παράταση (κατ' άρθρ. 149 παρ. 1 ΚΠολΔ) χορηγείται από αυτόν με απόφασή του που καταχωρίζεται στα πρακτικά ή στην έκθεση”. Η κατά την διάταξη αυτή παράταση της προθεσμίας διεξαγωγής των αποδείξεων, υπό του Εισηγητού Δικαστού, όταν οι αποδείξεις διεξάγονται ενώπιον αυτού, προϋποθέτει υποβολή αιτήσεως, εγγράφου ή προφορικής, από οποιονδήποτε διάδικο και δια-

τάσσεται δι' αποφάσεως αυτού καταχωριζόμενης στα πρακτικά ή την έκθεση (βλ. και Β. Βαθρακοκοῦλη "Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας", υπ' αρθρ. 149, παρ. 3 και 8). Εξ άλλου, κατά τη διάταξη του άρθρου 406 παρ. 1 ΚΠολ.Δ "στην περίπτωση του άρθρου 341 η εξέταση των μαρτύρων γίνεται ενώπιον του Δικαστηρίου, το οποίο με την απόφαση για τις αποδείξεις ορίζει την ημέρα και την ώρα της εξέτασης. Αν η εξέταση απαιτεί πολύ χρόνο, 1-δίως αν δεν μπορεί να περατωθεί σε μία συνεδρίαση και το δικαστήριο διέταξε να διεξαχθεί από εισηγητή ή εντεταλμένο δικαστή ή πρόξενο αυτός ορίζει τόπο και χρόνο για την εξέταση των μαρτύρων.. Αν η κατάθεση του μάρτυρα διακοπεί η ημερομηνία για τη συνέχιση της ορίζεται το αργότερο μέσα σε ένα μίνα χωρίς να υπολογίζεται ο χρόνος των δικαστικών διακοπών. Στην περίπτωση αυτή η συνέχιση της εξετάσεως μπορεί να γίνει και πέρα από την προθεσμία". Από την διάταξη αυτή συνάγεται ότι, αν η κατάθεση του μάρτυρος (ενώπιον του Δικαστηρίου, του εισηγητού, εντεταλμένου δικαστού ή του προξένου), δι' οποιονδήποτε λόγο διακοπεί, η ημερομηνία για τη συνέχιση της ορίζεται το αργότερο εντός μηνός χωρίς να υπολογίζεται ο χρόνος των δικαστικών διακοπών. Η μη τίρηση όμως της προθεσμίας αυτής δεν επιφέρει ακυρότητα της καταθέσεως, καθ' όσον δεν συνοδεύεται με κυρώσεις. Η διακοπείσα δε εξέταση του μάρτυρος δύναται να συνεχισθεί και πέραν της προθεσμίας που ετάχθη δια της αποφάσεως (βλ. Β. Βαθρακοκοῦλη, όπου ανωτ. υπ' αρθρ. 406 παράγ. 5, Βερβεσό εις Δ8, 267).

Εις την προκειμένη περίπτωση, ο ενάγων, δια των εγγράφων προτάσεών του ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου (και αυτών ενώπιον του Πρωτοδίκου Δικαστηρίου της β' συνητίσεως), ισχυρίζεται ότι η

κατάθεση των προταθέντων από τις εναγόμενες μαρτύρων, Λ.Σ. και Α.Ο. είναι άκυρη, ως γενομένη μετά την πάροδο της προθεσμίας των τριών μηνών προς διεξαγωγή των αποδείξεων, που ορίσθηκε δια της υπ' αριθμ. 771/1994 προδικαστικής αποφάσεως του Πρωτοδίκου Δικαστηρίου, εν όψει του ότι η χορηγηθείσα, προ της παρόδου της τοιαύτης προθεσμίας (ήτοι την 6.6.1995), τρίμνος παράτασης της προθεσμίας από τον Εισηγητή Δικαστή, δεν έχει περιαφθεί τον τύπο της αποφάσεως. Προσέτι, ότι η κατάθεση του δευτέρου, ως άνω, μάρτυρος, η οποία εδόθη ενώπιον του Ειρηνοδίκου Αμαρουσίου, ως εντεταλμένου Δικαστού, είναι άκυρος και δια τον πρόσθετο λόγο ότι περατώθηκε μετά την πάροδο της χορηγηθείσης κατά τα ανωτέρω παρατάσεως της προθεσμίας. Όμως, ο ισχυρισμός αυτός του ενάγοντος παρίσταται ως αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί. Και τούτο διότι, από το προσκομιζόμενο και επικαλούμενο υπ.' αριθμ. 15/1995 πρακτικό συνεδριάσεως του Πρωτοδίκου Δικαστηρίου, συντιθεμένου από τον Εισηγητή Δικαστή, που ορίσθηκε δια της προαναφερομένης προδικαστικής αποφάσεως αυτού, αποδεικνύεται ότι, προ της παρόδου της ορισθείσης προθεσμίας των τριών μηνών, προς διεξαγωγή των αποδείξεων, δια της αυτής, ως άνω, προδικαστικής αποφάσεως (η οποία έληγε την 8.6.1995, όπως συνομολογείται εκατέρωθεν), ήτοι την 6.6.1995, οι εναγόμενες υπέβαλαν εις τον Εισηγητή Δικαστή δια της πληρεξουσίας δικηγόρου τους, την από 6.4.1995 αίτησή των, περί χορηγήσεως παρατάσεως της προθεσμίας, προς εξέταση των μαρτύρων τους. Κατά τον ανωτέρω χρόνο η διεξαγωγή των αποδείξεων έγινε ενώπιον του Εισηγητού Δικαστού, γεγονός το οποίο συνάγεται και από το ότι επακολούθησε ενώπιον αυτού η κατάθεση του μάρ-

τυρος Λ.Σ. Αυτός δε, λαμβάνοντας υπόψη το περιεχόμενο της ανωτέρω αιτήσεως (που ηδύνατο να υποβληθεί και προφορικώς) δι' αποφάσεώς του, που καταχωρίθηκε στο πρακτικό “παρέτεινε την παραπάνω προθεσμία μέχρι την 8.9.1995”, ήτοι επί τρίμηνο. Το γεγονός ότι στην απόφασή του αυτή δεν περιελήφθηκε ειδικότερα αιτιολογία δεν καθιστά την χορηγηθείσα παράταση της προθεσμίας προς διεξαγωγή των αποδείξεων άκυρη. Επομένως, δεν πάσχει ακυρότητα η κατάθεση του μάρτυρος των εναγομένων Λ.Σ., που έλαβε χώρα, εντός της προθεσμίας αυτής, ήτοι την 8.9.1995, ενώπιον του Εισογυντού Δικαστού, ούτε αυτή του μάρτυρος Α.Ο., ενώπιον του Ειρηνοδίκου Αμαρουσίου, ως εντεταλμένου Δικαστού, η οποία άρχισε την 5.9.1995. Η κατάθεση δε του τελευταίου μάρτυρος, η οποία διεκόπη δια την 21.11.1995 και ακολούθως δια την 28.1.1996, δεν πάσχει ακυρότητας από το γεγονός ότι μετά την διακοπή δεν ορίσθηκε ημέρα προς συνέχιση αυτής εντός μπονός, εφ' όσον η μη τίρηση της προθεσμίας αυτής δεν συνοδεύεται με κύρωση, ούτε από το γεγονός ότι περατώθηκε μετά την πάροδο της χορηγηθείσης τριμήνου παρατάσεως της προθεσμίας, εφόσον αυτή είχε αρχίσει νομίμως εντός της προθεσμίας αυτής, σύμφωνα προς όσα εκτίθενται ανωτέρω εις την μείζονα σκέψη.

Επειδή, κατά την διάταξη του άρθρου 57 παρ. 1 εδ. α' 2 ΑΚ “όποιος προσβάλλεται παράνομα στην προσωπικότητά του έχει δικαίωμα να απαιτήσει να αρθεί η προσβολή και να μην επαναληφθεί στο μέλλον. Αξίωση αποζημιώσεως κατά τις διατάξεις για αδικοπραξίες δεν αποκλείονται”. Κατά την διάταξην δε του άρθρου 59 ΑΚ “στην περίπτωση του ανωτέρω άρθρου, το δικαστήριο, με απόφασή του, ύστερα από αξίωση αυτού που έχει πρ-

σθληθεί και αφού λάβει υπόψη του το είδος της προσβολής, μπορεί επιπλέον να καταδικάσει τον υπαίτιο να ικανοποιίσει την ηθική βλάβη αυτού που έχει προσβληθεί, η ικανοποίηση δε συνίσταται σε πληρωμή χρηματικού ποσού, σε δημοσίευμα ή σε οπίδηποτε επιβάλλεται από τις περιστάσεις”. Από τις διατάξεις αυτές και αυτή του άρθρου 2 παρ. 1 του Συντάγματος, δια της οποίας καθιερώνεται ο θεμελιώδης κανόνας του σεβασμού και της προστασίας της αξίας του ανθρώπου (βλ. και Παπαντωνίου, Γενικές Αρχές, εκδ. Γ' παρ. 27, σελ. 123) συνάγεται ότι το δίκαιον ανάγει τον άνθρωπο καθ' εαυτόν εις αυτοτελές αντικείμενο προστασίας και επιβάλλει τον σεβασμό της προσωπικότητας αυτού από τρίτους Η προσωπικότητα παρίσταται εξωτερικώς υπό διάφορες εκφάνσεις και με την γενική ρήτρα περί παρανόμου προσβολής της επιτυγχάνεται ο εντοπισμός αλλά και η διεύρυνση των εκφάνσεων της προσωπικότητας, εκείνων που κατά την επιστήμην και τις κοινωνικές αντιλήψεις θεωρούνται προστατεύσιμες. Εις την καθιερουμένη δε σφαιρική προστασία της προσωπικότητας περιλαμβάνεται η άρση της προσβολής, η παράλειψη αυτής εις το μέλλον και η ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, ενώ η αποκατάσταση της περιουσιακής ζημίας η οποία προκλήθηκε από την προσβολή της χωρεί με βάση εκείνα που ισχύουν στις αδικοπραξίες (άρθρ. 914 επ. ΑΚ), στις διατάξεις περί των οποίων η διάταξη του άρθρου 57 ΑΚ παραπέμπει. Η αξίωση, όμως, δια άρση της προσβολής της προσωπικότητας, προϋποθέτει ότι η πράξη της προσβολής βρίσκεται σε ενέργεια. Εάν η προσβολή έχει ληξιεί η άρση των αποτελεσμάτων της επιτυγχάνεται συμφώνως προς τη διάταξη του άρ. 59 ΑΚ. Ωσαύτως, η αξίωση για παράλειψη της παράνομης προσβολής στο μέλλον προυποθέτει βάσιμην απειλή ε-

πικειμένης προσβολής εις το μέλλον. Εάν δεν υπάρχει τέτοιος κίνδυνος δεν δύναται να γίνει λόγος δια παράλειψη εις το μέλλον.

Εξάλλου, η επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησεως λόγω ηθικής βλάβης προϋποθέτει σημαντική οπωσδήποτε προσβολή της προσωπικότητος και δια τον λόγον αυτόν ο δικαστής, προς σχηματισμό της σχετικής αξιολογικής κρίσεώς του, οφείλει να εκτιμήσει την έκφανση της προσωπικότητας κατά της οποίας στρέφεται η προσβολή, την βαρύτητα αυτής, την υπαιτιότητα και τον βαθμό αυτής, τον τόπο, τον χρόνο και την διάρκεια της προσβολής, το επάγγελμα, την περιουσιακή κατάσταση και τις συνθήκες ζωής αυτού που προσεβλήθη και εκείνου που ενήργησε τη προσβολή, την τυχόν δημοσιότητα της προσβολής και την συμπεριφορά του προσβληθέντος (βλ. Παπαντωνίου όπου ανωτ. παράγ. 28 σελ. 136, Γεωργιάδου - Σταθόπουλου "Αστικός Κώδιξ", υπ' αρθρ. 57 παράγ. 16, 17, υπ' αρθρ. 59 παράγ. 8, 10, Εφ.ΑΘ. 6805/1987, Ελ.Δικ/vn 31 (1990), Εφ. ΑΘ. 3346/1996 Ελ.Δικ/vn 1998, 667).

Περαιτέρω, κατά την διάταξη του άρθρου 922 ΑΚ "ο κύριος ή ο προστίσας κάποιον άλλον σε μία υπηρεσία ευθύνεται για την ζημία που ο υπηρέτης ή ο προστιθέσις προξένησε σε τρίτον παράνομα κατά την υπηρεσία του". Δια της διατάξεως αυτής καθιερώνεται αντικειμενική ευθύνη του προστίσαντος, εφ' όσον αυτός χωρίς ίδιον πταίσμα ευθύνεται δια το πταίσμα του υπ' αυτού προστιθέντος. Είναι δε πρόστιση η τοποθέτηση, διορισμός, χρησιμοποίηση από ένα πρόσωπο του προστιθέντος σε θέση ή απασχόληση (διαρκή ή μεμονωμένη εργασία) που αποβλέπει εις την διεκπεραίωση υποθέσεων και γενικότερα εις την εξυπηρέτηση των επαγγελματικών οικονομικών ή άλ-

λων συμφερόντων του πρώτου. Η ανάπτυξη από τον προστιθέντα πρωτοβουλίας και ιδίας αυτού σφαίρας δράσεως εντός των πλαισίων του πεδίου δράσεως του προστίσαντος δεν αποτελεί λόγο αποκλεισμού της ευθύνης του τελευταίου, αλλά αποτελεί απλώς πρόσθετη δικαιολογία δια την παράλληλη ευθύνη του ιδίου του προστιθέντος (βλ. και Γεωργιάδου - Σταθόπουλου, όπου ανωτ. υπ' αρθ. 922 παράγ. 14, 29, Εφ.ΑΘ 5610/1998 Ελ.Δικ/vn 1998, 1341).

Εις την προκειμένη περίπτωση, από την δέουσα εκτίμηση των καταθέσεων των μαρτύρων αποδείξεως και ανταποδείξεως, οι οποίοι εξετάσθηκαν ενόρκως ενώπιον του Εισηγητού Δικαστού που ορίσθηκε δια της υπ' αριθμ. 771/1994 προδικαστικής αποφάσεως του Πρωτοδίκου Δικαστηρίου και του Ειρηνοδίκου Αμαρουσίου, ως εντεταλμένου Δικαστού, των περιεχομένων εις το υπ' αριθμ. 15/1995 πρακτικό συεδριάσεως του Πρωτοδίκου Δικαστηρίου και την υπ' αριθμ. 22/1995 έκθεση του Ειρηνοδίκου Αμαρουσίου, καθώς και από πάντα τα έγγραφα τα οποία προσκομίζουν νομίμως και επικαλούνται οι διάδικοι, αποδεικνύονται, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, τα κατωτέρω πραγματικά περιστατικά: Την 28.1.1993 και ώρα 11 π.μ. ο ενάγων ευρίσκετο εις τον διάδρομο των γραφείων της Υποδιευθύνσεως Ασφαλείας Λαρίσης, όπου εκρατούντο και επρόκειτο να απολογηθούν, στα πλαίσια διενεργουμένης προανακρίσεως, οι υπάλληλοι του ΟΔΔΥ Ν.Σ και Κ.Μ., οι οποίοι είχαν συλληφθεί επ' αυτοφόρω δια την αξιόποιντη πράξη της δωροδοκίας. Εις τον χώρον αυτόν ο ενάγων, ο οποίος ήτοι Διοικητής του Αστυνομικού Τμήματος Ν., είχε προσέλθει, φέρων πολιτική περιβολή, προκειμένου να συμπαρασταθεί ηθικώς εις τον εκ των, ως άνω, συλληφθέντων υπαλλήλων, Ν.Σ, ο

οποίος είναι συγγαμβρός του. Κατά τον ανωτέρω χρόνο, κατά τον οποίον ο ενάγων καθόταν παραπλεύρως του ρηθέντος συγγενούς του, προσήλθε η πρώτη εναγομένη (Δ.Μ.), η οποία ήταν ανταποκρίτρια της δευτέρας εναγομένης εις Λάρισα, συνοδευομένη από κάποιον εικονολόγητη, προκειμένου να καλύψει τηλεοπτικώς το γεγονός της επ' αυτοφώρω συλλήψεως των προαναφερομένων προσώπων. Αμέσως, ο ρηθείς εικονολόγητης, κατ' εντολή αυτής, άρχισε να λαμβάνει την εικόνα όχι μόνον του επ' αυτοφώρω συλληφθέντος συγγενούς του ενάγοντος, ο οποίος ανέμενε την σειρά του για να απολογηθεί, αλλά και του ιδίου, ο οποίος καθόταν παραπλεύρως αυτού, υπολαμβάνοντας ότι αμφότεροι είναι οι συλληφθέντες κατηγορούμενοι. Ο ενάγων επέστησε την προσοχή αυτής εις το γεγονός ότι ο ίδιος δεν είναι ο δευτερος δράστης, ο οποίος κατά τον αυτό χρόνο απολογούνταν, και επομένως ουδεμία σχέση έχει με την υπόθεση. Την αυτήν διαμαρτυρία επανέλαβε εις την α' εναγομένη αμέσως μετά την ολοκλήρωση της λήψεως των σπιγμοτύπων από τον εικονολόγητη, τονίζοντάς της ότι ο ίδιος είναι αστυνομικός. Αυτή (α' εναγομένη) τον καθησύχασε ότι είχε λάβει "αρκετά πλάνα" και τον διαβεβαίωσε ρητώς ότι στο "βιντεομοντάζ" που θα έστελνε εις Αθήνα δεν θα περιελαμβάνετο η εικόνα του ιδίου. Όμως η α' εναγομένη από αμέλειά της κατά παράθαση εις την συγκεκριμένη περίπτωση της δημοσιογραφικής πρακτικής, απέστειλε προς την δευτέρα εναγομένη, η οποία είναι ιδιοκτήτρια του ιδιωτικού τηλεοπτικού σταθμού, πανελλήνιου εμβελείας, υπό τον διακριτικό τίτλο "M.C." την συγκεκριμένη τηλεοπτική ανταπόκριση, ως είχε, ήτοι χωρίς να μεριμνήσει να αφαιρεθεί από το οικείο "βιντεομοντάζ" η εικόνα του ενάγοντος. Ετσι, στο νυκτερινό δελτίο ειδήσεων του,

ως άνω, τηλεοπτικού σταθμού των 20.30' το οποίον έχει μεγάλη ακροαματικότητα, αλλά και αυτό των 24.00 της αυτής ημέρας (28.1.1993) προεβλήθη και μάλιστα ως πρώτη είδοση η τηλεοπτική ανταπόκριση της α' εναγομένης και καθ' ον χρόνον προβάλλετο η εικόνα του ενάγοντος (με εστίαση εις το πρόσωπον αυτού) και του προαναφερομένου συγγενούς του - συλληφθέντος δια την ως άνω, αξιόποινον πράξη - το προφορικό δημοσιογραφικό σχόλιο του παρουσιαστού των ειδήσεων, που την συνόδευε, ήταν: "νέες διαστάσεις παίρνει το σκάνδαλο με τις παράνομες αποσύρσεις... πάντως το κύκλωμα συνεχίζει τη δράση του και σήμερα στη Λάρισα συνελήφθησαν δύο υπάλληλοι του Ο.Δ.Δ.Υ. δια δωροληψία..." Από την τοιαύτη παράλληλη εκπομπή της εικόνος και του, ως άνω, προφορικού σχολίου του τηλεοπτικού παρουσιαστή, που ανεφέρετο εις "δύο" συλληφθέντες υπαλλήλους, χωρίς μάλιστα να γίνει αναφορά των ονοματεπωνύμων των πραγματικών δραστών της δωροληψίας, δημιουργήθηκε σε όλους τους τηλεθεατές η πεποίθηση ότι δράστες αυτής ήσαν οι δύο εικονιζόμενοι "στις οθόνες" τους, μεταξύ των οπίων και ο ενάγων. Δια τούτων προσεβλήθη σε μέγιστο βαθμό η προσωπικότητα του ενάγοντος παρανόμως, εφ' όσον αφ' εαυτής η προσβολή της προσωπικότητας του προσώπου είναι παράνομος, ενώ οι εναγόμενες δεν επικαλούνται λόγο αίροντα τον παράνομο χαρακτήρα αυτής (βλ. και Σούρλα εις Ερμ. ΑΚ, υπ' αρθρ. 57-60 αριθμ. 2, 6, 8 και 14, Γαζή "Γενικές Αρχές" 1 παρ. 33 επ. Γεωργιάδου - Σταθόπουλου, όπου ανωτ. υπ' αρθρ. 57 παράγ. 27). Ήτοι, μειώθηκε η κοινωνική, επαγγελματική και ηθική υπόσταση αυτού, εφ' όσον στο πανελλήνιο τηλεοπτικό κοινό και ειδικότερα αυτό του τόπου καταγωγής του, του τόπου διαμονής του και

του τόπου όπου ασκούσε μέχρι του ανωτέρω χρόνου τα καθήκοντά του δημιουργήθηκε η πεποίθηση ότι αυτός, όντας αστυνομικός και μάλιστα Διοικητής του Αστυνομικού Τμήματος Ν. και συνεπεία τούτου υπόσχερος σε άψογη και ηθικώς άμεμπτη κοινωνική και επαγγελματική παρουσία, είναι δράστης της αναφερομένης αξιοποίησης πράξεως της δωροληψίας, γεγονός το οποίο έδωσε λαβή σε εκτεταμένα δυσμενή σχόλια εις βάρος του μειωτικά της τιμής και υπολίψεώς του. Το γεγονός δε ότι ο παρουσιαστής των ειδήσεων του τηλεοπτικού σταθμού της β' εναγομένης ανεφέρθη στην ιδιότητα των συλληφθέντων, ως υπαλλήλων του ΟΔΔΥ, δεν αναιρεί την προσβολή αυτή, εφόσον μεγάλο μέρος του κοινού αγνοεί σε ποιες λέξεις αντιστοιχούν τα ανωτέρω αρχικά και αυτό έδωσε σημασία και συγκράτηση στην προβληθείσα εικόνα.

Περί των ανωτέρω πραγματικών περιστατικών τα οποία αναφέρονται εις την υπαιτιότητα της α' εναγομένης και την επίπτωση που είχε εις την κοινωνική, επαγγελματική και ηθική υπόσταση του ενάγοντος, καταθέτει ο προταθείς από αυτόν μάρτυς Δ.Ν. (συνταξιούχος αστυνομικός), ο οποίος παρευρισκόταν στον ανωτέρω χώρο της Υποδιευθύνσεως Ασφαλείας Λαρίσης, κατά τον χρόνο της τηλεοπτικής καλύψεως του γεγονότος της συλλίψεως των προαναφερομένων υπαλλήλων από την α' εναγομένη και κατά τον οποίον "... εκείνη την ημέρα έτυχε να είμαι στο κτίριο της Αστυνομικής διεύθυνσης Λάρισας ... πήγα στον γ' όροφο να δω τον Ανθ/μο Π.Κ.... Στις 11 το πρωί άκουσα φωνές στον δ' όροφο και ανέβηκα να δω τι γίνεται.... εκεί είδα τον συνάδελφό μου Π.Τ. (ενάγοντα) να διαπληκτίζεται με μία κοπέλα και κάποιον άλλον που κρατούσε κάμερα... Ο Τ. φορούσε πολιτικά. Είδα να είναι αναστατωμένος και όταν τον ρώ-

τισα τι έχει μου απάντησε ότι οι προαναφερόμενοι είχαν πάρει πλάνα όπως καθόταν με τον μπατζανάκη του ... Ο ενάγων είπε στην κοπέλα ότι αυτός είναι αστυνομικός και δεν έχει σχέση με την υπόθεση.... Η κοπέλα απάντησε ότι ... θα αφαιρέσει αυτή την εικόνα που έδειχνε ότι αφορά τον ενάγοντα... Όλως παραδόξως στις ειδήσεις των 8.30 μ.μ. βλέπω να λέει ο εκφωνητής για την υπόθεση που αφορούσε το ΟΔΔΥ Λάρισας και να δείχνει τον Π. στην εικόνα ... Η ίδια εικόνα προβλήθηκε στις ειδήσεις των 12 το βράδυ ... Δέχτηκε πολλά τηλεφωνήματα από συναδέλφους των Αθηνών όταν τον είδαν στην τηλεόραση... Μειώθηκε κοινωνικά, επαγγελματικά και ηθικά, διότι εμφανίσθηκε ως κατηγορούμενος χωρίς να έχει σχέση ..." .

Ωσαύτως, περί της προσβολής της προσωπικότητας του ενάγοντος καταθέτει και ο προταθείς από αυτόν μάρτυς Μ.Π., κατά τον οποίον "...βλέπαμε τηλεόραση στο καφενείο παρουσία των Ανθ/μων Μ. και Α... ξεκινήσανε οι ειδήσεις των 8.30 στο Μ., οπότε πρώτη είδηση έδειξε τον ενάγοντα με κάποιο άλλο πρόσωπο. Η είδηση αναφέρόταν σε κάτι σχετικό με αυτοκίνητα με τον ΟΔΔΥ.... εκπλαγήκαμε ... γιατί ξέραμε ότι ήταν σωτός άνθρωπος... Μας δημιουργήθηκε η εντύπωση ότι ήταν κατηγορούμενος γιατί έδειξε δύο πρόσωπα... Τον ενάγοντα τον είδα την επομένη παραξενεύτηκα όταν τον είδα γιατί περίμενα να ήταν μέσα, γιατί όταν πιάνουν κάποιον τον κρατάνε... Η κοπέλα θα μπορούσε να μη στελεῖ τα πλάνα ..." Άλλωστε και ο ίδιος (ενάγων) προκειμένου να αποτρέψει τα περαιτέρω σχόλια και αποκαταστήσει την αλήθεια απέστειλε σχετική επιστολή περί τούτου, δημοσιευθείσα εις την εκδιδομένη εις Λάρισα ημεροήσια εφημερίδα "Ε." και εις το φύλλο της 31.1.1993 (βλ. εις σελ. 3 με τίτλο "Άλλος

αντί άλλου”.

Οι εναγόμενες, δια των εγγράφων προτάσεών των ενώπιον του Πρωτοδίκου Δικαστηρίου και ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου, διατείνονται ότι ουδεμία προσβολή υπέστη ο ενάγων εις την προσωπικότητα αυτού, εφόσον εις το επίδικο “τηλεοπτικό ρεπορτάζ” ενεφανίσθη εις δευτέρο πλάνο, οι γνωρίζοντες δε αυτόν και την ιδιότητά του οπωδήποτε σχημάτιζαν την εντύπωση ότι συνοδεύει τους συλληφθέντες κατηγορούμενους. Όμως, ο ισχυρισμός των αυτός αναιρείται από την πιστή απομαγνητοφώνηση των δελτίων ειδήσεων των 20.30 και 24.00 του τηλεοπτικού σταθμού της 8' εναγομένης, που έχει περιληφθεί εις την κατάθεση του προταθέντος από αυτές μάρτυρος Α.Ο., συμφώνως προς την οποία, κατά την διάρκεια του δημοσιογραφικού σχολίου του παρουσιαστή με το περιεχόμενο “συλλήψεις υπαλλήλων του ΟΔΔΥ έγιναν σήμερα στη Λάρισα. Οι “δύο” υπάλληλοι κατηγορούνται ότι συμμετείχαν σε κύκλωμα παράνομων αποσύρσεων”, γίνεται μνεία ότι “Η κάμερα δείχνει δύο άτομα”. Εκ του συνδυασμού δε του σχολίου και της εικόνας, συνάγεται ότι τα δύο εμφανιζόμενα πρόσωπα παρουσιάζοντα ως “οι συλληφθέντες υπάλληλοι”. Άλλωστε, εις το αυτό “τηλεοπτικό ρεπορτάζ” δεν έγινε παρουσίαση του ετέρου πράγματι συλληφθέντος υπαλλήλου, ώστε να δύναται να λεχθεί ότι η αναφορά εις τους “δύο” συλληφθέντες δεν αφορούσε τον ενάγοντα.

Εξάλλου, η πρώτη εναγομένη, κατά τον ανωτέρω χρόνο τελούσε σε σχέση προστήσεως με τη δευτέρη εναγομένη, η οποία χρησιμοποιούσε αυτή σε απασχόληση, μέσω της οποίας απέβλεπε στην εξινηρέτηση των επαγγελματικών και οικονομικών της συμφερόντων. Ειδικότερα, η πρώτη εναγομένη, δια συμφωνίας της μετά της δευτέρας, απέστειλε σ' αυ-

τίν, έπ' αμοιβή, ανταποκρίσεις και “ρεπορτάζ”, η τελευταία δε, κατά την απόλυτη κρίση της, δικαιούταν να προβαίνει στην καθ' οιονδήποτε τρόπο εκμετάλλευση του έργου της που μεταδίδεται. Εις τα πλαίσια της σχέσεως αυτής εστάλη στην δευτέρα εναγομένη το επίδικο “τηλεοπτικό ρεπορτάζ”, το οποίο και μετέδωσε. Τούτο συνάγεται από το προαποδεικτικώς προσκομισθέν ενώπιον του Πρωτοδίκου Δικαστηρίου, από 15.3.1993, έγγραφο της α' εναγομένης προς την δευτέρα εναγομένην, με το οποίο επιβεβαιώνεται προγενέστερη προφορική συμφωνία τούτων, κατά την οποία η αμοιβή της για κάθε “ρεπορτάζ”, που αποστέλλεται και μεταδίδεται ή εκτελείται ύστερα από εντολή της Διευθύνσεως Ειδήσεων και Ενημέρωσης, ανέρχεται σε 10.000 δραχμές, συνάμα δε δηλώνεται, ότι η αμοιβή αυτή “καλύπτει και την αποζημίωση για την εκχώρωση και πλήρη μεταβίβασην κάθε τυχόν δικαιώματός της (α' εναγομένης) επί του έργου της” και παρέχεται το δικαίωμα στην 8' εναγομένη, όπως προβαίνει, κατά την απόλυτη κρίση της, στην καθ' οιονδήποτε τρόπον εκμετάλλευση του έργου της που μεταδίδεται. Επομένως, ανεξαρτήτως του χαρακτήρα της μεταξύ τούτων εσωτερικής σχέσεως, η 8' εναγομένη χρησιμοποιούσε το παραγόμενο από την α' εναγομένη έργο, για την αύξηση της οικονομικής της δραστηριότητος, όπως συνέβη και με το επίδικο “τηλεοπτικό ρεπορτάζ” το οποίο ενέταξε και πρόβαλε σε δελτίο ειδήσεων μεγάλης ακροαματικότητας και θεαματικότητας, ενώ η πρώτη εναγομένη γνώριζε ότι δεν θα δημοσιευθούν (και επομένως η ιδία δεν θα τύχει αμοιβής) όλα τα αποστελόμενα από αυτήν “ρεπορτάζ”, αλλά μόνον όσα τυγχάνουν της εγκρίσεως της 8' εναγομένης, βάσει προκαθορισμένων από αυτήν κανόνων (δεοντολογίας - αισθητικής - σαφηνείας), με αποτέλεσμα να

ακολουθεί τις κατευθυντήριες γραμμές αυτής. Η ανάπτυξη δε από την α' εναγομένην ιδίας πρωτοβουλίας, εντός των πλαισίων της ως άνω σχέσεως, προς επιλογήν των θεμάτων των ανταποκρίσεων και ρεπορτάζ που απέστειλε εις την β' εναγομένην, δεν αποκλείει την ευθύνη της τελευταίας, αλλά αποτελεί πρόσθετη δικαιολογία δια την παράλληλη ευθύνη της ιδίας της α' εναγομένης.

Ο αντίθετος, επομένως, ισχυρισμός των εναγομένων ήτοι περί ελλείψεως σχέσεως πρόστισης μεταξύ τούτων πρέπει να απορριφθεί. Περαιτέρω, από την μεγάλη, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, προσβολή της προσωπικότητας του ενάγοντος, αυτός υπέστη ηθική βλάβη προς ικανοποίηση της οποίας πρέπει να καταδικασθούν οι εναγόμενες να καταβάλουν σ' αυτόν εις ολόκληρο εκάστη, χρηματικό ποσό, το οποίον, λαμβανομένων υπ' όψη των εκφάνσεων της προσωπικότητας του ενάγοντος που κατά τα ανωτέρω προσεβλήθησαν, του μεγέθους και της βαρύτητας της προσβολής, εν όψει του ότι ενεφανίσθη, όντας Αστυνομικός, να συμμετέχει στην αξιόποιντην πράξη της δωροδοκίας, της δημοσιότητας της τοιαύτης προσβολής, που προκλήθηκε δια τηλεοπτικού μέσου πανελλήνιου εμβελείας, του επαγγέλματος του ενάγοντος και της κοινωνικής και οικονομικής καταστάσεως των διαδίκων μερών, πρέπει να ορισθεί εις το ποσό των 10.000.000 δραχμών.

Ωσαύτως, πρέπει να διαταχθεί, εντός των πλαισίων του άρθρου 59 ΑΚ, η άρση της προσβολής της προσωπικότητας αυτού, δια της υποχρεώσεως της β' εναγομένης να μεταδόσει, από τον προαναφερθέντα τηλεοπτικό σταθμό αυτής, ότι ο ενάγων ουδεμία συμμετοχή είχε στην, ως άνω, υπόθεση της δωροδοκίας των υπαλλήλων του ΟΔΔΥ, εφ' όσον η προσβολή της προσωπικότητας αυτού δεν είναι, κα-

τά την πρώτη συνίτηση ενώπιον του Πρωτοδίκου Δικαστηρίου, ενεργής, ώστε να παρίσταται αναγκαία η άρση αυτής, κατ' εφαρμογή της διατάξεως του άρθρου 57 ΑΚ. Εξάλλου εν όψει του ότι δεν υφίσταται κίνδυνος επαναλήψεως της, ως άνω, προσβολής εις το μέλλον, δια του επιδίκου "τηλεοπτικού ρεπορτάζ", το οποίο άλλωστε και δεν επικαλείται ο ενάγων, πρέπει το σχετικό αίτημα της αγωγής, περί παραλείψεως της προσβολής στο μέλλον, επ' απειλή χρηματικής ποινής και προσωπικής κρατήσεως κατά του νομίμου εκπροσώπου της β' εναγομένης, κατ' άρθρο 947 ΚΠολΔ, να απορριφθεί.

Κατ' ακολουθία πάντων όσων ανωτέρω εξετέθησαν, πρέπει να γίνει δεκτή η ένδικη αγωγή και να υποχρεωθούν οι εναγόμενες να καταβάλουν εις τον ενάγοντα 10.000.000 δραχμές, εις ολόκληρον εκάστη, εντόκως νομίμως από της επιδόσεως της αγωγής μέχρις εξοφλήσεως, να απαγγελθεί δε κατά της πρώτης εναγομένης προσωπική κράτηση, ως μέσον αναγκαστικής κατ' αυτής εκτελέσεως της παρούσης, συνεπεία της εις βάρος του ενάγοντος διαπραχθείσης από αυτήν αδικοπραξίας. Ωσαύτως, πρέπει να υποχρεωθεί η δευτέρα εναγομένη σε άρση της προσβολής της προσωπικότητας του ενάγοντος, κατά τα ανωτέρω, και δια την περίπτωση αρνήσεως αυτής να προβεί στην, ως άνω, και στο διατακτικό της παρούσας αναφερομένη πράξη, που δύναται να γίνει μόνον από αυτήν και εξαρτάται αποκλειστικώς από την βούλησή της (άρθρο 946 ΚΠολΔ), να καταδικασθεί αυτή σε χρηματική ποινή 100.000 δραχμών, να καταδικασθούν δε αμφότερες οι εναγόμενες στα δικαστικά έξοδα του ενάγοντος, αμφοτέρων των βαθμών δικαιοδοσίας, ως πιττώμενες (άρθρ. 176, 183 ΚΠολΔ), σύμφωνα προς όσα ορίζονται στο διατακτικό της παρούσας.

ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ: Η προαναφερομένη υπ'

αριθμ. 431/2000 απόφαση του Εφετείου Λαρίσης εκδόθηκε κατόπιν αναιρέσεως της υπ' αριθμ. 409/1997 αποφάσεως του ιδίου Δικαστηρίου και παραπομπής της υποθέσεως προς περαιτέρω εκδίκαση στο ίδιο Δικαστήριο υπό άλλη σύνθεση, δυνάμει της υπ' αριθμ. 980/1999 αποφάσεως του Α.Π. Α' Πολ.Τμ.

Στο τεύχος 2.3.1997 της Δικογραφίας σελ. 88 σε σχολιασμό της αναιρεθείσης υπ' αριθμ. 409/1997 αποφάσεως του Εφετείου Λαρίσης είχε επισημανθεί ότι το Ανώτατο Ακυρωτικό μας Δικαστήριο, θα αποφαίνονταν υπέρ της αντισυνταγματικότητας της προαναφερομένης διατάξεως του άρθρο 45 παρ. 3 του Ν. 2172/1993.

Πράγματι, η υπ' αριθμ. 980/1999 απόφαση του Α.Π. δια της οποίας παραπέμφθηκε η υπόθεση στο Εφετείο Λαρίσης (προηγήθηκε η υπ' αριθμ. 40/1998 απόφαση της Ολομελείας του Α.Π.) αποφάνθηκε ότι η ρύθμιση αυτή, η οποία επεξέτεινε την θεσπισθείσα αποσθετική παραγραφή του άρθρο 45 παρ. 3 του Ν. 2172/1993, στο πεδίο των αστικών αξιώσεων είναι ανίσχυρη, ως αντισυνταγματική, αφού στην περίπτωση αυτή ορισμένη πράξη της Πολιτείας μειώνει ή εξαφανίζει την παρεχομένη από τη υπάρχουσα νομοθεσία (άρθρο 59, 932 ΑΚ) προστασία.

Το ίδιο δέχεται και η προαναφερομένη υπ' αριθμ. 431/2000 απόφαση του Εφετείου Λαρίσης, η οποία όπως και αυτές του Αρείου Πάγου, εναρμονίζεται πλήρως με την νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα και με το κοινό περί Δικαίου συναίσθημα, ώστε οι αποφάσεις αυτές αποτελούν τροχοπέδη στις ακρότητες που συχνά μας έχουν συνθίσει τα Μ.Μ.Ε. ειδικότερα ο πλεκτρονικός Τύπος, χωρίς να λαμβάνουν υπόψη ότι με κάποιο τηλεοπτικό ρεπορτάζ, προσβάλλεται η προσωπικότητα του ατό-

μου.

Σημαντικά θέματα επιλύονται ως προς το ουσιαστικό μέρος της κριθείσης υπόθεσεως, δηλ. εφαρμογή του άρθρου 57, 59 Α.Κ. όταν προσβάλλεται η προσωπικότητα με επιληφίμω τηλεοπτικό ρεπορτάζ, και των προϋποθέσεων που πρέπει να συντρέχουν για την επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησεως λόγω ηθικής βλάβης του ζημιωθέντος. Περαιτέρω κρίνει ότι η ύπαρξη σχέσεως πρόστισης μεταξύ του προστίσαντος (εν προκειμένω εκμεταλλεύτριας ανωνύμου εταιρείας του τηλεοπτικού σταθμού) και προστιθέντος (ανταποκριτού) υπάρχει διότι η αποστολή του επιληφίμου τηλεοπτικού ρεπορτάζ έγινε εντός του πλαισίου της σχέσεως πρόστισης, η δε ανάπτυξη πρωτοβουλίας εκ μέρους του ανταποκριτού - προστιθέντος, δεν αποκλείει την ευθύνη του προστίσαντος, αλλά αποτελεί πρόσθετη δικαιολογία για την παράλληλη ευθύνη του ιδίου του προστίσαντος.

Στέφανος Γρ. Παντζαρτζίδης
Δικηγόρος

435/2000

Πρόεδρος: Ελένη Σπηλιώτη

Εισηγήτρια: Σοφία Καραχάλιου

Δικηγόροι: Ιωαν. Διαμαντής, Διον. Μπάστης, Αντ. Ξηρός

ΟΧΛΗΣΗ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΣΥΝΙΣΤΑ η επίδοση καταψηφιστικής αγωγής και όχι απλής αναγνωριστικής τοιαύτης, εφόσον αυτή δεν περιέχει πρόσκληση προς εκπλήρωση της παροχής.

Η παραπόση από το δικόγραφο της αγωγής επιφέρει ανατροπή των αποτελεσμάτων της, ως διαδικαστικής πράξης, δεν επιφέρει δμως και κατάργηση της γενόμενης με την επίδοση δικαιοσύνης του εναγομένου και αναδρομική άρση των συνε-

πειών της υπερημερίας π.χ. τοκοφορία της απαίτησης του ενάγοντος.

ΤΟΚΟΙ υπερημερίας σε περίπτωση παραίτησης από το δικόγραφο της αγωγής και έγερσης νέας, οι τόκοι είναι επιδικαστέοι από την επίδοση της πρώτης αγωγής, ανεξαρτήτως του εάν γίνει ρητή επίκληση αυτού από τον ενάγοντα.

ΑΝΑΤΟΚΙΣΜΟΣ- Προυποθέσεις. Πρέπει να καθυστερούνται απαίτηση τόκοι τουλάχιστον ενός έτους.

Επειδή, δια της από 18.5.1998 (υπ. αριθμ 199/1998) αγωγής των, ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, όπως διευκρινίσθηκε δια δηλώσεως επ' ακροατηρίου, οι ενάγοντες και ήδη εκκαλούντες ζήτησαν να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να καταβάλουν, εις ολόκληρον ἐκαστος: α) σε ἔκαστο τούτων ποσό 2.990.000 δραχμών το οποίο αναγνωρίσθηκε τελεσδίκως, δια της υπ' αριθμ. 185/1996 αποφάσεως του αυτού Δικαστηρίου, ότι είναι υπόχρεοι να τους καταβάλουν, ως χρηματική ικανοποίηση, λόγω της ψυχικής οδύνης την οποία ἐκαστος τούτων υπέστη, από τον θάνατο του Ι.Μ., συζύγου της πρώτης και πατέρα των λοιπών, που ἐλαβε χώρα στο Βόλο την 20.10.1993, από υπαιτίο του α' εναγομένου (ως οδηγού του σ' αυτήν αναφερομένου Ι.Χ.Φ. αυτοκινήτου, ιδιοκτησίας της δευτέρας εναγομένης, το οποίο ήταν ασφαλισμένο, για την ἐναντί τρίτων αστική ευθύνη, στην τρίτη εναγομένη), εντόκως νομίμως από της επιδόσεως της αναγνωριστικής αγωγής, επί της οποίας η ανωτέρω απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, μέχρι εξοφλήσεως, το ποσό δε των τόκων το οπόιο αντιστοιχεί στο χρονικό διάστημα από της επιδόσεως της αυτής αγωγής μέχρι 23.1.1998 εντόκως νομίμως από της επιδόσεως της ενδίκου αγωγής μέχρις εξοφλήσεως. β) επί

πλέον, στην πρώτη ενάγουσα ποσόν 770.000 δραχμών, ως αποζημίωσή της για την στέρηση της διατροφής της, συνεπεία του θανάτου του συζύγου της, για το χρονικό διάστημα από 20.1.1995 έως 20.10.1996, εντόκως νομίμως από της επιδόσεως της αγωγής μέχρι εξοφλήσεως. Επί της αγωγής ἐξεδόθη η υπ' αριθμό 50/1999 οριστική απόφαση του ανωτέρω Δικαστηρίου, δια της οποίας αυτή απερρίφθη, ως μη νόμιμη, κατά το αίτημά της περί καταβολής νομίμων τόκων και ανατοκισμού των τόκων εκ της πρώτης, ως ανω αξιώσεως, κατά τα λοιπά δε ἐγίνε δεκτή ως νόμιμη και κατ' ουσία βάσιμη. Ήδη, κατά της αποφάσεως αυτής, οι ενάγοντες ἀσκούσαν την κρινομένη ἐφεσή τους, δια της οποίας παραπονούνται ότι κατ' εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου απερρίφθη η αγωγή του, κατά το προαναφερόμενο μέρος της και αιτούνται την εξαφάνιση της προσβαλλόμενης αποφάσεως, προς τον σκοπό όπως γίνει δεκτή ἐξολοκλήρου η αγωγή των κατά των ήδη εφεσιθελήτων.

Επειδή, από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 340, 345 Α.Κ. συνάγεται, ότι ο οφειλέτης ληξιπροθέσμου παροχής καθίσταται υπερημερος εάν χώρησε εξώδικη ή δικαστική όχληση αυτού από τον δανειστή, με αποτέλεσμα να οφείλει τόκους υπερημερίας, ανεξαρτήτως της ύπαρξης ή της έκτασης της πραγματικής ζημίας του δανειστού. Αποτελεί δε η όχληση "πρόσκληση του οφειλέτου προς εκπλήρωση της παροχής του", η οποία γίνεται είτε εξωδικώς είτε δικαστικώς. Δικαστική όχληση συνιστά η επίδοση καταψηφιστικής αγωγής και όχι απλής αναγνωριστικής τοιαύτης, εφόσον αυτή δεν περιέχει πρόσκληση προς εκπλήρωση της παροχής. Εξάλλου, κατά την διάταξη του άρθρου 346 Α.Κ, ο οφειλέτης χρηματικής οφειλής, και αν δεν είναι υπερημερος, ο-

φείλει νομίμους τόκους αφότου επιδόθηκε η αγωγή για το ληξιπρόθεσμο χρέος. Ως αγωγή, κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, από της επιδόσεως της οποίας οφείλονται νόμιμοι τόκοι, νοείται μόνο η καταψηφιστική αγωγή, η οποία περιέχει πρόσκληση του οφειλέτου προς καταβολή του χρέους του και όχι απλή αναγνωριστική αγωγή (βλ. και Ολ. ΑΠ 7/1997 Ελ.Δικ/vn 38 (1997), 1033, ΑΠ 1458/1995 Ελ. Δικ/vn 38, 1578, Γεωργιάδου-Σταθόπουλου "Αστικός Κώδιξ" (υπ' αρθρ. 340 κεφ. III, σελ. 226, 227 και υπ' αρθρ. 346 κεφ. I, σελ. 245-246).

Όμως, από το συνδυασμό των προαναφερθεισών διατάξεων προς αυτές των άρθρων 215 παρ. 1 και 221 παρ. 1 ΚΠολΔ, συνάγεται ότι η επίδοση στον εναγόμενο αγωγής δια επιδίκαση χρηματικής απαιτήσεως δεν είναι μόνο διαδικαστική πράξη, αλλά έχει και χαρακτήρα οιονεί δικαιοπραξίας οχλήσεως, ανεξαρτήτως του διαδικαστικού της χαρακτήρα ως στοιχείου ασκήσεως της αγωγής και μέσου ενάρξεως της δίκης. Έτσι, ως διαδικαστική πράξη εναρκτήρια της δίκης συνεπάγεται τοκογονία του ληξιπρόθεσμου χρέους, χωρίς υπερημερία του εναγομένου οφειλέτου, ενώ ως όχληση καθιστά τον οφειλέτη υπερήμερο, υπό την επιφύλαξη της ενστάσεως του άρθρου 342 ΑΚ και υπόχρεο να πληρώσει τον νόμιμο τόκο υπερημερίας. Η κατά τις διατάξεις των άρθρων 294, 295 παρ. 1 και 297 ΚΠολΔ. παραίτηση του ενάγοντος από του δικογράφου της αγωγής, που συνιστά ανάκληση της ενυπάρχουσας σ' αυτή συγκεκριμένης αιτήσεως προς παροχή δικαστικής προστασίας, υπό την έννοια της παραιτήσεως από την δημοσίου χαρακτήρα αξίωση του ενάγοντος έναντι της πολιτείας για έκδοση αποφάσεως επί της συγκεκριμένης δίκης και έχει ως αποτέλεσμα ότι η αγωγή θεωρείται ως μη ασκηθείσα, συνεπάγεται την ανατροπή εξ αρχής των αποτελεσμάτων που επήλθαν δια

και από της ασκήσεως αυτής. Και τούτο διότι το προαναφερθέν, από την παραίτηση, αποτέλεσμα αφορά μεν την άσκηση της αγωγής ως συνθέτου διαδικαστικής πράξεως, δεν αφορά όμως και την επίδοση στον εναγόμενο αντιγράφου της αγωγής δι' επιδίκαση της απαιτήσεως, κατά το μέρος που η επίδοση αυτή έχει χαρακτήρα οχλήσεως και ως οιονεί δικαιοπραξία είναι καθ' εαυτή ανεξάρτητη από την επίδοση ως διαδικαστική πράξη. Αντίθετη εκδοχή δεν δύναται να στηριχθεί επί της διατάξεως του άρθρου 221 παρ. 1 Κ.Πολ.Δ., εφόσον αυτή, κατά το μέρος που διακρίνει τις συνέπειες της επιδόσεως της αγωγής από εκείνες της καθαρότητας του δικογράφου της, αποβλέπει στον ακριβή προσδιορισμό της διαδικαστικής πράξης που επιφέρει τα κατά το ουσιαστικό δίκαιο αποτελέσματα της ασκήσεως της αγωγής και όχι στον αποκλεισμό της δυνατότητας αυτοτελούς υπάρξεως της μονομερούς δικαιοπραξίας ή οιονεί δικαιοπραξίας του ουσιαστικού δικαίου που το επιδιδόμενο δικόγραφο τυχόν περιέχει και που δύναται να συντελείται με την απεύθυνση και περιέλευση σε ορισμένο πρόσωπο δηλώσεως οποιουδήποτε τύπου.

Επομένως, η παραίτηση από του δικογράφου της αγωγής, καταλύουσα αναδρομικώς την επίδοση της αγωγής, ως διαδικαστικής πράξης, ούτως ώστε να μην οφείλονται εξαιτίας της τόκοι κατά το άρθρο 346 ΑΚ, αλλά όχι και κατά το μέρος που συνιστά απλή όχληση, δεν συνεπάγεται αναδρομική ή μη άρση των κατά το άρθρο 345 ΑΚ εννόμων συνεπειών της υπερημερίας του εναγομένου οφειλέτου, η οποία έχει, ίδη, μετά την όχληση τυχόν επέλθει (Ολ.ΑΠ 13/1994 ΕλΔικ/vn 1994, 1260, ΑΠ 205/1997 ΕΕΝ 1998, 47a).

Περαιτέρω, από τις αυτές διατάξεις των άρθρων 340, 345, 346 ΑΚ, συνάγεται ότι όταν ζητούνται τόκοι υπερημερίας και

αποδεικνύεται ότι δεν έχει επέλθει υπερημερία του οφειλέτου, είναι επιδικαστέοι οι τόκοι από της επιδόσεως της αγωγής, η οποία εμμέσως περιέχει τέτοιο αίτημα, ανεξαρτήτως του αν γίνεται ρητή επίκληση αυτού από τον ενάγοντα (ΑΠ 903/1975 ΝοΒ 24, 253, Εφ. Αθ. 3255/1998 Ελ. Δικ/vn 39 (1998), 933, Εφ.Αθ. 4510/1996 Ελ.Δικ/vn 37, 1676). Τέλος, κατά τη διάταξη του άρθρου 296 του ΑΚ, “Δια τόκους κάθε είδους οφειλέται τόκος αν τέτοιος συμφωνηθεί ή αν zntiθεί με αγωγή, και στις δύο όμως περιπτώσεις μόνο για οφειλομένους τόκους ενός ολόκληρου τουλάχιστον έτους ή μιας χρήσεως αν πρόκειται για το δημόσιο. Η συμφωνία για πληρωμή τέτοιου τόκου πρέπει να γίνεται ή η αγωγή να επιδίδεται αφού λήξει το έτος”. Από την διάταξη αυτήν συνάγεται ότι ο ανατοκισμός είναι επιτρεπτός, αν δεν υπάρχει συμφωνία για την πληρωμή τέτοιου τόκου αλλά ασκείται αγωγή, μόνο αν καθυστερούνται απαιτητοί τόκοι τουλάχιστον ενός έτους, δηλαδή, πρέπει να ασκήθηκε καταψφιστική αγωγή από τον δανειστή μετά την πάροδο ενός τουλάχιστον έτους, αφού δηλαδή συμπληρώθηκε ήδη κατά την άσκησή της ετήσια ή και μακροτέρα χρήση του κεφαλαίου και επομένως υπάρχουν δεδουλευμένοι τόκοι ενός τουλάχιστον έτους. Βεβαίως, δεν είναι αναγκαίο όταν λήγει κάθε έτος να ασκείται η αγωγή αλλά δύναται να περιληφθεί στην αγωγή και χρόνος μεγαλύτερος του έτους και να zntiούνται οι τόκοι του μεγαλύτερου αυτού διασπίματος. Αίτημα της αγωγής δεν είναι η κεφαλαιοποίηση των οφειλομένων και καθυστερουμένων τουλάχιστον ενός έτους τόκων, ώστε του λοιπού να εισπράξουν και αυτοί τόκους, αλλά η καταψφιση του εναγομένου στην πληρωμή των καθυστερουμένων τόκων, εντόκως από της επιδόσεως της αγωγής μέχρι εξοφλήσεως. Και

τούτο, διότι η αγωγή δεν ανατρέχει στο παρελθόν, εν όψει του ανωτέρω περιορισμού, δηλαδή στον χρόνο από τον οποίου οι τόκοι έγιναν απαιτητοί, αλλά ο ανατοκισμός αρχίζει μόνο από της επιδόσεως της περί ανατοκισμού αγωγής (ΑΠ 709/1997 ΕλΔικ/vn 39, 130, ΑΠ 1517/1991 Ελ.Δικ/vn 33, 1471).

Εν προκειμένω, δια της ενδίκου αγωγής, επί της οποίας εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση, οι ενάγοντες και ήδη εκκαλούντες ισχυρίσθηκαν, ότι δια της από 15.1.1995 αγωγής των (υπ. αριθμ. 38/1995) ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, πλην των λοιπών σ' αυτήν καταψφιστικών αιτημάτων τους, zntiσαν να αναγνωρισθεί ότι οι εναγόμενοι είναι υπόχρεοι να καταβάλουν σε έκαστο τούτων το ποσό των 3.990.000 δραχμών, εις ολόκληρον έκαστος, ως χρηματική ίκανοποίησή τους για την ψυχική οδύνη την οποίαν υπέστησαν από τον θάνατον του συνύγου της πρώτης τούτων και πατέρα των λοιπών, που έλαβε χώρα στο Β. την 20.10.1993, από υπαιτιότητα του πρώτου εναγομένου, ως οδηγού του Ι.Χ.Φ. αυτοκινήτου, το οποίο ανήκε στην ιδιοκτησία της δευτέρας εναγομένης και ήταν ασφαλισμένο, δια την έναντι τρίτων αστική ευθύνη, στην τρίτην εναγομένην. Επί της αγωγής τους αυτής εξεδόθη η υπ' αριθμ. 185/1996 απόφαση του ανωτέρω Δικαστηρίου, δια της οποίας αυτή έγινε εν μέρει δεκτή, ως προς την ως άνω απαιτησή τους, και αναγνωρίσθηκε ότι οι εναγόμενοι είναι υπόχρεοι να καταβάλουν σε έκαστο τούτων το ποσό των 2.990.000 δραχμών, εις ολόκληρον έκαστος, η απόφαση δε αυτή, μετά την απόρριψη της κατ' αυτής ασκηθείσης εφέσεως, δια της υπ' αριθμ 289/1998 αποφάσεως του Δικαστηρίου τούτου, κατέστη τελεσίδικη.

Εξάλλου, δια της ενδίκου αγωγής τους, οι ενάγοντες παραιτήθηκαν του δι-

κογράφου της προηγούμενης από 10.9.1996 (υπ. αριθμ 396/1996) καταψηφιστικής τους αγωγής, με το αυτό περιεχόμενο, που άσκησαν ενώπιον του αυτού Δικαστηρίου, και ζήτησαν δι' αυτής, όπως παραδεκτά διευκρινίσθηκε και περιορίσθηκε κατά το αίτημά της, δια δηλώσεως τούτων ενώπιον του Πρωτοδίκου Δικαστηρίου και αναφοράς στις προτάσεις τους, να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να καταβάλουν εις έκαστο: α) το κατά τα ανωτέρω αναγνωρισθέν ποσόν των 2.990.000 δραχμών, εις ολόκληρον έκαστος, εντόκως νομίμως από της επιδόσεως της προαναφερομένης, από 15.1.1995, αναγνωριστικής των αγωγής, η οποία (επίδοση) έλαβε χώρα την 23.1.1995 ως προς την τρίτη εναγομένη, άλλως από της επιδόσεως της, ως άνω, καταψηφιστικής αγωγής, από του δικογράφου της οποίας παραιτήθηκαν και ειδικότερα από 23.10.1996, οπότε έλαβε χώρα επίδοση αυτής στην τρίτη εναγομένη και επομένως όχληση αυτής, μέχρις εξοφλήσεως, β) το ποσόν των τόκων επί του ανωτέρω κεφαλαίου, που αντιστοιχεί στο χρονικό διάστημα από της επιδόσεως της αναγνωριστικής αγωγής μέχρι την 23.1.1998, εντόκως νομίμως από της επιδόσεως της ενδίκου αγωγής μέχρις εξοφλήσεως.

Υπό τα εκτιθέμενα πραγματικά περιστατικά, αληθή υποτιθέμενα, η κρινομένη αγωγή, ως προς το αίτημά της περί καταβολής τόκων επί του αναγνωρισθέντος ποσού των 2.990.000 δραχμών, από της επιδόσεως της από 15.1.1995 (υπ' αριθμ. 38/1995) αναγνωριστικής αγωγής μέχρις εξοφλήσεως, δεν είναι νόμιμος. Και τούτο διότι δια της επιδόσεως της αγωγής αυτής στους εναγομένους δεν έλαβε χώρα όχληση τούτων και επομένως υπερημερία των, εφ' όσον αυτή, ως απλή αναγνωριστική αγωγή, δεν περιείχε και πρό-

σκληση των εναγόντων προς τους εναγόμενους δια την καταβολή του χρέους τους, σύμφωνα προς όσα εκτίθενται στην μείζονα σκέψη. Τοιαύτη δε πρόσκληση προς καταβολή του χρέους των δεν περιείχε ούτε στο περιεχόμενο της αυτής αγωγής (το οποίο περιορίζεται στην αναγνώριση της υποχρεώσεως των εναγομένων προς καταβολή του ανωτέρω ποσού εντόκως νομίμως από της επιδόσεως της αγωγής). Όμως, η ένδικη αγωγή, κατά το αίτημά της αυτό, περί καταβολής τόκων, είναι νόμιμη ως προς την τρίτη εναγομένη, για το χρονικό διάστημα από της επιδόσεως της προηγούμενης, με το αυτό περιεχόμενο, καταψηφιστικής αγωγής, από του δικογράφου της οποίας οι ενάγοντες παραιτήθηκαν, δια δηλώσεώς τους που περιελήφθηκε στην ένδικη αγωγή, ήτοι από 23.10.1996 μέχρι εξοφλήσεως, εριδομένη επί των προδιαληφθεισών διατάξεων των άρθρων 340, 345 σε συνδυασμό προς 346 Α.Κ. Και τούτο διότι, δια της επιδόσεως της αγωγής αυτής στην τρίτη εναγομένη, έλαβε χώρα όχληση αυτής προς καταβολή του χρέους της και από του χρόνου της τοιαύτης οχλήσεως αυτή περιιλήθε σε υπερημερία. Η γενομένη δε παραιτηση από του δικογράφου της αγωγής αυτής ναι μεν επέφερε ανατροπή των αποτελεσμάτων της ως διαδικαστικής πράξεως, υπό την έννοια της παραιτήσεως των εναγόντων από την δημοσίου χαρακτήρα αξίωσή τους προς παροχή δικαστικής προστασίας, δια της εκδόσεως αποφάσεως επί της συγκεκριμένης δίκης, και η αγωγή θεωρείται ότι δεν ασκήθηκε, δεν επέφερε όμως και κατάργηση της γενομένης δια της επιδόσεως οχλήσεως των εναγομένων και αναδρομική άρση των συνεπειών της υπερημερίας, κατ' αρθρ. 345 Α.Κ, που έχει επέλθει δια της οχλήσεως, ήτοι την τοκογονία της απαιτήσεως των εναγόντων, σύμφωνα προς όσα

εκτίθενται στη μείζονα σκέψη. Ο αντίθετος, επομένως, επ' αυτού ισχυρισμός των εναγομένων πρέπει να απορριφθεί.

Ως προς την τρίτη εναγομένην είναι νόμιμος η ένδικη αγωγή και κατά το αίτημά της περί καταβολής του ποσού των τόκων, που αντιστοιχεί στο χρονικό διάστημα από 23.10.1996, οπότε έλαβε χώρα η επίδοση της αμέσως ανωτέρω αναφερομένης καταψηφιστικής αγωγής μέχρι 23.1.1998, εντόκως νομίμως από της επιδόσεως της αγωγής μέχρις εξοφλήσεως, ερειδομένη επί της διατάξεως του άρθρου 296 Α.Κ. Και τούτο διότι το χρονικό αυτό διάστημα για το οποίο οφείλονται τόκοι, είναι μεγαλύτερο του έτους, δια του περιορισμού δε του επικαλουμένου δια της αγωγής, ως άνω, χρονικού διαστήματος (που έγινε δια των εγγράφων προτάσεων των εναγόντων ενώπιον του Πρωτοδίκου Δικαστηρίου) δεν επέρχεται μεταβολή της βάσεως της αγωγής, εφόσον το ρηθέν χρονικό διάστημα, ως έλασσον, εμπεριέχεται εις το μείζον (άρθρ. 223 Κ.Ποδ.Δ.).

Ως προς τους λοιπούς εναγομένους, η ένδικος αγωγή, κατά το αίτημά της περί καταβολής νομίμων τόκων επί του αναγνωρισθέντος ποσού των 2.990.000 δραχμών, είναι νόμιμη δια τον από της επιδόσεως αυτής και εντεύθεν χρόνο, εφόσον ως προς αυτούς δεν γίνεται επίκληση επιδόσεως της προηγηθείσης από 10.9.1996 καταψηφιστικής αγωγής και επομένως όχληση και υπερημερία αυτών. Ερείδεται δε επί της διατάξεως του άρθρου 346 Α.Κ. (βλ. περί της τοκοδοσίας και Α. Κρητικό “Αποζημίωση από τροχαία αυτοκινητικά ατυχήματα” παραγρ. 170). Κατόπιν τούτου, ως προς τους αυτούς εναγομένους, η ένδικος αγωγή, κατά το περί ανατοκισμού αίτημά της, δεν είναι νόμιμος και πρέπει να απορριφθεί, εφ' όσον ελλείπει η προϋπόθεση (κατ' άρθρ. 296 Α.Κ) “των οφειλομένων τόκων ενός

τουλάχιστον έτους”. Επί τη βάσει όσων ανωτέρω εξετέθησαν, το Πρωτόδικο Δικαστήριο το οποίον δια της προσβαλλομένης αποφάσεώς του έκρινε άλλως και απέρριψε εξολοκλήρου την ένδικη αγωγή, ως μη νόμιμη, ως προς της ανωτέρω αξιώσεις, έσφαλε ως προς την ερμηνεία και εφαρμογή των προαναφερομένων διατάξεων και πρέπει, δεκτών καθισταμένων αμφοτέρων των λόγων της εφέσεως, να εξαφανισθεί η εκκαλουμένη απόφαση και μάλιστα ολικώς, ήτοι και δια τις μη ανατρεπόμενες, δια της αποδοχής της εφέσεως, καταψηφιστικές διατάξεις της, ώστε να υπάρξει ενιαίος τίτλος εκτελέσεως (ΑΠ 748/1984 Ελ.Δικ/vn 26, (1985, 642). Αφού δε διακρατηθεί η υπόθεση από το Δικαστήριο τούτο και δικασθεί εξ υπαρχής η αγωγή, κατά το μέρος που μεταβιβάσθηκε δια της εφέσεως ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου (άρθρ. 522 Κ.Ποδ.Δ.), πρέπει να κριθεί αυτή νόμιμη και να ερευνηθεί, περαιτέρω, ως προς την ουσιαστική βασιμότητά της.

Επειδή, από πάντα τα έγγραφα τα οποία προσκομίζουν και επικαλούνται οι διάδικοι, αποδεικνύονται τα κατωτέρω πραγματικά περιστατικά: Την 20.10.1993, στο Β. και επί της συμβολής των οδών Δ. και Σ., έλαβε χώρα τροχαίο ατύχημα, συνεπεία του οποίου επήλθε ο θάνατος του συζύγου της πρώτης ενάγουσας και πατέρα των λοιπών εναγόντων, Ι.Μ. Δια της υπ' αριθμ 185/1996 αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, η οποία εξεδόθη επί της από 15.1.1995 (υπ. αριθμ. 38/1995) αγωγής (εν μέρει καταψηφιστικής και εν μέρει αναγνωριστικής) των εναγόντων και η οποία, μετά την απόρριψη της κατ' αυτής ασκηθείσης εφέσεως, δια της υπ' αριθμ. 289/1998 αποφάσεως του Δικαστηρίου τούτου, κατέστη τελεσίδικος, εκρίθη ότι ο α' εναγόμενος (Γ.Β.) είναι συνυπαίτιος, κατά ποσο-

στό 80%, στην επέλευση του ανωτέρω ατυχήματος, ως οδηγός του Ι.Χ.Φ. αυτοκινήτου, το οποίον ανήκε στην κυριότητα της 8' εναγομένης και ήταν ασφαλισμένο, δια την έναντι τρίτων αστική ευθύνη, στην γ' εναγομένη. Δια της αυτής τελεσδίκου αποφάσεως αναγνωρίσθηκε ότι οι εναγόμενοι οφείλουν να καταβάλλουν σε έκαστο των εναγόντων, εις ολόκληρον έκαστος, δραχμές 2.990.000 ως χρηματική ικανοποίηση αυτών, δια την ψυχική οδύνη την οποία υπέστησαν από τον θάνατον του ανωτέρω συνζύγου και πατέρα αυτών. Δια της επακολουθήσασας από 10.9.1996 (υπ. αριθμ. 396/1996) καταψηφιστικής αγωγής τους ενώπιον του αυτού Δικαστηρίου, της οποίας η συζήτηση ορίσθηκε για την δικάσιμο της 25.2.1997, οι ενάγοντες ζήτησαν να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να καταβάλλουν σ' αυτούς, εις ολόκληρο έκαστος, το ανωτέρω ποσόν, που αναγνωρίσθηκε δια της προαναφερομένης αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου. Η αγωγή αυτή επιδόθηκε στην τρίτη εναγομένη (Α.Α.Ε. "Ι"), την 23.10.1996 (βλ. υπ' αριθμ. 14521/23.10.1996 έκθεση επιδόσεως του Δικαστικού Επιμελητού του Πρωτοδικείου Αθηνών Κ.Β.) και επομένως δια της οχλήσεως που έλαβε χώρα δια της επιδόσεως αυτής η τελευταία περιόλθε σε υπερημερία. Από του δικογράφου της αγωγής αυτής (η οποία δεν επιδόθηκε εις τους λοιπούς εναγομένους) οι ενάγοντες παραιτήθηκαν, δια δηλώσεως τους που περιελήφθηκε στο δικόγραφο της ενδίκου αγωγής. Δια της παραιτήσεως αυτής ναι μεν επήλθε ανατροπή των αποτελεσμάτων της επιδόσεως της αγωγής, ως διαδικαστικής πράξεως και αυτή θεωρείται ότι δεν ασκήθηκε, δεν επήλθε σύμως και αναδρομική άρση των συνεπιών της υπερημερίας που είχε λάβει ήδη χώρα δια της δι' αυτής οχλήσεως. Επομένως, η τρίτη εναγομένη είναι υπό-

χρει να καταβάλλει το ανωτέρω ποσόν, ως προς το οποίο έγινε δεκτή η ένδικη αγωγή δια της προσβαλλομένης αποφάσεως, εντόκως νομίμως από 23.10.1996 μέχρις εξοφλήσεως. Ωσαύτως, είναι υπόχρεη να καταβάλλει σε έκαστο των εναγόντων το ποσό των τόκων, που αντιστοιχεί στο χρονικό διάστημα από 23.10.1996 έως 23.1.1998, εντόκως νομίμως από της επιδόσεως της ενδίκου αγωγής μέχρις εξοφλήσεως. Οι ερημοδικαζόμενοι α' και β' εναγόμενοι-εφεσίθλητοι είναι υπόχρεοι να καταβάλλουν σε έκαστο των εναγόντων το ανωτέρω ποσό των 2.990.000 δραχμών, εντόκως νομίμως από της επιδόσεως της ενδίκου αγωγής μέχρις εξοφλήσεως, ενεχόμενοι ως προς το ποσόν αυτό εις ολόκληρο μετά της τρίτης εναγομένης. Εξάλλου, όλοι οι εναγόμενοι είναι υπόχρεοι να καταβάλλουν στην πρώτη ενάγουσα (Ε.Μ.) και το ποσό των 770.000 δραχμών, ως προς το οποίο έγινε δεκτή η αγωγή, δια της προσβαλλομένης αποφάσεως και αφορά στην αξίωση περί αποζημιώσεως αυτής δια την στέρηση της διατροφής της, συνεπεία του θανάτου του συνζύγου της, Ι.Μ., δια το από 20.1.1995 έως 20.10.1996 χρονικό διάστημα, εντόκως νομίμως από της επιδόσεως της αγωγής μέχρις εξοφλήσεως.

Ο ισχυρισμός της τρίτης εναγομένης, περί εξοφλήσεως της απαιτήσεως των εναγόντων, δια της παρακαταθέσεως, την 24.11.1998, ποσού 6.547.066, 5.362.541, 5.088.739 και 5.088.739 δραχμών για έκαστο τουτών, αντιστοίχως, μετά την άρνηση αυτών προς παραλαβή της εκδοθείσης προς τούτο από αυτήν υπ' αριθμ. ...επιταγής, πληρωτέας επί της "C", ποσού 27.175.823 δραχμών, δεν ασκεί έννομη επιρροή και πρέπει να απορριφθεί, εφόσον, εν όψει των ανωτέρω δεκτών γενομένων, δεν αποδεικνύεται ότι η προσφορά και κατάθεση των προαναφερομένων ποσών, προς εξόφληση

των ενδίκων απαιτήσεων, ήταν η προσήκουσα. Επί τη βάσει τούτων, πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή η αγωγή, κατά τα ανωτέρω, να καταδικασθούν δε οι εναγόμενοι σε μέρος των δικαστικών εξόδων των εναγόντων αμφοτέρων των βαθμών δικαιοδοσίας, λόγω της εν μέρει ήπτας και νίκης αυτών (άρθρ. 178, 183 Κ.Πολ.Δ.), κατά τα οριζόμενα ειδικότερα στο διατακτικό της παρούσας.

445/2000

Πρόεδρος: Στέφανος Γαβράς

Εισηγητής: Ελευθ. Παπαγιάννης

Δικηγόροι: Ευαγ. Παπαστεργίου, Ιωάν.

Ορφανός

ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗ. Αναγκαστική, λόγω δημόσιας ωφέλειας. Καθορισμός οριστικής τιμής μονάδος από το Εφετείο. Η εν λόγω αίτηση υποβάλλεται σε προθεσμία 30 ημερών από τη κοινοποίηση της απόφασης του Μον. Πρωτ. περί καθορισμού προσωρινής τιμής μονάδος και σε περίπτωση μη επίδοσης, εντός εξ μηνών από τη δημοσίευση αυτής. Για δύο συνεχόμενες διαδίκους δεν προσφύγουν στο Εφετείο, καθίσταται οριστική η από το Μον. Πρωτ. καθορισθείσα αποζημίωση.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ των απαλλοτριώσεων (ν.δ. 797/71). Δεν ισχύει το τεκμήριο σιωπηρής ομολογίας, λόγω ερημοδικίας. Αντίθετη αίτηση στο Εφετείο μπορεί να ασκηθεί και με τις προτάσεις, επί ποινή απαραδέκτου, προ πέντε τουλάχιστον ημερών από τη συζήτηση της αίτησης.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΗ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΠΛΗΡΗΣ. Έννοια αυτής και κρίσιμος χρόνος για το καθορισμό της αποζημίωσης. Σε περίπτωση επιδίωξης απ' ευθείας οριστικής αποζημίωσης, κρίσιμος σκοπιτέος χρόνος είναι ο χρόνος της συζήτησης της αίτησης αυτής.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΗ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ. Σε περίπτωση που η απαλλοτρίωση καταλαμβάνει

τιμήμα μόνο ενός ακινήτου, καθιστώντας το εναπομένον υπόλοιπο μειωμένης αξίας, η επερχόμενη εξ αυτού του λόγου μείωση δεν αποτελεί σποικείο προσδιοριστικό, κατά νόμο, της αξίας του απαλλοτριωθέντος τιμήματος, αλλά θεμελιώνει δικαιώματα υπέρ του ιδιοκτήτη του απομένοντος τιμήματος για το καθορισμό και τη παροχή ιδιαιτερης αποζημίωσης, εφόσον αυτό υφίσταται σημαντική υποτίμηση της αξίας του, ή καθίσταται άκρηστο για τη προορισμένη χρήση του.

ΑΜΟΙΒΗ του παραστάντος Δικηγόρου. Αυτεπάγγελτος προσδιορισμός αυτής, κι αν ακόμη συμψηφισθεί η δικαστική διαπάνω.

Επειδή, όπως αποδεικνύεται από τις υπ' αριθμ. 1364/14.9.1998, 1369/17.9.1998 και 1378/24.9.1998 εκθέσεις επιβόσεως του δικαστικού Επιμελητού στο Πρωτοδικείο Βόλου Ε.Κ., ακριβές αντίγραφο της κρινούμενης αιτήσεως, με την οποία διώκεται ο καθορισμός οριστικής τιμής μονάδος αποζημιώσεως των ακινήτων που απαλλοτριώνονται, επιδόθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα στους εκ των καθ' ων Ι.Χ., Α.Γ. και Ζ.Π., δια να παρασταθούν κατά την συζήτηση της αιτήσεως στη δικάσιμη της 19.3.1999, κατά την οποία αναβλήθηκε εκ του πινακίου δια της εις την αρχή της παρούσης αναφερομένην. Όμως κατά την δικάσιμη αυτής της 4.2.2000 οι ανωτέρω εκ των καθ' ων δεν παραστάθηκαν κατά την εκφώνηση της υποθέσεως από το οικείο πινάκιο και πρέπει να ερευνηθεί η υπόθεση σαν να ήταν παρόντες (Α.Π 154/1979 ΝοΒ 27, 1103), καθ' όσον στην διαδικασία αυτή δεν ισχύει το τεκμήριο σιωπηρής ομολογίας των πραγματικών περιστατικών της αιτήσεως, συναγόμενο εκ της ερημοδικίας αυτών (άρθρ. 19 παρ. 9 ν.δ. 797/1971). Δια τους ερήμους δικαζομένους εκ των

καθ' ων δεν πρέπει να ορισθούν παράβολο ανακοπής και έξοδα ερημοδικίας, αφού η παρούσα απόφαση δεν υπόκειται στο ένδικο μέσο της ανακοπής ερημοδικίας (Εφθεσ. 3085/1987 Αρμ. 1987, 1083, ΕφΑΘ 790/1986 ΕλΔ/vn 1986, 513).

Επειδή, από τις διατάξεις των άρθρων 19 και 31 παρ. 1 ν.δ. 797/1971, προκύπτει ότι καθ' ύλην αρμόδιο δικαστήριο δια τον καθορισμό της οριστικής τιμής μονάδος αποζημιώσεως επί αναγκαστικής απαλλοτριώσεως, που κηρύχθηκε από την έναρξη ισχύος αυτού (1.2.1971), είναι το εφετείο (ολ. ΑΠ 735/1986 NoB 35, 1576, ΑΠ 834/1974 NoB 23, 468), στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το ακίνητο που απαλλοτριώθηκε, δικάζοντας κατά την ειδική διαδικασία του άρθρου 19 ν.δ. 797/1971, κατόπιν αιτήσεως των ενδιαφερομένων, η οποία δεν αποτελεί ένδικο μέσο κατά της αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου, που προσδιόρισε προσωρινά την αποζημίωση (ΑΠ 643/1989 NoB 38, 989, ΑΠ 1285/1979 NoB 28, 731). Η αίτηση υποβάλλεται εντός 30 ημερών από την κοινοποίηση της αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου (ΑΠ 1314/1991 ΕλΔ/vn 33, 1201, ΑΠ 1725/1980 NoB 29, 1220) και εάν δεν επιδόθηκε εντός προθεσμίας έξι (6) μηνών από την δημοσίευση αυτής (ΟλΑΠ 9/1987 ΕλΔ/vn 1987, 1251, Ολ. ΑΠ 2084/1986 NoB 1987, 1617). Στην προκειμένη περίπτωση με την υπ' αριθμ. κατ. 945/17.8.98 αίτησην περί καθορισμού οριστικής μονάδος αποζημιώσεως η κοινότητα Π., εκθέτει ότι, με την υπ' αριθμ. 21/20.4.1997 απόφασην του κοινοτικού αυτής συμβουλίου, που εγκρίθηκε με την υπ' αρ. 7828/16.5.1997 απόφασην της Περιφερειακής Διοίκησης Μαγνησίας που δημοσιεύθηκε νομότυπα στο από 23.5.1997 φύλλο της τοπικής εφημερίδος

"Θ.", κηρύχθηκε αναγκαστικά απαλλοτριωτέα υπέρ και με δαπάνες της αιτούσης κοινότητος, λόγω δημοσίας ωφελείας και ειδικότερα δια την διάνοιξη κοινοτικής οδού από και προς τον συνοικισμό "Κ." αυτής, η αναφερομένη στην αίτηση αγροτική έκτασην ιδιοκτησίας των καθ' ων. Ζητεί δε με την αίτηση να καθορισθεί η οριστική τιμή αποζημιώσεως των απαλλοτριουμένων ακινήτων στο ποσό των 2.500 δραχμών κατά τετρ. μέτρο. Η ανωτέρω αίτηση, που κατατέθηκε στην Γραμματεία του Δικαστηρίου αυτού την 17.8.98, ασκήθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την επίδοση στους καθ' ων της υπ. αριθμ 138/1998 οριστικής αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, που προσδιόρισε την προσωρινή τιμή μονάδος αποζημιώσεως, αρμοδίως δε εισαγομένη προς συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου αυτού καθ' ύλην, κατά τόπο κατά την ειδική διαδικασία του άρθρου 19 ν.δ. 797/1971, είναι νόμιμη, στηριζομένη στις διατάξεις των άρθρων 17 ισχύοντος Συντάγματος και 1, 2, 14, 15, 16, 17, 19, 20 ν.δ. 797/1971. Επομένως πρέπει να ερευνηθεί κατ' ουσίαν η αίτηση, εφ' όσον προσάγονται από την αιτούσα (1) τα υπ' αρ. 50 και 51/1998 πιστοποιητικά του Υποθηκοφύλακα Α., (2) το απ 23.5.1997 φύλλο της εφημερίδος "Θ", (3) η από 19.9.1997 έκθεση της προεκτιμητικής επιτροπής του άρθρου 15 ν.δ. 797/1971, (4) ο από 2.2.1997 κτηματολογικός πίνακας και το αντίστοιχο κτηματολογικό διάγραμμα, που συντάχθηκαν από τον τοπογράφο - μηχανικό Π.Β. και θεωρήθηκαν νομότυπα (άρθρ. 15 και 16 ν.δ. 797/1971).

Επειδή, από τη διάταξη του άρθρου 19 παρ. 4 ν.δ. 797/1971, προκύπτει ότι αντίθετη αίτηση κατά της αποφάσεως του προσωρινού προσδιορισμού αποζημιώ-

σεως, δύναται να ασκηθεί και δια των προτάσεων ενώπιον του Εφετείου από κάθε ενδιαφερόμενο διάδικο, κατατιθέμενη στην Γραμματεία του Δικαστηρίου, επί ποινή απαραδέκτου προ πέντε (5) τουλάχιστον ημερών από τη συζήτηση της αιτήσεως (ΑΠ 981/1981 ΕΕΝ 49, 671, ΑΠ 73/1980 ΝοΒ 1980, 1431). Εξάλλου, από τις διατάξεις του άρθρου 13 παρ. 1, 2 και 4 ν.δ. 797/1971, προκύπτει ότι στις περιπτώσεις που η απαλλοτρίωση καταλαμβάνει τμήμα μόνο ενός και του αυτού ακινήτου, σε τρόπο ώστε να καθιστά το υπόλοιπο μειωμένης αξίας, η επερχόμενη από αυτή μείωση του απομένοντος τμήματος, δεν αποτελεί στοιχείο προσδιοριστικό, κατά νόμο, της αξίας του απαλλοτριώθεντος τμήματος, αλλά θεμελιώνει δικαίωμα υπέρ του ιδιοκτήτου του απομένοντος τμήματος δια τον καθορισμό και την παροχή ιδιαίτερης αποζημίωσεως, εφόσον αυτό υφίσταται σημαντική υποτίμυση της αξίας του ή καθίσταται άχρονο δια την χρήση, δια την οποία προορίζεται, ανεξάρτητα αν το απομένον τμήμα τυγχάνει μικρής ή μεγάλης εκτάσεως, αφού ο νόμος δεν διακρίνει ως προς τούτο (Οδοιμ. ΑΠ 714/1978 ΝοΒ 27, 537, ΑΠ 1299/1988 ΕλΔ/νη 32, 320, ΑΠ 981/1980 ΝοΒ 30, 642, ΑΠ 642/1980 ΝοΒ 28, 1993). Ο κατά τα ανωτέρω προσδιορισμός της ιδιαίτερης αποζημίωσεως, δια την επελθούσα από την απαλλοτρίωση τμήματος ακινήτου μείωση της αξίας του τμήματος που απέμεινε εκτός απαλλοτριώσεως, γίνεται κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερομένου, διότι το δικαστήριο καθορίζει την αποζημίωση μόνο ύστερα από αίτηση των διαδίκων και αποφασίζει με βάση τους πραγματικούς ισχυρισμούς που προτείνουν και αποδεικνύουν οι διάδικοι και της αιτήσεως που υποβάλλουν (ΑΠ 178/1989 ΕλΔ/νη 31, 114).

Στην προκειμένη περίπτωση οι παρι-

στάμενοι εκ των καθ' ων την αίτηση Ν.Π. και Χ.Π. ασκούν δια των εγγράφων προτάσεών των ανταίτηση, δια της οποίας ζητούν (α) να καθορισθεί υπό του Δικαστηρίου τούτου οριστική τιμή μονάδος αποζημίωσεως των απαλλοτριουμένων τμημάτων του ακινήτου αυτών μεγαλύτερη από την προσωρινάς καθορισθείσα δια της υπ' αρ. 138/1998 αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου και δη στο ποσό των 8.500 δραχμών δια κάθε τετραγωνικό μέτρο της απαλλοτριουμένης εκτάσεως του ακινήτου αυτών, (β) να επιδικασθεί σ' αυτούς ιδιαίτερη αποζημίωση, λόγω ουσιώδους υποτιμήσεως της αξίας του, συνεπεία της απαλλοτριώσεως, κατατμηθέντος ακινήτου αυτών και εκτός αυτής (απαλλοτριώσεως) εναπομεινάντων τμημάτων του εν λόγω ακινήτου, ανερχόμενη στο ποσό των 12.386.795 δραχμών, κατά τα ειδικότερα στην ανταίτηση εκτιθέμενα. Η ανωτέρω ανταίτηση είναι νόμιμη, στηριζόμενη στις αναφερόμενες στην αρχή της παρούσης σκέψεως διατάξεις και εκείνες, που στηρίζεται η κρινόμενη αίτηση της κοινότητος Π. Επομένως, πρέπει να διαταχθεί η ένωση και συνεκδίκαση (άρθρ. 246 ΚΠολΔ) της αιτήσεως και ανταίτησεως.

Επειδή, κατά το άρθρο 17 παρ. 2 του ισχύοντος Συντάγματος, κανένας δεν στέρειται της ιδιοκτησίας του, παρά μόνο δια δημοσία ωφέλεια, που έχει αποδειχθεί με τον προσίκοντα τρόπο, όταν και όπως ο νόμος ορίζει και πάντοτε αφού προηγηθεί πλήρης αποζημίωση, με την οποία ο ιδιοκτήτης του απαλλοτριουμένου ακινήτου δύναται να προβεί σε αντικατάσταση αυτού με άλλο ισάξιο (Οδ. ΑΠ. 714/1978 ΝοΒ 27, 537, Οδ. ΑΠ 219/1977 ΝοΒ 25, 742, ΑΠ 1175/1980 ΝοΒ 29, 539), καθοριζομένη από τα πολιτικά δικαστήρια, με κρίσιμο σκοπό τέο χρόνο της συντήσεως της αιτήσεως προσωρινού καθορι-

σμού αποζημιώσεως και σε περίπτωση επιδιώξεως απ' ευθείας οριστικής αποζημιώσεως κατά τον χρόνο συνηπίσεως της αιτήσεως αυτής (Ολ. ΑΠ 1332/1985 ΝοΒ 34, 410, ΑΠ 677/1988 ΝοΒ 38, 1003). Εξάλλου, από τις διατάξεις του άρθρου 19 παρ. 4 ν.δ. 797/1971, προκύπτει ότι ως προς τους μη παρισταμένους ενώπιον του Εφετείου διαδίκους, οι οποίοι, λόγω μη εμφανίσεως των, δεν υπέβαλαν αίτηση ή ανταίτηση, δεν δύναται να καθορισθεί οριστική τιμή μονάδος αποζημιώσεως μεγαλύτερη από την προσωρινώς καθορισθείσα, αφού ως προς αυτούς, ως αμελήσαντας ενδιαφερομένους προς υποβολή αιτήσεως κατά της αποφάσεως περί προσωρινού προσδιορισμού αποζημιώσεως ή ανταιτήσεως, καθίσταται οριστική η από το Μονομελές Πρωτοδικείο καθορισθείσα αποζημίωση (ΑΠ 154/1979 ΝοΒ 27, 1103).

Στην προκειμένη περίπτωση, από τις καταθέσεις των παρ' εκάστου των διαδίκων εξετασθέντων μαρτύρων, που περιέχονται στα υπ' αρ. 138/1998 πρακτικά δημοσίας συνεδριάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, την υπ' αριθμ. 6940/26.1.2000 ένορκη βεβαίωση του Α.Σ. ενώπιον του συμβολαιογράφου Ι.Γ. και πάντα τα παρά των διαδίκων προσκομιζόμενα έγγραφα, μεταξύ των οποίων τα μνημονεύμενα στη δεύτερη σκέψη της παρούσης αποφάσεως, αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Με την υπ. αριθμ. 21/20.4.97 απόφαση του Συμβουλίου της Κοινότητας Π., που εγκρίθηκε με την με αριθμό 7828/16.5.97 απόφαση του Τμήματος Τοπικής Αυτοδιοίκησης της Περιφερειακής Διοίκησης Μαγνησίας και δημοσιεύθηκε νομότυπα στο φύλλο της 23.5.97 της τοπικής εφημερίδας "Θ", αποφασίσθηκε και εγκρίθηκε η αναγκαστική απαλλοτρίωση, για λόγους δημόσιας ωφέλειας και ειδικότερα

για τη διάνοιξη του κοινοτικού δρόμου από και προς τον οικισμό Κ. της Κοινότητας Π (...παρατίθεται περιγραφή των απαλλοτριουμένων εκτάσεων...). Εντός των απαλλοτριουμένων τμημάτων δεν υφίστανται κτίσματα και δια την ανοικοδόμηση επί ακινήτου εμπίπτοντος στην απαλλοτριούμενη έκταση απαιτείται εμβαδόν 4000 τ.μ. τουλάχιστον, δια δε την απόκτηση αγροτεμαχίων στην εν λόγω περιοχή δια τουριστική ή αγροτική εκμετάλλευση ή ανοικοδόμηση το ενδιαφέρον των υποψηφίων αγοραστών είναι μικρό, καίτοι σε σχετικά, μικρή απόσταση υπάρχουν τουριστικό "κάμπινγκ" και εξοχικές κατοικίες, στο γεγονός δε αυτό οφείλεται και η παρατηρούμενη πενιχρότητα προσφόρων συγκριτικών στοιχείων. Ακόμη είναι φανερό ότι η διάνοιξη της ανωτέρω κοινοτικής οδού, θα αυξήσει την αξία των ακινήτων, τα οποία βρίσκονται στις δύο πλευρές της, είτε η έκτασή τους θίγεται μερικώς από την απαλλοτρίωση, είτε μένει άθικτη απ' αυτή. Η εκτιμητική επιτροπή του άρθρου 15 ν.δ. 797/1971 προσδιορίζει την αξία των απαλλοτριουμένων ακινήτων σε 2.500 δραχμές κατά τετρ. μέτρο, στηριζόμενη σε δύο μεταβιβάσεις ακινήτων, που έγιναν στις 15.5.1995 και 9.2.1993 τις οποίες μεταβιβάσθηκε έκταση 4064 τ.μ. με πρόσοψη στη Θάλασσα αντί 5000 δραχμών κατά τετρ. μέτρο και 1000 τ.μ. σε απόσταση 1000 μέτρων από τη Θάλασσα, αντί 1300 δραχμών κατά τετρ. μέτρο αντίστοιχα. Στο σημείο αυτό πρέπει να παρατηρηθεί ότι κανένα από τα απαλλοτριούμενα τμήματα, που είναι μέρη ελαιοπεριβόλων, δεν έχει πρόσοψη στη Θάλασσα και ευρίσκονται σε απόσταση 100-300 μέτρα απ' αυτή. Με την υπ' αριθμ. 138/1998 οριστική απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, καθορίσθηκε η προσωρινή τιμή μονάδος αποζημιώσεως των ανωτέρω απαλλοτριου-

μένων τμημάτων στο ποσό των 5.000 δραχμών κατά τετρ. μέτρο. Ακόμη καθορίσθηκε ιδιαιτέρω αποζημίωση δια το μετά την απαλλοτρίωση απομένον ακίνητο του τρίτου και της τετάρτης των καθ' ων στο ποσό των 6.285.300 δραχμών (2.514,12 τ.μ. X 2.500 δρχ.).

Με βάση τα προεκτεθέντα το Δικαστήριο κρίνει ότι η πραγματική αξία των απαλλοτριουμένων ακινήτων, κατά τον κρίσιμο χρόνο συζητήσεως της αιτήσεως περί προσδιορισμού της τιμής αποζημίωσεως ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου (19.2.1988), χωρίς να συνυπολογισθεί η μετά την απαλλοτρίωση επελθούσα σχετική μεταβολή της αξίας αυτών, ανέρχεται στο ποσό των 5.000.000 δραχμών κατά τετρ. μέτρο και κρίνεται πλήρης, με την οποία οι εικαζόμενοι ιδιοκτήτες αυτών μπορούν να τα αντικαταστήσουν με άλλα ισάξια.

Ακόμη αποδείχθηκε ότι το ακίνητο του τρίτου και τέταρτης των καθ' ων εμβαδού 12.411 τ.μ., δια της διανοίξεως της Κοινοτικής οδού τέμνεται μεν σε δύο τεμάχια περίπου στο κέντρο αυτού, τα οποία όμως δεν υφίστανται την παραμικρή μείωση της αξίας των, λαμβανομένου υπ' όψη ότι (α) τα εν λόγω ακίνητα παραμένουν άρτια και οικοδομήσιμα, λόγω του ότι το καθένα απ' αυτά υπερβαίνει τα 4.000 τετρ. μέτρα και δύνανται να αξιοποιηθούν δι' ανοικοδομήσεως εξοχικών κατοικιών ή δι' εκποίησεως των, λόγω του ότι διαθέτουν πλέον το σημαντικό πλεονέκτημα της προσόψεως σε κοινοτικό δρόμο, που δεν είχαν προηγουμένως, (β) μπορούν να εξακολουθήσουν, να καλλιεργούνται, όπως και πριν από την απαλλοτρίωση, αφού ένα αγροτεμάχιο υπέρ τα 4.000 τετρ. μέτρα είναι εκμεταλεύσιμο αγροτικά. Επομένως, η ανταίτηση των εικαζομένων δικαιούχων αποζημίωσεως τρίτου και τετάρτης των καθ' ων, κα-

τά το αίτημά της περί επιδικάσεως ιδιαιτέρας αποζημίωσεως, λόγω ουσιώδους μειώσεως της αξίας των εκτός απαλλοτριώσεως εναπομεινάντων τμημάτων του άνω ακινήτου, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη κατ' ουσίαν. Κατ' ακολούθιαν πάντων των προαναφερομένων, πρέπει να γίνουν δεκτές εν μέρει τόσο η υπ' αριθμ. 945/17.8.1998 αίτηση της Κοινότητος Π. περί καθορισμού οριστικής τιμής μονάδος αποζημίωσεως των εις αυτήν αναφερομένων ακινήτων, όσο και η από 14.1.2000, δια των προτάσεων των καθ' ων Ν. και Χ. Π., ασκηθείσα ανταίτηση και καθορισθεί η οριστική τιμή μονάδος αποζημίωσεως των απαλλοτριουμένων ακινήτων στο ποσό των 5.000 δραχμών κατά τετρ. μέτρο.

Επειδή, από τις διατάξεις του άρθρου 9 παρ. 1α, 5, 6 νομ. 1093/1980, όπως τροποποιήθηκε με άρθρο 22 παρ. 10 1868/1989, προκύπτει ότι επί δικών διεξαγομένων κατά την ειδική διαδικασία περί αναγκαστικών απαλλοτριώσεων, το δικαστήριο προσδιορίζει αυτεπαγγέλτως σε κάθε περίπτωση την αμοιβή του παραστάντος δικηγόρου και αν ακόμη συμψηφίσει την δικαστική δαπάνη, αφού ο προσδιορισμός της αμοιβής του πληρεξουσίου δικηγόρου είναι ανεξάρτητος του συμψηφισμού της δικαστικής δαπάνης, η οποία στην προκειμένη περίπτωση είναι υποχρεωτική (άρθρ. 22 παρ. 1, 2 νομ. 3639/1957, 17 παρ. 4 ν.δ. 797/1971, όπως αντικ. με άρθρο 1 ν.δ. 446/1970 και 9 παρ. 5 νομ. 1093/1980, ΑΠ 1369/1991 ΕλΔ/νη 32, 1203, ΑΠ 1/1989 ΕλΔ/νη 31.111). Επί δίκης απαλλοτριώσεως η δικηγορική αμοιβή, καθοριζόμενη σε ποσοτό επί της αξίας του απαλλοτριουμένου (Ολομ. ΑΠ 402/1973 ΝοΒ 21, 1297, ΑΠ 816/1977 ΝοΒ 26, 515), προσδιορίζεται βάσει του ποσού, δια το οποίο έγινε δεκτή η αίτηση καθορισμού αποζημίωσε-

ως (ΑΠ 791/1976 ΝοΒ 25, 174, ΑΠ 505/1975 ΝοΒ 23, 125). Στην προκειμένη περίπτωση η αμοιβή του Δικηγόρου των ανταιτούντων - καθ' ων (τρίτου και τετάρτης) η απαλλοτρίωση, που προκαταβάλλεται στον Δικηγορικό Σύλλογο Βόλου, θα καθορισθεί με βάση την υπ' αρ. 105260/5.10.1995 (ΦΕΚ 879/Β/11185/ 25.10.1995) απόφασην του Υπουργού Δικαιοσύνης, σε ποσοστό 9% επί του ποσού αποζημιώσεως των τρίτου και τετάρτης των καθ' ων η αίτηση, με βάση το ποσό δια το οποίο έγινε δεκτή η αίτηση καθορισμού αποζημιώσεως, πλέον της παραστάσεως του στο ακροατήριο (βλ. Εφ. Αθ. 1221/1997 ΕλΔ/νη 38, 1154), κατά τα αναφερόμενα ειδικότερα στο διατακτικό της παρούσης αποφάσεως.

449/2000

Πρόεδρος: Στέφανος Γαβράς

Εισηγητής: Γεώργ. Σερδένης

Δικηγόροι: Βασ. Γκιάτα- Ωρολογοπούλου, Ευαγγελία Σαπουνά

ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΚΑΡΤΑ. Τριγωνική σχέση μεταξύ εκδότη, κατόχου και επιχειρηματία. Η μεταξύ κατόχου και εκδότη της κάρτας σχέση είναι εκείνη της έμμισθης εντολής με πρόσθετο σύμφωνο (αν ο εκδότης είναι ανώνυμη εταιρία) βεβαιωμένης ή ανέκληπτης πίστωσης.

ΔΙΑΤΑΓΗ ΠΛΗΡΩΜΗΣ, βάσει σύμβασης κάρτας. Για την έκδοσή της, αρκεί, πλην των άλλων εγγράφων, απόσπασμα λογαριασμού του κατόχου, που τηρεί ο εκδότης, μπχανογραφικά στο πλεκτρονικό κέντρο του, εφ' όσον υπάρχει ειδική συμφωνία μεταξύ τους για την αποδεικτική δύναμη του εγγράφου αυτού.

Από τις διατάξεις των άρθρων 713 επ. ΑΚ, σε συνδυασμό προς εκείνες των άρθρων 25-28 του από 17.7/13.8.1923

ΝΔ/τος "Περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιριών, προκύπτει, ότι στη δημιουργούμενη από την πιστωτική κάρτα, που εκδίδεται από οικονομοπιστωτικούς λογαριασμούς, τριγωνική σχέση μεταξύ εκδότη, κατόχου και επιχειρηματία, η μεταξύ κατόχου και εκδότη της κάρτας σχέση είναι εκείνη της έμμισθης εντολής με πρόσθετο σύμφωνο, αν ο εκδότης είναι ανώνυμη εταιρία, ανοίγματος βεβαιωμένης ή ανέκληπτης πίστωσης (Α.Π. 1116/1996 Ε. Τραπ. ΧΡΔ, σελ. 75-77). Εξ άλλου, για την έκδοση, κατ' άρθρ. 623 ΚΠολΔ διαταγής πληρωμής, με βάση απαίτηση από σύμβαση εμποροκάρτας απαιτείται ο αιτών την έκδοση της διαταγής πληρωμής, να προσκομίσει το έγγραφο της σύμβασης και απόσπασμα λογαριασμού του κατόχου που τηρεί ο εκδότης μπχανογραφικά στο πλεκτρονικό κέντρο του, εφόσον υπάρχει ειδική μεταξύ τους συμφωνία για την αποδεικτική δύναμη του εγγράφου αυτού. Ακόμη η έκδοση της διαταγής πληρωμής με βάση τη σύμβαση από την εμποροκάρτα, μπορεί να ζητηθεί μόνο εφόσον η σχετική απαίτηση δεν εξαρτάται από αίρεση ή προθεσμία ή αντιπαροχή απαίτησης του καθού-ανακόπτοντος, προερχόμενες από καταβολές (δαπάνες) προς εκτέλεση της προεκτεθείσης σύμβασης εντολής που συνδέει τον εκδότη και κάτοχο της εμποροκάρτας (Α.Π. 1116/1996 ο.π.).

Στην προκειμένη περίπτωση, από τα έγγραφα που επικαλούνται και προσκομίζουν οι διάδικοι, αποδεικνύονται, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Με σύμβαση που καταρτίσθηκε την 18.9.1992 μεταξύ της καθής η ανακοπή, ήδη εκκαλούσας εταιρίας με την επωνυμία "Ε.Τ. ΑΕ" και του πρώτου ανακόπτοντος και ήδη εφεσι-βλήπτου Φ.Σ., η εταιρία αυτή παρέδωσε στον εφεσι-βλήπτο την υπ. αριθμ. 4960 920

999 066 πιστωτική κάρτα , με την οποία παρασχέθηκε σ' αυτόν το δικαίωμα να προβαίνει σε αγορές καταναλωτικών αγαθών και υπηρεσιών με πίστωση από συμβεβλημένες με αυτήν επιχειρήσεις, μέχρι του ποσού των 500.000 δραχμών και με τους όρους που εκτενώς αναφέρονται στην πιο πάνω έγγραφη σύμβαση. Σύμφωνα με τους αναγραφομένους στη σύμβαση όρους, την τίτρηση των οποίων εκ μέρους του Φ.Σ. εγγυήθηκε, ο μη διάδικος στην παρούσα δίκη Γ.Σ, η εκκαλούσα Τράπεζα έχει το δικαίωμα να καταγγείλει οποτεδήποτε τη σύμβαση πίστωσης με τον κάτοχο της κάρτας και να απαγορεύσει την παραπέρα χρήση αυτής και ότι ο κάτοχος αυτής, κατά τον ειδικότερο 8ο όρο αυτής αναγνωρίζει από την υπογραφή της σύμβασης και στο εξής ότι κάθε τελευταίος λογαριασμός, απόσπασμα του οποίου ζητείται στην Τράπεζα μηχανογραφικά στο πλεκτρονικό κέντρο, θα αποτελεί πλήρη απόδειξη της οφειλής του κατόχου στην Τράπεζα από την χρήση της κάρτας VISA που κορηγήθηκε σ' αυτόν. Περαιτέρω, αποδείχθηκε ότι η εκκαλούσα την 12.1.1996 κατίγγειλε τη σύμβαση πίστωσης κάρτας με χρεωστικό υπόλοιπο 925.122 δραχμών και με την υπό την πημερομηνία αυτή εξώδικη πρόσκληση εκάλεσε αυτόν να καταβάλει το χρεωστικό αυτό υπόλοιπο. Στη συνέχεια ο λογαριασμός αυτός, που δεν αμφισβητήθηκε μάλιστα μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την καταγγελία της σύμβασης, στις 31.12.1996, με την προσθήκη εξόδων και ειδικού φόρου Τραπεζικών εργασιών (331.265 δρχ. συνολικά), ανήλθε στο ποσό των 1.256.494 δραχμών. Ακολούθως, η εκκαλούσα για την έκδοση της ανακοπομένης 151/1997 διαταγής πληρωμής του Δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, προσκόμισε τα ακόλουθα έγγραφα: 1) Το πρωτότυπο της από 18.9.1992 σύμβασης

πίστωσης και χορήγησης πιστωτικής κάρτας, νόμιμα χαρτοσημασμένης, 2) Τον υπ' αριθμ. ... λογαριασμό του καταστήματος Λάρισας που τηρείται στην Τράπεζα, με την πλήρη αυτού εξέλιξη και με χρηματικό υπόλοιπο την 31.12.1996 και 3) Τις υπ' αριθμ.... και ... εκθέσεις επιδόσεως του Δικαστικού Επιμελητή στο Πρωτοδικείο Λάρισας, Α.Π., με συνημμένη την από 12.1.1996 εξώδικη πρόσκληση καταγγελία της αιτούσας, με την οποία αυτή κατίγγειλε τη σύμβαση πίστωσης με χρήση της πιστωτικής κάρτας και γνωστοποίησε στους καθών η αίτηση το χρεωστικό τους υπόλοιπο. Σημειώτεον δε ότι ο πιο τελευταίος λογαριασμός που τηρεί η εκδότρια Τράπεζα μηχανογραφημένο στο πλεκτρονικό της κέντρο, αποτελεί πλήρη απόδειξη της οφειλής του εφεσιβλήτου Φ.Σ., ενώφει του ότι, σύμφωνα με τον εκτεθέντα όρο της σύμβασης (8ο) υπάρχει ειδική μεταξύ των διαδίκων συμφωνία για την αποδεικτική δύναμη του εγγράφου αυτού.

Υπό τα πραγματικά αυτά περιστατικά είναι φανερό ότι συνέτρεκαν στην προκειμένη περίπτωση οι προϋποθέσεις έκδοσης της ανακοπομένης διαταγής πληρωμής (άρθρο 623 επ.Κ.Πολ.Δ.) εφόσον τα πιο πάνω προσκομισθέντα έγγραφα είναι εκείνα που απαιτούνται κατά το νόμο και την προεκτεθείσα σύμβαση της εμπορικής κάρτας.

Το πρωτοβάθμιο Μονομελές Πρωτοδικείο Λάρισας, το οποίο με την ανακοπομένη υπ' αριθμ. 69/1998 οριστική απόφασή του, έκανε δεκτή την ανακοπή του πρώτου των ανακοπόντων και ήδη εφεσιβλήτου (Φ.Σ.), για το λόγο ότι τα έγγραφα που επικαλέσθηκε προς τούτο και προσκόμισε η αιτούσα Τράπεζα δεν πληρούσαν τους όρους του νόμου, εφόσον ο επίδικος υπ' αριθμ. 129475 λογαριασμός που προσκομίσθηκε με πιστό φωτοτυπικό έγγραφο επικυρώθηκε μεν από Δικηγόρο (άρθρο 52 παρ. και 2 Ν.Δ. 3026/1954

“Περί Κάδικος Δικηγόρων”, σε συνδ. με αρθρ. 449 Κ. Πολ. Δ.), όχι όμως από το εις κείρας του πρωτότυπο και στη συνέχεια ακύρωσε, ως προς τον πρώτο ανακόπτοντα (εφεσίθηκε) την υπ.’ αριθμ. 151/1997 διαταγή πληρωμής του Δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, έσφαλε περί την εφαρμογή του νόμου, για τους λόγους που έχουν εκτεθεί και την εκτίμηση των αποδείξεων.

451/2000

Πρόεδρος: Στέφανος Γαβράς

Εισηγητής: Γεώργ. Σερδένης

Δικηγόροι: Δημ. Κρίσανος, Ευθυμία Αλμπάνη - Μπαλατσού

ΣΥΜΒΑΣΗ ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ. Υπάρχει όταν ο εργαζόμενος αμοιβεται με μισθό και υπόκειται δεσμευτικά σε εποπτικό έλεγχο και νομική εξάρτηση από τον εργοδότη.

ΣΥΜΒΑΣΗ ΠΑΡΟΧΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ. Τέτοια είναι η σύμβαση του παραγωγού πωλήσεων (πλασιέ) με εργοδότη, του οποίου προωθεί τα εμπορεύματα προς τρίτους, έναντι προμήθειας. Διαφορά των δύο ως άνω συμβάσεων. Πραγματικά περιστατικά.

ΠΑΡΑΓΩΓΟΙ ΠΩΛΗΣΕΩΝ (πλασιέ). Υπάγονται στην ασφάλιση του ΙΚΑ, εφ δον εξυπηρετούν αποκλειστικά μία επιχείρηση. Η εξυπηρέτηση αυτή μιας μόνον επιχείρησης, δεν σημαίνει κατ’ ανάγκη διτί δεν μπορεί να γίνει και με άλλη, εκτός της σύμβασης εξαρτημένης εργασίας, νομική μορφή, όπως είναι η σύμβαση ανεξαρτήτων υπηρεσιών.

Από τις διατάξεις των άρθρων 648 και 652 ΑΚ και στον ν. 765/1943, που κυρώθηκε με την 324/1946 Π.Υ.Σ. και διατηρήθηκε σε ισχύ με το άρθρο 32 του Εισ.Ν.ΑΚ, συνάγεται ότι σύμβαση εξαρτημένης εργασίας, υπάρχει όταν ο εργαζόμενος αμοιβεται με μισθό, ανεξαρτήτως από τον τρόπο καθορισμού και καταβολής του και επί πλέον, υποκείμενος στο διευθυντικό του δικαίωμα, υποβάλλεται σε νομική εξάρτηση από τον εργοδότη, η οποία εκδηλώνεται με την εξουσία του τελευταίου να ασκεί έλεγχο και εποπτεία ως προς τον τόπο, το χρόνο και τον τρόπο παροχής της εργασίας και να παρέχει δεσμευτικές για τον εργαζόμενο εντολές και οδηγίες για την προσήκουσα εκπλήρωση της παροχής του. Αν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις αυτές και ειδικότερα αν ο παρέχων την εργασία δεν υποβάλλεται σε νομική εξάρτηση από τον εργοδότη κατά την ανωτέρω έννοια, πρόκειται για σύμβαση παροχής ανεξαρτήτων υπηρεσιών επί της οποίας δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας (Α.Π. 84/1997, ΕΕΔ 57, 805). Εξάλλου, ο παραγωγός πωλήσεων (πλασιέ), ο οποίος ανέλαβε την υποχρέωση να προωθεί, για λογαριασμό του εργοδότη, προς τους τρίτους (εμπόρους) τα εμπορεύματα του τελευταίου έναντι σχετικής προμηθείας, έχων προς τούτο απόλυτη ελευθερία να διαθέτει τα προϊόντα του χωρίς δέσμευση από οδηγίες και εντολές του, ο οποίος του προσδιόριζε απλώς την περιοχή της εμπορικής του δραστηριότητας, με δικαίωμα να προωθεί στο εμπόριο και μη ομοειδή εμπορεύματα άλλων επιχειρήσεων, χωρίς δέσμευση στο ωράριο εργασίας, εκδίδων στο όνομα του εργοδότη τιμολόγια αναγράφοντας το ποσό της προμηθείας του, καθώς και το ποσό του Φ.Π.Α. που πλήρωνε ο εργοδότης, με κυμαινόμενη αμοιβή ανάλογη με τον “τζίρο” των

πωλήσεών του και χρήση κατά τις μετακινήσεις του, του προσωπικού του αυτοκινήτου χωρίς επιβάρυνση του εργοδότη, θεωρείται ότι συνδέεται με τον εργοδότη με σύμβαση παροχής ανεξάρτητων υπηρεσιών και όχι με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας (Ε.Α. 9185/1996 Ε.Ε.Δ. 56, 848).

Στην από 30.4.1997 (αριθμ. εκθ. κατ. 569/5.5.1997) αγωγή του επί της οποίας εκδόθηκε η εκκαλούμενη απόφαση, ο ενάγων και εκκαλών (Β.Π.), εκθέτει ότι με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου, η εναγομένη και εφεσίβλητη εταιρία, η οποία ασκεί εμπορία ειδών διατροφής (πώληση-αντιπροσώπευση και διανομή ειδών διατροφής), τον προσέλαβε την 1η Οκτωβρίου 1993, προκειμένου να προσφέρει τις υπηρεσίες του ως παραγωγός πωλήσεων των προϊόντων της, αντί μνηματίου μισθού, ο οποίος συμφωνήθηκε κατά ένα μέρος σε χρονικό μισθό 118.354 δραχμών μνηματίων και κατά ένα μέρος σε ποσοστά ανάλογα με το ύψος των πωλήσεων των ειδών που αντί εμπορεύονταν και αντιπροσώπευε, και ειδικότερα σε ποσοστά 1% επί των καθαρών πωλήσεων για τις πωλήσεις των ειδών που η εναγόμενη εμπορεύεται και 0,5% επί των καθαρών πωλήσεων για τις πωλήσεις που αντιπροσώπευε και διακινούσε η εναγόμενη. Περαιτέρω εκθέτει ότι τελούσε αυτός υπό τη νομική εξάρτηση της εναγόμενης παρότι παρείχε την εργασία του εκτός των γραφείων αυτής, είχε την υποχρέωση να κινείται κάθε εργάσιμη πλέον και τα Σάββατα, μερικές δε φορές και τις Κυριακές, σε προκαθορισμένα από την εναγόμενη δρομολόγια για την παραγγελιοληψία σε ορισμένη περιοχή για τη διάθεση των προϊόντων της και μόνο με βάση τις σχετικές οδηγίες του νομίμου εκπροσώπου της, χωρίς να έχει το δικαίωμα της άσκησης εμπορίας ή της διά-

θεσης προϊόντων τρίτων. Ότι μετέβαινε καθημερινά στους υποδεικνυόμενους από το νόμιμο εκπρόσωπο της εναγομένης πελάτες της στο νομό της Λάρισας και αφού συμφωνούσε μαζί τους την πώληση προς αυτούς των ειδών διατροφής της εναγομένης, επέστρεφε στα γραφεία της, προκειμένου να αποδώσει λογαριασμό για τη νημερήσια εργασία του, στη συνέχεια δε να παραδώσει τις παραγγελίες εμπορευμάτων της επομένης ημέρας. Περαιτέρω, εκθέτει ο ενάγων ότι η εναγομένη εξ αρχής είχε παραχωρήσει την ευχερεία σ' αυτόν να βρίσκει νέους πελάτες για τη διάθεση των προϊόντων της, με στόχο την αύξηση των πωλήσεων, αντίστοιχα δε και του συνολικού μισθού του. Ότι η καθημερινή απασχόλησή του που ήταν πέραν του οκταώρου, κάλυπτε κατά μέσο όρο 12-14 ώρες και σε εβδομαδιαία βάση τις 72-84 ώρες. Ότι η εναγομένη, πέραν του μνηματίου μισθού που αντιστοιχούσε στα συμφωνηθέντα ποσοστά επί των πραγματοποιουμένων πωλήσεων, που προέκυπταν από τις εκκαθαρίσεις, ουδένα επί πλέον ποσό του κατέβαλε με βάση το συμφωνηθέντα χρονικό μισθό, την υπερεργασία, την παράνομη υπερωριακή του εργασία κ.λ.π. (παρότι μάλιστα καθ' όλο το επίδικο χρονικό διάστημα που πρόσφερε τις υπηρεσίες του, παρακρατούσε αυτή την αναλογία των εισφορών της στο Ι.Κ.Α. για το χρονικό μισθό του και στα φορολογικά της βιβλία εμφανίζει ότι του τα απέδιδε). Ζητεί δε κατά την ειδική διαδικασία των εργατικών διαφορών (άρθρ. 16 παρ. 2 και 663-676 Κ.Πολ.Δ) και με βάση βέβαια τις διατάξεις των άρθρων 648, 652, 653, 655, 341, 346 ΑΚ, v. 765/43, v. 2112/1920, 3198/1995, παρ. 1, 1 του v. 539/1945 όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 1 του v. 1346/1986, av 690/1945), να υποχρεωθεί η εναγομένη, για όλο το επίδικο

χρονικό διάστημα (αρχές Σεπτεμβρίου 1993 έως 1-12-1995) να καταβάλει σ' αυτή τις δεδηλωμένες αποδοχές (μνημιαίο μισθό, υπερεργασία, παράνομη υπερωριακή εργασία, επιδόματα εορτών, άδεια, επίδομα αδείας και αποζημίωση απόλυτης), με βάση το συμφωνηθέντα και προβλεπόμενο από την οικεία ΣΣΕ και την προσωπική του κατάσταση (έγγαμος με δύο τέκνα) μνημιαίο μισθό (118.354 δρχ.), όπως αυτός στη συνέχεια διαμορφώθηκε, οι οποίες ανέρχονται συνολικά στο ποσό των 4.804.664 δραχμών, με το νόμιμο τόκο από τον χρόνο που ήταν απαιτητές οι επί μέρους αξιώσεις.

Από την επανεκτίμηση των καταθέσεων των μαρτύρων που εξετάσθηκαν ενόρκως ενώπιον του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου και περιέρχονται στα ταυτάριθμα προς τη συνεδρίασή της 19.2.1998 αυτού πρακτικά, από τα έγγραφα που επικαλούνται και προσκομίζουν οι διάδικοι, μεταξύ των οποίων είναι οι με αρ. 2980, 2981, 2982/1998 ένορκες βεβαιώσεις της συμβολαιογράφου Λάρισας Σ.Π. και η 1466/1997 ένορκη βεβαιώση του Ειρηνοδίκη Λάρισας, που δίπλωσαν όλες νομοτύπως, μετά από εμπρόθεσμη κλήτευση της αντίδικης πλευράς καθώς και το ιδιωτικό συμφωνητικό που καταρτίσθηκε μεταξύ των διαδίκων και αφορά την επίδικη σύμβαση, αποδεικνύονται, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Με σύμβαση που καταρτίσθηκε στις αρχές Οκτωβρίου του έτους 1993 μεταξύ της εναγομένης ομόρυθμης εταιρίας με την επωνυμία "Χ. ΚΑΙ ΣΙΑ ΟΕ", η οποία εδρεύει στη Λάρισα και στο 4ο χιλιόμετρο της οδού Λ. και του ενάγοντα Π.Β., η εναγομένη εταιρία που έχει ως αντικείμενο εργασιών την πώληση και αντιπροσώπευση ειδών διατροφής και διανομής αυτών, δια της νομίμου εκπροσώπου της (Ε.Χ.) ανέθεσε στον ενά-

γοντα, σαν παραγωγό πωλήσεων την προώθηση των εμπορευμάτων της αντί προμηθείας, η οποία ορίσθηκε α) Για τις πωλήσεις των εμπορευμάτων που αυτή εμπορεύεται στο 1% επί της τιμής των καθαρών πωλήσεων και β) Για τις πωλήσεις των εμπορευμάτων που αυτή αντιπροσωπεύει στο 0,5 % επί των καθαρών πωλήσεων. Συμφωνήθηκε δε ότι ο ενάγων υποχρεούται στην είσπραξη των απαιτήσεων της εναγομένης εταιρίας σύμφωνα με τους όρους που αυτή θα καθόριζε και ότι η εναγομένη εταιρία υποχρεούται στο τέλος του κάθε μήνα να προβαίνει στην εκκαθάριση των προμηθειών, απαιτώντας από τον ενάγοντα να προθεί στην έκδοση τιμολογίου παροχής υπηρεσιών.

Περαιτέρω, αποδείχθηκε, ότι σ' εκτέλεση της σύμβασης αυτής ο ενάγων δεχόταν παραγγελίες από πελάτες που ο ίδιος ανεύρισκε ή του έστελνε η εταιρία από το πελατολόγιό της, ενώ ο ίδιος καθόριζε τον τρόπο της πληρωμής, με τίμημα όμως πώλησης που η εναγομένη καθόριζε και τα χρήματα που εισέπραττε τα κατέθεσε στο λογιστήριο της εναγομένης, αφού παρακρατούσε τα ποσοστά του επί του τιμήματος των μνημιαίων κρατήσεων, ως αμοιβή του. Ακόμη ο ενάγων, ο οποίος σπειωτέον δεν εργαζόταν στα γραφεία της εταιρίας, καθόριζε μόνος του τον αριθμό των πελατών που επισκέπτονταν καθημερινά, το πρόγραμμα και το δρομολόγιο, χωρίς να υπόκειται στον έλεγχο της εναγομένης ή σε πρόγραμμα αυτής, η οποία δεν προγραμμάτιζε τη δραστηριότητά του. Εξάλλου, ούτε ο ίδιος τηρούσε ωράριο εργασίας, αλλά κάθε φορά έκρινε πώς θα διέθετε το χρόνο του και ποιες ημέρες. Για τις ανάγκες της μεταφοράς του χρονιμοποιούσε αρκετές φορές αυτοκίνητο της εταιρίας, η οποία κατέβαλε σ' αυτόν το αντίτυπο των καυσίμων που κατανάλωσε. Για τα πραγματικά αυτά περιστατικά, ο

μάρτυρας της εναγομένης (Α.Π.), έχει σαφή και άμεση αντίληψη, καθόσον, ως εργαζόμενες για λογαριασμό της εναγομένης εταιρίας, όπως και ο ενάγων, γνωρίζει ειδικότερα, ότι κατά την επίδικη σύμβαση δεν συμφωνήθηκε η καταβολή μυνιαίου μισθού, αλλά ποσοστών (προμηθείας) από την πώληση των δικών της προϊόντων και εκείνων που αντιπροσώπευε, ότι ο ενάγων καθόρισε την περιοχή της επίσκεψης και το δρομολόγιο το οποίο θα ακολουθούσε και το ωράριο εργασίας. Ο ίδιος γνωρίζει, όπως και αυτός, ότι ο ενάγων δεν είχε γενικά εξάρτηση από την εναγομένη, αλλά συνεργασία μαζί της και ότι η ασφάλιση αυτού στο Ι.Κ.Α. δεν έγινε από αλλαγή της μορφής της αρχικής σύμβασης, αλλά μετά από αίτημα του ενάγοντος προς αυτήν, το οποίο έγινε δεκτό και αφού συμφωνήθηκε ανάλογη μείωση των ποσοστών της αμοιβής του. Επίσης, ο ίδιος μάρτυρας γνωρίζει και καταθέτει ότι ο ενάγων περί τα τέλη του έτους 1995 βρίκε άλλη δουλειά και ζήτησε από τους εκπροσώπους της εναγομένης να του κάνουν μία απόλυτη, προκειμένου να λάβει, όπως συνέβη, το επίδομα ανεργίας από τον Ο.Α.Ε.Δ., και ότι η εναγομένη ικανοποίησε το αίτημα αυτό. Επίσης, ο Π.Β. που εξετάσθηκε ενόρκως ενώπιον του Ειρηνοδικείου Λάρισας (βλ. προσκομιζόμενη υπ' αριθμ. 1466/1997 ένορκη βεβαίωση, γνωρίζει, ως λογιστή της εναγομένης εταιρίας, ότι ο ενάγων ήταν πλασιέ-πωλητής στην εταιρία αυτή, αμοιβόμενος με ποσοστά επί των καθαρών πωλήσεων (1% και 0,4 % κατά την εκτεθείσα διάκριση), δεν ήταν υπάλληλος αυτής, αλλά ελεύθερος επαγγελματίας, ασχολούμενος μάλιστα και με άλλες δικές του οικονομικές δραστηριότητες (πωλήσεις προϊόντων άλλων εταιριών, διαφημιστικών ειδών κ.λ.π.), γεγονός που επιβεβαιώνεται από την κατάθε-

ση και του προηγούμενου μάρτυρα ότι πήγαινε (ενάγων) στην εταιρία 3-4 φορές την εβδομάδα προκειμένου να ενημερωθεί για τις αποζημιώσεις των προϊόντων, τις καινούργιες προσφορές και τα νέα προϊόντα και ότι η εναγομένη ουδεμία ασκούσε εποπτεία στον ενάγοντα σχετικά με τον τόπο και τον τρόπο της απασχόλησής του. Επίσης καταθέτει ότι και ο προηγούμενος μάρτυρας σχετικά με την καταγγελία της επίδικης σύμβασης και την επιδότηση αυτού από τον Ο.Α.Ε.Δ. Τα πιο πάνω εκτεθέντα δεν αναιρούνται ασφαλώς από την κατάθεση του μάρτυρα του ενάγοντος (Γ.Λ.), ο οποίος ως ιδιοκτήτης καταστήματος στο Μ. απλώς γνωρίζει ότι ο ενάγων τον επισκεπτόταν ανά 15 ημέρες με το βαλιτσάκι του, έπαιρνε παραγγελία, είχε διαφημιστικά έντυπα και μπλοκ αποδείξεων εισέπραττε από αυτόν χρήματα, χωρίς να γνωρίζει με βεβαιότητα τη μορφή της εργασίας αυτού με την εναγομένη εταιρία, ιδιαίτερα δε το βαθμό της εξάρτησης αυτού προς την εναγομένη και βέβαια χωρίς να αιτιολογεί τη γνώμη του ότι ο ενάγων ήταν υπάλληλος της εναγομένης και ότι το ωράριο της δουλειάς του ήταν καθορισμένο από την εναγομένη εταιρία.

Σύμφωνα λοιπόν με όλα αυτά αποδεικνύεται ότι ο ενάγων, ως προς την παροχή των υπηρεσιών του με τη σύμβαση εργασίας που κατάρτισε με την εναγομένη, δεν διατελούσε σε νομική εξάρτηση από αυτήν, η οποία δεν ασκούσε την απαιτούμενη καθοριστική εποπτεία και τον έλεγχο ως προς τον τρόπο και χρόνο παροχής των υπηρεσιών του, η δε επίδικη σύμβαση φέρει το χαρακτήρα της σύμβασης εργασίας ανεξαρτήτων υπηρεσιών. Άλλωστε και αν ακόμη ήθελε γίνει δεκτό ότι ο ενάγων εκτελούσε ενίστε και εντολές της εναγομένης, στα πλαίσια της καλύτερης απόδοσης της συνεργασίας, γεγονός που

έλαβε ασφαλώς χώρα και κρίνεται αυτό ως εύλογο, αυτό δεν ξεπερνά τα όρια της χαλαρής εξάρτησης, η οποία δεν μπορεί να προσδώσει στην επίδικη συμφωνία τη μορφή της σύμβασης εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου (βλ. ΑΠ 1026/1990 Ε.Εργ. Δ. 50, 329, Α.Π. 1822/1990 ΕΕΔ 50, 535).

Επομένως, ο ισχυρισμός και λόγος έφεσης του εκκαλούντος ότι μεταξύ αυτού και της εναγομένης εταιρίας καταρίσθηκε σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου και όχι σύμβαση ανεξαρτήτων υπηρεσιών, όπως εσφαλμένως αποφάνθηκε το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο και ότι δεν εκτιμήθηκαν από αυτό στοιχεία τα οποία ευθέως οδηγούσαν στην εκτεθείσα άποψη αυτού, όπως είναι η από 1.12.1995 έγγραφη καταγγελία της σύμβασης, η ασφάλιση του ενάγοντος στο Ι.Κ.Α, πρέπει ν' απορριφθεί ως κατ' ουσίαν αβάσιμος. Σημειώτεον δε ότι, κατά το άρθρον 4 παρ. 2 εδ γ και δ' του ν. 1880/90, οι παραγωγοί πωλήσεων (πλασιέ) υπάγονται στην ασφάλιση του Ι.Κ.Α. εφόσον εξυπηρετούν αποκλειστικά μία επιχείρηση και απασχολούνται μέσα ή έξω από αυτήν, αυτοπροσώπως με τη διάθεση των προϊόντων τους. Από το περιεχόμενο όμως των διατάξεων του άρθρου αυτού, προκύπτει ότι η αποκλειστική εξυπηρέτηση μιας επιχείρησης από τους παραγωγούς πωλήσεων (πλασιέ), που τίθεται ως προϋπόθεση υπαγωγής τους στην ασφάλιση του Ι.Κ.Α., δεν σημαίνει κατ' ανάγκην ότι μπορεί να γίνει μόνο εφόσον ο προαγωγός πωλήσεων συνδέεται με την επιχείρηση με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας, ότι κάθε τέτοια συνεργασία έχει εξ ορισμού την μορφή της σύμβασης εξαρτημένης εργασίας και ότι αποκλείεται η συνεργασία αυτή να γίνει με σύμβαση άλλης νομικής μορφής, όπως εκείνης των ανεξαρτήτων υπηρεσιών. Επομένως

και γι' αυτό ο πιο πάνω λόγος έφεσης του εκκαλούντος είναι απορριπτέος, ως κατ' ουσίαν αβάσιμος.

Το πρωτοβάθμιο Μονομελές Πρωτοδικείο Λάρισας το οποίο με την εκκαλουμένη υπ' αριθμ. 360/1998 οριστική απόφασή του, κατά την ειδική διαδικασία των εργατικών διαφορών, απέρριψε ως κατ' ουσίαν αβάσιμην την από 30.4.1997 (αριθ. εκθ. καταθ. 569/5.5.1997) αγωγή εργατικής διαφοράς του ενάγοντος-εκκαλούντος, δεχθέν ότι η επίδικη συμφωνία συνιστά σύμβαση ανεξαρτήτων υπηρεσιών και ότι τυχόν αξιώσεις αυτού (ενάγοντος) περιορίζονται στα συμβατικά συμφωνήτα και όχι στα αναφερόμενα στην αγωγή επί μέρους ποσά, που προϋποθέτουν σύμβαση εξαρτημένης εργασίας, ορθά το νόμο εφάρμοσε και τις αποδείξεις εκτίμησε.

452/2000

Πρόεδρος: Στέφανος Γαβράς

Εισηγητής: Δημ. Τίγνας

Δικηγόροι: Γεώργ. Ζορμπάς, Γεώργ. Βλάχος

ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΚΡΑΤΗΣΗ ΕΜΠΟΡΟΥ. Με το νόμο 2462/1997 (άρθρο 11), με τον οποίο κυρώθηκε το Διεθνές σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, το οποίο νιοθετίθηκε από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στη N. Υόρκη, καθιερώνεται πρόσθετος λόγος, πέραν εκείνων του 1048 ΚΠολΔ, αποκλεισμού της προσωπικής κράτησης των οφειλετών από σύμβαση, όταν η μη εκπλήρωση της συμβατικής υποχρέωσής τους οφείλεται αποκλειστικά σε αδυναμία τους, γεγονός το οποίο, ως εξαιρέση του κανόνα του 1047 Κ.Πολ. Δ, πρέπει να επικαλείται και αποδεικνύει ο εναγόμενος οφειλέτης, στα πλαίσια της δίκης προσωπικής κράτησης, ή και κατά το στάδιο της εκτέλεσης (πλειοψ.).

Κατά την άποψη της μειοψηφίας καθιερώνεται κανόνας δικαίου, απαγορευτικός της προσωπικής κράτησης των οφειλέτων, που αδυνατούν να εκπληρώσουν τη συμβατική τους υποχρέωση και συνακόλουθα, ο δανειστής, για να ματαιώσει την εφαρμογή του παραπάνω κανόνα, φέρει το βάρος να επικαλεσθεί και αποδείξει ότι ο οφειλέτης έχει περιουσία, επί της οποίας δεν μπορεί να ενεργήσει αναγκαστική εκτέλεση, για νομικούς ή πραγματικούς λόγους.

Κατά το άρθρο 11 του ν. 2462/1997 με τον οποίο κυρώθηκε και απέκτησε την ισχύ που ορίζει το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος, το Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, το οποίο υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στη Νέα Υόρκη στις 16 Δεκεμβρίου 1966, με τα δύο πραιτεικά πρωτόκολλα, κανείς δεν φυλακίζεται αποκλειστικά λόγω της αδυναμίας του να εκπληρώσει συμβατική υποχρέωση. Από τη διάταξη αυτή, η οποία άρχισε να ισχύει από 5 Αυγούστου 1997 (βλ. άρθρο 8 του δευτέρου πραιτεικού πρωτοκόλλου που κυρώθηκε με τον ως άνω νόμο και ανακοίνωση Υπ. Εξωτερικών 0546/63/ΑΣ 292/M2870 της 7/16.5.1997 ΦΕΚ Α.92) συνάγεται, κατά τη γνώμη που επικράτησε στο Δικαστήριο, ότι καθιερώνεται πρόσθετος λόγος, πέραν εκείνων του άρθρου 1048 ΚΠολΔ, αποκλεισμού της προσωπικής κρατήσεως των οφειλέτων από σύμβαση, όταν η μη εκπλήρωση της συμβατικής υποχρέωσής τους οφείλεται αποκλειστικά σε αδυναμία τους, γεγονός το οποίο, ως εξαίρεση από τον κανόνα του άρθρου 1047 ΚΠολΔ, πρέπει να επικαλείται και να αποδεικνύει στα πλαίσια της δίκης προσωπικής κρατήσεως ή και κατά το στάδιο της εκτέλεσης (άρθρο 1054 ΚΠολΔ) ο εναγόμενος οφειλέτης

(Εφ.Αθ. 1231/1998 Ε.Δ. 39.1060, Εφ.Θεσ. 57/1999 ΝοΒ 48.62, Εφ.Λαρ. 352/1998 ΕΔ 39.1639).

Κατά τη γνώμη όμως ενός μέλους του Δικαστηρίου, από την ανωτέρω διάταξη συνάγεται ότι για τη διασφάλιση “της εγγενούς αξιοπρέπειας του ατόμου” από την οποία “πηγάζουν τα ατομικά και πολιτικά του δικαιώματα” (βλ. προοίμιο του ως άνω Διεθνούς Συμφώνου) καθιερώνεται κανόνας δικαίου απαγορευτικός της προσωπικής κρατήσεως των οφειλέτων που αδυνατούν να εκπληρώσουν τη συμβατική υποχρέωσή τους και επέρχεται έτσι σιωπηρή τροποποίηση της διάταξης του άρθρου 1047 παρ. 1 ΚΠολΔ. (βλ. Γ. Βελλή Ελ.Δικ.40.9, Κ. Μπέν Δ.28.451, Κ. Παμπούκη Επισκ. Εμπ. Δικ. 1998 σελ. 97 επ. και 423, Γέσιου - Φαλτσή, Δικ.Αναγκ Εκτέλ. Γεν.Μερ. 1998 παρ. 9 IV αρ. 1 σελ. 138), εφαρμοζόμενη και από το δευτεροβάθμιο δικαστήριο για πρώτη φορά ως προς τις εκκρεμείς ενώπιον αυτού δίκες προσωπικής κρατήσεως (βλ. ΑΠ 1078/1973 Αρχ.Νομ. ΚΕ 427, 376/1972 ΝοΒ 22.1366), δεδομένου ότι κατά την αρχή του διαχρονικού δικαίου, με την οποία είναι σύμφωνη η διάταξη του άρθρου 50 παρ. 1 Εισ.Ν.ΚΠολ.Δικ., το παραδεκτό των μέσων εκτελέσεως διέπεται από το νόμο που ισχύει κατά το χρόνο της ενέργειάς της (Ολ. ΑΠ 680/1977 ΝοΒ 26.362). Ο δανειστής για να ματαιώσει την εφαρμογή του ανωτέρω κανόνα δικαίου οφείλει να επικαλεσθεί και να αποδείξει ότι παρά τη φαινομενική οικονομική αδυναμία του οφειλέτη έχει αυτός περιουσία, επί της οποίας δεν δύναται εκείνος, για νομικούς ή πραγματικούς λόγους, να ενεργήσει αναγκαστική εκτέλεση (βλ. Γ. Βελή ο.π.). Μία τέτοια εκδοχή άλλωστε είναι περισσότερο εξασφαλιστική των συμφερόντων του δανειστή, αφού διαφορετικά θα ήταν ευχερές για τον ο-

φειλέτη να αποδεικνύει την υπαίτια ή ανυπαίτια (αφού ο νόμος δεν διακρίνει) οικονομική (τις περισσότερες φορές) αδυναμία του να εκπληρώσει τη συμβατική υποχρέωσή του, δηλαδή να αποδεικνύει μια αρντική κατάσταση που δεν χρειάζεται να δικαιολογηθεί, και ο ενάγων δανειστής, ο οποίος δεν θα είχε δικονομικά το βάρος αποδείξεως, θα έπρεπε να αποδεικνύει, για να ευδοκιμήσει η αγωγή του περί προσωπικής κρατήσεως, τη δυνατότητα του οφειλέτη να εκπληρώσει τη σύμβαση.

Στην προκείμενη περίπτωση εκτίθεται με την ένδικη από 22.5.1995 αγωγή ότι η εναγόμενη, η οποία ήταν κατά κύριο και σύνθετης επάγγελμα έμπορος, αφού διατηρούσε στην Κ. κατάστημα (βιοτεχνία) ραψίματος και πώλησης υποκαμίσων και λευκών ειδών με σκοπό το κέρδος, τριτεγγυήθηκε την πληρωμή επτά συναλλαγματικών ποσού 3.500.000 δραχμών, με βάση τις οποίες εκδόθηκαν υπέρ της ενάγουσας ως εκδότριας των συναλλαγματικών σε διαταγή της οι υπ' αρ. 12274/1994 και 4449/1995 διαταγές πληρωμής του Δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, που υποχρέωσαν την εναγόμενη να καταβάλλει στην ενάγουσα το ως άνω ποσό (1.000.000 δραχμές η πρώτη νομιμοτόκως από 1.7.1994 και 2.500.000 δραχμές η δεύτερη, νομιμοτόκως από 5.4.1995). Γι' αυτό ζητείται να απαγγελθεί κατά της εναγομένης προσωπική κράτησης ως μέσο εκτέλεσης των ως άνω διαταγών πληρωμής.

Με αυτό το περιεχόμενο η αγωγή είναι, κατά τη γνώμη που επικράτησε στο Δικαστήριο αυτό και σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν, ορισμένη και νόμιμη (στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 904, 931, 1047 παρ. 1 ΚΠολΔ, 1 ΕΝ 2 θ.δ. της 2/14.5.1935 περί αρμοδιότητος των Εμποροδικείων), αφού δεν κατέστη

ανεπίτρεπτη η προσωπική κράτηση μετά το v. 2462/1997 (άρθρ. 11) με τον οποίο κυρώθηκε το Διεθνές σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, το οποίο υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στη Νέα Υόρκη στις 16 Δεκεμβρίου 1996, ούτε ήταν υποχρεωμένη η ενάγουσα να επικαλεσθεί την ύπαρξη δυνατότητας της εναγομένης να εκπληρώσει τη συμβατική υποχρέωσή της και νομικής ή πραγματικής αδυναμίας αυτής (ενάγουσας) να προβεί σε αναγκαστική εκτέλεση, όσα δε αντιθέτως υποστηρίζει η εκκαλούσα (εναγόμενη) με τις έγγραφες προτάσεις της πρέπει να απορριφθούν ως μη νόμιμα. Αν και κατά τη γνώμη ενός μέλους του Δικαστηρίου θα έπρεπε η αγωγή να απορριφθεί, μετά τη νομοθετική μεταβολή που επήλθε με το άρθρο 11 του v. 2462/1997, ως μη νόμιμη, καθ' όσον αποτελεί στοιχείο της αγωγής προσωπικής κρατήσεως πλέον η επίκληση από την ενάγουσα και της πρόσθετης προϋπόθεσης που τάσσεται, σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν, από την ως άνω διεθνή σύμβαση, ήτοι της ύπαρξης περιουσίας της εναγομένης, επί της οποίας δεν δύναται για νομικούς ή πραγματικούς λόγους να ενεργήσει η ενάγουσα αναγκαστική εκτέλεση.

462/2000

Πρόεδρος: Στέφανος Γαβράς

Εισηγητής: Δημ. Τίγας

Δικηγόροι: Ιωάν. Κουτρότσιος, Γρηγ. Δασταυρίδης

ΕΦΕΣΗ. Δικαίωμα άσκησης έχει μόνο ο πτηθείς διάδικος.

ΑΔΙΚΟΠΡΑΞΙΑ. Αξίωση αποζημίωσης λόγω βλάβης πράγματος (936 ΑΚ), έχει εκείνος που έχει οποιοδήποτε δικαίωμα, ενοχικό ή εμπράγματο, επί του βλαβέντος πράγματος.

ΑΟΡΙΣΤΙΑ της αγωγής διότι δεν προσδιορίζονταν αν τα κινητά καταστραφέντα πράγματα ανίκαν στη κυριότητα του ενάγοντος ή στη κυριότητα τρίτων προσώπων και είχε ανατεθεί συμβατικώς σ' αυτόν, στα πλαίσια του επαγγέλματός του, η επισκευή τους και αν, στη τελευταία περίπτωση, οι κύριοι των πραγμάτων αυτών και δικαιούχοι της αποζημίωσης για τη καταστροφή τους, εκκάρποσαν στον ενάγοντα την αξίωση αποζημίωσης κατά των εναγομένων.

Από τις διατάξεις των άρθρων 68, 516 και 532 ΚΠολΔ συνάγεται ότι δικαίωμα έφεσης υφίσταται υπέρ εκείνου ο οποίος ήταν διάδικος στην πρωτοβάθμια δίκη και ηπιότηκε, δηλαδή περιλήφθηκε επιβλαβής σε βάρος του διάταξη και υπέρ του αντιδίκου του με την εκκαλούμενη απόφαση, διαφορετικά η έφεση απορρίπτεται ως απαράδεκτη, ελλείψει εννόμου συμφέροντος (Ολ. ΑΠ 63/1981 ΝοΒ 29. 1267, ΑΠ 348/1986 ΕΔ 28.289). Στην προκειμένη περίπτωση η υπό κρίση έφεση κατά της υπ' αριθμ. 36/1999 οριστικής αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, το οποίο δίκασε κατ' αντιμωλίαν κατά την τακτική διαδικασία επί αγωγής του εφεσιβλήτου κατά των 1ου, 2ου, 3ου, 4ου, 5ου, 7ου, 8ου, 9ου, 10ου,. 11ου, 12ου, 14ου και 19ου από τους εκκαλούντες που έγινε κατά ένα μέρος δεκτή, έχει ασκηθεί νομοτύπως και εμπροθέσμως (άρθρα 495, 516, 518 ΚΠολΔ) και πρέπει να γίνει τυπικά δεκτή και να ερευνηθεί ως προς το παραδεκτό και βάσιμο των προβαλλομένων λόγων της (άρθρο 533 παρ. Ι Κ.Πολ.Δικ.). Κατά το μέρος όμως που αφορά τους πέντε λοιπούς εκκαλούντες (6ου, 13ου, 15ου, 16ου ,17ου και 18ου), οι οποίοι δεν ήταν διάδικοι κατά την πρωτοβάθμια δίκη, αφού ο εφεσιβλήτος - ενάγων παραιτήθη-

κε από το δικόγραφο της αγωγής του ως προς αυτούς με προφορική δήλωσή του που καταχωρήθηκε στα πρακτικά συνεδρίασης του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου (άρθρα 294, 295 και 297 ΚΠολΔ) και δεν έχει περιληφθεί δυσμενής σε βάρος τους και υπέρ του εφεσιβλήτου διάταξη στην εκκαλούμενη απόφαση, η κρινόμενη έφεση είναι, σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν, απορριπτέα ως απαράδεκτη, ελλείψει εννόμου συμφέροντος των εν λόγω εκκαλούντων.

Με την αγωγή, επί της οποίας έχει εκδοθεί η εκκαλούμενη απόφαση, ο ενάγων εξέθεσε ότι ο πρώτος εναγόμενος, ως διαχειριστής και εκπρόσωπος του ομίλου συνιδιοκτητών (λοιπών εναγομένων) μιας πολυκατοικίας, επί της οποίας αυτός (ενάγων) είχε μισθωμένο ένα κατάστημα, στο οποίο στέγαζε την επιχείρησή του επισκευής πλεκτρονικών ειδών τρίτων προσώπων, παρέλειψε από αμέλειά του να μεριμνήσει για τη συντήρηση και την έγκαιρη επισκευή των βλαβών των αποχετευτικών αγωγών της πολυκατοικίας, με αποτέλεσμα να εκχειλίσουν στο κατάστημά του, καταστρέφοντας τα πλεκτρονικά είδη που περιγράφει στην αγωγή του. Ζήτησε δε προς αποκατάσταση των θετικών και αποθετικών ζημιών του και χρηματική ικανοποίηση της ηθικής βλάβης του να υποχρεωθούν εις ολόκληρον οι εναγόμενοι να του καταβάλουν το ποσό των 2.170.000 δραχμών νομιμοτόκως από την επίδοση της αγωγής και να απαγγελθεί κατά των εναγομένων προσωπική κράτηση ως μέσο εκτέλεσης της απόφασης. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, αφού έκρινε νόμιμη την αγωγή (άρθρα 914, 297, 298, 299, 330 εδ. 8', 481, 922, 926, 932, 346 ΑΚ, 1047 ΚΠολΔ), την έκανε κατά ένα μέρος δεκτή (για ποσό 1.670.000 δραχμών), με την εκκαλούμε-

νη απόφαση, κατά της οποίας παραπονούνται οι εκκαλούντες για εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων και εσφαλμένη μη απόρριψη της αγωγής ως αόριστης.

Κατά το άρθρο 914 ΑΚ “όποιος ζημιώσει άλλον παράνομα και υπαίτια έχει υποχρέωση να τον αποζημιώσει”. Κατά το άρθρο 936 ΑΚ “όποιος οφείλει αποζημίωση για την αφαίρεση ή βλάβην πράγματος ελευθερώνεται καταβάλλοντάς την σ’ αυτόν που ήταν νομέας του πράγματος κατά το χρόνο της αφαίρεσης ή βλάβης, εκτός αν γνωρίζει ή υπαίτια αγνοεί ότι ο τρίτος έχει κυριότητα ή άλλο δικαίωμα πάνω σ’ αυτό”. Από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων συνάγεται ότι αξίωση αποζημίωσης λόγω ζημίας που προξενήθηκε από τρίτον σε πράγμα έχει εκείνος ο οποίος έχει οποιοδήποτε δικαίωμα ενοχικό ή εμπράγματο επί του πράγματος και υπέστη σε συνάρτηση με το δικαίωμά του οποιαδήποτε άμεση ζημία (βλ. Καυκά Ενοχ. Δικ.Τομ. Β' άρθρο 914 παρ. 11, ΑΠ 494/1967 ΝοΒ 16.78). Εάν η ζημία συνδυάζεται με την ύπαρξη δικαιώματος κυριότητας στο πράγμα το οποίο εβλάβη, ο υπόχρεος, εφόσον αγνοεί τον αληθινό κύριο του πράγματος, απαλλάσσεται αν καταβάλει στον μέχρι τότε - καλόπιστο ή μη - νομέα του πράγματος (Κ. Καυκά ο.π. άρθρ. 936 παρ. 4). Στην προκείμενη περίπτωση ο ενάγων εξέθετε με την από 4.2.1997 αγωγή του ότι είχε μισθώσει ένα ισόγειο κατάστημα επί της οδού Κ. 102 στη Λάρισα, στο οποίο εγκατέστησε επιχείρηση πλεκτρονικών ειδών και ο πρώτος εναγόμενος, ο οποίος ήταν διαχειριστής της πολυκατοικίας, επί της οποίας ευρίσκετο το κατάστημα και είχαν οι λοιποί εναγόμενοι ιδιόκτητα διαμερίσματα, παρέλειψε να επισκευάσει εγκαίρως τη βλάβη που εμφάνισε ο κεντρικός αποχετευτικός αγωγός της πολυκατοικίας, με αποτέλεσμα να κατακλυσθεί από

τα λύματα αυτού το κατάστημα και να καταστραφούν 6 τηλεοράσεις, ένα πολύμετρο ακριβείας, ένας παλμογράφος εγχρώμων ενδείξεων, μικροσυσκευές και διάφορα ανταλλακτικά για τηλεοράσεις (μικροτσίπς) συνολικής αξίας 1.470.000 δραχμών, ενώ επί πλέον το κατάστημα παρέμεινε κλειστό επί 20 μέρες με αποτέλεσμα να ζημιώθει αυτός με ποσό 200.000 δραχμών, αφού η εργασία του “απέδιδε κατά μέσο όρο ως ημερομίσθιο 10.000 δραχμές”. Γι' αυτό ζήτησε να υποχρεωθούν εις ολόκληρον οι εναγόμενοι και με προσωπική κράτηση τους να του καταβάλουν προς αποζημίωση και χρηματική ικανοποίηση της ηθικής βλάβης του το συνολικό ποσό των 2.170.000 (1.470.000+200.000+500.000) δραχμών, νομιμοτόκως από την επίδοση της αγωγής.

Με αυτό το περιεχόμενο όμως η αγωγή ήταν απορριπτέα ως αόριστη και ανεπίδεκτη δικαιοτικής εκτίμησεως (άρθρο 216 ΚΠοΔΔ), καθ' όσον δεν προσδιορίζοταν με το δικόγραφο της αγωγής, ούτε με τις έγγραφες προτάσεις του ενάγοντος, αν τα πλεκτρονικά είδη, τα οποία εφέροντο ότι κατεστράφησαν από διαρροή λυμάτων, ανήκαν στην κυριότητα του ενάγοντος ή ανήκαν στην κυριότητα τρίτων προσώπων και είχε ανατεθεί συμβατικώς σ' αυτόν στα πλαίσια του βιοτεχνικού επαγγέλματός του η επισκευή τους και αν στην τελευταία περίπτωση οι κύριοι των πραγμάτων αυτών και δικαιούχοι της αποζημίωσης για την καταστροφή των πραγμάτων εκκώρησαν στον ενάγοντα την αξίωση αποζημίωσής τους κατά των εναγομένων, έτσι ώστε να έχουν αυτοί ως οφειλέτες προς τον ενάγοντα την ίδια υποχρέωση που είχαν έναντι των κυρίων των καταστραφέντων πραγμάτων (άρθρα 455 και 462 ΑΚ). Επίσης σε σχέση με το δεύτερο αγωγικό αίτημα αποζημίωσης

για διαφυγόντα κέρδη του ενάγοντος από τη μη λειτουργία του καταστήματός του δεν εκτίθενται προσδιοριστικά του ύψους των κερδών του ενάγοντος περιστατικά, όπως ο κύκλος εργασιών του και τα πλαίσια διαμόρφωσης των αμοιβών του, σε τρόπο ώστε να μπορούν οι εναγόμενοι να αμυνθούν και το δικαστήριο να διεξαγάγει τις αναγκαίες αποδείξεις.

Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο με την εκκαλούμενη απόφασή του έκρινε νόμιμην αγωγή, την οποία στη συνέχεια δέχθηκε κατά ένα μέρος ως και ουσιαστικά βάσιμη, εσφαλμένως εκτίμησε το δικόγραφο αυτής και εφάρμοσε τη διάταξη του άρθρου 914 ΑΚ. Κατά συνέπεια πρέπει, κατά παραδοχή και του σχετικού λόγου έφεσης, να εξαφανισθεί η εκκαλούμενη απόφαση, να κρατηθεί στο Δικαστήριο αυτό προς εκδίκαση η αγωγή (άρθρο 535 παρ. 1 Κ.Πολ.Δικ) και να απορριφθεί αυτή λόγω του απαραδέκτου που προκύπτει από την αοριστία της.

465/2000

Πρόεδρος: Στέφανος Γαβράς

Εισηγητής: Δημ. Τίγγας

Δικηγόροι: Φίλ. Ανδρέου, Βασ. Κούτας

ΕΦΕΣΗ. Οι προθεσμίες της ανακοπής ερημοδικίας και της έφεσης αρχίζουν ταυτοχρόνως από την επίδοση της ερήμην απόφασης και τρέχουν παράλληλα. Με τη έφεση κατ ερήμην απόφασης, εξαφανίζεται η εκκαλούμενη απόφαση στα δρια της έφεσης και ο εκκαλών δικαιούται να προβάλλει όλους τους πραγματικούς ισχυρισμούς, που μπορούσε να προτείνει και πρωτοδίκως.

ΑΠΑΤΗ. Έννοια αυτής. Προς ακύρωση της δικαιοπραξίας προσαπαιτείται όπως η απατηλή συμπεριφορά αποσκοπεί στην πρόκληση διώλωσης βούλησης του απατηθέντος, η οποία να προκλίθηκε πράγμα-

τι από την απάτη, χωρίς να εξατάζεται αν η παραχθείσα, συνεπεία της απάτης, πλάνη είναι συγγνωστή ή μη, ουσιώδης ή επουσιώδης, αρκεί να υφίσταται κατά το χρόνο που δηλώθηκε η βούληση του απατηθέντος.

Δικαίωμα αποζημίωσης του απατηθέντος. ΠΩΛΗΣΗ ακινήτου κατ αδιαίρετο ποσοστό, με υπόσχεση του πωλητού προς τον αγοραστή, δι π για το πωληθέν τμήμα, υπήρχε δικαίωμα δόμησης κτίσματος, ενώ τούτο ήταν αναληθές, λόγω προηγούμενης εξάντλησης του δικαιώματος δόμησης, σε προγενέστερη οικοδομική άδεια στο όνομα άλλου δικαιούχου.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 513 παρ. 1 και 528 του ΚΠολΔ, όπως αντικαταστάθηκαν με το άρθρο 3 παρ. 18 και 21 του ν. 2207/1994, συνάγεται ότι αφενός μεν οι προθεσμίες της ανακοπής ερημοδικίας και της έφεσης αρχίζουν ταυτοχρόνως από την επίδοση της ερήμην απόφασης και τρέχουν παραλλήλως, υπολογιζόμενες διαδοχικώς, αφετέρου δε η έφεση κατ' ερήμην αποφάσεως κατά την πρώτη συζήτηση, είτε ασκείται από τον ενάγοντα είτε από τον εναγόμενο που ερημοδικάσθηκαν, συνεπάγεται τα αυτά δικονομικά αποτελέσματα, ήτοι εξαφανίζεται η εκκαλούμενη απόφαση μέσα στα όρια της έφεσης και ο εκκαλών δικαιούται να προβάλει όλους τους πραγματικούς ισχυρισμούς, τους οποίους μπορούσε να προτείνει και πρωτοδίκως. Κατά συνέπεια η υπό κρίση έφεση κατά της υπ' αριθμ. 635/1998 οριστικής αποφάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, η οποία εκδόθηκε κατά την τακτική διαδικασία ερήμην της εκκαλούσας επί αγωγής των εφεσιβλήτων που έγινε δεκτή, έχει ασκηθεί νομοτύπως και εμπροθέσμως (άρθρα 495 παρ. 1 και 518 παρ. 2 Κ.ΠολΔ) και πρέπει να γίνει δεκτή και να ε-

ξαφανισθεί η εκκαλούμενη απόφαση. Ακολούθως το Δικαστήριο αυτό πρέπει να προχωρήσει στην έρευνα της αγωγής από νομική και ουσιαστική άποψη (άρθρο 535 παρ. 1 του Κ. Πολ.Δικ.).

Κατά το άρθρο 147 του ΑΚ “όποιος παρασύρθηκε με απάτη σε δύναμη βούλησης έχει δικαίωμα να ζητήσει να ακυρωθεί η δικαιοπραξία. Αν η δύναμη απευθύνεται σε άλλον και η απάτη έγινε από τρίτον, η ακύρωση μπορεί να ζητηθεί μόνο εφόσον εκείνος προς τον οποίον απευθύνεται η δύναμη ή τρίτος που απέκτησε δικαίωμα από αυτήν γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει την απάτη”. Κατά την έννοια της διάταξης αυτής απάτη, εξαιτίας της οποίας δύναται να ζητηθεί η ακύρωση της δικαιοπραξίας, συνιστά οποιαδήποτε από πρόθεση συμπεριφορά, με δόλιο μέσο ή τέχνασμα, που τείνει να παραγάγει ή να ενισχύει ή να διατηρήσει πλανημένη αντίληψη ή εντύπωση, με την παράσταση ψευδών περιστατικών ως αληθινών ή την αθέμιτη απόκρυψη ή αποσιώπηση ή ατελή ανακοίνωση των αληθινών περιστατικών, τα οποία πρέπει να ανάγονται στο παρελθόν ή το παρόν ή το μέλλον (ΑΠ 847/1988 Ε.Δ. 31.320, 391/1965 ΝοΒ 14.278) και η αποκάλυψη της αλήθειας ως προς αυτά ήταν επιβεβλημένη από ιδιαίτερη σχέση ή από την καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη (ΑΠ 123/1998 Ε.Δ. 39.825, 66/1968 ΝοΒ 16.480). Προς ακύρωση της δικαιοπραξίας προσαπαιτείται να αποσκοπεί η απατηλή συμπεριφορά στην πρόκληση δηλώσεως βουλήσεως του απατηθέντος, η οποία και να προκλήθηκε πράγματι από την απάτη, χωρίς να εξετάζεται αν η πλάνη, η οποία παρήχθη από την απάτη, είναι συγγνωστή ή ασύγγνωστη, ουσιώδης ή επουσιώδης, αρκεί αυτή να υφίσταται κατά το χρόνο που δηλώθηκε η βούληση του απατηθέντος (ΑΠ 1993/1984 ΝοΒ 33, 1155, 699/1983 ΝοΒ

32.80, 1532/1979 ΝοΒ 28.1083, 249/1976 ΝοΒ 24.785). Στην προκειμένη περίπτωση εκτίθεται στην υπό κρίση αγωγή, κατ’ ορθή εκτίμηση του δικογράφου της, ότι με συμβολαιογραφικό έγγραφο νομίμως μεταγεγραμμένο οι ενάγοντες αγόρασαν από την πρώτη εναγόμενη το 1/4 εξαδιαιρέτου ενός αγρού, συνολικού εμβαδού 4.000 τετ. μέτρων, έναντι τιμήματος 12.500.000 δραχμών το οποίο κατέβαλαν σ’ αυτή, η οποία κατά την κατάρτιση της σύμβασης πωλήσεως ενεργώντας δολίως και από κοινού με τις λοιπές εξ αδιαιρέτου συγκυρίες του οικοπέδου (κατά τα υπόλοιπα 3/4 αδιαιρέτου) Μ.Ζ και Ε.Δ., τους υποσχέθηκε ότι για το ως άνω τιμήμα του ακινήτου υπήρχε δικαίωμα δόμησης κτίσματος για παραθεριστική κατοικία 60 τετ. μέτρων, πλην όμως αυτό ήταν αναληπτές, καθ’ όσον για το οικόπεδο αυτό είχε δοθεί προγενέστερη οικοδομική άδεια στο όνομα άλλου δικαιούχου (των υπόλοιπων 3/4 εξ αδιαιρέτου) και είχε εξαντληθεί το δικαίωμα δόμησης, με αποτέλεσμα να μειώνεται έτσι η αγοραία αξία του οικοπέδου που αγόρασαν οι ενάγοντες κατά 12.000.000 δραχμές. Ζητείται δε με αυτή να υποχρεωθεί η άνω εναγόμενη (ως προς την οποία έγινε δεκτή η αγωγή πρωτοδίκως, λόγω της ερημοδικίας της), να καταβάλει στους ενάγοντες, οι οποίοι αποδέχονται κατ’ αρχήν τη σύμβαση (και δεν ζητούν την ακύρωσή της λόγω απάτης) ως αποζημίωσή τους το ποσό των 12.000.000 δραχμών, όπως επίσης και ποσό 750.000 δραχμών στον καθένα από αυτούς προς χρηματική ικανοποίηση της θιθικής βλάβης του και να διαταχθεί κατά της εν λόγω εναγόμενης, λόγω της αδικοπραξίας, προσωπική κράτηση ως μέσο εκτέλεσης της απόφασης που θα εκδοθεί. Με αυτό το περιεχόμενο η αγωγή, για την οποία έχει πληρωθεί το απαιτούμενο τέλος δικαστικού ενσήμου με

τα ανάλογα υπέρ τρίτων ποσοστά είναι νόμιμη, στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 147, 149 εδ. β', 914, 297, 298, 299, 932 ΑΚ, 1047 επ. Κ. Πολ. Δικ. και πρέπει να εξετασθεί η ουσιαστική βασιμότητά της.

Η εναγόμενη με την έφεση ομολογεί τη σύμβαση, η οποία προαποδεικνύεται και από το προσκομιζόμενο και επικαλούμενο υπ' αρ 12531/1995 συμβόλαιο της συμβολαιογράφου Λάρισας Ε.Ρ., (με τη διαφορά ότι το τίμημα που συμφωνήθηκε εγκύρως με το εν λόγω συμβόλαιο, είναι 4.500.000 δραχμές). Κατά τα λοιπά

αυτή αρνείται αιτιολογημένα την αγωγή, ισχυριζόμενη ειδικότερα ότι δεν έδωσε υπόσχεση στους ενάγοντες για δυνατότητα δόμησης του ακινήτου που πώλησε. Κατόπιν τούτου πρέπει, να υποχρεωθούν οι ενάγοντες να αποδείξουν τα αμφισβητούμενα πραγματικά περιστατικά που θεμελιώνουν τη βάση της αγωγής με κάθε νόμιμο αποδεικτικό μέσο και μάρτυρες, οι οποίοι επιτρέπονται γιατί υπάρχει φυσική αδυναμία απόκτησης έγγραφης απόδειξης (άρθρα 393 παρ. 1 και 394 παρ. 18 Κ.Πολ.Δικ).

ΠΟΛΥΜΕΛΟΥΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

109/2000

Πρόεδρος: Γεώργιος Αποστολάκης
Εισηγητής: Σωτήριος Παπακώστας
Δικηγόροι: Βασ. Καραϊσκος, Γρηγ. Δασταυρίδης

ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ. Η εμπορική συνεργασία δύο ή περισσοτέρων προσώπων, χωρίς την τίρηση των νομίμων διατυπώσεων δημοσιότητος, έχει χαρακτήρα είτε ομόρρυθμης εταιρίας “εν τοις πράγμασι”, είτε αφανούς εταιρίας.

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΧΡΕΟΥΣ. Απαιτείται έγγραφος συστατικός τύπος και δημιουργείται ενοχή ανεξάρτητα από την αιτία.

ΑΙΤΙΩΔΗΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ. Αν στο έγγραφο αναφέρεται και αιτία, πρόκειται, κατ' αρχήν, για αιτιώδη αναγνώριση, που έχει σκοπό την επιβεβαίωση της υφιστάμενης ενοχής, την οποία διασφαλίζει από ενδεκόμενα ελαττώματα. Η αιτιώδης αναγνώριση δεν χρειάζεται έγγραφο τύπο, εκτός αν οι συμβαλλόμενοι ήθελαν τη δημιουργία αυτοτελούς ενοχής, ανεξάρτητα από την αιτία του χρέους.

Στην έγγραφη αιτιώδη αναγνώριση χρέους, ο δανειστής πρέπει να επικαλεστεί και αποδείξει την έννομη σκέση που αναγνωρίσθηκε και τον επιβεβαιωτικό σκοπό που επιδίωκε.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ της αξιώσης από αιτιώδη αναγνώριση χρέους 20ετίς.

ΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ. Ευθύνη αυτού από δικαιοπραξίες των οργάνων του, που ενήργησαν στα όρια της εξουσίας τους. Αν καταρτισθεί σύμβαση από όργανο, που δεν έχει αντιπροσωπευτική εξουσία, τότε δεν είναι χωρίς άλλο άκυρη, αλλά η ισχύς της είναι μετέωρη και εξαρτάται από την έγκριση ή την αποποίηση από το νομικό πρόσωπο.

Από τις διατάξεις των άρθρων 39, 42, 43, 44, 48 EN, σε συνδυασμό με το άρθρο 1 παρ. 2 Π.Δ. 99/77, προκύπτει ότι η εμπορική συνεργασία δύο ή περισσοτέρων προσώπων (αποκαλούμενη στις συναλλαγές κοινοπραξία), χωρίς την τίρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας που τάσσει ο νόμος, θα είναι είτε ομόρρυθμος εταιρία “εν τοις πράγμασι” είτε αφανής

(ΕφΑθ 6785/87 ΕΔ 29.357). Τον εταιρικό τύπο της ομόρρυθμης εταιρίας θα έχει η “κοινοπραξία”, αν εκείνος που ενεργεί ως διαχειριστής της συμβάλλεται με τους τρίτους επ’ ονόματι και για λογαριασμό όλων των εταίρων (ΕφΘ 961/83 Αρμ. 38. 126, ΕφΘ 1261/79 Αρμ. ΛΔ 239, Λεβαντίνης στο ΝοΒ 33.1092, άλλως ΕφΘ 734/80 ΝοΒ 28.853), ενώ της αφανούς αν συμβάλλεται με το δικό του όνομα και η εταιρία παραμένει αφανής απέναντι στους τρίτους (ΕφΑ 91/79 ΝοΒ 27. 1126). Τα στοιχεία αυτά (ήτοι αν πρόκειται για τη μία ή την άλλη περίπτωση) πρέπει να εκτίθενται στην αγωγή, με την οποία γνωστείται ικανοποίηση δικαιωμάτων από τη λειτουργία της κοινοπραξίας, διότι διαφορετικά είναι αόριστη (ΕφΑ 7642/86 ΕΕμπΔ 1988.26)

Αν λοιπόν η κοινοπραξία έχει χαρακτήρα ομόρρυθμης εταιρίας “εν τοις πράγμασι” τότε κατά την άποψη που επικράτησε (ΕΦΠ 1009/85 ΕΕΔ 1986. 277, ΕφΑ 2617/87 ΕΔ 29. 332, Ρόκας Εμπορ. Δ. εκδ. 2η παρ. 13 σελ. 46, 53 Παμπούκης, μελέτη, Αρμ. Λ. 368, Λεβαντίνης, μελέτη ΝοΒ 33, 1094, Σινανιώτης ΕΕμπΔ 1Δ.273), εφόσον εμφανίστηκε στο κοινό και ανέλαβε υποχρεώσεις με το διαχειριστή της, αποκτά και νομική προσωπικότητα με όλες τις συνέπειες που απορρέουν από το γεγονός αυτό. Συνεπώς εφαρμόζεται το δίκαιο της ομόρρυθμης εταιρίας σε όλη την έκτασην (ΕφΑ 7642/86 οπ).

Εξάλλου, από τη διάταξη του άρθρου 873 ΑΚ προκύπτει ότι η αφηρημένη υπόσχεση ή αναγνώριση χρέους, για τη σύσταση της οποίας απαιτείται έγγραφο, αναφέρεται σε χρέος υφιστάμενο και δημιουργεί ενοχή ανεξάρτητη από την αιτία του. Επομένως, αν στη δήλωση για την υπόσχεση ή την αναγνώριση αναφέρεται και η αιτία, για την οποία έγινε η δήλωση, τότε κατ’ αρχήν πρόκειται για αιτιώδη α-

ναγνωριστική σύμβαση χρέους. Αυτή σύμφωνα με το άρθρο 361 ΑΚ είναι ισχυρή, όπως κάθε σύμβαση και σκοπό έχει την επιβεβαίωση της υφιστάμενης ενοχής, την οποία διασφαλίζει από ενδεχόμενα ελαττώματα. Δεν είναι ανάγκη να καταρτιστεί εγγράφως, εκτός αν (παρά την αναφορά της αιτίας), ο ενάγων επικαλείται στην αγωγή του ότι οι συμβαλλόμενοι ίθελαν να δημιουργήσουν αυτοτελή ενοχή και μάλιστα ανεξάρτητη από την αιτία του χρέους (ΑΠ 276/83 ΕΔ 24. 967). Στην περίπτωση όμως κατά την οποία η αναγνώριση είναι αιτιώδης, ο δανειστής, εφόσον η σύμβαση έγινε εγγράφως, πρέπει να επικαλεστεί και να αποδείξει την έννομη σχέση που αναγνωρίστηκε και τον επιβεβαιωτικό σκοπό που επιδίωκαν τα μέρη. Ο δανειστής εξάλλου δεν απαιτείται να εκθέτει το σύνολο των περιστατικών, που συνθέτουν την αιτία της σύμβασης, αλλά αρκεί να μνημονεύει την αιτία κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μην προκύπτει αμφιβολία για την ενοχή (Ν. Λιβάνη “Η αιτιώδης αναγνώριση χρέους, εκδ. 1984 σελ. 123).

Στην υπό κρίσιν αγωγή, ο ενάγων εκθέτει ότι περί τα μέσα Νοεμβρίου του έτους 1994 κατήρτισε προφορικά με τον νόμιμο εκπρόσωπο της πρώτης εναγομένης (κοινοπραξίας) που λειτουργεί σαν “εν τοις πράγμασι” ομόρρυθμη εμπορική εταιρία, μέλη της οποίας είναι οι λοιπές εναγόμενες, τις παρακάτω συμβάσεις μίσθωσης έργου. Κατ’ αρχήν σαν υπεργολάβος ανέλαβε, για λογαριασμό της πρώτης εναγομένης την εκτέλεση των κωματουργικών και οδοποιητικών εργασιών της Γ’ φάσεως του έργου “Κλειστό Γυμναστήριο ΕΑΚ Ν.” και ότι ορίστηκε η τιμή μονάδας για κάθε επί μέρους εργασία. Ότι χρησιμοποιώντας τα εκεί λεπτομερώς αναφέρομενα μηχανήματα ιδιοκτησίας του περάτωσε και παρέδωσε νόμιμα το

έργο στις 18-7-95 και ότι η αμοιβή του ανέρχεται στο ποσό των 25.037.000 δραχμών. Ότι ανέλαβε την υποχρέωση και αποπεράτωσε, τις εκεί αναφερόμενες ασφαλτικές εργασίες (αρχικά την εκτέλεση των οποίων είχε αναλάβει άλλος εργολάθος) με κατ' αποκοπήν τίμημα 250.000 δραχμές. Ότι ανέλαβε την υποχρέωση και μετέφερε με δικό του όχημα και για λογαριασμό της πρώτης εναγομένης έναν ενισχυτή ρεύματος από τη Λάρισα στην Αθήνα και άλλον από Αθήνα στη Λάρισα αντί αμοιβής 150.000 δραχμών.

Εκθέτει επίσης ο ενάγων ότι κατά το ίδιο χρονικό σημείο καταρτίστηκε προφορικά με τον νόμιμο εκπρόσωπο της πρώτης εναγομένης η αιτιώδης σύμβαση της αναγνώρισης χρέους, δυνάμει της οποίας η πρώτη εναγομένη αναγνώρισε και ανέλαβε την υποχρέωση να καταβάλλει (στον ενάγοντα) 1.500.000 δραχμές, ποσό που αφορούσε αμοιβή του για τις παρασχεθείσες εργασίες του (προς την πρώτη εναγομένη) για τα έτη 1993 και 1994. Ότι το συνολικό (ως άνω) ποσόν των 26.937.000 δραχμών έπρεπε να είχε καταβληθεί στον ενάγοντα με την αποπεράτωση και παράδοση των ως άνω κωματουργικών και οδοποιητικών εργασιών (που έλαβε χώρα στις 18-7-95), ότι του κατεβλήθησαν μόνο 9.500.000 δραχμές και ότι υπολείπεται ποσόν 17.437.000 δραχμών. Ζητά και με προσωρινά εκτελεστή απόφαση, με βάση την κύρια σύμβαση, άλλως με τις διατάξεις περί αδικαιολογήτου πλουτισμού, να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι και εις ολόκληρο ο καθένας να του καταβάλουν αυτό το ποσόν με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής μέχρι την πλήρη εξόφληση και να καταδικασθούν στα δικαστικά του έξοδα. Η αγωγή παραδεκτά και αρμόδια εισάγεται για συζήτηση στο παρόν Δικαστήριο (άρθρα 11, 14 παρ. 2, 18, 33 ΚΠολΔ) που

δικάζει με την τακτική διαδικασία, είναι πλήρως ορισμένη παρά τα αντίθετα υποστηριζόμενα από τις εναγόμενες, εφόσον σ' αυτή αναφέρονται όλα τα κατά το νόμο (άρθρο 210 ΚΠολΔ) αναγκαία στοιχεία, ήτοι οι καταρτισθείσες συμβάσεις, τα προς εκτέλεση έργα, η εκτέλεση και παράδοση αυτών και η αμοιβή κατά μονάδα εργασίας (ΑΠ 412/93 ΕΔ 36. 376) και είναι νόμιμη ως προς την κύρια βάση της. Στηρίζεται σύμφωνα και με τις προαναφερόμενες αιτιολογίες στις διατάξεις των άρθρων 361, 681, 684, 692, 694, 873, 875, 481, 345, 346 ΑΚ 20, 22 ΕΝ (ΑΠ 1266/96 ΕΔ 38. 116 ΑΠ 1047/99 ΕΔ 35. 1061), 907, 908, 176 ΚΠολΔ, δεδομένου ότι γίνεται μνεία λειτουργίας κοινοπράξιας που έχει χαρακτήρα ομόρρυθμης εν τοις πράγμασι εταιρίας και οφειλή αυτής από σύμβαση έργου κατά αιτιώδην αναγνώριση χρέους. Κατά την επικουρική της βάση η αγωγή όμως πρέπει να απορριφθεί ως μη νόμιμη, διότι στηρίζεται στα ίδια πραγματικά περιστατικά με την κύρια βάση (ΑΠ 449/86 ΔΕΝ 43. 22). Κατά το μέρος που κρίθηκε νόμιμη, πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω κατ' ουσίαν δεδομένου ότι έχει καταβληθεί το αναλογούν δικαστικό ένσημο με τις λοιπές υπέρ τρίτων προσαναγνώσεις.

Οι εναγόμενες, με τις έγγραφες πράτσεις τους που κατέθεσαν νόμιμα και εμπρόθεσμα, παραδεκτά (άρθρο 262 ΚΠολΔ) προτείνουν την ένσταση της παραγραφής (άρθρα 247, 250 αρ. 1, 272 ΑΚ) ως προς το επί μέρους αιτούμενο ποσό του 1.500.000 δραχμών, με το αιτιολογικό ότι, εφόσον έλαβαν χώρα οι εκεί επικαλούμενες εργασίες κατά τα έτη 1993 και 1994, έχει μεσολαβήσει χρονικό διάστημα μεγαλύτερο της πενταετίας μέχρι την έγερση της υπό κρίσιν αγωγής, ότι οι αξιώσεις του ενάγοντα έχουν παραγραφεί με άμεσο αποτέλεσμα να μην υποχρεού-

νται στην καταβολή. Η ένσταση όμως αυτή αλυσιτελώς προβάλλεται και είναι απορριπτέα, διότι ο ενάγων δεν θεμελιώνει την απαίτησή του αυτή των 1.500.000 δρχ. στη σύμβαση έργου, αλλά σε άλλη ιστορική και νομική βάση και μάλιστα στη μεταγενέστερη σύμβαση αιτιώδους αναγνωρίσεως χρέους που έλαβε χώρα τον Νοέμβριο 1994. Συνεπώς, η παραγραφή της αξιώσεως αυτής είναι 20ετής (249 ΑΚ) και όχι 5ετής (250 περ. 1 ΑΚ), όπως αν η απαίτηση στηρίζονταν στην αμοιβή εργολαβίας.

Από τις διατάξεις των άρθρων 65, 67, 68, 70 σε συνδ. με 211, 217, 231 ΑΚ, προκύπτει ότι για να υποχρεωθεί ένα νομικό πρόσωπο από δικαιοπραξία που συνίψαν τα όργανα που το διοικούν, πρέπει αυτά αφενός μεν να έχουν την κατά νόμο αντιπροσωπευτική εξουσία, αφετέρου δε να ενήργησαν μέσα στα όρια της εξουσίας τους. Αν παρά ταύτα καταρτισθεί σύμβαση από όργανο που δεν έχει αντιπροσωπευτική εξουσία, τότε δεν είναι χωρίς άλλο άκυρη, αλλά η ισχύς της είναι μετέωρη και εξαρτάται από την έγκριση ή την αποποίηση από το νομικό πρόσωπο (αντιπροσωπευόμενο), διότι τα άρθρα 229 επ. ΑΚ εφαρμόζονται και επί νομικών προσώπων (68 παρ. 2 ΑΚ), όταν τα πρόσωπα που εμφανίζονται ως όργανα αυτού δεν έχουν εξουσία αντιπροσώπευσης (βλ. Δωρή, Σταθοπούλου-Γεωργιάδη ΑΚ άρθρα 229-231 αρ. 1-5 και 7 όπου και παραπομέσ). Εν προκειμένω, περαιτέρω οι εναγόμενες ισχυρίζονται ότι δεν δεσμεύονται από την επικαλούμενη στην αγωγή (κύρια) σύμβαση διότι κατά την κατάρτιση της δεν συμβλήθηκε ο νόμιμος εκπρόσωπος της πρώτης εναγομένης αλλά τρίτος και ως εκ τούτου (η σύμβαση), έγινε από πρόσωπο στερούμενο αντιπροσωπευτικής εξουσίας και δεν παράγει έννομα αποτελέσματα ως προς αυτές. Και

αυτός ο ισχυρισμός, που συνιστά ένσταση περί ακυρότητας της σύμβασης για έλλειψη εκπροσωπευτικής εξουσίας του συμβληθέντος εκ μέρους της εναγομένης εταιρίας προσώπου, σύμφωνα και με τις προαναφερόμενες αιτιολογίες δεν είναι νόμιμος και πρέπει να απορριφθεί διότι, και αν υποτεθεί ότι ο συμβληθείς εταιρίος δεν ήταν ο νόμιμος εκπρόσωπος της πρώτης εναγομένης εταιρίας και συνεπώς στερούνταν εξουσίας να εκπροσωπεί το νομικό πρόσωπο της εταιρίας, η σύμβαση που κατάρτισε δεν είναι χωρίς άλλο άκυρη, αλλά μετέωρη και το κύρος της εξαρτάται από την έγκριση ή την αποποίηση της σύμβασης από το αντιπροσωπευόμενο - νομικό πρόσωπο. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, οι εναγόμενες όχι μόνον δεν ισχυρίζονται ότι η πρώτη απ' αυτές αποποιήθηκε την ένδικη σύμβαση έργου, αλλά αντίθετα από την παραλαβή του έργου, την οποία δεν αρνούνται, και τη μερική καταβολή τιμήματος, αφήνουν να εννοθεί ότι η κοινοπραξία ενέκρινε τη σύμβαση.

Τέλος, οι εναγόμενες ισχυρίζονται ότι κατέβαλαν στον ενάγοντα για το ένδικο χρέος κατά το διάστημα από 28-12-1994 μέχρι 2-5-1996 συνολικά 10.900.000 δρχ. και όχι 9.500.000 δρχ. που δέχεται αυτός και προαφαιρεί με την αγωγή του. Δηλαδή για το επί πλέον (10.900.000-9.500.000=1.400.000) προτείνουν ένσταση μερικής καταβολής που είναι νόμιμη (416 ΑΚ). Ενόψει της αρνήσεως του ενάγοντος οφείλουν να την αποδείξουν με κάθε νόμιμο αποδεικτικό μέσο και μάρτυρες γιατί η καταβολή δε συνιστά σύμβαση, ενώ σε κάθε περίπτωση και τα δύο μέρη είναι έμποροι. Σημειώνεται ότι οι εναγόμενες προς απόδειξη του ισχυρισμού τους ότι κατέβαλαν 10.900.000 δρχ. προσκομίζουν και επικαλούνται 5 φωτοαντίγραφα αποδείξεων με ημερομη-

νίες έκδοσης 28-12-94, 7-6-95, 30-8-95, 4-3-96 και 2-5-96. Πλην όμως η ακρίβεια των ως άνω αντιγράφων δεν είναι νόμιμα βεβαιωμένη, καθ' όσον δεν φέρουν την υπογραφή του επικαλουμένου ότι επικυρώνει αυτά δικηγόρου (άρθρο 449 παρ. 2 ΚΠολΔ σε συνδ. με άρθρο 52 Ν.Δ 3026/54, ΑΠ 767/88 Δν 30. 564), και δεν θα ληφθούν υπόψη σαν αυτοτελή αποδεικτικά μέσα. Για το λόγο αυτό παρέλκει η έρευνα του σχετικού αντίθετου ισχυρισμού του ενάγοντος ότι δύο από τις (ως άνω) αποδείξεις, δεν φέρουν την γνήσια υπογραφή του (διατάχθηκαν αποδείξεις).

122/2000

Πρόεδρος: Γεώργιος Αποστολάκης
Εισηγήτρια: Κωνσταντία Αγγελάκη
Δικηγόροι: Γ. Χατζευθυμίου, Κων/νος Κόκκας

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ. Το Δικαστήριο εξετάζει αυτεπάγγελτα τη κατά τόπο αρμοδιότητά του, εφ' όσον δεν έγινε ρητή δήλωση του εναγομένου, ότι αποδέχεται την εκδίκαση της διαφοράς από το Δικαστήριο ενώπιον του οποίου έχει εισαχθεί. Επί αναρμοδιότητος και παραπομπής στο αρμόδιο δικαστήριο, η διαφορά καθίσταται εκκρεμής στο δικαστήριο της παραπομπής και οι συνέπειες από την άσκηση της αγωγής διατηρούνται και μετά τη παραπομπή.
ΠΑΡΕΚΤΑΣΗ της κατά τόπο αρμοδιότητος με έγγραφη συμφωνία. Η δι αυτής 1-δρυσμένη αρμοδιότητα, είναι αποκλειστική και υπερισχύει της γενικής δωσιδικίας της κατοικίας του εναγομένου, καθώς και των συντρεχουσών ειδικών δωσιδικών.
ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ από το δικόγραφο της αγωγής μπορεί να γίνει, κατά νόμιμο τρόπο, και μετά την έκδοση απόφασης επί παραπομπής.
ΕΚΚΡΕΜΟΔΙΚΙΑΣ παύση με τη νόμιμη παραίτηση από το αγωγικό δικόγραφο.

Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 46 και 221 ΚΠολΔ, το δικαστήριο αποφαίνεται και αυτεπάγγελτα περί της αρμοδιότητάς του, αν δε είναι (καθ' ύλην ή κατά τόπον) αναρμόδιο, καθορίζει το αρμόδιο Δικαστήριο, στο οποίο παραπέμπει την υπόθεση. Η απόφαση δε του παραπέμποντος Δικαστηρίου, όταν καταστεί τελεσίδικη, είναι υποχρεωτική τόσο ως προς την αναρμοδιότητα του παραπέμψαντος, όσο και ως προς την αρμοδιότητα του εις ο η παραπομπή, δικαστηρίου. Οι συνέπειες της άσκησης της αγωγής διατηρούνται. Συνεπώς η εκκρεμοδικία ως εκδήλωση της έννομης σχέσης της δίκης, διατηρείται στην περίπτωση παραπομπής από αναρμόδιο σε αρμόδιο Δικαστήριο ή εισαγωγής από το δικαστήριο που έχει ασκηθεί η αγωγή. Με την έκδοση της απόφασης παραπομπής η διαφορά καθίσταται πλέον εκκρεμής ενώπιον του Δικαστηρίου παραπομπής, μετατίθεται δηλαδή αυτοδικαίως η εκκρεμοδικία από το αναρμόδιο στο αρμόδιο Δικαστήριο, και έτσι, οι από την άσκηση της αγωγής συνέπειες διατηρούνται και μετά την παραπομπή.

Περαιτέρω κατά τις διατάξεις των άρθρων 295, 297 ΚΠολΔ η παραίτηση από το δικόγραφο της αγωγής έχει ως αποτέλεσμα ότι η αγωγή θεωρείται ως μη ασκηθείσα. Εφόσον, δηλαδή, οι διάδικοι έχουν το δικαίωμα διάθεσης του αντικειμένου της δίκης, υπάρχει δυνατότητα παραίτησης από το δικόγραφο αρχικής αγωγής, η οποία, έτσι θεωρείται ως μη ασκηθείσα. Τίποτα δε, δεν εμποδίζει το διάδικτο να παραιτηθεί και μετά τη έκδοση απόφασης επί παραπομπής, οπότε, παύει υφισταμένη η εκκρεμοδικία (ΑΠ 683/88 Δν 30/76, ΑΠ 1166/84 ΝοΒ 33/793).

Στην προκειμένη περίπτωση ο εναγόμενος με τις προτάσεις της πρώτης συνέτησης πρόβαλλε την ένσταση εκκρεμοδι-

κίας, ισχυριζόμενος ότι αγωγή για την ίδια επίδικη διαφορά μεταξύ των ιδίων διαδίκων υπό την αυτή ιδιότητα παρισταμένων, εκκρεμεί στο Μονομελές Πρωτοδικείο Λάρισας (όπου είχε παραπεμφθεί η υπόθεση από το Μονομελές Πρωτοδικείο Βέροιας) συνεπώς, έπρεπε να ανασταλεί η εκδίκαση της ασκηθείσης μεταγενέστερα, στο Ειρηνοδικείο Τυρνάβου, αγωγής. Ο ενάγων όμως ασκήσας την αγωγή του στο Ειρηνοδικείο Τυρνάβου ρυτώς παραιτήθηκε, παραδεκτώς, (σύμφωνα με τα ίδια εκτεθέντα) από την προπογούμενη εκκρεμούσα αγωγή του. Συνεπώς, η ένσταση είναι μη νόμιμη και καλώς απερρίφθη από το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, απορριπτομένου κατά συνέπεια του σχετικού, πρώτου λόγου έφεσης, με τον οποίο επαναφέρεται η παραπάνω ένσταση.

Περαιτέρω, από τις διατάξεις των άρθρων 42 και 44 ΚΠοΔΔ, συνάγεται ότι με έγγραφη συμφωνία δύναται αναρμόδιο κατά τόπο Δικαστήριο να καταστεί αποκλειστικά αρμόδιο προς εκδίκαση υφισταμένων ήδη ή και μελλουσών να προκύψουν από ορισμένη έννομη σχέση διαφορών, οι οποίες έχουν αντικείμενο περιουσιακό (ΑΠ 17/84 ΕΕΔ 44. 303). Η ως άνω ιδρυόμενη δωσιδικία, αν δεν προκύπτει κάτι αντίθετο από τη συμφωνία των συμβαλλομένων, είναι αποκλειστική και υπερισχύει της γενικής δωσιδικίας της κατοικίας του εναγόμενου, καθώς και των συντρεχουσών ειδικών δωσιδικιών, ενώ, το Δικαστήριο, εξετάζει αυτεπάγγελτα την κατά τόπον αρμοδιότητά του, εφόσον δεν έγινε ρητή δήλωση του εναγομένου, ότι αποδέχεται την εκδίκαση της διαφοράς από το Δικαστήριο ενώπιον του οποίου αυτή έχει εισαχθεί.

Στην προκειμένη περίπτωση η εναγομένη πρότεινε στον πρώτο βαθμό την ένσταση της κατά τόπον αναρμοδιότητας του δικάζοντος Δικαστηρίου, λόγω της συμφωνη-

θείσης εγγράφως αποκλειστικής αρμοδιότητας των δικαστηρίων Λάρισας, για κάθε διαφορά που θα προέκυπτε από την επίδικη συναλλαγή. Από τα προσκομιζόμενα τιμολόγια και δελτία αποστολής, τα οποία εξεδόθησαν για την επίδικη συναλλαγή, προκύπτει ότι η ρήτρα περί αποκλειστικής αρμοδιότητος των Δικαστηρίων της πόλης της Λάρισας, για κάθε διαφορά που θα ανακύψει από τη συγκεκριμένη συναλλαγή, εμπεριέχεται μόνο στα υπ' αριθμ. 7287 και 7288/8-4-1994 τιμολόγια, της εναγομένης, τα οποία φέρουν και την υπογραφή της. Πλην όμως, η υπογραφή του ενάγοντα στα εν λόγω τιμολόγια δεν υπάρχει, μη καταρτισθείσης συνεπώς σύμβασης περί παρέκτασης αρμοδιότητας, η δε υπάρχουσα υπογραφή του ενάγοντα στα εκδοθέντα μεταγενέστερα δελτία αποστολής, ουδεμία έννομη σημασία έχει, καθόσον ετέθη εκτός του εγγράφου (τιμολογίου), που περιέχει την ρήτρα περί παρέκτασης. Συνεπώς, το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο που με την ίδια αιτιολογία απέρριψε την ανωτέρω ένσταση, δεν έσφαλε, και πρέπει ν' απορριφθεί και ο β' λόγος έφεσης, με τον οποίο επαναφέρεται η παραπάνω ένσταση.

139/2000

Πρόεδρος: Ηλίας Αγγελόπουλος

Εισηγητής: Σωτηρία Αδαμοπούλου

Δικηγόροι: Φανή Βακράτσα, Κων. Δόθας

ΑΔΙΚΟΠΡΑΞΙΑ. Αντικειμενική ευθύνη κατόχου ζώου. Νόθος αντικειμενική ευθύνη κατόχου κατοικίδιου ζώου.

Παράλληλη ευθύνη αν η ζημία προήλθε από ενέργειες περισσοτέρων, που ενήργησαν συγχρόνως ή διαδοχικά και δεν μπορεί να διακριθεί τίνος η πράξη επέφερε την ζημία.

Αιτιώδης συνάφεια ζημίας και νόμιμου λόγου ευθύνης. Δεν αποκαθίσταται δι, τι ο παθών θα κέρδισε κατά τρόπο αντιβαίνο-

ντα σε απαγορευτική διάταξη του νόμου (όπως από μη επιτρεπόμενη υπεκμίσθωση αγροτικού ακινήτου) ή τα χροπτά ήθη. **ΜΙΣΘΩΣΗ λιβαδιού.** Καταστροφή χορτονομής από εισελθόντα παρανόμως ποίμνια τρίτων. Αξιώση αποζημίωσης. Στοιχεία αγωγής. Δεν απαιτείται για το ορισμένο αυτής η μνεία του χρόνου που εισήλθε το ποίμνιο κάθε εναγομένου, ούτε η ζημία που προκάλεσε κάθε εναγόμενος, αφού, όπως διαλαμβάνεται στην αγωγή, εισήλθαν παράνομα και διαδοχικά τα ποίμνια περισσοτέρων, οι οποίοι ευθύνονται σ' ολόκληρο και δεν μπορεί να διακριθεί από τίνος το ποίμνιο επήλθε ζημία.

Ο εκκαλών με την έφεσή του παραπονείται κατά της υπ. αριθμ. 7/1999 απόφασης του Ειρηνοδικείου Ελασσόνας για κακή εφαρμογή του νόμου. Η προσβαλλόμενη απόφαση εκδόθηκε κατά την τακτική διαδικασία, αντιμωλία των διαδικιών, επί αγωγής του εκκαλούντος κατά των εφεσίθλητων, με αντικείμενο την καταψήφιση αποζημίωσης, που προκλήθηκε σε λιβάδι, του οποίου είναι μισθωτής από τα ποίμνια των εναγομένων. Η έφεση ασκήθηκε εμπρόθεσμα (πριν από κάθε επίδοση της απόφασης, όπως ισχυρίζεται ο εκκαλών, γεγονός που δεν αμφισβητούν οι εφεσίθλητοι) με νομότυπη κατάθεση του σχετικού δικογράφου στη Γραμματεία του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου (άρθρ. 495 επ., 511 επ. ΚΠολΔ). Είναι συνεπώς παραδεκτή και πρέπει να ακολουθήσει η ουσιαστική έρευνα των λόγων της κατά την ίδια διαδικασία.

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 924 ΑΚ ο κάτοχος zώου ευθύνεται για τη ζημία που προξενήθηκε απ' αυτό σε τρίτον (παρ. 1). Αν η ζημία έγινε από κατοικίδιο zώο που χρησιμοποιείται για το επάγγελμα, τη φύλαξη της κατοικίας ή τη

διατροφή του κατόχου του, αυτός δεν ευθύνεται αν αποδείξει ότι δεν τον βαρύνει κανένα πταίσμα ως προς τη φύλαξη και την εποπτεία του zώου (παρ. 2). Με την πρώτη παράγραφο του άρθρου αυτού καθιερώνεται η αντικειμενική ευθύνη του κατόχου του zώου για τη ζημία που έγινε απ' αυτό σε τρίτο, δηλαδή από μόνο το γεγονός της κατοχής του zώου και ανεξάρτητα από οποιαδήποτε υπαιτιόπτη του. Και τούτο διότι ο κάτοχος που έχει τα ωφελήματα από το zώο πρέπει να φέρει και τον κίνδυνο κάθε ζημίας που προξενείται απ' αυτό. Αντίθετα, προκειμένου για κατοικίδιο zώο θεσπίζεται με τη δεύτερη παράγραφο του ίδιου άρθρου η νόθος αντικειμενική ευθύνη του κατόχου του zώου, στηριζόμενη σε εικαζόμενο πταίσμα αυτού για τη φύλαξη και την εποπτεία του zώου. Συνεπώς στην περίπτωση αυτή ο κάτοχος μπορεί να απαλλαγεί από την ευθύνη του αν επικαλεσθεί και αποδείξει ότι δεν τον βαρύνει πταίσμα για τη φύλαξη και εποπτεία του zώου (ΕφΑθ 5713/1994 Δ/νη 38, 866). Περισσότεροι κάτοχοι του zώου ή κάτοχοι περισσότερων zώων, τα οποία προξένουν μαζί ζημία, θα ευθύνονται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 926 και 927 ΑΚ (βλ. Γεωργιάδη-Σταθοπούλου, Αστικός Κώδιξ άρθρ. 924 παρ. 8). Στο άρθρο 926 ΑΚ ορίζεται ότι αν από κοινή πράξη περισσοτέρων προϊόλθε ζημία ή αν για την ίδια ζημία ευθύνονται παράλληλα περισσότεροι, ενέχονται όλοι εις ολόκληρο. Το ίδιο ισχύει και αν έχουν ενεργήσει συγχρόνως ή διαδοχικά και δεν μπορεί να εξακριθεί τίνος ή πράξη επέφερε τη ζημία. Και ναι μεν από τη διατύπωση της διάταξης και από τη συστηματική της θέση στο κεφάλαιο για τις αδικοπραξίες συνάγεται, ότι κατά πρώτο λόγο εφαρμόζεται στη ζημία από αδικοπραξία με την έννοια της ΑΚ 914, γίνεται όμως γενικά δεκτή η δυνατότητα

εφαρμογής, σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν, (κατ' άλλους ευθείας και κατ' άλλους αναλογικής) των διατάξεων και στις περιπτώσεις της αντικειμενικής ευθύνης, όπως του άρθρου 924 ΑΚ (βλ. Γεωργιάδη-Σταθοπούλου ο.π. άρθρ. 926 παρ. 1). Περαιτέρω σε περίπτωση ευθύνης κατά τις παραπάνω διατάξεις αποκαθίσταται κάθε ζημία που προκάλεσε το ζώο αιτιωδώς σε τρίτο, άμεσα ή έμμεσα, κατά τις διατάξεις των άρθρων 297 και 298 ΑΚ. Έτσι, σύμφωνα με τις τελευταίες αυτές διατάξεις, η αποζημίωση που πρέπει να παρασχεθεί σε χρήμα περιλαμβάνει τη μείωση της υπάρχουσας περιουσίας του δανειστή (θετική ζημία) καθώς και το διαφυγόν κέρδος. Τέτοιο κέρδος λογίζεται εκείνο που προσδοκά κανείς με πιθανότητα σύμφωνα με τη συνθησμένη πορεία των πραγμάτων ή τις ειδικές περιστάσεις και ιδίως τα προπαρασκευαστικά μέτρα που έχουν ληφθεί. Από τις βασικές αυτές διατάξεις του δικαίου της αποζημίωσης προκύπτει ότι θεμελιώδεις προϋποθέσεις για αποζημίωση είναι η ζημία και ο νόμιμος λόγος ευθύνης. Όμως ο νόμιμος λόγος ευθύνης δεν καλύπτει οποιαδήποτε ζημία που τυχόν προκλήθηκε, δηλαδή και την πλέον άσχετη. Μόνο εκείνη η ζημία πρέπει να αποκατασταθεί που είναι συνέπεια του νόμιμου λόγου ευθύνης. Αυτό σημαίνει ότι μεταξύ της ζημίας και του νόμιμου λόγου ευθύνης πρέπει να υπάρχει αιτιωδής συνάφεια ή αιτιώδης σύνδεσμος. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω δεν αποκαθίσταται ό,τι ο παθών θα κέρδισε κατά τρόπο αντιβαίνοντα σε απαγορευτική διάταξη του νόμου ή τα χροντά ήθη, γιατί τότε δεν μπορεί να γίνει λόγος περί κέρδους προσδοκώμενου κατά τη συνήθη πορεία πραγμάτων (ΕφΑΘ 9825/1995, Δ/νη 38, 1871, ΕΑ 2073/87, ΝοΒ 35, 1066, ΕΑ 2947/86, Δ/νη 27, 945 και ΕΑ 2027/86, Δ/νη 27, 1133). Μία τέ-

τοια περίπτωση προσδοκώμενου κέρδους που δεν αποκαθίσταται είναι και το μίσθωμα που θα εισέπραττε ο παθών από την υπεκμίσθωση αγροτικού ακινήτου, εφόσον συντρέχουν οι δροι του άρθρου 624 ΑΚ, δηλαδή όταν απαγορεύεται η υπεκμίσθωση, εφόσον όμως δεν προκύπτει κάτι άλλο από τη σύμβαση ή από την επιτόπια συνήθεια. Τέλος ο κάτοχος του ζώου, ανεξάρτητα απ' το αν ευθύνεται αντικειμενικά ή με πταίσμα, είναι δυνατό κατά περίπτωση να υποχρεωθεί να καταβάλει και χρηματική ικανοποίηση λόγω πιθικής βλάβης.

Στην προκειμένη περίπτωση ο ενάγων, κατά την ορθή εκτίμηση των ισχυρισμών του, από το δικαστήριο, με την αγωγή του ενώπιον του Ειρηνοδικείου Ελασσόνας, ισχυρίστηκε ότι είναι μισθωτής του λεπτομερώς περιγραφομένου στην αγωγή λιβαδιού έκτασης 8.000 στρεμμάτων. Ότι τα ποίμνια των εναγομένων, σε διαφορετικές ημερομηνίες το καθένα, αλλά διαδοχικά και κατά τρόπο που δεν μπορεί να εξακριβωθεί ποιος προκάλεσε το σύνολο της ζημίας, εισόλθαν σε τμήμα του ως άνω λιβαδιού, κατά το χρονικό διάστημα από τον Απρίλιο έτους 1998 έως και τον Σεπτέμβριο ίδιου έτους, καταστρέφοντας ολοσχερώς τη θερινή κλαδονομή και χορτονομή του συγκεκριμένου τμήματος του λιβαδιού. Ότι ο ίδιος υπέστη ζημία απ' αυτό, που συνίσταται είτε στο μίσθωμα που αναλογεί στο ως άνω τμήμα του λιβαδιού και ανέρχεται σε 2.900.000 δραχμές, το οποίο είναι υποχρεωμένος να καταβάλει στην εκμισθώτρια Μ.Ο., χωρίς να έχει την δυνατότητα χρήσης και εκμετάλλευσης του συγκεκριμένου τμήματος, είτε από την αποστέρηση της δυνατότητας να υπομισθώσει το ως άνω ακίνητο, όπως προκύπτει από την επιτόπια συνήθεια, πράγμα που έπραξε για τα υπόλοιπα δύο τμήματα του λιβαδιού. Ζήτησε λοιπόν

να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι, σε ολόκληρο ο καθένας, να του καταβάλουν συνολικά το ποσόν των 3.015.000 δραχμών, ως αποζημίωση για την ως άνω ζημία που υπέστη καθώς και για αμοιβή που κατέβαλλε στον πληρεξούσιο δικηγόρο του για εξώδικες ενέργειες, ανερχομένη σε 15.000 δραχμές και χρηματική ικανοποίηση για ηθική βλάβη ανερχόμενη στο ποσόν των 100.000 δραχμών. Επικουρικά ζητεί τον επιμερισμό της αποζημίωσης, ανάλογα με τον αριθμό των ζώων που συνιστούν το ποίμνιο καθενός εναγομένου και να υποχρεωθούν να του καταβάλουν ο καθένας από τους πρώτη και δεύτερη εναγομένους 886.764 δραχμές και ο τρίτος 1.241.470 δραχμές με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής μέχρι την εξόφληση και τέλος να διαταχθεί προσωπική κράτηση σε βάρος των εναγομένων, λόγω του αδικήματος και να διαταχθεί η προσωρινή εκτέλεση της απόφασης. Σύμφωνα με τις προαναφερόμενες αιτιολογίες η αγωγή, για την οποία καταβλήθηκε το ανάλογο τέλος δικαστικού ενσήμου με τις προσαυξήσεις υπέρ TN και TAXDIK, ήταν κατ' αρχήν ορισμένη και νόμιμη, ως προς το κύριο αίτημά της, και στηρίζονταν στις προαναφερόμενες διατάξεις, αλλά και εκείνες των άρθρων 914, 345, 346 ΑΚ, 907, 908 παρ. 1 και 1047 παρ. 1 ΚΠολΔ, εκτός από το αιτούμενο κονδύλιο των 15.000 δραχμών, για εξώδικες ενέργειες του δικηγόρου του ενάγοντος, το οποίο ήταν αόριστο και απορριπτέο, εφόσον δεν προσδιορίζεται το είδος της εργασίας αυτής. Επίσης μη νόμιμο είναι το επικουρικό αίτημα της αγωγής, δεδομένου ότι σε περίπτωση ευθύνης σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 926 ΑΚ, ο ενάγων έχει την ευχέρεια, να ζητήσει είτε την εις ολόκληρο καταψήφιση της αξίωσής του, είτε τη σύμμετρη ικανοποίησή του, όχι όμως και την ανάλογη. Η προσβαλλό-

μενη απόφαση ερμήνευσε εσφαλμένα το νόμο και απέρριψε την αγωγή ως αόριστη, στο σύνολό της, επειδή δεν προσδιορίζονται τόσο ο χρόνος που εισήλθε στο λιβάδι έκαστος των εναγομένων όσο και η ζημία που προκάλεσε έκαστος εξ αυτών. Όμως ενόψει της διάταξης του άρθρου 926 ΑΚ, που εφαρμόζεται στη συγκεκριμένη περίπτωση, δεν ήταν αναγκαίο, για την πληρότητα του δικογράφου, κατ' άρθρο 216 ΚΠολΔ, να αναφέρονται τα παραπάνω στοιχεία, δεδομένου ότι όλοι οι εναγόμενοι ευθύνονται σε ολόκληρο ο καθένας για τη ζημία του ενάγοντος, εφόσον τα ποίμνια τους, εισήλθαν διαδοχικά στο λιβάδι του ενάγοντος, καταστρέφοντας τη χορτονομή του, χωρίς να μπορεί να διακριθεί, από τίνος το ποίμνιο επήλθε η ζημία, πραγματικά περιστατικά τα οποία αναφέρονται στην αγωγή. Κατ' αυτό τον τρόπο η προσβαλλόμενη απόφαση έσφαλλε, εφόσον αξίωσε περισσότερα στοιχεία απ' αυτά που απαιτούνται.

Περαιτέρω η προσβαλλόμενη απόφαση πάλι ερμηνεύοντας εσφαλμένα το νόμο, απέρριψε την αγωγή, με επάλληλη αιτιολογία, ως μη νόμιμη επειδή ο ενάγων ζητούσε διαφυγόν κέρδος, απαγορευόμενο από το νόμο και συγκεκριμένα από την απαγορευμένη υπομίσθωση του λιβαδιού. Όμως, κατά τα εκτιθέμενα στην αγωγή, η ζημία προσδιορίζεται είτε στο ύψος του μισθώματος που ο ενάγων είναι υποχρεωμένος να καταβάλει, χωρίς να έχει τη δυνατότητα χρήσης του (βόσκηση του ποιμνίου του), είτε στην αποστέρηση υπεκμίσθωσής του, όπως συνηθίζεται από την επιτόπια συνήθεια, προκειμένου να εξοικονωθεί το ως άνω μίσθωμα. Με τα περιστατικά αυτά δεν αξιώνεται προσδοκώμενο κέρδος, αντίθετο στο νόμο, σύμφωνα με τα προαναφερόμενα. Περαιτέρω είναι θέμα απόδειξης και συνεπώς ουσια-

στικής βασιμότητας της αγωγής, αν στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν αληθεύουν τα υπό του ενάγοντος υποστηριζόμενα. Μετά απ' αυτά και οι δύο λόγοι της ἐφεστησης, με τους οποίους παραπονείται ο ενάγων για την απόρριψη της αγωγής του το μεν ως αόριστης, το δε ως μη νόμιμης, είναι βάσιμοι. Κατόπιν τούτων η ἐφεστηση πρέπει να γίνει δεκτή και ως ουσιαστικά βάσιμη, να εξαφανισθεί η προσβαλλόμενη απόρφαση και να ακολουθήσει η ουσιαστική ἐρευνα της υπόθεσης. Επειδή όμως το πρωτοβάθμιο δικαστήριο δεν αποφάνθηκε επί της ουσίας της υπόθεσης, το δικαστήριο κρίνει ως ορθότερη λύση (ΕφΑθ 4275/1990 Δ/vn 33, 860, ΕφΑθ 13787/1988 Δ/vn 33, 860) να αναπέμψει την υπόθεση ενώπιον του (άρθρο 535 παρ. 1 ΚΠολΔ), σύμφωνα με όσα ορίζονται στο διατακτικό, για να μην χάσουν οι διάδικοι την (ουσιαστική) κρίση του πρώτου βαθμού. Δικαστικά έξοδα δεν θα καθοριστούν γιατί η προκειμένη απόρφαση δεν είναι οριστική, αφού με αυτή δεν επιλύεται η διαφορά στην ουσία της (ΑΠ 675/73 ΝοΒ 23, 65, ΕφΑθ 4275/1990 ο.π. ΕφΑθ 7345/86 Δ/vn 28, 679).

151/2000

Πρόεδρος: Ηλίας Βογιατζής

Εισηγητής: Ιωάννης Ζώνης

Δικηγόροι: Κων. Ευθυμίου, Φιλ. Σοφός,

Σπ. Χατζής

ΕΥΘΥΝΗ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥ και εισαγωγέα ελαπτωματικού προϊόντος. Σε περίπτωση που δεν είναι δυνατή η εξακρίβωση της ταυτότητος των άνω προσώπων, έχει πρωτογενή και ίδια ευθύνη ο προμηθευτής του ελαπτωματικού προϊόντος, εκτός αν ενημερώσει το zημιωθέντα σε εύλογη προθεσμία για τη ταυτότητα των άνω προσώπων.

ΒΑΡΟΣ ΑΠΟΔΕΙΞΗΣ. Ο zημιωθείς ενά-

γων - καταναλωτής πρέπει και αρκεί να επικαλεσθεί και αποδείξει τη συγκεκριμένη βλαπτική εκδήλωση της ελαπτωματικότητος και τον αιτιώδη σύνδεσμο του βλαπτικού αποτελέσματος με τη χρήση του προϊόντος. Ο εναγόμενος παραγωγός μπορεί να επικαλεσθεί και αποδείξει την έλλειψη αντικειμενικής αθέτησης των γενικών υποχρέωσεων πρόνοιας που τον βαρύνουν, διτι δηλ., η ελαπτωματικότητα δεν οφείλεται σε πλημμελή κατασκευή ή συντίρηση αυτού, ή διτι η τυχόν πλημμέλεια δεν οφείλεται σε δικό του πταίσμα ή των προσώπων για τα οποία ευθύνεται.

Η ΧΡΗΜΑΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ λόγω πιθικής βλάβης δεν περιλαμβάνεται στη προστασία του νόμου περί ευθύνης των παραγωγών και μπορεί να θεμελιωθεί μόνο στις δ/ξεις περί αδικοπραξιών του ΑΚ. Βάρος απόδειξης. Αποκαταστατικός χαρακτήρας της χρηματικής ικανοποίησης λόγω πιθικής βλάβης. Έκρηξη φιάλης υγραερίου Ζημία. Περιστατικά. Συρροή αξιώσεων βάσει του νόμου περί ευθύνης παραγωγών και των περί αδικοπραξιών δ/ξεων του ΑΚ.

ΠΡΟΣΕΠΙΚΛΗΣΗ από την εναγόμενη παραγωγή της ασφαλιστικής εταιρίας, που είχε αναλάβει την ασφαλιστική κάλυψη για zημίες που θα προκαλούσε το ελαπτωματικό προϊόν με σώρευση και αποζημιωτικής αγωγής. Άρνηση εκ μέρους της ασφ. εταιρίας της υποχρέωσής της για αποζημίωση και άσκηση επικουρικά, πρόσθετης παρέμβασης υπέρ του παραγωγού.

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ κατά τόπο, Δωσιδικία της προσωπικής ταυτότητος των ομοδίκων. Η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου, λόγω της κατοικίας του ενός ομοδίκου, καθιδρύει αρμοδιότητα και για τους άλλους ομόδικους, εκτός αν ο ενάγων δόλια περιέλαβε στην αγωγή του τον ένα ομόδικο για να δημιουργήσει την ως άνω δωσιδι-

κία, οπότε η αγωγή παραπέμπεται αρμοδίως για τους λοιπούς ομοδίκους.

ΕΓΓΡΑΦΟ που ορίζεται από το νόμο, ως συστατικό ή αποδεικτικό δικαιοπραξίας, όπως συμβαίνει με τη σύμβαση ασφάλισης. Η σύμβαση αυτή δεν μπορεί να αποδειχθεί με μάρτυρες, εκτός αν έχει καθεί το συνταχθέν έγγραφο ή, άλλως, συντρέχει μία από τις εξαιρετικές περιπτώσεις του 394 παρ. 1 ΚΠολΔ.

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ. Ακυρότητα και καταχρηστικότητα γενικών όρων των συναλλαγών, που άγουν σε παραίτηση του καταναλωτή εκ της προστασίας του. Ως καταναλωτής, στην ασφαλιστική σύμβαση είναι ο ασφαλισμένος.

Επειδή, το Συμβούλιο Υπουργών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εξέδωσε, στις 25 Ιουλίου 1985, την Οδηγία 85/374/EOK “για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών -μελών σε θέματα ευθύνης λόγω ελαττωματικών προϊόντων”, την οποία γνωστοποίησε στα κράτη- μέλη στις 30 Ιουλίου του ίδιου έτους. Σε εκπλήρωση της κατά το άρθρο 19 παρ. 1 της, ως άνω, Οδηγίας υποχρέωσής της για προσαρμογή του ελληνικού δικαίου προς το περιεχόμενο της Οδηγίας, η ελληνική πολιτεία εξέδωσε την Β 7535/1077/31-3-1988 κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Δικαιοσύνης, Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας και Εμπορίου (για την ενσωμάτωση της Οδηγίας μέσω της Υ.Α., βλ. Καράκωστα “Η επίδραση του νόμου περί ευθύνης του παραγωγού”, ΝοΒ 36 σ. 1361 επ, Σινανιώτη, Ευθύνη παραγωγού. Σκέψεις ως προς την εναρμόνιση του ελληνικού δικαίου με την Οδηγία 85/74 της EOK, Αρμεν. 1989 σ. 593 επ.). Η υπουργική αυτή απόφαση εκδόθηκε κατά νομοθετική εξουσιοδότηση (άρθρο 2 παρ. 1 (n) v. 1338/1983) και

ίσχυσε από τις 30 Ιουλίου 1988. Με το ν. 1961/1991 για την προστασία του καταναλωτή και άλλες διατάξεις καταργήθηκε η πιο πάνω ΥΑ (άρθρ 50) και ρυθμίστηκε εκ νέου η ευθύνη του παραγωγού στο τρίτο κεφάλαιο του νόμου υπό τον τίτλο “ευθύνη του παραγωγού για τα ελαττωματικά προϊόντα” (άρθρ 7-17). Ο νόμος αυτός τροποποιήθηκε με το άρθρο 26 του ν. 2000/1991. Ήδη όμως ισχύει ο νόμος 2251 της 15/16-11-1994 για την προστασία των καταναλωτών (ΦΕΚ Α' 191), που έχει εφαρμογή στην προκείμενη περίπτωση, εφόσον τα παραγωγικά γεγονότα των κατωτέρω ενδικών αξιώσεων συντελέστηκαν μετά τη δημοσίευσή του. Στο άρθρο 6 παρ. 1 του τελευταίου νόμου, ορίζεται “ο παραγωγός ευθύνεται για κάθε ζημία που οφείλεται σε ελάττωμα του προϊόντος του”. Η διάταξη δεν έχει απλώς προγραμματικό χαρακτήρα, αλλά θέτει τα στοιχεία του πραγματικού και αποτελεί τον ιδρυτικό της ευθύνης κανόνα δικαίου. Η συνειδητή παράλειψη του όρου υπαιτιότητα, υποδεικνύει το χαρακτήρα της διάταξης και της σχετικής ευθύνης, ως ευθύνης ανεξαρτήτως υπαιτιότητας. Η διάταξη ορίζει τα στοιχεία του πραγματικού, ήτοι το φορέα της ευθύνης (παραγωγό), το ελάττωμα και τη ζημία. Το ελάττωμα και η ζημία πρέπει να τελούν σε αιτιώδη σύνδεσμο, πράγμα που προβλέπεται ρητώς στο νόμο και αποδίδεται με τη φράση “ζημία που οφείλεται σε ελάττωμα”, ενώ το ελαττωματικό προϊόν πρέπει να προέρχεται από τον παραγωγό, προϋπόθεση που υποδηλώνεται με την κτητική αντωνυμία “του”. Η έννοια του παραγωγού ορίζεται ευρύτατα (άρθρ 6, παρ 2 α, 3, 4) και περιλαμβάνει όχι μόνο τον πραγματικό παραγωγό, αλλά και άλλα πρόσωπα, που συμμετέχουν στη διαδικασία παραγωγής και διανομής, δηλ. τον αποκαλούμενο οιονεί παραγωγό και τον εισαγωγέα.

Στην περίπτωση που δεν είναι δυνατή η εξακρίβωση της ταυτότητας του παραγωγού ή του εισαγωγέα του εμπορεύματος, προκειμένου να προστατευτεί ο καταναλωτής, ο νόμος εισάγει την ευθύνη του προμηθευτή. Ως προμηθευτή, ο νόμος εννοεί το πρόσωπο, που διαθέτει το προϊόν προς πώληση, μίσθωση, χρηματοδοτική μίσθωση ή οποιαδήποτε άλλη μορφή διανομής, στο πλαίσιο της επαγγελματικής δραστηριότητας. Ο προμηθευτής ευθύνεται ακριβώς όπως ο πραγματικός παραγωγός, εκτός εάν ενημερώσει το ζημιώθέντα, εντός εύλογης προθεσμίας, για την ταυτότητα του παραγωγού ή του προσώπου που τον προμήθευσε το προϊόν. Η ευθύνη του προμηθευτή είναι πρωτογενής, ευθύνεται λόγω παραβίασης της υποχρέωσής του να ενημερώσει τον καταναλωτή σχετικά με την ταυτότητα του παραγωγού κτλ. και δεν έχει επικουρικό χαρακτήρα. Περαιτέρω, κατά το άρθρο 6 παρ. 5 του ιδίου νόμου, ελαττωματικό είναι το προϊόν, αν δεν παρέχει την εύλογη αναμενόμενη ασφάλεια ενόψει όλων των ειδικών συνθηκών και ιδίως της εξωτερικής εμφάνισής του, της εύλογα αναμενόμενης χρησιμοποίησής του και του χρόνου κατά τον οποίο τέθηκε σε κυκλοφορία, ενώ με τις παραγράφους 2, 3 και 4 του επόμενου άρθρου 7, καθορίζονται οι έννοια του ασφαλούς προϊόντος και οι περιστάσεις ασφαλείας. Αξιοσημείωτο είναι ότι, προκειμένου να τηρηθεί η ασφάλεια του προϊόντος, ο νομοθέτης επιβάλλει να ληφθούν υπόψη όχι μόνο οι κανόνες του εθνικού δικαίου, αλλά και οι σχετικές ρυθμίσεις του δευτερογενούς κοινοτικού δικαίου, το σύνολο δηλαδή των κανόνων του εθνικού και κοινοτικού δικαίου της τεχνικής. Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ. 5 εδ. α' του αυτού νόμου “αν σε συγκεκριμένη περίπτωση οι κοινές διατάξεις παρέχουν στον καταναλωτή μεγαλύ-

τερη προστασία από την ειδική ρύθμιση του νόμου αυτού, εφαρμόζονται οι κοινές διατάξεις”. Από τη διάταξη αυτή, συνάγεται, ότι ο νόμος για την ευθύνη του παραγωγού ελαττωματικών προϊόντων, δεν αποκλείει τα δικαιώματα, που μπορεί να έχει ο ζημιώθεις, με βάση τις διατάξεις περί ενδοσυμβατικής ή εξωσυμβατικής ευθύνης του κοινού δικαίου (συρροή αξιώσεων). Η ένταξη της ευθύνης του παραγωγού στο αδικοπρακτικό δίκαιο και ειδικότερα η πραγμάτωση της αντικειμενικής υπόστασης των ΑΚ 914, 200, 281 και 288, προϋποθέτουν υπαίτια παραβίαση εκ μέρους του παραγωγού της υποχρέωσης πρόνοιας ή ασφάλειας, από την οποία προέκυψε το ελάττωμα του πράγματος, που προκάλεσε τη ζημιογόνο προσβολή έννομου αγαθού.

Σύμφωνα με το γενικό κανόνα του άρθρου 338 παρ. 1 ΚΠολΔ, που ρυθμίζει το υποκειμενικό βάρος της απόδειξης, με βάση την αρχή, ότι κάθε διάδικος οφείλει να αποδείξει τα πραγματικά γεγονότα, που είναι αναγκαία για να στηρίξει την αυτοτελή αίτηση ή ανταίτηση του, επί αγωγής που θεμελιώνεται στην αδικοπραξία, ο ζημιώθεις οφείλει να επικαλεστεί και να αποδείξει όλα τα στοιχεία του κανόνα δικαίου της ΑΚ 914 και συνεπώς εκτός από τα άλλα στοιχεία και την υπαιτιότητα του εναγομένου ή των προστηθέντων του. Στην περίπτωση, όμως, που ασκεί αγωγή ο καταναλωτής τυποποιημένου ελαττωματικού προϊόντος και επιδιώκει αποζημίωση για τη ζημία που υπέστη από τη χρήση τέτοιου προϊόντος, η εκ μέρους του ζημιώθέντος, που είναι ξένος προς τη διαδικασία παραγωγής του ελαττωματικού προϊόντος, απόδειξη της υπαίτιας παραβίασης συγκεκριμένης συναλλακτικής υποχρέωσης του παραγωγού και του συνδέσμου της παραβίασης με τη ζημία, προσκρούει πολλές φορές σε ανυ-

πέρβλητα εμπόδια. Η επίλυση των δυσχερών αυτών αποδεικτικών προβλημάτων μπορεί επιτυχώς να γίνει με την προσφυγή στη θεωρία των σφαιρών επιρροής ή προέλευσης των κινδύνων. Έτσι, ο ζημιώθεις πρέπει και αρκεί να επικαλεσθεί και να αποδείξει τη συγκεκριμένη βλαπτική εκδήλωση της ελαττωματικότητας, που συνίσταται στο βλαπτικό αποτέλεσμα και τον αιτιώδη σύνδεσμο του αποτελέσματος με τη χρήση (συνήθη) του προϊόντος. Ο εναγόμενος-παραγώγος έχει τη δυνατότητα να επικαλεσθεί και να αποδείξει την έλλειψη αντικειμενικής αθέτησης των γενικών υποχρεώσεων πρόνοιας που τον βαρύνουν, ότι η ελαττωματικότητα του προϊόντος δεν οφείλεται σε πλημμελή κατασκευή ή συντήρηση αυτού μέχρι την έξιδο του από την επικείρωση ή ότι η τυχόν πλημμελεία κατασκευής ή συντήρησης δεν οφείλεται σε δικό του πταίσμα ή πταίσμα των προσώπων για τα οποία ευθύνεται σε όλα τα στάδια της κατασκευής.

Από τη διάταξη του άρθρου 6 παρ. 7 του πιο πάνω νόμου, προκύπτει, ότι δεν περιλαμβάνεται στο προστατευτικό πεδίο των ρυθμίσεών της και η αξίωση χρηματικής ικανοποίησης, λόγω ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης. Έτσι, η αξίωση του ζημιώθεντος κατά του παραγώγου ελαττωματικού προϊόντος για χρηματική ικανοποίηση, λόγω ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης, μπορεί να θεμελιωθεί μόνο στο πλαίσιο της αδικοπρακτικής ευθύνης του κοινού αδικοπρακτικού δικαίου (ΑΚ 914, 932) ή στις διατάξεις των άρθρων 914, 281, 288, 925 με ανάλογη εφαρμογή του 932 ΑΚ. Ο καταναλωτής, επομένως, βαρύνεται κατά μία άποψη, με την απόδειξη πταίσματος του παραγώγου, όταν διώκει την αποκατάσταση χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης. Κατ' άλλη, όμως διαμορφωθείσα από τη νομολογία ευνοϊκότερη για τον καταναλωτή άποψη, ήδη υιοθετηθείσα και α-

πό το Δικαστήριο αυτό, αρκεί η παραβίαση της συναλλακτικής υποχρέωσης και δεν απαιτείται η απόδειξη πταίσματος του ζημιώσαντος, ο τελευταίος απαλλάσσεται αν αποδείξει, ότι δεν τον βαρύνει πταίσμα ως προς την παραβίαση της συναλλακτικής υποχρέωσης, από την οποία προκλήθηκε η ηθική βλάβη. Ως αδικοπραξία, την πλήρωση του πραγματικού της οποίας προϋποθέτει η ΑΚ 932, δεν νοείται μόνον αυτή που συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις της ΑΚ 914 επ., δηλαδή η υπαίτια παράνομη πράξη, αλλά και η απλώς παράνομη πράξη, εφόσον δημιουργεί νόμιμη υποχρέωση αποζημίωσης. Επομένως και κάθε πράξη, η οποία έρχεται σε αντίθεση με το γενικότερο πνεύμα της έννομης τάξης, που επιβάλλει την υποχρέωση να μην εξέρχεται κανείς με τις πράξεις του από τα όρια που ορίζονται κάθε φορά από τα συναλλακτικά χρηστά ίθιν. Η χρηματική ικανοποίηση, λόγω ηθικής βλάβης, έχει, κατά την κρατούσα ορθότερη άποψη, αποκαταστατικό χαρακτήρα. Ο νομοθέτης, όταν πρόκειται για επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησης, λόγω ηθικής βλάβης, λόγω αδυναμίας προσδιορισμού εκ των προτέρων αντικειμενικών κριτηρίων επιμέτρησης, παρέχει εξουσία στο δικαστή να μπορεί να κρίνει σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, όπως θα έπρατε ο ίδιος (ο νομοθέτης) αν επρόκειτο να τάμει με νόμο τη συγκεκριμένη διαφορά (ΑΠ 81/1991 ΝοΒ 1992. 715, ΕφΑΘ 6704/1986 Ε.ΕμπΔ 97. 708, Εφ Αθ 442/1993 ΕλλΔν 34. 409, ΕφΑΘ 7453/1988 ΕλλΔν 31. 848, Εφθεσ 2901/1987 Αρμεν 1988. 765, Εφθεσ 930/1985 Αρμεν. 1986. 138, ΕφΑΘ 1039/1979 ΝοΒ 27. 984, Εφ Αθ 671/1979 ΝοΒ 28. 790, Εφ Θεσ 1259/1977 Αρμεν. 1978. 121, Γιάννη Καράκωστα, Προστασία του καταναλωτή ν 2251/1994, 1997, σελ. 101 επ.).

Στην προκειμένη περίπτωση με την υ-

πό κρίσιν αγωγή, ιστορούνται τα εξής: Η πρώτη ενάγουσα εκμεταλλεύεται βιοτεχνία κηροπλαστικής, που βρίσκεται στο 8ο χιλ. της Ε.Ο. Λάρισας - Αθηνών σε ακίνητο ιδιοκτησίας του δευτέρου ενάγοντος, του οποίου τη χρήση παραχώρησε σ' αυτήν. Στις 4 Ιουλίου 1995 και περί ώρα 07.45', εκδηλώθηκε πυρκαγιά στη βιοτεχνία αυτή και επακολούθησε ισχυρότατη έκρηξη, λόγω διαρροής μιας φιάλης υγραερίου, που κυκλοφορούσε με τα διακριτικά γνωρίσματα, το σήμα και την επωνυμία της "Α"., της οποίας η πρώτη εναγομένη, σύμφωνα με την εγκριτική πράξη του καταστατικού της, είναι καθολική διάδοχος και έχει υπεισέλθει σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της. Την παραπάνω φιάλη είχε προμηθευτεί η πρώτη ενάγουσα από το δεύτερο εναγόμενο, ο οποίος διανέμει, μέσα στα πλαίσια της εμπορικής του δραστηριότητας, τις φιάλες αυτές υγραερίου, ως αντιπρόσωπος - διανομέας της πρώτης εναγομένης. Για την πυρκαγιά και τις επελθούσες ζημίες, συνυπαίτοι είναι οι εναγόμενοι, η μεν πρώτη διότι παραβίασε την υποχρέωσην κυρίως ελέγχου της ασφαλείας των προϊόντων της, με συνέπεια η επίδικη φιάλη να εξέλθει από την παραγωγική διαδικασία με ελάττωμα, όπως ειδικότερα αναφέρεται σ' αυτή, το οποίο προκάλεσε την έκρηξη και κατ' επέκταση τις ζημίες, ο δε δεύτερος διότι, ως αντιπρόσωπος - διανομέας της πρώτης τούτων, προμήθευσε τη φιάλη αυτή στην πρώτη ενάγουσα. Με βάση το πιο πάνω ιστορικό, ζητείται να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι εις ολόκληρο έκαστος, να καταβάλουν στην πρώτη ενάγουσα 40.017.000 δρχ. και στο δεύτερο ενάγοντα 18.514.000 δρχ., ως αποζημίωση τους (αποκατάσταση των αναλυτικά αναφερόμενων θετικών και αποθετικών ζημιών και για χρηματική τους ικανοποίηση, λόγω ηθικής βλάβης), με το

νόμιμο τόκο από τις 20-4-1996, επομένη της επίδοσης σ' αυτούς προγενέστερης αγωγής τους, που απορρίφθηκε ως αόριστη, αλλιώς από την επίδοση της παρούσας αγωγής μέχρι την εξόφληση, να κρυψχεί η απόφαση που θα εκδοθεί πρωσωρινά εκτελεστή και να καταδικαστούν οι εναγόμενοι στα δικαστικά έξοδα των εναγόντων. Με τέτοιο περιεχόμενο και αιτήματα, η αγωγή αυτή αρμόδια και παραδεκτά φέρεται προς συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου (άρθρ. 14 παρ. 2, 18 αρ. 1 και 37 παρ. 1 ΚΠολΔ), κατά την προκειμένη τακτική διαδικασία και είναι επαρκώς ορισμένη και νόμιμη ως προς την πρώτη εναγομένη, ενώ τα περί του αντιθέτου υποστηριζόμενα για αοριστία από την τελευταία είναι αβάσιμα και απορριπτέα. Στηρίζεται τόσο στις διατάξεις περί προστασίας του καταναλωτή όσο και στις διατάξεις περί αδικοπραξιών (συρροή αξιώσεων), σύμφωνα και με όσα εκτέθηκαν στην μείζονα σκέψη, σε συνδιασμό με τις διατάξεις των άρθρων 340, 345, 346 ΑΚ, 907, 908, και 176 ΚΠολΔ. Όμως, οι επικαλούμενες από τους εναγόντες διατάξεις περί προστασίας του καταναλωτή δεν εφαρμόζονται εν προκειμένω ως προς το δεύτερο εναγόμενο, διότι, ομοίως σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν στη μείζονα σκέψη, ο πωλητής (προμηθευτής), θεωρείται ως παραγωγός και ευθύνεται με βάση το νόμο αυτό μόνον εφόσον είναι αδύνατο να προσδιορισθεί η ταυτότητα του παραγωγού, το οποίο δεν συμβαίνει εν προκειμένω, αφού, κατά τα εκτιθέμενα στην αγωγή, παραγωγός της πωληθείσας φιάλης υγραερίου είναι η πρώτη εναγομένη. Έτσι, η αγωγή, κατά τη βάση της περί προστασίας του καταναλωτή, είναι νόμω αβάσιμη, ως προς το δεύτερο εναγόμενο. Επίσης, η στηριζόμενη στις διατάξεις περί αδικοπραξιών βάση της αγωγής είναι αόριστη ως προς το δεύ-

τέρο εναγόμενο, αφού οι ενάγοντες δεν εκθέτουν καθόλου σ' αυτή πραγματικά περιστατικά, τα οποία θεμελιώνουν αυτοτελή ευθύνη του δευτέρου εναγομένου (προστηθέντος) για τη ζημία τους (π.χ. έξοδο της φιάλης στην κατανάλωση χωρίς έλεγχο ή πλημμελή έλεγχο εκ μέρους του κτλ.). Επομένως, η αγωγή πρέπει ν' απορριφθεί ως προς το δεύτερο εναγόμενο, ενώ δεν θα ορισθεί παράβολο, αφού ο δεύτερος εναγόμενος δεν έχει έννομο συμφέρον προς άσκηση ανακοπής ερμηνοδικίας κατά της παρούσας. Κατά τα λοιπά η αγωγή και κατά το μέρος της που κρίθηκε νόμιμη, πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω κατ' ουσία, αφού καταβλήθηκε και το απαιτούμενο για το αντικείμενό της τέλος δικαστικού ενσήμου, με τα ανάλογα υπέρ τρίτων ποσοστά.

Επειδή, η ως άνω πρώτη εναγομένη της κύριας αγωγής, με το από 3-5-1999 δικόγραφό της, προσεπικαλεί στη δίκη την ανώνυμη ασφαλιστική εταιρία με την επωνυμία "M", η οποία φέρεται ως υπόχρεη προς αποζημίωση, σε περίπτωση ήττας της στη δίκη αυτή, για το λόγο ότι πριν από το χρόνο του ατυχήματος, που αναφέρεται στην αγωγή, είχε αναλάβει την ασφαλιστική κάλυψη για υλικές ζημίες και σωματικές βλάβες, που θα προκαλούσε σε τρίτους ελαττωματικό προϊόν της, μέχρι του ποσού των 100.000.000 δραχ. Με την ίδια δε αιτιολογία ενώνει στο ίδιο δικόγραφο αγωγή αποζημίωσης, ζητώντας να υποχρεωθεί η προσεπικαλούμενη ασφαλιστική εταιρία, σε περίπτωση ήττας της, να της πληρώσει το ποσό, που αυτή θα υποχρεωθεί να πληρώσει στους ενάγοντες της κύριας αγωγής, και να καταδικαστεί η τελευταία στα δικαστικά της έξοδα. Η προσεπίκληση και η σωρευθείσα σ' αυτή αγωγή αποζημίωσης είναι νόμιμες (ΚΠολΔ 88 και ΕμπΝ 189 επ) και πρέπει να ερευνηθούν περαιτέρω, εφό-

σον έχει πληρωθεί το τέλος δικαστικού ενσήμου, το οποίο απαιτείται για το αντικείμενο της τελευταίας, με τα ανάλογα υπέρ τρίτων ποσοστά

Επειδή, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 297 παρ. 2 και 4, 278, 88, 80 και 81 Κ.ΠολΔ, σαφώς συνάγεται, ότι ο προσεπικαλούμενος δικονομικός εγγυητής έχει τη δυνατότητα ν' ασκήσει πρόσθετη παρέμβαση υπέρ του προσεπικαλουμένου ή ν' ασκήσει παρέμβαση με την πρόσθετη δίλωση, ότι υποκαθίσταται στη θέση του προσεπικαλέσαντος ως κυρίου διαδίκου, χωρίς τη συναίνεση του τελευταίου ή του αντιδίκου του, οπότε θα δεσμεύεται από το δεδικασμένο και την εκτελεστότητα της απόφασης ή να προσέλθει στη δίκη και με τις προτάσεις του ν' αμφισβητήσει τη βασιμότητα της προσεπίκλησης ή να μην προσέλθει στη διαδικασία, οπότε δικάζεται ερήμην. Μπορεί, ακόμη, αυτός αμφισβητώντας κυρίως την υποχρέωση γι' αποζημίωση, ν' ασκήσει επικουρικά πρόσθετη παρέμβαση (ΕΑ 1771/82 Δ 15. 309, ΕΑ 1962/79 ΝοΒ 27. 1518, Ευκλ. - Παπαδ., Πολ Δ, παρ 88 σημ II, Κούρτη, Αρμεν. 26. 978 επ, 27.502 επ). Στην προκειμένη περίπτωση, η παραπάνω προσεπικληθείσα ανώνυμη ασφαλιστική εταιρία, αμφισβητώντας κυρίως την υποχρέωσή της προς αποζημίωση, παρεμβαίνει προσθέτως υπέρ της εναγομένης, που την προσεπικάλεσε. Η τοιαύτη παρέμβαση, ασκηθείσα με ιδιαίτερο δικόγραφο, επικουρικά, από την προσεπικληθείσα, είναι παραδεκτή και νόμιμη, στηριζόμενη στις προεκτεθείσες διατάξεις. Επομένως, πρέπει να ερευνηθεί κι αυτή κατ' ουσία.

Επειδή, κατά τη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 37 ΚΠολΔ, όταν ενάγονται περισσότερα πρόσωπα, που συνδέονται με το δεσμό της ομοδικίας αρμόδιο είναι το δικαστήριο στην περιφέρεια του ο-

ποίου έχει την κατοικία του, και αν δεν έχει κατοικία, τη διαμονή του, οποιοσδήποτε από τους ομοδίκους. Για την εφαρμογή της διάταξης αυτής, η οποία καθιερώνει τη δωσιδικία της προσωπικής ταυτότητας του δικαίου ή των ομοδίκων, απαιτείται η ύπαρξη μεταξύ των εναγομένων του δεσμού της παθητικής ομοδικίας, απλής (άρθρο 74) ή αναγκαστικής (άρθρ. 76 ΚΠολΔ), δηλ. αυτοί να βαρύνονται με την ίδια ή με περισσότερες υποχρεώσεις, που όμως απορρέουν από την ίδια ιστορική και νομική αιτία. Αν με τα πραγματικά περιστατικά, που ιστορούνται στο δικόγραφο της αγωγής, υπάρχει παθητική ομοδικία, η υπόθεση ερευνάται κατ' ουσίαν και το δικαστήριο είναι αρμόδιο και για τον εναγόμενο, που δεν έχει κατοικία στην περιφέρειά του, έστω κι αν αποδειχθεί κατ' ουσίαν αβάσιμη η αγωγή, ως προς τον ομόδικό του, που έχει κατοικία στην παραπάνω περιφέρεια. Η ρύθμιση, όμως, αυτή, δεν ισχύει αν ο ενάγων περιέλαβε στην αγωγή του τον αμέσως ανωτέρω ομόδικο δολίως, δηλ. για να δημιουργήσει την προαναφερθείσα δωσιδικία, καταστρατηγώντας έτσι τη διάταξη του άρθρ. 37 παρ. 1 ΚΠολΔ. Στην τελευταία αυτή περίπτωση η αγωγή παραπέμπεται, για τους λοιπούς εναγομένους, στο αρμόδιο δικαστήριο (Εφ Αθ 5545/1990 ΝοΒ 38. 1355). Στην προκειμένη περίπτωση, η πρώτη εναγομένη της κύριας αγωγής, με τις έγγραφες προτάσεις της, προβάλλει την ένσταση της κατά τόπον αναρμοδιότητας του Δικαστηρίου τούτου, για το λόγο ότι έχει την έδρα της εκτός της περιφέρειάς του (Αθήνα), χωρίς ν' αμφισβητεί ότι ο δεύτερος εναγόμενος (ομόδικός της) έχει την κατοικία του στη Λάρισα. Όμως, το γεγονός ότι η αγωγή αυτή απορρίφθηκε, ως αόριστη, ως προς το δεύτερο εναγόμενο, δεν μπορεί να άρει την αρμοδιότητα του παρόντος Δικα-

στηρίου, εφόσον η πρώτη εναγομένη δεν επικαλείται προσθέτως, ότι οι ενάγοντες δολίως περιελαβαν το δεύτερο εναγόμενο στο δικόγραφο της αγωγής τους, για να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις της δωσιδικίας των ομοδίκων. Επομένως, η ως άνω ένσταση είναι αβάσιμη και απορριπτέα.

Επειδή, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 8 εδ. α', 9 και 11 του ν. 225/94 "ο παραγωγός δεν ευθύνεται αν αποδείξει ότι: α) δεν έθεσε το προϊόν σε κυκλοφορία", "ο παραγωγός συστατικού δεν ευθύνεται και αν αποδείξει ότι το ελάπτωμα οφείλεται στο σκεδιασμό του προϊόντος στο οποίο το συστατικό έχει ενσωματωθεί..." και "η ευθύνη του παραγωγού δεν μειώνεται αν η ζημία οφείλεται σωρευτικά τόσο σε ελάπτωμα του προϊόντος όσο και σε πράξη ή παράλειψη τρίτου, μπορεί όμως εν όψει όλων των ειδικών συνθηκών να μειωθεί ή και να αρθεί, όταν συντρέχει πταίσμα του ζημιωθέντος ή προσώπου για το οποίο ευθύνεται ο ζημιωθείς". Στην προκειμένη περίπτωση, περαιτέρω, η πρώτη εναγομένη της κύριας αγωγής, ομοίως με τις έγγραφες προτάσεις της, αρνείται καταρχή την αγωγή και στη συνέχεια ισχυρίζεται: α) ότι παραγωγός της ελαττωματικής φιάλης ήταν η εταιρία Β. ΑΕ, γνωρίζοντας τον προορισμό της, β) ότι, άλλως, τυχόν πλημμέλεια συντήρησης της επίμαχης φιάλης, που εξερράγη, δεν οφείλεται σε πταίσμα των προσώπων για τα οποία ευθύνεται, αφού ο Γ.Σ. που προμήθευσε τη φιάλη αυτή στην πρώτη ενάγουσα, με τον οποίο δεν τη συνδέει κανένας συμβατικός δεσμός, προμηθεύονταν κατά καιρούς φιάλες υγραερίου (και δικές της) από τον έμπορο Σ. Λάρισας Χ.Κ. ο οποίος όμως έκανε την εμφιάλωση όχι στα εργοστάσιά της, αλλά στις εγκαταστάσεις της εταιρίας Β. Α.Ε., χωρίς την άδεια της και τις δικές της εγ-

γυνήσεις ασφαλείας. Ο πρώτος των ανωτέρω ισχυρισμών συνιστά αφενός ένσταση του άρθρ. 6 παρ. 9 του ν. 2251/94 κατά των αξιώσεων από τις διατάξεις για την προστασία του καταναλωτή, αφετέρου ένσταση έλλειψης παθητικής νομιμοποίησης κατά των αξιώσεων από την αδικοπραξία (ΚΠολΔ 68), που συνιστά ανεπυγμένη άρνηση της αγωγής, το θάρος απόδειξης της οποίας φέρουν οι ενάγοντες, που πρέπει ν' αποδείξουν την ιδιότητα της πρώτης εναγομένης ως παραγωγού του ελαττωματικού προϊόντος, ενώ ο δεύτερος ισχυρισμός συνιστά ένσταση του άρθρου 6 παρ. 8 α του ν. 2251/94 κατά των αξιώσεων από τις διατάξεις για την προστασία του καταναλωτή και άρνηση της υπαιτιότητας, που λειτουργεί ως ένσταση, κατά των αξιώσεων από την αδικοπραξία, σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν στην πρώτη μείζονα σκέψη. Τέλος, άλλως, η πρώτη εναγομένη προβάλλει ένσταση συνυπαιτιότητας των εναγόντων, γιατί αυτοί, παρά τη διαρροή υγραερίου, λόγω της κακής συντήρησης των συσκευών χρήσης και του δικτύου της συγκεκριμένης βιοτεχνίας, πραγματοποιούσαν εργασίες δοκιμής του καλοριφέρ με αναμμένο τον καυστήρα του. Ο ισχυρισμός αυτός είναι νόμιμος, στηριζόμενος στη διάταξη του άρθρου 6 παρ. 11 του ν. 2251/94, καθώς και στη διάταξη του άρθρου 300 του ΑΚ. Υπόχρεων προς απόδειξη των εντάσεων αυτών, επί τη αρνήσει των εναγόντων, είναι η πρώτη εναγομένη.

Επειδή, από το συνδυασμό των διατάξεων του άρθρου 394 παρ. 1 εδ. γ' και 2 ΚΠολΔ, προκύπτει, ότι όταν από το νόμο ορίζεται για τη δικαιοπραξία το έγγραφο όχι μόνο ως συστατικός αλλά και ως αποδεικτικός τύπος, η απόδειξη της δικαιοπραξίας με μάρτυρες επιτρέπεται μόνο αν το έγγραφο που έχει συνταχθεί ξαθήκε τυχαία (ΑΠ 1701/1995 ΕλλΔν 39.335,

ΑΠ 1683/84 ΕλλΔν 26.650, ΑΠ 1179/80 ΕΕΝ1981. 279, 280, αλλιώς ότι οι μάρτυρες επιτρέπονται, εφόσον συντρέχει μία από τις εξαιρετικές περιπτώσεις του άρθρ. 394 παρ. 1, ΑΠ 449/64 ΝοΒ 12. 1078, ΕΘ 228/91 ΕλλΔν 33. 1274, ΕΑ 3984/75 ΝοΒ 23. 1277, ΕΑ 4038/74 ΕΕμπΔ 26.265, ΠΠρΠειρ. 300/85 ΕλλΔν 26.575). Εξάλλου, από τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 189 και 192 του ΕμπΝ, προκύπτει, ότι η σύμβαση ασφάλισης καταρτίζεται εγγράφως, δηλ. από τον νόμο ορίζεται ως αποδεικτικός της τύπος το έγγραφο. Εξ αυτών παρέπεται, ότι για την απόδειξη της κατάρτισης ασφαλιστικής σύμβασης δεν επιτρέπονται μάρτυρες, αλλά μόνο όρκος ή ομολογία, εκτός αν το έγγραφο που είχε συνταχθεί έχει ξαθεί τυχαία (ΑΠ 1701/95, 1683/84, 1179/80 ο.π.). Έτσι, όσον αφορά στην προσεπίκληση, σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, η ένδικη σύμβαση ασφάλισης δεν μπορεί να αποδειχθεί με μάρτυρες, αφού η προσεπικαλούσα δεν ισχυρίζεται απώλεια του σχετικού ασφαλιστηρίου. Επομένως, από το σύνολο των αποδεικτικών μέσων του άρθρου 393 ΚΠολΔ, η προσεπικαλούσα μπορεί να χρησιμοποιήσει μόνο έγγραφο, όρκο ή δικαστική ομολογία δεν υπάρχει, γιατί η προσεπικαλούμενη αρνείται κυρίως την υποχρέωσή της για αποζημίωση, ενώ κανένας διάδικος δεν επάγει όρκο στον άλλο για το κρίσιμο αυτό πραγματικό γεγονός. Συνεπώς, η προσεπικαλούσα είναι υποχρεωμένη να αποδείξει την επικαλούμενη ασφαλιστική σύμβαση μόνο με έγγραφο.

Επειδή, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρ. 2 παρ. 6, 7 εδ. β' 1, ιγ και κη του ν. 2251/1994 “Γενικοί όροι των συναλλαγών που έχουν ως αποτέλεσμα την υπέρμετρη διατάξη της ισορροπίας των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμ-

βαλλομένων σε βάρος του καταναλωτή απαγορεύονται και είναι άκυροι. Ο καταχρηστικός χαρακτήρας γενικού όρου ενσωματωμένου σε σύμβασην κρίνεται αφού ληφθούν υπόψη η φύση των αγαθών ή υπηρεσιών που αφορά η σύμβαση, το σύνολο των ειδικών συνθηκών κατά τη σύναψη της και όλες οι υπόλοιπες ρήτρες της σύμβασης ή άλλης σύμβασης από την οποία αυτή εξαρτάται. Καταχρηστικοί είναι ιδίως οι όροι που: β) περιορίζουν τις ανειλημμένες συμβατικές υποχρεώσεις και ευθύνες των προμηθευτών...ι) επιτρέπουν στον προμηθευτή να μην εκτελέσει τις υποχρεώσεις του χωρίς σπουδαίο λόγο....ιγ) αποκλείουν ή περιορίζουν υπέρμετρα την ευθύνη του προμηθευτήιζ) συνεπάγονται παραίτηση του καταναλωτή από τα δικαιώματά του σε περίπτωση μη εκπλήρωσης ή πλημμελούς εκπλήρωσης της παροχής του προμηθευτή, ακόμη και αν το προμηθευτή βαρύνει πταίσμα....κη) περιορίζουν υπέρμετρα την προθεσμία, μέσα στην οποία ο καταναλωτής οφείλει να υποβάλει στον προμηθευτή τα παραπονά ή να εγείρει τις αξιώσεις του κατά τον προμηθευτή". Ενόψει των ως άνω διατάξεων, δεν είναι έγκυροι οι περιλαμβανόμενοι στη σύμβαση ασφάλισης Γενικοί Όροι Συναλλαγών, σύμφωνα με τους οποίους ο ασφαλισμένος εκπίπτει των δικαιωμάτων του από τη σύμβαση ασφάλισης (και αντίστοιχα απαλλάσσεται των υποχρεώσεών της απ' αυτή η Ασφαλιστική εταιρία), σε περίπτωση παράθασης εκ μέρους του των περιλαμβανομένων στους Γενικούς Όρους ασφαλιστικών βαρών, όπως είναι, μεταξύ άλλων, η παράλειψη αναγγελίας στον ασφαλιστή, μέσα στην οριζόμενη, σύντομη, συνήθως προθεσμία, της επέλευσης του ατυχήματος, της μη έγκαιρης γνωστοποίησης ότι ασκήθηκε εναντίον του ασφαλισμένου αξίωση λόγω του ατυχήματος κτλ. Διότι παρόμοιοι όροι

συνεπάγονται παραίτηση του ασφαλισμένου (που είναι εδώ ο "καταναλωτής" κατά την έννοια του άρθρου 1 παρ. 4 εδ. α' του ν. 2251/94) από τα δικαιώματα αυτού, που απορρέουν από τη σύμβαση ασφάλισης και συνίστανται στη λίψη της αποζημίωσης (ασφαλίσματος) που συμφωνήθηκε, σε περίπτωση επέλευσης της ασφαλιστικής περίπτωσης, λόγω μη εκπλήρωσης ή μη σωστής εκπλήρωσης εκ μέρους του των συνομολογηθέντων με τους γενικούς όρους του ασφαλιστηρίου ασφαλιστικών βαρών εναντί του ασφαλιστή (που είναι εδώ ο "προμηθευτής" κατά την έννοια του άρθρ. 1 παρ. 4 εδ. β' του άνω νόμου). Άλλα ακόμη και προ του προϊσχύσαντος Ν. 1961/91 είχε γίνει δεκτό, ότι η παράλειψη της υποχρέωσης (ασφαλιστικού βάρους), που επιβάλλεται με τη διάταξη του άρθρου 209 εδ. α' του ΕμπΝ (σύμφωνα με την οποία ο ασφαλισμένος οφείλει, μέσα σε 3 ημέρες αφότου επήλθε το δυστύχημα, ή αφότου έλαβε γνώση αυτού, να ειδοποιήσει τον ασφαλιστή), δεν συνεπάγεται την απαλλαγή του ασφαλιστή από την υποχρέωσή του προς καταβολή του ασφαλίσματος, αλλά μπορεί, εφόσον συντρέχουν και οι λοιπές νόμιμες προϋποθέσεις, να γεννήσει υποχρέωση του ασφαλισμένου προς αποκατάσταση της ζημίας, την οποία ενδεχομένως θα υποστεί ο ασφαλιστής, εξ αιτίας της παράλειψής του αυτής (Οδ ΑΠ 1805/86 ΕΕμπΔ ΛΗ 259). Και περαιτέρω, αν το ασφαλιστήριο επιβάλλει την έγγραφη ειδοποίηση πριν από ορισμένη προθεσμία, με ποινή έκπτωσης από τα δικαιώματα, η συμφωνία αυτή είναι έγκυρη (ΑΚ 361), σε κάθε περίπτωση όμως σύμφωνα και με τις αρχές της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών (ΑΚ 173, 200, 288), αρκεί και η προφορική ανακοίνωση, αν, ανάλογα με τις συντρέχουσες κάθε φορά συνθήκες, αυτή ήταν αρκετή (ΕΑ 7566/1976 ΝοΒ

28.76) ή και καμία ειδοποίηση, αν έλαβε γνώση του ατυχήματος από άλλη πηγή (ΕΑ 8145/1987 ΕλλΔν 29-352). Όπως ήδη αναφέρθηκε, η παράθαση από τον ασφαλισμένο των ως άνω ασφαλιστικών βαρών, εκθέτει αυτόν στον κίνδυνο αποζημίωσης του ασφαλιστή, δηλ. προς αποκατάσταση κάθε ζημίας που αυτός υπέστη από την άνω παράθαση, εφόσον συνδέεται αιτιωδώς με την παράθαση αυτή και οφείλεται (η παράθαση) σε υπαίτια συμπεριφορά του ασφαλισμένου (ΕΑ 228/1989 ΕΕμπΔ ΜΑ' 455, Εφ. Πειρ. 525/1997 ΕλλΔν 38. 1880). Κατ' ακολουθία των ως άνω, οι ισχυρισμοί της προσεπικληθείσας ασφαλιστικής εταιρίας (η οποία αποκρούει την προσεπίκληση και κυρίως αρνείται την υποχρέωσή της προς αποζημίωση), σύμφωνα με τους οποίους η ασφαλισμένη της - παρεμπιπτόντως ενάγουσα- εξέπεσε των ασφαλιστικών δικαιωμάτων, που απορρέουν από την ένδικη σύμβαση ασφάλισης και αυτή αντιστοίχως απαλλάχθηκε των έναντι εκείνης σχετικών υποχρεώσεών της, διότι η ανωτέρω ασφαλισμένη της παραβίασε τα ασφαλιστικά βάρη, που ορίζονται (με ποινή έκπιωσή της) στους προσαρτημένους στο ασφαλιστήριο συμβόλαιο Γενικούς όρους και συγκεκριμένα: 1) δεν της ανήγγειλε εντός 3 ημερών το επισυμβάν ατύχημα και 2) δεν της γνωστοποίησε "αμέσως" την προβληθείσα εναντίον της αξίωση των παθόντων, είναι αβάσιμοι και πρέπει ν' απορριφθούν.

158/2000

Πρόεδρος: Ηλίας Αγγελόπουλος
Εισηγητής: Σωτήριος Παπακώστας
Δικηγόροι: Γιάννης Καραμπάτσας, Γεώργιος Χατζηευθυμίου

ΣΗΜΑ. Προστατεύεται και η διαφημιστική λειτουργία του, της οποίας ιδιαίτερη εκδήλωση είναι η απαγόρευση σε τρίτους, να εκμεταλλεύονται τα σήματα φόρμης, εφ' δόσον δεν ανήκουν στο δίκτυο διανομής του παραγωγού και εφ' δόσον με το τρόπο που το χρησιμοποιούν δίνουν την εντύπωση στους καταναλωτές ότι και οι ίδιοι (τρίτοι) ανήκουν στο δίκτυο διανομής. Πραγματικά περιστατικά προσβολής του δικαιώματος παραγωγού στο σήμα.

ΧΡΗΜΑΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ. Αοριστία σχετικού κονδυλίου.

ΕΞΑΜΗΝΗ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ αξιώσεως εκ των δ/ξεων περί αθέμπου ανταγωνισμού.
ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ δικαιώματος. Αοριστία.

Από το συνδιασμό των διατάξεων του άρθρου 18 παρ. 1, 3 του Α.Ν. 1998/39 "Περί σημάτων", όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 7 Π.Δ. 317/92 "για την τροποποίηση και συμπλήρωση του Α.Ν. 1998/39 περί σημάτων", που τροποποιήθηκε μεταγενέστερα, σε συμμόρφωση προς την πρώτη οδηγία του Συμβουλίου της ΕΟΚ της 21-12-98 για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών-μελών περί σημάτων (89/106/ΕΟΚ) και 16 του 1-δίου νόμου, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 6 του ως άνω Π.Δ. και το οποίο στη συνέχεια αντικαταστάθηκε με το Ν. 2239/94, προκύπτει ότι δεν προστατεύεται μόνο η διακριτική λειτουργία και η λειτουργία προέλευσης του σήματος, αλλά ειδικά στα προϊόντα υψηλής στάθμης και η διαφημιστική λειτουργία του. Ιδιαίτερη εκδήλωση της προστασίας της διαφημιστικής λειτουργίας του σήματος, είναι η απαγόρευση σε τρίτους, να εκμεταλλεύονται τα σήματα (σήματα φόρμης), εφόσον δεν ανήκουν στο δίκτυο διανομής του παραγωγού. Κατά την αληθινή έννοια της διάταξης του άρθρου 18 παρ. 3 Ν.

2239/94, όταν τρίτος διαθέτει στην αγορά προϊόντα που φέρουν το σήμα του δικαιούχου, τα οποία πρώτος (ο δικαιούχος) έθεσε σε κυκλοφορία σε ένα από τα κράτη μέλη της ΕΟΚ δεν προσβάλλει το δικαίωμα (του δικαιούχου) στο σήμα, διότι αυτό το δικαίωμα (στο σήμα) δεν παρέχει μονοπάλιο διάθεσης των προϊόντων που το φέρουν (στο δικαιούχο), δεδομένου ότι αυτό δεν είναι ούτε περιεχόμενο του δικαιώματος του σήματος ούτε συμβιβάζεται με τα άρθρα 85 επ., 30 επ. Συνθ. Ε.ΟΚ. Ωστόσο ο δικαιούχος του σήματος και μετά την κυκλοφορία των προϊόντων από τον ίδιο, δύναται να απαγορεύσει πράξεις που προσβάλλουν τη διαφημιστική λειτουργία του (σήματος). Δύνανται έτσι τρίτοι, που δεν ανήκουν στο δίκτυο διανομής του παραγωγού, να εισάγουν και να διαθέτουν προϊόντα που φέρουν το σήμα (του παραγωγού), εφόσον έχουν ήδη τεθεί σε κυκλοφορία από τον παραγωγό ή αντιπρόσωπό του σε μία από τις χώρες της ΕΟΚ. Όταν όμως ο τρίτος οικειοποιείται τη διαφημιστική λειτουργία του σήματος, την οποία δε δικαιούται να εκμεταλλεύεται, (τότε) προσβάλλει το δικαίωμα του παραγωγού στο σήμα. Στην περίπτωση που ο παραγωγός έχει οργανωμένο δίκτυο διανομής και ο τρίτος με τον τρόπο που χρησιμοποιεί το σήμα δίνει την εντύπωση (στους καταναλωτές) ότι και ο ίδιος ανήκει στο δίκτυο, τότε εκμεταλλεύεται τη διαφημιστική λειτουργία του σήματος (χωρίς να το δικαιούται) και επομένως προσβάλλει το δικαίωμα του παραγωγού (στο σήμα). Η εντύπωση αυτή δημιουργείται ιδίως όταν ο τρίτος έχει αναρτήσει στις προθήκες του καταστήματός του και χρησιμοποιεί στα διαφημιστικά του έγγραφα τα σήματα του παραγωγού (βλ. Μαρίνος ΕλΔ 1992, 1374, γνωμοδότηση Ρόκα ΕΕμπ.Δ 1993, 481-486 ΠΠρΑ 8393/95 ΕΕμπΔ 95, 497). Τα άρ-

θρα 5 έως 7 της πρώτης οδηγίας 89/104/ΕΟΚ εμποδίζουν τον δικαιούχο του σήματος να απαγορεύει στον τρίτο να χρησιμοποιεί το σήμα του (του δικαιούχου) προκειμένου να γνωστοποιήσει στο κοινό ότι εκτελεί εργασίες επισκευής και συντήρησης προϊόντων που φέρουν το σήμα του και τα οποία έχουν διατεθεί στο εμπόριο υπό το σήμα από τον δικαιούχο ή με τη συγκατάθεσή του ή ότι είναι ειδικευμένος ή ειδικός (ο τρίτος) στην πώληση, επισκευή ή τη συντήρηση των προϊόντων αυτών, εκτός βέβαια αν το σήμα χρησιμοποιείται ώστε να δημιουργηθεί η εντύπωση ότι υπάρχει εμπορική σχέση μεταξύ του δικαιούχου και του τρίτου (από 23-2-99 προδικαστική απόφαση ΔΕΚ επί υποθέσεως C-63/97 BMW κατά Β.Κ. ΕΕμπ.Δ99 428 βλ. ανάλυση αυτής υπό Η. Σουφλερού Ε.Εμπ.Δ 99 σελ. 1 επ.).

Στην υπό κρίση αγωγή η ενάγουσα εκθέτει ότι κατασκευάζει αυτοκίνητα, εξαρτήματα και ανταλλακτικά αυτοκινήτων και ότι είναι αποκλειστική δικαιούχος στην Ελλάδα και το εξωτερικό του διεθνούς σήματος “Ο.” τόσο στην απλή γραφή του όσο και στην απεικόνισή του κατά τα εκεί λεπτομερώς αναφερόμενα. Ότι έχει εκχωρήσει το δικαίωμα εισαγωγής και εμπορίας των αυτοκινήτων που κατασκευάζει στην ανώνυμη εταιρία με την επωνυμία “Ο.Ε. ΑΕ” που εδρεύει στην Αθήνα και εκπροσωπείται νόμιμα, η οποία, με τη σειρά της, δικαιούται να εκχωρεί το δικαίωμά της σε άλλα επιλεγμένα και εξουσιοδοτημένα καταστήματα που δρουν στην Ελλάδα κάτω από την εποπτεία της, ώστε να επιτυγχάνεται η εγγυημένη πώληση γνήσιων προϊόντων της και η άριστη ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών συντήρησης και επισκευής αυτών. Ότι μόνο οι ως άνω επιχειρήσεις, που ανήκουν στο επιλεκτικό δίκτυο διανομής τους, έχουν το δικαίωμα να χρησιμ-

ποιούν το σήμα της. Ότι η εναγομένη διατηρεί στη Λάρισα κατάστημα πώλησης αυτοκινήτων Ο. ανταλλακτικών και συνεργείο επισκευής και συντήρησης αυτών, δεν αποτελεί μέλος του δικτύου διανομής (της ενάγουσας) και χρησιμοποιεί στην είσοδο του καταστήματος και στις έντυπες διαφημιστικές ανακοινώσεις της το σήμα της, όπως πρόσφατα πληροφορήθηκε. Ότι δημιουργείται έτσι στους καταναλωτές η λανθασμένη εντύπωση ότι η εναγομένη ανήκει στο επιλεγμένο δίκτυο διανομής της ενάγουσας στην Ελλάδα, ή ότι συνδέεται μαζί της με ιδιαίτερη εμπορική σχέση. Ότι πέραν της παράνομης χρήσης του σήματος οι ως άνω ενέργειες (της εναγομένης) συνιστούν και αθέμιτο σε βάρος της ανταγωνισμό, αφού από την παραπλανητική αυτή διαφήμιση της είναι δυνατόν πελάτες της (ενάγουσας) να προσέλθουν στην επιχείρηση της καθής για την παροχή αναλόγων υπηρεσιών, εκλαμβάνοντας ότι ανήκει στο επιλεκτικό δίκτυο διανομής της και παρέχει τις ίδιες υπηρεσίες με εκείνες που παρέχουν όσες επιχειρήσεις ανίκουν στο ως άνω δίκτυο. Ότι από τις πράξεις αυτές (παράνομες) μειώθηκε η φήμη της (ενάγουσας), διότι μειώθηκε η εμπιστοσύνη των καταναλωτών (σ' αυτή) ως προς την ποιότητα και αρτιότητα των προϊόντων και των υπηρεσιών της (ενάγουσας), ότι για το λόγο αυτό υπέστη θητική βλάβη, για την αποκατάσταση της οποίας πρέπει να της επιδικαστεί χρηματική ικανοποίηση.

Ζητά και με προσωρινά εκτελεστή απόφαση να υποχρεωθεί η εναγομένη να παύσει και να μην επαναλάβει στο μέλλον τη χρήση του σήματος της, αφαιρώντας το από τα μέρη που το έχει αναρτήσει, να απειληθεί (κατά της εναγόμενης) χρηματική ποινή και προσωπική κράτηση (κατά των νομίμων εκπροσώπων της) για κάθε μελλοντική παράβαση, να της επι-

τραπεί να δημοσιεύσει στον τύπο το διατακτικό της απόφασης που θα εκδοθεί με δαπάνες της εναγομένης, να αναγνωριστεί (μετατρέποντας παραδεκτά με τις προτάσεις το αίτημα από καταψηφιστικό σε αναγνωριστικό) ότι η εναγομένη πρέπει να της καταβάλλει χρηματική ικανοποίηση 50.000.000 δραχμών για την θητική βλάβη που υπέστη και να καταδικασθεί στα δικαστικά της έξοδα. Η αγωγή αυτή παραδεκτά και αρμόδια εισάγεται για συζήτηση στο παρόν Δικαστήριο (άρθρα 14 παρ. 2, 18, 26 παρ. 12,3 Ν. 2239/94), που δικάζει με την τακτική διαδικασία και είναι νόμιμη στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 1 επ, 4, 9, 18, 20 παρ. 1, 26, 27, 33 Ν. 2239/94 όπως 1-σχύει μετά το Π.Δ. 353/98, 1, 3, 10, 13, 19, 20, 22 Ν. 2251/94, 57, 60, 919, 932 ΑΚ, 70, 907, 908, 946, 947, 1047 παρ. 3 ΚπολΔ, εκτός από το αίτημα της καταβολής χρηματικής ικανοποίησης λόγω θητικής βλάβης που ως αριστα διατυπωμένο πρέπει να απορριφθεί (απαράδεκτο), καθόσον δεν επικαλείται (η ενάγουσα) σε τις συνίσταται η επικαλούμενη απομείωση της φήμης της εξαιτίας της μείωσης της εμπιστοσύνης των καταναλωτών ως προς την ποιότητα και αρτιότητα των προϊόντων και των υπηρεσιών της, ώστε αφενός μεν να είναι δυνατόν η εναγομένη να λάβει γνώση και να προετοιμάσει την οποιαδήποτε αντίκρουση, αφετέρου το Δικαστήριο να διατάξει τις δέουσες αποδείξεις.

Η εναγομένη με τις έγγραφες προτάσεις της που κατέθεσε νόμιμα και εμπρόθεσμα ισχυρίζεται ότι η αξίωση της ενάγουσας που βασίζεται στον αθέμιτο ανταγωνισμό έχει υποπέσει στην εξάμηνη παραγραφή του άρθρου 19 Ν. 146/14 καθόσον η ενάγουσα γνώριζε για χρονικό διάστημα πέραν του έτους (μέχρι την έγερση της αγωγής) την ως άνω εκτιθεμένη συμπεριφορά της. Ο ισχυρισμός αυτός απο-

τελεί ένσταση που παραδεκτά προβάλλεται στην παρούσα φάση της διαδικασίας (άρθρο 262 ΚΠολΔ) και είναι νόμιμη στηριζόμενη στις διατάξεις του αμέσως ως άνω άρθρου. Πρέπει λοιπόν και αυτή να ερευνηθεί περαιτέρω κατ' ουσίαν. Η εναγομένη επίσης ισχυρίζεται ότι η έγερση της υπό κρίσιν αγωγής αποτελεί κατάχρηση δικαιώματος από μέρους της ενάγουσας διότι αυτή (εναγομένη) συνεργάζεται μαζί της (με την ενάγουσα), μέσω του διανομέα της στη Θεσσαλία. Και ο ισχυρισμός αυτός αποτελεί ένσταση που παραδεκτά προβάλλεται, πλην όμως πρέπει να απορριφθεί ως αόριστος διότι δεν εκθέτει αφενός μεν πραγματικά περιστατικά ικανά να στοιχειοθετίσουν καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος της ενάγουσας, αφετέρου περιέχει αντιφάσεις, καθόσον στο σώμα των εγγράφων προτάσεων που κατέθεσε νόμιμα και εμπρόθεσμα η εναγομένη εκθέτει ότι ουδεμία εμπορική ή άλλου είδους σχέση τη συνδέει με την ενάγουσα. Συνομολογεί (η εναγομένη) ότι εμπορεύεται αυτοκίνητα, ανταλλακτικά και εξαρτήματα παραγωγής της ενάγουσας και ότι προσφέρει υπηρεσίες επισκευής και συντήρησης των ως άνω αντικειμένων χρησιμοποιώντας το σόμα της ενάγουσας στις εγκαταστάσεις της που βρίσκονται στη Λάρισα. Αρνείται κατά τα λοιπά όμως την αγωγή ισχυριζόμενη ότι δικαιούται στην χρήση του σήματος της ενάγουσας, καθόσον (η ενάγουσα) εμπορεύεται τα προϊόντα της στην Ελλάδα (μέσω άλλων διανομέων), όπως επίσης, ότι δεν ενεργεί πράξεις αθέμιτου ανταγωνισμού σε βάρος της ενάγουσας.

162/2000

Πρόεδρος: Χρουσούλα Χαλιαμούρδα
Εισηγήτρια: Σοφία Πλανούσακοπούλου
Δικηγόροι: Ιωαν. Βράκας, Δημ. Μννάς

ΕΠΙΤΑΓΗ (τραπεζική). Για να ισχύσει, κατά μετατροπή, ως άλλη δικαιοπραξία, πρέπει, πλην άλλων, να πρόκειται για άκυρη εξ αρχής επιταγή. Τέτοια μετατροπή δεν ισχύει επί επιταγής μη εμφανισθέσας εμπρόθεσμα για πληρωμή, ή επί παραγραφής της εξ αυτής αξιώσης, καθ δσον δεν πρόκειται περί άκυρης επιταγής.

ΔΙΑΤΑΓΗ ΠΛΗΡΩΜΗΣ εκδοθείσα, με επίκληση επιταγής, κατά μη έγκυρη, ως άνω μετατροπή αυτής, είναι ακυρωτέα.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 1, 2 παρ. 1 του ν. 5960/1933 και 182 ΑΚ προκύπτει ότι για να ισχύσει η επιταγή κατά μετατροπή ως άλλη δικαιοπραξία (λ.χ. αφορμένη υπόσχεση χρέους του Αστικού Κώδικα ή εμπορικό χρεωστικό ομόλογο του άρθρου 76 του ν.δ. 27-7-13-8-1923) πρέπει να συντρέξουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις: 1) Να πρόκειται για άκυρη επιταγή, πράγμα που συμβαίνει μεταξύ άλλων όταν λείπει ένα από τα στοιχεία του άρθρου 1 του ν. 5960/1933, 2) η επιταγή να περιέχει τα στοιχεία άλλης δικαιοπραξίας και 3) τα μέρη, αν γνώριζαν την ακυρότητα να ίθελαν τη δικαιοπραξία αυτή. Τέτοια μετατροπή όμως δεν μπορεί να γίνει όταν η επιταγή δεν πάσχει κάποια ακυρότητα, αλλά είτε ο κομιστής εξέπεσε από το δικαίωμα αναγωγής εναντίον των υποχρέων του τίτλου λόγω μη εμφάνισής του για πληρωμή μέσα στη νόμιμη προθεσμία (άρθρ. 40 παρ. 1 του ν. 5960/1933), είτε η αγωγή από την επιταγή υπέκυψε στην προβλεπόμενη από το άρθρο 52 του ίδιου νόμου παραγραφή. Και τούτο διότι η παρέλευση της εν λόγω προθεσμίας ή η παραγραφή της αγωγής δεν προκαλεί ακυρότητα της επιταγής, (οπότε και μόνον εφαρμόζεται το άρθρο 182 ΑΚ) αλλά έχει ως συνέπεια στην μεν πρώτη περίπτωση (άρθρ. 32 και 40 του ίδιου νόμου) την έκ-

πτωση του κομιστή από το δικαίωμα αναγωγής, στην δε δεύτερη περίπτωση ότι ο οφειλέτης έχει δικαίωμα με ένσταση (άρθρ. 272, 277 ΑΚ) να αρνηθεί την παροχή (Κιάντου-Παμπούκη, Δίκαιο Αξιογράφων, έκδοση 1981 σελ. 287, Αντωνόπουλος, Αρμεν. 1984, 890, Μάρκου, Δίκαιο Επιταγής άρθρ. 40 σελ. 231)

Στην προκειμένη περίπτωση, οι ανακόπτοντες ισχυρίζονται με τον πρώτο λόγο της ανακοπής ότι η ανακοπομένη διαταγή πληρωμής εκδόθηκε παρά το νόμο καθόσον οι τραπεζικές ένδικες επιταγές δεν ήσαν άκυρες λόγω έλλειψης κάποιου τυπικού στοιχείου ή άλλου λόγου, ώστε να συντρέχει νόμιμη περίπτωση μετατροπής τους σε άλλη δικαιοπραξία και συγκεκριμένα σε χρεωστικό ομόλογο ή σύμβαση αφορημένης υπόσχεσης χρέους, αλλά ο κομιστής εξέπεσε από το δικαίωμα αναγωγής εναντίον των υποχρέων των τίτλων, λόγω μη εμφάνισής τους για πληρωμή στην νόμιμη προθεσμία (άρθρ. 40 παρ. 1 του ν. 5960/1933). Ο λόγος αυτός είναι νόμιμος στηριζόμενος στις προαναφερόμενες διατάξεις και πρέπει να ερευνηθεί από ουσιαστική άποψη.

Από τα έγγραφα που προσκομίζουν νόμιμα και επικαλούνται οι διάδικοι αποδεικνύονται τα ακόλουθα: Η πρώτη ανακόπτουσα, της οποίας ομόρρυθμο μέλος είναι ο δεύτερος ανακόπτων, εξέδωσε στη Λάρισα τις πιο κάτω επιταγές πληρωτέες στην Τράπεζα C. σε διαταγή του I.B. (γίνεται περιγραφή των επιταγών). Νόμιμος κομιστής των ως άνω επιταγών είναι ο καθού. Οι επιταγές αυτές δεν εμφανίσθηκαν εμπρόθεσμα για πληρωμή στην πληρωτρια Τράπεζα. Την 6-10-1998 ο καθού υπέβαλε αίτηση στον Δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας ζητώντας να εκδοθεί διαταγή πληρωμής για τις εν λόγω επιταγές. Όμως η αίτηση του αυτού δεν ήταν νόμιμη και έπρεπε να α-

πορριφθεί, αφού οι ένδικες επιταγές δεν μπορούν να ισχύσουν κατά μετατροπή σύμφωνα με το άρθρο 182 ΑΚ ως μια άλλη δικαιοπραξία (λ.χ. αφορημένη υπόσχεση χρέους του ΑΚ ή εμπορικό χρεωστικό ομόλογο του άρθρου 76 του ν.δ. 27-7/13-8-1923), καθόσον δεν πάσχουν ακυρότητα, όπως αναλυτικά εκτέθηκε στη μείζονα σκέψη της παρούσας. Επομένως ο παραπάνω λόγος της ανακοπής είναι ουσιαστικά βάσιμος και κατά συνέπεια πρέπει να γίνει δεκτή η ανακοπή και να ακυρωθεί η ανακοπομένη διαταγή πληρωμής.

164/2000

Πρόεδρος: Ηλίας Βογιατζής

Εισηγητής: Ιωάννης Ζώνης

Δικηγόροι: Αθ. Γκούνης, Χρ. Παπαγιάννης

ΚΑΤΑΔΟΛΙΕΥΣΗ ΔΑΝΕΙΣΤΩΝ. Διάρρηξη της απαλλοτρίωσης επί οφειλής από αλλοιόχρεο λ/σμό, εφ' δοσον, πλην άλλων, η απαίτηση έχει καταστεί ληξιπρόθεσμη μέχρι τη πρώτη συζήτηση της αγωγής στο ακροατήριο.

Οφειλέτης είναι και ο εγγυητής.

Σε διάρρηξη υπόκεινται και η γονική παροχή, δίκως ανάγκη αναγραφής στην αγωγή ότι αυτή ή ένα μέρος αυτής υπερβαίνει το επιβαλλόμενο από τις περιστάσεις μέτρο και ότι ως προς αυτό αποτελεί δωρεά.

Διαπλαστικός χαρακτήρας της απόφασης και μη νόμιμο το αίτημα για προσωρινή εκτελεστότητα αυτής. Επί αγωγής για διάρρηξη της απαλλοτρίωσης δεν απαιτείται δικαστικό ένσημο, ούτε εγγραφή στα βιβλία διεκδικήσεων.

Επειδή, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 939, 941, 942 και 943 ΑΚ, σαφώς συνάγεται ότι οι δανειστές δικαιούνται να απαιτήσουν τη διάρρηξη κά-

Θε απαλλοτρίωσης, που έγινε από τον οφειλέτη προς βλάβη τους, εφόσον η υπόλοιπη περιουσία δεν αρκεί για την ικανοποίησή τους. Αυτός που έχει απαίτηση από την σύμβαση αλληλόχρεου λογαριασμού στο τυχόν κατάλοιπο, εφόσον η σύμβαση έχει συντελεστεί μέχρι το χρόνο της απαλλοτρίωσης και η απαίτηση με το κλείσιμο του λογαριασμού έχει καταστεί ληξιπρόθεσμη μέχρι την πρώτη στο ακροατήριο συζήτηση της αγωγής, μπορεί, με τη συνδρομή των λοιπών προϋποθέσεων του νόμου, να ζητήσει τη διάρρηξη της απαλλοτριωτικής πράξης (ολ. ΑΠ 709/74 ΝοΒ 23.300, ΑΠ 121/1998 ΝοΒ 43.52, ΑΠ 862/1998 Ελλ Δνη 40. 124, ΑΠ 1297/1990 ΕλλΔνη 32. 1215).

Εξάλλου, όπως προκύπτει από τις διατάξεις των άρθρων 847, 850 και 851 ΑΚ, με την εγγύηση, που έχει παρεπόμενο σε σχέση με την κύρια σύμβαση χαρακτήρα, ο εγγυητής αναλαμβάνει την ευθύνη, ενεχόμενος πλήρως έναντι του δανειστή, όπως κάθε γνήσιος οφειλέτης, ότι ο πρωτοφειλέτης θα καταβάλει την οφειλή του. Συνεπώς και ο εγγυητής είναι οφειλέτης, κατά την έννοια του άρθρου 939 ΑΚ και κάθε απαλλοτρίωση από μέρους του, που έγινε προς βλάβη του δανειστή του, ο οποίος είναι ο ίδιος με αυτόν του πρωτοφειλέτη, απόκειται σε διάρρηξη, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου αυτού (ΑΠ 682/1998 ο.π.). Τέλος, σε διάρρηξη υπόκεινται, σύμφωνα με τις προαναφερθείσες διατάξεις, τόσο οι επαχθείς όσο και οι χαριστικές δικαιοπραξίες, καθώς και κάθε παροχή από ηθικό καθήκον, μεταξύ των οποίων είναι και οι αφορώσεις τις παροχές των γονέων προς τα τέκνα τους, που προβλέπονται και ρυθμίζονται από το άρθρο 1509 ΑΚ (ΑΠ 1264/1994 ΕλλΔνη 37.316, ΑΠ 818/1998 ΕλλΔνη 40. 123).

Στην προκειμένη περίπτωση, η ενά-

γουσα Τράπεζα, με την υπό κρίση αγωγή της, ιστορεί, ότι μεταξύ αυτής και της Θ.Τ. (μη διαδίκου) καταρτίστηκε στις 17.11.1987, σύμβαση παροχής προς την τελευταία πίστωσης με ανοικτό (αλληλόχρεο) λογαριασμό μέχρι του ποσού των 30.000.000 δρχ., Ακολούθως, με τις αναφερόμενες σ' αυτή τρεις (3) νεότερες συμβάσεις, που καταρτίστηκαν μεταξύ αυτής και της ως άνω πιστούχου, στις 29.6.1988, 29.11.1988 και 3.6.1991, αυξήθηκε η χορηγηθείσα απ' αυτήν στην τελευταία πίστωση μέχρι του ποσού των 35.000.000, 41.000.000 και 46.000.000 δρχ. αντίστοιχα. Κατά την κατάρτιση των αμέσως ανωτέρω συμβάσεων πίστωσης, καταρτίστηκαν αντιστοίχως μεταξύ αυτής και του πρώτου εναγομένου αντίστοιχες συμβάσεις εγγύησης, για την πληρωμή της από το κεφάλαιο τούτο των 46.000.000 δρχ., μαζί με τους επ' αυτού τόκους, προμήθειες και έξοδα απαίτησης της κατά της πιστούχου πρωτοφειλέτριας, παραιτήθηκε δε συγχρόνως αυτός (εγγυητής) από την ένσταση διζήσεως και από κάθε άλλη από τα άρθρα 853-858 και 862-868 ένστασην. Της ως άνω πίστωσης έκαμε χρήση την πιστούχο πρωτοφειλέτρια και τηρήθηκαν για την εξυπρέτησή της οι αναφερόμενοι σ' αυτήν (αγωγή) τρεις επιμέρους ανοικτοί (αλληλόχρεοι) λογαριασμοί, οι οποίοι κατά το κλείσιμό τους, στις 4.8.1997, παρουσίασαν συνολικό χρεωστικό υπόλοιπο, με τον υπολογισμό και των χορηγήσεων που έγιναν προς αυτήν, δυνάμει διαφόρων μετέπειτα αυξητικών συμβάσεων, 171.624.449 δρχ., το οποίο αναγνώρισε η πιστούχος, σύμφωνα με σχετικό όρο των πιο πάνω συμβάσεων, με τη μη αμφισβήτηση του ότι ταν της κοινοποιήθηκε. Προς μερική εξασφάλιση της απαίτησης της, ζήτησε, με αίτησή της, στις 13.6.1997, την εγγραφή προσημείωσης υποθήκης επί του περι-

γραφομένου σ' αυτή ακινήτου (οικοπέδου) του πρώτου εναγομένου μέχρι του ποσού των 30.000.000 δρχ., η οποία έγινε δεκτή με την 1092/97 απόφαση του Μον. Πρωτ. Λάρισας. Όμως, λίγο πριν την εγγραφή της ως άνω, προσημείωσης, ο πρώτος εναγόμενος μεταβίβασε, με το 4534/14.7.1997 συμβόλαιο της Συμβ/φου Π.Τ., που μεταγράφηκε νόμιμα, λόγω γονικής παροχής, προς τους λοιπούς των εναγομένων - γιους του, τόσο το ανωτέρω ακίνητο (οικόπεδο), όσο και το ½ εξ αδιαιρέτου επί ενός άλλου ακινήτου, που ομοίως περιγράφεται σ' αυτή, με πρόθεση βλάβης της (ενάγουσας), δηλ. για να καταστήσει αδύνατη την ικανοποίηση της πιο πάνω απαίτησής της κατ' αυτού, που ήδη της επιδικάστηκε τελεσίδικα με την 848/97 διαταγή πληρωμής του Δικαστή του Μον. Πρωτ. Λάρισας, αφού τα ακίνητα αυτά ήταν τα μοναδικά του περιουσιακά στοιχεία. Τέλος και οι λοιποί εναγόμενοι γνώριζαν την ύπαρξη της απαίτησής της κατά του πατέρα τους και ότι ο τελευταίος μεταβίβασε σ' αυτούς τα μοναδικά περιουσιακά του στοιχεία, προς βλάβη της, αφού δεν του απέμεινε περιουσία, όπως και δεν είχε άλλη περιουσία κατά το χρόνο άσκησης της αγωγής, ο πρώτος εναγόμενος, προς ικανοποίησή της. Ενώψει αυτών, η ενάγουσα ζητεί, με την αγωγή, τη διάρρηξη της παραπάνω απαλλοτριωτικής δικαιοιοράξιας (γονικής παροχής), να κηρυχθεί η απόφαση που θα εκδοθεί προσωρινά εκτελεστή και να καταδικασθούν οι εναγόμενοι στα δικαστικά της έξοδα. Με το παραπάνω περιεχόμενο και αίτημα η αγωγή, η οποία αρμόδια και παραδεκτά ασκήθηκε στο Δικαστήριο αυτό, είναι επαρκώς ορισμένη, αφού δεν απαιτείται να μνημονεύεται στο δικόγραφό της, ότι η ως άνω γονική παροχή, όλη ή ένα μέρος της υπερβαίνει το επιβαλλόμενο από τις περιστάσεις μέτρο και ως προς

αυτό αποτελεί δωρεά, ούτε παράθεση των κονδυλίων πιστοχρέωσης, αφού η απαίτηση της ενάγουσας κατά του πρώτου εναγομένου έχει βεβαιωθεί τελεσίδικα δικαστικά, ούτε, τέλος, εξειδίκευση της αξίας εκάστου ακινήτου, αφού η επικαλούμενη συνολική τους τοιαύτη υπολείπεται κατά πολύ της απαίτησης, απορριπτομένων, ως αβασίμων, των περί του αντιθέτου ισχυρισμών των εναγομένων. Είναι δε νόμιμη, στηριζόμενη στις προδιαληφθείσες διατάξεις, καθώς και στις διατάξεις των άρθρων 361 ΑΚ και 176 ΚΠολΔ, εκτός από το αίτημά της για την κήρυξη της απόφασης που θα εκδοθεί προσωρινά εκτελεστή, που είναι μη νόμιμο και απορριπτέο, λόγω του διαπλαστικού της χαρακτήρα. Επομένως, πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω κατ' ουσίαν, εφόσον, για το παραδεκτό αυτής, δεν απαιτείται καταβολή τέλους δικαιοσύνης ενσήμου, ούτε εγγραφή της στα βιβλία διεκδικήσεων.

Επειδή, οι εναγόμενοι, με τις έγγραφες προτάσεις τους, ισχυρίζονται, ότι ο εγγυούτης δεν είναι οφειλέτης, κατά την έννοια του άρθρου 939 ΑΚ και επομένως δεν παρέχεται δικαίωμα στο δανειστή να προσβάλλει με διάρρηξη κάθε εκποιητική δικαιοιοράξια αυτού. Εν πάση δε περιπτώσει, στην έννοια της "υπολειπομένης περιουσίας" του ανωτέρω άρθρου περιλαμβάνεται το σύνολο της περιουσίας όλων των οφειλετών και του εγγυούτη, αν ο τελευταίος θεωρηθεί οφειλέτης, το οποίο έπρεπε να ενάγουσα να αναφέρει στην αγωγή. Οι ισχυρισμοί, όμως, αυτοί των εναγομένων ελέγχονται ως μη νόμιμοι, σύμφωνα και με όσα προεκτέθηκαν στη μείζονα σκέψη, ως τέτοιοι δε πρέπει να απορριφθούν. Οι λοιποί ισχυρισμοί των εναγομένων συνιστούν άρνηση της αγωγής. Πρέπει, επομένως, η ενάγουσα να υποχρεωθεί να αποδείξει τα αμφισβητούμενα πραγματικά περιστατικά της αγωγής

με κάθε νόμιμο αποδεικτικό μέσο και μάρτυρες, που επιτρέπονται ως εκ της φύσεως των αποδεικτέων (άρθρ. 394 Κ-ΠολΔ).

179/2000

Πρόεδρος: Χρυσούλα Χαλιαμούρδα
Εισηγητής: Χρυσούλα Παπαδοπούλου
Δικηγόροι: Κων. Τάσιος, Αντ. Κατσαρέλης

ΕΜΠΟΡΙΚΗ Μ'ΙΣΘΩΣΗ. Αναπροσαρμογή μισθώματος. Αν δεν υπάρχει συμφωνία αναπροσαρμογής ή αυτή έχει εξαρτηθεί από άκυρη ρήτρα, η αναπροσαρμογή γίνεται, σύμφωνα με το νόμο περί εμπορικών μισθώσεων, χωρίς δικαστική μεσολάθηση. Προϋποθέσεις εφαρμογής του 388 και 288 ΑΚ. Αύξηση μισθώματος με το 288 ΑΚ. Περιστατικά.

Ο ενάγων και ήδη εκκαλών στην από 1-6-1998 (αυξ. αριθμ. καταθ. 203/98) αγωγή του, ενώπιον του Ειρηνοδικείου Λάρισας, εκθέτει ότι στις 13-4-1989 εκμίσθωσε στον εναγόμενο - εφεσίβλητο ένα ισόγειο κατάστημα, επιφανείας 100,8 τ.μ. μετά αποθηκευτικού χώρου 57,15 τ.μ., που βρίσκεται στη πόλη της Λάρισας και επί της οδού Α. αρ. 19 προς αύκηνη της εμπορικής του δραστηριότητας. Η μίσθωση έληξε στις 31-3-1998 και έκτοτε κατέστη στην αορίστου χρόνου. Το μνηματίο μίσθωμα, προκαταβαλλόμενο την πρώτη ημέρα κάθε μίνα, συμφωνήθηκε στο ποσό των 30.000 δραχμών, μετά του αναλογούντος νομίμου χαρτοσήμου, για το πρώτο έτος της μίσθωσης (από 13-4-1989 έως 14-4-1990) και για καθένα από τα επόμενα έτη το μίσθωμα συμφωνήθηκε να προσαυξάνεται κατά 5.000 δραχμές ετησίως επί του εκάστοτε καταβαλλομένου, σήμερα δε έχει διαμορφωθεί στο ποσό των 55.000 δραχμών. Ότι, εξαιτίας της συνεχούς νο-

μισματικής υποτίμησης της δραχμής, της αύξησης της εμπορικότητας της περιοχής και της αλματώδοις αύξησης της αντικειμενικής αξίας των ακινήτων στο εμπορικό κέντρο της Λάρισας, μεταβλήθηκαν τα περιστατικά στα οποία κυρίως ενόψει της καλής πίστης και των συναλλακτικών πθών τα μέρη στηρίζαν τη σύναψη της μίσθωσης, με αποτέλεσμα το (διαμορφωθέν με την επίσια αναπροσαρμογή) μίσθωμα σήμερα να τελεί σε προφανή δυσαναλογία με τη μισθωτική αξία του μισθίου, η οποία ανέρχεται σε 700.000 δραχμές. Ζητούσε, κατόπιν τούτων ο ενάγων, ν' αναπροσαρμοσθεί το μνηματίο μίσθωμα στο ποσό των 350.000 δραχμών (σε ποσοστό $\frac{1}{2}$ εξ αδιαιρέτου είναι συγκύριος ο εναγόμενος) κατά τις διατάξεις του άρθρου 288 ΑΚ, από της επίδοσης της αγωγής και επικουρικά να αναπροσαρμοσθεί στο ποσό των 236.239 δραχμών, βάσει του άρθρου 7 παρ. 2 του πδ. 34/95 ήτοι σε ποσοστό επησίως 6%, της αντικειμενικής αξίας του μισθίου από την 1-6-1998. Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, απέρριψε την αγωγή και ως προς τις δύο βάσεις της (κύρια και επικουρική) ως κατ' ουσίαν αβάσιμη. Κατά της απόφασης αυτής παραπονείται ο εκκαλών - ενάγων για εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων και ζητεί την εξαφάνιση αυτής προκειμένου να γίνει καθ' ολοκληρών δεκτή η αγωγή.

Από τις διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 813/1978, όπως τούτο αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του ν. 2041/1992 και αναδιατυπώθηκε ως προς την παρ. 2 με το άρθρο 71 παρ. 1 του ν. 2065/1992, προκύπτει ότι επί των εμπορικών μισθώσεων, το μίσθωμα καθορίζεται ελεύθερα κατά τη σύναψη της μίσθωσης από τους συμβαλλομένους, αναπροσαρμόζεται δε κατά τα χρονικά διαστήματα και το ύψος που προβλέπεται στη σύμβαση. Αν δεν υπάρχει

συμφωνία αναπροσαρμογής ή αυτή έχει εξαρτηθεί από άκυρη ράτρα, η αναπροσαρμογή γίνεται μετά διετία από την έναρξη της σύμβασης, χωρίς δικαστική μεσολάθποση, στα ποσοστά που αναφέρονται στην παρ. 2 του ως άνω άρθρου. Στη συνέχεια χωρεί αναπροσαρμογή του μισθώματος με μόνη προϋπόθεση την πάροδο έτους, από την προηγούμενη, ανέρχεται δε η αναπροσαρμογή αυτή, όπως ήδη αντικαταστάθηκε με το άρθρο 7 αριθμ. 10 του ν. 2741/1999, σε ποσοστό 75% της μεταβολής του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή του μίνα της αναπροσαρμογής σε σχέση με τον αντίστοιχο μίνα του προηγουμένου έτους (απλή δωδεκάμηνη μεταβολή), όπως αυτή υπολογίζεται από την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος (Ε.Σ.Υ.Ε.). Τέλος, με την παρ. 4 του αυτού άρθρου ορίστηκε ότι σε κάθε περίπτωση μπορεί να ζητηθεί αναπροσαρμογή με τους όρους του άρθρου 388 ΑΚ. Σε περίπτωση που δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου αυτού, μπορεί να ζητηθεί με τη γενική διάταξη του άρθρου 288 ΑΚ, η οποία ως επικουρική διάταξη σε σχέση με την προηγούμενη του άρθρου 388 ΑΚ, εφαρμόζεται στις εμπορικές μισθώσεις (βλ. Χ. Παπαδάκης, Σύστημα Εμπορικών Μισθώσεων εκδ. 8', Α' τόμος, παρ. 2668 επ., I. Κατράς, Πανδέκτης Μισθώσεων και οροφοκτησίας εκδ. 1999 παρ. 107, ΟΔΑΠ 9/1997 ΝοΒ 46. 38, ΑΠ 34/1979 ΝοΒ 27. 959, ΑΠ 1117/1978 ΝοΒ 27. 894), η αναπροσαρμογή του οφειλόμενου αρχικού μισθώματος ή μετά από αναπροσαρμογή συμβατική ή νόμιμη (αντικειμενική) μισθώματος, εφόσον εξαιτίας προβλεπτών ή απρόβλεπτων περιστάσεων επήλθε αδιαμφισβήτητα τόσο ουσιώδης αύξηση της μισθωτικής αξίας του μισθίου, ώστε με βάση τις συγκεκριμένες συνθήκες, η εμμονή του μισθωτή στην καταβολή του ιδίου μισθώμα-

τος, να είναι αντίθετη προς την ευθύτητα και εντιμότητα που απαιτούνται στις συναλλαγές και να επιβάλλεται σύμφωνα με την καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήδη, η αναπροσαρμογή του μισθώματος στο επίπεδο εκείνο το οποίο αίρει τη δυσαναλογία των εκατέρωθεν παροχών και αποκαθιστά τη διαταραχθείσα καλή πίστη.

Από την επανεκτίμηση της ένορκης κατάθεσης του μάρτυρα του εναγομένου και των ανωμοτί των διαδίκων, που περιέχονται στα ταυτάριθμα με την προσβαλλόμενη απόφαση πρακτικά συνεδρίασης δίκης και από τα έγγραφα που οι διάδικοι επικαλούνται και προσκομίζουν, μεταξύ των οποίων και οι με αριθμ. 1068/98 και 1129/98 ένορκες βεβαιώσεις, ενώπιον του Ειρηνοδίκη Λάρισας, οι οποίες ελίγθησαν μετά τη νόμιμη κλήτευση των διαδίκων (βλ. τη με αριθμ. 71798/6-11-1998 έκθεση επίδοσης του δικαστικού επιμελητή στο Πρωτοδικείο Λάρισας Γ.Σ. και τη γνωστοποίηση του ενάγοντος για την εξέταση του μάρτυρα που καταχωρήθηκε στα πρακτικά συνεδρίασης του Πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου), εκ των οποίων η δεύτερη νόμιμα λαμβάνεται υπόψη εφόσον έχει προσαχθεί μέσα στην τριμέρη προθεσμία από τη συζήτηση της υπόθεσης στο Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο και την οποία προθεσμία χορήγησε στο Δικαστήριο για τις αμοιβαίες αποκρούσεις των εκατέρωθεν 1-σχυρισμών, αποδείχθηκαν, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Με το από 13-4-1989 ιδιωτικό συμφωνητικό, ο ενάγων καθώς και η αποβιώσασα το έτος 1997, Ο.Λ., εκμίσθωσαν στον εναγόμενο για το από 15-4-1989 έως 31-3-1998 χρονικό διάστημα ένα ισόγειο κατάστημα, του οποίου οι διάδικοι ήταν συγκύριοι σε ποσοστό $\frac{1}{2}$ εξ αδιαιρέτου ο καθένας - ο εναγόμενος σε ποσοστό επί της ψηλής κυριότητας. Μετά το θάνατο της Ο.Λ., που είχε την επικαρπία του μισθίου σε ποσοστό $\frac{1}{2}$ εξ αδιαιρέτου, περιήλθε και η επι-

καρπία (κατά ½) στον εναγόμενο. Το μίσθιο βρίσκεται στην πόλη της Λάρισας και επί της οδού Α. αρ. 19, αποτελείται από ισόγειο (κύριο) χώρο, επιφανείας 100 τ.μ. περίπου και αποθηκευτικό χώρο, πάνω από το ισόγειο, επιφανείας 57,15 τ.μ., και εκμίσθωθηκε στον εναγόμενο, προκειμένου να χρησιμοποιηθεί για άσκηση της εμπορικής του δραστηριότητας, ήτοι για εμπορία γυαλικών και κάλκινων ειδών. Το (αντιστοιχούν στο ½) μνηματίο μίσθωμα συμφωνήθηκε με το ανωτέρω συμφωνητικό στο ποσό των 30.000 δραχμών για το πρώτο έτος. Με την παραπάνω έγγραφη συμφωνία συμφωνήθηκε το καταβαλλόμενο μίσθωμα ότι θα αναπροσαρμόζεται, κατ' έτος, κατά το ποσό των 5.000 δραχμών επί του καταβαλλομένου εκάστοτε μισθώματος. Η μίσθωση έληξε στις 31-3-1998 και έκτοτε, κατέστη, εκ του νόμου αορίστου χρόνου. Το μνηματίο μίσθωμα ήδη ανέρχεται από 1-1-1998 στο ποσό των 55.000 δραχμών, προκαταβαλλόμενο την πρώτη ημέρα κάθε μήνα. Σχετικά με τη μισθωτική αξία των ακινήτων στην ίδια περιοχή, όπου βρίσκεται το επίδικο ο ενάγων προσκομίζει τα εξής πρόσφορα συγκριτικά στοιχειά: 1) Με το από 27-8-1997 ιδιωτικό συμφωνητικό, οι Ε.Π. και Μ.Π, εκμίσθωσαν στην Ο.Α., κατάστημα, επιφανείας 28 τ.μ περίπου, μετά υπογείου χώρου, επιφανείας 22 τ. και μετά παταριού, επί της οδού Ανδρούτσου αρ. 12 με μνηματίο μίσθωμα 190.000 δραχμές για τα δύο πρώτα χρόνια της μισθωσης, αναπροσαρμοζόμενο σε ποσοστό 16% επί του εκάστοτε καταβαλλομένου, ανά διετία, 2) Με το από 17-12-1998 ιδιωτικό συμφωνητικό, οι Ε.Λ., Ε.Μ, Γ.Μ και Ν.Λ, εκμίσθωσαν στην Μ.Μ κατάστημα, επιφανείας 60 περίπου τ.μ. επί της οδού Ανδρούτσου αρ. 4α, με μνηματίο μίσθωμα για το πρώτο έτος της μισθωσης 405.000 δραχμές και με σταδιακή αναπροσαρμογή 5% για κάθε έτος, προκειμένου να χρησιμοποιηθεί για εμπορία ενδυμάτων-υποδη-

μάτων και συναφών ειδών. Τα λοιπά ιδιωτικά συμφωνητικά που προσκομίζει ο ενάγων, αφορούν μισθώσεις ακινήτων, που βρίσκονται σε διαφορετικές από το επίδικο μίσθιο περιοχές της Λάρισας (οδός Παναγούλη, Μανδηλαρά, Ασκληπιού, Λαγού, Παπαναστασίου, Κούμα, Παπακυριαζή, Πατρόκλου, Ρούσθελτ, Κύπρου, Πανός, Ανθίμου Γαζή και Παλαιστίνης, Ζαρμάνη κλπ) και επομένως τα συγκριτικά αυτά στοιχεία δεν κρίνονται πρόσφορα για τον προσδιορισμό από το Δικαστήριο της μισθωτικής αξίας του επιδίκου. Ο μάρτυρας του εναγομένου, εξεταζόμενος στο Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, καταθέτει ότι ο Π. για κατάστημα εμπορίας ξηρών καρπών, που βρίσκεται ακριβώς δίπλα (δεξιά) στο επίδικο, και είναι συγκύριος σε ποσοστό ½ εξ αδιαιρέτου, καταβάλει μνηματίο μίσθωμα 30.000 δραχμές και η Μ.Ι. η οποία είναι συγκύρια κατά ποσοστό ½ εξ αδιαιρέτου, για κατάστημα εμπορίας υποδημάτων, που βρίσκεται επί της Ανδρούτσου αρ. 15, μνηματίο μίσθωμα 32.000 δραχμές. Για τις ανωτέρω μισθώσεις, όμως δεν προσδιορίζεται από το μάρτυρα, το εμβαδόν των μισθίων και ο χρόνος κατάρτισης της μισθωσης αυτών. Περαιτέρω, ο Σ.Τ., καταθέτει ότι με μίσθωση που καταρτίστηκε το έτος 1972, για όμορο κατάστημα του επιδίκου (αριστερά αυτού), επί της οδού Α. αρ 17, καταβάλλει σήμερα μίσθωμα 170.000 δραχμές μνηματίως, για εμπορία υαλικών, επιφανείας μεγαλύτερης του επιδίκου (βλ. την προαναφερόμενη με αριθμ. 1068/98 ένορκη βεβαίωση).

Ενόψει λοιπόν των ανωτέρω, τη θέση και την κατάσταση του μισθίου, τις ειδικές συνθήκες χωρίς να υπολογίζεται η μεταβολή της μισθωτικής αξίας που πηγάζει από την οικονομική απόδοση της επιχείρησης, που ασκείται στο μίσθιο, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, σύμφωνα με τις αρχές της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών, το μίσθωμα που είναι δυνατόν να πραγματο-

ποιηθεί σε ελεύθερη μίσθωση, ανέρχεται στο ποσό των 130.000 δραχμών (μισθωτική αξία 260.000 δραχμές, συμπεριλαμβανομένου και του ποσοστού συγκυριότητάς του). Όπως προαναφέρθηκε, αποτελείται από κύριο χάρο, επιφανείας 100 περίπου τ.μ. και αποθηκευτικού χώρου, πάνω από αυτό, επιφανείας 57,15 τ.μ. (δηλαδή μεγαλυτέρου ή ιδίου περίπου εμβαδού των συγκριπών στοιχείων) είναι μεν παλαιάς κατασκευής (βλ. το με αριθμ. 62644/8-10-1938 συμβόλαιο αγοραπωλησίας του τέως συμβολαιογράφου Λάρισας Χ.Μ.), πλην όμως σε καλή κατάσταση, αφού ο εναγόμενος μετά τη μίσθωση του ακινήτου προέβη σε ανακαίνισή του, βρίσκεται στο εμπορικό κέντρο της πόλης, επί της οδού Α., που είναι πεζόδρομος και ενώνει δύο από τους πιο εμπορικούς δρόμους της Λάρισας, Κ. και Ε.Β.. Επί της οδού υπάρχουν καταστήματα πώλησης υαλικών ειδών, ενδυμάτων και υποδημάτων και παρουσιάζει αρκετή εμπορική κίνηση. Το γεγονός ότι λειτουργούν σ' αυτή και καταστήματα (ενδυμάτων - υποδημάτων) που απευθύνονται σε αγοραστικό κοινό με μειωμένα εισοδήματα δεν καθιστά αυτήν υποβαθμισμένη, σε σχέση με άλλες περιοχές κατά τους ισχυρισμούς του εναγόμενου. Ο ίδιος, άλλωστε, όπως συνομολογεί με τις προτάσεις τους, προέβη σε ανακαίνιση του μισθίου, καταβάλλοντας ποσό ύψους περίπου 12.000.000 δραχμών, και προσφέρθηκε, κατά τη συνίτηση της αγωγής στο Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, να καταβάλει μίσθωμα ύψους 100.000 δραχμών, για το αναλογούν σε αυτόν ποσοστό συγκυριότητάς του, ενέργειες στις οποίες δεν θα είχε προβεί ο εναγόμενος, σύμφωνα με τα διδάγματα της κοινής πείρας, εάν το επίδικο ευρίσκετο σε μία περιοχή μειωμένης εμπορικής κίνησης και μάλιστα η οποία προσελκύει πελάτες χαμηλών εισοδημάτων. Από τη σημαντική δε αυτή διάσταση μεταξύ του καταβαλόμενου μισθώματος (55.000

δραχμές) και του ως άνω κατά τους κανόνες της καλής πίστης και των συναλλακτικών ιθών στη μισθωτική αξία του επίδικου μισθίου ανταποκρινόμενου τοιούτου των 130.000 δραχμών, επέρχεται ζημία στον εκμισθωτή ενάγοντα με την απώλεια κέρδους, υπερβαίνουσα κατά τα ως άνω κριτήρια τον κίνδυνο τον οποίο επιφορτίστηκε αυτός (εκμισθωτής) με την κατάρτιση της από 13-4-1989 περί αναπροσαρμογής του μισθώματος συμφωνίας του με τον εναγόμενο. Επομένως, επιβάλλεται με βάση τις προαναφερόμενες αρχές του άρθρου 288 ΑΚ η περιστολή του κινδύνου αυτού με τη διεύρυνση της παροχής του τελευταίου με τον καθορισμό του μνηματίου μισθώματος για το επίδικο μίσθιο στο ποσό των 130.000 δραχμών, αντί του καταβαλλομένου των 55.000 δραχμών.

Με βάση τις συγκεκριμένες συνθήκες, η εμμονή του μισθωτή στην καταβολή του παραπάνω μισθώματος είναι αντίθετη προς την ευθύτητα και εντιμότητα που απαιτούνται στις συναλλαγές και επιβάλλεται η αναπροσαρμογή του μισθώματος στο επίπεδο εκείνο το οποίο αίρει τη δυσαναλογία των εκατέρωθεν παροχών και αποκαθιστά τη διαταραχθείσα καλή πίστη. Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, επομένως, το οποίο έκρινε διαφορετικά και απέρριψε την κυρία βάση της αγωγής, ως κατ' ουσίαν αβάσιμη δεν εκτίμησε ορθά το αποδεικτικό υλικό. Πρέπει, επομένως, γενομένης δεκτής της έφεσης ως κατ' ουσίαν βάσιμης, να εξαφανιστεί η εκκαλουμένη, να κρατηθεί η υπόθεση και να δικαστεί από το Δικαστήριο τούτο και να γίνει δεκτή εν μέρει η υπό κρίση αγωγή, ως κατ' ουσίαν βάσιμη, όσον αφορά την κυρία βάση της (γενομένης δεκτής της κυρίας βάσης παρέλκει την εξέταση της επικουρικής). Να καθοριστεί το μνηματίο μισθώματα που θα καταβάλει ο εναγόμενος στον ενάγοντα, για το μίσθιο ακίνητο, στο ποσό των 130.000 δραχμών, από της επομένης της επίδοσης

της αγωγής και εφεξής. Δεδομένου όμως ότι, κατά τα άνω το προσδιοριζόμενο μίσθιμα υπερβαίνει το διπλάσιο του καταβαλλομένου μισθώματος (55.000 δρχ.) το πέραν του διπλασίου (110.000 δρχ.) οφείλεται κατά 50% μετά πάροδο εξαμίνου από την κοινοποίηση της αγωγής (βλ. τη με αριθμ. 5510/18-6-1998 έκθεση επίδοσης της δικαστικής επιμελητρίας στο Πρωτοδικείο Λάρισας Ε.Μ.), και το υπόλοιπο μετά παρέλευση έτους απ' αυτήν, κατά το άρθρο 53 παρ. 1 εδαφ. Α' του π.δ. 34/95, διάταξη η οποία έχει εφαρμογή και στην περίπτωση αναπροσαρμογής κατά τα άρθρα 388 και 288 ΑΚ (βλ. Χ. Παπαδάκης, ο.π., παρ. 2594, 2734 με παραπομπές στη θεωρία και νομολογία).

202/2000

Πρόεδρος: Ηλίας Βογιατζής

Εισηγητής: Κωνσταντίνος Βελισσάρης

Δικηγόροι: Θρασ. Καβασδῆς, Αντ. Κατσαρέλης

ΚΑΤΑΔΟΛΙΕΥΣΗ ΔΑΝΕΙΣΤΩΝ. Η διάρρηξη, μετά το ν. 2298/1985, δεν γεννά ενοχική υποχρέωση αναμεταβίβασης του αντικειμένου της απαλλοτρίωσης. Ο διαρρήξας δανειστής, μετά τη τελεσιδικία, μπορεί να προβεί στην κατάσκεψη του πράγματος στην περιουσία του οφειλέτη, σα να μνη είνει υπάρξει η διαρρηχθείσα απαλλοτρίωση. Ο τρίτος, που απόκτησε το δικαίωμα με καταδολιευτική διαρρηχθείσα απαλλοτρίωση δεν μπορεί να αντιτάξει το δικαίωμα κατά του επισπεύδοντος, ούτε κατά του υπερθεματιστή και των διαδόχων.

Δανειστής, δικαιούμενος σε διάρρηξη, είναι και ο φορέας ενοχικής απαίτησης που τελεί υπό αναβλητική προθεσμία ή αίρεση, εφ' όσον κατά το χρόνο της απαλλοτρίωσης έχουν συντελεσθεί τα παραγωγικά της απαίτησης του γεγονότα και έχει γίνει αυτή ληξιπρόθεσμη κατά την πρώτη

συζήτηση της αγωγής. Δεν απαιτείται προηγούμενη δικαστική βεβαίωση της απαίτησης, ούτε εξοπλισμός με τίτλο εκτελεστό.

ΠΙΕΝΤΑΕΤΗΣ παραγραφή της αγωγής διάρρηξης, αρχόμενη από το χρόνο κατάρτισης της πράξης και όχι από τη μεταγραφή του συμβολαιογραφικού εγγράφου.

Επί αγωγής για διάρρηξη απαλλοτρίωσης, δεν απαιτείται δικ. ένσημο, ούτε εγγραφή στα βιβλία στα βιβλία διεκδικήσων.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 939, 941, 942, 943 του ΑΚ, προκύπτει ότι οι δανειστές έχουν το δικαίωμα να απαιτήσουν τη διάρρηξη κάθε απαλλοτρίωσης που έγινε από τον οφειλέτη προς βλάβη τους, εφόσον η υπόλοιπη περιουσία δεν αρκεί για την ικανοποίησή τους. Προϋποθέσεις δηλαδή κατά τα ανωτέρω για την προσασία των δανειστών είναι: α) Απαλλοτρίωση εκ μέρους του οφειλέτη β) Σκοπός βλάβης των δανειστών, η οποία προκαλείται με την ελάττωση λόγω της απαλλοτρίωσης της περιουσίας του οφειλέτη, με αποτέλεσμα η υπολειπόμενη περιουσία αυτού, να μην αρκεί για την ικανοποίηση των αξιώσεων των δανειστών, γ) Γνώση του τρίτου υπέρ του οποίου έγινε η απαλλοτρίωση, ότι ο οφειλέτης απαλλοτρίωνε προς βλάβη των δανειστών του, η γνώση του οποίου τεκμαίρεται αν είναι σύνυγος ή συγγενής του απαλλοτριώσαντος σε ευθεία γραμμή ή συγγενής αυτού σε πλάγια γραμμή εξ αίματος έως και τον τρίτο βαθμό ή από αγχιστεία έως το δεύτερο. Το τεκμήριο όμως αυτό ισχύει για ένα έτος από την απαλλοτρίωση μέχρι την έγερση της περιή διαρρήξεως αγωγής. Αντίθετα, σε περίπτωση απαλλοτρίωσης από χαριστική αιτία δεν απαιτείται η κατά το προηγούμενο άρθρο γνώση του τρίτου (ΑΠ 818/1998 ΕλλΔν 40. 123, ΑΠ 862/1998 ΕλλΔν 40. 124, ΑΠ

88/1998 ΕλΔvn 39. 843, ΕφΑθ 940/1999 ΕλΔvn 40. 1159, ΕφΑθ 4169/1999 ΕλΔvn 40. 1160, ΕφΑθ 5639/1998 ΕλΔvn 40. 1157, ΕφΑθ 7827/1998 ΕλΔvn 40. 1162, ΕφΑθ 9585/1998 ΕλΔvn 40. 649, ΕφΠειρ. 1453/1995 ΕλΔvn 38. 681). Εξάλλου, εκείνος ο οποίος ασκεί την αγωγή για διάρρηξη της απαλλοτριωτικής πράξης πρέπει να έχει την ιδιότητα του δανειστή κατά το χρόνο που ο οφειλέτης του επιχειρεί την απαλλοτρίωση. Τέτοια ιδιότητα λογίζεται ότι έχει και ο φορέας ενοχικής απαίτησης που τελεί υπό αναβλητική προθεσμία ή αίρεση, αρκεί κατά το χρόνο της απαλλοτρίωσης να έχουν συντελεστεί τα γεγονότα τα παραγωγικά της απαίτησης του και να έχει γίνει αυτή ληξιπρόθεσμη κατά την πρώτη συνάντηση της αγωγής στο Δικαστήριο. Επίσης, δεν απαιτείται να έχει βεβαιωθεί δικαιαστικά η απαίτηση, ούτε να είναι εξοπλισμένη με τίτλο εκτελεστό, ούτε δυνάμει τούτου ο δανειστής να έχει προβεί σε δικαιαστική καταδίωξη του οφειλέτη που και αυτή να έχει αποθεί ατελέσφορη (Ολ ΑΠ 709/1974 ΝοΒ 23. 300, ΑΠ 121/1998 ΝοΒ 43. 52, ΑΠ 862/1998 ο.π. ΕφΑθ 4169/1999 ο.π. ΕφΑθ 9585/1998 ο.π. ΕφΑθ 7827/1998 ο.π., Εφ Πειρ. 1453/1995 ο.π. ΕφΠειρ. 433/1994 ΕλΔvn 36.686).

Περαιτέρω, σε διάρρηξη υπόκεινται, σύμφωνα με τις προαναφερθείσες διατάξεις, τόσο οι επαχθείς όσο και οι χαριστικές δικαιοιράξιες, καθώς και κάθε παροχή από ηθικό καθήκον, μεταξύ των οποίων είναι και οι αφορώσεις τις παροχές των γονέων προς τα τέκνα τους που προβλέπονται και ρυθμίζονται από το άρθρο 1509 του ΑΚ, κατά το οποίο η παροχή περιουσίας στο τέκνο αποτελεί δωρεά μόνο ως προς το ποσό που υπερβαίνει το μέτρο, το οποίο επιβάλλουν οι περιστάσεις (ΑΠ 818/1998 ο.π., ΑΠ 1264/1994 ΕλΔvn 37/316, ΕφΑθ 4169/1999, ο.π. ΕφΑθ 5639/1998 ο.π., Εφ Πειρ. 191/1996 ΕλΔvn 38.681, ΕφΑθ 3133/1994 ΕλΔvn 36.686). Εξάλλου, πρέ-

πει να σημειωθεί ότι με το ν. 2298/1995 (ισχύς από 4-4-1995) και τις εισαχθείσες στο κεφάλαιο της αναγκαστικής εκτέλεσης νέες διατάξεις που αφορούν άμεσα στα αποτελέσματα της διάρρηξης της καταδολιευτικής απαλλοτρίωσης και ειδικότερα: α) της διάταξης του άρθρου 936 παρ. 3 του ΚΠολΔ που προστέθηκε με το άρθρο 4 παρ. 2 του ως άνω νόμου, κατά την οποία “τρίτος που απέκτησε το δικαίωμα από τον καθ’ ου η εκτέλεση με απαλλοτρίωση που διαρρήχθηκε ως καταδολιευτική κατά τα άρθρα 939 επ. του ΑΚ δεν μπορεί να αντιτάξει το δικαίωμα αυτό κατά του επισπεύδοντος που πέτυχε τη διάρρηξη, ούτε κατά του υπερθεματιστή και των διαδόχων του” και β) της διάταξης του άρθρου 992 παρ. 1 του ΚΠολΔ που αντικαταστάθηκε με τη διάταξη του άρθρου 4 παρ. 19 του ίδιου ως άνω νόμου, κατά την οποία “....ακίντο που έχει μεταβιβαστεί από τον οφειλέτη σε τρίτο, κατάσχεται στην περιουσία του οφειλέτη από το δανειστή που πέτυχε τη διάρρηξη της μεταβίβασης αυτής ως καταδολιευτικής, κατά τα άρθρα 939 επ. του ΑΚ αφού η απόφαση που απαγγέλλει τη διάρρηξη σημειωθεί στο περιθώριο της μεταγραφής της απαλλοτριωτικής πράξης”, σε συνδυασμό με τη διάταξη του άρθρου 4 παρ. 37 του ως άνω ν. 2298/1995, η διάρρηξη δεν γεννά πλέον ενοχική υποχρέωση αναμεταβίβασης του αντικειμένου της απαλλοτρίωσης, ώστε στη συνέχεια ο δανειστής να προβεί στην κατάσχεση του απαλλοτριωθέντος στην περιουσία του οφειλέτη, όπως γινόταν δεκτό με βάση τη διατύπωση του άρθρου 943 του ΑΚ. Αντίθετα, μπορεί ο δανειστής που πέτυχε τη διάρρηξη της καταδολιευτικής δικαιοιράξιας, μετά την τελεσιδικία της απόφασης να προβεί στην κατάσχεση του πράγματος στην περιουσία του οφειλέτη σαν να μην είχε υπάρξει η απαλλοτρίωση που διαρρήχθηκε, δηλαδή το αντικείμενο που αυτός είχε απαλλοτριώσει σαν να μην είχε ποτέ εκφύγει

από την περιουσία του. Έτσι, το αίτημα της αγωγής διαρρήξεως είναι πλέον μόνο η απαγγελία της διάρρηξης της προσβαλλόμενης απαλλοτρίωσης, υπέρ του ενάγοντος δανειστή, όχι δε και η αναμεταβίβαση του αντικειμένου της απαλλοτρίωσης και η προς τούτο καταδίκη σε δίλωση βούλησης κατ' άρθρ. 949 του ΚΠολΔ. Τα δύο τελευταία αιτήματα είναι μη νόμιμα, αφού δεν υπάρχει πλέον κατά την έννοια του άρθρου 943 του ΑΚ υποχρέωση αναμεταβίβασης του απαλλοτριώθεντος πράγματος, η οποία αποτελεί την προϋπόθεση της εφαρμογής του άρθρου 949 του ΚΠολΔ (ΕφΑθ 4169/1999 ο.π., ΕφΑθ 5639/1998 ο.π., ΕφΑθ 9585/1998 ο.π. Ματθίας, Τροποποίσεις στην αναγκαστική εκτέλεση με το ν. 2298/1995 ΕλΔν 36. 1453, Κλαβανίδου, Η καταδολίευση δανειστών μετά το ν. 2298/1995 ΕλΔν 36. 1463). Τέλος, κατά το άρθρο 946 του ΑΚ, η αγωγή διάρρηξης παραγράφεται όταν περάσουν πέντε έτη από την απαλλοτρίωση. Η πενταετής παραγραφή που ορίζεται με την ως άνω διάταξη, αρχίζει από το χρόνο καταρίσεως της πράξεως αυτής, οπότε γεννάται η αξίωση του δανειστή προς διάρρηξη και είναι δυνατή η δικαστική αυτής επιδίωξη και όχι από τη μεταγραφή του συμβολαιογραφικού εγγράφου που συντάχθηκε (ΑΠ 239/1962 ΝοΒ 10. 895, ΕφΑθ 6061/1995 ΕλΔν 37. 1133, Εφθεσ. 1685/1979 ΝοΒ 29. 132, Ματθία, Τα αποτελέσματα της παυλιανής διάρρηξης, ΕλΔν 30. 1273 επ, Μπανάκας στον Αστικό Κώδικα Γεωργιάδη - Σταθόπουλου, άρθρο 946 σημ. 2).

Στην προκειμένη περίπτωση, με τη υπό κρίση αγωγή ο ενάγων εκθέτει ότι κατά του πρώτου εναγομένου έχει απαιτήσεις, προερχόμενες από δύο συμβάσεις δανείου που συνίφθησαν μεταξύ τους στην Κοζάνη, η μεν πρώτη την 5-8-1992, ύψους 925.000 δραχμών, προς εξασφάλιση της οποίας ο πρώτος εναγόμενος αποδέκτηκε την ίδια ημέρα (25-5-1994) τέσσερις συναλλαγματικές δηξειώς την 30-9-1995, 31-10-1995, 30-11-1995 και 31-12-1995. Για τις ως άνω αξιώσεις του ενάγοντα ήδη εκδόθηκαν αντίστοιχα: α) η υπ' αριθμ. 35/1998 απόφαση του Ειρηνοδικείου Κοζάνης και β) η υπ' αριθμ. 195/1997 διαταγή πληρωμής του Δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Κοζάνης που υποχρέωσαν τον πρώτο εναγόμενο να καταβάλει στον ενάγοντα ποσά ύψους 2.614.671 και 3.128.675 δραχμών αντίστοιχα, για κεφάλαιο, τόκους και έξοδα. Ότι ο πρώτος εναγόμενος, δυνάμει του υπ' αριθμ. 6552/10-6-1994 συμβολαίου γονικής παροχής μεταβίβασε στον υιό του, δεύτερο εναγόμενο, την ψιλή κυριότητα τριών ισογείων καταστημάτων και ενός διαμερίσματος που βρίσκονται στη Λάρισα, όπως αυτά αναλυτικά περιγράφονται, με σκοπό βλάβης αυτού (ενάγοντα) και συγκεκριμένα με σκοπό να μνη ικανοποιηθούν οι απαιτήσεις του, αφού η υπόλοιπη περιουσία του δεν επαρκεί προς τούτο, ενώ ο δεύτερος εναγόμενος γνώριζε ότι η ως άνω μεταβίβαση έγινε από τον πρώτο εναγόμενο με αυτό το σκοπό, λόγω της στενής συγγενικής τους σχέσης, η γνώση του οποίου άλλωστε δεν απαιτείται, εφόσον η ανωτέρω απαλλοτρίωση έγινε από χαριστική αιτία. Ζητεί δε: α) να διαρρηχθεί η παραπάνω απαλλοτρίωση ως καταδολιευτική, β) να υποχρεωθεί ο δεύτερος εναγόμενος να επαναφέρει τα πράγματα στην προηγούμενη κατάσταση με αναμεταβίβαση της κυριότητας των ακινήτων

ξέδωσε σε διαταγή του ενάγοντα δύο μεταχρονολογημένες επιταγές με ημερομηνία έκδοσης την 12-1-1993 και την 5-3-1993, ποσού 345.000 δραχμών και 580.000 δραχμών αντίστοιχα, η δε δεύτερη την 25-4-1994, ύψους 1.550.000 δραχμών, προς εξασφάλιση της οποίας ο πρώτος εναγόμενος αποδέκτηκε την ίδια ημέρα (25-5-1994) τέσσερις συναλλαγματικές δηξειώς την 30-9-1995, 31-10-1995, 30-11-1995 και 31-12-1995. Για τις ως άνω αξιώσεις του ενάγοντα ήδη εκδόθηκαν αντίστοιχα: α) η υπ' αριθμ. 35/1998 απόφαση του Ειρηνοδικείου Κοζάνης και β) η υπ' αριθμ. 195/1997 διαταγή πληρωμής του Δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Κοζάνης που υποχρέωσαν τον πρώτο εναγόμενο να καταβάλει στον ενάγοντα ποσά ύψους 2.614.671 και 3.128.675 δραχμών αντίστοιχα, για κεφάλαιο, τόκους και έξοδα. Ότι ο πρώτος εναγόμενος, δυνάμει του υπ' αριθμ. 6552/10-6-1994 συμβολαίου γονικής παροχής μεταβίβασε στον υιό του, δεύτερο εναγόμενο, την ψιλή κυριότητα τριών ισογείων καταστημάτων και ενός διαμερίσματος που βρίσκονται στη Λάρισα, όπως αυτά αναλυτικά περιγράφονται, με σκοπό βλάβης αυτού (ενάγοντα) και συγκεκριμένα με σκοπό να μνη ικανοποιηθούν οι απαιτήσεις του, αφού η υπόλοιπη περιουσία του δεν επαρκεί προς τούτο, ενώ ο δεύτερος εναγόμενος γνώριζε ότι η ως άνω μεταβίβαση έγινε από τον πρώτο εναγόμενο με αυτό το σκοπό, λόγω της στενής συγγενικής τους σχέσης, η γνώση του οποίου άλλωστε δεν απαιτείται, εφόσον η ανωτέρω απαλλοτρίωση έγινε από χαριστική αιτία. Ζητεί δε: α) να διαρρηχθεί η παραπάνω απαλλοτρίωση ως καταδολιευτική, β) να υποχρεωθεί ο δεύτερος εναγόμενος να επαναφέρει τα πράγματα στην προηγούμενη κατάσταση με αναμεταβίβαση της κυριότητας των ακινήτων

στον πρώτο εναγόμενο με σύνταξη του σχετικού συμβολαίου, γ) άλλως να καταδικαστεί σε δηλώση βουλήσεως κατά το άρθρο 949 του ΚΠολΔ για την αναμεταβίβαση των ακινήτων, θεωρούμενου ότι μετά την τελεσιδικία της αποφάσεως, έγινε η δηλώση αυτή και αναμεταβιβάστηκε αυτοδικαίως η κυριότητα στον πρώτο εναγόμενο και δ) να καταδικαστούν οι εναγόμενοι στη δικαστική του διαπάνω.

Με τέτοιο περιεχόμενο και αιτήματα, η υπό κρίση αγωγή αρμόδια και παραδεκτά φέρεται προς συζήτηση ενώπιον αυτού του Δικαστηρίου κατά την τακτική διαδικασία (άρθρα 18 παρ. 1 και 22 του ΚΠολΔ) είναι δε νόμιμη, στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 939, 941, 943 παρ. 1 του ΑΚ, 176, 936 παρ. 3 και 992 παρ. 1 του ΚΠολΔ, όπως οι δύο τελευταίες αντικαταστάθηκαν με τις διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 2 και 19 του ν. 2298/1995 πλην των υπό στοιχεία β' και γ' αιτημάτων, τα οποία είναι απορριπτέα ως μη νόμιμα σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν ανωτέρω στη μείζονα σκέψη της παρούσας. Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι στην προκειμένη περίπτωση δεν απαιτείται καταβολή δικαστικού ενσήμου, ούτε εγγραφή της υπό κρίση αγωγής στα βιβλία διεκδικήσεων λόγω του διαπλαστικού χαρακτήρα αυτής, η οποία πρέπει, κατά το μέρος που κρίθηκε νόμιμη, να εξεταστεί περαιτέρω και ως προς την ουσιαστική της βασιμότητα.

Οι εναγόμενοι με τις έγγραφες προτάσεις τους ισχυρίζονται ότι οι απαιτήσεις του ενάγοντα δεν είναι εικαθαρισμένες, αφού ο πρώτος αυτών έχει ασκήσει έφεσον κατά της υπ' αριθμ. 35/1998 απόφασης του Ειρηνοδικείου Κοζάνης και ανακοπή κατά της υπ' αριθμ. 195/1997 διαταγής πληρωμής του Δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Κοζάνης, οι οποίες

δεν έχουν ακόμη συντηθεί, ότι οι συναλλαγματικές που αυτός (πρώτος εναγόμενος) αποδέχτηκε την 25-5-1994, έχουν όλες ημερομηνίες λίξης μεταγενέστερες της ημερομηνίας κατά την οποία συντελέστηκε η ένδικη απαλλοτρίωση, καθώς και ότι ο ενάγων δεν έχει προβεί σε αναγκαστική εκτέλεση σε βάρος του πρώτου εναγόμενου, προκειμένου να διαπιστωθεί ότι αυτός είναι αφερέγγυος. Οι ανωτέρω ισχυρισμοί των εναγομένων όμως είναι απορριπτέοι ως νόμων αβάσιμοι αφού, σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν ανωτέρω στη μείζονα σκέψη της παρούσας, την ιδιότητα του δανειστή μπορεί να έχει και ο φορέας ενοχικής απαίτησης που τελεί υπό αναβλητική προθεσμία ή αίρεση, αρκεί κατά το χρόνο της απαλλοτρίωσης να έχουν συντελεστεί τα γεγονότα τα παραγωγικά της απαίτησης του και να έχει γίνει αυτή ληξιπρόθεσμη κατά την πρώτη συζήτηση της αγωγής στο Δικαστήριο. Επίσης, δεν απαιτείται να έχει βεβαιωθεί δικαστικά η απαίτηση, ούτε να είναι εξοπλισμένη με τίτλο εκτέλεστο, ούτε δυνάμει τούτου ο δανειστής να έχει προβεί σε δικαστική καταδίωξη του οφειλέτη που και αυτή να έχει αποθεί ατελέσφορη.

Περαιτέρω, οι εναγόμενοι αμφισβιτούν το ύψος των απαιτήσεων του ενάγοντα σε βάρος του πρώτου των εναγομένων, ισχυρίζονται δε ότι η ένδικη απαλλοτρίωση δεν έγινε με πρόθεση βλάβης του ενάγοντα, αφού η περιουσία του πρώτου εναγόμενου, μετά και την προσβαλλόμενη απαλλοτρίωση, επαρκεί για την ικανοπόίηση των απαιτήσεων του ενάγοντα, καθώς και ότι ο δεύτερος των εναγομένων δεν γνώριζε ότι κατά το χρόνο που πραγματοποιήθηκε η απαλλοτρίωση, υπήρχαν οι παραπάνω απαιτήσεις του ενάγοντα σε βάρος του πρώτου εναγομένου. Οι ισχυρισμοί αυτοί των εναγομένων, αποτελούν αιτιολογημένη άρνηση της ιστο-

ρικής βάσης της αγωγής.

Οι εναγόμενοι περαιτέρω, προβάλλουν τη ένσταση παραγραφής του άρθρου 946 του ΑΚ, ισχυριζόμενοι ότι από τη συντελεση της φερόμενης ως καταδολιευτικής απαλλοτρίωσης την 10-6-1994 μέχρι την άσκηση της υπό κρίση αγωγής, η οποία επιδόθηκε σε αυτούς την 14-6-1999, παρήλθε χρόνος μεγαλύτερος των πέντε ετών και ως εκ τουτού αυτή (αγωγή) έχει υποπέσει σε παραγραφή. Η ένσταση αυτή είναι νόμιμη, ενόψει όμως του ισχυρισμού του ενάγοντα που προβάλλεται με την προσθήκη των προτάσεων του, ότι η παραγραφή της αξίωσής του για διάρροξη της συντελεσθείσας απαλλοτρίωσης διεκόπη κατ' άρθρο 260 του ΑΚ, διότι ο εναγόμενος την 15-7-1996 αναγνώρισε το χρέος του και προέβη μάλιστα σε μερική εξόφληση αυτού, με τη συμπεριφορά του δε αυτή του δημιούργησε την πεποίθηση ότι δεν είναι αναγκαία η έγερση των σχετικών αγωγών προς αναγνώριση και εξασφάλιση των απαιτήσεών του, ο οποίος αποτελεί αντένσταση, θα πρέπει αυτός (ενάγων), ενόψει της αρνήσεως των εναγομένων και καθ' ων την αντένσταση, να αποδείξει τα πραγματικά περιστατικά που τη θεμελιώνουν. Σημειωτέον, ότι ο ισχυρισμός του ενάγοντος ότι η υπό κρίση αγωγή δεν έχει υποπέσει σε παραγραφή, καθόσον το υπ' αριθμ. 6552/10-6-1994 συμβόλαιο γονικής παροχής, δυνάμει του οποίου συντελέστηκε η φερόμενη ως καταδολιευτική απαλλοτρίωση, μεταγράψηκε στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Λάρισας την 13-12-1994, συνεπώς μέχρι την άσκηση αυτής (αγωγής) την 14-6-1999 δεν έχει συμπληρωθεί χρονικό διάστημα πέντε ετών, είναι απορριπτέος ως μη νόμιμος, αφού σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν ανωτέρω,

η αγωγή διάρροξης παραγράφεται όταν περάσουν πέντε έτη από το χρόνο κατάρτισης της απαλλοτρίωσης και όχι από τη μεταγραφή του συμβολαιογραφικού εγγράφου που συντάχθηκε.

Συνεπώς, σύμφωνα με τα ανωτέρω, ο ενάγων πρέπει να αποδείξει τα αμφισβητούμενα πραγματικά περιστατικά που στοιχειούθετούν την ιστορική βάση της αγωγής του και ειδικότερα: α) την ύπαρξη και το ύψος της οφελής του πρώτου εναγομένου, διότι, κατά των επικαλούμενων και νόμιμα προσκομιζόμενων από τον ενάγοντα υπ' αριθμ. 35/1998 απόφασης του Ειρηνοδικείου Κοζάνης και 195/1997 διαταγής πληρωμής του Δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Κοζάνης, έχουν ασκηθεί από τον πρώτο των εναγομένων έφεσον και ανακοπή αντίστοιχα, με συνέπεια να μην υφίσταται δεδικασμένο ως προς το ύψος της απαίτησης του ενάγοντα, β) ότι η επίδικη απαλλοτρίωση έγινε προς σκοπό βλάβης αυτού, γ) ότι η υπόλοιπη περιουσία του πρώτου εναγόμενου δεν αρκεί για την ικανοποίηση των απαιτήσεών του και δ) ότι ο δεύτερος εναγόμενος είχε γνώση ότι η επίδικη απαλλοτρίωση έγινε προς βλάβη του ενάγοντα, αφού σύμφωνα με τα εκτιθέμενα στη μείζονα σκέψη της παρούσας, η γονική παροχή δεν αποτελεί καριστική δικαιοπράξια, έτσι ώστε να μην απαιτείται γνώση του τρίτου, ούτε εκθέτει ο ενάγων ότι η παροχή αυτή στο σύνολό της ήταν μέρει υπερβαίνει το επιβαλλόμενο από τις περιστάσεις μέτρο και αποτελεί δωρεά αλλά ούτε και τεκμαίρεται η γνώση του δεύτερου εναγόμενου λόγω της στενής συγγενικής του σχέσης με τον πρώτο εναγόμενο (υιός του), αφού η υπό κρίση αγωγή ασκήθηκε μετά την πάροδο έτους από της απαλλοτριώσεως. Περαιτέρω, ο ενάγων πρέπει να αποδείξει και τη σχετική με την παραγραφή αντένσταση του.

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

Συμβ. Πλημ. Βόλου

9/2000

Πρόεδρος: Αγγελική Παναγιώτου

Δικαστές: Ευαγγελία Γίτση, Λουκία Βλαστού

Εισαγγελέας: Νικόλαος Δεληδήμος (Εισαγγελικός Πάρεδρος)

Ακούσια απαγωγή με σκοπό την ακολασία και κατάχρηση σε ασέλγεια. Διαφοροποίηση των δύο εννοιών. Επιβολή προσωρινής κράτησης. Προϋποθέσεις βάσει της αρχής της αναγκαίας αναλογίας. Προσφυγή κατά του εντάλματος προσωρινής κράτησης κατά το χρονικό διάστημα το οποίο μεσολαβεί από την περιάση της ανακρίσεως μέχρι την υποβολή της Εισαγγελικής πρότασης και την έκδοση βουλεύματος.

ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 336 Π.Κ., όποιος με σκοπό το γάμο ν την ακολασία απάγει ή κατακρατεί παράνομα γυναίκα δίχως τη θέλησή της ή γυναίκα η οποία έχει διαταραγμένη νόνη ή είναι ανίκανη να αντισταθεί λόγω απώλειας της συνείδησης ή διανοητικής ατέλειας ή από άλλο λόγο, τιμωρείται εάν τέλεσε την πράξη αυτή με σκοπό την ακολασία με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών, ενώ εάν διέπραξε με σκοπό το γάμο με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους. Το έγκλημα αυτό είναι διαρκές (βλ. Ιωάν. Δασκαλόπουλο: Ποιν. Χρον. ΙΕ', σελ. 449, Ηλ. Γάφο: Ποιν. Δικ. τόμος Δ'), θεωρείται τελειωμένο με την απαγωγή ή παράνομη κατακράτηση της γυναίκας και διαρκεί μέχρι την άρση της κατακρατήσεως της, είναι δυνατό δε να τελεσθεί τόσο από άνδρα όσο και από γυναίκα πάντοτε όμως εις βάρος

γυναίκας ανίκανης να προβάλλει αντίσταση για οποιονδήποτε λόγο (διανοητική - σωματική ατέλεια, μέθη, τύφλωση, νάρκωση), ανεξαρτήτως της ηλικίας και της προσωπικής εν γένει καταστάσεώς της.

Η αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος πληρούται με την απαγωγή της γυναίκας υπό την έννοια της απομακρύνσεως της από τον τόπο διαμονής και το περιβάλλον της, παρά την αντίθεσή της, η οποία πάντως δεν απαιτείται να εκδηλώνεται με βίαιο τρόπο, ούτε καταλύεται από ενδεχόμενη συναίνεση της (υπό τους όρους, αισφαλώς, της ικανότητάς της προς παροχή αυτής), η οποία όμως δεν αφορά, και στον επιδιωκόμενο σκοπό του δράστη (βλ. Γ.Α. Μαγκάκης: Ποιν. Δικ. εκδ. 1984, σελ. 232). Εξάλλου, δεν είναι αναγκαία ούτε ν εκ μέρους του δράστη χρήσι τής αλλά αρκεί η παραπλάνηση απλώς της απαγομένης, η οποία αγνοώντας τις πραγματικές προθέσεις του πείθεται να τον ακολουθήσει υποβαλλόμενη έτσι στη δική του, ανεμπόδιστη επιρροή.

Ως προς την υποκειμενική υπόσταση του εγκλήματος απαιτείται δόλος του δράστη, δηλ. γνώση ότι ενεργεί παρά τη θέληση της απαγομένης ή ότι αυτή είναι ανίκανη προς αντίσταση για τους αναφερόμενους στο νόμο λόγους και θέληση απαγωγής ή κατακρατήσεως της. Περαιτέρω, απαιτείται η ύπαρξη στο πρόσωπο του δράστη σκοπού ακολασίας, δηλ. μία υποκειμενική τάση αυτού η οποία θεμελιώνει υποκειμενικό στοιχείο του αδίκου και 1-διόρρυθμο όρο του αξιοποίου (Ν. Χωραφάς: Ποιν. Δικ. Εκδ. 1978 σελ. 242, Γ.Α. Μαγκάκης: Ποιν. Χρον. ΙΕ' σελ. 395, Ν. Ανδρουλάκης: Ποιν. Δικ., τεύχη Α-Η, σελ. 326).

Ο όρος ακολασία είναι ευρύτερος του

όρου ασέλγεια, εν τούτοις περιλαμβάνει τα βασικά στοιχεία της έννοιας της ασέλγειας η οποία, σύμφωνα με το άρθρο 8 ν. 1419/1984 με τον οποίο τροποποιήθηκε ο τίτλος του κεφαλαίου ΙΘ' του Ποινικού Κώδικα από “εγκλήματα κατά των ηθών” όπως αρχικώς είχε σε “εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και εγκλήματα οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής”, είναι κάθε πράξη που αντικειμενικά μεν προσβάλλει την προσωπική αξιοπρέπεια και ελευθερία του ατόμου στο επίπεδο της γενετήσιας ζωής του, υποκειμενικά δε κατευθύνεται στη διέγερση της γενετήσιας επιθυμίας του δράστη (βλ. Α. Ζύγοντα: Η έννοια της ασέλγοντος πράξεως, Ποιν. Χρον. ΛΗ' σελ. 333, Α.Π. 1669/1987, Π.Χρ. ΛΗ' σελ. 270).

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 338 παρ. 1 Π.Κ. τιμωρείται με κάθειρη διάρκειας μέχρι δέκα ετών όποιος καταχράται την παραφροσύνη γυναίκας ή την από οποιαδήποτε αιγίδα προερχόμενη ανικανότητά της να αντισταθεί προκειμένου να έλθει σε εξώγαμη συννούσια μαζί της, ενώ σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 2 του ίδιου άρθρου, με φυλάκιση τουλάχιστον έξι (6) μηνών τιμωρείται όποιος καταχράται τις παραπάνω καταστάσεις και ενεργεί άλλη ασελγή πράξη σε γυναίκα ή αντρα.

Υποκείμενο του τιμωρούμενου από το προαναφερθέν άρθρο εγκλήματος της καταχρήσεως σε ασέλγεια είναι στην πρώτη παράγραφο μόνο άντρας, υλικό δε αντικείμενο (παθών) είναι γυναίκα, η οποία λόγω σωματικής αναπηρίας ή διανοιτικής ατέλειας αδυνατεί να αποκρούσει την εις βάρος της γενετήσιας προσβολής. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο αρκεί για την πλήρωση της αντικειμενικής υπόστασης το γεγονός ότι η πράξη τελέσθηκε δίχως τη συναίνεση της παθούσας. Η ανικανότητα προς αντίσταση λόγω σωματι-

κής αναπηρίας είναι δυνατόν να επιτείνεται από την περιέλευση της παθούσας σε κατάσταση μέθης συνεπεία καταναλώσεως ποσότητας οινοπνευματωδών ποτών (Α.Π. 404/1972, Π. Χρ. ΚΒ' 597). Στις περιπτώσεις αυτές πάντως, πρόδηλο είναι ότι ενδεχόμενη συναίνεση της ουδεμία επιρροή ασκεί στην κατάφαση του αξιοποίου χαρακτήρα της πράξης. Περαιτέρω, απαιτείται ο δράστης να καταχράται την αδυναμία αντιστάσεως υπό την έννοια ότι έχοντας επίγνωση των ψυχικών ή σωματικών καταστάσεων που την προκαλούν, τις χρησιμοποιεί ως ευκαιρία για να τελέσει γενετήσια πράξη δίχως τη χρήση βίας ή απειλής. Τούτο σημαίνει ότι ως προς την υποκειμενική υπόσταση του εγκλήματος απαιτείται δόλος, ενώ αρκεί η ύπαρξη ενδεχόμενου δόλου (Μπουρόπουλος: Ερμ. Ποιν. Κωδ. Τόμος Β', σελ 584, Ηλ. Γάφος: Ποιν. Δικ. Τόμος Ε', σελ. 29).

Κατά το άρθρο 344 Π.Κ απαιτείται έγκληση για την ποινική δίωξη στις περιπτώσεις του άρθρου 338 ενώ ομοίως ορίζει η παρ. 2 του άρθρου 327 Π.Κ. Το δικαίωμα προς υποβολή εγκλήσεως από την παθούσα εξακολουθεί να διατηρείται και νομίμως υποβάλλεται η έγκληση, ακόμα και στην περίπτωση που αυτή δηλώσει στο Αστυνομικό Τμήμα ότι “ουδέν επιθυμεί”, η δήλωσή της δε αυτή καταχωρηθεί στο τηρούμενο βιβλίο αδικημάτων και συμβάντων, και τούτο διότι με τον τρόπο αυτό δεν τηρείται η επιβαλλόμενη από τα άρθρα 148, 150, 151, 153 Κ.Π.Δ. διαδικασία που απαιτεί τη σύνταξη εκθέσεως και την υπογραφή της από την παραιτούμενη (βλ. Α.Π. 438/1995, Ποιν. Χρον. ΜΗ' σελ. 758).

Επίσης, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 372 Π.Κ. τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών όποιος αφαιρεί ξένο, εν όλω ή εν μέρει, πράγμα από την κατοχή άλλου με σκοπό να το ιδιοποιηθεί

παράνομα. Η πράξη θεωρείται τελειωμένη όταν ο δράστης αφαιρέσει από την κατοχή άλλου πράγμα θεμελιώνοντας ταυτόχρονα νέα δική του κατοχή ή κατοχή τρίτου έστω και για μικρό χρονικό διάστημα (Α.Π. 451/1980, Π. Χρ. Λ' σελ. 661). Για την έννοια της κατοχής αρκεί οποιαδήποτε πραγματική σχέση και θέληση εξουσίασης του πράγματος με τη μεταφορά του στη σφαίρα κατοχής του (Ιω. Μανωλεδάκης: Ποινικό Δίκαιο, Εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας, εκδ. 1982, σελ. 69) ή με την εξουσίασή του κατά τρόπο που, προκειμένου να επανακτήσει το πράγμα ο κάτοχος, να χρειάζεται η αφαίρεσή του από το δράστη. Έτσι, είναι αδιάφορο για την κατάφαση του αξιοποίηνού εάν πραγματοποιήθηκε ο σκοπός της παράνομης ιδιοκτησίας, κάτι που αφορά την ουσιαστική αποπεράτωση του εγκλήματος.

Τέλος, κατά τη διάταξη του άρθρου 45 Π.Κ., εάν δύο ή περισσότεροι τέλεσαν από κοινού αξιόποινη πράξη, καθένας τους τιμωρείται ως αυτουργός της πράξης. Με τον όρο “από κοινού” νοείται αντικειμενικά η σύμπραξη στην εκτέλεση της κύριας πράξεως από περισσότερα του ενός πρόσωπα τα οποία ενεργούν συγχρόνως ή διαδοχικώς, η συμμετοχή δε του καθενός από αυτούς με την υλοποίηση των υλικών πράξεων εντάσσεται στο πλαίσιο της αντικειμενικής υπόστασης όπως αυτή προδιαγράφεται από τη σχετική ποινική διάταξη, ενώ υποκειμενικά νοείται ως η σύμπτωση δηλώσεως και αποδοχής των επιμέρους συμμετόχων και γνώση ότι ο καθένας θα ενεργήσει κατά την τέλεση της πράξης σύμφωνα με τα συναποφασισθέντα (Α.Π. 1345/1995, Π. Χρ. ΜΣΤ', σελ. 535). Η σύμπραξη στην εκτέλεση της κύριας πράξης μπορεί να συνίσταται, είτε στην πραγμάτωση από οποιονδήποτε από τους συμμετόχους της αντικειμενικής υπόστασης του εγκλήματος, είτε στην

πραγμάτωση αυτής με συγκλίνουσες, ταυτόχρονες ή διαδοχικές, πράξεις των συμμετόχων (Α.Π. 124/1994, Π. Χρ. ΜΔ' σελ. 457).

Στην προκείμενη υπόθεση από την νομίμως διενεργηθείσα και περατωθείσα κυρία ανάκριση και ειδικότερα από τις καταθέσεις των μαρτύρων και τα έγγραφα της δικογραφίας σε συνδυασμό με τις απολογίες των κατηγορούμενων προέκυψαν τα εξής πραγματικά περιστατικά:

Στις 20 Νοεμβρίου 1999, ώρα 22.30 περίπου ο εκ των κατηγορουμένων Α.Β. συνάντησε τυχαία την παθούσα Ε.Μ. στην οδό Ε. της πόλης του Α. ενώ εκείνη συνομιλούσε με τον περιπτερούχο Σ.Σ. στο σημείο όπου βρίσκεται το περίπτερο που εκμεταλλεύεται ο τελευταίος και έσπευσε αμέσως να λάβει και ο ίδιος μέρος στην αόριστη συζήτηση των προαναφερομένων προσφέροντας μάλιστα τσίπουρο. Λόγω της επαγγελματικής ενασχόλησης και της απροθυμίας του περιπτερούχου να συμμετάσχει, σύντομα έγινε ο αποκλειστικός συνομιλητής της παθούσας στην οποία μάλιστα εξακολουθούσε να προσφέρει αφειδώς τσίπουρο.

Μετά την πάροδο μικρού χρονικού διαστήματος, εμφανίσθηκε ο έτερος κατηγορούμενος Ε.Γ., γνωστός του Α.Β., ο οποίος έσπευσε επίσης να συμμετάσχει στην αόριστη και ενδεχομένως χωρίς σταθερό ειρμό συζήτηση, η οποία συνεχίσθηκε και μετά την αποχώρηση του περιπτερούχου με παράλληλη κατανάλωση αλκοολούχου ποτού (τσίπουρου) εκ μέρους της παθούσας. Η τελευταία πάσχει από χαλαρή παράλυση των δεξιών άνω και κάτω άκρων με ατροφία λόγω πολυομυελίτιδος κρινόμενη με ποσοστό αναπηρίας 67% σύμφωνα με την υπ.' αριθμ. 3063/13.5.1997 γνωμάτευση της Α/θμιας Υγειονομικής Επιτροπής της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Μ. Το γεγονός αυτό

γνώρισε ο Α.Β. ο οποίος παλαιότερα κατοικούσε στον Α. πλησίον της οικίας της και διαπίστωσε ο Ε.Γ. σε κάθε περίπτωση με την παρουσία του εκεί. Οι κατηγορούμενοι από κοινού αποφάσισαν να απαγάγουν την Ε.Μ. χωρίς την θέλησή της και να την οδηγήσουν σε μέρος διαφορετικό από το γνώριμο περιβάλλον της, ούτως ώστε να βρεθεί υπό την απόλυτη επιρροή τους με σκοπό την ακολασία. Αμφότεροι γνώριζαν την ανικανότητά της να αντισταθεί λόγω της σωματικής της μειονεξίας η οποία επιτάθηκε από τη διατάραξη των νοντικών της λειτουργικών λόγω της κατανάλωσης μεγάλης ποσότητας ισχυρού αλκοολούχου ποτού (τσίπουρο) που οι ίδιοι της προσέφεραν και την εκμεταλλεύθηκαν στο έπακρο προκειμένου να την επιβιβάσουν στο αυτοκίνητο του Α.Β. αντίθετα προς τη θέλησή της.

Προκειμένου μάλιστα να είναι βέβαιοι για την επίτευξη του εγκληματικού τους σκοπού οι κατηγορούμενοι δεν αρκέσθηκαν στην εκμετάλλευσή της για τους προαναφερθέντες λόγους αδυναμίας αντιστάσεως της παθούσας, αλλά δημιούργησαν τεχνηέντως συνθήκες “οικείας” ατμόσφαιρας (χαριεντιζόμενοι και λέγοντας “σόκιν” ανέκδοτα) ικανής σε κάθε περίπτωση να την παραπλανίσει ως προς τους πραγματικούς σκοπούς τους.

Η ύπαρξη στο πρόσωπο των δραστών σκοπού ακολασίας εις βάρος της παθούσης αποδεικνύεται από το γεγονός ότι προ της ακούσιας επιβίβασής της στο αυτοκίνητο ενεργούσαν ασελγείς πράξεις εις βάρος της, προστατευόμενοι από το σκότος και την έλλειψη διερχομένων. Άλλωστε ο αυτόπτης μάρτυρας Κ.Θ.Π. ο οποίος τους αντιλήφθηκε να βρίσκονται πλησίον της παθούσας αμφότεροι με ανοιγμένα τα παντελόνια που φορούσαν, κινήθηκε προς το μέρος τους ακούγοντας την αντίδραση της Ε.Μ. και όχι επειδή εί-

χε οπτική επαφή με το χώρο όπου ευρίσκονταν η παθούσα και οι κατηγορούμενοι. Οι τελευταίοι με αποκλειστικό σκοπό την ακολασία, όπως καταφαίνεται και από όλες τις προαναφερθείσες ενέργειές τους επιβίβασαν ακουσίως την Ε.Μ. στο όχημα ενός εξ' αυτών (του Α.Β.) κινούμενοι προς κατεύθυνση αντίθετη από εκείνη που οδηγεί στην οικία της και την οδηγήσαν σε τοποθεσία άγνωστη σ' αυτή όπου εκμεταλλεύομενοι, όπως ακριβώς έπραξαν κατά την απαγωγή της, την ανικανότητα αντιστάσεως της πήλθαν σε εξώγαμη συνουσία μαζί της και ενήργησαν διαδοχικώς στον αυτό χρόνο εις βάρος της ασελγείς πράξεις.

Η συνταχθείσα στις 21.11.1999 ιατροδικαστική έκθεση του Ιατρού - Επιμελητού Α' του Γεν. Νομαρχ. Νοσοκομείου Β.Π. δεν αποκλείει με τις παραδοχές της την τέλεση συνουσίας διότι: α) συντάχθηκε κατόπιν εξετάσεως η οποία πραγματοποιήθηκε μία ημέρα μετά το συμβάν, β) εναντίον της παθούσας Ε.Μ. δεν ασκήθηκε βία διότι ήταν ανίκανη να αντισταθεί σε οποιαδήποτε πράξη των κατηγορουμένων, γ) συνουσία τελείται και με την είσοδο μέρους μόνο του ανδρικού μορίου σε αυτό της γυναικός δίκως να απαιτείται IMMISIO SEMINIS (ΑΠ 895/1972 Π. Χρ. ΚΓ' 126, ΑΠ 778/1972 Π. Χρ. ΚΓ' 41). Οι κατηγορούμενοι πάντως σε κανένα σημείο της απολογίας τους δεν δίδουν πειστικές εξηγήσεις για τους λόγους για τους οποίους: α) παρέμειναν σε εξωτερικό χώρο της πόλης επί αρκετή ώρα με την παθούσα β) ακολούθησαν πορεία διαφορετική από εκείνη που θα οδηγούσε στην οικία της παθούσας γ) αναγκάσθηκε η παθούσα, την οποία όπως ισχυρίζονται προσφέρθηκαν να μεταφέρουν στο σπίτι της, να ακολουθήσει τους κατηγορουμένους στις επαγγελματικές ενασχολήσεις ενός εξ' αυτών (ασφάλεια των zώων του)

και στη συνέχεια να αναμείνει τη λήξη της νέας φάσης της διασκεδάσεώς τους με τη συμμετοχή του Αλβανού υπαλλήλου.

Αντιθέτως ο αυτόπτης μάρτυρας Κ.Θ.Π. εισφέρει απολύτως αξιόπιστη μαρτυρία (βλ. κατάθεσή του ενώπιον του κ. Ανακριτού Α' Τμήματος) διότι: α) η ώρα (23.15) που αναφέρει στην κατάθεσή του ότι αντιλήφθηκε τους παραπάνω στην οδό Ε. μέχρι την ώρα (23.30) που κατήγγειλε τηλεφωνικώς στο Α.Τ. Α. όσα διατων αισθήσεών του αντιλήφθηκε αποδεικνύει ότι μεταξύ των δύο χρονικών σπουδών μεσολαβεί χρονικό διάστημα δεκαπέντε πρώτων λεπτών (15'), δηλ., απολύτως όσα είδε, να ανακτήσει την ψυχραιμία του από την έκπληξη που ασφαλώς ένιωσε και να ειδοποιήσει δια της καταγγελίας του το Αστυνομικό Τμήμα, β) συμπίπτει ως προς όλα τα σημεία της με την κατάθεση του περιπτεριούχου Σ.Σ. ο οποίος είχε αποχωρήσει πριν από την εμφάνιση του κ. Π., γ) οι κατηγορούμενοι κατελήφθησαν σε σημείο διαφορετικό από εκείνο όπου βρίσκεται η οικία της παθούσας.

Τέλος, οι κατηγορούμενοι αφαίρεσαν από την κατοχή της Ε.Μ. μία χρυσή αλυσίδα λαιμού με χρυσή πλακέτα με απεικόνιση της Πλαναγίας και μία χρυσή αλυσίδα λαιμού με το zώδιο των διδύμων συνολικής αξίας 100.000 δρχ. με σκοπό την παράνομη ιδιοποίησή τους.

Επειδή σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 313 Κ.Π.Δ., για την παραπομπή του κατηγορουμένου στο ακροατήριο του αρμοδίου Δικαστηρίου αρκεί η ύπαρξη επαρκών ενδείξεων οι οποίες σπεριζουν την κατηγορία για ορισμένη πράξη ή ορισμένες πράξεις και δεν απαιτείται η ύπαρξη αποδείξεων οι οποίες είναι αναγκαίες για την κατάφαση της ενοχής του κατηγορουμένου στο ακροατήριο.

Επειδή το Δικαστικό Συμβούλιο δεν

μπορεί να εξαρτίσει την παραπομπή του κατηγορουμένου από την ύπαρξη αποδείξεων, εάν δε πράξει αυτό διαπράττει υπέρβαση εξουσίας (Α.Π. 529/1990, Π. Χρ. ΜΛ' σελ. 34 με σύμφωνες παρατηρήσεις Ιω. Γιαννίδη).

Επειδή υπό την έννοια του νόμου επαρκείς (αποχρώσεις) ενδείξεις ενοχής είναι εκείνες οι οποίες σπουδαίως και σοβαρώς συγκλίνουν προς την ενοχή του κατηγορουμένου, έστω και αν καταλείπουν αμφιβολίες περί αυτής (Αθ. Κονταζής: Κ. Ποιν. Δικ., εκδ. 1994, Τόμος Α' σελ. 1531).

Επειδή σύμφωνα με τα προαναφερθέντα πραγματικά περιστατικά προέκυψαν επαρκείς ενδείξεις εις βάρος των ως άνω κατηγορουμένων για τα εγκλήματα που ετέλεσαν από κοινού, δηλ. της ακούσιας απαγωγής (Π.Κ. 327), της κατάχρησης σε ασέλγεια (Π.Κ. 338 παρ. 1 και 2) και της κλοπής (Π.Κ. 372), ως εκ τούτου δε πρέπει να παραπεμφθούν για να δικασθούν ενώπιον του ακροατηρίου του Μικτού Ορκωτού Δικαστηρίου της Περιφέρειας του Εφετείου Λαρίσης το οποίο θα ορισθεί από τον κ. Εισαγγελέα Εφετών Λαρίσης ως καθ' ύλη και κατά τόπο αρμόδιο για τα βαρύτερα από τα παραπάνω εγκλήματα της ακούσιας απαγωγής (Π.Κ. 327) και της κατάχρησης σε ασέλγεια (Π.Κ. 328 παρ. 1) αλλά και για τα άλλα σε βαθμό πλημμελήματος αδικήματα της κλοπής (Π.Κ. 372 παρ. 1) και της κατάχρησης σε ασέλγεια (Π.Κ. 338 παρ. 2) λόγω συναφείας, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 128, 129, 109 παρ. 1ε' και 313 Κ.Π.Δ. για να δικασθούν για τις προαναφερθείσες πράξεις καθόσον αυτές ειδικά προβλέπονται και τιμωρούνται από τις διατάξεις των άρθρων: 1, 14 παρ. 1, 18, 19, 26 παρ. 1, 27 παρ. 1, 45, 51, 52, 53, 94, 327 παρ. 1 και 2, 338 παρ. 1 και 2, 344, 372 παρ. 1 Π.Κ.

Επειδή ως προς τις υπ' αρ. καταθέσεως 11/7.12.1999 και 12/7.12.1999 αιτήσεις των κατηγορουμένων εκθέτω τα εξής:

Η διάταξη της παραγράφου 3 του άρθρου 282 Κ.Π.Δ. ορίζει τις προϋποθέσεις βάσει των οποίων μπορεί να επιβληθεί εις βάρος του κατηγορουμένου προσωρινή κράτηση διαγράφοντας τα όριά τους με ιδιαίτερη στενότητα και φειδώ προκειμένου ν νομοθετική πρόβλεψη να συμβαδίζει με το χαρακτήρα της προσωρινής κράτησης ως εξαιρετικού μέτρου στο σύστημα αξιών της έννομης τάξης όπου η ελευθερία του ατόμου αποτελεί τον κανόνα και οι περιορισμοί της την εξαίρεση (βλ. σχετ. Ν. Σαρίπολος: Πραγματεία του Συνταγματικού Δικαίου, εκδ. 1875, τόμος 4ος, παρ. 786, σελ. 137, Χρ. Δέδες: "Ο περιορισμός της ελευθερίας δια του θεσμού της προφυλακίσεως στον τόμο "Μνήμη Δένδια" εκδ. 1978, σελ. 315-316 και 320, Γ. Συλίκος: Υπεράσπιση 1992 όπου και οι ανωτέρω παραπομπές). Αναλόγως, προβλέπονται από το νόμο ευάριθμα βοηθήματα προκειμένου να αρθεί αυτό το επαχθές για τον κατηγορούμενο μέτρο ανάλογα με το στάδιο στο οποίο βρίσκεται κάθε φορά η ποινική διαδικασία.

Έτσι το άρθρο 285 Κ.Π.Δ. προβλέπει την προσφυγή του κατηγορουμένου εναντίον του ιδίου του εντάλματος της προσωρινής κράτησης, αρκεί αυτό να έχει εκδοθεί από τον Ανακριτή και όχι κατόπιν βουλεύματος (Κ.Π.Δ. 285 παρ. 3), το άρθρο 286 Κ.Π.Δ. προβλέπει σχετικά για το χρονικό διάστημα κατά το οποίο διαρκεί η κυρία ανάκριση και το άρθρο 291 Κ.Π.Δ., ρυθμίζει την ίδια περίπτωση όταν ο κατηγορούμενος ήδη έχει παραπεμφθεί σε δίκινο και η προσωρινή του κράτηση συνεχίζεται.

Από τα ανωτέρω διαπιστώνεται ότι δεν υπάρχει ρητή νομοθετική πρόβλεψη για

το στάδιο το οποίο μεσολαβεί μεταξύ της περάτωσης της κύριας ανάκρισης και της υποβολής της σχηματισθείσας δικογραφίας "περαιωμένης" από τον Ανακριτή στον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών μέχρι την έκδοση βουλεύματος από το Δικαστικό Συμβούλιο.

Ως προς τις εφαρμοστέες διατάξεις, αποκλείεται εξαρχής τόσο η εφαρμογή του άρθρου 286 Κ.Π.Δ. το οποίο σαφώς καθορίζει το κρίσιμο χρονικό σημείο για την αρμοδιότητα του Ανακριτή "στη διάρκεια της ανάκρισης" όσο και η εφαρμογή του άρθρου 285 Κ.Π.Δ. το οποίο θεμελιώνει την αρμοδιότητα του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών υπό τους όρους ότι η υπόθεση εκκρεμεί ακόμα στον Ανακριτή και ότι ακόμα δεν έχει επιληφθεί σχετικά. Εν προκειμένω είναι διαφορετικό το ζήτημα της διαβίβασης της δικογραφίας "περαιωμένης" από τον Ανακριτή στον Εισαγγελέα ενόσω διαρκεί η πενθήμερος προθεσμία της διατάξεως του άρθρου 285 Κ.Π.Δ. διότι στην περίπτωση αυτή το δικαστικό συμβούλιο κρίνει "οίκοθεν" μαζί με την ουσία της υπόθεσης και για την συνέχιση ή την άρση της προσωρινής κράτησης.

Τη μόνη δυνατή και ορθή λύση παρέχει η αναλογική εφαρμογή της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 291 Κ.Π.Δ. και τούτο διότι παρά τον ρητό προσδιορισμό στην πρώτη παράγραφο του άρθρου του σταδίου της ποινικής διαδικασίας "μετά την παραπομπή του κατηγορουμένου σε δίκη", η διατύπωση της παρ. 2 "Άρμόδιο Συμβούλιο σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο είναι το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών όταν η υπόθεση εκκρεμεί σ' αυτό" και όχι όταν η υπόθεση έχει εισαχθεί σ' αυτό, συνηγορεί υπέρ της παραδοχής ότι η αρμοδιότητα του Συμβουλίου αναγνωρίζεται και σε χρόνο κατά τον οποίο ο Εισαγγελέας Πλημμελειοδικών

παρά την προς αυτόν διαβίβαση της δικογραφίας δεν έχει ακόμα υποβάλλει πρόταση προς το Συμβούλιο (βλ. σύμφωνο σχόλιο Μαργαρίτη στην Συμβ. Πλημ. Λαρίσης: 341/1991, Υπερ. 1992, σελ. 370 σχετικό πάντως με την κατά Κ.Π.Δ. 304 παρ. 4 αρμοδιότητα του Συμβουλίου Εφετών, επίσης με παραδοχή της ίδιας λύσης αλλά κατ' εφαρμογή του καταργηθέντος άρθρου 295 παρ. 1 Κ.Π.Δ. Εφ.Αθ. 726/1958, Π.Χρ. 1958, σελ. 600, Πλημ. Χανίων 136/1975, Ποιν. Χρον. ΚΕ' σελ. 875, αντίθετος: Ηλ. Αναγνωστόπουλος σε σχόλιο κάτωθι της Εφ. Αθ. 737/1988, Ποιν. Χρον. ΛΗ' σελ. 909). Η κατάργηση του άρθρου 295 Κ.Π.Δ. με το άρθρο 2 ν. 1128/1981 δε στερεί την άποψη υπέρ της αρμοδιότητας του Δικαστικού Συμβουλίου από νομοθετικό έρεισμα διότι αυτό το παρέχει η διάταξη του άρθρου 307 και ιδιαίτερα η περίπτωση β' ελλείψεων μάλιστα αντιθέτου ρυθμίσεως, η οποία καθιερώνει τη γενική αρμοδιότητά του μέχρι το πέρας της ανακρίσεως κατά το άρθρο 308 παρ. 1 Κ.Π.Δ. (βλ. σχετ. Εφ. Αθηνών 737/1988 με πρότασην Ηλ. Σπυρόπουλου, Πλημ. Ηρακλείου με πρότασην Γ. Ζορμπά, Θεσδ. Λαφαζάνο: Ποιν. Χρον. ΛΒ' 465).

Εξάλλου, η αίτηση για την άρση της προσωρινής κράτησης ή αντικαταστάσεώς της με περιοριστικούς όρους αποτελεί οιονεί ένδικο μέσο επί του οποίου εφαρμόζονται οι γενικοί ορισμοί περί ενδίκων μέσων (Κ.Π.Δ. 285, 286, 291, 462, 463, 465, 976), δηλ. απαιτείται εξουσιοδότηση του κατηγορούμενου με συμβολαιογραφικό έγγραφο το οποίο προσαρτάται στη σχετική έκθεση καταθέσεως της αίτησης, εκτός εάν η εξουσιοδότηση παρέχεται στον παραστάντα κατά την απολογία του κατηγορούμενου συνήγορο οπότε αρκεί απλή εξουσιοδότηση (Κ.Π.Δ. 286, 465).

Οι υποβληθείσες αιτήσεις υπό το πρίσμα των παρακάτω δύο θεμελιωδών πα-

ραδοχών δηλ. ότι: α) ο Κ.Π.Δ. 282 επιδιώκει την πραγματοποίηση ρητώς αναφερομένων σε αυτή στόχων, αποσυνδεομένων σε κάθε περίπτωση από τη βαρύτητα της πράξης, οι οποίοι είναι η εξασφάλιση της παρουσίας του κατηγορούμενου στη συνέχεια της διαδικασίας, η αποτροπή τέλεσης νέων εγκλημάτων και η αντιμετώπιση της ιδιαίτερης επικινδυνότητας του δράστη β) η εφαρμογή της Κ.Π.Δ. 282 ακολουθεί την αρχή της αναγκαιότητας και εναρμονίζεται με αυτή (βλ. Μαργαρίτη, Σχόλιο στην Συμβ. Πλημ. Καβάλας 113/1990, Υπερ. 1991, σελ. 671 και ακόμα Ν. Ανδρουλάκης: Θεμελιώδεις έννοιες της ποινικής δίκης, τεύχος Δ' σελ. 253, Α. Καρράς Ποιν. Χρον. 1983, σελ. 428, Νεσ. Κουράκης: "Προσωρινή κράτηση - Οι δυσλειτουργίες ενός θεσμού, Ποιν. Χρον. 1986, σελ. 625 επ.).

Από την εκτίμηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των πράξεων για τις οπίσεις κατηγορούνται οι κατηγορούμενοι, όπως αυτά ανωτέρω λεπτομερώς εκτέθηκαν, σαφώς προκύπτει ότι είναι ιδιαίτερα επικινδυνοί. Συγκεκριμένα οι κατηγορούμενοι συναντήθηκαν τυχαία με την παθούσα σε δημόσιο, εξωτερικό χώρο της πόλεως του Α. και αποβλέποντας στην αδυναμία της να αντισταθεί λόγω της σωματικής της αδυναμίας οφειλόμενης σε αναπηρία ποσοστού 67% και λόγω της διατάραξης των νοντικών της λειτουργιών οφειλόμενη σε μέθη, κατάσταση στην οποία οι ίδιοι την περιπήγαγαν, συνέλαβαν από κοινού και εκτέλεσαν από κοινού το σχέδιο της ακούσιας απαγωγής της με τη μεταφορά της σε ερημική τοποθεσία προκειμένου να έλθουν σε εξώγαμη συνουσία μαζί της και να τελέσουν και άλλες, πέραν της εξώγαμης συνουσίας ασελγείς πράξεις.

Αμφότεροι οι κατηγορούμενοι τέλεσαν ασελγείς πράξεις εις βάρος της πα-

θούσας και στο αρχικό σημείο της συναντήσεώς τους με αυτήν, δηλ. πριν την ακούσια απαγωγή της ευελπιστώντας ότι δεν θα γίνουν αντιληπτοί και όταν, παρά τις προσδοκίες τους, ο αυτόπτης μάρτυς κ. Π. αντέδρασε στα συμβαίνοντα προτίμος, αντί να διακόψουν τις πράξεις τους, να μετακινθούν προς άλλο μέρος απάγοντας ακουσίως την παθούσα προκειμένου να αποφύγουν οποιαδήποτε “ενοχόληση”.

Τέλος το γεγονός και μόνο ότι μία ανήμπορη γυναίκα 42 ετών με ποσοστό αναπτηρίας 67% προκάλεσε στους κατηγορούμενους ανεξέλεγκτη σεξουαλική επιθυμία, καταδεικνύει τον κίνδυνο τέλεσης από αυτούς νέων κακουργημάτων εάν αφεθούν ελεύθεροι ή επιβληθούν εις βάρος τους περιοριστικοί όροι. Η επίκληση από τους ίδιους της οικογενειακής καταστάσεως τους και της έξωθεν περί τα πρόσωπά τους καλής μαρτυρίας - στοιχείο εξ ορισμού ιδιαιτέρως υποκειμενικό- είναι προδηλώς προσκηματική, διότι ουδόλως εμποδίστηκαν από αυτά να τελέσουν τις πράξεις για τις οποίες κατηγορούνται.

Πρέπει λοιπόν να διατηρηθεί η ισχύς των υπ. αριθμ. 83/1999 ,και 84/1999 βουλευμάτων του κ. Ανακριτού Α' Τμήματος Β., χωρίς να μπορεί η κράτησή τους να παραταθεί πέραν των δεκαοχτώ (18) μηνών κατά τη διάταξη του άρθρου 287 Κ.Π.Δ., παρατείνεται όμως αυτή από τώρα μέχρι το ανώτατο όριο της διότι συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις.

ΒΟΥΛΕΥΜΑ

Συμφωνεί με την εισαγγελική πρόταση ως προς την παραπομπή των κατηγορούμενων, αλλά είναι αντίθετο με τη διατήρηση της προσωρινής κράτησης των κατηγορούμενων, έχει δε ως προς το μέρος τουτο ως εξής:

Επί των υπ. αριθμ. καταθέσεως 11/7-12-1999 και 12/7-12-1999 αιτήσεων των κατηγορούμενων οι οποίες υποβλήθηκαν δια των πληρεξουσίων δικηγόρων τους (άρθρα 42 παρ. 2 εδ. β' και γ', 96, 465, 462 επ. Κ.Π.Δ.) για άρση της προσωρινής τους κρατήσεως που επιβλήθηκε αντιστοίχως δυνάμει των υπ' αριθμ. 83/1999 και 84/1999 ενταλμάτων προσωρινής κρατήσεως του κ. Ανακριτού Α' τμήματος Βόλου ή της αντικατάστασης της με περιοριστικούς όρους, από την εκτίμηση των στοιχείων που συγκεντρώθηκαν κατά τη διενεργηθείσα κυρία ανάκριση, και ειδικότερα τις καταθέσεις των μαρτύρων, τα έγγραφα και την απολογία των κατηγορούμενων προκύπτουν μεν σε βάρος των κατηγορούμενων ενδείξεις ενοχής για τις προαναφερόμενες πράξεις, πλην όμως δεν συντρέχουν οι λοιπές προϋποθέσεις επιβολής προσωρινής κρατήσεως. Και τούτο διότι οι κατηγορούμενοι έχουν γνωστή διαμονή (Α.), εξ αυτών ο ΑΒ. Είναι έγγαμος, πατέρας τριών παιδιών, εργαζόμενος ως εργάτης στη Δημοτική Επιχείρηση Ανάπτυξης Α., και με βάση το ποινικό του μπτρώο έχει καταδικασθεί σε φυλάκιση 30 και 40 ημερών από το Μον. Πλημ. Α. και το Τριμ. Πλημ. Β. αντιστοίχως για παράβαση του Ν. 614/77. Περαιπέρω δεν προέκυψε ότι αυτοί είναι άτομα ιδιαίτερα επικίνδυνα ούτε ότι μπορεί να τελέσουν νέα κακουργήματα αν αφεθούν ελεύθεροι. Πρέπει, επομένως να αντικατασταθεί η δια των ανωτέρω ενταλμάτων προσωρινή κράτηση των κατηγορούμενων με τους περιοριστικούς όρους της απαγόρευσης εξόδου από τη χώρα, της καταβολής χρηματικής εγγυήσεως, την οποία ορίζει για έκαστο των κατηγορούμενων στο ποσό του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) δραχμών και της εμφάνισης το πρώτο πενθήμερο κάθε μήνα στο Αστυνομικό Τμήμα του τόπου κατοικίας του.

**Συμβ. Πλημ. Βόλου
197/2000**

Πρόεδρος: Χαράλαμπος Παπακώστας
Δικαστές: Αγγελική Παναγιώτου, Αναστασία Καραμανίδου
Εισαγγελέας: Νικόλαος Δεληδήμος (Εισαγγελικός Πάρεδρος)

Πλαστογραφία με χρήση του πλαστού εγγράφου. Αυτοτελής τιμώρηση της χρήσεως του πλαστού εγγράφου όταν αυτή διαπραχθεί από τρίτο πρόσωπο αλλά και από τον ίδιο τον πλαστογράφο, εφόσον αυτός δεν μπορεί να τιμωρηθεί για την πλαστογραφία για οποιοδήποτε λόγο. Η παραδοκή για τον κατηγορούμενο της ιδιότητάς του καθ' έξιν ή κατ' επάγγελμα εγκληματία αποσυνδέεται τόσο από την ύπαρξη υποτροπής δύο και από την ύπαρξη προηγούμενης καταδίκης.

Η ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ, που έγινε δεκτή από το Συμβούλιο, έχει ως εξής:

Σύμφωνα με το άρθρο 216 παρ. 1: “Οποιος καταρτίζει πλαστό ή νοθεύει έγγραφο με σκοπό να παραπλανήσει με τη χρήση του άλλον σχετικά με γεγονός το οποίο μπορεί να έχει έννομες συνέπειες, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) μηνών. Η χρήση του εγγράφου από αυτόν θεωρείται επιβαρυντική περίπτωση”.

Για τη στοιχειοθέτηση του ως άνω εγκλήματος της πλαστογραφίας, το οποίο είναι έγκλημα ενέργειας και όχι παραλείψεως, απαιτείται ο δράστης να καταρτίσει ο ίδιος εξαρχής έγγραφο ή να προβαίνει στη νόθευση προϋπάρχοντος γνωσίου εγγράφου του οποίου το περιεχόμενο αλλοιώνει με την προσθήκη ή την εξάλειψη ή την απόσβεση ή την απόξεση ή την αποκοπή λέξεων, σημείων ή αριθμών (Βουλ. Συμβ. Πλημ. Καστοριάς: 110/1997, Π.

Χρ. ΜΖ', σελ. 1182), για την πλήρωση δε της υποκειμενικής υπόστασης του εγκλήματος αυτού απαιτείται δόλος του δράστη ο οποίος συνίσταται στη γνώση και βούληση επέλευσης των θεμελιωτικών της πλαστογραφίας περιστατικών και, περαιτέρω, σκοπός αυτού να παραπλανηθεί τρίτος δια της χρήσεως του πλαστογραφημένου ή νοθευμένου εγγράφου σχετικά με γεγονός το οποίο μπορεί να έχει έννομες συνέπειες προκειμένου να περιποιήσει στον εαυτό του ή σε τρίτον περιουσιακό όφελος και μάλιστα ανεξάρτητα από την εν τέλει επέλευσή του και τη βλάβη του παραπλανηθέντος. Πρόκειται δηλ. όχι για τυπικό έγκλημα αλλά για έγκλημα σκοπούμενου αποτελέσματος (Ολομ. ΑΠ 594/1980, Ποιν. Χρ. Λ' σελ. 756- βλ. επίσης ενδεικτικά ΑΠ 958/1998, Ποιν. Χρ. ΜΘ', σελ. 543). Η περαιτέρω χρησιμοποίηση του καταρτισθέντος πλαστού ή νοθευμένου εγγράφου δεν αποτελεί στοιχείο του εγκλήματος αλλά λαμβάνεται υπ' όψη για την επιμέτρηση της ποινής ως επιβαρυντική μορφή του εγκλήματος (ΑΠ 636/1998, Ποινική Νομολογία 1998, σελ. 247, ΑΠ 1123/1991, Ελλ. Δικ. 32, σελ. 1591, ΑΠ 690/1991, Ποιν. Χρ. ΜΑ, σελ. 155).

Επίσης, βάσει της παρ. 2 του άρθρου 216 ΠΚ, κατά την οποία τιμωρείται με την ίδια ποινή όποιος εν γνώσει του χρησιμοποιεί πλαστό ή νοθευμένο έγγραφο, το έγκλημα της χρήσεως πλαστού ή νοθευμένου εγγράφου στοιχειοθετείται όταν ο τρίτος προβαίνει στη χρησιμοποίηση του τελώντας εν γνώσει της πλαστότητας ή νοθεύσεως του από άλλον. Η χρησιμοποίηση του πλαστού ή νοθευμένου εγγράφου μπορεί να γίνει με οποιονδήποτε τρόπο, αρκεί ο δράστης να έχει καταστήσει το περιεχόμενό του γνωστό σε άλλον και ασφαλώς η χρήση του πλαστού εγγράφου και συνακολούθως η διάπραξη του εν λό-

γω αδικήματος συντελείται με την προσκόμισή του ενώπιον Δικαστηρίου (Ολομ. ΑΠ 1284/1992, Ποιν. Χρ. ΜΒ', σελ. 923, ΑΠ 1048/1994, Π.Χρ. ΜΔ', σελ. 823, ΑΠ 906/1993, Υπερ. 1994, σελ. 49, Συμβ. Εφ. Θεσ/νίκης: 77/1991 Αρμ. 45, σελ. 806), αλλά στην περίπτωση αυτή η πράξη της απάτης επί Δικαστηρίου απορροφάται από την πράξη της χρήσεως πλαστών εγγράφων και δεν είναι αυτοτελώς αξιόποινη (ΑΠ 175/1998, Π. Χρ. ΛΗ', σελ. 607, ΑΠ 405/1996, Π. Χρ. ΜΖ', σελ. 50)

Η τιμώρωση του αδικήματος της χρήσεως πλαστού ή νοθευμένου εγγράφου είναι αυτοτελής όταν αυτή τελέστηκε από τρίτο πρόσωπο ή ακόμα κι όταν τελέσθηκε από τον ίδιο το δράστη της πλαστογραφίας ή της νοθεύσεως του εγγράφου αλλά δεν μπορεί αυτός να τιμωρηθεί για την πράξη της πλαστογραφίας για οποιονδήποτε λόγο (όπως π.χ. η εξάλειψη του αξιοποίου συνεπεία παραγραφής) υπό την αυτονόητη πάντως προϋπόθεση ότι δεν συντρέχει γι' αυτήν κάποιος από τους λόγους εξάλειψης του αξιοποίουν (βλ. σχετικά Ολομ. ΑΠ 594/1980, Π. Χρ. Λ', σελ. 756, Ολομ. ΑΠ 1284/1992, Υπερ. 1992, σελ. 1418, ΑΠ 1660/1981, Π. Χρ. ΜΒ', σελ. 743, ΑΠ 594/1980, Π. Χρ. Μ', σελ. 756, ΑΠ 1284/1992, Π. Χρ. ΜΒ', σελ. 923, ΑΠ 994/1997, Υπερ. 1998, σελ. 771).

Στην περίπτωση που η χρήση του πλαστού ή νοθευμένου εγγράφου γίνεται από τον δράστη της κατάρτισης ή της νοθεύσεως (ΠΚ 216, παρ.1) δίχως να έχει εξαλειφθεί το αξιόποιο των πράξεων αυτών, η εν λόγω χρήση δεν αποτελεί ύστερη μη τιμωρητέα πράξη, αλλά συντιμωρητέα πράξη της κατάρτισης πλαστού εγγράφου ή της νοθεύσεως του των οποίων θεωρείται επιβαρυντική περίπτωση και από τις οποίες απορροφάται (Κ.Σταμάτης: "Η συρροή ποινικών νόμων εν γένει και η μη τι-

μωροπτή προτέρα ή υστέρα πράξις" εκδ. 1967, σελ. 26, Ν.Ανδρουλάκης: "Συμβολή στην επίλυση κάποιων προβλημάτων φαινόμενης συρροής" Π.Χρ. ΑΒ' σελ. 349, Γ.Γιαννίδης: "Η χρήση του πλαστού από τον πλαστογράφο Π.Χρ. 1981, Αγ. Κωνσταντινίδης: "Σκέψεις και παρατηρήσεις στο έγκλημα της πλαστογραφίας": Μνήμη Χωραφά, Γάφου, Γαρδίκα, σελ. 278, Ελ. Καστανίδου: "Η χρήση πλαστού από τον πλαστογράφο. Το πρόβλημα της παραγραφής": Υπερ.1992, σελ. 425).

Εξάλλου κατά την παρ. 3 του άρθρου 216 ΠΚ, όπως αυτό προστέθηκε με το άρθρο 14 παρ 28 ν. 2721/1999-ΦΕΚ 112, τ. Α' το έγκλημα της πλαστογραφίας και της νοθεύσεως εγγράφου τιμωρείται σε βαθμό κακουργήματος με κάθειρξη μέχρι δέκα (10) ετών εάν ο υπαίτιος σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτό του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτο ή σκόπευε να βλάψει άλλον εάν το όφελος ή η βλάβη υπερβαίνουν το ποσό των 25.000.000 δρχ., απαιτείται δηλ πρόσθετη επιδίωξη του υπαίτιου να αποκομίσει ο ίδιος ή άλλος περιουσιακή ωφέλεια με αντίστοιχη βλάβη τρίτου (ΑΠ 1123/1991, Ελ. Δικ. 32, σελ. 1590, ΑΠ 406/1991, Π.Χρ.ΜΑ', σελ. 991).

Τελος, βάσει του άρθρου 98 ΠΚ συνάγεται ότι κατ' εξακολούθηση έγκλημα υπάρχει όταν τελούνται από τον ίδιο δράστη περισσότερες πράξεις αυτοτελείς η κάθε μία και ομοειδείς μεταξύ τους οι οποίες απέχουν χρονικώς η μία από την άλλη, προσβάλλουν όμως το ίδιο έννομο αγαθό συνδεόμενες με την ίδια απόφαση τέλεσης - ενόττη δόλου (Συμβ. ΑΠ 1595/1996, Υπερ. 1996, σελ. 1299, ΑΠ 460/1990, Π. Χρ. Μ', σελ. 1135, ΑΠ 1292/1991, Π. Χρ. ΜΒ', σελ. 181, οι οποίες παγιώνουν απολύτως την εξαρχής επικρατήσασα άποψη - βλ. ενδεικτικά: ΑΠ 435/1937, Θέμις: ΜΒ', σελ. 2206, ΑΠ 213/1952 Π. Χρ. 2, σελ. 316, ΑΠ

229/1953, Π. Χρ. 3, σελ. 400, ΑΠ 128/1960, Π. Χρ. 10, σελ. 378, ΑΠ 1118,1991, Π. Χρ. ΜΒ', σελ. 49, ΑΠ 350/1980, ΝοΒ 28, σελ. 1614-βλ. επίσης κρητική από Α. Σπινέλλη: "Εξακολουθούν ύγκλημα και ποινικό δεδικασμένο" Π. Χρ. ΙΕ', σελ. 380 αρ. 6, 381 αρ. 7, με αφορμή την ΑΠ 396/1964, Π. Χρ. ΙΕ' σελ. 39).

Από τον συνδιασμό των διατάξεων 88, 89, 90 ΠΚ προκύπτει ότι η ιδιότητα του καθ' έξη ή κατ' επάγγελμα εγκληματία αποτελεί προσωπικό λόγο επίτασης της ποινής ενώ κατά το άρθρο 92 ΠΚ η εφαρμογή της ΠΚ 89 παρ. 1 ως προς αυτούς αποσυνδέεται από την ύπαρξη υποτροπής κατά την κρατούσα δε γνώμη (Μπουρόπουλος: "Ερμηνεία του Ποινικού Κώδικος: Τ.Α., Γενικόν Μέρος, εκδ. 1959, σελ. 233 υποσ.) αποσυνδέεται και από την ύπαρξη προηγούμενης καταδίκης του υπαιτίου (αντίθετα: Ν. Δημητράτος στο συλλογικό έργο "Συστηματική Ερμηνεία του Ποινικού Κώδικα, εκδ. 1993, σελ. 101, βλ. επίσης του ίδιου "Ζητήματα ερμηνείας και εφαρμογής στις περί υποτρόπων, καθ' έξιν και κατ' επάγγελμα εγκληματιών διατάξεις του Ποινικού Κώδικα" Π. Χρ. ΜΣΤ' σελ. 248).

Τούτο σημαίνει ότι ακόμα και όταν δεν συντρέχουν οι όροι του άρθρου 88 ΠΚ, η οριζόμενη κατά το νόμο ποινή για την αξιόποινη πράξη επιβαρύνεται δυνάμενη να υπερβεί το ανώτατο όριο του είδους της επιβαλλόμενης ποινής φθάνοντας μέχρι το αντίστοιχο όριο της επιβαλλόμενης.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση από τα στοιχεία της δικογραφίας και ειδικότερα από τα συνημμένα έγγραφα προέκυψαν τα εξής:

Ο κατηγορούμενος είναι νόμιμος εκπρόσωπος της εταιρίας "Α." η οποία στο χρονικό διάστημα από 2.7.1991 μέχρι 13.6.1992 κατέρτισε εγγράφως με την ε-

δρεύουσα στην Αθήνα ανώνυμη τραπεζική εταιρία υπό την επωνυμία "Τ.Κ.ΑΕ" τις υπ. αριθμ. ... συμβάσεις πιστώσεως με αλληλόχρεο λογαριασμό μέχρι του ποσού των 58.000.000 δρχ. Ο ίδιος δε μετείχε στις εν λόγω συμβάσεις ως εγγυητής με ευθύνη αυτοφειλέτου. Στις 14 δε Δεκεμβρίου 1994 ο λογαριασμός εμφάνιζε κατάλοιπο εις βάρος της πιστούχου εταιρίας "Α." ποσού 43.803.000 δρχ. οπότε η Τ.Κ. προέβη στο κλείσιμό του και στην υποβολή αιτήσεως για έκδοση διαταγής πληρωμής εις βάρος της "Α.", του κατηγορούμενου και των συνεγγυητριών αυτού Μ. και Α.Κ. η οποία έγινε δεκτή και εκδόθηκε η υπ. αριθμ. 416/1994 διαταγή πληρωμής του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, δυνάμει της οποίας υποχρεούντο οι προαναφερθέντες να καταβάλλουν εις ολόκληρον ο καθένας ποσό 43.803.824 δρχ. πλέον των τόκων και των εξόδων.

Προς εκτέλεσιν της εν λόγω διαταγής πληρωμής επιβλήθηκε εις βάρος των υπόχρεων προς καταβολή "Α." και Α.Κ. και σε περιουσιακά στοιχεία αυτών αναγκαστική κατάσχεση με τις υπ. αριθμ. αντιστοίχως σχετικές εκθέσεις. Οι ασκηθείσες υπ. αριθμ. κατάθ. 495/27.12.1994 και 455/8.12.1994 ανακοπές της "Α." και του κατηγορούμενου αντιστοίχως απορρίφθηκαν τελεσίδικα κατόπιν εκδόσεως των υπ' αριθμ. 756/1997 και 757/1997 αποφάσεως του Εφετείου Λαρίσης οι οποίες επικύρωσαν τις υπ' αριθμ. 159/1995 και 125/1995 αποφάσεις του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου. Απορρίφθηκε επίσης με την υπ' αριθμ. 464/1998 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Βόλου, η ανακοπή που άσκησε κατά της υπ. αριθμ. 416/1994 διαταγής πληρωμής.

Κατά την εκδίκαση των ανακοπών αλλά και αυτής στις 15.12.1994, οπότε εκδικάσθηκαν ενώπιον του Μονομελούς

Πρωτοδικείου Βόλου αιτήσεις αναστολής της εκτελέσεως, ο κατηγορούμενος προσίγαγε δύο έγγραφα δηλ: α) έγγραφο με το λογότυπο C.B., ημερομηνία εκδόσεως 31.12.1993, ένδειξη προς την "Α. ΑΕΒΕ" στο οποίο αναγράφεται ότι στις 31.12.1993 με VALEUR έγινε κατάθεση ποσού 40.000.000 δρχ. ως πίστωση στο δανειακό λογαριασμό 220157-7 και β) έγγραφο με τις ενδείξεις "Τ.Κ. - ΛΟΙΠΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ (ΒΥΠΟ) - ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ 220157-7 ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ 410 - ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΤΗΣ 31.12.1993 ΚΑΤ/ΤΟΣ 70 - ΑΡΙΘΜΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ 2201577/2001000031 - ΕΠΩΝΥΜΙΑ Α. ΑΕΒΕ - ΥΠΟΛΟΙΠΟ δρχ. 1.467.831 - ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΞΝ - ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ 1.467.831 - ΔΕΣΜΕΥΟΜΕΝΟ - ΕΓΙΝΕ Η ΠΡΑΞΗ - ΕΠΙΛΟΓΗ ΒΥΠΟ", βάσει των οποίων το υπόλοιπο της οφειλής της "Α." και συνακολούθως του ιδίου και των λοιπών συνεγγυητών ήταν 1.467.831 δρχ. λόγω καταβολής προς την πιστώτρια Τράπεζα ποσού 40.000.000 δρχ. λόγω όμως της πλαστότητας αυτών καταδικάσθηκε με την υπ. αριθμ. 433/1999 μη καταστήσασα αμετάκλητη απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Λαρίσης (Κακουργημάτων) σε ποινή φυλακίσεως 2 ετών και 6 μηνών για το αδίκημα της χρήσεως πλαστού εγγράφου κατ' εξακολούθηση με σκοπό προσπορισμού οφέλους με αντίστοιχη βλάβη τρίτου κατά ποσό ανώτερο των 25.000.000 δρχ.

Με την απόρριψη των ενδίκων βοηθημάτων του κατηγορουμένου, η πιστώτρια Τράπεζα συνέχισε τη διαδικασία αναγκαστικής ικανοποίησης της απαιτήσεώς της με την έκδοση των υπ αριθμ. 1447/1999 και 1448/1999 επαναληπτικών προγραμμάτων αναγκαστικού πλειστηριασμού και ασκήθηκαν από την "Α." και τον κατηγορούμενο οι από 1.4.1999 ανακοπές και ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου

Βόλου οι υπ. αριθμ. καταθέσεως 594/5.4.1999 και 595/5.4.1999 αιτήσεις αναστολής εκτελέσεως και οι οποίες συνεκδικάστηκαν στις 22.4.1999.

Κατά την εκδίκαση των αιτήσεων ενώπιον του αρμόδιου Δικαστηρίου ο κατηγορούμενος επικαλέσθηκε και προσκόμισε ενώπιον αυτού, τόσο υπό την ιδιότητά του ως εκπροσώπου της αιτούσας την αναστολή εκτελέσεως "Α." όσο και ως αιτών ο ίδιος εκ νέου τα δύο προαναφερθέντα έγγραφα: α) έγγραφο με το λογότυπο C.B. έκδοσης 31.12.1993, ένδειξη "προς την Α. ΑΕΒΕ", στο οποίο αναγράφετο ότι με VALEUR στις 31.12.1993 έγινε κατάθεση 40.000.000 δρχ. ως πίστωση στο δανειακό λογαριασμό 220157-7 και β) έγγραφο με τις ενδείξεις "Τ.Κ. - ΛΟΙΠΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ (ΒΥΠΟ) - ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ - ΑΡΙΘΜΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ 220157-7 ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ 410 - ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ της 31.12.1993 ΚΑΤ/ΤΟΣ 70 - ΑΡΙΘΜΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ 2201577/2001000031 - ΕΠΩΝΥΜΙΑ Α. ΑΕΒΕ - ΥΠΟΛΟΙΠΟ δρχ. 1.467.831 δρχ. - ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΞΝ - ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ 1.467.361 - ΔΕΣΜΕΥΜΕΝΟ - ΕΓΙΝΕ Η ΠΡΑΞΗ - ΕΠΙΛΟΓΗ ΒΥΠΟ" τα οποία ήταν πλαστά, καταρτισθέντα από τον υπάλληλο της πιστώτριας Α.Σ., ο ίδιος δε παρότι γνώριζε την πλαστότητα προέβη στην επίκληση και προσκόμισή τους με σκοπό την δια της παραπλανήσεως του Δικαστηρίου βλάβη της πιστώτριας τράπεζας κατά το ποσό των 40.000.000 δρχ., δηλαδή το ποσό το οποίο φέρεται ως κατατεθέν.

Στην πραγματικότητα όμως ουδεμία καταβολή εκάρπος προς την πιστώτρια, ενώ ο Α.Κ. απολογούμενος την 3.2.2000 ισχυρίζεται ότι το φερόμενο ως καταβληθέν ποσό των 40.000.000 δρχ. καταβλήθηκε τμηματικά μέχρι την 31.12.1993 πλην όμως ούτε η τμηματική καταβολή αποδεικνύεται.

Η επίρριψη των ευθυνών στον απολυθέντα υπάλληλο της πιστώτριας και φυγοδικούντα Α.Σ. είναι ασφαλώς ευχερής για τον κατηγορούμενο, διόλου όμως αξιόπιστη διότι ο ίδιος γνώριζε ως επί σειρά ετών και με αξιόλογο εύρος οικονομικών συναλλαγών έμπορος, ότι για κάθε καταβολή εκδίδεται από την εισπράττουσα Τράπεζα το ανάλογο παραστατικό που την αποδεικνύει με όλα τα αναγκαία στοιχεία της γνωσιότητάς τους. Αντιθέτως η υποτιθέμενη καταβολή του ποσού 40.000.000 δρχ. φαίνεται να έγινε, σύμφωνα με τα πλαστά έγγραφα που ο ίδιος προσκομίζει εν γνώση της πλαστότητάς τους στις 31.12.1993 για το σύνολο του ποσού.

Ενώ λοιπόν θα ήταν αναμενόμενο να υπάρχουν παραστατικά των επί μέρους καταβολών έστω και αναρμοδίως εκδοθέντα από τον Α.Σ. στις σχετικές ημερομηνίες, αυτά ελλείπουν και ο κατηγορούμενος έκανε χρήση των προαναφερθέντων εγγράφων σχετικά με εφάπαξ καταβολής ποσού 40.000.000 δρχ. Εξάλλου, λόγω της χρήσεως των προαναφερθέντων εγγράφων σε διαφορετικό χρόνο ο κατηγορούμενος καταδικάσθηκε με την υπ. αριθμ. 433/1999 απόφασην του Τριμελούς Εφετείου Λαρίσης (Κακουργημάτων) σε ποινή φυλακίσεως 2 ετών και έξι μηνών.

Επειδή κατά τα προεκτεθέντα προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις ενοχής εις βάρος του κατηγορουμένου Α.Κ. για την αξιόποινη πράξη της χρήσεως πλαστών εγγράφων κατ' εξακολούθηση με σκοπό όφελος το οποίο υπερβαίνει τα 25.000.000 δρχ. δια βλάβη τρίτου πρέπει να παραπεμφθεί αυτός ενώπιον του ακροατηρίου του Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Λαρίσης για να δικασθεί ως υπαίτιος του ανωτέρω εγκλήματος σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1, 8, 9, 111 παρ. 1, 119 παρ. 1, 309 παρ. 1, 313 ΚΠΔ.

Τριμ. Πλη/κείο Βόλου

2897/2000

Δικαστές: Χαράλαμπος Παπακώστας (Πρόεδρος), Αριστέα Τσαμαδιά, Σταματία Γκαρά

Εισαγγελέας: Σταμάτιος Δασκαλόπουλος

ΣΥΝΑΦΕΙΑ: Στην έννοια των συναφών περιλαμβάνεται η πραγματική και η κατ' ιδέαν συρροή. Ενώση και συνεκδίκαση συναφών ποινικών υποθέσεων, εφόσον είναι ήδη εκκρεμείς ενώπιον του αυτού Δικαστηρίου, αν δεν προκαλείται βλάβη.

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ. Μετά την ένωση και συνεκδίκαση των συναφών υποθέσεων, το Δικαστήριο εκτιμά συνολικά τα πραγματικά περιστατικά και τις ιδιαίτερες περιστάσεις τους, ως ενιαία άρρηκτη κατηγορία και εφόσον κρίνει, στα πλαίσια του επιτρεπτού ορθότερου νομικού χαρακτηρισμού, ότι αυτά συνιστούν βαρύτερην κατηγορία, κηρύσσει εαυτό αναρμόδιο και παραπέμπει την υπόθεση, ενιαίως, στο καθ' ύλην αρμόδιο Δικαστήριο.

Νομικός χαρακτηρισμός της απάτης ως κακουργηματικής και παραπομπή από το Τριμ. Πλημ. στο Τριμ. Εφετ. Κακ/των.

Η εισαγγελική πρόταση που έγινε δεκτή από το Δικαστήριο, έχει ως εξής:

Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 128 παρ. 1 εδ. α' ΚΠΔ τα συναφή εγκλήματα ανακρίνονται και εκδικάζονται από το ίδιο δικαστήριο, αν η συνεκδίκαση δεν προκαλεί βλάβη. Συντρέχει επομένως λόγος συνεκδικάσεως περισσότερων εγκλημάτων και όταν το υπέρτερο δημόσιο συμφέρον ανευρέσεως της αλήθειας, ορθής εκτιμήσεως της υποθέσεως και υπαγωγής της στον προσίκοντα κανόνα ποινικού δικαίου επιβάλλει μία και ενιαία εκδίκαση (βλ. Κ. Τσουκαλά Ερμ. Ποιν. Δικον. Τομ. Α', 1943 παρ. 86), υπό την προϋπόθεση βέβαια ότι τα εγκλήματα

είναι συναφή με την έννοια που διαγράφει το άρθρο 129 ΚΠΔ (βλ. Π. Καίσαρη Κωδ. Ποιν. Δικ., Τομ. Γ' 1984 σ. 1578-1579). Κατά το εδάφιο α' του άρθρου αυτού συναφή εγκλήματα θεωρούνται, εκτός των άλλων, και όσα τελούνται από το ίδιο πρόσωπο είτε συγχρόνως είτε σε διαφορετικούς τόπους και χρόνους δηλ. στην έννοια των συναφών περιλαμβάνεται και η συρροή εγκλημάτων τόσο η πραγματική (άρθρ. 94 παρ. 1 ΠΚ) όσο και η κατ' ιδέαν (άρθρ. 94 παρ. 2 ΠΚ) (βλ. Αγ. Μπουρόπουλου Ερμην. Κ. Ποιν. Δ. Εκδ.Β' Τομ. Α, σ. 188). Η ένωση και συνεκδίκαση περισσότερων ποινικών υποθέσεων, όταν συντρέχουν οι παραπάνω όροι, γίνεται με αίτηση του εισαγγελέως ή των διαδίκων (κατηγορουμένου, πολιτικώς ενάγοντος, αστικώς υπευθύνου). Επί της αιτήσεως υποχρεούται να αποφανθεί το δικαστήριο στο οποίο εναπόκειται η εκτίμηση περί της υπάρξεως συναφείας και της συνδρομής της ουσιαστικής προϋποθέσεως ότι η συνεκδίκαση δεν προκαλεί βλάβη (βλ. Ι. Ζησιάδην Ποιν. Δικον. Εκδ. Γ, 1976 Τομ. Α. 636). Για να διαταχθεί η ένωση και η συνεκδίκαση των συναφών ποινικών υποθέσεων από το Δικαστήριο πρέπει αυτές να είναι ήδη εκκρεμείς ενώπιον του αυτού Δικαστηρίου (βλ. Ζησιάδην ο.π. σ. 637, Τσουκαλά Ορκ. Δικαστ. Παρ. 37, σημ. 12, Μπουρόπουλου εν. Κωστή Εγχειρ. Ποιν. Δικ. Α' παρ. 75 σημ 10, 8', Πλημ.Θηθ. 592/1961, Ποιν. Χρον. 1962, σ. 46).

Στη συγκεκριμένη περίπτωση εισάγονται προς εκκρεμείς στο Δικαστήριο σας 23 υποθέσεις με κεντρικό έγκλημα, κατά την κατηγορία, της απάτης (άρθρ. 386 ΠΚ) υπό μορφή φυσικής αυτουργίας ή συναυτουργίας ή συμμετοχής σ' αυτό (άρθρα 45 επ ΠΚ). Από τα αντίτυπα των κλητηρίων θεσπισμάτων εκείνων των υποθέσεων απ' αυτές που με αριθμό πινακίου 1,2,3,4,5,6 και 22, εισήχθηκαν αρχικώς με παραπομπή των

κατηγορούμένων με απ' ευθείας κλήση (άρθρο 245 παρ. 1 περ. α ΚΠΔ) στο ακροατήριο του Δικαστηρίου σας (Τριμελούς Πλημ/κείου Βόλου) καθώς και από τα αμετάκλητα παραπεμπικά βουλεύματα δυνάμει των οποίων στις λοιπές εκ των ανωτέρω υποθέσεων οι κατηγορούμενοι παραπέμφθηκαν αρχικώς στο Τριμελές Εφετείο Κακουργημάτων Λάρισας, κριθείσης της πράξεως της απάτης ως κακουργηματικής και οι οποίες εισάγονται τώρα ενώπιον σας, κεχωρισμένως, μετά την κήρυξη ως προς μία εκάστη, του ανωτέρω Δικαστηρίου αναρμοδίου καθ' ύ�ην να τις δικάσει, αφού αυτό έκρινε ότι οι πράξεις αυτές φέρουν πλημμεληματικό χαρακτήρα και μετά ταύτα τις παρέπεμψε στο Δικαστήριο σας (άρθρ. 120 παρ. 1, 2 ΚΠΔ), συνάγονται τα κάτωθι: Στις ανωτέρω συνολικά 23 χωριστές δικογραφίες εκκρεμών πλέον στο Δικαστήριο σας υποθέσεων της σημερινής δικασίου οι κάτωθι κατηγορούμενοι κατηγορούνται στις παρακάτω αριθμητικώς περιπτώσεις απάτης (ή συμμετοχής με οποιαδήποτε μορφή σ' αυτήν): Ο Ν.Κ. σε 21 περιπτώσεις, ο Κ.Σ. σε 20 περιπτώσεις, ο Π.Γ. σε 18 περιπτώσεις, η Β.Χ. σε 17 περιπτώσεις, ο Α.Κ. σε 14 περιπτώσεις, ο Χ.Μ. σε 9 περιπτώσεις και ο Κ.Ο. σε 5 περιπτώσεις.

Πρόκειται επομένως για επαναλαμβανόμενες πράξεις των αυτών προσώπων υπό τη μορφή της πραγματικής συρροής εγκλημάτων απάτης ή και συμμετοχής σ' αυτήν, που μεταξύ τους είναι συναφή κατά την προεκτεθείσα έννοια του α' εδαφίου του άρθρου 129 ΚΠΔ και γι αυτό πρέπει το Δικαστήριο Σας να αποφασίσει με παρεμπίπουσα απόφασή του την ένωση και συνεκδίκαση των ως άνω συναφών ποινικών υποθέσεων προς ορθότερη εκτίμησή τους συνολικά και υπαγωγή των

πραγματικών περιστατικών στον προσήκοντα κανόνα του ουσιαστικού ποινικού δικαίου.

Το Δικαστήριο έκανε δεκτή την άνω εισαγγελική πρόταση, η οποία κατόπιν τούτου συνεχίζεται ως εξής:

Δεκτού γενομένου του ως άνω αιτήματος και αποφασισθείσης της συνεκδικάσεως λόγω συναφείας των ως άνω υποθέσεων επάγομαι τα κάτωθι:

Ο δικανικός συλλογισμός που καλείται να συνθέσει ένα ποινικό δικαστήριο για να καταλήξει σε απόφαση επί συγκεκριμένης υποθέσεως, όπως είναι γνωστό, έχει δύο προτάσεις, τη μείζονα και την ελάσσονα πρότασην αυτού. Και η μείζων πρόταση του δικανικού συλλογισμού περιλαμβάνει το νομικό μέρος της υποθέσεως δηλ. παρατίθεται σ' αυτήν ο προς εφαρμογήν κανόνας δικαίου, η δε ελάσσων πρόταση περιέχει τα πραγματικά περιστατικά, σχετικά με το προς ποινική αξιολόγησην ιστορικό γεγονός της υποθέσεως (για την δομή του δικανικού συλλογισμού βλ. Γιαννίδη, Η αιτιολόγηση αποφάσεων των ποινικών δικαστηρίων, Τευχ. Α 1989 σ. 124 επ., Σούρλα, Θεμελιώδην ζητήματα της μεθεδολογίας του δικαίου, α', 1986, σ. 108 επ., Β. Ζησιάδη, Η εκ πλαγίου παραβίαση του ποινικού Νόμου, 1986, σ. 17 επ.). Κατ' ακολουθία στην μείζονα πρόταση του δικανικού συλλογισμού περιλαμβάνεται και η ερμηνεία μιας ποινικής διατάξεως, δηλ. η διερεύνηση του ορθού νοιματός της με βάση τους ισχύοντες ερμηνευτικούς κανόνες που δέχεται η νομική επιστήμη στο ποινικό δίκαιο (βλ. Ν. Ανδρουλάκη Ποιν. Δικ. Τευχ. Β σελ. 150, Ι. Μανωλεδάκη, Ποιν. Δικ. Επιτ. Γ. Μέρους, 1985, σ. 44, Ν. Χωραφά Ποιν. Δικ. Εκδ. 9η με επιμ. Κ. Σταμάτη, 1978, τομ. Α, σ. 59 επ., Ι. Αραβαντινού,

Στοιχεία Μεθοδολογίας Δικαίου, 1974, τευχ. Α σ. 64 επ) Στην ελάσσονα πρόταση καταστρώνεται το πραγματικό γεγονός, το επίμαχο δηλ. ιστορικό που θα αξιολογηθεί ποινικά.

Ακολουθεί η νομική υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών στον κανόνα δικαίου, οπότε κρίνεται η εφαρμογή ή όχι του τελευταίου στη συγκεκριμένη περίπτωση και έπειτα το συμπέρασμα.

Αν λοιπόν το Δικαστήριο στο οποίο παραπέμφθηκε ο κατηγορούμενος, ευθύς ως διαγνώσει ότι τα πραγματικά περιστατικά, οπως ακριβώς παρατίθενται στο κλητήριο θέσπισμα ή στο παραπεμπικό βούλευμα, κατά νομική υπαγωγή, δεν υπάγονται στη μείζονα πρόταση αυτού, δηλ. στη νομοτυπική μορφή του εγκλήματος για το οποίο ασκήθηκε η ποινική δίωξη και έγινε η παραπομπή, αλλά σ' αυτήν άλλου εγκλήματος (στα πλαίσια εξυπακούνται του επιτρεπτού ορθότερου νομικού χαρακτηρισμού των αυτών πράξεων και όχι "ουσιωδώς" διαφόρων εκείνων για τις οποίες ασκήθηκε η ποινική δίωξη κατά τόπο, χρόνο και λοιπές ιστορικές περιστάσεις, (βλ. ενδεικτικά ΑΠ 1071/1989, Ποιν. Χρον. Μ. σ. 393, ΑΠ 318/1992, Υπερ. 1992 σ. 842, ΑΠ 1885/1989, Ποιν. Χρον. Μ. σ. 886 και Λ. Μαργαρίτη Παρατηρήσεις σε Πεντ. Εφ. Κρητ. 9/1995 Υπερ. 1996 σ. 331, Λ. Καράμπελα, Η νομολογιακή αντιμετώπιση του προβλήματος της μεταβολής της κατηγορίας Ποιν. Χρ. Κ. σ. 217 επ.) εφόσον δεν είναι καθ' ύλην αρμόδιο να δικάσει αυτό το έγκλημα αλλά άλλο Δικαστήριο, κηρύσσει αυτεπαγγέλτως εαυτό αναρμόδιο και πράττει κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 120 ΚΠΔ. Άλλωστε, κατά την παρ. 1 αυτού, το Δικαστήριο οφείλει να εξετάζει την καθ' ύλην αρμοδιότητά του σε κάθε στάδιο της δίκης. Συμπερασματικά το Δικαστήριο, επειδή οφείλει να εξετάσει προ της ενάρξεως της συζητήσεως και αυτεπαγγέλτως ακόμη την ε-

αυτού καθ' ύλη αρμοδιότητα, δεν δεσμεύεται από τον διδόμενο υπό του κλητηρίου θεσπίσματος (επί δί' απ' ευθείας κλήσεως παραπομπής) ή του βουλεύματος στην πράξη νομικό χαρακτηρισμό, αλλ' έχει το δικαίωμα και την υποχρέωση να κρίνει αν τα εκτιθέμενα σ' αυτό πραγματικά περιστατικά συνιστούν έγκλημα πράγματι υπαγόμενο στην αρμοδιότητά του κατ' ορθό σύμφωνα με τα άρθρα 18 και 19 ΠΚ χαρακτηρισμό (βλ. Αγγ. Μπουρόπουλον Ερμην. ΚΠΔ εκδ. Β 1957, Τομ. Α, σ. 172 υπό αρθρ. 110 και επί αντιστοίχου θέματος βλ. Τριμ. Πλημ/κείο Βόλου 1381/1998 όπου και Πρόταση - Αγόρευση Εισαγγελέως Σ. Δασκαλόπουλου Ποιν. Χρον. ΜΗ σ. 298).

Περαιτέρω, μετά την απόφαση του Δικαστηρίου για ένωση και συνεκδίκαση των παραπάνω 23 υποθέσεων το επερχόμενο έννομο αποτέλεσμά της είναι ότι αυτές πλέον θεωρούνται ως μία ενιαία και τα 23 κατηγορητήρια (στις επτά ως άνω περιπτώσεις, όπως περιέχονται στα κλητήρια θεσπίσματα και στις λοιπές ως διατυπώνονται στα παραπεμπικά βουλεύματα), τόσο κατά το νομικό όσο και κατά το πραγματικό σκέλος ως ένα ενιαίο, οπότε καλείται το Δικαστήριο να εκτιμήσει συνολικά τα πραγματικά περιστατικά και τις ιδιαίτερες περιστάσεις τους ως ενός αρρόντου κατηγορητηρίου.

Με βάση λοιπόν την συνολική εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών της ενιαίας πλέον κατηγορίας οι ανωτέρω κατηγορούμενοι φέρονται ότι στις αντίστοιχες ανωτέρω αριθμητικά ο καθένας περιπτώσεις τέλεσαν έγκλημα απάτης είτε συμμετοχής σ' αυτήν σε βάρος διαφορετικών κατά περίπτωση παθόντων, όμως με τρόπο όμοια και σταθερά επαναλαμβανόμενο, αποσκοπούντες, με την με γνώση τους παράσταση ψευδών γεγονότων ως αληθινών στην αγορά, εκ μέρους των τελευταίων, μετοχών Α.Ε. που όμως δεν είχαν κανένα αντίκρυσμα, βλάπτοντας έτσι

την περιουσία τους κατά το ποσό που αυτοί κατέβαλαν για την αγορά των μετοχών αυτών. Έτσι, δόλοι οι ανωτέρω κατά την ενιαία κατηγορία τέλεσαν κατ' επανάληψη τις ανωτέρω πράξεις με σταθερό σκοπό να προσπορίσουν στον εαυτό τους παράνομο περιουσιακό όφελος με αντίστοιχη ζημία των παθόντων, το ύψος της οποίας συνολικώς και κατά την ενιαία πλέον κατηγορία φέρεται ότι ανέρχεται στην περίπτωση του Ν.Κ. σε 63.215.000 δρχ., στην περίπτωση του Φ.Κ. σε 42.865.000 δρχ., στην περίπτωση του Κ.Σ. σε 44.350.000 δρχ., στην περίπτωση του Π.Γ. σε 35.865.000 δρχ. στην περίπτωση της Β.Χ. σε 37.905.000 δρχ., στην περίπτωση του Α.Κ. σε 67.555.000 δρχ., στην περίπτωση της Χ.Μ. σε 16.410.000 δρχ. και στην περίπτωση του Κ.Ο. σε 11.960000 δρχ. Περαιτέρω με τα άρθρα 1 παρ. 11 του Ν. 2408/96 και 14 παρ. 4 Ν. 2721/99 αντικαταστάθηκε δύο φορές διαδοχικά η παραγρ. 3 του άρθρου 386 ΠΚ που ορίζει τα στοιχεία της κακουργηματικής απάτης. Μετά τις ανωτέρω νομοθετικές μεταβολές η απάτη πλέον τιμωρείται ως κακούργημα μόνον αν ο υπαίτιος διαπράττει απάτες κατ' επάγγελμα ή κατά συνίθεια και το συνολικό όφελος ή η συνολική ζημία υπερβαίνουν το ποσό των πέντε εκατομμυρίων (5.000.000) δραχμών (ή αν το περιουσιακό όφελος ή προξενθείσα ζημία υπερβαίνει συνολικά το ποσό των 25.000.000 δρχ.).

Παράλληλα, με το άρθρο 1 παρ. 1 του Ν. 2408/96 που πρόσθεσε και σ' εδάφιο στο άρθρ. 13 του Π.Κ., αποδόθηκε πλέον συγκεκριμένα η νομική έννοια του όρου της κατ' επάγγελμα τελέσεως ενός εγκλήματος και ως στοιχείου επαυξήσεως του αξιοποίουν, όπως στο έγκλημα της απάτης. Σύμφωνα με αυτό κατ' επάγγελμα τέλεση του εγκλήματος συντρέχει όταν από την επανειλημένη τέλεση της πράξε-

ως ή την υποδομή που έχει διαμορφώσει ο δράστης με πρόθεση επανειλημμένης τελέσεως της πράξεως, προκύπτει σκοπός του δράστη για πορισμό εισοδήματος.

Οι ως άνω διατάξεις, που περιέσπειλαν και αποσαφήνισαν, αξιώνοντας συγκεκριμένα πλέον δεδομένα, την έννοια της κακουργηματικής απάτης (βλ. I. Μανωλεδάκη, Ουσιαστικές ποινικές μεταρρυθμίσεις με τον Ν. 2408/96 Υπερ. 1997, σ. 511-512), σε σχέση με το προϊσχύαν δίκαιο, κρίνονται επιεικέςτερες ρυθμίσεις ουσιαστικού ποινικού δικαίου για τον κατηγορούμενο και συνεπώς εφαρμόζονται αναδρομικά και στην παρούσα υπόθεση καθ' όσον σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 2 παρ. 1 Π.Κ, εάν από την τέλεση της πράξεως έως την αμετάκλητη εκδίκαση της ίσχυσαν δύο ή περισσότεροι νόμοι, εφαρμόζεται αυτός που περιέχει τις ευμενέστερες για τον κατηγορούμενο διατάξεις κατ' εφαρμογή και της αρχής NULLUM CRIMEN NULLA POENA SINE PRAEVIA LEGE (βλ. N. Ανδρουλάκη Ποιν. Δίκαιον, Επιτομή Γεν. Μέρους, 1985, σ. 20 επ.).

Αξιολογώντας περαιτέρω τα αναλυτικώς εκτιθέμενα πραγματικά περιστατικά στην ελάσσονα πρόταση του ενιαίου πλέον κατηγορητηρίου διαπιστώνονται τα κάτωθι:

α) Οι κατηγορούμενοι, είτε ως φυσικοί αυτουργοί απάτης, είτε ως συμμέτοχοι σ' αυτές τις πράξεις απάτης, φέρονται ότι τέλεσαν επανειλημμένα και οργανωμένα κατά παρόμοιο τρόπο τις ως άνω πράξεις τους, συνεργαζόμενοι στενά μεταξύ τους σε βάρος περισσοτέρων παθόντων, εκμεταλλευόμενοι το ενδιαφέρον τους για αγορά μετοχών.

β) Ο σκοπός που φέρονται, κατά την κατηγορία, να είχαν από την επανειλημμένη τέλεση των ως άνω πράξεων ήταν σε κάθε περίπτωση να αποκομίσουν παράνομο περιουσιακό όφελος, ως ελέχθη, πολλών εκατομμυρίων δραχμών συνολικά, ενόψει δε της σταθερότητας και της συνέχειας του

σκοπού αυτού σε όλες τις πράξεις του κατηγορητηρίου, που κατέτεινε στην απόσπαση σοβαρών χρηματικών ποσών από τους παθόντες (τα οποία ορίζονται επακριβώς ως ανωτέρω σ' αυτό), ενέχει κατά το περιεχόμενό του σαφώς το στοιχείο της επιδιώξεως πορισμού εισοδήματος με την έννοια της περ. σ. του άρθρου 13 Π.Κ.

Συνακόλουθα οι πράξεις, που περιγράφονται στο ενιαίο πλέον κατηγορητήριο των υπό συνεκδίκαση συναφών υπόθεσεων, υπάγονται κατ' ορθότερο νομικό χαρακτηρισμό στην ως άνω έννοια της κακουργηματικής απάτης κατ' άρθρο 386 παρ. 3 σε συνδ. με άρθρο 13 εδ. στ' Π.Κ. (όπως έλαβαν μορφή κατά την προεκτεθείσα νομοθετική μεταβολή), τόσο ως προς τους φυσικούς αυτουργούς, όσο και ως προς τους συμμέτοχους ενόψει και της διατάξεως του άρθρου 49 παρ. 2 Π.Κ.

Επειδή συνεπώς κατ' ορθότερο νομικό χαρακτηρισμό των πραγματικών περιστατικών της ενιαίας πλέον κατηγορίας οι ανωτέρω κατηγορούμενοι φέρονται ότι τέλεσαν έγκλημα απάτης υπό την κακουργηματική της μορφή, ενεργούντες απάτες κατ' επάγγελμα και με συνολικό σκοπούμενο παράνομο περιουσιακό όφελος ή συνολική ζημία που υπερβαίνουν, ως ελέχθη ως προς τον καθένα, το ποσό των 5.000.000 δρχ. είτε ως φυσικοί αυτουργοί είτε ως συμμέτοχοι σ' αυτό το έγκλημα υπό τις ίδιες ιδιαίτερες περιστάσεις (της κακουργηματικής απάτης), πρέπει το Δικαστήριο σας να κηρυχθεί καθ' ύλην αναρμόδιο και να παραπέμψει σύμφωνα με το άρθρο 120 παρ. 2 ΚΠΔ την υπόθεση μαζί με τα συναφή πλημμελήματα (άρθρ. 128 παρ. 1 και 129 περ. α ΚΠΔ) και υπαιτίου που δεν συνέτρεξαν στο πρόσωπό του οι περιστάσεις κακουργηματικής πράξεως, στο αρμόδιο Τριμελές Εφετείο (Κακουργημάτων) Λάρισας (άρθρο 111 παρ. 1 ΚΠΔ ως τροποπ. με άρθρο 3 Ν. 2408/96).

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

25/2000 (Συμβ.)

Πρόεδρος: Σταυρούλα Σταμούλη - Σειραγάκη

Εισηγήτρια: Κωνσταντινία Μαργαρίτη

Ακυρωτική διαφορά. Αναστολή εκτέλεσης προσβαλλόμενης πράξης χορηγείται όταν η αίτηση ακύρωσης είναι προδήλως βάσιμη και προκύπτει τούτο ευθέως και αμέσως από τη πράξη ή όταν η άμεση εκτέλεση θα προκαλέσει στον αιτούντα βλάβην ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμην. Μπορεί να μη χορηγηθεί αναστολή αν, κατά στάθμιση της βλάβης του αιτούντα, των συμφερόντων τρίτων και του δημοσίου συμφέροντος, κρίνεται ότι οι αρνητικές συνέπειες από την αποδοχή της αίτησης θα είναι σοβαρότερες από την ωφέλεια του αιτούντος.

Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση, για την οποία καταβλήθηκαν τα νόμιμα τέλη και το παράβολο, ο αιτών ζητά να ανασταλεί η εκτέλεση της Φ 2673/31.8.2000 αποφάσεως του Προϊσταμένου του 1ου Γραφείου Β/Θμιας Εκπαίδευσης Περ. Δ/νσης Π και Δ/θμιας εκπαίδευσης Θ. με την οποία ανακλήθηκε η χορηγηθείσα στον αιτούντα ΑΦ 1975/19.5.2000 άδεια διδασκαλίας μαθημάτων. Η αναστολή εκτέλεσης της εν λόγω αποφάσεως ζητείται ωστότου εκδοθεί από το Δικαστήριο αυτό, οριστική απόφαση επί της από 19.9.2000 αιτήσεως ακυρώσεως του αιτούντος κατά της εν λόγω πράξεως.

Επειδή το άρθρο 52 του Π.Δ. 18/89, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 35 του Ν. 2721/99 (ΦΕΚ Α' 112/3.6.99) και εφαρμόζεται και στις υποθέσεις της ακυ-

ρωτικής διαδικασίας ενώπιον των Διοικητικών Εφετείων κατ' άρθρο 4 παρ. 2 του Ν. 702/77, ορίζει, μεταξύ άλλων ότι, “2. Επιτροπή που συγκροτείται κάθε φορά από τον Πρόεδρο του Συμβουλίου ή του αρμόδιου τμήματος και απαρτίζεται από τον ίδιο ή το νόμιμο αναπληρωτή του, τον εισηγητή της υπόθεσης και ένα σύμβουλο, μπορεί, μετά από αίτηση εκείνου που άσκησε αίτηση ακυρώσεως, να αναστείλει την εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης, με συνοπτικά αιτιολογημένη απόφαση, η οποία εκδίδεται σε συμβούλιο. 3. Η αίτηση πρέπει να διαλαμβάνει τους ειδικούς λόγους που μπορούν να δικαιολογήσουν την αναστολή εκτέλεσης στη συγκεκριμένη περίπτωση. Με πράξη που συντάσσεται πάνω στο δικόγραφο της αίτησης, ο Πρόεδρος του Συμβουλίου ή του αρμόδιου τμήματος τάσσει προθεσμία στον αρμόδιο Υπουργό ή το αρμόδιο νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου για να διαβιβάσουν στο Συμβούλιο το φάκελο και τις απόψεις της Διοίκησης επί της υποθέσεως. Μέχρι τη λήξη της ίδιας προθεσμίας ο αιτών οφείλει να προσκομίσει τα αποδεικτικά στοιχεία στα οποία στηρίζει τους ισχυρισμούς του. Η προθεσμία αυτή τηρείται από την κοινοποίηση, με επιμέλεια του διαδίκου, στον υπουργό ή στο νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, αντιγράφου του δικογράφου της αίτησης με την πράξη του Προέδρου. 4..... 5..... Η αίτηση αναστολής εκτέλεσης γίνεται δεκτή, όταν κρίνεται ότι η άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης θα προκαλέσει στον αιτούντα βλάβην ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη σε περίπτωση ευδοκίμησης της αίτησης ακυρώ-

σεως. Η αίτηση όμως μπορεί να απορριφθεί, αν κατά τη στάθμιση της βλάβης του αιτούντος, των συμφέρων τρίτων και του δημοσίου συμφέροντος κρίνεται ότι οι αρνητικές συνέπειες από την αποδοχή θα είναι σοβαρότερες από την ωφέλεια του αιτούντος. 7. Εάν η Επιτροπή εκτιμά ότι η αίτηση ακυρώσεως είναι προδήλως βάσιμη, μπορεί να δεχθεί την αίτηση αναστολής, ακόμη και αν η βλάβη του αιτούντος από την άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης, δεν κρίνεται ως ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη. Αντίθετα, η αίτηση αναστολής μπορεί να απορριφθεί ακόμη και σε περίπτωση ανεπανόρθωτης ή δυσχερώς επανορθώσιμης βλάβης, αν η Επιτροπή εκτιμά ότι η αίτηση ακυρώσεως είναι προδήλως απαράδεκτη ή προδήλως αβάσιμη".

Επειδή σύμφωνα, με τις τελευταίες διατάξεις της παρ. 7 του πιο πάνω άρθρου και νόμου, που όπως προεκτέθηκε, εφαρμόζεται και στις υποθέσεις της ακυρωτικής διαδικασίας ενώπιον των Διοικητικών Εφετείων (άρθρο 4 παρ. 2 ν. 702/1977) το Ακυρωτικό Δικαστήριο, συγκροτούμενο ως συμβούλιο, μπορεί μεν (και δεν υποχρεούται) να δεχθεί την αίτηση αναστολής, ακόμη και αν η βλάβη του αιτούντος από την εκτέλεση της πράξης δεν κρίνεται ως ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη, αλλά μόνο στην περίπτωση που εκτιμάται ότι η αίτηση ακυρώσεως είναι προδήλως βάσιμη, δηλαδή μόνο όταν από τα στοιχεία του φακέλου, και χωρίς έρευνα του πραγματικού, ευθέως προκύπτει ότι οι λόγοι που προβάλλονται με την αίτηση ακυρώσεως ή έστω ένας απ' τους λόγους αυτούς οδηγούν αμέσως στην ακύρωση της προσβαλλόμενης πράξης και την αποδοχή της αίτησης.

Επειδή, στην προκείμενη περίπτωση, με την κρινόμενη αίτηση, ο αιτών προβάλλει: 1) ότι η αίτηση ακυρώσεως που έ-

χει ασκίσει κατά της πιο πάνω πράξεως θα ευδοκιμήσει ως βάσιμη, ενόψει του ότι δεν τηρήθηκε από την Διοίκηση για την έκδοση της ένδικης δυσμενούς διοικητικής πράξης η διαδικασία για την άσκηση από αυτόν του δικαιώματος κατ' άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος και συνεπώς αυτή είναι άκυρη 2) ότι, η καταδίκη για πλαστογραφία πιστοποιητικού (αριθμ. 217 παρ. 1 Π.Κ) έχει μεν ορισμένα κοινά στοιχεία με το αδίκημα της πλαστογραφίας (αρ. 216 Π.Κ) το οποίο σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2683/99 (ΥπΚ) και Ν. 682/77 προβλέπεται ως κώλυμα διορισμού, το ίδιο όμως δεν συνιστά κώλυμα διορισμού αφού δεν μνημονεύεται ρητά στον Υπαλ. Κάθικα μεταξύ των αδικημάτων που κωλύουν τον διορισμό. Εν όψει των ανωτέρω υποστηρίζει ότι η ένδικη πράξη είναι προδήλως μη νόμιμη και συνεπώς η από 19.9.2000 αίτηση ακυρώσεως θα ευδοκιμήσει ως προδήλως βάσιμη. 3) ότι, επειδή, η προσβαλλόμενη πράξη επιβάλλει παύση της άσκησης του επαγγελματός του, θέτει σε κίνδυνο τα μέσα βιοπορισμού του αφού έχει μισθώσει επαγγελματική στέγη στην πόλη του Τ., δεχθήκε την εγγραφή πολλών μαθητών και άρχισε την παράδοση μαθημάτων με αποτέλεσμα να υποστεί ανεπανόρθωτη τόσο οικονομική βλάβη όσο και ηθική αφού στην μικρή κοινωνία της πόλης του (Τ.) Θα τρωθεί ανεπανόρθωτα η επιστημονική, επαγγελματική και υπηρεσιακή ικανότητά του, θα υποτιμηθεί δε ως προσωπικότητα με την διακοπή άσκησης της εν λόγω δραστηριότητά του (παράδοση μαθημάτων Φυσικής σε Φροντιστήριο Β/θμιας Εκπαίδευσης)

Επειδή, κατ' άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος, η προηγούμενη ακρόαση του ενδιαφερόμενου σε βάρος του οποίου η Διοίκηση πρόκειται να λάβει ορισμένο μέτρο επιβάλλεται ως ουσιώδης τύπος της

διαδικασίας, η μη τίρηση δε αυτού συνεπάγεται την ακυρότητα της σχετικής διοικητικής πράξης ακόμα και στην περίπτωση όπου ο νόμος, ο οποίος προβλέπει την λήψη μέτρου δεν επιβάλλει την τίρηση του τύπου τούτου. Πρέπει όμως το δυσμενές διοικητικό μέτρο, να λαμβάνεται κατ' ενάσκηση διακριτικής εξουσίας από μέρους της Διοικήσεως και η επιβολή του να μην γίνεται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων (ΣτΕ ολ. 3012/86, 4116/90). Εν προκειμένω, για την έκδοση της ένδικης πράξης ανάκλησης της άδειας διδασκαλίας μαθημάτων που είχε χορηγηθεί στον αιτούντα, δεν απαιτείται η κατ' άρθρο 20 παρ. 2 του Συντ. προηγούμενη ακρόαση αυτού (αιτούντος), γιατί το εν λόγω μέτρο, δυσμενές για τον ίδιο λήφθηκε κατά δεσμία εξουσία του Προϊσταμένου της Β' βάθμιας Εκπαίδευσης, ο οποίος δεν μπορούσε να ενεργήσει διαφορετικά, εφόσον σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 682/77 και της 35810/72 αποφάσεως Υπουργού Εθνικής Παιδείας, απαραίτητο δικαιολογητικό για τη χορήγηση άδειας διδασκαλίας σε φροντιστήριο Β' βάθμιας Εκπαίδευσης είναι το αντίγραφο ποινικού μητρώου για μη καταδίκη αυτού στο αδίκημα της πλαστογραφίας, στο από 12.5.2000 δε αντίγραφο Ποινικού Μητρώου τύπου Α' της Εισαγγελίας Πρωτοδικών Λ. αναφέρεται ότι αυτός καταδικάσθηκε με την 1855/99 απόφαση του Τριμελές Πλημ/κείσου Λ. για πλαστογραφία πιστοποιητικού σε φυλάκιση 3 μηνών με αναστολή και για την οποία δεν πέρασε επιτυχώς ολόκληρο το διάστημα της αναστολής. Επομένως, ο α' ισχυρισμός του αιτούντος πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επειδή, ο δεύτερος πιο πάνω λόγος της αίτησης αναστολής πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, γιατί δε συνιστά το κατά νόμο “προδήλως βάσιμο” της αίτησης

ακυρώσεως, δεδομένου ότι ο λόγος αυτός απαιτεί ειδική έρευνα ως προς την βασιμότητά του και δεν προκύπτει ευθέως και αμέσως από την πράξη.

Περαιτέρω, και ο τρίτος λόγος της αίτησης είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, γιατί στη συγκεκριμένη περίπτωση, προέχει το δημόσιον συμφέρον το οποίο συνίσταται στην τίρηση των αρχών της νομιμότητας των διοικ. πράξεων, της ασφάλειας του δικαίου και της εύρυθμης λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος, ενόψει του ότι η δραστηριότητα των φροντιστηρίων και των διδασκόντων σ' αυτά τελεί υπό τον αυστηρό έλεγχο του Κράτους, του οποίου βασική αποστολή αποτελεί η παιδεία, για την εκπλήρωση δε της αποστολής αυτής το Κράτος μπορεί να θεσπίζει τους αναγκαίους όρους άσκησης της εν λόγω δραστηριότητας και να λαμβάνει όλα τα πρόσφορα μέτρα προληπτικά και κατασταλτικά, ώστε η εν λόγω δραστηριότητα να εναρμονίζεται προς τους κατ' άρθρο 16 Συντ. σκοπούς της εκπαιδευτικής πολιτικής του Κράτους (πρβλ. ΣτΕ 2185-6/91) μεταξύ των οπίων και η ηθική, πνευματική αγωγή των Ελλήνων μαθητών και η διάπλαση τους ως ελευθέρων και υπευθύνων πολιτών και επομένως οι αρνητικές συνέπειες από την τυχόν αποδοχή της αίτησης αναστολής να είναι σοβαρότερες από την ωφέλεια που θα έχει ο αιτών. Κι αυτό, ανεξαρτήτως του ότι η βλάβη που κατά τα παραπάνω επικαλείται ότι θα υποστεί ο ίδιος από την εκτέλεση της εν λόγω αποφάσεως του Προϊσταμένου της Β' βάθμιας Εκπαίδευσης, δεν θα είναι, κατά κοινή πείρα δυσχερώς επανορθώσιμη αφού σε περίπτωση ευδοκίμησης της αιτήσεως ακυρώσεως θα μπορέσει να λειτουργήσει εκ νέου το φροντιστήριό του.

168/2000

Πρόεδρος: Κωνσταντίνος Αναγνώστου
Εισηγήτρια: Μαρία Αγγελακοπούλου -
Ευπολίτα
Δικηγόροι: Ιωάννης Βαιόπουλος

ΛΑΘΡΕΜΠΟΡΙΑ. Συνιστά η κατοχή αυτ/του με αλλοιωμένα τα αρχικά ατομικά του χαρακτηριστικά. Αφαίρεση αριθμού πλαισίου από αυτ/το και καθ' οιονδήποτε τρόπο ενσωμάτωσή του σε άλλο αυτ/το, δίχως τη καταβολή των νομίμων δασμών και φόρων.

Απαιτείται δόλος εκείνου, στον οποίο αποδίδεται η τέλεση της λαθρεμπορίας.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ πενταετής, η οποία αρχίζει από την ημέρα τέλεσης της πράξης και δικιά από την ημέρα ανακάλυψης της παραβασης. Στην ειδικότερη περίπτωση τελωνειακής παράβασης της κατοχής αυτ/του με αλλοιωμένα τα αρχικά ατομικά χαρακτηριστικά του, η παραγραφή δεν αρχίζει, εφόσον το αυτ/το παραμένει στην κατοχή του παραβάτη.

Επειδή, κατά τη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 89 του Τελωνειακού Κώδικα (Ν 1165/1918 Α' 73), που προστέθηκε με το άρθρο 3 του Α.Ν. 1514/1950 (α' 240), ο οποίος κυρώθηκε με το Ν. 1591/1950 (Α' 295), "ως τελωνειακά παραβάσεις χαρακτηρίζονται η καθ' οιονδήποτε των εν άρθρω 100 του παρόντος μνημονευομένων τρόπων διαφυγή ή απόπειρα διαφυγής της πληρωμής των ανηκόντων τω Δημοσίω τελών και δικαιωμάτων, ως και η μη τίρησης των εν τω άρθρω 100 καθοριζομένων λοιπών διατυπώσεων, επισύρουσι δε κατά των υπευθύνων πολλαπλούν τέλος, συμφώνως προς τα διατάξεις του παρόντος νόμου, και αν έτι ίθελε κριθή αρμοδίως ότι δεν συντρέχουσι τα στοιχεία αξιοποίηνον λαθρεμπορίας". Κατά τη διάταξη δε της παρ.3 του άρθρου

97 του αυτού ως άνω Κώδικα, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 23 του Ν. 495/1976, "Κατά των οπωσδίποτε συμμετασχόντων της κατά την παρ. 2 του άρθρου 89 του παρόντος τελωνειακής παραβάσεως επιβάλλεται κατά τας διατάξεις των άρθρων 100 και επ. του παρόντος ιδιαιτέρως εις έκαστον και αλληλεγγύως πολλαπλούν τέλος από του διπλού μέχρι του δεκαπλού των βαρυνόντων το αντικείμενο ταύτης δασμών, φόρων, τελών και δικαιωμάτων εν συνόλω δια πάντας τους συνυπαιτίους". Περαιτέρω , το άρθρο 100 του ίδιου Κώδικα στη μεν παρ.1 αυτού, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 1 του Α.Ν. 2081/1939, ορίζει ότι: "Λαθρεμπορία είναι: α) η εντός των συνόρων του Κράτους εισαγωγή ή εξ αυτών εξαγωγή εμπορευμάτων, υποκειμένων είτε εις εισαγωγικόν δασμόν, είτε εις εισπραττόμενον εν τοις Τελωνείοις τέλος, φόρον ή δικαιώμα, άνευ γραπτής αδείας της αρμοδίας τελωνειακής αρχής ή εν άλλω παρά τον ωρισμένον παρ' αυτής τόπω ή χρόνω και β) πάσα οποιανδήποτε ενέργεια, σκοπούσα να στερήση το Δημόσιον των υπ' αυτού εισπρακτέων δασμών, τελών, φόρων και δικαιωμάτων επί των εισαγομένων εκ της αλλοδαπής ή εξαγομένων εμπορευμάτων, και αν έτι ταύτη εισεπράχθησαν κατά χρόνον και τρόπον έτερον ή τον υπό του νόμου οριζόμενον", στη δε επομένη παρ. 2 περίπτωση θ', προστεθείσα με το άρθρο 8 του Ν. 2096/1952, ορίζει ότι: "Ως λαθρεμπορία θεωρείται: θ) η αγορά, πώλησης και κατοχή εμπορευμάτων εισαχθέντων ή τεθέντων εις την γενικήν κατανάλωσιν κατά τρόπον συνιστώντα το αδίκημα της λαθρεμπορίας".

Επειδή, κατά την έννοια των παραπάνω διατάξεων, για την επιβολή του πολλαπλού τέλους απαιτείται το μεν η διαπίστωση της τελέσεως των πράξεων ή παραλεί-

ψεων, οι οποίες χαρακτηρίζονται ως τελωνειακές παραβάσεις και σκοπούν στη διαφυγή των αναλογούντων δασμών και λοιπών φόρων, το δε η διαπίστωση ότι οι εν λόγω πράξεις ή παραλείψεις οφείλονται σε δόλο εκείνου, στον οποίο αποδίδεται η τέλεση της λαθρεμπορίας. Λόγω δε της γενικότητας της διατυπώσεως του ανωτέρω εδαφίου θ' της παρ. 1 του άρθρου 100 του Τελών. Κάθικα, ως “πάσα ενέργεια” νοείται οποιοδήποτε χρησιμοποιούμενο τέχνασμα, που ήθελε επινοθεί, προς το σκοπό της αποστερίσεως του Δημοσίου από τους ανίκοντες σ' αυτό δασμούς και λοιπούς φόρους. Συνεπώς και η ενσωμάτωση των τεχνικών στοιχείων νομίμως κυκλοφορούντος αυτοκινήτου σε άλλο αυτοκίνητο, το οποίο εισήχθη στη χώρα χωρίς να έχουν καταβληθεί γι' αυτό οι οφειλόμενοι δασμοί και λοιποί φόροι, συνιστά περίπτωση λαθρεμπορίας, βάσει του ως άνω άρθρου 100 παρ. 1 εδ. θ' του Τελωνειακού Κάθικα και πριν από την ισχύ της διατάξεως του άρθρου 4 παρ. 1 του ν. 1567/1985 (που δεν καταλαμβάνει, λόγω της από 10.10.1985 ισχύος της, την κρινόμενη υπόθεση), με την οποία ορίστηκε ρητά ως ειδική περίπτωση λαθρεμπορίας, η αφαίρεση αριθμού πλαισίου από αυτοκίνητο και η καθ' οιονδήποτε τρόπο ενσωμάτωσή του σε άλλο αυτοκίνητο, για το οποίο δεν καταβλήθηκαν οι κατά νόμο δασμοί και λοιποί φόροι (ΣτΕ 5294/1995 Δ.Δικ. 1997 σελ. 1478). Περίπτωση δε λαθρεμπορίας συνιστά κατά την περ. θ' της παρ. 2 του άρθρου 100 του Τελ. Κάθικα, και η κατοχή αυτοκινήτου διαφόρου, έχοντος δηλαδή διάφορα ατομικά χαρακτηριστικά, όπως αυτά προσδιορίζονται στις σχετικές διατάξεις του Κάθικα Οδικής Κυκλοφορίας και στις κανονιστικές διατάξεις, έναντι άλλου, νομίμως εισαχθέντος, του οποίου φέρει τον αριθμό κυκλοφο-

ρίας, στον κάτοχο δε του εν λόγω αυτοκινήτου εναπόκειται να αποδείξει είτε ότι τελεί σε καλή πίστη είτε ότι εισήχθη το κατεχόμενο αυτοκίνητο νομίμως (ΣτΕ 4048/1996 Δ.Δικ. 1999 σελ. 770).

Επειδή, στην προκείμενη περίπτωση, από τα στοιχεία της δικογραφίας, που είχαν επικαλεσθεί και προσκόμισαν πρωτοδίκως οι διάδικοι, προκύπτουν τα ακόλουθα : Ο εφεσίβληπτος αγόρασε το έτος 1979 το I.X. επιβατηγό αυτοκίνητο, μάρκας CITROEN GS, το οποίο αφού επισκεύασε εντός του έτους 1980 στα σημεία που είχε υποστεί ζημιές λόγω τροχαίου ατυχήματος το πούλησε το έτος 1985 στον Ε.Κ. Κατά την επιθεώρηση στις 7.2.1989 του αυτοκινήτου αυτού από τη Διεύθυνση Συγκοινωνιών Λάρισας, όπου το προσκόμισε προς έλεγχο από το ΚΤΕΟ Λάρισας ο Ε.Κ., διαπιστώθηκε ότι αυτό έφερε περιμετρική τομή σε ύψος περίπου 0,80 cm “μπροστά από τον πίσω άξονα και στην κολώνα”, στο δε πίσω μέρος του αυτοκινήτου υπήρχε κάτω από το “σημερινό” πράσινο χρώμα το θαλασσί αντί του αρχικού γκρι χρώματος. Επίσης διαπιστώθηκε ότι ο αριθμός πλαισίου ήταν εντοιχισμένος στο μπροστινό μέρος του αυτοκινήτου και στο χώρο του κινητήρα, το δε μέρος αυτό του αυτοκινήτου (μπροστινό) είχε κάτω από το πράσινο χρώμα το κεραμίδι αντί του ως άνω αρχικού γκρι. Ενόψει δε τούτων η επιτροπή για τη διαπίστωση της ταυτότητας του εν λόγω αυτοκινήτου, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το επιθεωρηθέν αυτοκίνητο προήλθε από τη συγκόλληση δύο τεμαχίων ξένων προς τα αρχικά και επομένως ότι το εν λόγω αυτοκίνητο είναι διαφορετικό εκείνου, για το οποίο χορηγήθηκε η MZ άδεια κυκλοφορίας (σχετ. το από 7.2.1989 πρακτικό επιθεωρήσεως οχήματος). Στη συνέχεια, μετά την κατάσχεση του αυτοκινήτου αυτού και την αφαίρεση της άδειας και των

πινακίδων κυκλοφορίας του, η Προϊσταμένη του Τελωνείου Λάρισας, αφού έλαβε υπόψη της: 1) τις παραπάνω διαιπιστώσεις της αρμόδιας Επιτροπής, 2) την από 8.8.1990 μαρτυρική κατάθεση του Ε.Κ., ο οποίος κατέθεσε ότι αγόρασε το παραπάνω αυτοκίνητο, που είχε πράσινο χρώμα, το έτος 1985, ιδιοκτησίας μέχρι τότε του εφεσιβλήτου και ότι ποτέ δεν είχε πάθει τροχαίο ατύχημα ούτε χρειάστηκε να το επισκευάσει, στο δε ΚΤΕΟ Λάρισας, όπου διαιπιστώθηκαν τα παραπάνω, το προσκόμισε ο ίδιος προς έλεγχο το έτος 1989 και 3) την από 29.5.1991 μαρτυρική κατάθεση του εφεσιβλήτου, ο οποίος κατέθεσε ότι αγόρασε το έτος 1979 το παραπάνω αυτοκίνητο, χρώματος γκρι-θαλασσί, ότι το έτος 1980, μετά από τροχαίο ατύχημα που υπέστη επισκεύασε το εν λόγω αυτοκίνητο αντικαθιστώντας το πίσω μέρος αυτού “από τα πίσω φτερά μέχρι το τέλος”, και ότι κόλλησε το πλαίσιο του αυτοκινήτου, γιατί, κατά τη διάρκεια της παραπάνω επισκευής του, αυτό (πλαίσιο) είχε σπάσει λόγω του ότι είχε χαλάσει το αμορτισέρ, στο οποίο στηριζόταν, θεώρησε (η Προϊσταμένη του ως άνω Τελωνείου) ότι ο εφεσιβλήτος σε χρόνο που δεν μπορεί να διαιπιστωθεί ακριβώς, αλλά πάντως μέσα στο χρονικό διάστημα από το έτος 1979 μέχρι το έτος 1985 (χρόνος μεταβιβάσεως του αυτοκινήτου στον Ε.Κ.) αντικατέστησε το αρχικό νόμιμο αυτοκίνητο με άλλο, που προήλθε από συρραφή τμημάτων άλλων αυτοκινήτων τα οποία εισήσθιαν με άγνωστο τρόπο στην Ελλάδα, στη συνέχεια δε εντοίχισε τον αριθμό πλαισίου του πρώτου νόμιμου αυτοκινήτου στο, ως άνω, διασκευασθέν καινούργιο αυτοκίνητο και έθεσε το τελευταίο σε κυκλοφορία. Έτσι, η Προϊσταμένη του Τελωνείου Λάρισας, έκρινε περαιτέρω ότι ο εφεσιβλήτος διέπραξε τις ως άνω τελωνειακές παραβάσεις της λαθρεμπορίας

και, με την ένδικη (222/1991) πράξη της επέβαλε σε βάρος του, μεταξύ άλλων, πολλαπλούν τέλος ύψους 1.182.720 δρχ. (ίσο προς το διπλάσιο των διαφυγόντων δασμών). Το πρωτόδικο δικαστήριο, με την εκκαλούμενη απόφασή του, δέχθηκε την ασκηθείσα από τον εφεσιβλήτο προσφυγή κατά της παραπάνω καταλογιστικής πράξεως και ακύρωσε αυτή, αφού έκρινε ότι ο εφεσιβλήτος δεν υπέπεσε στην προαναφερθείσα αποδιδόμενη σ' αυτόν τελωνειακή παράθαση, η οποία πάντως δεν είχε υποπέσει στην πενταετή παραγραφή του άρθρου 99 παρ. 4 του Τελ. Κώδικα.

Επειδή, υπό τα προεκτεθέντα πραγματικά περιστατικά, ενόψει και των προαναφερόμενων διατάξεων, όπως αυτές ερμηνεύθηκαν, το Δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη ότι το αυτοκίνητο με αριθμό κυκλοφορίας MZ-..... από την επιτροπή επιθεωρήσεως της Διευθύνσεως Συγκοινωνιών Λάρισας, προερχόταν από τη συρραφή δύο διαφορετικών τεμαχίων αυτοκινήτων (ο εφεσιβλήτος, όπως προαναφέρθηκε, παραδέχθηκε την τοποθέτηση στο αυτοκίνητο του ενός τεμαχίου), ξένων προς το αρχικό νόμιμο αυτοκίνητο, τα οποία (τεμάχια) είχαν εισαχθεί στην Ελλάδα με άγνωστο τρόπο, στο νέο δε διασκευασθέν αυτοκίνητο είχε εντοιχισθεί ο αριθμός πλαισίου του αρχικού αυτοκινήτου και ότι το εν λόγω νέο αυτοκίνητο, στο οποίο είχαν τοποθετηθεί οι πινακίδες κυκλοφορίας του νομίμου, ετέθη σε κυκλοφορία, ότι τις εν λόγω παράνομες ενέργειες, που κατ' αρχήν συνιστούν το αδίκημα της λαθρεμπορίας γνώριζε ο εφεσιβλήτος, αφού ο ίδιος στην προαναφερθείσα μαρτυρική κατάθεσή του ομολογεί τα περί αντικαταστάσεως, μετά το επισυμβάν το έτος 1980 τροχαίο ατύχημα, μέρους του αυτοκινήτου και τη συγκόλληση σ' αυτό του πλαισίου και ότι οι ανωτέρω

επεμβάσεις επί του αυτοκινήτου έλαβαν χώρα σε χρόνο που δεν μπορεί να διαπιστωθεί ακριβώς, αλλά πάντως μέσα στο χρονικό διάστημα από το έτος 1979 (χρόνος αγοράς από τον εφεσίβλητο του αυτοκινήτου) μέχρι το έτος 1985 (χρόνος πωλήσεως από τον εφεσίβλητο), η δε κατοχή από τον εφεσίβλητο του εν λόγω διασκευασθέντος αυτοκινήτου διήρκεσε μέχρι το 1985, κρίνει ενόψει τουτών ότι ο εφεσίβλητος υπέπεσε στην παράβαση της λαθρεμπορίας. Τα αντίθετα δε, ως ανωτέρω, δεχόμενη η εκκαλούμενη απόφαση, εσφαλμένως τα πραγματικά περιστατικά εκτίμησε και το νόμο εφάρμοσε, γι' αυτό και πρέπει κατά παραδοχή ως βάσιμου του σχετικού λόγους της υπό κρίση εφέσεως, να εξαφανισθεί η απόφαση αυτή. Το Δικαστήριο δε τούτο, κρατώντας την υπόθεση, κρίνει περαιτέρω επί της προσφυγής του εφεσίβλητου.

Επειδή στο άρθρο 99 παρ. 4 του προαναφερθέντος Τελωνειακού Κώδικα, ορίζεται ότι: "Αι τελωνειακαί παραβάσεις παραγράφονται εάν εντός τριετίας από της τελέσεως των δεν κοινοποιηθεί η καταλογιστική πράξις του προϊσταμένου της αρμοδίας τελωνειακής αρχής. Κατ' εξαίρεσιν η ως άνω προθεσμία ορίζεται πενταετίς προκειμένου περί των τελωνειακών παραβάσεων περί ων η παράγραφος 2 του άρθρου 89 του παρόντος νόμου". Από τη διάταξη αυτή συνάγεται ότι για την περίπτωση λαθρεμπορίας του άρθρου 100 παρ. 2 στοιχ. θ' του Τελωνειακού Κώδικα, ως ημέρα ενάρξεως της, ως άνω, πενταετούς παραγραφής, θεωρείται η ημέρα κατά τη οποία τελέσθηκε η πράξη και όχι η μέρα ανακαλύψεως της παραβάσεως (ΣτΕ 4238/1985), στην ειδικότερη δε περίπτωση της τελωνειακής παραβάσεως της κατοχής αυτοκινήτου διαφόρου, έχοντος δηλαδή διάφορα ατομικά χαρακτηριστικά έναντι άλλου νομίμως εισαχθέ-

ντος, του οποίου φέρει τον αριθμό κυκλοφορίας, η παραγραφή δεν αρχίζει, εφόσον το αυτοκίνητο παραμένει στην κατοχή του παραβάτη (ΣτΕ 3968/1996).

Επειδή, το δικαστήριο λαμβάνοντας υπόψη, δύσα έγιναν ερμηνευτικώς δεκτά στην αμέσως προηγούμενη σκέψη της παρούσας, ότι οι πράξεις λαθρεμπορίας, τις οποίες, όπως κρίθηκε παραπάνω, διέπραξε ο εφεσίβλητος, ετελέσθησαν ναι μεν σε χρόνο που δεν μπορεί να διαπιστωθεί ακριβώς αλλά πάντως μέσα στο χρονικό διάστημα 1979 μέχρι 1985 (που ο εφεσίβλητος ήταν ιδιοκτήτης και κάτοχος του εν λόγω αυτοκινήτου), στο οποίο χρονικό διάστημα αυτός προέβη στη διασκευή του καινούργιου αυτοκινήτου δι' ενσωματώσεως των προαναφερόμενων τεχνικών στοιχείων του νομίμως εισαχθέντος τοιούτου (αυτοκινήτου) και κατείχε τούτο (το διασκευασθέν) κυκλοφορώντας το μέχρι το έτος 1985, ότι η πενταετής παραγραφή άρχισε τουλάχιστον στις 1.1.1986, αφού απότερο χρονικό σημείο τελέσεως των λαθρεμπορικών πράξεων από τον εφεσίβλητο είναι η 31.12.1985 (τελευταία ημέρα του χρονικού διαστήματος 1979-1985) οπότε και άρχισε η πενταετής παραγραφή αυτών (πράξεων), κρίνει, ενόψει τουτών, ότι, μέχρι της κοινοποίησεως στις 13.12.1991 της ένδικης καταλογιστικής πράξεως (βλ. σχετ. το από 13.12.1991 αποδεικτικό επιδόσεως της), είχαν υποπέσει στην πενταετή παραγραφή του άρθρου 99 παρ. 4 του Τ.Κ. οι τελεσθίσεις από τον εφεσίβλητο λαθρεμπορικές πράξεις, όπως βάσιμα αυτός ισχυρίσθηκε με την κρινόμενη προσφυγή του. Επομένως, κατά παραδοχή της τελευταίας, πρέπει να ακυρωθεί ως μη νομίμως εκδοθείσα σε βάρος του εφεσίβλητου η 222/1991 πράξη της Προϊσταμένης του Τελωνείου Λάρισας.

308/2000

Πρόεδρος: Σταυρούλα Σταμούλη - Σειράγιακη

Εισηγήτρια: Μαρίνα Βάθη

Δικηγόροι: Γεωργ. Σακελλαρίου

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ διαφορά. Πρόταση συμβιβαστικής επίλυσης της διαφοράς μπορεί να ζητηθεί, εντός της προθεσμίας άσκησης της προσφυγής, είτε με το δικόγραφο αυτής, είτε με αυτοτελές δικόγραφο. Στη περίπτωση αυτή η διαδικασία για την εκδίκαση της προσφυγής αργεί μέχρι την επίτευξη ή τη ματαώση του συμβιβασμού. Η συμβιβαστική επίλυση καταργεί τη δίκη. Το διοικητικό δικαστήριο δεν μπορεί να προχωρήσει στην κατ' ουσία εκδίκαση της προσφυγής, αν δεν περιέχεται η ένδειξη εξέτασης του αιτήματος αυτού από τη φορολογική αρχή, απέκει από την εκδίκαση της προσφυγής και αναπέμπει αυτή στη φορολογική αρχή προς τίրηση της σχετικής διαδικασίας.

Επειδή, η ισχύς των διατάξεων των άρθρων 70 έως 72 του Κώδικα Φορολογικής Δικονομίας, με τις οποίες θεσπίζεται διαδικασία εξώδικης λύσεως των φορολογικών εν γένει διαφορών, ανεστάλη επ' αόριστο με το άρθρο 29 του ν. δ/τος 4542/1962 (135 Α'), το άρθρο 8 του ν. δ./τος 4480/1965 (131 Α') και άρθρο 11 του ν. δ/τος 4600/1966 (242 Α'), ορίσθηκε όμως, με τις ίδιες διατάξεις, ότι εφαρμόζονται κατά το χρόνο αναστολής οι προϊσχύουσες διατάξεις που αφορούν την εξώδικη λύση των φορολογικών διαφορών. Τέτοιες διατάξεις είναι και εκείνες του άρθρου 2 του ν. δ/τος 1793/1942 "περί συμβιβαστικής λύσεως φορολογικών διαφορών κλπ" (244 Α') η ισχύς των οποίων επεκτάθηκε με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 5 του άρθρου 7 του ν. 2289/1952 (φ. 301 Α') σε όλες τις φορο-

λογικές διαφορές του άρθρου 1 παρ. 2, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται διαφορές από τη φορολογία μεταβιβάσεως ακινήτων (περ.γ'). Με τις διατάξεις αυτές του άρθρου 2 του ν. δ/τος 1793/1942 ορίζεται μεταξύ άλλων, ότι ο φορολογούμενος μπορεί, εντός της προθεσμίας για την άσκηση της προσφυγής να ζητήσει τη συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς. Η σχετική αίτηση υποβάλλεται είτε με το δικόγραφο της προσφυγής είτε με αυτοτελές δικόγραφο, για όσο χρόνο δε η αίτηση είναι εκκρεμής αναστέλλεται η εκδίκαση της προσφυγής, μέχρι την πραγματοποίηση ή ματαίωση του συμβιβασμού. Ο Προϊστάμενος Δ.Ο.Υ. υποχρεούται να καλέσει το φορολογούμενο προκειμένου αυτός να αναπτύξει τους ισχυρισμούς του, αν δε οι απόψεις τους συμπέσουν ο φορολογούμενος υποβάλλει συμπληρωματική δίληωση και συντάσσεται αιτιολογημένη πράξη συμβιβασμού που υπογράφεται από αμφοτέρους, ενώ ματαιώνεται η εκδίκαση της προσφυγής. Αν ματαιωθεί ή δεν επιτευχθεί για οποιοδήποτε λόγο, ο συμβιβασμός, η ματαίωση σημειώνεται επί του δικογράφου της σχετικής αιτήσεως και συνεχίζεται η διαδικασία εκδικάσεως της προσφυγής. Εξάλλου, στο άρθρο 98 παρ. 1 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (Ν. 2717/1999) ορίζεται ότι "Αν η έφεση κριθεί βάσιμη, το δικαστήριο, κατά περίπτωση, είτε εξαφανίζει εν όλω ή εν μέρει την πρωτόδικη απόφαση και δικάζει, κατά το μέρος που εξαφανίζει την απόφαση, το ένδικο βοήθημα, είτε τη μεταρρυθμίζει".

Επειδή, κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων, αν εκείνος κατά του οποίου έχει εκδοθεί φύλλο ελέγχου φόρου μεταβιβάσεως ακινήτων υποβάλλει στον αρμόδιο Προϊστάμενο Δ.Ο.Υ., εντός της νόμιμης προθεσμίας, είτε με το δικόγραφο της προσφυγής είτε με ιδιαίτερη αίτηση,

πρόταση εξώδικης λύσεως της διαφοράς, αργεί η διαδικασία για την εκδίκαση της προσφυγής μέχρις ότου πραγματοποιηθεί εν όλω ή εν μέρει, ή ματαιωθεί, κατά οποιοδήποτε τρόπο, η επιλύση αυτή, δεδομένου ότι, αν επιτευχθεί τέτοια επιλύση, επέρχεται μερική ή ολική κατάργηση της δίκης, κατά περίπτωση. Ειδικότερα, το διοικητικό πρωτοδικείο, στο οποίο εισάγεται η προσφυγή προς συζήτηση, δεν μπορεί να προχωρήσει στην κατ' ουσία εκδίκαση της, αν στο δικόγραφο δεν περιέχεται ενδείξη εξετάσεως του αιτήματος από τη φορολογική αρχή ούτε έχει διαβιβασθεί στο δικαστήριο πράξη μερικής ή ολικής εξώδικης λύσεως της διαφοράς της φορολογικής αρχής. Στην περίπτωση αυτή, το πρωτοδικείο οφείλει να απόσχει από την εκδίκαση της υποθέσεως και να την αναπέμψει στη φορολογική αρχή προς τίρηση της σχετικής διαδικασίας. Περαιτέρω, το διοικητικό εφετείο, επιλαμβανόμενο της εφέσεως κατ' αποφάσεως του διοικητικού πρωτοδικείου, η οποία εκδόθηκε επί προσφυγής χωρίς προηγουμένως να έχει τηρηθεί η προταθείσα διαδικασία εξώδικης λύσεως της διαφοράς, οφείλει, με την προβολή σχετικού παραπόνου με την έφεση, να εξαφανίσει την πρωτόδικη απόφαση και να αναπέμψει την υπόθεση στην αρμόδια φορολογική αρχή προς τίρηση της ανωτέρω διαδικασίας, απέχοντας από την εκδίκαση της προσφυγής, η οποία, μετά την εξαφάνιση της πρωτόδικης αποφάσεως, παραμένει εκκρεμής ενώπιον του. Σε περίπτωση δε μη επιτεύξεως, εξώδικης λύσεως το διοικητικό εφετείο επανέρχεται επί της υποθέσεως και εξετάζει την προσφυγή (πρβλ. ΣτΕ 3009/1989 και 1553/1989, ΔΦΝ 1989, σελ. 694 και 1223 αντίστοιχα).

Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση το δικόγραφο της προσφυγής κατά του ε-

πίδικου φύλλου ελέγχου, που κατατέθηκε στη Δ.Ο.Υ. Α' Κεφαλαίου Αθηνών, περιείχε αίτημα για συμβιβαστική επιλύση της διαφοράς. Το εν λόγω δικόγραφο παραπέμφθηκε στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. Α., στη τελευταία δε σελίδα υπάρχει πράξη του αρμόδιου Προϊσταμένου ότι δεν προσήλθε για συμβιβασμό και ημερομηνία 12.11.1991. Με την υπό κρίση έφεση οι εκκαλούσες παραπονούνται ότι το πρωτόδικο Δικαστήριο δεν ανέπεμψε την υπόθεση στη φορολογική αρχή προς τίρηση της ανωτέρω διαδικασίας, αλλά την εκδίκαση κατ' ουσία, χωρίς να διαλάβει στην απόφασή του σχετική σκέψη. Περαιτέρω ισχυρίζονται ότι ο πιο πάνω Προϊστάμενος ουδέποτε τις κάλεσε για συμβιβασμό, θεωρώντας δε από παραδρομή ότι η προσφυγή τους είχε ασκηθεί εκπροθέσμως, αφού συνυπολόγισε το χρονικό διάσπομα του Αυγούστου, προέβη στη βεβαίωση ολόκληρου του ποσού του φόρου. Ο λόγος αυτός της εφέσεως πρέπει να γίνει δεκτός, διότι από κανένα στοιχείο της δικογραφίας δεν αποδεικνύεται ότι ορίσθηκε ημερομηνία συμβιβασμού και ότι οι εκκαλούσες κλήθηκαν να προσέλθουν για την τίρηση της διαδικασίας εξώδικης λύσεως της διαφοράς, ενόψει μάλιστα του γεγονότος ότι η πιο πάνω προσφυγή είχε κατατεθεί σε αναρμόδια Δ.Ο.Υ. Εξάλλου, μόνη η αναγραφή στο πιο πάνω δικόγραφο ότι δεν προσήλθαν για συμβιβασμό, δεν αρκεί για να αποδείξει ότι τηρήθηκε η διαδικασία διοικητικής επιλύσεως της διαφοράς. Συνεπώς, σύμφωνα με την ερμηνεία των πιο πάνω διατάξεων το πρωτόδικο Δικαστήριο όφειλε να απόσχει από την εκδίκαση της προσφυγής και να αναπέμψει την υπόθεση στον Προϊστάμενο Δ.Ο.Υ. Α., προκειμένου να τηρηθεί η διαδικασία εξώδικης λύσεως της διαφοράς, για το λόγο αυτό πρέπει η εκκαλούμενη απόφαση να εξαφανισθεί. Περαιτέ-

ρω, το Δικαστήριο επιλαμβανόμενο της προσφυγής απέχει από την εκδίκαση της και αναπέμπει την υπόθεση στο πιο πάνω Προϊστάμενο προκειμένου να τηρηθεί η προαναφερόμενη διαδικασία.

365/2000

Πρόεδρος: Κωνσταντίνος Αναγνώστου

Εισηγητής: Νικόλαος Ξηνταρόπουλος

Δικηγόροι: Μιχαήλ Παπαθανασίου

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ ΑΚΙΝΗΤΟΥ. Για την αξία του ακινήτου λαμβάνεται υπ' όψη ο χρόνος σύνταξης του συμβολαιογραφικού προσυμφώνου, εφόσον κατά τη σύνταξη του κατεβλήθηκε ολόκληρο το συμφωνηθέν τίμημα και συγχρόνως παραδόθηκε στον αγοραστή ή χρήση του ακινήτου.

Τούτο εφαρμόζεται και επί συμβολαιογραφικού προσυμφώνου διανομής. Εάν οι μερίδες δεν είναι ίσες προς τις ιδανικές, η επί επιπλέον διαφορά είναι δωρεά. Τρόπος υπολογισμού φόρου επί μερίδων, μη ίσων προς τις ιδανικές.

Επειδή, κατά το άρθρο 3 παρ. 1 περ. β' του ν. 1587/1950 (ΦΕΚ 29) περί κυρώσεως, τροποποιήσεως και συμπληρώσεως του Α.Ν. 1521/50, “περί φόρου μεταβιβάσεως ακινήτων”, όπως η περίπτωση αυτή αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 παρ. 4 του ν. 3104/1954 (ΦΕΚ 313 Α'), το οποίο εφαρμόζεται και στη διανομή ακινήτων μεταξύ των συγκυρίων των (άρθρο 1 παρ. 3 περ. z' του ν. 1587/1950), για τον προσδιορισμό της αγοραίας αξίας μεταβιβασθέντος ακινήτου προς υπολογισμό του οφειλόμενου φόρου λαμβάνεται υπ' όψην η ημέρα συντάξεως του σχετικού συμβολαιογραφικού προσυμφώνου, εφόσον κατά τη σύνταξη του κατεβλήθη εξ ολοκλήρου το συμφωνηθέν τίμημα ή συμψηφίστηκε προς χρέον του πωλητού ανα-

ληφθέντα από τον αγοραστή, συγχρόνως δε παραδόθηκε στον αγοραστή η χρήση του ακινήτου. Κατά δε τη διάταξη της περιπτώσεως ε' της αυτής ως άνω παραγράφου 1, στις λοιπές, πλην των υπό στοιχεία α' ως δ' περιπτώσεων, για τον καθορισμό της αξίας του ακινήτου λαμβάνεται υπ' όψην η ημέρα υπογραφής του οριστικού συμβολαίου μεταβιβάσεως αυτού. Εξάλλου στην παρ. 1 περ. α' και γ' του άρθρου 4 του ως άνω νόμου, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου του Ν. 1078/1980 (ΦΕΚ 238 Α') ορίζεται ότι, “1. Ο φόρος μεταβιβάσεως επί της αξίας του ακινήτου ή του εμπραγμάτου επί του ακινήτου δικαιώματος υπολογίζεται: Α) Επί αυτουσίου διανομής ακινήτων μεταξύ συγκυρίων βάσει των συντελεστών της περιπτώσεως Γ' της παρούσης παραγράφου, μειούμενος εις το τέταρτον. Εάν κατά την διανομήν αι μερίδες των δικαιούχων δεν είναι ισομερείς προς τας ιδανικάς τοιαύτας και καταβάλλεται προς συμπλήρωσην μιας ή πλειόνων μερίδων τίμημα, ο φόρος μεταβιβάσεως ο αναλογών επί της αξίας του τμήματος της μερίδος, δι' ο καταβάλλεται τίμημα, υπολογίζεται βάσει των συντελεστών της περιπτώσεως Γ' της παρούσης παραγράφου Β)Γ) Επί πάσης άλλης περιπτώσεως εις 9% δια το μέχρι τεσσάρων εκατομμυρίων (4.000.000) δραχμών τμήμα της αγοραίας αξίας και εις 11% δια το πέραν του ποσού τούτου τμήμα αυτής”.

Επειδή, από τις πιο πάνω διατάξεις σε συνδυασμό ερμηνεύομενες, προκύπτουν τα εξής: Για να ληφθεί υπ' όψη, ως κρίσιμος χρόνος, για τον προσδιορισμό της αγοραίας αξίας του μεταβιβασμένου ακινήτου, ο χρόνος της υπογραφής του συμβολαιογραφικού προσυμφώνου, πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά οι τασσόμενες, ως άνω, προϋποθέσεις, ήτοι, αφ' ενός μεν η παράδοση της χρήσεως του ακινήτου στον αγοραστή αφ' ετέρου δε η ολο-

σχερής καταβολή του συμφωνηθέντος τιμήματος ή του συμψηφισμού αυτού προς χρέον του πωλητή. Η συνδρομή δε των προϋποθέσεων αυτών πρέπει να προκύπτει από το οικείο προσύμφωνο, δηλαδή από τις καταχωρισθείσες σ' αυτό σχετικές δηλώσεις των συμβαλλομένων και δεν είναι επιτρεπτή η συναγωγή της κρίσης για τις παραπάνω προϋποθέσεις από άλλα αποδεικτικά μέσα, (ΣτΕ 2073/88, 1936/1994). Η παραπάνω διάταξη εφαρμόζεται και επί διανομής ακινήτων με τις προϋποθέσεις που συντρέχουν και για την πώληση ακινήτου, εφόσον δεν έχει ρυθμιστεί διαφορετικά η περίπτωση του προσυμφώνου διανομής. Επομένως, εάν συντρέχουν αθροιστικά οι ως άνω δύο προϋποθέσεις και στην περίπτωση διανομής ακινήτων, τότε ως κρίσιμος χρόνος φορολογίας των διανεμομένων ακινήτων λαμβάνεται η ημέρα σύνταξης του συμβολαιογραφικού προσυμφώνου.

Περαιτέρω, στην αυτούσια διανομή ακινήτων, ο φόρος μεταβιβάσεως πρέπει να υπολογίζεται στην αγοραία αξία, που έχει το ακίνητο ή τα ακίνητα στο σύνολό τους, κατά το χρόνο της διανομής και μετά ο φόρος αυτός να επιμερίζεται μεταξύ των συγκυρίων, ανάλογα με την αξία που έχει το ακίνητο που παίρνει ο καθένας. Εάν κατά την αυτούσια διανομή, οι μερίδες, που παίρνουν οι συγκύριοι, δεν είναι ίσες με τις ιδανικές και δεν καταβάλλεται τίμημα, τότε η επιπλέον διαφορά, που παίρνει κάποιος ή κάποιοι από αυτούς, είναι δωρεά (άτυπος) και θα φορολογηθεί σαν δωρεά, πλην όμως ο φόρος μεταβιβάσεως για τη διανομή, θα υπολογισθεί στην συνολική αξία του ακινήτου ή των ακινήτων που διανέμονται και θα επιμερισθεί ανάλογα με την αξία που έχει το ακίνητο που παίρνει κάθε ένας. (Βλ. ΣτΕ 2688-9/1974, 3479/70, πρβλ. Υπ. Οικ. Κ. 8176/1977 πολ. 225). Τέλος, η νομική

βάση, της εκδοθείσας από τον Οικονομικό Έφορο καταλογιστικής πράξης, δεν μπορεί να μεταβληθεί από το Δικαστήριο και στην περίπτωση αυτή, η εξουσία του εξαντλείται με την ακύρωση της μη σύννομης πράξεως (ΣτΕ 3800/1976).

Επειδή, στην προκείμενη, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα ακόλουθα: Δυνάμει του υπ' αριθμ. 11267/8.1.1970 προσυμφώνου διανομής ακινήτων, του Συμβολαιογράφου Η.Π., οι 1) Β.Φ. 2) Α. συζ. Μ, 3) Α.Κ. (εφεσίβλητη) 4) Μ. συζ.Μ. και 5) Ε. συζ. Μ., δέχτηκαν και υποσχέθηκαν, να διανείμουν την κοινή περιουσία τους, αποτελούμενη από ακίνητα, που απέκτησαν από διαδοχικές κληρονομιές, ήτοι, εκ κληρονομιάς 1) του Ν.Φ, που απεβίωσε το έτος 1922, 2) Της Β. συζ. Γ.Α., που απεβίωσε το έτος 1945, 3) του Π.Φ., που απεβίωσε το έτος 1951 και 4) Της Μ. όχι Ν.Φ., που απεβίωσε το έτος 1959. Το προσύμφωνο αυτό, μεταξύ άλλων, περιελάμβανε και τους εξής όρους: α) Από την ημέρα της σύνταξης του και μέχρι την υπογραφή του οριστικού διανεμητηρίου συμβολαίου, ο καθένας συμβαλλόμενος θα έχει την κατοχή, νομή και χρήση των ακινήτων, που αναφέρονται στο προσύμφωνο και περιέχονται σ' αυτούς. β) Ο καθένας από αυτούς, εκκωρούν και δίδουν στον άλλο, όλα τα δικαιώματα και ένδικα μέσα για την προστασία της νομίς κατά παντός τρίτου αλλά ακόμη και κατά των εκκωρούντων. γ) Ο καθένας από αυτούς, παρέχει στον άλλο την ειδική και ανέκκλητη εντολή και πληρεξουσιότητα να προθεί στη σύνταξη και υπογραφή του οριστικού συμβολαίου εξερχόμενος της κοινωνίας με αυτοσύμβαση κατά το άρθρο 235 του Α.Κ. Η εφεσίβλητη κατά την σύνταξη και υπογραφή του εν λόγω προσυμφώνου έλαβε τα εξής ακίνητα: 1) Το Β' οικόπεδο έκτασης τριακοσίων (300) τ.μ. επί συνολικής έκτασης 1.000 τ.μ., το οποίο βρίσκεται στην οδό Ρ. του συνοικισμού Φ. του δήμου Λ., 2) Αγρό έκτασης δύο κιλιάδων ε-

ξακοσίων πενήντα (2.650) τ.μ. επί συνολικής έκτασης δώδεκα χιλιάδων (12.694) τ.μ., ο οποίος βρίσκεται στη θέση "Π. - Ν." της ίδιας κτηματικής περιφέρειας και 3) Το υπ' αριθμ. 2 οικόπεδο έκτασης εκατό 100 τ.μ. επί συνολικής εκτάσεως δύο χιλιάδων (2.000) τ.μ. το οποίο βρίσκεται στη θέση "Αυλαγάς" της ίδιας κτηματικής περιφέρειας. Στο ως άνω οικόπεδο, το επί της οδού Ρ., η εφεσίβλητη ανήγειρε τριώροφη οικοδομή, μετά την έκδοση των υπ' αριθμ. 2338/1976 και 338/1977 οικοδομικών αδειών της αρμόδιας Πολεοδομίας της Νομαρχίας Λ. Σε μερική εκτέλεση του πιο πάνω προσυμφώνου διανομής, συντάχθηκε το υπ' αριθμ. 69/8.10.1986 οριστικό συμβόλαιο διανομής, της συμβολαιογράφου Λάρισας Σ.Χ., με το οποίο η εφεσίβλητη, έλαβε ποσοστό 64/576 της όλης ακίνητης περιουσίας, που αντιστοιχεί στα ακίνητα της μερίδας της, όπως προσδιορίστηκαν με το παραπάνω αναφερόμενο προσύμφωνο διανομής, και επί πλέον έκταση 31,25 τ.μ. του οικοπέδου που βρίσκεται στη θέση "Αυλαγάς". Η εφεσίβλητη υπέβαλε στην εκκαλούσα Φορολογική Αρχή μαζί με τους λοιπούς συγκύριους - συμβαλλόμενους στις 19.9.1986 τις υπ' αριθμ. 1143-4-5-6-7 κοινές δηλώσεις φόρου μεταβίβασης (διανομής) και δήλωσε ως αγοραία αξία της μερίδας της το ποσό τω 1.986.000 δραχμών. Η Φορολογική Αρχή, αφού έλαβε ως κρίσιμο χρόνο φορολογίας της διαμενόμενης ακίνητης περιουσίας, την ημερομηνία σύνταξης του οριστικού συμβολαίου διανομής (8.10.1986), προσδιόρισε, με το υπ' αριθμ. 14/3.6.1991 φύλλο ελέγχου, μετά από σχετικό έλεγχο, την αγοραία αξία της μερίδας της στο ποσό των 10.569.000 δραχμών. Κατά του φύλλου ελέγχου αυτού η εφεσίβλητη άσκησε την από 1.7.91 προσφυγή της. Με την υπ' αριθμ. 231/1994 προδικαστική απόφαση του Πρωτοδικείου Λάρισας, υποχρεώθηκε ο Προϊστάμενος της Γ' Δ.Ο.Υ. Λάρι-

σας, να προβεί σε προσδιορισμό της αγοραίας αξίας των ακινήτων, που περιήλθαν στην εφεσίβλητη, με χρόνο φορολογίας την ημέρα σύνταξης του συμβολαιογραφικού προσυμφώνου (8.1.1970). Σε εκτέλεση της ως άνω προδικαστικής αποφάσεως, ο ως άνω Προϊστάμενος Δ.Ο.Υ. διενήργησε νέο έλεγχο (βλ. από 17.10.1994 έκθεση επανελέγχου) και προσδιόρισε την αγοραία φορολογητέα αξία της μερίδας της στο ποσό των 1.488.000 δραχμών και όρισε ότι για τις 536.000 δραχμές στην οποία ανέρχεται η ιδανική μερίδα της εφεσίβλητης φορολογείται με φόρο διανομής ενώ για το ποσό των 952.000 δραχμών, το οποίο αποτελεί την διαφορά μεταξύ της φυσικής και ιδανικής μερίδας της (1.488.000 - 536.000=952.000) φορολογείται με ολόκληρο συντελεστή φόρου μεταβίβασης ακινήτου.

Επειδή, ενόψει των διατάξεων που παρατέθηκαν, τις σκέψεις που έγιναν πάνω σ' αυτές και από τα παραπάνω αναφερόμενα στοιχεία, το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη του τα εξής: α) Από το περιεχόμενο του υπ' αριθμ. 11267/8.1.1970 προσυμφώνου διανομής ακινήτων και λύσεως της υφιστάμενης κοινωνίας, μεταξύ των συγκληρονόμων, επ' αυτών, (στους οποίους συμπεριλαμβάνεται και η εφεσίβλητη), προκύπτει ότι με την σύνταξη του προσυμφώνου αυτού, μεταβιβάστηκαν εν τοις πράγμασι, σε κάθε κληρονόμο, τα ακίνητα, που αντιστοιχούσαν στη συμφωνθείσα μερίδα του. Στην κρίση αυτή συνηγορεί το γεγονός, ότι από την ημερομηνία αυτή, οι συγκληρονόμοι, συμφώνησαν και συναποδέχθηκαν, όπως ανωτέρω αναφέρθηκε, στην μεταβίβαση της χρήσεως και της νομής των ακινήτων, στην εκχώρηση των ένδικων μέσων και δικαιωμάτων για την προστασία της νομής και τέλος, στην παροχή, της ειδικής και ανέκκλητης, εντολής και πληρεξουσιότητας,

να προβούν, στη σύνταξη και υπογραφή του οριστικού συμβολαίου, εξερχόμενοι της κοινωνίας, με αυτοσύμβασην. Η τελευταία συμφωνία, δηλαδή της δυνατότητας των συγκληρονόμων, όπως προβούν με αυτοσύμβαση στη σύνταξη οριστικού συμβολαίου διανομής, προϋποθέτει, κατά τα κοινώς γνωστά και κρατούντα στις συναλλαγές ακινήτων, ότι από την ημερομηνία της παροχής του δικαιώματος αυτού, δεν υπάρχει πλέον οικονομική εκκρεμότητα μεταξύ των συμβαλλομένων, απορρέουσα από την σύμβαση, διότι, μετά ταύτα, δεν υπάρχει τρόπος ασφαλούς ικανοποιήσεως των απαιτήσεων τους β) Ούτε στο ανωτέρω προσύμφωνο, ούτε στο οριστικό συμβόλαιο μερικής εκτέλεσης του προσυμφώνου, αναφέρεται, ότι οι συγκληρονόμοι συμφώνησαν, ότι αυτοί οι οποίοι έλαβαν στην μερίδα τους ακίνητα, η αξία των οποίων ήταν μεγαλύτερη από την αξία της ιδανικής μερίδας τους, θα κατέβαλαν σ' αυτούς που έλαβαν μικρότερη μερίδα, οιαδήποτε χρηματική παροχή, η οποία θα αντιστοιχούσε στη διαφορά αυτή, γ) Στην προκείμενη περίπτωση, η εφεσίθλητη μετά την υπογραφή του προσυμφώνου, είχε την πεποίθηση, ότι τα ακίνητα, τα οποία περιελάμβανε η μερίδα της, είχαν περιέλθει στην απόλυτη κυριότητά της, όπως αποδεικνύεται από τη μετέπειτα συμπεριφορά της. Ειδικότερα, οι ενέργειες της, συνιστάμενες στην έκδοση δύο (2) οικοδομικών αδειών και ανοικοδομήσεως πολυωρόφου οικοδομής επί του οικοπέδου της μερίδας της, οδηγούν στο ανωτέρω συμπέρασμα, και εν πάσει περιπτώσει οι ενέργειες αυτές δεν γίνονται από μη κύριους ή από κυρίους που έχουν οιαδήποτε ουσιαστική εκκρεμότητα με τους προκατόχους αυτών.

Επειδή, με βάση τα δεδομένα αυτά, το Δικαστήριο κρίνει, ότι με την υπογραφή του προσυμφώνου διανομής, η εφεσίθλη-

τη, συγκέντρωνε τις δύο απαραίτητες προϋποθέσεις, δηλαδή, αφ' ενός παράδοση της χρήσεως του ακινήτου και αφ' ετέρου έλλειψη υποχρεώσεως προς οιαδήποτε μελλοντική καταβολή τιμήματος προ τους συγκυρίους της, που ισοδυναμεί, κατά την κρίση του δικαστηρίου, με την τασσόμενη προϋπόθεση της ολοσχερούς καταβολής του συμφωνηθέντος τιμήματος, ώστε να εφαρμοσθεί στην προκείμενη περίπτωση η σχετική διάταξη του άρθρο 3 παρ. 1 περ. β' του ν. 1587/1950 και να ληφθεί υπ' όψιν, ως κρίσιμος χρόνος, για τον προσδιορισμό της αγοραίας αξίας των μεταβιβαζόμενων ακινήτων, ο χρόνος της υπογραφής του συμβολαιογραφικού προσυμφώνου. Περαιτέρω, ενόψει του ότι η εκπίμπηση της φορολογικής Αρχής, για το σύνολο της αγοραίας αξίας των διανεμόμενων ακινήτων, κατά τον κρίσιμο χρόνο της υπογραφής του συμβολαιογραφικού προσυμφώνου (8.1.1970), ανέρχεται σε 4.424.000 δραχμές, η αξία των ακίνητων που έλαβε η εφεσίθλητη, προσδιορίστηκε ομοίως ως άνω, στο ποσό των 1.488.000 δραχμών, ενώ η ιδανική μερίδα της προσδιορίστηκε στο ποσό των 536.000 δραχμών, δηλαδή η φυσική μερίδα της είναι μεγαλύτερη από την ιδανική κατά 952.000 δραχμές, κρίνει, ότι για το ανωτέρω ποσό των 536.000 δραχμών οφείλεται φόρος διανομής με μειωμένο συντελεστή, ενώ για το επί πλέον ποσό των 932.000 οφείλεται φόρος δωρεάς.

Επειδή, στην ως άνω κρίση κατέληξε και το πρωτόδικο δικαστήριο με την εκκαλούμενη απόφασή του και συνεπώς όσα αντιθέτως υποστηρίζονται με την παρούσα έφεση πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα. Ειδικότερα με τον μοναδικό ισχυρισμό του το εκκαλούν, υποστηρίζει, ότι ο χρόνος φορολογίας, της ένδικης μεταβιβασης, είναι ο χρόνος σύνταξης του οριστικού συμβολαίου και ότι ορθά υπο-

λογίστηκε με ολόκληρο συντελεστή ΦΜΑ, για το επί πλέον τμήμα της ιδανικής μερίδας και όχι με φόρο δωρεάς, αφού όπως αναγράφεται στο σώμα των υπ' αριθμ. 1143-4-5-6-7/86 δηλώσεων ΦΜΑ, η εφεσιβλητή, ζητά, η διαφορά που θα προκύψει μεταξύ φυσικής και ιδανικής μερίδας, να φορολογηθεί σαν μεταβίβαση, γιατί καταβλήθηκε τίμημα. Ο ισχυρισμός αυτός είναι εν μέρει αναληθής, εφόσον στις ως άνω δηλώσεις δεν αναφέρεται ότι καταβλήθηκε τίμημα, όπως συμπερασματικά εξελαβει η φορολογική αρχή, εφόσον κάτι τέτοιο δεν αναφέρεται στο οριστικό συμβόλαιο διανομής, για την σύνταξη του οποίου υποβλήθηκαν οι ένδικες δηλώσεις, αλλά αποδεικνύει μόνο τον τρόπο φορολογίας της ως άνω διαφοράς, "σαν μεταβίβαση", που ενόψει των αποδειχθέντων πραγματικών περιστατικών είναι μη νόμιμος, συνεπώς ο ισχυρισμός αυτός, ενόψει και των όσων αναφέρθηκαν σε προηγούμενες σκέψεις πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος.

Επειδή, ύστερα από αυτά, πρέπει να απορριφθεί η κρινόμενη έφεση με την οποία υποστηρίζονται τα αντίθετα και να καταδικαστεί το Ελληνικό Δημόσιο στην εν μέρει δικαστική διαπάνη της εφεσιβλητής, ύψους 20.000 δραχμών, απαλλάσσοντας αυτό κατά το υπόλοιπο, εκτιμώντας τις ειδικές περιστάσεις της παρούσας διαφοράς (άρθρο 275 παρ. 1 του ΚΔ.Δ.).

341/2000

Πρόεδρος: Κωνσταντίνος Αναγνώστου
Εισηγήτρια: Στέλλα Μαργέλου
Δικηγόροι: Γεώργ. Κυρίτσης, Βασιλική Ξαντά

ΑΝΑΠΗΡΙΑ ασφαλιστική. Διαβαθμίσεις και κριτήρια. Προϋποθέσεις σύνταξης αναπηρίας. Οι υγειονομικές επιτροπές ε-

ρευνούν και την επίδραση των παθήσεων στην καθολική ικανότητα του ασθενούς για την δάσκηση του συνίθους ή παρεμφερούς επαγγέλματός του ή την ανάκτηση της ικανότητάς του.

Στο άρθρο 28 παρ. 2 του αν. ν. 1846/1951, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 27 παρ. 1 περίπτ. 5 του ν. 1902/1990 και τροποποιήθηκε με το άρθρο 12 παρ. 3, 4 του ν. 1976/1991 (ισχύς από 4.12.1991) ορίζεται ότι: "α) Ο ασφαλισμένος θεωρείται βαριά ανάπτηρος, αν λόγω παθήσεως ή βλάβης ή εξασθένησης σωματικής ή πνευματικής, μεταγενέστερης της υπαγωγής του στην ασφάλιση, ετίσιας τουλάχιστον διάρκειας κατά ιατρική πρόβλεψη, δεν μπορεί να κερδίζει από εργασία που ανταποκρίνεται στις δυνάμεις, τις δεξιότητες και τη μόρφωσή του περισσότερο από το ένα πέμπτο (1/5) του ποσού που συνίθωσε κερδίζει σωματικά και πνευματικά υγιής άνθρωπος της ίδιας μόρφωσης. β) Ο ασφαλισμένος θεωρείται ανάπτηρος αν λόγω παθήσεως ή βλάβης ή εξασθένησης σωματικής ή πνευματικής, μεταγενέστερης της υπαγωγής του στην ασφάλιση, διάρκειας ενός έτους το λιγότερο, κατά ιατρική πρόβλεψη, δεν μπορεί να κερδίζει από εργασία που ανταποκρίνεται στις δυνάμεις, τις δεξιότητες, τη μόρφωση και τη συνηθισμένη επαγγελματική του απασχόληση, περισσότερο από το ένα τρίτο (1/3) του ποσού που συνίθωσε κερδίζει στην ίδια επαγγελματική κατηγορία σωματικά, και πνευματικά υγιής άνθρωπος της ίδιας μόρφωσης. γ) Ο ασφαλισμένος θεωρείται μερικά ανάπτηρος αν λόγω πάθησης ή βλάβης ή εξασθένησης σωματικής ή πνευματικής, μεταγενέστερης της υπαγωγής του στην ασφάλιση, εξάμηνης το λιγότερο κατά ιατρική πρόβλεψη διάρκειας, δεν μπορεί να κερδίζει από εργασία που ανταποκρίνεται

στις δυνάμεις, τις δεξιότητες, τη μόρφωση και τη συνηθισμένη επαγγελματική του απασχόληση, περισσότερο από το μισό (½) του ποσού που συνήθως κερδίζει στην ίδια περιφέρεια και επαγγελματική κατηγορία σωματικά και πνευματικά υγίης άνθρωπος της ίδιας μόρφωσης. δ) Ο ασφαλισμένος θεωρείται ανάπτηρος ή μερικά ανάπτηρος κατά την έννοια των προηγουμένων εδαφίων, έστω και αν η πάθηση ή βλάβη ή εξασθένηση σωματική ή πνευματική είναι προγενέστερη της υπαγωγής του στην ασφάλιση, εφόσον όμως η μεταγενέστερη της ασφάλισης αναπτηρία φθάνει τουλάχιστον το μισό της κατά περίπτωση αναπτηρίας. ε) Με κανονισμό, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Πανελλήνιου Ιατρικού Συλλόγου, προκαθορίζεται με εκατοστιαία αναλογία, σύμφωνα με τα δεδομένα της ιατρικής επιστήμης, το ποσοστό αναπτηρίας που συνεπάγεται κάθε πάθηση ή βλάβη ή σωματική ή πνευματική εξασθένηση ή η συνδυασμένη εμφάνιση τέτοιων παθήσεων ή βλαβών ή εξασθενήσεων. Μέχρι την έκδοση του κανονισμού η αναπτηρία προσδιορίζεται ιατρικώς σύμφωνα με τις μέχρι σήμερα ισχύουσες διατάξεις. Για την αναπτηρία του ασφαλισμένου από άποψη ιατρική γνωμοδοτούν οι αρμόδιες κατά τον κανονισμό ασφαλιστικής αρμοδιότητας υγειονομικές επιτροπές, οι οποίες, εκτός από τη διαπίστωση της φύσεως, των αιτιών, της εκτάσεως και της διάρκειας της σωματικής ή της πνευματικής παθήσεως του ασφαλισμένου ερευνούν και την επίδραση αυτών στην καθολική ικανότητά του για άσκηση του συνήθους ή παρεμφερούς επαγγέλματός του ή την ανάκτηση της ικανότητας αυτής. στ) Κατά τον προσδιορισμό του βαθμού της αναπτηρίας σύμφωνα με τα ανωτέρω εδάφια α', β' και γ', το ποσοστό αναπτηρίας που οφείλεται σε ιατρικά κριτήρια μπορεί να αυξηθεί και

μέχρι 17 ποσοστιαίες μονάδες, λόγω κοινωνικών κριτηρίων ή κριτηρίων αγοράς εργασίας. z) Εφόσον ο ασφαλισμένος κρίνεται βαριά ανάπτηρος κατά την έννοια του ανωτέρω εδαφίου α' δικαιούται σύνταξη ίση με την οριζόμενη κατά το άρθρο 29 παρ. 1 του παρόντος νόμου. Εφόσον ο ασφαλισμένος κρίνεται ανάπτηρος κατά την έννοια του ανωτέρω εδαφίου β' δικαιούται τα τρία τέταρτα (3/4) της σύνταξης αυτής και, εφόσον κρίνεται μερικά ανάπτηρος κατά την έννοια του ανωτέρω εδαφίου γ' δικαιούται το μισό (½) της σύνταξης αυτής. n) Ο ασφαλισμένος που έχει συμπληρώσει έξι χιλιάδες (6.000) ημέρες εργασίας και κρίνεται ανάπτηρος κατά την έννοια του ανωτέρω εδαφίου β', δικαιούται την ακεραία κατά τα ανωτέρω σύνταξη. Επίσης ο ασφαλισμένος, του οποίου η αναπτηρία οφείλεται κατά κύριο λόγο σε ψυχιατρικές παθήσεις και κρίνεται ανάπτηρος κατά την έννοια των εδαφίων β' και γ' δικαιούται την ακεραία ή τα τρία τέταρτα (3/4) της ακεραίας σύνταξης αντίστοιχα".

Στην προκείμενη περίπτωση, από τα στοιχεία της δικογραφίας, προκύπτουν τα εξής: Ο εφεσίβλητος γεννήθηκε το έτος 1936, και πραγματοποίησε στην ασφάλιση του ΙΚΑ, ως οικοδόμος (με γνώσεις δημοτικού σχολείου), 2.380 ημέρες εργασίας, κατά τη χρονική περίοδο από 1963 έως 1987. Ήδη λόγω αναπτηρίας του από κοινή νόσο έλαβε σύνταξη μερικής αναπτηρίας από 14.4.88 έως 4.10.89 και σύνταξη αναπτηρίας από 5.10.89 έως 29.3.1992. Η Δευτεροβάθμια Υγειονομική Επιτροπή, στη οποία παραπέμφθηκε για εξέταση ο εφεσίβλητος, με την 356/10.6.92 γνωμάτευσή της, αποφάνθηκε ότι αυτός παρουσίαζε: "στεφανιαία νόσο - ισχαιμία μυοκαρδίου, στηθάγχη, γενικευμένο έκzeμα, χρόνια βρογχίτις, σπονδυλοαρθροπάθεια, Α+ΟΜΣ περιαρ-

θρίτιδα δεξιού ώμου, αντιδραστική αγχώδης κατάσταση” και καθόρισε το ποσοστό ανατομοφυσιολογικής βλάβης του σε 67% για το χρονικό διάστημα από 30.3.92 έως 31.12.94. Με βάση την ανωτέρω γνωμάτευση, ο διευθυντής του υποκαταστήματος IKA Βόλου, με την 1789/30.6.92 απόφασή του, χορήγησε στον εφεσίβλητο σύνταξη συνήθους αναπηρίας από κοινή νόσο, σύμφωνα με το εδάφιο 8^ο της παραγράφου 2 του άρθρου 28 του ΑΝ.Ν. 1846/51, για το ανωτέρω χρονικό διάστημα. Κατά της απόφασης αυτής ο εφεσίβλητος υπέβαλε ένσταση ενώπιον της ΤΔΕ του ίδιου υποκαταστήματος, η οποία έγινε δεκτή με την 44/Σ.5/18.1.93 απόφασή της και η οποία του αναγνώρισε ασφαλιστική αναπηρία για το εν λόγω διάστημα με ποσοστό 80%. Την ορθότητα της απόφασης αυτής της Τ.Δ.Ε. το εκκαλούν ΙΚΑ αμφισβήτησε με την από 26.2.1993 προσφυγή του, που απορρίφθηκε με την εκκαλούμενη απόφαση, αφού κρίθηκε ότι ο εφεσίβλητος δικαιούνται ακεραία σύνταξη αναπηρίας για το ένδικο διάστημα γιατί είχε ασφαλιστική αναπηρία σε ποσοστό 80%. Κατά της απόφασης αυτής, στρέφεται το IKA, με την κρινόμενη έφεσή του και ζητά την εξαφάνισή της, ισχυριζόμενο ότι εσφαλμένα εφαρμόστηκαν στην προκείμενη περίπτωση οι σχετικές διατάξεις, καθόσον ο εφεσίβλητος δεν είναι ασφαλιστικά ανάπηρος περισσότερο από όσο κρίθηκε ανάπηρος με τη γνωμάτευση της Β.Υ.Ε. Αντίθετα, ο εφεσίβλητος με το υπόμνημά του, που κατατέθηκε νόμιμα, ζητά την απόρριψη της έφεσης, επικαλούμενος τη σοβαρότητα των παθήσεών του. Επικαλείται δε την με αριθμό 1687/2.8.95 απόφαση του διευθυντή του Υποκαταστήματος IKA Βόλου που αφορά το επόμενο χρονικό διάστημα από 16.6.95 έως 30.6.97 με την οποία κρίθηκε ανάπηρος με ποσοστό

80%, καθώς επίσης την 1690/2.8.95 απόφασην του ίδιου του Διευθυντή, με την οποία αποφασίστηκε η προσαύξηση της σύνταξής του με επίδομα απόλυτης αναπηρίας για το ίδιο χρονικό διάστημα.

Με τα δεδομένα αυτά, το Δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη το ποσοστό ανατομοφυσιολογικής βλάβης που ο εφεσίβλητος παρουσίαζε κατά το ένδικο διάστημα (67%), το είδος και τη φύση των παθήσεών του, όπως αυτές περιγράφονται στην προηγούμενη σκέψη, την ηλικία του (56 έως 58 ετών), τη μόρφωσή του (γνώσεις Δημοτικού), τη φύση της εργασίας του (οικοδόμος) που απαιτεί διαρκή ορθοστασία, συνεχή κίνηση και αντοχή, στα οποία δεν μπορούσε αυτός (ο εφεσίβλητος) να ανταποκριθεί επαρκώς λόγω των σοβαρών παθήσεών του που άπονται της καλής κινητικότητας των μελών του σώματος και της αντοχής του και τις συνθήκες απασχόλησης στην περιοχή της κατοικίας του, που δεν παρουσιάζονται ίδιαίτερα αυξημένες, κατά τα κοινώς γνωστά, για άτομα της ηλικίας και της πνευματικής και σωματικής κατάστασης αυτού, λόγω και της προτίμησης των εργοδοτών να προσλαμβάνουν υγιή άτομα, κρίνει ότι ο εφεσίβλητος δεν μπορούσε να κερδίζει με την εργασία του ή με την άσκηση άλλου παρόμοιου επαγγέλματος, κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα, περισσότερο από το 1/5 από εκείνο που κέρδιζε υγίης εργαζόμενος, της ίδιας επαγγελματικής κατηγορίας, στην ίδια περιοχή. Επομένως, ο εφεσίβλητος, κατά το ένδικο χρονικό διάστημα από 30/3/92 έως 31/12/94, ήταν ανάπηρος κατά την έννοια του εδαφίου α' παραγράφου 2 του άρθρου 28 του ΑΝ.Ν. 1846/51 και εδικαίούτο λόγω των παθήσεών του ακεραία σύνταξη αναπηρίας, έχοντας ποσοστό ασφαλιστικής αναπηρίας 80%.

Έτσι λοιπόν, αφού έκρινε και η εκκα-

λούμενη απόφαση ορθή και νόμιμη παρίσταται και πρέπει η υποστηρίζουσα τα αντίθετα κρινόμενη έφεση να απορριφθεί ως αβάσιμη.

413/2000

Πρόεδρος: Κωνσταντίνος Αναγνώστου
Εισηγήτρια: Μαρία Αγγελακοπούλου -
 Ξυπολιτά
Δικηγόροι: Απόστ. Αρσενόπουλος, Γεώργ. Δήμου

ΑΝΑΔΑΣΜΟΣ. Από τη δημοσίευση στην ΕτΚ της απόφασης του Νομάρχη περί κύρωσης του αναδασμού, η κυριότητα των εκ τούτου δημιουργηθέντων κτημάτων περιέρχεται αυτοδίκαια στους δικαιούχους, που αναγράφονται στο κυρωθέντα κτηματολογικό πίνακα και αποσθέννυνται αυτοδίκαια τα δικαιώματα κυριότητος επί των προ του αναδασμού κτημάτων.

Πότε επιτρέπεται η διόρθωση των κτηματολογικών στοιχείων, πριν και μετά τη μεταγραφή των οριστικών παραχωρητηρίων.

Αποκλείεται η διόρθωση ή ακύρωση των τίτλων, εφόσον θίγονται δικαιώματα τρίτων, νομίμως κτηθέντα, ή παρήλθε τριετία από τη μεταγραφή. Στην περίπτωση αυτή ο θιγόμενος ιδιοκτήτης δικαιούται μόνο αποζημίωσης απ' αυτόν, υπέρ του οποίου εκδόθηκε το παραχωρητήριο.

ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ κατά του Δημοσίου για παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων του.

ΠΕΝΤΑΕΤΗΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ αρχόμενη από το τέλος του οικονομικού έτους, κατά το οποίο γεννήθηκε η αξίωση και είναι δυνατή η δικαστική επιδίωξη, αδιαφρώσ του χρόνου, κατά τον οποίο ο ζημιώθεις έλαβε γνώση της ζημίας ή του προς αποζημίωση υποχρέου. Η έλλειψη γνώσης δεν επάγεται αδυναμία δικαστικής επιδίωξης, διότι κατά το άρθρο 93 του Κώδι-

κα Δημόσιου Λογιστικού, τέτοια αδυναμία συντρέχει μόνον όταν η άσκηση της οικείας αγωγής, αποκλείεται από νομικούς λόγους.

ΔΙΑΚΟΠΗ - ΑΝΑΣΤΟΛΗ παραγραφής. Περιστατικά. Αοριστία και αβασιμότητα σχετικών ισχυρισμών.

Επειδή, με την υπό κρίση έφεση, επιδιώκεται η εξαφάνιση της οριστικής αποφάσεως 351/1998 του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Λάρισας. Με την απόφαση αυτή απορρίφθηκε η από 30.5.1996 αγωγή του ήδη εκκαλούντος, με την οποία ζητούσε να υποχρεωθεί το Ελληνικό Δημόσιο να του καταβάλει νομιμοτόκως από της επιδόσεως της αγωγής και μέχρι εξοφλήσεως, το ποσό των 48.513.000 δραχμών, ως αποζημίωση, αφενός μεν για την αξία 34.750 στρεμμάτων γης, που παρανόμως στερήθηκε, καθόσον, παρόλο που εισέφερε την εν λόγω έκτασην κατά τον διενεργηθέντα στην κτηματική περιφέρεια της Κοινότητας Β., μετά την περάτωση τούτου δεν του αποδόθηκε καμία έκταση γης, αφετέρου δε για την αποθετική ζημία (διαφυγόν κέρδος) που υπέστη από τη μη καλλιεργεία των παραπάνω στρεμμάτων με βαμβάκι κατά τα καλλιεργητικά έτη 1986-1995. Έχοντας τέτοιο αντικείμενο η έφεση αυτή, για την οποία καταβλήθηκε και το νόμιμο παράβολο, το δικαστήριο τούτο είναι αρμόδιο να την εξετάσει, αφού δε ασκήθηκε εμπρόθεσμα και νομότυπα, πρέπει να γίνει τυπικά δεκτή και να εξετασθεί το ουσιαστικό της περιεχόμενο.

Επειδή, στο άρθρο 105 του Εισ. Ν.Α.Κ. ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι για παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων του δημοσίου κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας που τους έχει ανατεθεί, το δημόσιο ενέχεται σε αποζημίωση, εκτός αν η πράξη ή παραλείψη έγινε κατά παράβαση διατάξε-

ως που υπάρχει για χάρη του γενικού συμφέροντος. Κατά τις διατάξεις δε των άρθρων 91 και 93 του ν.δ. 321/1969 “Περί Κώδικος Δημοσίου Λογιστικού”, οι οποίες εφαρμόζονται και σε αξιώσεις κατά του Δημοσίου γι’ αποζημίωση ένεκα παρανόμων πράξεων ή παραλείψεων των οργάνων του, κατά τα άρθρα 105 και 106 του Εισ. Ν.Α.Κ., η σχετική αξιώση υπόκειται σε πενταετί παραγραφή, αρχόμενη από το τέλος του οικον. έτους κατά το οποίο γεννήθηκε η αξιώση και είναι δυνατή η δικαστική επιδίωξη αυτή.

Επειδή, κατά την έννοια των παραπάνω διατάξεων, η προς αποζημίωση αξιώση γεννιέται ευθύς ως η παράνομη πράξη ή παράλειψη αρχίσει να επιφέρει τις επιζήμιες συνέπειες για το διοικούμενο (Α.Π. 709/1979 ΝοΒ 28, 41), οι οποίες προκαλούνται κατ’ αρχήν από την έκδοση της ζημιογόνου πράξεως ή τη συντέλεση της παραλείψεως (πρβλ Α.Π. 33/1988 ΝοΒ 37/1999, Δ.Εφ.Αθ. 3788/1990 Δι-Δικ. 1991/170). Η παραπάνω δε αξιώση υπόκειται σε πενταετί παραγραφή, η οποία αρχίζει από το τέλος του οικονομικού έτους, (που είναι αντικειμενικό γεγονός) κατά το οποίο γεννήθηκε αυτή και είναι νομικώς δυνατή η δικαστική της επιδίωξη, αδιαφόρως του χρόνου κατά τον οποίο, - αν πρόκειται για αξιώση εξ αδικοπραξίας - ο ζημιωθείς έλαβε γνώση της ζημίας ή του προς αποζημίωση υποχρέου, καθόσον η ως άνω, έλλειψη γνώσεως του ζημιωθέντος, ως γεγονός πραγματικό, δεν επάγεται αδυναμία δικαστικής επιδιώξεως της αξιώσεως και επομένως δεν εμποδίζει την έναρξη της παραγραφής, διότι, κατά την έννοια του άρθρου 93 του Κώδικα Δημοσίου Λογιστικού, τέτοια αδυναμία συντρέχει μόνον όταν η άσκηση της οικείας αγωγής αποκλείεται από λόγους νομικούς (Α.Π. 178/1996 Δι-Δικ. 1996/954, και Α.Π. 33/1988 ο.π.).

Επειδή, περαιτέρω, στο Ν. 674/1977 “περί αναδασμού της γης και μεγενθύσεως των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και άλλων τινών διατάξεων”, ορίζεται, στο άρθρο 15 ότι: “1. Μετά το πέρας του αναδασμού, την υπόδειξη επί του εδάφους των νέων ιδιοκτησιών και τεχνικήν επεξεργασίαν των στοιχείων αυτού παρά της υπηρεσίας Τοπογραφικής ο σχηματισθείς φάκελος του αναδασμού διαβιβάζεται, μετά σχετικής εισηγήσεως της Διευθύνσεως Γεωργίας, εις τον οικείον Νομάρχην, όστις, ελέγχων, το νόμιμον και την ορθότητα του αναδασμού, προβαίνει εις την κύρωσιν τούτου δι’ αποφάσεώς του δημοσιευμένης εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως υπογράφων άμα και τους οικείους κτηματολογικούς πίνακες και σχεδιαγράμματα”, στο άρθρο δε 21 ότι: “1. Από της δημοσιεύσεως εις την Εφημερίδα της κυβερνήσεως της κατά το άρθρον 15 του παρόντος αποφάσεως του Νομάρχου, η κυριότης των κατά τον αναδασμόν δημιουργηθέντων κτημάτων περιέρχεται αυτοδικαίως εις τους εν των κυρωθέντι κτηματολογικώ πίνακι αναγεγραμμένους ως δικαιούχους αυτών, αποθεννυμένου, αυτοδικαίως επίσης, αντιστοίχως του δικαιώματος κυριότητας επί των προ του αναδασμού κτημάτων των. 2.....4. Από της κατά το άρθρον 15 του παρόντος κυρώσεως του αναδασμού, το Δημόσιο απαλλάσσεται πάσης υποχρέωσεως έναντι παντός αξιούντος δικαίωμα κυριότητος ή άλλο εμπράγματο δικαίωμα, δυναμένου τούτου να διεκδικήσει μόνον το αντί της αποζημίωσεως παραχωρηθέν κτήμα και μόνον κατά του εγγεγραμμένου εις τον κτηματολογικόν πίνακα ως δικαιούχου αυτού”.

Εξάλλου στο άρθρο 22 του ίδιου νόμου ορίζεται ότι: “1. Μετά την κύρωσιν του αναδασμού ο οικείος Νομάρχης, δι’ αποφάσεώς του, εκδιδομένης μετά γνώ-

μην τριμελούς Επιτροπής αποτελουμένης υπό των οικείων Διευθυντών Γεωργίας, ελεγκτού Τοπογραφικών Συνεργείων και του Προϊσταμένου του τμήματος Διοικητικού ή των νομίμων αναπληρωτών των, προβαίνει εις την διόρθωσιν των κτηματολογικών στοιχείων του αναδασμού εις τας κάτωθι περιπτώσεις: α) συνεπεία αμετακλίτου δικαστικής αποφάσεως β) συνεπεία αντικειμένης εις τον Νόμον ή εσφαλμένης καταχωρίσεως, εφ' όσον το τελευταίον τούτο προκύπτει κατ' αναμφισβήτητον τρόπον εκ της όλης διαδικασίας του αναδασμού. 2. Μετά την μεταγραφήν των οριστικών τίτλων κυριότητος (παραχωρητήριών), επιτρέπεται η διόρθωσις ή ακύρωσις τούτων διάποφάσεως του οικείου Νομάρχου συνεπεία των δια της προηγουμένης παραγράφου επερχομένων διορθώσεων των κτηματολογικών στοιχείων 3. Εκτός της περιπτώσεως αντιγραφικών σφαλμάτων, η κατά την προηγουμένην παράγραφον διόρθωσις ή ακύρωσις των τίτλων αποκλείεται εφόσον θίγονται δικαιώματα τρίτων νομίμων κτηθέντα ή παρήλθε τριετία από την μεταγραφής των. 4. Αποκλειομένης της διορθώσεως ή ακυρώσεως των τίτλων κατά τα εν τη προηγουμένη παραγράφῳ οριζόμενα πας αξιών δικαιώματα κυριότητος ή άλλο εμπράγματον δικαίωμα δικαιούται μόνον αποζημιώσεως παρά του υπέρ ου εξεδόθη το παραχωρητήριον", στο δε άρθρο 33 του ίδιου νόμου ορίζεται ότι "1.....2. Ο παρών Νόμος πλην των διατάξεων των άρθρων 25, 28 και 29 αυτού δεν έχει εφαρμογήν εις περιοχάς δια τας οποίας εξεδόθη προ της δημοσιεύσεώς του, η περί διενεργείας του αναδασμού απόφασις, εφαρμοζομένων ως προς τας περιοχάς ταύτας των διατάξεων της προϊσχυούσης περί αναδασμού νομοθεσίας. Η μετά την κύρωσιν διόρθωσις των κτηματολογικών στοιχείων και η έκ-

δοσις παραχωρητηρίων ενεργείται εις πάσαν περίπτωσιν κατά τας διατάξεις του παρόντος.....".

Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, από τα στοιχεία της δικογραφίας, τα οποία και πρωτοδίκως είχαν επικαλεσθεί και προσκόμισαν οι διάδικοι, προκύπτουν τα ακόλουθα: Με την ΥΕΒ 25348/3850/1968 απόφαση του υπουργού Γεωργίας εγκρίθηκε η διενέργεια υποχρεωτικού αναδασμού στην κτηματική περιφέρεια της Κοινότητας Β., σύμφωνα με τις διατάξεις του Α.Ν. 821/1948. Μετά την κατάρτιση, από την αρμόδια Επιτροπή Αναδασμού, του κτηματολογικού πίνακα, στον οποίο δεν αναγράφηκε ως δικαιούχος εκτάσεως γης αντίστοιχης με το αριθμό 61 τεμάχιο εκτάσεως 34,750 στρεμμάτων που εισφέρθηκε στον αναδασμό, ο Ν.Π., πατέρας του εκκαλούντος, ο οποίος, όπως ισχυρίζεται ο εκκαλών, ήταν τότε κύριος της εν λόγω εκτάσεως και σχετική ένταση τουτου (Ν.Π.), απορρίφθηκε με το 19/2.5.1984 πρακτικό της Επιτροπής Αναδασμού, (το οποίο δεν προσβλήθηκε με ένδικο μέσο ενώπιον του αρμοδίου δικαστηρίου), ο αναδασμός περατώθηκε και κυρώθηκε με την 5889/21.4.1988 απόφαση του Νομάρχη Λάρισας, που δημοσιεύθηκε στο Φ.Ε.Κ.356/7.6.1988 τ. Β'. Αργότερα, στις 10.6.1994, ο εκκαλών, ως ιδιοκτήτης (μετά τον πατέρα του), της προαναφερθείσας εκτάσεως, υπέβαλε προς τη Διεύθυνση Γεωργίας της Νομαρχίας Λάρισας αίτηση με την οποία ζήτησε τη διόρθωση των κτηματολογικών στοιχείων του αναδασμού, επιδιώκοντας να του αποδοθεί έκταση 34,750 στρεμμάτων. Η προβλεπόμενη από το άρθρο 22 του Ν. 674/1977 επιτροπή, που συνήλθε, προκειμένου να γνωμοδοτήσει επί του αιτήματος του εκκαλούντος, βασιζόμενη στο 2371/94/10.1.1995 έγγραφο του Γρα-

φείου τοπογραφικής Ν. Λάρισας, εξέδωσε την από 16.1.1996 γνωμοδότησή της, σύμφωνα με την οποία, λόγω του ότι δεν υπήρχε δυνατότητα (για τους λόγους που αναφέρονται σ' αυτή) αποδόσεως της εισφερθείσας γης, μπορούσε ο εκκαλών να ζητίσει χρηματική αποζημίωση σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 22 παρ. 4 του Ν. 674/1977. Ακολούθως, ο εκκαλών με την ένδικη αγωγή του, που κατατέθηκε στο διοικητικό Πρωτοδικείο Λάρισας στις 30.5.1996, ζητούσε να υποχρεωθεί το ίδιον εφεύρητο Ελληνικό Δημόσιο να του καταβάλει το αναφερόμενο στην πρώτη σκέψη της παρούσας ποσό, στηρίζοντας την αξίωσή του στις διατάξεις του άρθρου 105 του Εισ. Ν.Α.Κ. αφού, όπως ισχυρίστηκε, από παράνομες ενέργειες ή παραλείψεις των οργάνων του Δημοσίου αποκλείσθηκε-αρχικά ο πατέρας του και μετά ο ίδιος- από την εγγραφή στους κτηματολογικούς πίνακες του ανωτέρω αναδασμού για 34,750 στρέμματα και ότι κατέστη αδύνατη, μεταγενέστερα η αυτούσια απόδοση της εκτάσεως αυτής.

Επειδή, υπό τα προεκτεθέντα πραγματικά περιστατικά και ενόψει των προαναφερόμενων διατάξεων, όπως αυτές ερμηνεύτηκαν, το Δικαστήριο τούτο, λαμβάνοντας υπόψη ότι η αξίωση του εκκαλούντος γεννήθηκε στις 7.6.1988, όταν δημοσιεύθηκε η απόφαση του Νομάρχη με την οποία, μετά από έλεγχο της νομιμότητας και ορθότητας του αναδασμού, ολοκληρώθηκε η σύνθετη διοικητική ενέργεια τούτου (αναδασμού) (ΣτΕ 2197/1995, 6η σκέψη) - λαμβανομένου μάλιστα υπόψη ότι η τελική κρίση για τη νομιμότητα της εν λόγω διοικητικής πράξης δεν είχε ανατεθεί στο αρμόδιο δικαστήριο δια της ασκήσεως κατ' αυτής σχετικού ενδίκου μέσου - και η οποία (απόφαση Νομάρχη) επέφερε έκτοτε τις επιζήμιες για τον εκκαλούντα συνέπειες, καθόσον αποσβέστηκε το δικαίωμα κυριότητας αυτού επί των

κτημάτων του, της κυριότητάς τους περιερχομένης αυτοδικαίως στους αναγεγραμμένους στον κυρωθέντα κτηματολογικό πίνακα και ως δικαιούχους αυτών και ανεξαρτήτως της τυχόν ελλείψεως γνώσεως εκ μέρους του εκκαλούντος της ζημίας ή του προς αποζημίωση υποχρέου - η εν λόγω αξίωση κατέστη ταυτοχρόνως και δικαστικά επιδιώξιμη, διότι δεν υφίσταντο νομικοί λόγοι οι οποίοι να απέκλειαν την άσκηση της αγωγής κατά το χρόνο γενέσεως της αξιώσεως, άρχισε δε η διαδρομή του χρόνου της πενταετούς παραγραφής από του τέλους του ίδιου έτους 1988 και συμπληρώθηκε την 31.12.1993.

Επομένως, ενόψει του ότι η ένδικη αγωγή του εκκαλούντος κατατέθηκε στο πρωτόδικο δικαστήριο στις 30.5.1996 δηλαδή, μετά την συμπλήρωση του χρόνου παραγραφής, το Δικαστήριο, κρίνει ενόψει τούτων, ότι η επίδικη αξίωσή του εκκαλούντος είχε υποπέσει σε παραγραφή, όπως ορθά έκρινε και η εκκαλούμενη απόφαση, των σχετικών αντίθετων λόγων της υπό κρίση εφέσεως απορριφτομένων ως αβισμών. Ο λόγος δε της εφέσεως κατά τον οποίο διάφορες ενέργειες “άλλοτε με υποβολή εγγράφων (αιτήσεων, υπομνημάτων κ.λ.π.) και άλλοτε με προφορικά διαβήματα” του εκκαλούντος και του δικαιοπαρόχου πατέρα του “οι οποίες αρχικά αποσκοπούσαν στην ικανοποίηση της αξιώσεως του περί αυτουσίας αποκαταστάσεως της ζημίας του” διέκοψαν την παραγραφή της εν λόγω αξιώσεως του, πρέπει ν' απορριφθεί προεκόντως ως αόριστος, διότι ανεξαρτήτως του ότι δεν αναφέρεται συγκεκριμένα το περιεχόμενο των εγγράφων, που κατά τους ισχυρισμούς του εκκαλούντος υποβλήθηκαν, ούτε η αρχή στην οποία υποβλήθηκαν αυτά, στην εν λόγω έφεση δεν παρατίθενται ημερομηνίες υποβολής των εν λόγω εγγράφων, ώστε να μπορεί να κρι-

Θεί πότε διακόπηκε η παραγραφή της αξιώσεως του εκκαλούντος.

Και ο άλλος δε λόγος της εφέσεως, κατά τον οποίο η συμπλήρωση της προαναφερθείσας πενταετούς παραγραφής ανεστάλη για λόγους ανώτερης βίας στο πρόσωπο του εκκαλούντος, που αφορούσαν σοβαρά προβλήματα της υγείας του (καρδιοπάθεια και γαστρορραγία) που εκδηλώθηκαν από το έτος 1990 μέχρι το 1997, πρέπει ν' απορριφθεί ως αβάσιμος, γιατί - ανεξαρτήτως της αιρίστου προβολής του, αφού δεν προσδιορίζεται επακριβώς η διάρκεια του κάθε είδους από τις αναφερόμενες παραπάνω ασθένειες, ώστε να είναι δυνατό να κριθεί αν αποτέλεσαν ανυπέρβλητο εμπόδιο για την άσκηση της αξιώσης μέσα στο τελευταίο εξάμηνο του έτους προθεσμίας της παραγραφής (άρθρο 94 εδ. 8' ν.δ. 321/69, πρ.βλ. Εφ. Αθ. 525/1985) που εν προκειμένω είναι το έτος 1993 - τα επικαλούμενα από τον εκκαλούντα περιστατικά (γαστρορραγία - καρδιοπάθεια, η διάρκεια νοσηλείας των οπίων, όπως προκύπτει από τα προσκομισόμενα ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου έγγραφα με αρ. 8482/1998 και 22.9.98 του Π.Γ.Ν. Λάρισας και του Διαγνωστικού Κέντρου "Υγεία" Αθηνών αντίστοιχα, δεν συμπίπτει στο προαναφερθέν τελευταίο εξάμηνο του έτους 1993), δεν αποτελούν απρόβλεπτα γεγονότα εξαιτίας των οπίων να αδυνατούσε να ενεργήσει την επιβαλλόμενη πράξη (άσκηση αγωγής) έστω και αν κατέβαλε την πρόνοια επιμελούς ανθρώπου και επομένως δεν συνιστούν περιστατικά ανώτερης βίας.

508/2000

Πρόεδρος: Σταυρούλα Σταμούλη - Σειραγάκη

Εισηγήτρια: Κωνσταντινία Μαργαρίτη

ΔΙΑΚΟΠΗ δίκης. Γνωστοποίηση αυτής και επανάληψη. Σε περίπτωση διακοπής της δίκης λόγω θανάτου του διαδίκου, εφόσον εκκρεμεί αποδοχή κληρονομίας, η προθεσμία προς υποθολή δήλωσης επανάληψης της δίκης δεν αρχίζει πριν από την αποδοχή.

Επειδή, ο Κώδικας διοικητικής Δικονομίας (Ν. 2717/99) στο άρθρο 140 αυτού ορίζει ότι: "1. Η δίκη διακόπτεται αν κατά τη διάρκειά της και πριν από την τελευταία συνίτηση, αποθίσει διάδικος ή νόμιμος αντιπρόσωπός του ή επέλθει στο πρόσωπο τους μεταβολή που να επηρεάζει την ικανότητά τους προς διενέργεια διαδικαστικών πράξεων. Σε περίπτωση ομοδικίας, η διακοπή αφορά μόνο το διάδικο στο πρόσωπο του οποίου ή του νόμιμου αντιπροσώπου του επίλθει η μεταβολή. Αν πρόκειται για αναγκαστική ομοδικία, ο λόγος διακοπής που συντρέχει ως προς έναν από τους ομοδίκους, επιφέρει τη διακοπή της δίκης ως προς όλους. 2. Η διακοπή επέρχεται αφότου γνωστοποιηθεί ο λόγος που την προκάλεσε. Η γνωστοποίηση διενεργείται είτε με κατάθεση σχετικού δικογράφου στο γραμματέα του δικαστηρίου, είτε με προφορική δήλωση, στο ακροατήριο ή εκτός του ακροατηρίου κατά τη διενέργεια διαδικαστικής πράξης, από οποιονδήποτε έχει δικαίωμα να επαναλάβει τη δίκη ή από τον τελευταίο πληρεξούσιο δικηγόρο εκείνου στο πρόσωπο του οποίου συνέτρεξε ο λόγος της διακοπής. 3. Η κατά την προηγούμενη παράγραφο γνωστοποίηση πρέπει υποχρεωτικώς να συνοδεύεται από όλα τα έγγραφα τα αποδεικνύονται το λόγο της διακοπής. 4. Αν ο λόγος της διακοπής γνωστοποιηθεί κατά τη διενέργεια διαδικαστικής πράξης, δεν προχωρεί η διενέργεια της πράξης αυτής και η υπόθεση εισάγεται στο ακροατήριο για να διαπιστωθεί η διακοπή της δίκης. 5. Η διαπίστωση από το δικαστήριο της διακο-

πής της δίκης ανακοινώνεται στους διαδίκους που τυχόν δεν παραστάθηκαν κατά τη συζήτηση αυτή, με κοινοποίηση του σχετικού πρακτικού” στο άρθρο 41 αυτού ότι, “Η δίκη που διακόπηκε επαναλαμβάνεται αν, μέσα σε εξήντα (60) ημέρες από τη συνεδρίαση κατά την οποία διαπιστώθηκε η διακοπή της, κάποιο από τα πρόσωπα που δικαιούνται, υποβάλει, προς το γραμματέα του δικαστηρίου, δικόγραφο περιέχον σχετική δήλωση. Σε περίπτωση που εκκρεμεί αποδοχή κληρονομιάς, η προθεσμία αυτή δεν αρχίζει πριν από την αποδοχή. Η δήλωση μπορεί να γίνει και προφορικώς στο ακροατήριο κατά τη συνεδρίαση κατά την οποία διαπιστώθηκε η διακοπή της δίκης. Η κατά τις προηγούμενες περιόδους δήλωση δεν επιφέρει κανένα έννομο αποτέλεσμα αν σε κάθε περίπτωση, δεν συνοδεύεται από κατάσταση με τα ονόματα και τις διευθύνσεις των τυχόν λοιπών προσώπων που έχουν επίσης δικαίωμα επανάληψης. 2. Αν η επανάληψη της δίκης γίνει ύστερα από δήλωση που υποβλήθηκε προφορικώς στο ακροατήριο, κατά τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο, μπορεί κατά την ίδια συνεδρίαση να προχωρήσει και η συζήτηση της υπόθεσης, αν, κατ’ αυτήν παρίστανται όλοι όσοι έχουν δικαίωμα να επαναλάβουν τη δίκη. Άλλιώς η συζήτηση της υπόθεσης αναβάλλεται, ώστε να κλητευτούν και τα πρόσωπα αυτά. 3. Αν κανένα από τα πρόσωπα που δικαιούνται να επαναλάβουν τη δίκη δεν προβεί στις κατά την παρ. 1 ενέργειες, η δίκη επαναλαμβάνεται αυτοδικαίως. Προς τούτο ορίζεται νέα δικάσιμος ή νέα ημερομηνία για τη διενέργεια της διαδικαστικής πράξης κατά τις οποίες και κλητεύονται όλοι οι διάδικοι. Αν δεν είναι δυνατή η ανεύρεση των προσώπων που δικαιούνται σε επανάληψη της δίκης, θέση κλήτευσης προς αυτούς επέχει η θυροκόλληση της πράξης ορισμού της νέας δικασίμου..... στο κατάστημα του δικαστηρίου και στην κατοι-

κία του διαδίκου στο πρόσωπο του οποίου συνέτρεξε ο λόγος που επέφερε τη διακοπή ή στην κατοικία του νόμιμου αντιπροσώπου του.

Επειδή εν προκειμένω η κλήτευση του εκκαλούντος για να παρασταθεί κατά τη συζήτηση της υπό κρίση εφέσεως έγινε νόμιμα και εμπρόθεσμα, όπως προκύπτει από το σχετικό (από 15.3.2000) αποδεικτικό επιδόσεως (η επίδοση της κλήσεως έγινε στο δικηγόρο Γ.Σ. που υπογράφει το δικόγραφο της από 22.7.97 εφέσεως ως πληρεξούσιος του εκκαλούντος). Ομως, όπως προκύπτει από τη σχετική με ημερ/νία 18.4.2000 πράξη της γραμματείας του Δικαστηρίου αυτού κατατέθηκαν και περιλαμβάνονται στα στοιχεία του φακέλλου η με αριθ. 529/14.9.97 ληξιαρχική πράξη θανάτου της Ληξιάρχου Λάρισας από την οποία προκύπτει ο θάνατος του εκκαλούντος στις 13.9.97 και το 4110/2000 πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης του εκκαλούντος, του Δήμου Λ. σύμφωνα με το οποίο ο τελευταίος είχε νυμφευθεί την Β.Β. χωρίς ο γάμος αυτός να έχει λυθεί με διαζύγιο και απέκτησαν δύο παιδιά, την Ε. και την Π.Μ γεννηθέντα αντίστοιχα την 30.8.86 και 15.11.89. Μετά τα παραπάνω, ενόψει του θανάτου του εκκαλούντος, η παρούσα δίκη πρέπει να διακοπεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 140 Κώδ. Διοικ. Δικονομίας (Ν. 2717/99) και να ανακοινωθεί η εν λόγω διακοπή στους κληρονόμους και εν γένει δικαιούμενους να επαναλάβουν αυτή, συγκεκριμένα δε στα παραπάνω αναφερόμενα πρόσωπα, σύζυγο Β.Β. και τέκνα του θανόντος εκκαλούντος. Κατ’ ακολουθίαν των πιο πάνω, πρέπει η συζήτηση της υπό κρίση έφεσης να διακοπεί λόγω θανάτου του εκκαλούντα και να διαταχθεί η επανάληψη της, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο διατακτικό της παρούσας.

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΧΟΛΙΑ - ΕΙΔΗΣΕΙΣ - ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

- Στις 3-2-2000 το Δ.Σ. του ΔΣΛ παρέθεσε γεύμα στους συνταξιούχους Δικηγόρους στον “ΠΗΓΑΣΟ” για να τους τιμίσει.
- Στις 7.6.2000 ο Σύλλογός μας διοργάνωσε ημέρα αιμοδοσίας για τα μέλη του με σκοπό την ενίσχυση της Τράπεζας Αίματος του Συλλόγου.
- Στις 29.6.2000 το ΔΣ του ΔΣΛ διοργάνωσε στην “ΠΙΣΙΝΑ” την καθιερωμένη ετήσια συνεστίασή του για τη λήξη του δικαστικού έτους με τη συμμετοχή των δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργών και των δικαστικών υπαλλήλων. Οι συνάδελφοι Ανδρ. Καλογιάννης και Αθαν. Ζιώζιας με τους συνεργάτες τους μας χάρισαν μια όμορφη και κεφάτη καλοκαιρινή βραδιά.
- Στις 3.10.2000, οι Προϊστάμενοι των Δικαστηρίων της Λάρισας, ο Σύλλογος των Δικαστικών Υπαλλήλων και ο Δικηγορικός Σύλλογος Λάρισας τίμησαν τον Προστάτη της Δικαιοσύνης Άγιο Διονύσιο με τη συμμετοχή τους στη θεία λειτουργία που τελέστηκε στον Άγιο Αχιλλείο και στη δεξιώση που δόθηκε στη συνέχεια στο Δικαστικό Μέγαρο. Τον πανηγυρικό της ημέρας εξεφόνησε ο Πρόεδρος του ΔΣΛ κ. Φ. Νάνης.
- Στις 16 και 17 Δεκεμβρίου 2000 στην Αθήνα διοργανώθηκε Πανελλήνια Συνδιάσκεψη με αντικείμενο “ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ” με τη φροντίδα και ευθύνη της Ένωσης Δικαστών και Εισαγγελέων της Ένωσης Δικαστικών Λειτουργών Συμβουλίου της Επικρατείας, της Ένωσης Εισαγγελέων, της Ένωσης Διοικητικών Δικαστών, της Ένωσης Δικαστικών Λειτουργών του Ελεγκτικού Συνεδρίου, της Ολομέλειας Προεδρών Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδας και της Ομοσπονδίας Δικαστικών Υπαλλήλων Ελλάδος. Οι εισηγήσεις ήταν πολλές και ενδιαφέρουσες και αναφέρονταν σε πρακτικά θέματα, που απασχολούν έντονα τη Δικαιοσύνη, οι δε εισηγητές, Δικαστικοί και Εισαγγελικοί Λειτουργοί, Δικηγόροι και Δικαστικοί Γραμματείς τόνισαν με έμφαση τα κενά Δικαστών και Δικαστικών Υπαλλήλων, την έλλειψη κατάλληλων και ευπρεπών κτιρίων και υλικοτεχνικής υποδομής και πρότειναν διάφορες πρακτικές λύσεις για την ταχύτερη και ορθότερη απονομή της Δικαιοσύνης σ' όλους τους κλάδους της. Οι εισηγήσεις, οι παρεμβάσεις και τα πορίσματα της συνδιάσκεψης ήταν πολύ ενδιαφέροντα και χρήσιμα και πιστεύουμε ότι αποτέλεσαν μία καλή ευκαιρία για να ταραχθούν τα στάσιμα και λιμνάζοντα ύδατα (προβλήματα) της Δικαιοσύνης. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να τονισθεί ότι για πρώτη φορά πραγματοποιήθηκε Συνδιάσκεψη με τη συνεργασία όλων των Δικαστικών Ενώσεων, των Δικηγορικών Συλλόγων της χώρας και της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας των Δικαστικών Υπαλλήλων για τα λειτουργικά προβλήματα της Δικαιοσύνης και επικροτήθηκε από τον νομικό κόσμο της χώρας. Τα πρακτικά της Συνδιάσκεψης θα δημοσιευθούν προσεχώς σε ειδικό τόμο. Στις 16 και 17 Δεκεμβρίου 2000 στην Αθήνα διοργανώθηκε Πανελλήνια Συνδιάσκεψη με αντικείμενο “ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ” με τη φροντίδα και ευθύνη της Ένωσης Δικαστών και Εισαγγελέων της Ένωσης Δικαστικών Λειτουργών Συμβουλίου της Επικρατείας, της Ένω-

στης Εισαγγελέων, της Ένωσης Διοικητικών Δικαστών, της Ένωσης Δικαστικών Λειτουργών του Ελεγκτικού Συνεδρίου, της Ολομέλειας Προέδρων Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδας και της Ομοσπονδίας Δικαστικών Υπαλλήλων Ελλάδος. Οι εισηγήσεις ήταν πολλές και ενδιαφέρουσες και αναφέρονταν σε πρακτικά θέματα, που απασχολούνταν έντονα τη Δικαιοσύνη, οι δε εισηγητές, Δικαστικοί και Εισαγγελικοί Λειτουργοί, Δικηγόροι και Δικαστικοί Γραμματείς τόνισαν με έμφαση τα κενά Δικαστών και Δικαστικών Υπαλλήλων, την έλλειψη κατάλληλων και ευπρεπών κτιρίων και υλικοτεχνικής υποδομής και πρότειναν διάφορες πρακτικές λύσεις για την ταχύτερη και ορθότερη απονομή της Δικαιοσύνης σ' όλους τους κλάδους της. Οι εισηγήσεις, οι παρεμβάσεις και τα πορίσματα της συνδιάσκεψης ήταν πολύ ενδιαφέροντα και χρήσιμα και πιστεύουμε ότι αποτέλεσαν μία καλή ευκαιρία για να ταραχθούν τα στάσιμα και λιμνάζοντα ύδατα (προβλήματα) της Δικαιοσύνης. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να τονισθεί ότι για πρώτη φορά πραγματοποιήθηκε Συνδιάσκεψη με τη συνεργασία όλων των Δικαστικών Ενώσεων, των Δικηγορικών Συλλόγων της χώρας και της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας των Δικαστικών Υπαλλήλων για τα λειτουργικά προβλήματα της Δικαιοσύνης και επικροτήθηκε από τον νομικό κόσμο της χώρας. Τα πρακτικά της Συνδιάσκεψης θα δημοσιευθούν προσεχώς σε ειδικό τόμο.

- Στις 21. 12. 2000 πραγματοποιήθηκε η δεύτερη αιμοδοσία του ΔΣΛ για ενίσχυση της Τράπεζας Αίματος και οργανώθηκε στο Δικαστικό Μέγαρο Λάρισας σύντομη κριστουγεννιάτικη γιορτή με βυζαντινούς ύμνους και κάλαντα που μας έφαλε η Χορωδία Βυζαντινής Μουσικής της Ιεράς Μητρόπολης Λάρισας και Τυρνάβου υπό την διεύθυνση του συναδέλφου Αθαν. Κουφοδήμου και τη συμμετοχή σ' αυτήν Δικηγόρων και Δικαστών. Επακολούθησε μικρή δεξίωση και ανταλλαγή ευχών για τα Χριστούγεννα και το Νέο έτος μεταξύ Δικαστών, Δικαστικών Υπαλλήλων και Δικηγόρων.

ΑΠΟΨΕΙΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΥΘΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΠΟΥ ΥΠΟΒΛΗΘΗΚΑΝ ΣΤΟΝ ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

Στις 7 Νοεμβρίου 2000 το Δ.Σ. του ΔΣΛ είχε πολύωρη συνάντηση με τον νέο Προϊστάμενο του Πρωτοδικείου Λάρισας, με τον οποίο συζήτησε δια μακρών τα προβλήματα, που υπάρχουν στο Πρωτοδικείο Λάρισας και τις σχέσεις Δικαστών και Δικηγόρων. Ειδικότερα του υπέβαλε γραπτή κατάσταση με τα παρακάτω θέματα:

1. Συμφωνούμε με την κατάργηση της προεκφώνησης των υποθέσεων αρμοδιότητος Μονομελούς Πρωτοδικείου με την προϋπόθεση να ελέγχεται πριν τη διανομή ή συνεκδίκαση συναφών υποθέσεων, ώστε να χρεώνονται στον ίδιο Εισηγητή Πρωτοδίκη, και η βέβαιη αναβολή των υποθέσεων (ύστερα από τη συναίνεση των Δικηγόρων και των δύο διαδίκων) ν' αναγγέλλεται τουλάχιστον τρεις ημέρες πριν την συζήτηση των αγωγών, ώστε να υπάρχει δικαιότερη κατανομή των υποθέσεων στους Εισηγητές Πρωτοδίκες και ταχύτερη εκδίκαση τους κατά την ημέρα της δίκης.

2. Συμφωνούμε ο προσδιορισμός των υποθέσεων Πολυμελούς και Μονομελούς Πρωτοδικείου τακτικής διαδικασίας να γίνεται κάθε Τρίτη και όχι ανά δεκαπενθήμερο όπως μέχρι σήμερα.

3. Για τη λειτουργία ειδικών διακεκριμένων τμημάτων στο Πρωτοδικείο δεν αντιλέγομε, πλην τη δυνατότητα πραγματοποίησης αυτής να την αποφασίσετε σεις εκτιμώντας τα πραγματικά δεδομένα από πλευράς φόρτου εργασίας και αριθμού Πρωτοδικών.

4. Ζητούμε ν' αυξηθεί ο αριθμός των Δικαστών που δικάζουν υποθέσεις του Μονομελούς Πρωτοδικείου και ιδιαίτερα των αυτ/των από 2 σε 3, διότι σήμερα παρατηρείται μεγάλη καθυστέρηση και σε μερικές περιπτώσεις η εκδίκαση συνεχίζεται και την επομένη ημέρα με δυσμενείς επιπτώσεις και προβλήματα και για τους Δικαστές και για τη Γραμματεία και για τους Δικηγόρους.

5. Ν' αυξηθεί ο αριθμός των υποθέσεων του πινακίου, διότι από τις προσδιοριζόμενες υποθέσεις σχεδόν οι μισές αναβάλλονται ή ματαιώνονται.

6. Να μη γίνονται Ολομέλειες ή Διασκέψεις των Πρωτοδικών ημέρα Τρίτη, διότι διακόπτονται οι συνεδριάσεις του Μονομελούς Πρωτοδικείου για μία ή και για δύο ώρες, πράγμα όχι σωστό για όλους μας.

7. Στο Δ' Τριμελές Πλημ/κείο οι αναβολές να ζητούνται και να χορηγούνται στην αρχή της συνεδρίασης και για όλες τις υποθέσεις του πινακίου.

8. Η πρόβλεψη του πιθανού χρόνου εκδίκασης των υποθέσεων του Τριμελούς Πλημ/κείου με κατανομή τους σε συγκεκριμένο χρόνο θα διευκόλυνε πολύ τους Δικηγόρους, τους διαδίκους και τους μάρτυρες.

9. Τα αναπληρωματικά μέλη του Δικαστηρίου καλό είναι να βρίσκονται στη θέση τους εγκαίρως για να μην δημιουργείται χασμαδία και κατασπατάληση του χρόνου.

10. Τα διαλείμματα να μην είναι πάνω από μισή ώρα και να τηρούνται από το Δικαστήριο.

11. Η έκδοση, καθαρογραφή και θεώρηση των αποφάσεων να ελέγχεται και να γίνεται σε σύντομο χρονικό διάστημα.

12. Ζητούμε περισσότερη και στενότερη συνεργασία των Δικαστών με τους Δικηγόρους και ιδιαίτερα τους νέους.

13. Ζητούμε την κάλυψη των κενών θέσεων των Δικαστικών υπαλλήλων του Πρωτοδικείου που χρονίζει απαράδεκτα.

14. Η Επιθεώρηση του Πρωτοδικείου φρονούμε ότι θα ήταν χρησιμότερη αν γινόταν από τους Προέδρους Εφετών και όχι τον Επιθεωρητή Αρεοπαγίτη.

15. Ζητούμε αύξηση των θέσεων των Πρωτοδικών κατά τρεις (3).

16. Ζητούμε περισσότερο ενδιαφέρον και στενότερη συνεργασία του κ. Προϊσταμένου του Πρωτοδικείου με τον Δικηγορικό Σύλλογο και τον κ. Εισαγγελέα Πρωτοδικών για την λειτουργία του Δικαστικού Μεγάρου, την λειτουργία του Αρχείου και των Τουαλετών, που σήμερα λειτουργούν κατά τρόπο ανθυγιεινό, απαράδεκτο και προσβλητικό για τον πολιτισμό μας.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΛΑΧΙΣΤΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΩΝ ΑΜΟΙΒΩΝ

Σύμφωνα με κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δκαιοσύνης, οι ελάχιστες αμοιβές των Δικηγόρων καθορίζονται πλέον ως εξής:

I. ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΣΕ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ

A' ΠΟΙΝΙΚΕΣ

A1. Παραστάσεις στα Δικαστήρια

1. Ενώπιον Πταισματοδικείου	75
2. Ενώπιον Μονομελούς Πλημ/κείου	110
3. Ενώπιον Τριμελούς Πλημ/κείου	200
4. Ενώπιον Εφετείου:	
α) επί πλημμελημάτων	460
β) επί κακουργημάτων	920
γ) επί κακουργημάτων (αιτ. αναστολής)	460
5. Ενώπιον Πενταμελούς Εφετείου	1320
5a. Ενώπιον Πενταμελούς Εφετείου (Αίτηση αναστολής)	610
Ενώπιον Κακουργιοδικείου (Μ.Ο.Δ.)	1230
Ενώπιον Κακουργιοδικείου (Μ.Ο.Ε.)	1530
7. Ενώπιον Στρατοδικείου ή Ναυτικού ή Αεροδικείου:	
α) επί πλημμελημάτων	210
β) επί κακουργημάτων	550
8. Ενώπιον Αναθεωρητικού:	
α) επί πλημμελημάτων	450
β) επί κακουργημάτων	750
9. Ενώπιον του Αρείου Πάγου:	
α) για πλημμέλημα	950
β) για κακούργημα	1400
10. Ενώπιον Συμβουλίου Πλημ/κών	220
11. Ενώπιον Συμβουλίου Εφετών	400

2. Παράσταση σε απολογία κατηγορουμένου	
a) Ενώπιον ανακριτικού υπαλλήλου	135
b) Ενώπιον ανακριτού για πλημμέλημα	210
γ) Ενώπιον ανακριτού για κακούργημα	520
3. Παράσταση σε άλλες ανακριτικές πράξεις	
a) Ενώπιον ανακριτικού υπαλλήλου	135
b) Ενώπιον ανακριτού	210
4. Υπομνήματα	
a) Κατά το στάδιο της προανάκρισης	100
b) Κατά το στάδιο της ανάκρισης	200
γ) Προς το Συμβούλιο Πλημ/κών	220
δ) Προς το Συμβούλιο Εφετών.....	380
a) ως Συμβούλιο Α' βαθμού	380
β) για την υποστήριξη εφέσεως κατά βουλεύματος	380
ε) Επί αιτήσεως αναθεωρήσεως	380
z) Επί αιτήσεως αναιρέσεως	380
5. Μνηύσεις - Αιτήσεις - Ένδικα μέσα	
a) Σύνταξη μίνυσης	130
b) Σύνταξη αίτησης προς ποινικές αρχές	80
γ) Σύνταξη αίτησης αναστολής της ποινής	200
δ) Σύνταξη αίτησης χάριτος	350
ε) Έφεση κατά βουλεύματος	390
σ) Έφεση κατ' αποφάσεως Πλημ/κείου	135
z) Αναίρεση κατ αποφάσεως Πλημ/κείου και Εφετείου	500
n) Αίτηση ακύρωσης απόφασης Πλημ/κείου	160
θ) Αίτηση ακύρωσης απόφασης Εφετείου	160

B' ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΕΙΟ

a) Εργατικά

Αγωγή:	80
Παράσταση:	60
Προτάσεις:	60

α1) Αιτήσεις

1. Για σύνταξη κάθε αίτησης	60
2. Παράσταση	35
3. Προτάσεις	60

β) Διαδικασία απόδοσης μισθίου

1. Αγωγή	80
2. Παράσταση	50
3. Προτάσεις	100
4. Αίτηση για έκδοση διαταγής απόδοσης μισθίου	100

γ) Αυτοκινητικές διαφορές

1. Αγωγή	40
2. Παράσταση	60
3. Προτάσεις	40

δ) Πίνακες Μηχανικών - Ιατρών - Μεσιτών κλπ

α) Αγωγή	70
β) Παράσταση	80
γ) Προτάσεις	70

ε) Ασφαλιστικά μέτρα νομίς

Αίτηση	90
Παράσταση	90
Αυτοψία	90
Σημείωμα	90

στ) Ασφαλιστικά μέτρα γενικά:

α) Αίτηση	75
β) Παράσταση	55
γ) Σημείωμα	65
ζ) Μικροδιαφορές	60

η) Συγγενικά συμβούλια - Λογοδοσίες κλπ

1. Αίτηση για σύγκληση Συγγενικού Συμβουλίου	70
2. Σύνταξη εκθέσεως επί λογοδοσιών	70
3. Σύνταξη εκθέσεως επί δηλώσεων	70
4. Αίτηση για σφράγιση ή αποσφράγιση	70
5. Δηλώσεις επί κατασκέσεων	70

6. Αίτηση για την αντικατάσταση μεσεγγυούχου	70
7. Αίτηση για ένορκες βεβαιώσεις	70
8. Παράσταση σε χειραφεσία, συγγενικά συμβούλια, λογοδοσίες, δηλώσεις	90
9. Κάθε παράσταση	90
θ) Διαδικασία πιστωτικών τίτλων	
1. Αγωγή	40
2. Παράσταση	65
3. Προτάσεις	50
ι) Αίτηση για έκδοση διαταγής πληρωμής	60
κ) Ανακοπές κάθε είδους	
1. Ανακοπή	60
2. Παράσταση	45
3. Προτάσεις	55
λ) Ανταγωγές γενικά	45
μ) Παρεμβάσεις	45
ν) Αιτήσεις διάφορες	
1. Σύνταξη αίτησης για θέματα μη ειδικώς αναφερόμενα στον Κωδ. Δικηγ.	75
2. Παράσταση κατά τη συζήτηση τέτοιων αιτήσεων	75
3. Σύνταξη αίτησης προτίμησης ή ορισμού δικαιούμου αναβολής εκτέλεσης αποφάσεων περί εξώσεως περί ¹ παροχής απογράφου, παραστάσεως προθεσμίας	75
4. Παράσταση κατά τη συζήτηση τέτοιων αιτήσεων	75
ξ) Τακτική διαδικασία	
1. Σύνταξη αγωγής, παρέμβασης, τριτανακοπής	65
2. Προτάσεις	55
3. Παράσταση	65
4. Αίτηση για συντηρητική απόδειξη	65
5. Αγωγή περί επιδείξεως εγγράφου	65
6. Αίτηση για εξαίρεση πραγματογνώμονος	65
7. Γνωστοποίηση μαρτύρων	45
8. Αιτήσεις προς τον Εισηγητή	45

9. Κλήση προς μάρτυρα ή πραγματογνώμονα	45
10. Παράσταση κατά την εξέταση μάρτυρος	80
11. Παράσταση κατά την εξέταση μάρτυρος επί του επιδίκου.....	120
12. Παράσταση κατά τη δόση όρκου διαδίκου ή πραγματογνώμονος	75
13. Κλήση προς διάδικο	65
14. Σύνταξη δηλώσεως επαγγηλίας ή αντεπαγγηλίας όρκου	75
15. Προτάσεις μετ' απόδειξη	110
16. Παράσταση μετ' απόδειξη	100

ΜΟΝΟΜΕΛΕΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ

A) Διαδικασία Μισθωτικών διαφορών

α) Όταν το μίσθωμα είναι μέχρι 200.000 δρχ.

1. Αγωγή	125
2. Παράσταση	95
3. Προτάσεις	95

β) Όταν το μίσθωμα είναι μέχρι 500.000 δρχ.

1. Αγωγή	160
2. Παράσταση	160
3. Προτάσεις	160

γ) Όταν το μίσθωμα είναι πάνω από 500.000 δρχ.

1. Αγωγή	190
2. Παράσταση	250
3. Προτάσεις	250

B) Ασφαλιστικά μέτρα (Γενικά)

1. Αίτηση	100
2. Παράσταση	125
3. Προτάσεις (σημείωμα)	95

Bα) Διατροφές κ.λ.π.

1. Αίτηση	125
2. Παράσταση	95
3. Σημείωμα	95

Γ) Εκουσία δικαιοδοσία

1. Αίτηση	95

2. Παράσταση - Προτάσεις	95
3. Προτάσεις καθού	110
<u>Δ) Πίνακες ιατρών, μυχανικών, μεσοπτών κλπ</u>	
a) Αν το απαιτούμενο ποσό είναι έως 20.000.000	
1. Αγωγή	95
2. Παράσταση	160
3. Προτάσεις	95
b) Αν το αιτούμενο ποσό είναι από 20.000.000 έως 50.000.000	
1. Αγωγή	160
2. Παράσταση	310
3. Προτάσεις	160
γ) Αν το αιτούμενο ποσό είναι από 50.000.000 και άνω	
1. Αγωγή	250
2. Παράσταση	370
3. Προτάσεις	160
<u>E) Τακτική διαδικασία</u>	
1. Αγωγή	95
2. Παράσταση	95
3. Προτάσεις	95
<u>ΣΤ) Αγωγές - ανακοπές γενικά</u>	
5.870 - 44.020	
1. Αγωγή	65
2. Παράσταση	125
3. Προτάσεις	125
44.021 - 88.040	
4. Αγωγή	95
5. Παράσταση	125
6. Προτάσεις	160
88.041 - 234.775	
7. Αγωγή	125
8. Παράσταση	160
9. Προτάσεις	280
234.776 και άνω	

10. Αγωγή	160
11. Παράσταση	220
12. Προτάσεις	340
Z) Αίτηση για την έκδοση διαταγής πληρωμής	
Από 5.870 έως 14.675 ευρώ	130
Από 14.676 έως 58.695 ευρώ	250
Από 58.696 έως 146.735 ευρώ	380
Από 146.736 και άνω	620
H) Αναγκαστική απαλλοτρίωση σε δίκες αναγνώρισης δικαιούχων	
1. Αίτηση	120
2. Παράσταση	90
3. Προτάσεις	90
Ha) Για καθορισμό τιμής μονάδος	
a) Αν το αιτούμενο ποσό είναι έως 58.695	
1. Αίτηση	90
2. Παράσταση	120
3. Προτάσεις	90
b) Αν το αιτούμενο ποσό είναι άνω των 58.695	
1. Αίτηση	150
2. Παράσταση	150
3. Προτάσεις	150
Θ) Εργατικές διαφορές	
1. Αγωγή	130
2. Παράσταση	95
3. Προτάσεις	95
I) Διατροφές (ανεξαρτήτως ποσού)	
1. Αγωγή	130
2. Παράσταση	95
3. Προτάσεις	95
K) Αυτοκινητικές διαφορές	
a) Για ποσό από 5.870 έως 29.345	
1. Αγωγή	70
2. Παράσταση	80

3. Προτάσεις	65
8) Για ποσό από 29.346 έως 88.040	
1. Αγωγή	95
2. Παράσταση	125
3. Προτάσεις	95
γ) Για ποσό από 88.041 και άνω	
1. Αγωγή	95
2. Παράσταση	125
3. Προτάσεις	95

Λ) Ανταγωγές και παρεμβάσεις

Όπως στις αγωγές στην αντίστοιχη διαδικασία.

Σε περίπτωση αντίθετων αγωγών συνεκδικούμενων ένα γραμμάτιο

Μ) Κατά την απόδειξη ό,τι ισχύει στο Πολυμελές Πρωτοδικείο

ΠΟΛΥΜΕΛΕΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ

a) Εκουσία δικαιοδοσία και Τακτική (Μη αποτιμητές)

1. Αίτηση	110
2. Παράσταση	130
3. Προτάσεις	110
8) Εφέσεις	
1. Έφεση κατ' απόφασης Ειρηνοδικείου	110
2. Παράσταση	125
3. Προτάσεις	110

γ) Τακτική διαδικασία

Από 44.020 έως 117.390

1. Αγωγή	125
2. Παράσταση	160
3. Προτάσεις	190

Από 117.391 έως 293.470

1. Αγωγή	190
2. Παράσταση	220
3. Προτάσεις	310

Από 293.471 έως 880.410

1. Αγωγή	340
2. Παράσταση	340
3. Προτάσεις	340
Από 880.411 έως 1.467.350	
1. Αγωγή	530
2. Παράσταση	530
3. Προτάσεις	530
Από 1.467.351 και άνω	
1. Αγωγή	770
2. Παράσταση	770
3. Προτάσεις	770
δ) Απόδειξη	
1. Αίτηση για την εξέταση μαρτύρων	70
2. Γνωστοποίηση μαρτύρων	70
3. Κλήση προς μάρτυρα	70
4. Παράσταση κατά την εξέταση μαρτύρων	80
5. Αίτηση παράτασης προθεσμίας	80
6. Παράσταση κατά τη συζήτησή της	50
7. Σύνταξη αίτησης για συντηρητική απόδειξη	80
8. Σύνταξη αγωγής για επίδειξη εγγράφου	80
9. Δηλώση επαγγωγής ή αντεπαγγωγής όρκου	80
10. Παράσταση κατά τη δόση του όρκου των διαδίκων ή πραγματογνωμόνων	60
11. Παράσταση σε αυτοψία ή πραγματογνωμοσύνη	120
12. Παράσταση - Προτάσεις μετ' απόδειξη	220
ε) Πτωχευτική Διαδικασία	
1. Σύνταξη δηλώσης εμπόρου για αναστολή πληρωμών	120
2. Αίτηση πτώχευσης	90
3. Αίτηση προς τον Εισηγητή πτώχευσης	75
4. Αίτηση προς το Πτωχευτικό Δικαστήριο	100
5. Αίτηση προς τον Εισηγητή	100
6. Πτωχευτική ανακοπή	100
7. Αίτηση επικυρώσεως πτωχευτικού συμβιβασμού	100
8. Αίτηση διαρρήξεως - ανατροπής ή ακυρώσεως πτωχευτ. συμβιβ.	100
9. Παράσταση κατά την εξέλεγξη των πιστώσεων	100

10. Αίτηση ανακλήσεως πτωχεύσεως	90
11. Υπόμνημα ή λογοδοσία συνδίκου	50
12. Παράσταση:	
α) Κατά την απογραφή	120
β) Κατά την επαλήθευση των απαιτήσεων	150
γ) Κατά τις συνελεύσεις για την εκλογή συνδίκου	130
δ) Κατά τις συνελεύσεις για την ένωση πιστωτών	130
ε) Για κατάθεση εγγράφων στον Γραμματέα	70
13. Προσφυγή οποιαδήποτε προς το δικαστήριο	100
14. Υπόμνημα συνδίκου σε κάθε στάση της δίκης	100
15. Για τη σύνταξη αντιρρήσεων ή ανακοπής κατά συμβιβασμού ή αγωγής περί ακυρώσεως ή διαρρήξεως συμβιβασμού	80
16. Παράσταση	50
17. Προτάσεις	50
στ) Ανταγωγές και παρεμβάσεις	
Όπως στις αγωγές στην αντίστοιχη διαδικασία	
Σε περίπτωση αντίθετων αγωγών συνεκδικαζομένων ένα γραμμάτιο	

ΑΝΑΚΟΠΕΣ - ΤΡΙΤΑΝΑΚΟΠΕΣ - ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

Όπως οι αγωγές σε αντίστοιχης βαθμίδας δικαστήριο

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΔΙΚΗΣ

1. Ανακοίνωση δίκης:

α) Ενώπιον του Ειρηνοδικείου	75
β) Ενώπιον άλλων Δικαστηρίων	120

2. Ανακοίνωση δίκης με προσεπίκληση για παρέμβαση:

α) Ενώπιον του Ειρηνοδικείου	75
β) Ενώπιον Πρωτοδικείων	120

ΕΦΕΤΕΙΟ

1. Έφεση	150
2. Παράσταση	180
3. Προτάσεις	200
4. Προτάσεις επομένων συζητήσεων	240
5. Προτάσεις για υποθέσεις εκούσιας δικαιοδοσίας	260
6. Όταν το Εφετείο δικάζει σε πρώτο βαθμό	
α. Αγωγή	105

6. Παράσταση	150
γ. Προτάσεις	240

Διατροφές - Εργατικές - Μισθωτικές - αυτοκινητικές:

1. Έφεση	130
2. Παράσταση	140
3. Προτάσεις	130

Σε περίπτωση συνεκδίκασης αντίθετων εφέσεων ένα γραμμάτιο

ΑΡΕΙΟΣ ΠΑΓΟΣ

1. Αίτηση αναίρεσης	380
2. Πρόσθετοι λόγοι	250
3. Παράσταση	430
4. Προτάσεις αναιρεσία/αναιρεσίβλ.	500
5. Αναστολή	
α) Αίτηση	170
β) Παράσταση	610
γ) Σημείωμα	150

Διατροφές - Εργατικές - Μισθωτικές

α. Αίτηση	220
β. Πρόσθετοι λόγοι	160
γ. Παράσταση	320
δ. Προτάσεις αναιρεσία/αναιρεσίβλ	290

Γ) ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑΜΟΝΟΜΕΛΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ

1. Προσφυγή	80
2. Παράσταση	60
3. Υπόμνημα	80

ΤΡΙΜΕΛΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ

1. Προσφυγή	110
2. Παράσταση	190
3. Υπόμνημα	80

Προσφυγές ασφαλισμένων - Υπαλλήλων

α. Προσφυγές	80
β. Παράσταση	150

γ. Υπόμνημα	50

Αγωγές: όπως η κλιμάκωση Μονομελούς Πρωτοδικείου

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΕΦΕΤΕΙΟ

1. Έφεση ή αίτηση ακύρωσης	220
2. Παράσταση	240
3. Υπόμνημα	80

Στις περιπτώσεις παρέμβασης ισχύουν όσα και για τα κύρια δικόγραφα.

Αίτηση Αναστολής μείωση κατά ½

Εφέσεις ασφαλισμένων ή αιτήσεις ακύρωσης υπαλλήλων:

1. Έφεση ή αίτηση	160
2. Παράσταση	200
3. Υπόμνημα	65

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

1. Αίτηση ακύρωσης ή αναίρεσης	160
2. Παράσταση	200
3. Υπόμνημα	65

Υπαλληλικές προσφυγές ή εφέσεις, αιτήσεις αναίρεσης ασφαλισμένων:

a. Αίτηση - έφεση	190
β. Πρόσθετοι λόγοι	125
γ. Παράσταση	250
δ. Υπόμνημα	125

ΣΗΜΑΤΑ

Διοικητική επιτροπή σημάτων

1. Αίτηση - Κατάθεση σήματος	200
2. Τριτανακοπή - Παρέμβαση	200
3. Παράσταση	250
4. Υπόμνημα	200

ΑΝΩΤΑΤΟ ΕΙΔΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

1. Αίτηση	750
2. Συζήτηση - Υπόμνημα	1000

Καθ' ού	1300

ΕΚΛΟΓΟΔΙΚΕΙΟ

1. Αίτηση	600
2. Συζήτηση - Υπόμνημα	900
Καθ' ού	1200

ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ - ΑΘΛΗΤΙΚΟΙ ΔΙΚΑΣΤΕΣ**A' ΠΙΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟ**

1. Αίτηση	220
2. Παράσταση	150
3. Υπόμνημα	270

B' ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΟ

1. Έφεση	180
2. Παράσταση	150
3. Υπόμνημα	210

G' ΔΙΑΙΤΗΤΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ - ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΩΝ κ.α.

1. Έφεση	120
2. Παράσταση	90
3. Υπόμνημα	90

ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

a) Τμήματα

1. Έφεση ή αναίρεση	125
2. Παράσταση	185
3. Υπόμνημα	125

b) Ολομέλεια

1. Παράσταση	370
2. Υπόμνημα	250

II. ΕΞΩΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΜΟΙΒΕΣ

Για την παροχή συμβουλών στους εντολείς	60
(ανά ώρα)	

ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΤΟΣ 2000 (8ο)

ΕΤΗΣΙΑ ΕΥΡΕΤΗΡΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΤΟΥΣ

1. Ευρετήριο άρθρων - μελετών - σχολίων	354
2. Αλφαριθμητικό ευρετήριο	355
3. Αριθμητικό ευρετήριο αποφάσεων	391

Ευρετήριο άρθρων

Φιλίππου Ανδρέου, Δικηγόρου:

Η μετατροπή της ποινής σε παροχή κοινωφελούς εργασίας	3
Η ακάλυπτη επιταγή	163

Ναπολέοντα Ζούκα, Εφέτη:

Γραμματικοί και συντακτικοί κανόνες για τη σωστή χρήση της δημοτικής γλώσσας	9

Βίκυς Καραγιώργου, Δικηγόρου:

Ο εξέχων ρόλος τους Ευρωπαϊκού νομικού πολιτισμού στη διαδικασία της Ευρω- παικής Ενοποίησης	19

Δημητρίου Γ. Μπαλατσούκα, Δικηγόρου:

Προστασία εργαζομένων σε περιπτώσεις μεταφοράς μίας εκμετάλλευσης, επιχείρησης ή τμήματος αυτής (77/187/EEC):	
Μία ιστορική αναδρομή	21

Αστερίου Μπουζιά, Δικηγόρου:

Μέθοδοι και προβλήματα ερμηνείας του Συντάγματος.....	165

Φεραίου Νάνη, Δικηγόρου, Προέδρου Δ.Σ.Λ.:

Λειτουργικά Προβλήματα της Δικαιοσύνης.....	171

Στέφανου Γ. Παντζαρτζίδη, Δικηγόρου:

Σχόλια στην υπ' αριθ. 431/2000 απόφαση του Εφετείου Λάρισας	238

ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΕΤΟΥΣ 2000

ΑΓΩΓΗ

Αδικοπραξία. Αποζημίωση λόγω βλάβης πράγματος (936 ΑΚ). Αοριστία της αγωγής. Εφ. Λαρ. 462/2000, σ. 258

Αδικοπραξία. Αντικειμενική ευθύνη κατόχου ζώου. Παράλληλη ευθύνη αν η ζημία προήλθε από ενέργειες περισσοτέρων, που ενήργησαν συγχρόνως ή διαδοχικά και δεν μπορεί να διακριθεί τίνος η πράξη επέφερε τη ζημία.

Μίσθωση λιβαδιού. Καταστροφή χορτονομής από εισελθόντα παρανόμως ποίμνια τρίτων. Αποζημίωση. Στοιχεία αγωγής. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 139/2000, σ. 268

Αρμοδιότητα καθ' ύλη. Σε ομοδικία, εφ όσον πρόκειται για διαιρετά δικαιώματα, λαμβάνεται υπ' όψει το αίτημα κάθε ενάγοντος ή το αιτούμενο από κάθε εναγόμενο. Διεκδικητική αγωγή, Πολ. Πρωτ. Λαρ. 579/2000, σ. 96

Επί αναρμοδιότητος και παραπομπής στο αρμόδιο δικαστήριο, η διαφορά καθίσταται εκκρεμής στο δικαστήριο της παραπομπής και οι συνέπειες από την άσκηση της αγωγής διατηρούνται και μετά τη παραπομπή. Πολ. Πρωτ. Λαρ 122/2000, σ. 267

Αρμοδιότητα κατά τόπο. Δωσιδικία της προσωπικής ταυτότητος των ομοδίκων. Η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου, λόγω της κατοικίας του ενός ομοδίκου, συμπαρασύρει και τους άλλους ομόδικους, εκτός αν ο ενάγων δόλια περιέλαβε στην αγωγή του τον ένα ομόδικο για να δημιουργήσει την ως άνω δωσιδικία, οπότε η αγωγή παραπέμπεται αρμοδίως για τους λοιπούς ομόδικους. Πολ.Πρωτ.Λαρ. 151/2000, σ. 272

Αοριστία. Επί αγωγής αδικοπραξίας από τροχαίο ατύχημα, για το ορισμένο του αιτήματος διαφυγόντων εισοδημάτων, δεν απαιτείται η μνεία στο δικόγραφο του ημε-

ροσίου “τζίρου” του καταστήματος του ενάγοντος και των παγίων καθημερινών εξόδων, που διακριθώνονται αποδεικτικά. Εφ. Λαρ. 572/2000, σ.71

Αοριστία. Αγωγή αδικοπραξίας από ακάλυπτη επιταγή. Σε περίπτωση έκδοσης ακάλυπτης επιταγής από εταιρία, ευθύνονται σ' ολόκληρο η εταιρία και το υπογράφον την επιταγή φυσικό πρόσωπο, που ενεργεί ως εκπρόσωπος της εταιρίας. Αναγκαία στοιχεία αγωγής. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 669/99, σ. 89

Αοριστία ισχυρισμού για μείωση ποινικής ρήτρας στο προσήκον μετρο ΕφΛαρ. 502/2000, σ. 33

Αοριστία. Επί αναγωγής του εγγυητού, που πλήρωσε το δανειστή, κατά του πρωτοφειλέτη, πρέπει να αναφέρεται στην αγωγή η εσωτερική έννομη σχέση που συνδέει αυτόν και τον πρωτοφειλέτη. Εφ. Λαρ. 43/2000, σ. 204

Αοριστία. Εικονικότητα. Καταδολίευση δανειστών. Στοιχεία αγωγής αναγνώρισης της ακυρότητας μιας σύμβασης, ως εικονικής, ή διάρρηξης αυτής, ως καταδολιευτικής. Εφ. Λαρ. 43/2000, σ. 204

Αντικειμενική σώρευση αιτημάτων. Στην περίπτωση αυτή, επί περιορισμού των αγωγικών αιτημάτων, εφ όσον δεν γίνεται αναλογικώς περιορισμός τούτων, πρέπει να προσδιορίζονται συγκεκριμένα, τα αιτήματα στα οποία αναφέρεται ο περιορισμός, αλλιώς υπάρχει αοριστία. Εφ. Λαρ. 545/2000, σ. 61

Αναγνωριστική. Προσεπίκληση των υπερθεματιστών κατά του συντάκτη της κατασχετήριας έκθεσης δικ. επιμελητού, με αίτημα να αναγνωρισθεί ότι υπαίτιος της ακυρότητας είναι αυτός. Απόρριψη της προσεπίκλησης, διότι επί αναγνωριστικής α-

γωγής, ζητείται η αναγνώριση έννομης σχέσης και όχι απλής νομικής κατάστασης. Μον. Πρωτ. Λαρ. 209/99, σ. 110

Αρνητική αγωγή σε περίπτωση προσβολής της κυριότητος με την εκ μέρους τρίτου τοποθέτηση σε ξένο ακίνητο πραγμάτων. Καθ' ύλην αρμοδιότητα του Πολυμελούς Πρωτοδικείου. Μον. Πρωτ. Λαρ. 411/99, σ. 115

Ο νομικός χαρακτηρισμός του αγωγικού δικογράφου ανήκει στη δικαιοδοτική εξουσία του Δικαστηρίου. Εφ. Λαρ. 15/2000, σ. 189

Δικαστική όχληση για την έναρξη της τοκοδοσίας αποτελεί η καταψηφιστική αγωγή και όχι η απλή αναγνωριστική. Εφ. Λαρ. 435/2000, σ. 238

Διανομή κληρονομιαίου ακινήτου. Η μη αναφορά στην αγωγή ότι ο εναγόμενος έχει αποδεχθεί τη κληρονομία και ότι μετέγραψε το δημόσιο έγγραφο της αποδοχής, δεν δημιουργεί αοριστία της αγωγής, διότι, μπορεί να ζητηθεί δικαστική προστασία και όταν το επίδικο δικαίωμα τελεί υπό την αναβλητική αίρεση της μεταγραφής (άρθρο 69 παρ. 1ε ΚΠολΔ). Πολ. Πρωτ. Λαρ. 622/2000, σ. 106

Διεκδικητική. Ιδρύεται απλή ομοδίκια όταν η εκκαλουμένη απόφαση περιέχει επιβλαβή διάταξη σε βάρος του εκκαλούντα και επωφελή υπέρ άλλου ομοδίκου του, και εφόσον η διάταξη αυτή εκδόθηκε κατά παραδοχή αίτησης του ομοδίκου του και, κατά νόμο, αποτελεί αντικείμενο της δίκης.

Η αδυναμία παροχής του πράγματος δεν μπορεί να προβληθεί κατά της διεκδικητικής αγωγής ακινήτου, αλλά μόνο κατά το στάδιο της εκτέλεσης, εφόσον εξακολουθεί η αδυναμία παροχής. Εφ. Λαρ. 538/2000, σ. 48

Περί κλήρου. Εναγόμενος είναι πάντοτε ο νερόμενος τα κληρονομιαία αντικείμενα, ως κληρονόμος. Επί αδικαιολόγη-

της κατοχής κληρονομιαίου ακινήτου, δίκιος αντιπόίστη κληρονομικού δικαιώματος από τον εναγόμενο, τότε μπορεί να ασκηθεί κατ' αυτού σωρευτικά η αναγνωριστική αγωγή περί κληρονομικού δικαιώματος και η διεκδικητική κυριότητος αγωγή. Εφ. Λαρ. 551/2000, σ. 66

Καταδολίευση δανειστών. Σε διάρρηξη υπόκειται και η γονική παροχή, δίκιος ανάγκη αναγραφής στην αγωγή ότι αυτή ή ένα μέρος αυτής υπερβαίνει το επιβαλλόμενο από τις περιστάσεις μέτρο και ότι ως προς αυτό αποτελεί δωρεά.

Διαπλαστικός χαρακτήρας και μη νόμιμο το αίτημα για προσωρινή εκτέλεστότητα της απόφασης. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 164/2000 σ. 285

Αγωγή καταναλωτή κατά παραγωγού ελαπτωματικού προιόντος. Συρροή αξιώσεων. Από το Ν. Περί ευθύνης παραγωγού και τις διατάξεις περί αδικοπραξίας του ΑΚ. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 151/2000, σ. 272

Αγωγή από οροφοκτοσία. Στις διαφορές αυτές που εκδικάζονται κατά τις δ/ξεις των άρθρων 17 αριθ. 2 και 647 παρ. 2, διάδικοι είναι μόνο ιδιοκτήτες αυτοτελών οριζόντιων ιδιοκτησιών και ο διαχειριστής της πολυκατοικίας. Πρέπει να μνημονεύεται ότι τόσο ο ενάγων, όσο και ο εναγόμενος είναι κύριοι αυτοτελών ιδιοκτησιών της κοινής οικοδομής, χωρίς επίκληση των τίτλων ιδιοκτησίας. Μον. Πρωτ. Λαρ. 685/99, σ. 117

ΑΔΙΚΟΠΡΑΞΙΑ

Ψυχική οδύνη. Δικαιούχοι. Εννοια οικογένειας θύματος. Δεν περιλαμβάνονται οι θείοι του θύματος. Εφ. Λαρ. 521/2000, σ. 41

Τροχαίο ατύχημα. Επί αιτήματος διαψυγόντων εισοδημάτων, δεν απαιτείται η μνεία στο δικόγραφο του ημερήσιου “tzírou” του καταστήματος του ενάγοντος και των παγίων καθημερινών εξδων, που διακριθώνονται αποδεικτικά.

Ασφαλιστική σύμβαση. Όρος περί αποκλεισμού της ασφάλισης των ζημιών που προξενούνται εκ του μεταφερομένου ή επί του μεταφερομένου δια του οχήματος φορτίου. Εννοια του όρου αυτού.

Όταν το απύχημα οφείλεται σε υπαιτιότητα του οδηγού, που δεν μερίμνησε για την ασφαλή τακτοποίηση και πρόσδεση επί του οχήματός του, του πεσόντος στο οδόστρωμα φορτίου, τότε η ασφ. εταιρία δεν απαλάσσεται.

Η ασφαλιστική εταιρία απαλάσσεται της αστικής ευθύνης και κάλυψης, κατά την έννοια του άρθρου 25 παρ. 11 της ΥΑ Κ 4 585/78, μόνο σε περίπτωση μεταφοράς φορτίου πέρα του επιτρεπομένου και όχι όταν η μεταφορά του φορτίου γίνεται δίκιας άδεια. Εφ. Λαρ. 572/2000, σ. 71

Ακάλυπτη επιταγή. Σε περίπτωση έκδοσης ακάλυπτης επιταγής από εταιρία, ευθύνονται σ' ολόκληρο η εταιρία και το υπογράφον την επιταγή φυσικό πρόσωπο, που ενεργεί ως εκπρόσωπος της εταιρίας.

Η πληρεξουσιότητα προς ενέργεια εμπορικών πράξεων δεν καλύπτει και την ευθύνη εξ αδικοπραξίας. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 669/99, σ. 89

Ακάλυπτη επιταγή. Ο κομιστής ακάλυπτης επιταγής, έχει δύο αξιώσεις κατά του εκδότη της, την αξίωση από την επιταγή και την αξίωση από αδικοπραξία.

Αξίωση αποζημίωσης μπορεί να θεμελιωθεί και χωρίς να στοιχειοθετείται το ποινικό αδίκημα της ακάλυπτης επιταγής. Αδικοπρακτική ευθύνη του εκδότη δεν αποκλείεται από τη μη αναφορά στην κατά το άρθρο 40 του ν. 5960/33 τραπεζική θεβαίωση της αιτίας για τη μη πληρωμή.

Εκδοση ακάλυπτης επιταγής από εταιρία. Ευθύνονται σ' ολόκληρο η εταιρία και το υπογράφον την επιταγή φυσικό πρόσωπο, που ενεργεί ως εκπρόσωπος της εταιρίας. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 673/99, σ. 90

Αξίωση αποζημίωσης λόγω θλάβης πράγματος (936 ΑΚ), έχει εκείνος που έχει οποιοδήποτε δικαίωμα, ενοχικό ή εμπράγματο, επί του θλαβένος πράγματος. Αοριστία της αγωγής. Εφ. Λαρ. 462/2000, σ. 258

Αντικειμενική ευθύνη κατόχου ζώου. Νόθος αντικειμενική ευθύνη κατόχου κατοικιδίου ζώου. Παράλληλη ευθύνη αν η ζημία προήλθε από ενέργειες περισσοτέρων, που ενήργησαν συγχρόνως ή διαδοχικά και δεν μπορεί να διακριθεί τίνος η πράξη επέφερε τη ζημία.

Αιτιώδης συνάφεια ζημίας και νόμιμου λόγου ευθύνης. Δεν αποκαθίσταται ότι ο παθών θα κέρδιζε κατά τρόπο αντιθαίνοντα σε απαγορευτική διάταξη του νόμου ή τα χρηστά ήθη.

Μίσθωση λιθαδιού. Καταστροφή χορτονομής από εισελθόντα παρανόμως σε ποιμνια τρίτων. Αποζημίωση. Στοιχεία αγωγής. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 139/2000, σ. 268

Ευθύνη παραγωγού και εισαγωγέα ελαπτωματικού προϊόντος. Σε περίπτωση που δεν είναι δυνατή η εξακρίβωση της ταυτότητος των άνω προσώπων, έχει πρωτογενή και ίδια ευθύνη ο προμηθευτής του προϊόντος, εκτός αν ενημερώσει το ζημιώθέντα σε εύλογη προθεσμία για την ταυτότητα των άνω προσώπων. Ο εναγόμενος παραγωγός μπορεί να επικαλεσθεί και αποδείξει την έλλειψη αντικειμενικής αθέτησης των γενικών υποχρεώσεων πρόνοιας που τον βαρύνουν.

Η χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής θλάβης δεν περιλαμβάνεται στην προστασία του νόμου περί ευθύνης των παραγωγών και μπορεί να θεμελιωθεί μόνο στις δ/ξεις περί αδικοπραξιών του ΑΚ. Βάρος απόδειξης. Έκρηξη φιάλης υγραερίου. Ζημία. Συρροή αξιώσεων βάσει του νόμου περί ευθύνης παραγωγών και των περί αδικοπραξιών δ/ξεις του ΑΚ. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 151/2000, σ. 272

Επί αγωγής αποζημίωσης κατά του Δημοσίου για παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων του κατά τον αναδασμό, η παραγραφή είναι πενταετής, αρχόμενη από το τέλος του οικονομικού έτους, κατά το οποίο γεννήθηκε η αξίωση και είναι δυνατή η δικαστική επιδίωξη, αδιαφόρως του χρόνου, κατά τον οποίο ο ζημιώθεις έλαβε γνώση της ζημίας ή του προς αποζημίωση υποχρέου. Διακοπή - αναστολή παραγραφής. Τρ. Διοικ. Εφ. Λαρ. 413/2000, σ. 330

ΑΘΕΜΙΤΟΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Εξάμηνη παραγραφή αξιώσεων εκ των δ/ξεων περί αθέμιτου ανταγωνισμού. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 158/2000, σ. 281

ΑΙΡΕΣΗ

Αναβλητική. Αν, πρητημένης της αιρέσεως, έγινε μεταβίβαση του ακινήτου με πράξη διάθεσης, ο υπό αίρεση δικαιούμενος, μόλις πληρωθεί η αίρεση, παράλληλα προς την ακυρότητα της διάθεσης, μπορεί να ζητηθεί από τον υπόχρεο αποζημίωση, που θα περιλαμβάνει τη ζημία του, που δεν καλύπτεται από την ακυρότητα. Δωρεά αιτία θανάτου με τον τρόπο ότι μετά το θάνατο του δωρεοδόχου, το ακίνητο θα περιέρχονταν στους κατιόντες αυτού. Διάθεση του ακινήτου από το δωρεοδόχο σε τρίτο πρόσωπο. Οι κατιόντες του δωρεοδόχου (υπό αίρεση δικαιούχοι) δεν έχουν δικαίωμα αποζημίωσης, για την αξία του ακινήτου, αφού μετά το θάνατο (πλήρωση της αίρεσης) του μεταβιβάσαντος δωρεοδόχου, η εν λόγω διάθεση καθίσταται αυτοδικαίως άκυρη. Εφ. Λαρ. 35/2000, σ. 200

ΑΙΤΗΜΑ (ΠολΔικ)

Περιορισμός αιτήματος επί αντικειμενικής σώρευσης αιτημάτων. Εφ όσον δεν γίνεται αναλογικός περιορισμός τούτων, πρέπει να προσδιορίζονται συγκεκριμένα,

τα αιτήματα στα οποία αναφέρεται ο περιορισμός. Άλλιως υπάρχει αοριστία. Εφ. Λαρ. 545/2000, σ. 61

ΑΛΛΗΛΟΧΡΕΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ

Έννοια αυτού. Δεν υφίσταται αλληλόχρεος λ/σμος όταν υπάρχουν περισσότερες ανεξάρτητες αγοραπωλησίες με πίστωση του τιμήματος, τηματικώς εξοφλητέου, Εφ. Λαρ. 40/2000, σ. 201

ΑΝΑΒΟΛΗ (ΠολΔικ)

Αναβολή συζήτησης μέχρι την έκδοση απόφασης του ΣτΕ, που εκκρεμεί επί προσφυγής ιδιοκτήτου σχετικά με τη τροποποίηση σχεδίου πόλης και το χαρακτηρισμό ακινήτου, ως κοινοχρήστου. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 599/2000, σ. 103

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΧΡΕΟΥΣ

Απαιτείται έγγραφος συστατικός τύπος και δημιουργείται ενοχή ανεξάρτητα από την αιτία.

Αιτιώδης αναγνώριση. Αν στο έγγραφο αναφέρεται και αιτία, πρόκειται, κατ' αρχή, για αιτιώδη αναγνώριση, που έχει σκοπό την επιβεβαίωση της υφιστάμενης ενοχής. Η αιτιώδης αναγνώριση δεν χρειάζεται έγγραφο τύπο, εκτός αν οι συμβαλλόμενοι ήθελαν τη δημιουργία αυτοτελούς ενοχής, ανεξάρτητα από την αιτία του χρέους.

Παραγραφή της αξιώσης από αιτιώδη αναγνώριση χρέους 20ετίς, Πολ. Πρωτ. Λαρ. 109/2000, σ. 263

ΑΝΑΔΑΣΜΟΣ

Από τη δημοσίευση στην ΕτΚ της απόφασης του Νομάρχη περί κύρωσης του αναδασμού, η κυριότητα των εκ τούτου δημιουργηθέντων κτημάτων περιέρχεται αυτοδίκαια στους δικαιούχους του κυρωθέντα κτηματοδογικού πίνακα και αποσβέννυνται αυτοδίκαια τα δικαιώματα κυριότη-

τος επί των προ του αναδασμού κτημάτων. Πότε επιτρέπεται η διόρθωση των κτηματολογικών στοιχείων, πριν και μετά τη μεταγραφή των οριστικών παραχωρητηρίων. Αποκλείεται η διόρθωση ή ακύρωση των τίτλων, εφόσον θίγονται δικαιώματα τρίτων, νομίμως κτηθέντα, ή παρήλθε τριετία από τη μεταγραφή. Στη περίπτωση αυτή ο θιγόμενος ιδιοκτήτης δικαιούται μόνο αποζημίωσης απ' αυτόν, υπέρ του οποίου εκδόθηκε το παραχωρητήριο.

Αποζημίωση κατά του Δημοσίου για παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων του κατά τον αναδασμό.

Πενταετής παραγραφή αρχόμενη από το τέλος του οικονομικού έτους, κατά το οποίο γεννήθηκε η αξίωση και είναι δυνατή η δικαιοτική επιδίωξη, αδιαφόρως του χρόνου, κατά τον οποίο ο ζημιώθεις έλαβε γνώση της ζημίας ή του προς αποζημίωση υποχρέου. Διακοπή - αναστολή παραγραφής. Τρ. Διοικ. Εφ. Λαρ. 413/2000, σ. 330

ΑΝΑΔΡΟΜΙΚΟΤΗΤΑ

Νόμου. Επιτρεπτή η αναδρομική ισχύ νόμου, που ρυθμίζει ακόμη και δικαιώματα, κριθέντα με τελεστίδικες δικαιοτικές αποφάσεις. Προϋποθέσεις τέτοιας αναδρομικής ισχύος. Ο νεότερος αυτός νόμος εφαρμόζεται και στις υποθέσεις που εκκρεμούν σε δεύτερο βαθμό. Συνταγματικότητα άρθρου 30 ν. 2556/1997. Εφ. Λαρ. 81/2000, σ. 217

ΑΝΑΚΟΠΗ

Κατά της εκτέλεσης (934 ΚΠολΔ). Η ανακοπή κατά της απαίτησης ασκείται μέχρι την έναρξη της τελευταίας πράξης εκτέλεσης, που είναι η σύνταξη έκθεσης πλειστηριασμού και κατακύρωσης. Εφ. Λαρ. 248/2000, σ. 30

Κατά της εκτέλεσης. Απόλυτη ακυρότητα, ανεξαρτήτως επέλευσης ή μη βλάβης

του καθ ου η εκτέλεση, πλειστηριασμού ενυπόθηκου ακινήτου, λόγω μη μνείας στην κατασχετήρια έκθεση της υπάρχουσας υποθήκης και μη επίδοσης αυτής στην ενυπόθηκη δανείστρια.

Προσεπίκληση των υπερθεματιστών κατά του συντάκτη της κατασχετήριας έκθεσης δικ. επιμελητού, με αίτημα να αναγνωρισθεί ότι υπαίτιος της ακυρότητας είναι αυτός. Απόρριψη της προσεπίκλησης διότι επί αναγνωριστικής αγωγής, ςητείται η αναγνώριση έννομης σχέσης και όχι απλής νομικής κατάστασης, Μον. Πρωτ. Λαρ. 209/99, σ. 110

Κατά δ/γίς πληρωμής. Τελεσίδικη απόρριψη, λόγω αοριστίας της ανακοπής. Επανάσκηση νέας ανακοπής κατά της 1-δίας δ/γίς πληρωμής. Απορρίπτεται ως εκπρόθεσμη, αφού ασκήθηκε μετά την πάροδο 15 ημερών από την αρχική επίδοση της δ/γίς. Οι δ/ξεις του ΑΚ περί παραγραφής και αποσθετικών προθεσμιών, κατ αρχή, δεν εφαρμόζονται σε δικονομικές προθεσμίες των δ/ξεων του ΚΠολΔ, εκτός αν οι τελευταίες το προβλέπουν. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 737/99, σ. 95

Κατά δ/γίς πληρωμής. Προθεσμία άσκησης. Στη προθεσμία των 15 εργάσιμων ημερών του 632 παρ. 1 ΚΠολΔ, υπολογίζεται και το Σάββατο, ως ενδιάμεση μέρα. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 581/2000, σ. 97

Κατά διαταγής πληρωμής, που εκδόθηκε κατά μετατροπή σε άλλη δικαιοπραξία έγκυρης επιταγής, η οποία δεν εμφανίσθηκε εμπρόθεσμα προς πληρωμή ή η εξ αυτής αξίωση παραγράφηκε. Ακυρότητα της δ/γίς διότι για να ισχύσει η επιταγή, κατά μετατροπή, ως άλλη δικαιοπραξία, πρέπει, πλην άλλων, να πρόκειται για άκυρη εξ αρχής επιταγή. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 162/2000, σ. 284

Κατά της εκτέλεσης (πίνακα κατάταξης). Τα έξοδα εκτέλεσης προαφαιρούνται

από το πλειστηρίασμα με εκκαθαριστική πράξη του επί του πλειστηριασμού υπαλλήλου, που αποτελεί διανομή και δεν κατατάσσονται στο πίνακα. Όταν η αμφισβήτηση δεν αφορά στη διενέργεια των εκτελεστικών πράξεων του Δικ. Επιμελητών, αλλά στο αν αυτές έγιναν προς το συμφέρον δόλων των δανειστών, ώστε να προσδιορισθούν τα έξοδα εκτέλεσης, παθητικά νομιμοποιούμενος στην ασκούμενη ανακοπή είναι μόνο ο επισπεύδων την εκτέλεση δανειστής και όχι ο δικ. Επιμελητής. Εφ. Λαρ. 78/2000, σ. 213

Ανακοπή κατά της εκτέλεσης (πίνακα κατάταξης). Στρέφεται κατά των δανειστών, έναντι των οποίων ο ανακόπτων έχει συμφέρον να επιτύχει τον εκτοπισμό τους. Συρροή απαίτησεων με γενικά και ειδικά προνόμια. Η χρονικά προγενέστερη υποθηκική απαίτηση αποκλείει την ικανοποίηση της μεταγενέστερης. Ασφάλιση τόκων επί υποθηκικής απαίτησης. Κατάταξη απαίτησεων του Δημοσίου για τις ληξιπρόθεσμες και μη απαίτησεις του. Εφ. Λαρ. 86/2000, σ. 221

ΑΝΑΚΟΠΗ ΕΡΗΜΟΔΙΚΙΑΣ

Δικαιολογείται μόνο αν ο ερημοδικός διάδικος δεν κλητεύθηκε διόλου, ή, δεν κλητεύθηκε νόμιμα, ή εμπρόθεσμα, ή, συντρέχει λόγος ανωτέρας βίας. Δεν συνιστά ανωτέρα βία η ασθένεια του διαδίκου, ή συγγενικού προσώπου του, το οποίο ο διάδικος παρέστη ανάγκη να συνδράμει, όταν υπάρχει διορισμένος πληρεξούσιος Δικηγόρος. Εφ. Λαρ. 577/2000, σ. 74

Οι προθεσμίες της ανακοπής ερημοδικίας και της έφεσης αρχίζουν ταυτοχρόνως από την επίδοση της ερήμηντης απόφασης και τρέχουν παράλληλα. Εφ. Λαρ. 465/2000, σ. 221

ΑΝΑΚΡΙΣΗ

Τυπική και ουσιαστική περαίωση τακτικής ανάκρισης. Επιτρεπτό εξέτασης μαρτύρων, προταθέντων από τον κατηγορούμενο πριν η υπόθεση διαβιβαστεί στον Εισαγγελέα Εφετών. Συμβ. Πλημ. Βόλου, 178/2000, σ. 135

ΑΝΑΠΗΡΙΑ

Διαβαθμίσεις και κριτήρια ασφαλιστικής αναπρηρίας. Προϋποθέσεις σύνταξης. Οι υγειονομικές επιτροπές ερευνούν και την επίδραση των παθήσεων στην καθολική ικανότητα του ασθενούς για την άσκηση του συνήθους ή παρεμφερούς επαγγελμάτος του ή την ανάκτηση της ικανότητάς του. Τρ. Δοικ. Εφ Λαρ. 341/2000, σ. 327

ΑΝΑΣΤΟΛΗ (Διοικ.)

Απαράδεκτη η αίτηση αναστολής εκτέλεσης απόφασης του Τριμ. Διοικ. Πρωτ., η οποία έκανε δεκτή προσφυγή ασφαλισμένου και ακύρωσε απόφαση της ΤΔΕ του ΙΚΑ, διότι μπορεί να χορηγηθεί αναστολή εκτελέσεως μόνο της πράξης που διατηρήθηκε σε ισχύ, όχι δε και της δικ. απόφασης που ακύρωσε τη πράξη. Τρ. Διοικ. Εφ. Λαρ. (Συμβ.) 9/99, σ. 152

Επί ακυρωτικής διαφοράς, δεν επιτρέπεται αναστολή εκτέλεσης πράξεων της Διοίκησης, αρνητικού περιεχομένου, αλλά μόνο επί θετικών πράξεων για ειδικούς λόγους, ως η ανεπανόρθωτη βλάβη του αιτούντα. Τρ. Διοικ. Εφ. Λαρ. (Συμβ.) 20/97, σ. 153

Επί ακυρωτικής διαφοράς, αρμοδιότητος του Διοικ. Εφετείου, για αιτηθείσα χορήγηση αναστολής εκτέλεσης της προσβαλλόμενης πράξης της Διοίκησης, οφείλει η διοίκηση να διαβιβάσει το φάκελλο της πράξης και τις απόψεις της στο Εφετείο, μέσα στην ταχθείσα

από το Πρόεδρο προθεσμία. Παρερχομένης της προθεσμίας άπρακτης, χορηγείται προσωρινή αναστολή εκτέλεσης, μέχρι τη διαβίβαση του φακέλλου και των απόψεων της Διοίκησης. Τρ. Διοικ. Εφ. Λαρ. (Συμβ.) 19/97, σ. 154

Επί ακυρωτικής διαφοράς, αναστολή εκτέλεσης προσβαλλόμενης πράξης χορηγείται όταν η αίτηση ακύρωσης είναι προδήλως βάσιμη και προκύπτει τούτο ευθέως και αμέσως από την πράξη ή όταν η άμεση εκτέλεση θα προκαλέσει στον αιτούντα βλάβην ανεπανόρθωτην ή δυσχερώς επανορθώσιμη. Μπορεί να μη χορηγηθεί αναστολή αν κατά στάθμιση της βλάβης του αιτούντα, των συμφερόντων τρίτων και του δημοσίου συμφέροντος, κρίνεται ότι οι αρνητικές συνέπειες από την αποδοχή της αίτησης θα είναι σοβαρότερες από την ωφέλεια του αιτούντος. Τρ. Διοικ. Εφ. Λαρ. (Συμβ.) 25/2000, σ. 314

ΑΝΑΣΤΟΛΗ (ΠοινΔικ)

Αναστολή ποινικής διαδικασίας. Μη εμφάνιση των κατηγορουμένων για το κακούργημα της διακεκριμένης κλοπής. Ανάκληση της προσωρινής τους απόλυτης, αναστολή της διαδικασίας στο ακροατήριο και διάταξη της σύλληψης και προσωρινής τους κράτησης, μέχρι την εκδίκαση της εναντίον τους κατηγορίας. Τριμ. Εφετ. Κακ/των Λαρ. 87/99, σ. 132

ΑΝΑΤΟΚΙΣΜΟΣ

Δεν επιτρέπεται μονομερής και αναδρομικός ανατοκισμός, χωρίς συμβατική πρόθλεψη. Η δ/γίη πληρωμής που επιδίκασε κεφάλαιο με τους νόμιμους τόκους, δίχως να επιδικάσει τόκους τόκων, δεν αποτελεί εκτελεστό τίτλο, ως προς τους μη επιδικασθέντες τόκους τόκων. Εφ. Λαρ. 248/2000, σ. 30

ΑΝΗΛΙΚΟΙ

Για τις προσυμβατικές διαπραγματεύσεις που ενεργεί ο επίτροπος του ανηλίκου δεν απαιτείται άδεια του Δικαστηρίου. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 630/1999, σ. 86

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗ

Υποκείμενο της σχέσης που δημιουργείται με την ενέργεια του αντιπροσώπου, είναι ο αντιπροσωπευόμενος. Αν δεν μπορεί να διαγνωσθεί ότι κάποιος ενεργεί εν ονόματι άλλου, τότε κατ εφαρμογή του ερμηνευτικού κανόνα του 212 ΑΚ θεωρείται ότι ενεργεί στο δικό του όνομα. Εφ. Λαρ. 550/2000, σ. 64

Ευθύνη εκ των διαπραγματεύσεων του αντιπροσωπευόμενου από τις διαπραγματεύσεις που έγιναν δι' αντιπροσώπου του, εφ όσον ο τελευταίος ενήργησε εντός των ορίων της εξουσίας. Ευθύνη και του αντιπροσώπου, όταν ο μετ' αυτού διαπραγματεύεις εμπιστεύεται και αποβλέπει στο πρόσωπο αυτού. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 630/1999, σ. 86

ΑΝΩΤΕΡΑ ΒΙΑ

Εννοια ανωτέρας βίας. Δεν συνιστά η ασθένεια του διαδίκου, ή συγγενικού προσώπου του, το οποίο ο διάδικος παρέστη ανάγκη να συνδράμει, όταν υπάρχει διορισμένος πληρεξούσιος Δικηγόρος. Εφ. Λαρ. 577/2000, σ. 74

ΑΟΡΙΣΤΙΑ (ΠολΔικ)

Επί αγωγής αδικοπραξίας από τροχαίο ατύχημα, για το ορισμένο του αιτήματος διαφυγόντων εισιδημάτων, δεν απαιτείται η μνεία στο δικόγραφο του ημερήσιου “tzírou” του καταστήματος του ενάγοντος και των παγίων καθημερινών εξόδων, που διακριβώνονται αποδεικτικά. Εφ. Λαρ. 572/2000, σ. 71

Αγωγή αδικοπραξίας από ακάλυπτη επιταγή. Σε περίπτωση έκδοσης ακάλυπτης επιταγής από εταιρία, ευθύνονται σ' ολόκληρο την εταιρία και το υπογράφον την επιταγή φυσικό πρόσωπο, που ενεργεί ως εκπρόσωπος της εταιρίας. Αναγκαία στοιχεία αγωγής. Αοριστία. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 669/99, σ. 89

Κριτήρια μείωσης της ποινικής ρήτρας στο προσίκον μέτρο. Αναγκαία στοιχεία για το ορισμένο του σχετικού ισχυρισμού Εφ.Λαρ. 502/2000, σ. 33

Αδικοπραξία. Αξίωση αποζημίωσης λόγω βλάβης πράγματος (936 ΑΚ). Αοριστία της αγωγής διότι δεν προσδιορίζονταν αν τα κινητά καταστραφέντα πράγματα ανήκαν στην κυριότητα του ενάγοντος ή στην κυριότητα τρίτων προσώπων και είχε ανατεθεί συμβατικώς σ' αυτόν, στα πλαίσια του επαγγέλματός του, η επισκευή τους και αν, στην τελευταία περίπτωση, οι κύριοι των πραγμάτων αυτών και δικαιούχοι της αποζημίωσης για την καταστροφή τους, εκχώροσαν στον ενάγοντα την αξίωση αποζημίωσής κατά των εναγομένων, έτσι ώστε να έχουν αυτοί, ως οφειλέτες προς τον ενάγοντα, την ίδια υποχρέωση που είχαν έναντι των κυρίων των καταστραφέντων πραγμάτων. Εφ. Λαρ. 462/2000, σ. 258

Αδικοπραξία. Αντικειμενική ευθύνη κατόχου ζώου. Μίσθωση λιθαδιού. Καταστροφή κορτονομής από εισελθόντα παρανόμως ποίμνια τρίτων. Αξίωση αποζημίωσης. Για το ορισμένο της αγωγής δεν απαιτείται η μνεία του χρόνου που εισήλθε το ποίμνιο κάθε εναγομένου, ούτε η ζημία που προκάλεσε κάθε εναγόμενος, αφού, όπως διαλαμβάνεται στην αγωγή, εισήλθαν παράνομα και διαδοχικά τα ποίμνια περισσοτέρων, οι οποίοι ευθύνονται σ' ολόκληρο και δεν μπορεί να διακριθωθεί από τίνος το ποίμνιο επιήλθε η ζημία. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 139/2000, σ. 268

Χρηματική ικανοποίηση στηριζόμενη

σε προσβολή δικαιώματος επί του σύματος. Αοριστία.

Ένσταση καταχρηστικής άσκησης σε αγωγή προσβολής του δικαιώματος επί του σύματος. Αοριστία. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 158/2000, σ. 281

Επί αναγωγής του εγγυητού, που πλήρωσε το δανειστή, κατά του πρωτοφειλέτη, πρέπει να αναφέρεται στην αγωγή η εσωτερική έννομη σχέση που συνδέει αυτόν και τον πρωτοφειλέτη. Εφ. Λαρ. 43/2000, σ. 204

Εικονικότητα. Καταδολίευση δανειστών. Για να είναι ορισμένη η αγωγή αναγνώρισης της ακυρότητας μιας σύμβασης, ως εικονικής, ή για να διαρρηχθεί αυτή, ως καταδολιευτική, θα πρέπει ο ενάγων να εκθέτει στην αγωγή του πλήρως τα πραγματικά περιστατικά, που τον καθιστούν δανειστή του εικονικά ή καταδολιευτικά μεταβιβάσαντος το περιουσιακό στοιχείο και τον νομιμοποιούν στην ακύρωση της εικονικής ή στη διάρρηξη της καταδολιευτικής δικαιοπραξίας. Εφ. Λαρ. 43/2000, σ. 204

ΑΠΑΓΩΓΗ

Ακούσια με σκοπό την ακολασία και κατάχρηση σε ασέλγεια. Διαφοροποίηση των δύο εννοιών. Συμβ. Πλημ. Βόλου, 9/2000, σ. 297

ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗ

Επί ρυμοτομίας ή προσκύρωσης, που έγινε για την εφαρμογή του σχεδίου πόλης και εγκρίθηκε με τροποποιητική απόφαση δημοσιευθείσα μετά την 1.2.1971, για το καθορισμό του διαχρονικού δικαίου και της καθ' ύλη αρμοδιότητος για τον οριστικό προσδιορισμό τιμής μονάδος, λαμβάνεται υπ' όψει την τελευταία εκδοθείσα διοικητική πράξη. Αρμοδιότητα Εφετείου και όχι Πολυμελούς Πρωτοδικείου. Πολ.Πρωτ. Λαρ. 611/2000, σ. 104

Για τον καθορισμό οριστικής τιμής μονάδος από το Εφετείο, η αίτηση υποβάλλεται σε προθεσμία 30 ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης του Μον. Πρωτ. περί καθορισμού προσωρινής τιμής μονάδος και σε περίπτωση μη επίδοσης, εντός εξ μηνών από τη δημοσίευση αυτής. Για όσους διαδίκους δεν προσφύγουν στο Εφετείο, καθίσταται οριστική η από το Μον. Πρωτ. καθορισθείσα αποζημίωση. Στη διαδικασία των απαλλοτριώσεων (ν.δ. 797/71), δεν ισχύει το τεκμήριο σιωπηρής ομολογίας, λόγω ερημοδικίας.

Αντίθετη αίτηση στο Εφετείο μπορεί να ασκηθεί και με τις προτάσεις, επί ποινή απαραδέκτου, προ πέντε τουλάχιστον ημερών από τη συζήτηση της αίτησης.

Αποζημίωση πλήρης. Έννοια αυτής και κρίσιμος χρόνος για τον καθορισμό της αποζημίωσης. Σε περίπτωση επιδίωξης απ' ευθείας οριστικής αποζημίωσης, κρίσιμος σκοπιπτέος χρόνος είναι ο χρόνος της συζήτησης της αίτησης αυτής.

Ιδιαίτερη αποζημίωση. Σε περίπτωση που η απαλλοτρίωση καταλαμβάνει τμήμα μόνο ενός ακινήτου, καθιστώντας το εναπομένον υπόλοιπο μειωμένης αξίας, η επερχόμενη εξ αυτού του λόγου μείωση δεν αποτελεί στοιχείο προσδιοριστικό της αξίας του απαλλοτριωθέντος τμήματος, αλλά θεμελιώνει δικαιώμα υπέρ του ιδιοκτήτη του απομένοντος τμήματος για τον καθορισμό και την παροχή ιδιαίτερης αποζημίωσης. Αυτεπάγγελτος προσδιορισμός της αμοιβής του παραστάντος Δικηγόρου, κι αν ακόμη συμψφρισθεί η δικαστική δαπάνη. Εφ. Λαρ. 445/2000, σ. 245

Αναγκαστική. Η συντέλεση αυτής γίνεται είτε με τη καταβολή στο δικαιούχο της προσωρινά ή οριστικά καθορισθείσας αποζημίωσης, είτε με τη κατάθεση της αποζημίωσης υπέρ του δικαιούχου στο ΤΠΔ και τη δημοσίευση σε φύλλο της ΕιΚ ανακοίνωσης για την

έκδοση του σχετικού γραμματίου παρακατάθεσης, εντός 18 μηνών από τη χρονολογία δημοσίευσης της απόφασης περί προσωρινού καθορισμού της αποζημίωσης. Εφ. Λαρ. 7/2000, σ. 181

ΑΠΑΤΗ (αστ.)

Έννοια αυτής. Προς ακύρωση της δικαιοπραξίας προσαπαιτείται όπως η απατηλή συμπεριφορά αποσκοπεί στην πρόκληση δίληωσης του απατηθέντος, η οποία να προκλήθηκε πράγματι από την απάτη, χωρίς να εξετάζεται αν η παραχθείσα, συνεπεία της απάτης, πλάνη είναι συγγνωστή ή μη, ουσιώδης ή επουσιώδης, αρκεί να υφίσταται κατά το χρόνο που δηλώθηκε η βούληση του απατηθέντος. Δικαιώμα αποζημίωσης του απατηθέντος. Πώληση ακινήτου κατ' αδιαιρέτο ποσοστό, με υπόσχεση του πωλητού προς τον αγοραστή, ότι για το πωληθέν τμήμα, υπήρχε δικαιώμα δόμησης κτίσματος, ενώ τούτο ήταν αναληθές, λόγω προηγούμενης εξαντλήσης του δικαιώματος δόμησης, σε προγενέστερη οικοδομική άδεια στο όνομα άλλου δικαιούχου. Εφ. Λαρ. 465/2000, σ. 261

Έννοια αυτής. Για την ακύρωση δωρεάς λόγω απάτης, δεν εξετάζεται αν η πλάνη, εξ αιτίας της απάτης, είναι συγγνωστή ή ασύγγνωστη, ουσιώδης ή επουσιώδης. Περιστατικά. Εφ. Λαρ. 15/2000, σ. 189

Σε σύμβαση πώλησης. Εμμονή του αγοραστού στη σύμβαση και αξίωση υπ' αυτού αποζημίωσης. Εφ. Λαρ. 42/2000, σ. 202

ΑΠΑΤΗ (ποιν.)

Νομικός χαρακτηρισμός της απάτης ως κακουργηματικής και παραπομπή από το Τριμ. Πλημ. στο Τριμ. Εφετ. Κακ/των. Τριμ. Πλημ. Βόλου 2897/2000, σ. 309

ΑΠΟΔΕΙΞΗ (Πολ. Δικ.)

Επί αγωγής προσωπικής κράτησης εμπό-

ρου για συμβατικά χρέη, μετά την ισχύ του ν. 2462/1997 (άρθρο 11), με τον οποίο κυρώθηκε το Διεθνές σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα και καθιερώνεται πρόσθετος λόγος αποκλεισμού της προσωπικής κράτησης των οφειλετών από σύμβαση, ο εναγόμενος οφειλέτης πρέπει να επικαλείται και αποδεικνύει ότι η μη εκπλήρωση της συμβατικής του υποχρέωσης οφειλεται αποκλειστικά σε αδυναμία του, (πλειοψ.). Εφ. Λαρ. 452/2000, σ. 256

Στην έγγραφη αιτιώδη αναγνώριση χρέους, ο δανειστής πρέπει να επικαλεστεί και αποδείξει την έννομη σχέση που αναγνωρίσθηκε και τον επιβεβαιωτικό σκοπό που επιδίωκε. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 109/2000, σ. 263

Επί αγωγής καταναλωτή κατά παραγωγού ελαπτωματικού προϊόντος, ο ζημιώθεις ενάγων - καταναλωτής πρέπει και αρκεί να επικαλεσθεί και αποδείξει τη συγκεκριμένη βλαπτική εκδήλωση της ελαπτωματικότητος και τον αιτιώδη σύνδεσμο του βλαπτικού αποτελέσματος με τη χρήση του προϊόντος.

Ο εναγόμενος παραγωγός μπορεί να επικαλεσθεί και αποδείξει την έλλειψη αντικειμενικής αθέτησης των γενικών υποχρεώσεων πρόνοιας που τον βαρύνουν, ότι δηλ. η ελαπτωματικότητα δεν οφείλεται σε πλημμελή κατασκευή ή συντήρηση αυτού, ή ότι η τυχόν πλημμέλεια δεν οφείλεται σε δικό του πταίσμα ή των προσώπων για τα οποία ευθύνεται.

Έγγραφο που ορίζεται από το νόμο, ως συστατικό ή αποδεικτικό δικαιοπραξίας, όπως συμβαίνει με τη σύμβαση ασφάλισης. Η σύμβαση δεν μπορεί να αποδειχθεί με μάρτυρες, εκτός αν έχει χαθεί το συνταχθέν έγγραφο ή, άλλως, συντρέχει μία από τις εξαιρετικές περιπτώσεις του 394 παρ. 1 ΚΠολΔ. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 151/2000, σ. 272.

ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ

Αναγκαστική απαλλοτρίωση. Έννοια πλήρους αποζημίωσης και κρίσιμος χρόνος για τον καθορισμό αυτής.

Ιδιαίτερη αποζημίωση, σε περίπτωση που η απαλλοτρίωση καταλαμβάνει τμήμα μόνο ενός ακινήτου, καθιστώντας το εναπομένον υπόλοιπο μειωμένης αξίας. Έννοια ιδιαίτερης αποζημίωσης. Εφ. Λαρ. 445/2000, σ. 245

Πώληση ακινήτου κατ' αδιαίρετο ποσοστό, με υπόσχεση του πωλητού προς τον αγοραστή, ότι για το πωληθέν τμήμα, υπήρχε δικαίωμα δόμησης κτίσματος, ενώ τούτο ήταν αναληθές. Απάτη. Δικαίωμα αποζημίωσης του απατηθέντος. Εφ. Λαρ. 465/2000, σ. 261

Αδικοπραξία. Αντικειμενική ευθύνη κατόχου ζώου.

Καταστροφή χορτονομής μίσθιου λιβαδιού από εισελθόντα παρανόμως ποίμνια τρίτων. Αξίωση ευθύνης. Αιτιώδης συνάφεια ζημίας και νόμιμου λόγου ευθύνης. Δεν αποκαθιστάται ότι ο παθών θα κέρδιζε κατά τρόπο αντιβαίνοντα σε απαγορευτική διάταξη του νόμου (όπως από μη επιτρέπομενη υπεκμίσθωση αγροτικού ακινήτου) ή τα χροντά ήθη. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 139/2000, σ. 268

Ευθύνη παραγωγού και εισαγωγέα ελαπτωματικού προϊόντος. Έκρηξη φιάλης υγραερίου. Ζημία. Περιστατικά. Αποζημίωση. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 151/2000, σ. 272

ΑΠΟΦΑΣΗ (Πολ.Δικ)

Διόρθωση, όταν το διατακτικό έχει διατυπωθεί κατά τρόπο ελλιπή ή ανακριβή. Η διόρθωση αυτή δεν αποτελεί μεταβολή της έννοιας της απόφασης και του εξ αυτής δεσμικασμένου. Εφ. Λαρ. 48/2000, σ. 212

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ (ΠοινΔικ)

Μετά την ένωση και συνεκδίκαση των συναφών ποινικών υποθέσεων, το Δικαστήριο εκτιμά συνολικά τα πραγματικά περιστατικά και τις ιδιαίτερες περιστάσεις τους ως ενιαία άρρηκτη κατηγορία και εφόσον κρίνει στα πλαίσια του επιτρεπτού ορθότερου νομικού χαρακτηρισμού, ότι αυτά συνιστούν βαρύτερη κατηγορία, κηρύσσει εαυτό αναρμόδιο και παραπέμπει την υπόθεση, ενιαίως, στο καθ' ύλην αρμόδιο Δικαστήριο.

Νομικός χαρακτηρισμός της απάτης ως κακουργηματικής και παραπομπή από το Τριμ. Πλημ. στο Τριμ. Εφετ. Κακ/των., Τριμ. Πλημ. Βόλου 2897/2000, σ. 309

Αρμοδιότητα του αρμοδίου δικαστικού συμβουλίου να αποφανθεί για τη προσωρινή κράτηση, κατά το χρονικό δικαιώμα που μεσολαβεί από τη περαίωση της ανάκρισης μέχρι την υποβολή της εισαγγελικής πρότασης και την έκδοση βουλεύματος. Συμβ. Πλημ. Βόλου 9/2000, σ. 297

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ (ΠολΔικ)

Επί αρντικής αγωγής κυριότητος καθ' ύλην αρμόδιο το Πολυμελές Πρωτοδικείο. Μον. Πρωτ. Λαρ. 411/99, σ. 115

Καθ' ύλην. Σε ομοδικία, εφόσον πρόκειται για διαιρετά δικαιώματα, λαμβάνεται υπ' όψει το αίτημα κάθε ενάγοντος ή το αιτούμενο από κάθε εναγόμενο. Διεκδικητική αγωγή, Πολ. Πρωτ. Λαρ. 579/2000, σ. 96

Απαλλοτρίωση. Επί ρυμοτομίας η προσκύρωσης, που έγινε για την εφαρμογή του σχεδίου πόλης και εγκρίθηκε με τροποποιητική απόφαση, δημοσιεύθεισα μετά την 1.2.1971, για το καθορισμό του διαχρονικού δικαίου και της καθ' ύλην αρμοδιότητος για τον οριστικό προσδιορισμό τιμής μονάδος, λαμβάνεται υπ' όψει τη διενευταία εκδοθείσα διοι-

κηπική πράξη. Πολ.Πρωτ.Λαρ. 611/2000, σ. 104

Το Δικαστήριο εξετάζει αυτεπάγγελτα την κατά τόπο αρμοδιότητά του, εφ' όσον δεν έγινε ρητή δήλωση του εναγομένου, ότι αποδέχεται την εκδίκαση της διαφοράς από το Δικαστήριο ενώπιον του οποίου έχει εισαχθεί. Επί αναρμοδιότητος και παραπομπής στο αρμόδιο δικαστήριο, η διαφορά καθίσταται εκκρεμής στο δικαστήριο της παραπομπής και οι συνέπειες από την άσκηση της αγωγής διατηρούνται και μετά την παραπομπή.

Παρέκταση της κατά τόπο αρμοδιότητος με έγγραφη συμφωνία. Η δι' αυτής ιδρυόμενη αρμοδιότητα, είναι αποκλειστική και υπερισχύει της γενικής δωσιδικίας της κατοικίας του εναγομένου, καθώς και των συντρεχουσών ειδικών δωσιδικών.

Μετά την έκδοση απόφασης περί παραπομπής, μπορεί να γίνει νόμιμα παραίτηση από το δικόγραφο της αγωγής, οπότε παύει η υφιστάμενη εκκρεμοδικία. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 122/2000, σ. 267

Κατά τόπο. Δωσιδικία της προσωπικής ταυτότητος των ομοδίκων. Η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου, λόγω της κατοικίας του ενός ομοδίκου, καθιδρύει αρμοδιότητα και για τους άλλους ομοδίκους, εκτός αν ο ενάγων δόλια περιέλαβε στην αγωγή του τον ένα ομόδικο για να δημιουργήσει την ως άνω δωσιδικία, οπότε η αγωγή παραπέμπεται αρμοδίως για τους λοιπούς ομοδίκους. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 151/2000, σ. 272

ΑΣΦΑΛΙΣΗ

Παραγωγοί πωλήσεων (πλασιέ). Υπάγονται στην ασφάλιση του ΙΚΑ, εφόσον εξυπηρετούν αποκλειστικά μία επιχείρηση. Η εξυπηρέτηση αυτή μιας μόνον επιχείρησης, δεν σημαίνει κατ' ανάγκη ότι δεν μπορεί να γίνει και με άλλη, εκτός της σύμβασης εξαρτημένης εργασίας, νομική μορφή, όπως είναι η

σύμβαση ανεξαρτήτων υπηρεσιών. Εφ. Λαρ. 451/2000, σ. 252

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

Για τη λίψη ασφ. μέτρων νομίς, όταν συγχρόνως εικρεμεί και τακτική αγωγή για το επίδικο, απαιτείται η επίκληση και πιθανολόγηση κάποιας βλάβης τούτου ή επείγουσα ανάγκη χρήσης του. Εννοια αυτών. Εφεσον. Απόρριψη αίτησης ασφ. μέτρων νομίς ως αβάσιμης. Παράπονο του αιτούντος για τη κατ ουσία απόρριψη της. Το Εφετείο, εφ όσον αυτεπάγγελτα διαπιστώσει αιριστία της αίτησης, εξαφανίζει την εκαλούμενη και απορρίπτει την αίτηση, ως αόριστη, αφού η απόφαση αυτή είναι επιφελέστερη για τον εκκαλούντα. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 67/99, σ. 77

Ασφαλιστικά νομίς. Διατάραξη νομίς συνιστά και η χωρίς συναίνεση ιδιοκτήτου απεικόνιση ολόκληρης ή μέρους της ιδιοκτησίας του σε τοπογραφικό διάγραμμα, που συντάχθηκε με επιμέλεια όμορου ιδιοκτήτου και η υπό του τελευταίου προσαγωγή του διαγράμματος σε δημόσιες υπηρεσίες, προκειμένου να επιτύχει την έκδοσης άδειας κυκλοφοριακής σύνδεσης του ακινήτου του και στη συνέχεια την έκδοση οικοδομικής άδειας. Ειρ. Λαρ. 91/98, σ. 126

Αναστολή εκτέλεσης δ/γής πληρωμής υπό τον όρο κατάθεσης υπέρ της καθ ης η αίτηση αναστολής εγγυητικής τραπεζικής επιστολής. Εξόφληση της διαφοράς. Αρση της εγγυοδοσίας και απόδοση της εγγυητικής επιστολής. Μον. Πρωτ. Λαρ. 2031/98, σ. 109

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ

Ορος περί αποκλεισμού της ασφάλισης των ζημιών που προξενούνται εκ του μεταφερομένου ή επί του μεταφερομένου δια του οχήματος φορτίου/άρθρο 25 παρ. 10 ΥΑ Κ4/585/1978/. Εννοια του όρου αυτού.

Η ασφαλιστική εταιρία απαλάσσεται της αστικής κάλυψης, κατά την έννοια του άρθρου 25 παρ. 11 της ΥΑ Κ 4 585/78, μόνο σε περίπτωση μεταφοράς φορτίου πέρα του επιτρεπομένου και όχι όταν η μεταφορά του φορτίου γίνεται δίκως άδεια. Εφ. Λαρ. 572/2000, σ. 71

Επί αγωγής καταναλωτή κατά παραγωγού ελαπτωματικού προϊόντος, προσεπίκληση από την εναγόμενη παραγωγό της ασφαλιστικής εταιρίας, που είχε αναλάβει την ασφαλιστική κάλυψη για ζημίες που θα προκαλούσε το ελαπτωματικό προϊόν με σώρευση και αποζημιωτικής αγωγής.

Η σύμβαση ασφάλισης, κατά το νόμο, καταρτίζεται εγγράφως, και δεν μπορεί να αποδειχθεί με μάρτυρες, εκτός αν έχει χαθεί το συνταχθέν έγγραφο ή, άλλως, συντρέχει μία από τις εξαιρετικές περιπτώσεις του 394 παρ. 1 ΚΠολΔ.

Ακυρότητα και καταχρηστικότητα γενικών όρων των συναλλαγών, που άγουν σε παραίτηση του καταναλωτή εκ της προστασίας του.

Ος καταναλωτής, στην ασφαλιστική σύμβαση είναι ο ασφαλισμένος. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 151/2000, σ. 272

Οι όροι του ασφαλιστηρίου συμβολαίου είναι δεσμευτικοί, έστω κι αν δεν έλαβε ιδιαίτερη γνώση αυτών ο ασφαλισμένος ή ακόμη κι αν δεν καλύπτονται από την υπόγραφή του, εφ όσον ο ασφαλισμένος επικαλείται το ασφαλιστήριο, στηρίζοντας επ αυτού αξιώσεις. Ασφάλιση για την περίπτωση θανάτου από ατύχημα. Όρος συμβολαίου ότι “δεν καλύπτονται ατυχήματα, που οφείλονται σε διαπληκτισμούς, εκτός αν ο ασφαλισμένος βρίσκεται σε νόμιμη άμυνα”. Ερμηνεία αυτού. Απαλλαγή της ασφ. Εταιρίας λόγω υπαίτιας συμμετοχής του ασφαλισμένου θανόντος. Εφ. Λαρ. 4/2000, σ. 176

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ - ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ

Αδικοπραξία από τροχαίο ατύχημα. Επί αιτήματος διαφυγόντων εισοδημάτων, δεν απαιτείται η μνεία στο δικόγραφο του ημερού "τζίρου" του καταστήματος του ενάγοντος και των παγίων καθημερινών εξόδων, που διακριθώνονται αποδεικτικά. Ασφαλιστική σύμβαση. Ορος περί αποκλεισμού της ασφάλισης των ζημιών που προξενούνται εκ του μεταφερομένου ή επί του μεταφερομένου δια του οχήματος φορτίου / άρθρο 25 παρ. 10 ΥΑ Κ 4/585/1978/. Εννοια του όρου αυτού.

Όταν το ατύχημα οφείλεται σε υπαιτιότητα του οδηγού, που δεν μερίμνωσε για την ασφαλή τακτοποίηση και πρόσδεση επί του οχήματός του, του πεσόντος στο οδόστρωμα φορτίου, τότε η ασφ. εταιρία δεν απαλάσσεται, αλλά υπάρχει ευθύνη αυτής. Η ασφαλιστική εταιρία απαλάσσεται της αστικής κάλυψης, κατά την έννοια του άρθρου 25 παρ. 11 της ΥΑ Κ 4 585/78, μόνο σε περίπτωση μεταφοράς φορτίου πέρα του επιτρεπομένου και όχι όταν η μεταφορά του φορτίου γίνεται δίχως άδεια. Εφ. Λαρ. 572/2000, σ. 71

Απαγορεύεται η εικονικότητα των εγγράφων που αφορούν μεταβίβαση της κυριότητος των αυτ/των. Ακυρότητα κάθε αντίθετης συμφωνίας. Διανομή κοινού αυτ/του με δια πλειστηριασμού πώληση. Μον. Πρωτ. Λαρ. 409/2000, σ. 114

ΒΙΒΛΙΑ ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΕΩΝ

Δεν απαιτείται εγγραφή επί αγωγής διάρροης της απαλλοτρίωσης, λόγω καταδολίευσης. Πολ.Πρωτ.Λαρ. 164/2000, σ. 258, Πολ.Πρωτ.Λαρ. 202/2000, σ. 292

ΒΛΑΠΤΙΚΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ

Τον όρων εργασίας μονομερώς από τον εργοδότη (βλ. Εργασία και Σύμβαση).

ΒΟΥΛΕΥΜΑ

Αρση διαφωνίας Ανακριτού και Εισαγγελέως υπέρ του επιτρεπτού της εξέτασης μαρτύρων, προταθέντων από τον κατ/vo, πριν η υπόθεση διαβιβαστεί στον Εισαγγελέα Εφετών. Συμβ. Πλημ. Βόλου 178/2000, σ. 135

ΓΛΩΣΣΑ

Γραμματικοί και συντακτικοί κανόνες για τη σωστή χρήση της δημοτικής γλώσσας. (Μελ.), σ. 9.

ΔΕΔΙΚΑΣΜΕΝΟ (ΠολΔικ)

Εγγύηση. Από τη δίκη μεταξύ δανειστή και πρωτοφειλέτη δεν προκύπτει δυσμενές δεδικασμένο σε βάρος του εγγυητή, για την ύπαρξη της απαίτησης. Εφ. Λαρ. 248/2000, σ. 30

Εκτείνεται και στα ζητήματα που κρίθηκαν παρεμπιπόντως, αν αποτελούν αναγκαία προυπόθεση του κυρίου ζητήματος και εφόσον το Δικαστήριο ήταν καθ ύλη αρμόδιο. Εφ. Λαρ. 538/2000, σ. 48

ΔΗΜΕΥΣΗ

Καταδίκη κατηγορουμένου για διευκόλυνση προώθησης και μεταφοράς στο εσωτερικό της χώρας λαθρομεταναστών. Μη δήμευση του επαγγελματικού φορτηγού αυτ/του του κατ/voυ, που αποτελεί το κύριο περιουσιακό στοιχείο και το μοναδικό μέσο βιοπορισμού του, διότι τέτοιο μέτρο αντίκειται στη συνταγματική αρχή της αναλογικότητος (πλειοψ.). Τρ. Εφ. Λαρ. 1345/99, σ. 133

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ

Οι διαφορές από τα δημόσια έργα για τα ΝΠΙΔ, που δεν υπάγονται στο δημόσιο τομέα, δεν είναι διοικητικές διαφορές και υπάγονται στα πολιτικά δικαστήρια, εκτός

αν με σύμβαση υπάχθηκαν ρητά στις δ/ξεις του ν. 1413/83/

Προσφυγή. Υποχρεωτική η τίρηση της προδικασίας, ως προυπόθεση παραδεκτού της προσφυγής.

Διαδικασία. Ισχύει αυτή που τηρείται στο Πολυμελές Πρωτοδικείο, με τις παρεκκλίσεις του άρθρου 13, παρ. 3 ν. 1418/84. Υποχρέωση διαδίκων για προσκόμιον κατά τη πρώτη συζήτηση όλων των αποδεικτικών μέσων και προσαγωγή μαρτύρων για παραχρήμα απόδειξη, με απλή πιθανολόγυηση, δίκως, κατ' αρχή, έκδοση προδικαστικής. Παραδεκτό ενόρκων βεβαιώσεων, μετά από προηγούμενη κλήτευση του αντιδίκου, πριν 24 ώρες. Εφ. Λαρ.(5μελές) 515/2000, σ. 38

ΔΗΜΟΣΙΟ

Ευθύνη Δημοσίου για παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων του κατά τον αναδασμό. Η σχετική αξίωση υπόκειται σε πενταετή παραγραφή, αρχόμενη από το τέλος του οικονομικού έτους, κατά το οποίο γεννήθηκε η αξίωση και είναι δυνατή η δικαστική επιδίωξη, αδιαφόρως του χρόνου, κατά τον οποίο ο ζημιωθείς έλαβε γνώση της ζημίας ή του προς αποζημίωση υποχρέου. Τρ. Διοικ. Εφ. Λαρ. 413/2000, σ. 330

Κατάταξη απαιτήσεων του Δημοσίου για τις ληξιπρόθεσμες και μη απαιτήσεις του. Εφ. Λαρ. 86/2000, σ. 221

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ (ΠολΔικ)

(βλ. Δίκη-Δικονομία).

ΔΙΑΖΥΓΙΟ

Συναινετικό. Εφεστ για τυχόν ελαπτώματα της δίλωσης βούλησης (απάτη κλπ). Εννοια αυτών. Εφ. Λαρ. 565/2000, σ. 69

ΔΙΑΝΟΜΗ

Κληρονομιαίου ακινήτου. Η μη αναφορά στην αγωγή ότι ο εναγόμενος έχει αποδεχθεί τη κληρονομία και ότι μετέγραψε το δημόσιο έγγραφο της αποδοχής, δεν δημιουργεί αοριστία της αγωγής. Εάν δεν αποδεικνύεται τέτοια μεταγραφή από τον εναγόμενο, δίκως ο τελευταίος να αρνείται το κληρονομικό δικαίωμα, ή να προβάλλει αποποίηση, το Δικαστήριο μπορεί να διατάξει την επανάληψη της συζήτησης, ώστε οποιοσδήποτε διάδικος να προβεί στη μεταγραφή της αποδοχής του εναγομένου ή, εν ελλείψει τέτοιας, κληρονομητηρίου ή πιστοποιητικού μη αποποίησης κληρονομίας από τον εναγόμενο και να προσκομίσει το σχετικό πιστοποιητικό του Υποθηκοφύλακα. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 622/2000, σ. 106

Κοινού αυτ/του με δια πλειστηριασμού πώληση. Μον. Πρωτ. Λαρ. 409/2000, σ. 114

Φόρος διανομής (βλ. Φορολογία και Προσύμφωνο).

ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ

Ευθύνη. Αποζημίωση,. Εννοια αυτού. Δεν αναζητείται το διαφέρον εκπλήρωσης ή το διαφυγόν κέρδος από τη πραγματοποίηση της σύμβασης. Στοιχεία αγωγής. Αοριστία αυτής. Εφ. Λαρ. 545/2000, σ. 61

Η αποζημίωση καλύπτει μόνο το αρνητικό διαφέρον. Εννοια αυτού. Περιλαμβάνεται και η δοθείσα προκαταβολή μέρους του τιμήματος. Αν όμως η προκαταβολή δεν είναι αποτέλεσμα του προσυμβατικού πταίσματος, μπορεί να αναζητηθεί με βάση τις δ/ξεις του αδικαιολόγητου πλουτισμού. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 226/99, σ. 83

Αναζητείται το αρνητικό διαφέρον. Εννοια αυτού. Ευθύνη του αντιπροσωπευομένου από τις διαπραγματευσεις που έγι-

ναν δι αντιπροσώπου του, εφ όσον ο τελευταίος ενήργησε εντός των ορίων της εξουσίας. Ευθύνη και του αντιπροσώπου, όταν ο μετ αυτού διαπραγματευθείς εμπιστεύεται και αποβλέπει στο πρόσωπο αυτού. Επιτροπεία ανηλίκου. Για τις προσυμβατικές διαπραγματεύσεις που ενεργεί ο επίτροπος του ανηλίκου δεν απαιτείται άδεια του Δικαστηρίου. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 630/1999, σ. 86

ΔΙΑΤΑΓΗ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

Η δ/γή πληρωμής που επιδίκασε κεφάλαιο με τους νόμιμους τόκους, δίχως να επιδικάσει τόκους τόκων, δεν αποτελεί εκτελεστό τίτλο, ως προς τους μη επιδικασθέντες τόκους τόκων. Εφ. Λαρ. 248/2000, σ. 30

Αναστολή εκτέλεσης δ/γης πληρωμής υπό τον όρο εγγυοδοσίας. Εξόφληση της διαφοράς. Αρση της εγγυοδοσίας και απόδοση της εγγυητική επιστολής. Μον. Πρωτ. Λαρ. 2031α/98, σ. 109

Ανακοπή κατά δ/γής πληρωμής. Τελεσίδικη απόρριψη λόγω αοριστίας της ανακοπής. Επανάσκοπη νέας ανακοπής κατά της ιδίας δ/γής πληρωμής. Απορρίπτεται ως εκπρόθεσμη, αφού ασκήθηκε μετά τη πάροδο 15 ημερών από την αρχική επίδοση της δ/γής.

Παραγραφή. Διακοπή αυτής από τη τελευταία διαδικαστική πράξη των διαδίκων ή του Δικαστηρίου. Σε περίπτωση απόρριψης της αγωγής για τυπικό λόγο ή παραίτησης από το δικόγραφο της, απαιτείται επανάσκοπη αυτής μέσα σε εξ μήνες. Αν προβλέπεται παραγραφή βραχύτερη των εξ μηνών, τότε για τη διακοπή της παραγραφής απαιτείται επανάσκοπη της αγωγής σε χρονικό διάστημα μικρότερο ή ίσο της βραχύτερης παραγραφής. Οι δ/ξεις του ΑΚ περί παραγραφής και αποσθετικών προθεσμιών, κατ αρχή, δεν εφαρμόζονται σε δι-

κονομικές προθεσμίες των δ/ξεων του Κ-ΠολΔ, εκτός αν οι τελευταίες το προβλέπουν Πολ.Πρωτ.Λαρ. 737/99, σ. 95

Ανακοπή. Προθεσμία άσκησης. Στη προθεσμία των 15 εργάσιμων ημερών του 632 παρ. 1 ΚΠολΔ, υπολογίζεται και το Σάββατο, ως ενδιάμεση μέρα. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 581/2000, σ. 97

Βάσει σύμβασης πιστωτικής κάρτας. Για την έκδοση της, αρκεί, πλην των άλλων εγγράφων, απόσπασμα λογ/σμού του κατόχου, που τηρεί ο εκδότης μηχανογραφικά στο ηλεκτρονικό κέντρο του, εφ όσον υπάρχει ειδική συμφωνία μεταξύ τους για την αποδεικτική δύναμη του εγγράφου αυτού. Εφ. Λαρ. 449/2000, σ. 250

Κατά μετατροπή σε άλλη δικαιοπραξία έγκυρης επιταγής, η οποία δεν εμφανίσθηκε εμπρόθεσμα προς πληρωμής ή η εξ αυτής αξίωση παραγράφηκε. Ακυρότητα της δ/γης διότι για να ισχύσει η επιταγή, κατά μετατροπή, ως άλλη δικαιοπραξία, πρέπει, πλην άλλων, να πρόκειται για άκυρη εξ αρχής επιταγή. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 162/2000, σ. 284

ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΑ

Μίσθωση ακινήτου από Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ) ΑΕ Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Η μη καταβολή του μισθώματος δεν συνιστά διοικητική διαφορά. Υπαγωγή στα πολιτικά Δικαστήρια. Εφ.Λαρ.531/2000, σ. 42

Καταδίκη σε δίλωση βούλησης, λόγω υποχρέωσης από προσύμφωνο πώλησης. Πρόβλεψη προθεσμίας για τη σύνταξη οριστικού συμβολαίου. Ερμηνεία, αν η προθεσμία τάχθηκε ως προθεσμία εκπλήρωσης της παροχής ή αν πρόκειται για διαλυτική προθεσμία.

Στοιχεία που απαιτούνται σε περίπτωση καταδίκης σε δίλωση βούλησης από προσύμφωνο πώλησης για τη συντέλεση της

σύμβασης πώλησης και τη μεταβίβαση της κυριότητος ακινήτου. Εννοια άρθρου 288 ΑΚ. Η αρχή του άρθρου αυτού λειπουργεί ως συμπληρωματική, αλλά και ως διορθωτική ρήτρα των δικαιοπρακτικών βουλήσεων. Νόμιμα μπορεί να προταθεί η εκ του άρθρου 288 ΑΚ αξίωση, όταν επιδιώκεται η αύξηση του τιμήματος του ακινήτου, που συμφωνήθηκε με προσύμφωνο πώλησης, ώστε να υπάρχει εξισορρόπηση παροχής και αντιπαροχής.

Στοιχεία που απαιτούνται για να είναι ορισμένη η εκ του 288 ΑΚ αγωγή ή ένσταση. Αδυναμία παροχής. Δεν μπορεί να προβληθεί κατά της διεκδικητικής αγωγής ακινήτου, αλλά μόνο κατά το στάδιο της εκτέλεσης, εφόσον εξακολουθεί η αδυναμία παροχής. Εφ. Λαρ. 538/2000, σ. 48

Τύπος σύμβασης πώλησης ακινήτου. Η συμφωνία για πληρωμή μέρους τιμήματος από πώληση ακινήτου, που δεν έχει αναγραφεί στο πωλητήριο συμβόλαιο είναι άκυρη και δεν παρέχει δυνατότητα στο πωλητή για αξίωση τούτου, ούτε από τη σύμβαση, ούτε κατά τις περί αδικαιολογήτου πλουτισμού δ/ξεις. Εφ. Λαρ. 502/2000, σ. 33

Απάτη. Προς ακύρωση δικαιοπραξίας δόγμα απάτης, προσαπαιτείται όπως η απατηλή συμπεριφορά αποσκοπεί στην πρόκληση δίλωσης βούλησης του απατηθέντος, η οποία να προκλίθηκε πράγματι από την απάτη, χωρίς να εξετάζεται αν η παραχθείσα, συνεπεία της απάτης, πλάνη είναι συγγνωστή ή μη, ουσιώδης ή επουσιώδης. Δικαίωμα αποζημίωσης του απατηθέντος.

Πώληση ακινήτου κατ' αδιαίρετο ποσοστό, με υπόσχεση του πωλητού προς τον αγοραστή, ότι για το πωληθέν τιμήμα, υπήρχε δικαίωμα δόμησης κτίσματος, ενώ τούτο ήταν αναληθές. Εφ. Λαρ. 465/2000, σ. 261

Μετατροπή άκυρης δικαιοπραξίας σε άλλη έγκυρη.

Προϋποθέσεις. Επιταγή (τραπεζική). Για να ισχύσει, κατά μετατροπή, ως άλλη δικαιοπραξία, πρέπει, πλην άλλων, να πρόκειται για άκυρη εξ αρχής επιταγή. Τέοια μετατροπή δεν ισχύει επί επιταγής μη εμφανισθείσας εμπρόθεσμα για πληρωμή, ή επί παραγραφής της εξ αυτής αξίωσης, καθ' όσον δεν πρόκειται περί άκυρης επιταγής. Πολ. Πρωτ. 162/2000, σ. 284

Ερμηνεία (173, 200 ΑΚ). Ασφαλιστική σύμβαση για θάνατο από ατύχημα. Όρος συμβολαίου ότι “δεν καλύπτονται ατυχήματα, που οφείλονται σε διαπληκτισμούς, εκτός αν ο ασφαλισμένος βρίσκεται σε νόμιμη άμυνα”. Ερμηνεία αυτού. Απαλλαγή της ασφ. Εταιρίας λόγω υπαίτιας συμμετοχής του ασφαλισμένου θανόντος. Εφ. Λαρ. 4/2000, σ. 176

Η δικαιοπραξία είναι άκυρη, αν αντιβαίνει σε απαγόρευση νόμου. Η δικαιοπραξία με την οποία περιορίζεται η εξουσία διάθεσης απαλλοτριατού δικαιώματος, έχει ενοχική μόνο ενέργεια (αξίωση αποζημίωσης) και δεν επιδρά στο κύρος της διάθεσης, εκτός αν ο νόμος προβλέπει ρητά την ακυρότητα, ως συνέπεια της δικαιοπρακτικά απαγορευμένης διάθεσης (177 ΑΚ).

Το καταστατικό ν.π. ιδιωτικού δικαίου (αστικού οικοδομικού συνεταιρισμού) έχει ισχύ σύμβασης και δεν αποτελεί κανόνα ουσιαστικού δικαίου. Η παραβίαση όρου του καταστατικού περί απαγόρευσης μεταβίβασης του λαχόντος σε μέλος του συνεταιρισμού οικοπέδου, δεν επιφέρει ακυρότητα της δικαιοπραξίας διάθεσης του αντικειμένου. Εφ. Λαρ. 14/2000, σ. 187

Αίρεση αναβλητική. Αν, πρημένης της αιρέσεως, έγινε μεταβίβαση του ακινήτου με πράξη διάθεσης, ο υπό αίρεση δικαιούμενος, από την πλήρωση της αίρεσης, παράλληλα προς την ακυρότητα της διάθε-

σης, μπορεί να ζητήσει από τον υπόχρεο αποζημίωση, που θα περιλαμβάνει τη ζημία του, που δεν καλύπτεται από την ακυρότητα.

Δωρεά αιτία θανάτου με τον τρόπο ότι μετά το Θάνατο του δωρεοδόχου, το ακίνητο θα περιέρχονταν στους κατιόντες αυτού. Διάθεση του ακινήτου από το δωρεοδόχο σε τρίτο πρόσωπο. Εφ. Λαρ. 35/2000, σ. 200

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Λειτουργικά προβλήματα της Δικαιοσύνης. (Εισήγηση), σ. 171

ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

Η σχετική αίτηση για την υποβολή πάσχοντος προσώπου σε δικαστική συμπαράσταση, υποβάλλεται μόνο από τα περιοριστικώς αναφερόμενα πρόσωπα του άρθρου 1667 ΑΚ, και όχι από άλλους απώτερους συγγενείς. Εφ. Λαρ. 80/2000, σ. 216

ΔΙΚΗ- ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ (Πολ.)

Βαίνει διακοπή της δίκης. Για να είναι νόμιμη πρέπει να γίνει από πρόσωπο δικαιούμενο σε επανάληψη της δίκης. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 669/99, σ. 89

Διαδικασία συμβιβαστικής επίλυσης (άρθρο 214 Α ΚΠολΔ). Σχετικά υποδείγματα πρακτικών, σ. 156

Παραίτηση από το δικόγραφο της αγωγής μπορεί να γίνει, κατά νόμιμο τρόπο και μετά την έκδοση απόφασης περί παραπομπής, λόγω κατά τόπον αναρμοδιότητος. Με την παραίτηση επέρχεται παύση της εκκρεμοδικίας. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 122/2000, σ. 267

Η παραίτηση από το δικόγραφο της αγωγής ανατρέπει αυτήν, ως διαδικαστική πράξη, όχι όμως και ως όχληση. Εφ. Λαρ. 435/2000, σ. 238

Προσεπίκληση από την εναγόμενη παραγωγό ελαπτωματικού προϊόντος, της α-

σφαλιστικής εταιρίας, που είχε αναλάβει την ασφαλιστική κάλυψη για ζημίες που θα προκαλούσε το ελαπτωματικό προϊόν με σώρευση και αποζημιωτικής αγωγής.

Άρνηση εκ μέρους της ασφ. Εταιρίας της υποχρέωσής της για αποζημίωση και άσκηση επικουρικά, πρόσθετης παρέμβασης υπέρ της παραγωγού. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 151/2000, σ. 272

Ερημοδικία εφεσιβλήτου. Η υποχρέωση επισύναψης στη δικογραφία των προτάσεων και των εισαγωγικών δικογράφων, που υποβλήθηκαν από τον απολιπόμενο διάδικτο, κατά τις προηγούμενες συζητήσεις της υπόθεσης στο ίδιο Δικαστήριο, βαρύνει το γραμματέα του Δικαστηρίου που δικάζει και όχι τον παριστάμενο διάδικτο. Εφ. Λαρ. 43/2000, σ. 204

Προβολή μέσων άμυνας και επίθεσης μέχρι την πρώτη συζήτηση. Για τους ισχυρισμούς που δεν προβλήθηκαν έγκαιρα από δικαιολογημένη αιτία, θα πρέπει να αναφέρονται και αποδεικνύονται οι λόγοι της βραδείας προβολής τους, αλλιώς απορρίπτονται ως απαράδεκτοι. Εφ. Λαρ. 46/2000, σ. 208

Έφεση. Η νομότυπη παραίτηση από το δικόγραφο της έφεσης, επάγεται την κατάργηση της δίκης. Δεν καταργεί όμως και δεν επηρεάζει την τύχη της αντέφεσης του εφεσιβλήτου, που ασκήθηκε νομότυπα με τις προτάσεις και αναφέρεται στα κεφάλαια της απόφασης που προσβλήθηκαν με τη έφεση και στα αναγκαίως συνεχόμενα. Εφ. Λαρ. 47/2000, σ. 211

Ο νεότερος νόμος, που έχει αναδρομική ισχύ, εφαρμόζεται και στις υποθέσεις που εκκρεμούν σε δεύτερο βαθμό, εφ όσον αυτό προβλέπεται ρητά και ειδικά από διάταξη του. Εφ. Λαρ. 81/2000, σ. 217

Στη διαδικασία των απαλλοτριώσεων (ν.δ. 797/71), η αίτηση για τον καθορισμό οριστικής τιμής μονάδος από το Εφετείο,

υποβάλλεται σε προθεσμία 30 ημερών από τη κοινοποίηση της απόφασης του Μον. Πρωτ. περί καθορισμού προσωρινής τιμής μονάδος και σε περίπτωση μη επιδοσης, εντός εξ μηνών από τη δημοσίευση αυτής. Για όσους διαδίκους δεν προσφύγουν στο Εφετείο, καθίσταται οριστική η από το Μον. Πρωτ. καθορισθείσα αποζημίωση.

Δεν ισχύει το τεκμήριο σιωπηρής ομολογίας, λόγω ερημοδικίας.

Αντίθετη αίτηση στο Εφετείο μπορεί να ασκηθεί και με τις προτάσεις, επί ποινή απαραδέκτου, προ πέντε τουλάχιστον ημερών από τη συζήτηση της αίτησης.

Στην ειδική διαδικασία των αναγκαστικών απαλλοτριώσεων, η αμοιβή του παραστάντος Δικηγόρου, προσδιορίζεται αυτεπάγγελτα από το Δικαστήριο, κι αν ακόμη συμψηφίσθει η δικαστική δαπάνη. Εφ. Λαρ. 445/2000, σ. 245

ΔΙΚΗ - ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ (Διοικ.)

Φορολογική διαφορά. Πρόταση συμβιβαστικής επίλυσης της διαφοράς μπορεί να ζητηθεί, εντός της προθεσμίας άσκησης της προσφυγής, είτε με το δικόγραφο αυτής, είτε με αυτοτελές δικόγραφο. Στην περίπτωση αυτή η διαδικασία για την εκδίκαση της προσφυγής αργεί μέχρι την επίτευξη ή τη ματαίωση του συμβιβασμού. Η συμβιβαστική επίλυση καταργεί τη δίκη. Το διοικητικό δικαστήριο δεν μπορεί να προχωρήσει στην κατ' ουσία εκδίκαση της προσφυγής, αν δεν περιέχεται η ένδειξη εξέτασης του αιτήματος αυτού από τη φορολογική αρχή, απέκει από την εκδίκαση της προσφυγής και αναπέμπει αυτή στη φορολογική αρχή προς τήρηση της σχετική διαδικασίας. Τρ. Διοικ. Εφ. Λαρ. 308/2000, σ. 321

Διακοπή δίκης. Γνωστοποίηση αυτής και επανάληψη.

Σε περίπτωση διακοπής της δίκης λόγω θανάτου του διαδίκου, εφ' όσον εκκρεμεί αποδοχή κληρονομίας, η προθεσμία προς υποβολή δηλώσης επανάληψης της δίκης δεν αρχίζει πριν από την αποδοχή. Τρ. Διοικ. Εφ. Λαρ. 508/2000, σ. 334

ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ

Στην ειδική διαδικασία των αναγκαστικών απαλλοτριώσεων, η αμοιβή του παραστάντος Δικηγόρου, προσδιορίζεται αυτεπάγγελτα από το Δικαστήριο, κι αν ακόμη συμψηφίσθει η δικαστική δαπάνη. Εφ. Λαρ. 445/2000, σ. 245

Αμοιβές δικηγόρων (πίνακας ΔΣΛ), σ. 339

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ

Επί μίσθωσης ακινήτου από ΚΕΚ ΑΕ Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, η μη καταβολή του μισθώματος δε συνιστά διοικητική διαφορά. Εφ. Λαρ. 531/2000, σ. 42

Οι διαφορές από τα δημόσια έργα για τα ΝΠΙΔ, που δεν υπάγονται στο δημόσιο τομέα, δεν είναι διοικητικές διαφορές και υπάγονται στα πολιτικά δικαστήρια, εκτός αν με σύμβαση υπάχθηκαν ρητά στις δ/ξεις του ν. 1413/83. Εφ. Λαρ. (5μελές) 515/2000, σ. 38

ΔΥΣΦΗΜΙΣΗ

Συκοφαντική και απλή δυσφήμιση φυσικού και νομικού προσώπου (ΑΕ) δια του τύπου. Τρόπος υποβολής έγκλησης εκ μέρους της ΑΕ.

Η ανάκληση της εγκλήσεως ως προς ένα εκ των συμμετόχων, καταλαμβάνει και τους υπόλοιπους. Συμβ. Πλημ. Βόλου 267/2000, σ. 141

ΔΩΡΕΑ

Αιτία θανάτου με τον τρόπο ότι μετά το θάνατο του δωρεοδόχου, το ακίνητο θα

περιέρχονταν στους κατιόντες αυτού. Διάθεση του ακινήτου από το δωρεοδόχο σε τρίτο πρόσωπο. Οι κατιόντες του δωρεοδόχου (υπό αίρεση δικαιούχοι) δεν έχουν δικαίωμα αποζημίωσης, για την αξία του ακινήτου, αφού μετά το θάνατο του μεταβιβάσαντος δωρεοδόχου, η εν λόγω διάθεση καθίσταται αυτοδικαίως άκυρη. Εφ. Λαρ. 35/2000, σ. 200

Η ανάκληση αυτής γίνεται με άτυπη δύλωση, ή και με την αγωγή, έχει ενοχική ενέργεια και επιφέρει τις νόμιμες συνέπειες, αφότου η δύλωση περιήλθε στο δωρεοδόχο και υπό τον όρο ότι είναι αληθείς οι επικαλούμενοι λόγοι. Έννοια και περιπτώσεις αχαριστίας. Εφ. Λαρ. 15/2000, σ. 189

ΕΓΓΥΗΣΗ

Από τη δίκη μεταξύ δανειστή και πρωτοφειλέτη δεν προκύπτει δυσμενές δεδικασμένο σε βάρος του εγγυητή, για την ύπαρξη της απαίτησης. Εφ. Λαρ. 248/2000, σ. 30

Για τη τίρηση των όρων της μίσθωσης. Ενθύνη του εγγυητού για ολόκληρο το χρέος, για την έκταση που έχει κάθε φορά η κύρια οφειλή, όχι μόνο για τη συμβατική διάρκεια της μίσθωσης, αλλά και για την αναγκαστική παράταση αυτής. Εφετ. Λαρ. 604/1999, σ. 27

Ο εγγυητής είναι οφειλέτης (939 ΑΚ) και η εκ μέρους του περιουσιακή απαλλοτρίωση υπόκειται σε διάρρηξη, εφόσον συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις καταδολίευσης. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 164/2000, σ. 285

Το δικαίωμα της αναγωγής του εγγυητού, που πλήρωσε το δανειστή, κατά του πρωτοφειλέτη, ασκείται με τις προϋποθέσεις της συνδέουσας αυτόν και τον πρωτοφειλέτη έννομης εσωτερικής σχέσης (ως εντολή, διοίκηση αλλοτρίων κλπ), η οποία

πρέπει οπωσδήποτε να αναφέρεται στην αγωγή, αλλιώς αυτή είναι αόριστη. Εφ. Λαρ. 43/2000, σ. 204

ΕΓΓΥΟΔΟΣΙΑ (ΠολΔικ)

Ασφ. μ. άρσης εγγύησης που διατάχθηκε ως όρος για την αναστολή εκτέλεσης δι/γίς πληρωμής Μον. Πρωτ. Λαρ. 2031/98, σ. 109

ΕΓΚΛΗΣΗ

Συκοφαντική και απλή δυσφήμιση φυσικού προσώπου και ανώνυμης εταιρείας. Υποβολή έγκλησης- Δικαιούμενα πρόσωπα. Τρόπος υποβολής έγκλησης εκ μέρους ΑΕ. Αρχή του αδιαιρέτου της εγκλήσεως. Η ανάκληση της έγκλησης, για να έχει αποτελέσματα χρειάζεται την υπό του κατηγορουμένου αποδοχή, με την οποία ίσοδυναμεί η υπ' αυτού μη δύλωση αποπίσησης της ανάκλησης, της οποίας έλαβε γνώση. Η ανάκληση της έγκλησης ως προς ένα εκ των συμμετόχων καταλαμβάνει και τους υπόλοιπους, Συμβ. Πλημ Βόλου 267/2000, σ. 141

ΕΙΚΟΝΙΚΟΤΗΤΑ

Απαγορεύεται η εικονικότητα των εγγράφων που αφορούν μεταβίβασην της κυριότητος των αυτ/των. Ακυρότητα κάθε αντίθετης συμφωνίας. Μον. Πρωτ. Λαρ. 409/1999, σ. 114

Για να είναι ορισμένη η αγωγή αναγνώρισης της ακυρότητας μιας σύμβασης, ως εικονικής, θα πρέπει ο ενάγων να εκθέτει στην αγωγή του πλήρως τα πραγματικά περιστατικά, που τον καθιστούν δανειστή του εικονικά μεταβιβάσαντος το περιουσιακό στοιχείο και τον νομιμοποιούν στην ακύρωση της εικονικής δικαιοπραξίας. Εφ. Λαρ. 43/2000, σ. 204

ΕΚΚΡΕΜΟΔΙΚΙΑ (Πολ Δικ)

Με την παραίτηση από το δικόγραφο της αγωγής επέρχεται παύση της εκκρεμοδικίας. Επί αναρμοδιότητος και παραπομπής στο αρμόδιο δικαστήριο, η διαφορά καθίσταται εκκρεμής στο δικαστήριο της παραπομπής και οι συνέπειες από την άσκηση της αγωγής διατηρούνται και μετά την παραπομπή. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 122/2000, σ. 267

ΕΚΟΥΣΙΑ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ

Παραδεκτό ενόρκων βεβαιώσεων, δίκιως κλίτευση αντιδίκου. Εφ. Λαρ. 522/2000, σ. 42

Η ιδιότητα του διαδίκου στη διαδικασία αυτή προσλαμβάνεται με την υποβολή της αίτησης, αλλά και με κλίτευση κάποιου στη διαδικασία, κατόπιν διαταγής του αρμόδιου Δικαστή. Πρόσθετη παρέμβαση στην εκούσια δικαιοδοσία. Ασκείται είτε με δικόγραφο, είτε κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο, χωρίς προδικασία, με την απαραίτητη προυπόθεση ότι ο παρεμβαίνων είναι τρίτος και όχι διάδικος. Εφ. Λαρ. 591/2000, σ. 76

ΕΚΤΕΛΕΣΗ (ΠολΔικ)

Η δ/γί πληρωμής που επιδίκιασε κεφάλαιο με τους νόμιμους τόκους, δίκιως να επιδικάσει τόκους τόκων, δεν αποτελεί εκτελεστό τίτλο, ως προς τους μη επιδικασθέντες τόκους τόκων. Η ανακοπή κατά της απαίτησης ασκείται μέχρι την έναρξη της τελευταίας πράξης εκτέλεσης, που είναι η σύνταξη έκθεσης πλειστηριασμού και καταρρωσης. Εφ. Λαρ. 248/2000, σ. 30

Ανακοπή κατά της εκτέλεσης (πλειστηριασμού). Απόλυτη ακυρότητα, ανεξαρτήτως επέλευσης ή μη βλάβης του καθ ον η εκτέλεση, πλειστηριασμού ενυπόθηκου ακινήτου, λόγω μη μνείας στην κατασχετήρια

έκθεση της υπάρχουσας υποθήκης και μη επίδοσης αυτής στην ενυπόθηκη δανείστρια.

Προσεπίκληση των υπερθεματιστών κατά του συντάκτη της κατασχετήριας έκθεσης δικ. επιμελητού.

Νόμιμη παρέμβαση τρίτης ενυπόθηκης δανείστριας. Μον. Πρωτ. Λαρ. 209/99, σ. 110

Προσωπική κράτηση εμπόρου για συμβατικά χρέη. Με το νόμο 2462/1997 (άρθρο 11) με τον οποίο κυρώθηκε το Διεθνές σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, καθιερώνεται πρόσθετος λόγος αποκλεισμού της προσωπικής κράτησης των οφειλέτων από σύμβαση, όταν η μη εκπλήρωση της συμβατικής υποχρέωσής τους οφείλεται αποκλειστικά σε αδυναμία τους, γεγονός το οποίο, ως εξαίρεση του κανόνα του 1047 Κ.ΠολΔ, πρέπει να επικαλείται και αποδεικνύει ο εναγόμενος οφειλέτης, στα πλαίσια της δίκης προσωπικής κράτησης, ή και κατά το στάδιο της εκτέλεσης (πλειοψ.) Εφ. Λαρ. 452/2000, σ. 256

Ανακοπή κατά πίνακα κατάταξης. Τα έξιδα εκτέλεσης δεν κατατάσσονται στο πίνακα αλλά προαφαιρούνται από το πλειστηριασμά με εκκαθαριστική πράξη του επί του πλειστηριασμού υπαλλήλου, που αποτελεί διανομή. Όταν η αμφισβήτηση δεν αφορά στη διενέργεια των εκτελεστικών πράξεων του Δικ. Επιμελητού, αλλά στο αν αυτές έγιναν προς το συμφέρον όλων των δανειστών, ώστε να προσδιορισθούν τα έξιδα εκτέλεσης, παθητικά νομιμοποιούμενος στην ασκούμενη ανακοπή είναι μόνο ο επισπεύδων την εκτέλεση δανειστής και όχι ο δικ. Επιμελητής. Εφ. Λαρ. 78/2000, σ. 213

Η διάρρηξη, μετά το ν. 2298/1995, δεν γεννά ενοχική υποχρέωση αναμεταβίβασης του αντικειμένου της απαλλοτρίωσης. Ο δανειστής που πέτυχε τη διάρρηξη της καταδολιευτικής δικαιοπραξίας, μετά τη τε-

λεσιδικία, μπορεί να προβεί στη κατάσχεση του πράγματος στη περιουσία του οφειλέτη σα να μην είχε υπάρξει η διαρροχθείσα απαλλοτρίωση. Ο τρίτος, που απόκτησε το δικαίωμα με καταδολιευτική διαρροχθείσα απαλλοτρίωση δεν μπορεί να αντιτάξει το δικαίωμα κατά του επισπεύδοντος, ούτε κατά του υπερθεματιστή και των διαδόχων Πολ. Πρωτ. Λαρ. 202/2000, σ. 292

Η αναγγελία συνιστά διαδικαστικό πράξη της εκτέλεσης και το αναγγελτήριο πρέπει να περιέχει την απαίτηση και το προνόμιο. Ανακοπή κατά του πίνακα κατάταξης. Στρέφεται κατά των δανειστών, έναντι των οποίων ο ανακόπτων έχει συμφέρον να επιτύχει τον εκτοπισμό τους. Συρροή απαιτήσεων με γενικά και ειδικά προνόμια. Η χρονικά προγενέστερη υποθηκική απαίτηση αποκλείει την ικανοποίηση της μεταγενέστερης. Κατάταξη απαιτήσεων του Δημοσίου για τις ληξιπρόθεσμες και μη απαιτήσεις του.

Τόκοι ενυπόθηκης απαίτησης (1289 ΑΚ). Η υποθήκη, αν το κεφάλαιο της απαίτησης γράφηκε ως τοκοφόρο, ασφαλίζει, κατά την ίδια τάξη εγγραφής της και τους καθυστερούμενους τόκους του 1289 ΑΚ, εφόσον και καθό το μέρος, το ποσό των τόκων τούτων, μαζί με το κεφάλαιο της απαίτησης, δεν υπερβαίνουν το χρηματικό ποσό, για το οποίο έχει εγγραφεί η υποθήκη (υποθηκικό όριο). Εάν υπάρχει υπέρβαση του ποσού εγγραφής, οι τόκοι αυτοί κατά το υπερβάλλον, δεν καλύπτονται με την υποθήκη, εκτός αν με συμφωνία των συμβαλλομένων η απαίτηση έχει εγγραφεί, και πέραν του συνολικού ποσού εγγραφής, ως τοκοφόρος. Εφ. Λαρ. 86/2000, σ. 221

ΕΝΟΡΚΕΣ ΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ

Στην εκούσια δικαιοδοσία, παραδεκτό ενόρκων βεβαιώσεων, δίχως κλήτευση αντιδίκου. Εφ. Λαρ. 522/2000, σ. 42

Στη διαδικασία των δημοσίων έργων, παραδεκτές οι ένορκες βεβαιώσεις, μετά από προηγούμενη κλήτευση του αντιδίκου, πριν 24 ώρες. Εφ. Λαρ. (5μελές) 515/2000, σ. 38

Σπις δίκες στο Πολυμελές Πρωτοδικείο, οι ένορκες βεβαιώσεις, που έγιναν πριν από την άσκηση της αγωγής, μπορούν να ληφθούν υπόψη για τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων, εφόσον έχει επιτραπεί η απόδειξη με μάρτυρες, εκτός αν κατά την ανέλεγκτη κρίση του Δικαστηρίου, αυτές ληφθηκαν επίτηδες για να χρησιμεύσουν ως μαρτυρίες στη δίκη για τα σ' αυτή αποδεικτέα θέματα. Εφ. Λαρ. 9/2000, σ. 183

Παραδεκτά προσάγονται για πρώτη φορά στο Εφετείο, χωρίς πρόθεση στρεφοδικίας ή βαριά αμέλεια. Εφ. Λαρ. 15/2000, σ. 89

ΕΝΣΗΜΟ ΔΙΚΑΣΤΙΚΟ

Δεν απαιτείται επί αγωγής διάρρηξης λόγω καταδολίευσης.

Πολ.Πρωτ.Λαρ. 164/2000, σ. 285

Πολ.Πρωτ.Λαρ. 202/2000, σ. 292

ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ (ΠολΔικ)

Επανάληψη της συζήτησης. Διατάσσεται και χωρίς τη προηγούμενη εξαφάνιση της πρωτόδικης απόφασης. Περιπτώσεις επανάληψης και προσκόμιση εγγράφων. Εφ. Λαρ. 550/2000, σ. 64

Συζήτηση. Επί αγωγής διανομής κληρονομιαίου ακινήτου το Δικαστήριο μπορεί να διατάξει την επανάληψη της συζήτησης, ώστε οποιοσδήποτε διάδικος να προβεί στη μεταγραφή της αποδοχής του εναγομένου ή, εν ελλείψει τέτοιας, κληρονομητηρίου ή πιστοποιητικού μη αποποίησης κληρονομίας από τον εναγόμενο και να προσκομίσει το σχετικό πιστοποιητικό του Υποθηκοφύλακα. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 622/2000, σ. 106

ΕΠΙΔΟΣΗ (ΠολΔικ)

Εφόσον το πρόσωπο έχει κατοικία, κατάστημα κλπ σε ορισμένο τόπο, η σε άλλο μέρος επίδοση δεν μπορεί να γίνει χωρίς τη συναίνεση του. Επί προσβολής του κύρους της επίδοσης, διότι ο προς ον η επίδοση δεν είχε την κατοικία του στην αναγραφόμενη στην έκθεση επίδοσης διεύθυνσης, αυτός υποχρεούται σε ανταπόδειξη. Εφ. Λαρ. 79/2000, σ. 215

ΕΠΙΤΑΓΗ

Αδικοπραξία. Σε περίπτωση έκδοσης ακάλυπτης επιταγής από εταιρία, ευθύνονται σε ολόκληρο η εταιρία και το υπογράφον την επιταγή φυσικό πρόσωπο, που ενεργεί ως εκπρόσωπος της εταιρίας.

Η πληρεξουσιόπτη προς ενέργεια εμπορικών πράξεων δεν καλύπτει και την ευθύνη εξ αδικοπραξίας. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 669/99, σ. 89

Αδικοπραξία. Ο κομιστής ακάλυπτης επιταγής, έχει δύο αξιώσεις κατά του εκδότη της, από την επιταγή και την αδικοπραξία. Αξιώσης αποζημίωσης μπορεί να θεμελιώθει και χωρίς να στοιχειοθετείται το ποινικό αδίκημα της ακάλυπτης επιταγής. Αδικοπρακτική ευθύνη του εκδότη δεν αποκλείεται από τη μη αναφορά στην κατά το άρθρο 40 του ν. 5960/33 τραπεζική βεβαίωση, της αιτίας για τη μη πληρωμή.

Σε περίπτωση ακάλυπτης επιταγής από εταιρία ευθύνονται σε ολόκληρο η εταιρία και το υπογράφον την επιταγή φυσικό πρόσωπο, που ενεργεί ως εκπρόσωπος της εταιρίας. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 673/99, σ. 90

Στο αδίκημα της έκδοσης ακάλυπτης επιταγής από νομικό πρόσωπο, τη ποινική ευθύνη φέρει μόνο ο υπογράφας την επιταγή, ως νόμιμος εκπρόσωπος του ν.π. Συμβ. Πλημ. Λαρ. 163/2000, σ. 134

Αλλοίωση κειμένου επιταγής. Οι προ-

γενέστεροι της αλλοίωσης υπογραφείς, ευθύνονται στα όρια του αρχικού κειμένου. Εφ. Λαρ. 589/2000, σ. 75

Η εξάμηνη προθεσμία παραγραφής αρχίζει από την επόμενη της ληξις της προθεσμίας προς εμφάνιση, έστω κι αν η εμφάνιση έγινε νωρίτερα. Μον. Πρωτ. Λαρ. 1735/98, σ. 108

Για να ισχύσει, κατά μετατροπή, ως άλλη δικαιοπραξία, πρέπει, πλην άλλων, να πρόκειται για άκυρη εξ αρχής επιταγή. Τέτοια μετατροπή δεν ισχύει επί επιταγής μη εμφανισθείσας εμπρόθεσμα για πληρωμή, ή επί παραγραφής της εξ αυτής αξιώσης. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 162/2000, σ. 284

Η ακάλυπτη επιταγή, (Μελ.), σ. 163

ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ

Ανηλίκου. Για τις προσυμβατικές διαπραγματεύσεις που ενεργεί ο επίτροπος του ανηλίκου δεν απαιτείται άδεια του Δικαστηρίου. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 630/1999, σ. 86

ΕΡΓΑΣΙΑ

Μεταβολή του προσώπου του εργοδότη. Εννοιαί αρθρου 479 ΑΚ και αρθρων 1, 2, 3 ΠΔ 572/88, με το οπόιο η ελληνική νομοθεσία προσαρμόσθηκε στην οδηγία 77/187 του Συμβουλίου της ΕΟΚ. Σύμβαση εργασίας μερικής απασχόλησης. Απαιτείται έγγραφος συστατικός τύπος. Διαφορά γνήσιας ετοιμότητας εργασίας από την απλή ετοιμότητα εργασίας. Στην απλή ετοιμότητα εργασίας, δεν έχουν εφαρμογή, εκτός από αντίθετη διάταξη, οι δ/ξεις ειδικών νόμων και συλλογικών συμβάσεων η ΔΑ. Καταγγελία σύμβασης εργασίας αορίστου χρόνου, Εγγραφος τύπος και καταβολή αποζημίωσης. Τρίμηνη αποκλειστική προθεσμία προσβολής της άκυρης καταγγελίας. Οι ασφαλιστικές εισφορές του εργαζομένου βαρύνουν τον ίδιο, εκτός αντί-

θετης συμφωνίας με τον εργοδότη, οπότε αυτές αποτελούν μέρος του μισθού. Εφ. Λαρ. 539/2000, σ. 55

Σύμβαση εξαρτημένης εργασίας. Υπάρχει όταν ο εργαζόμενος αμοιβεται με μισθό και υπόκειται δεσμευτικά σε εποπτικό έλεγχο και νομική εξάρτηση από τον εργοδότη. Διαφορές από τη σύμβαση παροχής ανεξαρτήτων υπηρεσιών.

Η σύμβαση του παραγωγού πωλήσεων (πλασιέ) με εργοδότη, του οποίου προωθεί τα εμπορεύματα προς τρίτους, έναντι προμήθειας, αποτελεί σύμβαση ανεξαρτήτων υπηρεσιών.

Παραγωγοί πωλήσεων (πλασιέ). Υπάγονται στην ασφάλιση του ΙΚΑ, εφόσον εξυπηρετούν αποκλειστικά μία επιχείρηση. Εφ. Λαρ. 451/2000, σ. 252

Σύμβαση εξαρτημένης εργασίας. Υπάλληλος κομμωτηρίου. Για το έγκυρο της σύμβασης απαιτείται η ύπαρξη βιβλιαρίου υγείας του εργαζομένου, άλλως ακυρότητα της σύμβασης, οπότε ο εργαζόμενος μπορεί να αναζητήσει την ωφέλεια του εργοδότη εκ της εργασίας του κατά τις περί αδικ. πλουτισμού δ/ξεις.

Μαθητευόμενος μισθωτός, Δικαιούμενες αποδοχές. Εφ. Λαρ. 5/2000, σ. 178

Σύμβαση εξαρτημένης εργασίας. Βοηθός λογιστού. Έννοια.

Βλαπτική μεταβολή των όρων εργασίας. Αν γίνει αποδεκτή, έστω και σιωπηρά, από τον εργαζόμενο, υπάρχει τροποποίηση της αρχικής σύμβασης.

Μισθός αποτελεί και κάθε πρόσθετη παροχή, που παρέχεται όχι από ελευθεριότητα αλλά τακτικά και ανελλιπώς και δεν μπορεί να ανακληθεί μονομερώς από τον εργοδότη, εκτός αν αυτός επιφυλάχθηκε για τέτοιο δικαίωμα. Εφ. Λαρ. 25/2000, σ. 196

Αποζημίωση εργαζομένου στα ΚΤΕΛ σε περίπτωση αποχώρησής του, εξ αιτίας συνταξιοδότησης λόγω γήρατος. Οφειλε-

ται η εκ του ν. 2112/1920 τοιαύτη, δίχως τον περιορισμό του ανωτέρου ορίου του α.ν. 173/1967. Εφ. Λαρ. 81/2000, σ. 217

Προστασία εργαζομένων σε περιπτώσεις μεταφοράς μίας εκμετάλλευσης, επιχείρησης ή τμήματος αυτής. (Μελ.), σελ. 21.

ΕΤΑΙΡΙΕΣ

Σε περίπτωση πτώχευσης ανώνυμης εταιρίας, υπάρχει έννομο συμφέρον των καταστατικών οργάνων της (ΔΣ) προς άσκηση πρόσθετης παρέμβασης. Εφ. Λαρ. 522/2000, σ. 42

Κ.Ε.Κ. ΑΕ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ. Εννοια και λειτουργία αυτών. Συνιστούν εταιρίες λαϊκής βάσης. Εχουν τις φορολογικές απαλλαγές των α.ε. που συνιστώνται από φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης. Δεν έχουν όμως τα δικαστικά, διοικητικά και δικονομικά προνόμια του Δημοσίου. Εφ. Λαρ. 531/2000, σ. 42

Σε περίπτωση έκδοσης ακάλυπτης επιταγής από εταιρία, ευθύνονται στον ολόκληρο την εταιρία και το υπογράφον την επιταγή φυσικό πρόσωπο, που ενεργεί ως εκπρόσωπος της εταιρίας. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 673/99, σ. 90

Η λύση της Ο.Ε. δεν θίγει την ικανότητά της, ως υποκειμένου δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, ούτε επιφέρει βίαιη διακοπή της δίκης.

Μίσθωση ακινήτου από την Ο.Ε. Η πτώχευσή της δεν επιφέρει λύση της μίσθωσης, εφόσον η εκμισθώτρια δεν έκανε καταγγελία της μίσθωσης. Εφ. Λαρ. 604/99, σ. 27

Δυσφήμιση ΑΕ. Τρόπος υποβολής έγκλησης εκ μέρους της ΑΕ. Συμβ. Πλημ. Βόλου, 267/2000, σ. 141

Η εμπορική συνεργασία δύο ή περισσότερων προσώπων, δίχως τη τήρηση των νομίμων διατυπώσεων δημοσιότητος, έχει χαρακτήρα είτε ομόρρυθμης εταιρίας “εν

τοις πράγμασι”, είπε αφανούς εταιρίας. Ευθύνη της εταιρίας από δικαιοπραξίες των οργάνων της, που ενήργησαν στα όρια της εξουσίας τους. Αν καταρτισθεί σύμβαση από όργανο, που δεν έχει αντιπροσωπευτική εξουσία, τότε δεν είναι χωρίς άλλο άκυρη, αλλά η ισχύς της είναι μετέωρη και εξαρτάται από την έγκριση ή την αποποίηση από την εταιρία. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 109/2000, σ. 263

ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

Ο εξέχων ρόλος του Ευρωπαϊκού πολιτισμού στη διαδικασία της Ευρωπαϊκής ενοποίησης. (Μελ.), σ. 19.

ΕΦΕΣΗ

Απευθύνονται εναντίον των αντιδίκων του εκκαλούντος και όχι κατ εκείνων που διετέλεσαν απόλοι ομόδικοί του, εκτός αν η εκκαλουμένη απόφαση περιέχει επιβλαβή διάταξη σε βάρος του εκκαλούντα και επωφελή υπέρ άλλου ομοδίκου του, και εφόσον η διάταξη αυτή εκδόθηκε κατά παραδοχή αίτησης του ομοδίκου του και, κατά νόμο, αποτελεί αντικείμενο της δίκης. Σε διεκδικητική αγωγή ιδρύεται απλή ομοδικία. Εφ. Λαρ. 538/2000, σ. 48

Εφεση. Απόρριψη αίτησης ασφ. μέτρων νομίς ως αβάσιμης. Παράπονο του αιτούντος για τη κατ ουσία απόρριψη της. Το Εφετείο, εφ όσον αυτεπάγγελτα διαπιστώσει αοριστία της αίτησης, εξαφανίζει την εκκαλουμένη και απορρίπτει την αίτηση, ως αόριστη, αφού η απόφαση αυτή είναι επωφελέστερη για τον εκκαλούντα. Πολ Πρωτ. Λαρ. 67/99, σ. 77

Δικαιώμα αόσκησης έχει μόνο ο πτηθείς διάδικος. Εφ. Λαρ. 462/2000, σ. 258

Οι προθεσμίες της ανακοπής ερημοδικίας και της έφεσης αρχίζουν ταυτοχρόνως από την επίδοση της ερήμην απόφασης και τρέχουν παράλληλα. Με την έφε-

ση κατ’ ερήμην απόφασης, εξαφανίζεται η εκκαλούμενη απόφαση στα όρια της έφεσης και ο εκκαλών δικαιούται να προβάλλει όλους τους πραγματικούς ισχυρισμούς, που μπορούσε να προτείνει και πρωτοδίκως. Εφ. Λαρ. 465/2000, σ. 261

Η νομότυπη παραίτηση από το δικόγραφο της έφεσης, επάγεται την κατάργηση της δίκης. Δεν καταργεί όμως και δεν επηρεάζει τη τύχη της αντέφεσης του εφεσιβλήτου, που ασκήθηκε νομότυπα με τις προτάσεις και αναφέρεται στα κεφάλαια της απόφασης που προσβλήθηκαν με τη έφεση και στα αναγκαίως συνεχόμενα. Εφ. Λαρ. 47/2000, σ. 211

Ο νεότερος νόμος, που έχει αναδρομική ισχύ, εφαρμόζεται και στις υποθέσεις που εκκρεμούν σε δεύτερο βαθμό, εφ όσον αυτό προβλέπεται ρητά και ειδικά από διάταξη του. Εφ. Λαρ. 81/2000, σ. 217

ΙΚΑ

Οι παραγωγοί πωλήσεων (πλασιέ) υπάγονται στην ασφάλιση του ΙΚΑ, εφ όσον εξυπηρέτούν αποκλειστικά μία επιχείρηση. Η εξυπηρέτηση αυτή μιας μόνο επιχείρησης, δεν σημαίνει κατ ανάγκη ότι δεν μπορεί να γίνει και με άλλη, εκτός της σύμβασης εξαρτημένης εργασίας, νομική μορφή, όπως είναι η σύμβαση ανεξαρτήτων υπηρεσιών. Εφ. Λαρ. 451/2000, σ. 252

ΚΑΤΑΔΙΚΗ (ΠολΔικ)

Καταδίκη σε δίλωση βούλησης, λόγω υποχρέωσης από προσύμφωνο πώλησης. Πρόβλεψη προθεσμίας για τη σύνταξη οριστικού συμβολαίου. Ερμηνεία, αν η προθεσμία τάχθηκε ως προθεσμία εκπλήρωσης της παροχής ή αν πρόκειται για διαλυτική προθεσμία. Στοιχεία που απαιτούνται σε περίπτωση καταδίκης σε δίλωση βούλησης από προσύμφωνο πώλησης για τη συνέλεση της σύμβασης πώλησης και τη με-

ταβίθαση της κυριότητος ακινήτου. Εφ. Λαρ. 538/2000, σ. 48

ΚΑΤΑΔΟΛΙΕΥΣΗ ΔΑΝΕΙΣΤΩΝ

Διάρρηξη της απαλλοτρίωσης επί οφειλής από αλληλόχρεο λ/σμό, εφ όσον, πλην άλλων, η απαίτηση έχει καταστεί ληξιπρόθεσμη μέχρι την πρώτη συζήτηση της αγωγής στο ακροατήριο. Οφειλέτης είναι και ο εγγυητής. Σε διάρρηξη υπόκεινται και η γονική παροχή, δίχως ανάγκη αναγραφής στην αγωγή ότι αυτή όλη ή ένα μέρος αυτής υπερβαίνει το επιβαλλόμενο από τις περιστάσεις μέτρο και ότι ως προς αυτό αποτελεί δωρεά.

Διαπλαστικός χαρακτήρας της απόφασης και μη νόμιμο το αίτημα για προσωρινή εκτελεστότητα αυτής. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 164/2000, σ. 285

Η διάρρηξη μετά το ν. 2298/1995, δεν γεννά ενοχική υποχρέωση αναμεταβίβασης του αντικειμένου της απαλλοτρίωσης. Ο διαρρήξας δανειστής, μετά τη τελεσιδικία, μπορεί να προβεί στην κατάσχεση του πράγματος στην περιουσία του οφειλέτη, σα να μην είχε υπάρξει η διαρροχθείσα απαλλοτρίωση. Ο τρίτος, που απόκτησε το δικαίωμα με καταδολιευτική διαρροχθείσα απαλλοτρίωση δεν μπορεί να αντιτάξει το δικαίωμα κατά του επισπεύδοντος, ούτε κατά του υπερθεματιστή και των διαδόχων. Δανειστής, δικαιούμενος σε διάρρηξη, είναι και ο φορέας ενοχικής απαίτησης που τελεί υπό αναβλητική προθεσμία ή αίρεση, εφ όσον κατά το χρόνο της απαλλοτρίωσης έχουν συντελεσθεί τα παραγωγικά της απαίτησης του γεγονότα και έχει γίνει αυτή ληξιπρόθεσμη κατά τη πρώτη συζήτηση της αγωγής.

Δεν απαιτείται προηγούμενη δικαστική βεβαίωση της απαίτησης, ούτε εξοπλισμός με τίτλο εκτελεστό.

Πενταετής παραγραφή της αγωγής διάρ-

ρηξης, αρχόμενη από το χρόνο κατάρτισης της πράξης και όχι από τη μεταγραφή του συμβολαιογραφικού εγγράφου. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 202/2000, σ. 292

Την ιδιότητα του δανειστή, κατά τον χρόνο επιχείρησης της απαλλοτρίωσης, λογίζεται ότι έχει και ο φορέας ενοχικής απαίτησης, που τελεί υπό αναβλητική προθεσμία, αρκεί μόνο μέχρι το χρόνο της απαλλοτρίωσης να συντελέστηκαν τα δικαιοπαραγωγικά της απαίτησης του γεγονότα και να έχει καταστεί αυτή ληξιπρόθεσμη κατά τη πρώτη, στο ακροατήριο, συζήτηση της διαρρηκτικής αγωγής. Εφ. Λαρ. 43/2000, σ. 204

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ

Προστασία. Ευθύνη παραγωγού και εισαγωγέα ελαπτωματικού προϊόντος. Πότε ευθύνεται ο προμηθευτής. Βάρος απόδειξης.

Η χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής θλάβης δεν περιλαμβάνεται στην προστασία του νόμου περί ευθύνης των παραγωγών και μπορεί να θεμελιωθεί μόνο στις δ/ξεις περί αδικοπραξιών του ΑΚ.

Έκρηξη φιάλης υγραερίου. Ζημία. Περιστατικά. Συρροή αξιώσεων βάσει του νόμου περί ευθύνης παραγωγών και των περί αδικοπραξιών δ/ξεων του ΑΚ.

Ακυρότητα και καταχρηστικότητα γενικών όρων των συναλλαγών που άγουν σε παραίτηση του καταναλωτή εκ της προστασίας του.

Ως καταναλωτής στην ασφαλιστική σύμβαση είναι ο ασφαλισμένος. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 151/2000, σ. 272

ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΣ

Μη εμφάνιση των κατηγορουμένων για το κακούργημα της διακεκριμένης κλοπής. Ανάκληση της προσωρινής τους απόλυσης, αναστολή της διαδικασίας στο α-

κροατήριο και διάταξη της σύλλογψης και προσωρινικής τους κράτησης, μέχρι την εκδίκαση της εναντίον τους κατηγορίας. Κατόπιν τούτου, για τους συγκατηγορούμενους για το πλημμέλημα της αποδοχής προιόντων εγκλήματος, που παραπέμφθηκαν στο Εφετείο Κακουργημάτων, λόγω συναφείας, εκλίπει ο λόγος συναφείας, διατάσσεται ο χωρισμός της υπόθεσής τους και παραπέμπεται, ως προς αυτούς η πλημμεληματική υπόθεση στο αρμόδιο Τριμελές Πλημμεληματική Επιτροπή. Τρ. Εφ. Κακ/των Λάρισας 87/99, σ. 132

Η παραδοχή για τον κατ/νο της ιδιότητας του καθ' έξη ή κατ' επάγγελμα εγκληματία (92ΠΚ), αποσυνδέεται από την ύπαρξη υποτροπίας και προηγούμενης καταδίκης. Συμβ.Πλημ.Βόλου 197/2000, σ. 305

ΚΕΝΤΡΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΚΕΚ)

Κ.Ε.Κ. ΑΕ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ. Εννοια αυτών. Συνιστούν εταιρίες λαϊκής βάσης. Εχουν τις φορολογικές απαλλαγές των α.ε. που συνιστώνται από φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης. Δεν έχουν όμως τα δικαστικά, διοικητικά και δικονομικά προνόμια του Δημοσίου. Μίσθωσην ακινήτου από KEK AE. Η μη καταβολή του μισθώματος δεν συνιστά διοικητική διαφορά. Τόκοι. Οφείλονται από της υπερημερίας και όχι από της επίδοσης της αγωγής, διότι το KEK AE Νομαρχιακής αυτοδιοίκησης δεν απολαύει των δικαστικών προνομίων του Δημοσίου. Εφ. Λαρ. 531/2000, σ. 42

ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Περί κλήρου αγωγή. Εναγόμενος είναι πάντοτε ο νεμόμενος τα κληρονομιαία αντικείμενα, ως κληρονόμος. Επί αδικαιολόγητης κατοχής κληρονομιαίου ακινήτου,

δίχως αντιποίηση κληρονομικού δικαιώματος από τον εναγόμενο, τότε μπορεί να ασκηθεί κατ αυτού σωρευτικά η αναγνωριστική αγωγή περί κληρονομικού δικαιώματος και η διεκδικητική κυριότητος αγωγή. Εφ. Λαρ. 551/2000, σ. 66

Διανομή κληρονομιαίου ακινήτου. Η μη αναφορά στην αγωγή ότι ο εναγόμενος έχει αποδεχθεί τη κληρονομία και ότι μετέγραψε το δημόσιο έγγραφο της αποδοχής, δεν δημιουργεί αοριστία της αγωγής, διότι, μπορεί να ζητηθεί δικαστική προστασία και όταν το επίδικο δικαίωμα τελεί υπό την αναβλητική αίρεση της μεταγραφής (άρθρο 69 παρ. 1ε ΚΠολΔ). Εάν δεν αποδεικνύεται τέτοια μεταγραφή από τον εναγόμενο, δίχως ο τελευταίος να αρνείται το κληρονομικό δικαίωμα, ή να προβάλλει αποποίηση, το Δικαστήριο μπορεί να διατάξει την επανάληψη της συζήτησης, ώστε οποιοσδήποτε διάδικος να προβεί στη μεταγραφή της αποδοχής του εναγόμενου ή, εν ελλείψει τέτοιας, κληρονομητηρίου ή πιστοποιητικού μη αποποίησης κληρονομίας από τον εναγόμενο και να προσκομίσει το σχετικό πιστοποιητικό του Υποθηκοφύλακα. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 622/2000, σ. 106

ΚΛΗΣΗ (ΠολΔικ)

Απαράδεκτη η κλήση για περαιτέρω, μετ απόδειξη συζήτηση της αγωγής, ύστερα από δικαστικό συμβιβασμό. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 676/99, σ. 93

ΚΛΗΤΕΥΣΗ (ΠολΔικ)

Η τυχόν μη νόμιμη κλήτευση, πρέπει να προτείνεται εμπρόθεσμα, στη πρώτη συζήτηση της αγωγής, στο πρωτοβάθμιο Δικαστήριο. Η παράσταση του διαδίκου, η υπεράσπιση της υπόθεσης και η μη προβολή της τυχόν δικονομικής ακυρότητος της κλήτευσης, καλύπτει αυτή. Εφ. Λαρ. 531/2000, σ. 42

ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ

Η εμπορική συνεργασία δύο ή περισσότερων προσώπων, εφ όσον δεν τηρήθηκαν οι νόμιμες διατυπώσεις δημοσιότητος, έχει χαρακτήρα είτε ομόρρυθμης εταιρίας “εν τοις πράγμασι”, είτε αφανούς εταιρίας. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 109/2000, σ. 263

ΚΤΕΛ

Αποτελούν ιδιότυπες συγκοινωνιακές επικειρίσεις κοινής ωφέλειας, που λειτουργούν με τη μορφή οργανισμών και δεν υπάγονται στους εργοδότες του ΑΝ 173/1967 (δημόσιο, νηδδ κλπ).

Σύμβαση εργασίας. Στον εργαζόμενο στα ΚΤΕΛ που αποχωρεί εξ αιγίας συνταξιοδότησης λόγω γήρατος, οφείλεται η εκ του ν. 2112/1920 προβλεπόμενη αποζημίωση, δίκιως τον περιορισμό του ανωτέρου ορίου του α.ν. 173/1967. Εφ. Λαρ. 81/2000, σ. 217

ΚΥΡΙΟΤΗΤΑ.

Εκπομπή υπερβολικών θορύβων και προσβολή κυριότητος (1003 ΑΚ). Περιστατικά. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 595/2000, σ. 100

Προσβολή αυτής με την εκ μέρους τρίτου τοποθέτηση σε ακίντο πραγμάτων. Αρνητική αγωγή. Καθ' ύλη αρμοδιότητα του Πολυμελούς Πρωτοδικείου. Μον. Πρωτ. Λαρ. 411/99, σ. 115

ΛΑΘΡΕΜΠΟΡΙΑ

Συνιστά η δόλια κατοχή αυτ/του με αλλοιωμένα τα αρχικά ατομικά του χαρακτηριστικά.

Παραγραφή πενταετίς, αρχόμενη από την ημέρα τέλεσης της πράξης και όχι από την ημέρα ανακάλυψης της παράβασης. Στην ειδικότερη περίπτωση τελωνειακής παράβασης της κατοχής αυτ/του με αλλοιωμένα τα αρχικά ατομικά χαρακτηριστικά του, η

παραγραφή δεν αρχίζει, εφ όσον το αυτ/το παραμένει στην κατοχή του παραβάτη. Τρ. Διοικ. Εφ. Λαρ. 168/2000, σ. 317

ΜΑΡΤΥΡΕΣ (Πολλαίκ)

Δεν εξαιρούνται από μόνη την ιδιότητά τους ότι είναι σύνυγοι ή συγγενείς των διαδίκων. Εφ. Λαρ. 15/2000, σ. 189

ΜΑΡΤΥΡΕΣ (ΠοινΔικ)

Κυρία ανάκριση. Επιτρεπτό εξέτασης μαρτύρων προταθέντων από τον κατ/νο πριν ακόμη η υπόθεση διαβιβαστεί στον Εισαγγελέα Εφετών. Συμβ. Πλημ. Βόλου 178/2000, σ. 135

ΜΙΣΘΩΣΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ.

Καταγγελία λόγω μη καταβολής των μισθωμάτων (597 ΑΚ). Η εκπρόθεσμη καταβολή των μισθωμάτων δεν αίρει τα αποτελέσματα της καταγγελίας, τα οποία μπορούν να ανατραπούν με τη ροπή ή σιωπηρή κατάρτιση νέας σύμβασης μίσθωσης. Αναπροσαρμογή μισθώματος. Προυποθέσεις εφαρμογής του 388 ΑΚ και του 288 ΑΚ Μείωση της εμπορικής κίνησης και μεταφορά αυτής σε άλλη περιοχή. Μον. Πρωτ. Λαρ. 548/2000, σ. 122

Μίσθωση ακινήτου από Ο.Ε. Η πτώχευση αυτής δεν επιφέρει λύση της μίσθωσης, εφ όσον δεν γίνει καταγγελία από τον εκμισθωτή.

Εγγύηση για τη τίτρηση των όρων της μίσθωσης. Ευθύνη του εγγυητού για ολόκληρο το χρέος, για την έκταση που έχει κάθε φορά η κύρια οφειλή, όχι μόνο για τη συμβατική διάρκεια της μίσθωσης, αλλά και για την αναγκαστική παράταση αυτής. Εφ. Λαρ. 604/1999, σ. 27

ΜΙΣΘΩΣΗ ΕΡΓΟΥ

Σύμβαση συγκομιδής εσοδείας συνιστά μίσθωση έργου. Μετά το χρόνο παρά-

δοσης του έργου, σε περίπτωση υπερημερίας του οφειλέτη (εργολάθου) ο δανειστής (εργοδότης) δικαιούται να ζητήσει αποζημίωση για ολική υπαίτια μη εκπλήρωση της παροχής. Δεν απαιτείται να ταχθεί προθεσμία στον υπερήμερο οφειλέτη, αν προκύπτει ότι το μέτρο θα ήταν άσκοπο. Τα ίδια ισχύουν και επί μερικώς ανεκτέλεστον έργου. Η υπερημερία του οφειλέτη τεκμαίρεται από την άπρακτη πάροδο της συμφωνημένης ημέρας ή προθεσμίας. Ο υπερήμερος οφειλέτης έχει δικαίωμα να αποδειχεί την έλλειψη του πταίσματος. Εφ. Λαρ. 537/2000, σ. 45

Αναπροσαρμογή μισθώματος. Αν δεν υπάρχει συμφωνία αναπροσαρμογής ή αυτή έχει εξαρτηθεί από άκυρη ρήτρα, η αναπροσαρμογή γίνεται, σύμφωνα με το νόμο περί εμπορικών μισθώσεων, χωρίς δικαστική μεσολάθηση.

Προϋποθέσεις εφαρμογής του 388 και 288 ΑΚ. Αύξηση μισθώματος με το 288 ΑΚ. Περιστατικά. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 179/2000, σ. 288

ΜΙΣΘΩΣΗ ΠΡΑΓΜΑΤΟΣ

Μίσθωση ακινήτου από Κέντρα επαγγελματικής κατάρτισης (ΚΕΚ) ΑΕ νομαρχιακής αυτοδιοίκησης ακινήτου, Ή μη καταβολή του μισθώματος δεν συνιστά διοικητική διαφορά. Εφ. Λαρ. 531/2000, σ. 42

Αγροτικού ακινήτου (λιβαδιού). Καταστροφή χορτονομής από εισελθόντα παρανόμως ποιμνία τρίτων. Αξίωση αποζημίωσης. Στοιχεία αγωγής. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 139/2000, σ. 268

NOMH

Διατάραξη νομής συνιστά και η χωρίς συναίνεση ιδιοκτήτου απεικόνιση ολόκληρης ή μέρους της ιδιοκτησίας του σε τοπογραφικό διάγραμμα, που συντάχθηκε με επιμέλεια όμορου ιδιοκτήτου και η υπό

του τελευταίου προσαγωγή του διαγράμματος σε δημόσιες υπηρεσίες, προκειμένου να επιτύχει την έκδοση άδειας κυκλοφοριακής σύνδεσης του ακινήτου του και στη συνέχεια την έκδοση οικοδομικής άδειας. Ειρ. Λαρ. 91/98, σ. 126

Ο κατέχων ακίνητο με σκέση χρησιδανείου, ασκεί πράξεις νομής, ως αντιπρόσωπος και για λ/σμό του αληθούς νομέως (χρήστου) Ο χρησάμενος δεν μπορεί να χρησιδεσπόσει στο ακίνητο, εκτός αν γνωστοποίησε στο χρήστη ότι αποφάσισε να νέμεται το ακίνητο για δικό του λ/σμό. Εφ. Λαρ. 46/2000, σ. 208

NOMIKO ΠΡΟΣΩΠΟ

Ευθύνη από δικαιοπραξίες των οργάνων του, που ενήργησαν στα όρια της εξουσίας τους. Αν καταρτισθεί σύμβαση από όργανο, που δεν έχει αντιπροσωπευτική εξουσία, τότε δεν είναι χωρίς άλλο άκυρη αλλά η ισχύ της είναι μετέωρη και εξαρτάται από την έγκριση ή την αποποίηση από το νομικό πρόσωπο Πολ. Πρωτ. Λαρ. 109/2000, σ. 263

Το καταστατικό ν.π. ιδιωτικού δικαίου (αστικού οικοδομικού συνεταιρισμού) έχει ισχύ σύμβασης και δεν αποτελεί κανόνα ουσιαστικού δικαίου. Η παραβίαση όρου του καταστατικού περί απαγόρευσης μεταβίβασης του λαχόντος σε μέλος του συνεταιρισμού οικοπέδου, δεν επιφέρει ακυρότητα της δικαιοπραξίας διάθεσης του αντικειμένου. Εφ. Λαρ. 14/2000, σ. 187

NOMIMΟΠΟΙΗΣΗ (Πολ.Δικ.)

Παθητική. Σε ανακοπή κατά πίνακα κατάταξης, όταν η αμφισβήτηση δεν αφορά στη διενέργεια των εκτελεστικών πράξεων του Δικ. Επιμελητού, αλλά στο αν αυτές, έγιναν προς το συμφέρον όλων των δανειστών, ώστε να προσδιορισθούν τα έξιδα εκτέλεσης, παθητικά νομιμοποιούμε-

νος στην ασκούμενη ανακοπή είναι μόνο ο επισπεύδων την εκτέλεση δανειστής και όχι ο δικ. Επιμελητής. Εφ. Λαρ. 78/2000, σ. 213

Δανειστής, νομιμοποιούμενος σε διάρρηξη καταδολιευτικής δικαιοπραξίας, είναι και ο φορέας ενοχικής απαίτησης που τελεί υπό αναβλητική προθεσμία ή αίρεση, εφόσον κατά το χρόνο της απαλλοτρίωσης έχουν συντελεσθεί τα παραγωγικά της απαίτησης του γεγονότα και έχει γίνει αυτή ληξιπρόθεσμη κατά τη πρώτη συζήτηση της αγωγής Πολ. Πρωτ. Λαρ. 202/2000, σ. 292

NOMOS

Νεότερος νόμος. Επιτρεπτή η αναδρομική ισχύ ουμάν, που ρυθμίζει ακόμη και δικαιώματα, κριθέντα με τελεσίδικες δικαστικές αποφάσεις. Προϋποθέσεις αναδρομικής ισχύος.

Ο νεότερος αυτός νόμος εφαρμόζεται και στις υποθέσεις που εικρεμούν σε δεύτερο βαθμό. Συνταγματικότητα άρθρου 30 ν. 2556/1997, που προβλέπει την αποζημίωση απόλυτης των εργαζομένων στα ΚΤΕΛ. Εφ. Λαρ. 81/2000, σ. 217

ΟΜΟΔΙΚΙΑ (ΠολΔικ)

Εφεσην. Απευθύνεται εναντίον των αντιδίκων του εκκαλούντος και όχι κατ εκείνων που διετέλεσαν απλοί ομόδικοί του, εκτός αν η εκκαλούμενη απόφαση περιέχει επιβλαβή διάταξη σε βάρος του εκκαλούντα και επωφελή υπέρ άλλου ομοδίκου του, και εφόσον η διάταξη αυτή εκδόθηκε κατά παραδοχή αίτησης του ομοδίκου του και, κατά νόμο, αποτελεί αντικείμενο της δίκης. Σε διεκδικητική αγωγή ιδρύεται απλή ομοδικία. Εφ. Λαρ. 538/2000, σ. 48

ΟΡΙΖΟΝΤΑ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

Για να αποτελέσει μία θέση στάθμευσης αυτοκινήτου αντικείμενο οριζόντιας ι-

διοκτησίας, πρέπει να βρίσκεται εκτός πυλωτής και των κοινοχρήστων χώρων της πολυκατοικίας. Οι δ/ξεις του ν. 1221/81 είναι δημόσιας τάξης. Κλειστές θέσεις στάθμευσης στην πυλωτή. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 201/99 σ. 80

Στις διαφορές εξ οροφοκτησίας που εκδικάζονται κατά τις δ/ξεις των άρθρων 17 αριθ. 2 και 647 παρ. 2, διάδικοι είναι μόνο ιδιοκτίτες αυτοτελών οριζόντιων ιδιοκτησιών και ο διαχειριστής της πολυκατοικίας, όχι δε τρίτα πρόσωπα. Στις αγωγές αυτές πρέπει να μνημονεύεται ότι τόσο ο ενάγων, όσο και ο εναγόμενος είναι κυριοί αυτοτελών ιδιοκτησιών της κοινής οικοδομής, χωρίς επίκληση των τίτλων ιδιοκτησίας. Μον. Πρωτ. Λαρ. 685/99, σ. 117

Ο ακάλυπτος χώρος είναι κοινόχρηστος και δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο διαιρημένης ιδιοκτησίας. Δυνατή όμως η δημιουργία σ' αυτόν χώρων στάθμευσης (πάρκιν) και η παραχώρηση της χρήσης τουών αποκλειστικά σε ένα ή περισσότερους ιδιοκτίτες διαμερισμάτων της ίδιας οικοδομής με νόμιμο τρόπο (συμφωνία όλων των συνιδιοκτηών και μεταγραφή). Εφετ. Λαρ. 11/2000, σ. 184

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ

Διακοπή αυτής από τη τελευταία διαδικαστική πράξη των διαδίκων ή του Δικαστηρίου. Σε περίπτωση απόρριψης της αγωγής για τυπικό λόγο ή παραίτησης από το δικόγραφο της, απαιτείται επανάσκηση αυτής μέσα σε εξ μηνες. Αν προβλέπεται παραγραφή βραχύτερη των εξ μηνών, τότε για τη διακοπή της πραγραφής απαιτείται επανάσκηση της αγωγής σε χρονικό διάστημα μικρότερο ή ίσο της βραχύτερης παραγραφής. Οι δ/ξεις του ΑΚ περί παραγραφής και αποσβεστικών προθεσμιών, κατ' αρχή, δεν εφαρμόζονται σε δικονομικές προθεσμίες των δ/ξεων του ΚΠολΔ, ε-

κτός αν οι τελευταίες το προβλέπουν Ανακοπή κατά δ/γίς πληρωμής. Τελεσίδικη απόρριψη λόγω αοριστίας της ανακοπής. Επανάσκοπη νέας ανακοπής κατά της ιδίας δ/γίς πληρωμής. Απορρίπτεται ως εκπρόθεσμη, αφού ασκήθηκε μετά τη πάροδο 15 ημερών, από την αρχική επίδοση της δ/γίς. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 737/99, σ. 95

Επί επιταγής, η εξάμηνη προθεσμία παραγραφής αρχίζει από την επόμενη της λήξης της προθεσμίας προς εμφάνιση, έστω κι αν η εμφάνιση έγινε νωρίτερα. Μον. Πρωτ. Λαρ. 1735/98, σ. 108

20ετής για την αξίωση από αιτιώδη αναγνώριση χρέους. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 109/2000, σ. 263

Εξάμηνη παραγραφή αξιώσεως εκ των δ/ξεων περί αθέμιτου ανταγωνισμού. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 158/2000, σ. 281

Πενταετής παραγραφή της αγωγής διάρρηξης, λόγω καταδολίευσης, αρχόμενη από το χρόνο κατάρτισης της πράξης και όχι από τη μεταγραφή του συμβολαιογραφικού εγγράφου. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 202/2000, σ. 292

Επί λαθρεμπορίας η παραγραφή είναι πενταετής, αρχόμενη από την ημέρα τέλεσης της πράξης και όχι από την ημέρα ανακάλυψης της παράβασης. Στην ειδικότερη περίπτωση τελωνειακής παράβασης της κατοχής αυτ/του με αλλοιωμένα τα αρχικά ατομικά χαρακτηριστικά του, η παραγραφή δεν αρχίζει, εφ όσον το αυτ/το παραμένει στην κατοχή του παραβάτη, Τρ. Διοικ. Εφ. Λαρ. 168/2000, σ. 317

Επί αγωγής αποζημίωσης κατά του Δημοσίου για παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων του κατά τον αναδασμό, η παραγραφή είναι πενταετής, αρχόμενη από το τέλος του οικονομικού έτους, κατά το οποίο γεννήθηκε η αξίωση και είναι δυνατή η δικαστική επιδίωξη, αδιαφόρως του χρόνου, κατά τον οποίο ο ζημιώθεις έλαβε

γνώση της ζημίας ή του προς αποζημίωση υποχρέου. Διακοπή - αναστολή παραγραφής. Τρ. Διοικ. Εφ. Λαρ. 413/2000, σ. 33

ΠΑΡΑΓΩΓΟΙ ΠΩΛΗΣΕΩΝ (Πλασιέ)

Η σύμβαση του παραγωγού πωλήσεων (πλασιέ) με εργοδότη, του οποίου προωθεί τα εμπορεύματα προς τρίτους, έναντι προμήθειας, αποτελεί σύμβαση παροχής ανεξαρτήτων υπηρεσιών. Πραγματικά περιστατικά.

Οι παραγωγοί πωλήσεων (πλασιέ) υπάγονται στην ασφάλιση του ΙΚΑ, εφ όσον εξυπηρετούν αποκλειστικά μία επιχείρηση. Η εξυπηρέτηση αυτή μιας μόνο επιχείρησης, δεν σημαίνει κατ ανάγκη ότι δεν μπορεί να γίνει και με άλλη, εκτός της σύμβασης εξαρτημένης εργασίας, νομική μορφή, όπως είναι η σύμβαση ανεξαρτήτων υπηρεσιών. Εφ. Λαρ. 451/2000, σ. 252

ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ (Πολ Δικ)

Παραίτηση από το δικόγραφο της αγωγής μπορεί να γίνει νόμιμα και μετά την έκδοση απόφασης περί παραπομπής, λόγω αναρμοδιότητος. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 122/2000, σ. 267

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ (ΠολΔικ)

Επί πτώχευσης ανώνυμης εταιρίας υπάρχει έννομο συμφέρον καταστατικών οργάνων της (ΔΣ) προς άσκηση πρόσθετης παρέμβασης. Εφ. Λαρ. 522/2000, σ. 42

Πρόσθετη παρέμβαση στην εκούσια δικαιοδοσία. Ασκείται είτε με δικόγραφο, είτε κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο χωρίς προδικασία, με την απαραίτητη προυπόθεση ότι ο παρεμβαίνων είναι τρίτος και όχι διάδικος. Εφ. Λαρ. 591/2000, σ. 76

ΠΑΡΚΙΝ

(βλ. Πυλωτή, οριζόντια ιδιοκτησία).

ΠΑΡΟΧΗ

Εννοια άρθρου 288 ΑΚ. Η αρχή του άρθρου αυτού λειτουργεί ως συμπληρωματική, αλλά και ως διορθωτική ρύτρα των δικαιοπρακτικών βουλήσεων. Νόμιμα μπορεί να προταθεί η εκ του 288 ΑΚ αξιώση, όταν επιδιώκεται η αύξηση του τιμήματος ακινήτου, που συμφωνήθηκε με προσύμφωνο πώλησης, ώστε να υπάρχει εξισορρόπηση παροχής και αντιπαροχής. Στοιχεία που απαιτούνται για να είναι ορισμένη η εκ του 288 ΑΚ αγωγή ή ένσταση. Αδυναμία παροχής. Δεν μπορεί να προβληθεί κατά της διεκδικητικής αγωγής ακινήτου, αλλά μόνο κατά το στάδιο της εκτέλεσης, εφ όσον εξακολουθεί η αδυναμία παροχής. Εφ. Λαρ. 538/2000, σ. 48

ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΚΑΡΤΑ

Τριγωνική σχέση μεταξύ εκδότη, κατόχου και επιχειρηματία. Η μεταξύ κατόχου και εκδότη της κάρτας σχέση είναι εκείνη της έμμισθης εντολής με πρόσθετο σύμφωνο (αν ο εκδότης είναι ανώνυμη εταιρία) βεβαιωμένης ή ανέκκλητης πίστωσης. Διαταγή πληρωμής, βάσει σύμβασης κάρτας Εφ. Λαρ. 449/2000, σ. 250

ΠΛΑΣΤΟΓΡΑΦΙΑ

Με χρήση του πλαστού εγγράφου. Αυτοτελής τιμώρωση της χρήσης του πλαστού εγγράφου, όταν αυτή τελέσθηκε και από τον ίδιο το πλαστογράφο, εφ όσον αυτός δεν μπορεί να τιμωρηθεί για τη πλαστογραφία, για οποιονδήποτε λόγο. Συμβ. Πλημ. Βόλου, 197/2000, σ. 305

ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑ

Η πληρεξουσιότητα προς ενέργεια εμπορικών πράξεων δεν καλύπτει και την ευθύνη εξ αδικοπραξίας. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 669/99, σ. 89

Η ανάκληση της πληρεξουσιότητος εκ μέρους του αντιπροσωπευομένου, μετά τη κατάρτιση της οριστικής σύμβασης, λόγω μεταβολής γνώμης και χωρίς σπουδαίο λόγο, είναι ανίσχυρη. Εφ. Λαρ. 15/2000, σ. 189

ΠΛΕΙΣΤΗΡΙΑΣΜΟΣ

(βλ. εκτέλεση και ανακοπή).

ΠΟΙΝΗ

Η μετατροπή της ποινής σε παροκή κοινωφελούς εργασίας. (Μελ.), σ. 3.

ΠΟΙΝΙΚΗ ΡΗΤΡΑ.

Κριτήρια μείωσης της στο προσήκον μέτρο. Εφ. Λαρ. 502/2000, σ. 33

ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ (Πολ Δικ)

Στη διαδικασία των απαλλοτριώσεων (ν.δ. 797/71), η αίτηση για το καθορισμό οριστικής τιμής μονάδος από το Εφετείο, υποβάλλεται σε προθεσμία 30 ημερών από τη κοινοποίηση της απόφασης του Μον. Πρωτ. περί καθορισμού προσωρινής τιμής μονάδος και σε περίπτωση μη επιδόσης, εντός εξ μηνών από τη δημοσίευση αυτής.

Αντίθετη αίτηση στο Εφετείο μπορεί να ασκηθεί και με τις προτάσεις, επί ποινή απαραδέκτου, προ πέντε τουλάχιστον ημερών από τη συζήτηση της αίτησης. Εφ. Λαρ. 445/2000, σ. 245

Οι προθεσμίες της ανακοπής ερημοδικίας και της έφεσης αρχίζουν ταυτοχρόνως από την επίδοση της ερήμην απόφασης και τρέχουν παράλληλα. Εφ. Λαρ. 465/2000, σ. 261

ΠΡΟΣΕΠΙΚΛΗΣΗ

Προσεπίκληση των υπερθεματιστών κατά του συντάκτη της κατασχετήριας έκθεσης δικ. επιμελητού, με αίτημα να ανα-

γνωρισθεί ότι υπαίτιος της ακυρότητας είναι αυτός. Απόρριψη της προσεπίκλησης διότι επί αναγνωριστικής αγωγής, ζητείται η αναγνώριση έννομης σχέσης και όχι απλής νομικής κατάστασης, Μον. Πρωτ. Λαρ. 209/99, σ. 110

Προσεπίκληση από την εναγόμενη παραγωγό ελαττωματικού προϊόντος, της ασφαλιστικής εταιρίας, που είχε αναλάβει την ασφαλιστική κάλυψη για τις ζημίες που θα προκαλούσε το ελαττωματικό προϊόν με σώρευση και αποζημιωτικής αγωγής.

Αρνηση εκ μέρους της ασφ. εταιρίας της υποχρέωσής της για αποζημίωση και άσκηση επικουρικά, πρόσθετης παρέμβασης υπέρ της παραγωγού. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 151/2000, σ. 272

ΠΡΟΣΤΗΣΗ

Η ανάπτυξη πρωτοβουλίας από το προστιθέντα, στα πλαίσια δράσης του προστίσαντος, δεν αποτελεί λόγο απαλλαγής του τελευταίου. Εφ. Λαρ. 431/2000, σ. 228

ΠΡΟΣΥΜΦΩΝΟ

Διανομής. Φορολογία (βλ. λέξη Φορολογία).

ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΚΡΑΤΗΣΗ

Εμπόρου για συμβατικά χρέον. Με το νόμο 2462/1997 (άρθρο 11), με τον οποίο κυρώθηκε το Διεθνές σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, καθιερώνεται πρόσθετος λόγος αποκλεισμού της προσωπικής κράτησης των οφειλετών από σύμβαση, όταν η μη εκπλήρωση της συμβατικής υποχρέωσής τους οφειλεται αποκλειστικά σε αδυναμία τους, γεγονός το οποίο, ως εξαίρεση του κανόνα του 1047 ΚΠολΔ, πρέπει να επικαλείται και αποδεικνύει ο εναγόμενος οφειλέτης, στα πλαίσια της δίκης προσωπικής κράτησης, ή και κατά το στάδιο της εκτέλεσης (πλειοψ.). Εφ. Λαρ. 452/2000, σ. 256

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ

Προσβολή αυτής δια του τύπου. Αδικοπραξία. Αποζημίωση - χρηματική ικανοποίηση. Μον. Πρωτ. Λαρ. 532/2000, σ.118

Προσβολή από εκπομπή τηλεοπτικού σταθμού. Εφ. Λαρ. 431/2000, σ. 228

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΚΡΑΤΗΣΗ

Μη εμφάνιση των κατηγορουμένων για το κακούργημα της διακεκριμένης κλοπής. Ανάκληση της προσωρινής τους απόλυσης, αναστολή της διαδικασίας στο ακροατήριο και διάταξη της σύλληψης και προσωρινής τους κράτησης, μέχρι την εκδίκαση της εναντίον τους κατηγορίας. Τρ. Εφ. Κακ/των Λαρ. 87/99, σ. 132

Χρονικό όριο διάρκειας προσωρινής κράτησης. Παράταση αυτής. Συμβ. Πλημ. Βόλου, 178/2000, σ. 135

Αρμοδιότητα του αρμοδίου δικαστικού συμβούλιου να αποφανθεί για τη προσωρινή κράτηση, κατά το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί από την περαιώση της ανάκρισης μέχρι την υποβολή της εισαγγελικής πρότασης και την έκδοση βουλεύματος. Συμβ. Πλημ. Βόλου, 9/2000, σ. 297

ΠΤΩΧΕΥΣΗ

Ανώνυμης Εταιρίας. Εννομο συμφέρον καταστατικών οργάνων (ΔΣ) της ΑΕ προς άσκηση πρόσθετης παρέμβασης. Εφ. Λαρ. 522/2000, σ. 42

Η πτώχευση ομόρρυθμης εταιρίας δεν επιφέρει λύση της μίσθωσης, εφ όσον η εκμισθώτρια δεν έκανε χρήση της καταγγελία που της παρέχει ο νόμος περί εμπορικών μισθώσεων σε περίπτωση πτώχευσης. Εφετ. Λαρ. 604/1999, σ. 27

ΠΥΛΩΤΗ

Για να αποτελέσει μία θέση στάθμευσης αυτοκινήτου αντικείμενο οριζόντιας ιδιοκτη-

σίας, πρέπει να βρίσκεται εκτός πυλωτής και των κοινοχρήστων χώρων της πολυκατοικίας. Οι δ/ξεις του ν. 1221/81 είναι δημόσιας τάξης. Κλειστές θέσεις στάθμευσης στην πυλωτή. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 201/99, σ. 80

Ο ακάλυπτος χώρος είναι κοινόχρηστος και δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο διαιρημένης ιδιοκτησίας. Δυνατή όμως η δημιουργία σ' αυτόν χώρων στάθμευσης (πάρκιν) και η παραχώρηση της χρήσης τούτων αποκλειστικά σε ένα ή περισσότερους ιδιοκτίτες διαμερισμάτων της ίδιας οικοδομής με νόμιμο τρόπο (συμφωνία όλων των συνιδιοκτητών και μεταγραφή). Εφετ. Λαρ. 11/2000, σ. 184

ΠΩΛΗΣΗ

Πώληση ακινήτου κατ αδιαίρετο ποσό, με υπόσχεση του πωλητού προς τον αγοραστή, ότι για το πωληθέν τμήμα, υπήρχε δικαιώμα δόμησης κτίσματος, ενώ τούτο ήταν αναληθές, λόγω προηγούμενης εξάντλησης του δικαιώματος δόμησης σε προγενέστερη οικοδομική άδεια στο όνομα άλλου δικαιούχου. Απάτη. Δικαιώμα αποζημίωσης. Εφ. Λαρ. 465/2000, σ. 261 Εξαπάτηση του αγοραστού. Εμμονή τούτου στη σύμβαση και αξιώση υπ αυτού αποζημίωσης. Εφ. Λαρ. 42/2000, σ. 202

ΣΗΜΑ

Προστατεύεται και η διαφημιστική λειτουργία του, της οποίας ιδιαίτερη εκδήλωση είναι η απαγόρευση σε τρίτους, να εκμεταλλεύονται τα σήματα φήμης, εφ όσον δεν ανήκουν στο δίκτυο διανομής του παραγωγού και εφ όσον με το τρόπο που το χρησιμοποιούν δίνουν την εντύπωση στους καταναλωτές ότι και οι ίδιοι (τρίτοι) ανήκουν στο δίκτυο διανομής. Πραγματικά περιστατικά προσβολής του δικαιώματος παραγωγού στο σήμα

Εξάμνην παραγραφή αξιώσεως εκ των

δ/ξεων περί αθέμιτου ανταγωνισμού. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 158/2000, σ. 281

ΣΥΖΗΤΗΣΗ (ΠολΔικ)

Αναβολή συζήτησης μέχρι την έκδοση απόφασης του ΣτΕ, που εκκρεμεί επί προσφυγής ιδιοκτήτου σχετικά με τη τροποποίηση σχεδίου πόλης και το χαρακτηρισμό ακινήτου, ως κοινοχρήστου. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 599/2000, σ. 103

Επανάληψη της συζήτησης. Διατάσσεται και χωρίς τη προηγούμενη εξαφάνιση της πρωτόδικης απόφασης. Περιπτώσεις επανάληψης και προσκόμιση εγγράφων. Εφ. Λαρ. 550/2000, σ. 64

Επανάληψη της συζήτησης, σε δίκη διανομής κληρονομιαίου ακινήτου, ώστε οποιοσδήποτε διάδικος να προβεί στην μεταγραφή της αποδοχής κληρονομίας του εναγομένου, ή, εν ελλείψει τέτοιας, κληρονομητηρίου ή πιστοποιητικού μη αποποίησης κληρονομίας από τον εναγόμενο και να προσκόμισει το σχετικό πιστοποιητικό του Υποθηκοφύλακα. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 622/2000, σ. 106

ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

Σύμβαση εξαρτημένης εργασίας. Υπάρχει όταν ο εργαζόμενος αμοιβέται με μισθό και υπόκειται δεσμευτικά σε εποπτικό έλεγχο και νομική εξάρτηση από τον εργοδότη.

Σύμβαση παροχής ανεξαρτήτων υπηρεσιών. Τέτοια είναι η σύμβαση του παραγωγού πωλήσεων (πλασιέ) με εργοδότη, του οποίου προωθεί τα εμπορεύματα προς τρίτους, έναντι προμήθειας.

Διαφορά των δύο ως άνω συμβάσεων. Πραγματικά περιστατικά.

Παραγωγοί πωλήσεων (πλασιέ). Υπάγονται στην ασφάλιση του ΙΚΑ, εφ όσον εξυπηρετούν αποκλειστικά μία επιχείρηση. Εφ. Λαρ. 451/2000, σ. 252

Σύμβαση εξαρτημένης εργασίας. Υπάλληλος κομμωτηρίου.

Η έλλειψη βιβλιαρίου υγείας του εργαζομένου επάγεται ακυρότητα της σύμβασης. Αναζήτηση της ωφέλειας του εργοδότη κατά τις περί αδικ. πλούτισμού δ/ξεις. Μαθητεύομενος μισθωτός. Δικαιούμενες αποδοχές. Εφ. Λαρ. 5/2000, σ. 178

Σύμβαση εξαρτημένης εργασίας. Βονθός λογιστού. Έννοια.

Βλαπτική μεταβολή των όρων εργασίας. Αν γίνει αποδεκτή, έστω και σιωπηρά, από τον εργαζόμενο, υπάρχει τροποποίηση της αρχικής σύμβασης.

Μισθός αποτελεί και κάθε πρόσθετη παροχή, που παρέχεται όχι από ελευθεριότητα αλλά τακτικά και ανελλιπώς, σαν αντάλλαγμα της εργασίας, και δεν μπορεί να ανακληθεί μονομερώς από τον εργοδότη, εκτός αν αυτός επιφυλάχθηκε για τέτοιο δικαίωμα. Εφ. Λαρ. 25/2000, σ. 196

Σύμβαση εξαρτημένης εργασίας. Αποζημίωση εργαζομένου στα ΚΤΕΛ σε περίπτωση αποχώρησής του, εξ αιτίας συνταξιοδότησης λόγω γήρατος. Οφείλεται η εκ του ν. 2112/1920 τοιαύτη, δίχως το περιορισμό του ανωτέρου ορίου του α.ν. 173/1967. Εφ. Λαρ. 81/2000, σ. 217

ΣΥΜΒΙΒΑΣΜΟΣ

Ο δικαστικός συμβιβασμός συνεπάγεται τη κατάργηση της δίκης, χωρίς την έκδοση απόφασης, εφ όσον συντρέχουν οι κατά το ουσιαστικό δίκαιο προυποθέσεις συμβιβασμού. Απαράδεκτη η κλίση για περαιτέρω, μετ' απόδειξη συζήτηση της αγωγής, ύστερα από δικαστικό συμβιβασμό. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 676/99, σ. 93

Διαδικασία συμβιβαστικής επίλυσης (άρθρο 214 Α ΚΠολΔ). Σχετικά υποδείγματα πρακτικών, σ. 156

ΣΥΝΑΦΕΙΑ (ΠοινΔικ)

Μη εμφάνιση των κατηγορουμένων για το κακούργημα της διακεκριμένης κλοπής. Ανάκληση της προσωρινής τους απόλυσης, αναστολή της διαδικασίας στο ακροατήριο και διάταξη της σύλληψης και προσωρινής τους κράτησης, μέχρι την εκδίκαση της εναντίον κατηγορίας τους.

Κατόπιν τούτου, για τους συγκατηγορούμενους για το πλημμελήμα της αποδοχής προιόντων εγκλήματος, που παραπέμφθηκαν στο Εφετείο Κακουργημάτων, λόγω συναφείας, εκλίπει ο λόγος συναφείας, διατάσσεται ο χωρισμός της υπόθεσης τους και παραπέμπεται, ως προς αυτούς η πλημμεληματική υπόθεση στο αρμόδιο Τριμελές Πλημ/κείο. Τρ. Εφ. Κακ/των Λαρ. 87/99, σ. 132

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

Αντισυνταγματική η απόσθεση αξιώσης για χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης από τελεσθείσα αδικοπραξία δια του τύπου. Εφ. Λαρ. 431/2000, σ. 228 Μέθοδοι και προβλήματα ερμηνείας του Συντάγματος, (Μελ.), σ. 165

ΣΥΝΤΑΞΗ

Αναπρορίας. Προϋποθέσεις λήψης. Διαβαθμίσεις και κριτήρια ασφαλιστικής αναπτηρίας. Οι υγειονομικές επιτροπές ερευνούν και την επίδραση των παθήσεων στην καθολική ικανότητα του ασθενούς για την άσκηση του συνήθους ή παρεμφερούς επαγγέλματός του ή την ανάκτηση της ικανότητάς του. Τρ. Διοικ. Εφ. Λαρ. 341/2000, σ. 327

ΤΟΚΟΙ

Επί οφειλών των κέντρων επαγγελματικής κατάρτισης (ΚΕΚ) ΑΕ Νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, τόκοι οφείλονται από της

υπερημερίας και όχι από της επίδοσης της αγωγής, διότι τα KEK ΑΕ Νομαρχιακής αυτοδιοίκησης δεν απολαύουν των δικαστικών προνομίων του Δημοσίου. Εφ. Λαρ. 531/2000, σ. 42

Κατάταξη και ασφάλιση τόκων ενυπόθηκης απαίτησης (1289 ΑΚ). Η υποθήκη, αν το κεφάλαιο της απαίτησης γράφηκε ως τοκοφόρος, ασφαλίζει, κατά την ίδια τάξη εγγραφής της και τους καθυστερούμενους τόκους 1289 ΑΚ, εφόσον και καθ ο μέρος, το ποσό των τόκων τούτων, μαζί με το κεφάλαιο της απαίτησης, δεν υπερβαίνουν το χρηματικό ποσό, για το οποίο έχει εγγραφεί η υποθήκη (υποθηκικό όριο). Εάν υπάρχει υπέρβαση του ποσού εγγραφής, οι τόκοι αυτοί κατά το υπερβάλλον, δεν καλύπτονται με την υποθήκη, εκτός αν με συμφωνία των συμβαλλομένων η απαίτηση έχει εγγραφεί, και πέραν του συνολικού ποσού εγγραφής, ως τοκοφόρος. Εφ. Λαρ. 86/2000, σ. 221

Υπερημερίας. (βλ. λέξη υπερημερία).

ΤΥΠΟΣ

Προσβολή προσωπικότητας δια του τύπου. Αδικοπραξία. Μον. Πρωτ. Λαρ. 532/2000, σ. 118

Συκοφαντική και απλή δυσφήμιση δια του τύπου. Η ανάκληση της εγκλήσεως ως προς ένα εκ των συμμετόχων, καταλαμβάνει και τους υπόλοιπους. Συμβ. Πλημ. Βόλου 267/2000, σ. 141

Προσβολή προσωπικότητος από εκπομπή τη πλεοντικού σταθμού.

Αξιώσεις από άρθρα 57 και 59 ΑΚ. Διάκριση.

Αντισυνταγματική η απόσβεση αξιώσης για χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικης βλάβης από αδικοπραξία δια του τύπου. Εφ. Λαρ. 431/2000, σ. 228

ΥΠΕΡΗΜΕΡΙΑ

Επί μίσθωσης έργου και καθυστέρησης παράδοσης του έργου, η υπερημερία του οφειλέτη τεκμαίρεται από την άπρακτη πάροδο της συμφωνημένης ημέρας ή προθεσμίας. Ο υπερημερος οφειλέτης έχει δικαίωμα να αποδείξει την έλλειψη του πταισματος. Εφ. Λαρ. 537/2000, σ. 45

Υπερημερία δανειστή. Τέτοια είναι η αδικαιολόγητη άρνηση σύμπραξης του δανειστή στην εκπλήρωση της παροχής. Εφ. Λαρ. 538/2000, σ. 48

Δικαστική όχληση για την έναρξη της τοκοδοσίας αποτελεί η καταψηφιστική αγωγή και όχι η απλή αναγνωριστική. Η παραίτηση από το δικόγραφο της αγωγής ανατρέπει αυτήν, ως διαδικαστική πράξη, όχι όμως και ως όχληση. Εφ. Λαρ. 435/2000, σ. 238

ΥΠΟΘΗΚΗ

Το αδιαίρετο αυτής σημαίνει ότι το ενυπόθηκο ακίνητο, ακόμη κι αν τεμαχισθεί, είναι ολόκληρο υπέγγυο για ολόκληρη την ασφαλιζόμενη απαίτηση. Εφ. Λαρ. 86/2000, σ. 221

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ

Μεταβίβαση ή διανομή ακινήτου. Για την αξία του ακινήτου λαμβάνεται υπόψει ο χρόνος σύνταξης του συμβολαιογραφικού προσυμφώνου μεταβίβασης, εφόσον κατά τη σύνταξη του καταβλήθηκε ολόκληρο το συμφωνηθέν τίμημα και συγχρόνως παραδόθηκε στον αγοραστή η χρήση του ακινήτου.

Τούτο εφαρμόζεται και επί συμβολαιογραφικού προσυμφώνου διανομής. Εάν οι μερίδες δεν είναι ίσες προς τις ιδανικές, η επί πλέον διαφορά είναι (άτυπη) δωρεά. Τρόπος υπολογισμού φόρου επί μερίδων, μη ίσων προς τις ιδανικές. Τρ. Διοικ. Εφ. Λαρ. 365/2000, σ. 323

ΧΡΗΜΑΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ

Επί αγωγής καταναλωτή κατά παραγωγού ελαπτωματικού προϊόντος, η χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης δεν περιλαμβάνεται στην προστασία του νόμου περί ευθύνης των παραγωγών και μπορεί να θεμελιώθει μόνο στις δ/ξεις περί αδικοπραξιών του ΑΚ. Βάρος απόδειξης. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 151/2000, σ. 272

Αντισυνταγματική π απόσθεση αξίωσης για χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης από αδικοπραξία δια του τύπου. Εφ. Λαρ. 431/2000, σ. 228

ΧΡΗΣΙΔΑΝΕΙΟ

Ο κατέχων ακίνητο με σχέσην χρησιδανείου, ασκεί πράξεις νομής, ως αντιπρόσωπος και για λ/σμό του αληθούς νομέως (χρήστου). Ο χρησάμενος δεν μπορεί να χρησιδεσπόσει στο ακίνητο, εκτός αν γνωστοποίησε στο χρήστη ότι αποφάσισε να νέμεται το ακίνητο για δικό του λ/σμό. Εφ. Λαρ. 46/2000, σ. 208

ΧΡΗΣΙΚΤΗΣΙΑ

Επί συγκυριότητος, ο εξ αδιαιρέτου συγκύριος γίνεται κύριος με τα προσόντα της έκτακτης χρησικτησίας, μόνο εφ όσον προηγουμένως κατασπίσει γνωστό, ρητώς ή σιωπηρώς, στους λοιπούς συγκυρίους ότι νέμεται ολόκληρο το πράγμα ή μεγαλύτερο από τη μερίδα του μέρος, αποκλειστικά γι' αυτόν. Εφ. Λαρ. 551/2000, σ. 66

Επί χρησιδανείου ο χρησάμενος δεν μπορεί να χρησιδεσπόσει στο ακίνητο, εκτός αν γνωστοποίησε στο χρήστη ότι αποφάσισε να νέμεται το ακίνητο για δικό του λ/σμό. Εφ. Λαρ. 46/2000, σ. 208

ΨΥΧΙΚΗ ΟΔΥΝΗ

Δικαιούχοι. Εννοια οικογένειας θύματος. Δεν περιλαμβάνονται οι θείοι του θύματος. Εφ. Λαρ. 521/2000, σ. 41

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ ΕΤΟΥΣ 2000

I. ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ	538	σ. 48	
	539	σ. 55	
	545	σ. 61	
A. ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ	550	σ. 64	
ΕΤΟΥΣ 1999	551	σ. 66	
604	σ. 27	565	σ. 69
ΕΤΟΥΣ 2000		572	σ. 71
4	σ. 176	577	σ. 74
5	σ. 178	589	σ. 75
7	σ. 181	591	σ. 76
9	σ. 183		
11	σ. 184		
14	σ. 187		
15	σ. 189		
25	σ. 196		
35	σ. 200	ΕΤΟΥΣ 1999	
40	σ. 201	67	σ. 77
42	σ. 202	201	σ. 80
43	σ. 204	226	σ. 83
46	σ. 208	630	σ. 86
47	σ. 211	669	σ. 89
48	σ. 212	673	σ. 90
78	σ. 213	676	σ. 93
79	σ. 215	737	σ. 95
80	σ. 216		
81	σ. 217	ΕΤΟΥΣ 2000	
86	σ. 221	109	σ. 263
248	σ. 30	122	σ. 267
431	σ. 228	139	σ. 268
435	σ. 238	151	σ. 272
445	σ. 245	158	σ. 281
449	σ. 250	162	σ. 284
451	σ. 252	164	σ. 285
452	σ. 256	179	σ. 288
462	σ. 258	202	σ. 292
465	σ. 261	579	σ. 96
502	σ. 33	581	σ. 97
515	σ. 38	595	σ. 100
521	σ. 41	599	σ. 103
522	σ. 42	611	σ. 104
531	σ. 42	622	σ. 106
537	σ. 45		

Γ. ΜΟΝΟΜΕΛΟΥΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ	178	σ. 135
ΕΤΟΥΣ 1998	197	σ. 305
1735	σ. 108	267
2031	σ. 109	
ΕΤΟΥΣ 1999		δ. ΤΡΙΜΕΛΟΥΣ ΠΛΗΜ/ΚΕΙΟΥ ΒΟΛΟΥ
209	σ. 110	ΕΤΟΥΣ 2000
409	σ. 114	
411	σ. 115	2897 σ. 309
685	σ. 117	
ΕΤΟΥΣ 2000		III. ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ
532	σ. 118	
548	σ. 122	

Δ. ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

ΕΤΟΥΣ 1998		
91	σ. 126	
II. ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ		
α. ΤΡΙΜΕΛΟΥΣ ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ		
ΕΤΟΥΣ 1999		
87 (Κακ/των)	σ. 132	25 (Συμβ.) σ. 314
1345	σ. 133	168 σ. 317
β. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΠΛΗΜ/ΚΩΝ ΛΑΡΙΣΑΣ		
ΕΤΟΥΣ 2000		
163	σ. 134	308 σ. 321
γ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΠΛΗΜ/ΚΩΝ ΒΟΛΟΥ		
ΕΤΟΥΣ 2000		
9	σ. 297	365 σ. 323
		341 σ. 327
		413 σ. 330
		508 σ. 334

A. ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

ΕΤΟΥΣ 1997		
19 (Συμβ.)		σ. 154
II. ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ		
Α. ΤΡΙΜΕΛΟΥΣ ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ		
ΕΤΟΥΣ 1999		
9 (Συμβ.)		σ. 152
ΕΤΟΥΣ 2000		
25 (Συμβ.)		σ. 314
168		σ. 317
β. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΠΛΗΜ/ΚΩΝ ΛΑΡΙΣΑΣ		
ΕΤΟΥΣ 2000		
308		σ. 321
365		σ. 323
341		σ. 327
γ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΠΛΗΜ/ΚΩΝ ΒΟΛΟΥ		
ΕΤΟΥΣ 2000		
413		σ. 330
508		σ. 334

